

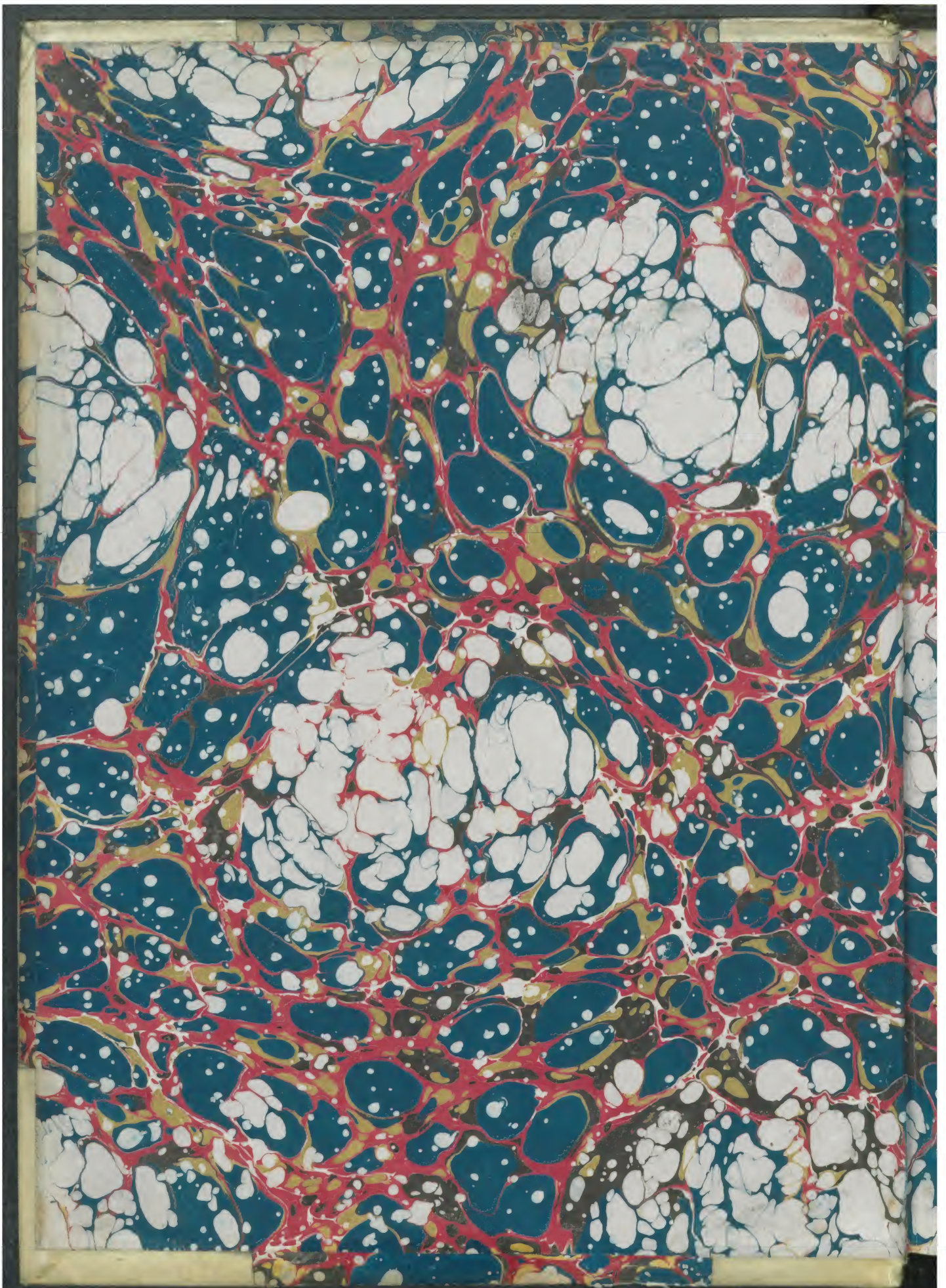
Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1428/0

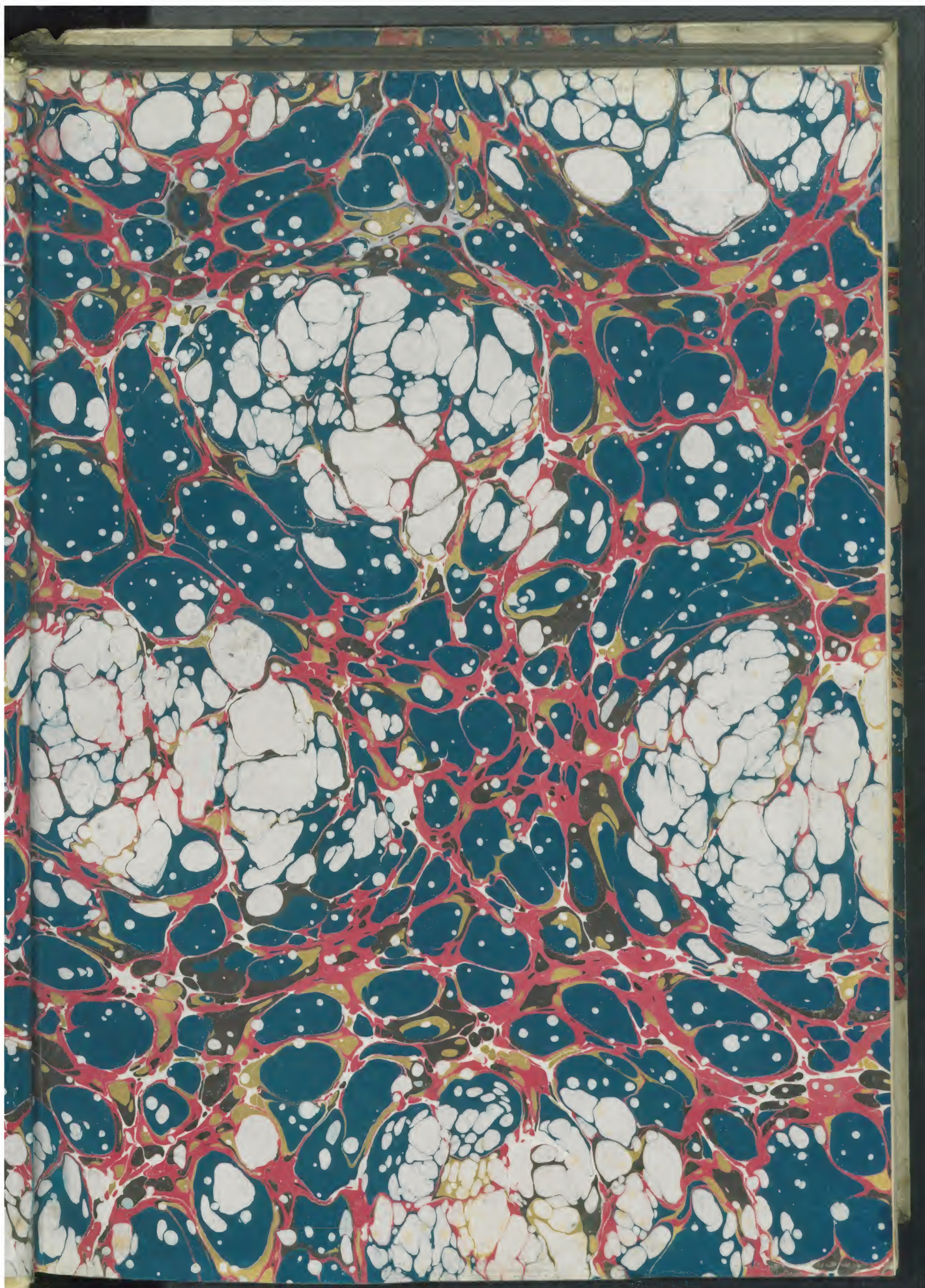

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1428/D

Early European Books. Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1428/0

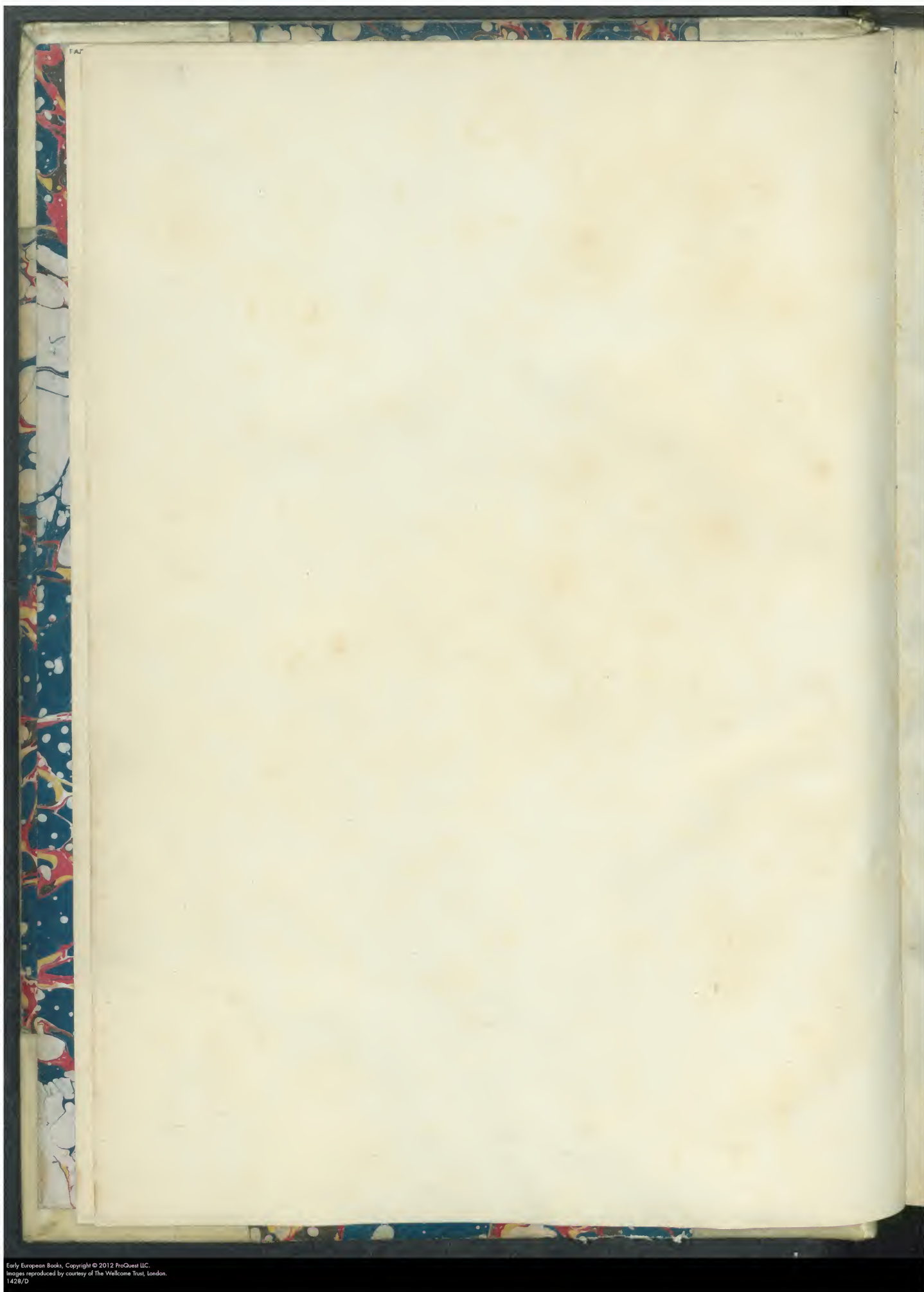

1428/6016

A. XXIX. Cha

S
20/6/06
799

50 B. 15096

Practica noua

Aggregatoris Lugdunensis domini
Simpliciani chamberij de om
nibus morborum generibus
ex traditionibus grecorum:
latinorum: arabum:
perorum ac recen
tium auctorum.
Aurei libri
quique.

Item eiusdem Aggregatoris liber de
omnibus generibus februm.

1289

In laudē Aggregatoris Lugdun. opis utilis-
simi collecti a Symphoriano champerto illr-
strissimi Antonij ducis Lothoringie ac Barri
primario medico Pbileij vogesigene.

Diversi infestant mortalia corpora morbi:
Hinc eadem varijs sunt medicanda modis.
Ab ille mali species medicamina mille requirit.
Hec prosunt vno pharmaca facta modo.
Unde extat varijs tot scripta volumina linguis:
Artis apollineae que documenta tenent.
Oz prompto nequeat numero cōprēdere quisqz
Innumerabilium nomina sola virum.
Scripsit enim latē gens Attica mixta caterue:
Et penit ac Arabes: deniqz turba recens.
Olim terrigenis celo turbare tonantem.
Aggressis ossam Pelus ipse tulit.
Potentosa quidem moles se attollere in altū
Ac admiranda est surgere visa strues.
Sed labor omnis erat: si vera est fabula castus:
Tanti conatus proqz fucere nihil.
Nā iuga mille licet superaddita mōtibz essent:
Celica non tetigit vertice regna strues.
Crediderim facile sua vota implese gygantes:
Sciuisent tantos si superesse libros.
Ad quos voluendos hominis non sufficit etas:
Eras vel Pyllo non minus ampla sene.
Acer Alexandri vt Bucephalus: ac Apulles
Terga asinus solo codice pressa trahant.

Et qz tam inensam labor est enoluere syluam:
Ne queat in prompto qsqz habere libros.
Hinc studiosorum collegit caprus amore:
Mabile Chaperius Symphorianus opus.
Champerius gallo passim celebratus in orbe:
Cuius z externis laus bene nota plagis.
Nocturne faciens dispendia multa lucerne:
Hec modico enoluens mille labore libros.
Ex quibus egregiā cōportans esse Epitomen:
Descripsit triplici queqz noranda modo.
Sensa latinorum z grecorum prima videntur:
Penorū ac Arabū hinc vltima turba recēs.
Ipse gregatorein Lugdunensem vocitauit:
Indendum patria nomen ab vrbe trahens.
Sese etenim tanto Lugdunum tactat alūno
Urbs vetus: antiqua nobilitate nitens.
Quē clarus pnceps Lothoringe Antonius ore
Ascivit medicum constituitqz suum.
At mens in sano maneat sibi corpore sana:
Postqz iuuentutem leta senecta bonam.
Champerio meritas debet perfoluere grates
Omnis pbebei docta caterua chori:
Et crebris summum precibus pulsare tonantē:
Vestros eos illi det superare dies.
Augeat vt studijs vastum melioribus orbem:
Hec etenim in votis est pia cura susa.

Vale.

Pro fi
tio me
lis.

Trea
medic

Ante
craten
logica
habui

Lau
pocra

Aure
dicata
po. in
tica.

Bale
cor
scripi
cl. vo

Alral
greci
artis
nalis
Istaa
arā si
piunt
arab

Prologus Aggregatoris Lugdunens.

Prologus dñi Sympboriani Chamberij
Illustrissimi principis dñi ducis Calabrie
Lorboringie et barri et c. primarij pbyfici et
Aggregatoz lugdunensem: Ad clarissimos
viros Salomone de dubellis auratu eqtem
Andreā batellū. Albertū de podio. Petru
tremoletū. et Ludovicū bargesez: regie ma
iestatis cōsiliarios et medicos dignissimos.

Edicina artū
pcla
rissima: duob' potis
simū istrumētis: rō
ne. v. z expimēto ve
nat' z adipiscitur. Ex
quoz viculo secta il
la medicinalis nre sa
cultatis gignit: q' z se
curior: et vultissimoz
ruz sapientissimozqz
iudicio rōnabiliō exi
sit: quaz logica. i. rō
nabiliē vocam'. Quip

Duo ista ar
tis medicina
lis.

Tres secre
medicorū.

Ante hippo
cratem nemo
logica sectas
habuit.

Aurea hip
pocratio.

Aurea statua
bicaria est hip
po. in vbe at
tica.

Salen' medi
corū princeps
scripta reliqz
cl. volumia.

Arabes cum
grecis d' glia
artis medici
nalis certat.
Iaac Ebem
arā filio ad o
prium regis
arabum.

bile reddidit medicinā. Quē sequunt' Ras pen' Palyab
bas: Serapio: pnceps isup Aboaly: ac alij pmultū in me
dicinis nōnulla egregia quidē: imo copiosissima chartis
mādarūt. Hoc oēs recētorib' nris placuit imitari. Bre
cos qdes pinde ac parētes pcpinos: Arabes xō z penos
velut grauissimos splēdidissimosqz iterpres. Quoz oīz
z grecoz latinozūne z arabū aut penoz ac recētiū opa
cū varia sint z multa valde in multisqz ppe iter se disti
dētia: que oia nō min' difficile eēt legē q' tediosūz. Tuz
ob eoz plixitatē: quoz lectiōi etatiū dūmmissimi viri
decurfus vix satis eēt. Tuz ob vēdicādoz: aut poti' cō
piundoz tātoz ac tā diuersoz voluminū penuria ppe
rea optimū duxi: nec minus mea snia vtile: opus ex boz
sentētyz aggregatū breue qdē: s. cōpēdiū pflare. in quo
canones dogmataqz pcpia pro egritudinib' oibus effu
gādis sanandisqz: quas humanū corpus ab occipitō ad
talū vsqz recipit: recolligē cōstitui. Iureqz B a nobis nō
cū leui labore editū: lugdunēsis Aggregatoz noie isigni
re placuit: vt sic ego q' ex lugduno anagssima gallie celti
ce vbe oriūduz ibiqz educat' sum: hūc nostrū laborē ex
antigssimoz auctozū mētib' collectū: antiqssime vrbis
titulo: optima qdramura illustrarē. Cuius sectio p' erit in
libros partiales. v. liber in singula capita scider. Singu
lūqz caput tribus. s. terminabit'. Quoz pmos grecoz
z latinoz electos sermōes: cuilibet egritudini peculiāres:
memorabit. Scōs qd de bis peni. i. asrigdqs arabes cē
fuerint paucis explanabit. Tert' recētiūqz modernos
icōpto vocabulo appellat' p'ueuim': auctoz potioēs pfe
ctiōēs electuaria vnguēta malagmata ceteraqz bō reme
dia siue iteri' sumēda: siue extrinsec' appozimāda: recēse
do caput ipm claudet. Mirari fortasse qspia nō desinēt:
vt q' pcpioz arabū snias afferre scōo. s. pollicit' suz: bo
nū Palyabbatē plerūqz reuicueriz: quē nri pinde ac ve
tustissimū doctissimūqz: semp iudicarunt. Cui respōdeo
me Palyabbatis lectura plurimū oblectatū fuisse: insu
dasqz frequēter. Vterū dum in visendis pariter Jsaac
ogib' incūberē: loc' occurrit in. iij. febrū capite de die
bus qbus sit crisis: vbi se aliqñ pāthegni edidisse ad illō
crebre lectorē remittēs fatei. Cū aut frequēter ad pāthe
gni illo suo p'illio accesseriz: q'lieriz insup. qd Palyabbatē
in dispositiōe regali mēti eēt. In ambobus eadē p'ius
snias: eadē pene verboz serie: in eisdeqz capitulis nota
tas reperies: iudicauit bec fuisse eiūsdē auctozis opa: im
mo vniū idēqz vnius auctozis opus: posterioz qz a pōre
hāc vitissimā traditionē abstulisse. Et Palyabbatē po
tius ab Jsaac q' cdiuerso: p'pterea q' Palyabbas Ras
sim memorat. Rasis crebe Jsaac sermōes suo operi cō
tinētis annectit. vñ clarū reliquit Jsaac lōge aī Palyab
batē scripsisse. Et p'pterea Palyabbatē satisfactū eē: cū
Jsaac in pāthegni auctoritate vñ fuerim'. Quibus am
bobus succēdes. Cōstātinus monachus: z ipso falso sū
opus pāthegni: qd Jsaac fuit: sibi ascriptū. Nec putet qz
Cōstātinū solū pāthegni nomē ab Jsaac deprompsisse
vt multis placuit: illūqz traductiōi sue Palyabbatis su
perposuisse: scqz noie regalis dispositiōis mutato illud
opus in quo interpretis officio tantū functus est: sibi de
stinasse: nō opus Jsaac. Et enim Jsaac. vbi in se. libro le
cto: ad pāthegni vaticūqz quoz ipse auctor ē: mādar.
Si ad illa accesseris repies pfecto sermones locaqz se
cūda simul vt direxit p'nis cōuenire: nibilqz viliū in
teresse. Quare aut oēm xboz maiestatē facundiaz elo
quūqz latini pbaleras relinques quotidianū planeqz nu
dē sermonē in hac editiōe elegeriz: si pconteris: nō incō
sulte hoc actū esse scias. Sunt etenim nostri medicū bac
te ptestate plurimū incōpti: qbus satis est: imo ex idu
stria eos delectat tri' ac rudis sermo magis q' latinoz

Solaminū
pluralitas dif
ficilis z tedio
sa.

Quare voca
uit hoc opus
aggregatoz
lugdunēsi.
Diuiso opio
libros capita
z paragra
phos.

Quat auctoz
ex arabū nu
mero p'cer
nissit Palyab
batem.

Idē opus pā
thegni z fgal
dispositiōis.

Idē Palyabbas
abstulit ab isa
ac opus regis
lis dispositiōis.

Cōstātin' mo
nach' falso si
bi ascriptū pā
thegni z vici
cū Jsaac.

Medici nri
tpis icompū
sunt z barba
rie delectant.

Aggregatoris

vocabulorum obseruacia: nō satis aduertentes tā īmēsam
tāq; pclarā artē barbarie flagitiosissimū esse: ac penitus
nobilissimā facultatē infamare. Preterea cū z pīscorū
theorlas emperialq; in vñū cōgregare. Tandēq; vbo
rū seriē: qua z ipsi vel ysi sunt vel traditi in mediū ad
ducere pstituerim: coactus hinc humilē stilū obseruare
cōpelloz. Reliquū est clarissimi doctores vt qui doctri
na ac litteris pclaros omnes semper magni habere ve
stra humanitate solet īs: ficuti z vos longe aī ceteros do
ctissimi iādū p regie maiestatis pseruatōe delecti estis
hoc op^o vestrīs genijs: vestrīsq; mīnerijs dicatū directū
ac deuotiū: ab emuloz oblatratib⁹ ac maledictis pblēa
tis: vt vestro auspicio tutū: in lucē z propatula prodeat.

Comiti Symphoriani Lbaperij serenif
simi Ducis Calabrii z Lorboringorū zc.
Medici primarij opus Aggregatoris Lu
gdunensis de morbis particularibus a ca
pite vsq; ad pedes. Liber primus.

Caput problemati primum.

Humanos regit act⁹: z cū
cta gubernatū
le adit ppius: ac felix nobis in cui⁹ no
minis gloriā: nostraz lectōnū letū auspi
cemur exordiu. Suidiū cūctoz mortu
lū pīpūū ēē dō: vt nōcāt atq; declinēt
que mala cernant z noxia: asiscāt z am
plexent⁹: que bona sunt z salutaria. Quibus reb⁹ maxie
opus ēē intelligo: si q; pbiāz: ac medicine artē laudatū
nus sit: vtrāq; pculdubloz: excellētissimā oīuz z huma
no generi salutarē. Est enim pbia vt greci tradunt vere
laudatariū oīuz pcreatrix qdā z mī artū: z donū oīum
longe pclarissimū: ab īmortalī deo diuinitus cōcessum
mortalibus: lux vera illustrās hōīuz mētes: cui tanq; re
gine affiunt relique oēs: z veluti ancille vtq; pedisse
que obsequunt⁹. Quid de medicinali sapiētia mltā: Dec
ill⁹ comes: bec vernacula soroz: z vera pbiē astipulatrix
est: que vna disciplinarū maxime fuit oīuz humano ge
neri salutaris: z magnis pīscis quoq; tēporib⁹ celebra
ta pconys: que pīmū celebratissimo auctore teste Plinio
īuētōres suos celo dicauit. bec enīz pp summā eius vti
litatē: tantū estimari a veteribus cōsuevit: vt pzo Licero
nis snia: Deoz īmortalū sit īuētio cōsecrata: vt Apolli
nē: quē tantū faciebat antīqtas eiusce artis īuētōzē pī
mū fuisse tradant: quē secutus Aesculapius: Medicinaz
quoq; vebemēter auxit. Verū vt omittā pīcos illos: q
pīū vel īuētisse hāc artē: vel perditā reuocasse: vel cul
taz amplificasse pbiēnt⁹: Podaliriū: Machaonez: Di
pbeū: Mufeti: Desiodū: tū Hippocrate cōi: Halenum
pergamēnū: pclarū Aicennā: bīspalensez: Aesclepiadez:
Derastīratuz: aliozq; pene innumerabiles: q maxie ad
miratiōis sunt habiti: quos laudare mali q; cū ceteris cō
parare) ad gallos nīros z italos recētioris memorie me
dicos veniā. Gloriat⁹ Hallia Lērica Bernardo Hordo
nio. Gloriat⁹ Joāne tornamira. Belgica Hallia Jacobo
de pīb⁹ z Joāne de sancto amādo. Pataniū Petro eba
no. Glorētia Thadeo suo z Trussano: Christophoro de
bonestis: Bertucio bononia. Forū iulij Jacobo. vero
na Herardo bolderio Joāne herculano: nec parū ēē ami
co nīro Alexandro bīdicto. Alij pterea pīlī alyz. Sena
xo vna ipīmis iure gloriari possit duob⁹ luminib⁹ vgo
ne bērio: z Bartolo tureo: quoq; īgeniū tota admirat⁹ ita
lia. Sūt z alij hodie tā apd italos q; gallos: quos possum
mōstrare: s; nolo blādiri vīuētib⁹. Medicina igr res est
sacra. Naz z si nobilis: z pulcherrima oīum illa cognitio

Laus docti
simorū pbi
rū qbus suū
opus dicat.

Patet artū
phia z rerū
laudatāz pro
creant⁹.

Comes z so
roz pbiē z a
stipulatrix est
medicina.

Duos īuētō
res celo dica
uit.
Medicina
deoz īuētio.

Polimi me
dici.

Medici gal
li.

Medici ita
li.

Medicina
res sacra est.

Lugdunē.

est: que z nobilitate subiecti: z splēdore pstat: z certitudie
quadā dem fatiōis ascellit: iure medicina pleriq; alyz
anponēda est: q; dīnū opficiū. i. boīez z totū humani cor
pōis secreta rimat⁹: fabricā pclarissimā pscrutat⁹: z cōpa
gē eius dīne cōpōnis totā patefacit boīez. i. verā dei ydi
toris imaginē seruat: mētē iunat: lāguētī salutē atq; īco
lūmitatē prestat: z qd vere dīnū est: mortuos quodā mō
medicāli ope a pnicie: atq; ab īteritū vēdicat: z oīa pspī
cuis: z certissimis documētis cōfīdit. hāc q; verē z salubri
ter pfiēt⁹: sūmis sūt bonozib⁹ offerēdū: z oī laudē decorādī.
De sectis medicorum.

Quoniam de medicie gñibus incidit
mētio: nō īcōgruū mibi vī:
quī greci termini sunt ea hic in mediū afferre
atq; īterptari. Tripartita igr est medicīa: qd ā
est logices seu rōnalis. Alia methodice. Tertia Empiri
ce. vt Ansoni⁹ gallus duob⁹ carminib⁹ cōplex⁹ est. Tri
plex quoq; sōia medēdi. Que logos z methodos: cuiq;
expīentia nomē. Logice vel rōnalis latie pīfēlores: (vt
īngt Celsus) bec esse necia pponit. Abdītarū z morbos
cōīnētū carū notifiā. Deide euidētū. post bec ēē nālū
actionū: nouissime partiū interiorū. Inde logicus medi
cus: qui z domatīc⁹ dī. Empirice xo: quī empiria expīen
tiā significat: inde nomē accepit. inde Empirici de q bus
Celsus ita loquit⁹. Cōtra bī qui se empīcos ab expīentia
nomīnāt: euidētes qdē cās vt necias amplectunt⁹: obfū
rarū xo carū z nālū actionū qdē iō supuacū ēē ptem
dūt: quī īcōpzebēssibilis nā sūt: nō posse xo cōpzebēdi
patere ex eo q; de his disputariū discordia: cū de ista
re: neq; īter sapiētie pīfēlores: neq; īter ipsos medi
cos pueniat. bec ille. Tertia aut pīes methodice īterme
dia est: ac veluti in cōfīnio vtrūsq; collocata dū sit que
dā quasi via: que cōtemplatrix est eozum que in morbis
cōmūis. Methodos enīz via breuis dicitur. inde me
thodici medici: quem perperam methodicū vocitant.

Medicorum alia secta.

Cap. III.

Medicinā pleni⁹ nālīs hystorie lī. xxi. in
tres ptes diuidit⁹ fuisse tres
sectas medicorū ostēdit. Primaz dicit⁹ iū
que vīctū z venenis corporib⁹ medet. Alia ta
traleptīcā q; vnguētīs. Et empīcē vel meli⁹ Empiricē
de qua dictū est. Corneli⁹ aut celsus ita tripartit⁹. vna est
que vīctū. Altera que medicamentis. Tertia que manu
medet. Primā id est dieteticā. Scōdaz pharacēticē.
Tertiā. id est chirurgicē greci nominariūt. bec ille. Lbi
rugiā est medicina manualis. Dietetica vīctū medetur.
Pharacēticē xo medicamētīs. Hippocrates couis tē
plo Aesculapū cremato: vt Varro perhibet: medicinaz
eaz īstītuūt: que clinicē vocitatā est. Debet aut īngt An
toni⁹ musa: medic⁹ dietic⁹ z clinic⁹ scīre qtuor tpa carū
oīuz febriū. vt īntīo: augmētō: statūz z declinatōe. Clinīc
cus maxime dōz īntelligere pulsus arteriarum: z īndicia
vīne. In his siquidem īntelligitur genus febriū: z origo
causaz: z temporis ratio: vite morūq; professio.

De rationali medicina quā logicen vocant. Cap. IIII.

Rationales seu logici rōcinant⁹ z conā
tur rerū cās pscrutari duce
nis notioē: q; sit p resolutionē. Scōdā ex cōposi
tione eoz que p resolutionē īuētā sunt. Tertia ex dīsti
nitiōe dīsolutiōis: quā pprie vocādā doctrinā Deracī
des erythre⁹ putat. Ea xo q; p cōpōnē ipsī attētārūt De
rophily: z nōnulli Erasistray Atalensq; arbenicēse. Aī
Sal. ab ea notioē que a sine sumēt īntīū nemo scripsit:
vī tī artes oēs via quadā doctrine cōfīstūt. At de medi
cine quīdē īuētione bacterius tūc qd sit īnsipiciamus.

Medicine

Sal
in pī
Sanū
Egru
Hau

Tripart
dīcīa dī

Triple
dēdi foz

Corneli
suo in p
mīo lib

Alio
uco n

Ana
mani
būm

Method
sect pīc

Medicī
uīo pī
mīum.

Corneli
dīuīso.

Hippocr
pnceps cl
ce secte.
Antoni⁹
sa Julij
ria medic

De
sang

De medicī
triplici oīdī

De medicī
triplici oīdī

Medicine diffinitio.

Medicina sciētia est sanorū: et egrozū et neutroꝝ: vt sciētie nomen cōiter nō vtiqꝫ peculiariter sit intelligendū. Sanū autē et egrū et neutru ita accipiēdu: vt singula trisarie dicant vt corpus: vt cā: vt si gnū. Alij viā quādā esse aiunt medicinā qua cognoscit si corpus astricū est digerēdu eē: si laxum cōtinēdu. si hō mixtū vitū hz: occurrēdu subinde vebementiori malo: et alr acutis morbis medēdu: alr vetustis: alr irescētibꝫ: aliter subsistentibus: aliter iam ad sanitatē inclinātibꝫ.

De subiecto medicine.

Subiectum ars ois suū hz subiectū et finez: ita medicina subiecta quidē corpora: et medelas: finē hō sanū corpus efficere. Diuidit autē a plerisqꝫ medicina in prē inspe ctiū et actiū. At inspectiū rursū distri buit in physiologicā: et hyologicā: et semiomaticā. Ac tiū porro in sanādi viā medicandiqꝫ rationē. Has pres ad huc subdividit: vt physiologicū in elemēta: cōplexio nes: que tēperamēta quozqꝫ appellamus: poꝫ: humores mēbra. Et hyologicū in pcedēta impiū habētia: et cōpre hētoria. Tridē etiā semiomaticū in memoriā reuocatiū: et differētiū inqꝫ futurorum deprehensionem. Sanandi aut viā in tuendam pueritiā: etatē mediam: et semilē: ho rūqꝫ victū opponiū. Medicādi aut rō in medicamē ne victurū: et manus operam: quā chirurgiā dixere greci.

De corporis humoribus.

Humor corpus quatuor cōstare elementis receptū a cū ctis est. sanguine inqūa pituita seu flegmate: flaua et atra bile. hēc (vt nri theologi ferūt) ante primi hominis culpā tāta armonia cō tinuata erat: vt ex ipsiis neqꝫ mors: nec moribꝫ: neqꝫ mole stie quicqꝫ emergeret. At soluta hominis in deuz obe dientia soluta est et humorū huiusmodi pax: dissipata cō cordia. Cum igitur sibi hēc elementa constiterint: cōquie uerintqꝫ: tum sanus homo esse peribet. Cum hō inui ces sese protrudunt redūdantia: et subtractione: tum de mum mortales morbo oblanguescunt: redundante aut subtracto humore: altero humore imperante: altero aut oppresso. Est etiā cum duo miscentur elementa: vt in synocha febris: seu continua. nepe flaua bilis cū sanguine miscet: sitqꝫ cumulus animalī ingens: et moribꝫ intole rabilis: vt etiā pulsus in ipsa quatuor diuidat elementa: principiūqꝫ illinc nāscat. Proinde qui mortales ingē tes ac celeres motus hnt pulsū: id ex imperio habeant humorū flaua est inqūa bilis: et sanguinis. Qui hō molliter aliquo pacto atqꝫ clemētius mouentur: id propter pitui te et atrē bilis esse deprehenditur incrementum.

De sanguine.

Sanguis primus iter oēs humores qꝫ: tuozque in humano sunt cor pore calidior est et humidior: aeris nām refe rens: ceteros in sese cōmixtos humores cōti nens. Qui si super: hoies tradūt plerisqꝫ me dicin: et quos pēcipuus Hippocrates esse bñ sperantes: ianopios: simpliciōres: moderatos. Diuiduntur humo res ipsi in etates quatuor. Redundante nāqꝫ pituita cū sanguine pueris peribetur ad. xliij. vsqꝫ annos. inde bilis flaua cum sanguine dominatur ad annos. xxviij. inde ad annos. xliij. pars magna sanguinis cum atra bili ex biber imperium. inde ad supremam vsqꝫ etatem pi tuita: moriente corpore: seculosqꝫ spiritu in sese redeūt elementa.

Cap. V.

De cholera seu flaua bili.

Cholera hō bilis calida et sicca est: ignis proprietatē imitat: cum externo calore pferum accēdit. vapore enī vnuer sa perturbat: vt in perniciofa caustionide cō picimus. Si hō flaua bilis super hoies: vel ei vicina bilis ruse: iracundos: ingeniosos: acutos: leues: macilentos: bene valideqꝫ concoquentes reddit. hos hu mores peculiaris conceptacula continent. vene sangui nem: stomachus pituitam: in iecore vesica fellez: lien hō atram bilem continet.

De pituita.

Pituita frigidū et humectū est: aque vim possidēs. Si homines superet cito canescētes: necnō cogitabūdos: meticulosos reddet. Dic quozqꝫ nō alienuz fuerit ondere Dioclis medici cōmotionez ad Antigoni regē quā insignis medicus Paulus Egi neta operi suo putauit inferendā. et Antoni? musa Augu sti tpe florens secutus existimauit recentendā. Quoniam ingt regē amātissimuz disciplinarum diu viuere cupere debemus: putauit cōmonēdu vti ozus morborum esset hominibus: de gbus signis deprehēdi possent: necnō eis occurrere. Hyberno ergo tpe qm tum afflūt pituita: vti distillationes vne deiectione: tonsille: tussis: et id genus alia cōmouemur vti calidis et maceratis cibis: synapi: apio: cruce: pipere: plurima exercitatione plus ceteris pibibus caput purgādū. Verno tpe crescit sanguis: febris de hu moribꝫ nascit extrarius. id refrigerātibꝫ vtendū eē pu tant et amaris et arefaciētibꝫ: et que aliū citēt: tepidū po tandū. Estate bilis ruffa alitur que acutas excitat febres: causton: cōtinuā: tertianā. vtēdu ergo frigidis et suauibus et bene olētibus que facile concoquant. Bibenduz frigi dū et aqua multa illutū vinū: a coitu abstinentū vene ris quo vir? vtiūqꝫ stomachi minuit infringiturqꝫ ac subit corporis tremor. Autumno alitur bilis atra. vnde stomachi pituita febrezqꝫ. Augēt fel. citāda ergo aluius. euomere aliquādo prodest: venerē nō affectādaz putāt. Qui per hyemē atrocius egrotāt: aduētant vere ple rūqꝫ moriunt: qz quos humores notios cegebat contra bebatqꝫ frigus: eos calor relaxat: et qz defluere nō queūt: iam dilabantur necesse est.

De melancholia quā latini atram bilē vocant. Cap. XI.

Melancholia sicca et frigida est terre nāz cōtinēda. hēc subdolos: tacite iracundos: auaros: almidos: tristes: somniculo sos: sepe inuidos facit. Et si humores oēs san guis pincat: qui vna per oēs venarū riuulos: plus minusue pro corporis habitudine diffundi in singu las corporis partes recta ratione comprehendimus: qui mēbris alimonia subministrant adeo necessary vt eoz quocunqꝫ aut per vim aut sponte pziuef hōietū in perni ciē agi certū sit: vt atra bill tota reddita: per venas itaqꝫ et meatulos quoscūqꝫ alimentū resudās: quēadmodum aqua per crudiusculū vas futile oū apponit humor: aut simile sit et demū vni: vt hōis Haleni vtar: in carnē cō uertitur: aut aliud simile membrū. Ex calore frigore cōsistēs: ex quo fit vt caro ab igne resoluat. Calor enī nō ex quolibet carnē facit: nec quolibet modo aut tēpore: qz ex materia apta: et vt apte et cum apte effici potest.

Duidimus inquit Diocles humanū corp? in quatuor. caput: thoraca: vētrē: atqꝫ vesicā. Cū ergo caput lā guoz aligs inuaserit: signa hēc apparebunt

Cap. IX.

Chola ignis propiciatent inuatur.

Mores cho lerici.

Cap. X.

Pituita 5 na tura est aq. Dioclis opi nio ad reges antigonum. Paulus egi neta.

Regimen et dicta hyem.

Dietā veris.

Dietā estatis.

Dietā autū ni.

Atrē bilis na tura. Auctor. Siccit habitū dinis corpa actiori medi camento le duntur.

Auctor. Hāna cali ditas humi do tempera to gaudet.

Aggregatoris

Auctor.
Periculis ce
rebro vel me
brana bilio
sus vomit i
sequit ac ner
m distendunt.

supericilioz grauitas. oculoꝝ tenebre. dolor capitis vt
oculoꝝ: pulsatus i pꝛopꝛ: tinnitus aurium oculi lachrymosi:
acies obtusa. narium obstructio: dentium gingiue subla
te sunt. Lix bec signa apparebunt: caput purgandũ erit:
medicamine quide nullo: s; hoc modo. hyssopi vñ oziga
ni capita pterito: in aceti vñcias duas: aque vñciã dulcis:
postridie coquito: vt ad vñciã mō redeant: inde ieiunus
gargarizato: tepidũ ore cōtineto: quo ad ois extrarius
humor e capite in terrã effluat: aliquid id facito olebus:
cũ facies: limbo calido caput tegito. Pterea cũ mastic
ce eq̃li pondere trita aquã calidã dato vt in calido gar
garizet cubiculo. Dato s; synapi tritũ eodẽ mō gargarizã
dus. At negligẽtibz eueniunt oculoꝝ imbecilitas: aurium
dolor: in collo strume: cerebri oppressio: suffocatio: vna
angina: fluxus capilloꝝ: pectoris stridor: vlcera capitis:
vox minuitur: p̃tium dolor ouitur: nares opplentur.

Accidẽtia pe
ctoꝝis.

Am circa pectꝝ aliq̃ cã mala gignit
egritudo: bec signa erum
pūt: sudor per totũ corpus nedũ circa tborã
ce: lingua crassescit: falsescit amarescunt ve
sp̃uta: viridescit latus: dolent scapule: dolo
res nulla apparente causa insurgunt: frequenter oscitat:
vigilie sequunt: suffocationes: sicut non quiescit satis ex
sententia: insonnis: rigor pectoris: brachioꝝ manuũ tre
mor: pruritus corporis: nullis arida. Dũ languorem ita
curato vt pmo cibus potusq; sumat tẽperat: ac medio
cris p̃serti in cena. postridie eius diei ieiunus vomitũ ci
tet. q̃ q̃ velit pus radulas tenues mādūcet: nascitur ei
mētibz: synapi: porulacã: idẽ aquã tepidã cũ aceto potet:
atq; ita vomat. Curã negligẽtibz laterũ dolor insurgit
palmõis: bilis atra: febres acute: delirium: leibargia: licentis
vitiũ epatis lãguor. singultus: p̃tina iter dormitẽdũ iges.

Accidẽtia v
tris.

De ventris languoribus.

Auctor.
Morbi ven
triculi extrin
cabiles.

Am venter languet bec se efferunt
signa. dolor intestino
rũ fastidiũ r totũ corpis vexatio. cibus r po
tus amarꝝ videt. olfatꝝ amittit. labor in toto
corpore: febricula paucis: splenis ardor. Curato
ita victu citra medicamẽ. plus eniz pdest r tutior est via
cucunq; morbo medearis. betarũ pauca folia in mulla
decocta allia ve cocta vel maluacea folia. vel lapati vel
colliculos agrestes. Cũcta eniz bec aliu subducit. Qd si
magis adhuc velis vñcie admisceto dilutionẽ in oi de
coctiõe. suauior nãq; r citra periculũ est: vñcis x̃o leuis
brassica in aqua multa decocta: huius succus potus cum
melle r sale: vt sint acetabula quorũ aut ciceris aut erni:
aqua cocta eodẽ pota modo ieiuno ore sumat. Negligẽ
tibz eueniunt ventris profluuiũ: tormina: lenitas in
stinoꝝ: ileus: tertiana febris: ischias: podagra: apople
xia: sideratio: bemozoides: morbus articularis.

Auctor.
Exiliaciõ do
loribz vom
itões r sugul
tus crebri ac
deliratio di
rũ auguriũ
faciunt.
Vesice passio
nea.

De passionibus vesice.

Am in vesica morbꝝ est: bec signa co
mitari solẽt: paucio cibo satiat:
crebra ructatio: inflatio totiꝝ corporis: color
inuultus: somnus grauis: litida vrina cuz do
lore fit: tumor dolorq; circa colũ. Cũ talia si
gna eruperint: occurrẽdũ est morbo excitantibz vrina:
aromatibus tutissimis: feniculi r apu radices madesaciẽ
de vino albo bñ olenti quotidie matutino tpe cũ aq̃ po
tandi bñ crathio: auciquoz: myrrẽ: eleny quodcunq;
boꝝ tibi habueris. p̃sunt eniz oia: aquã pota ciceratiam
cũ vino: oleris quozq; atri radice r graminis: paucula pi
peris grana cuz passinaca: r petroselinũ. in aqua coque:
inde mādūca. vel imitte et piperis aliquatũ in vinum

Lugdunens.

albi: vt ieiunus potet. Negligẽtibz eueniunt lienis dolor:
aqua inter cutẽ. tinoꝝis dolor: calculi nascuntur renũ do
lor: stranguria: ventris tumor: stomachus non concoquit.

De morborum temporibus.

Cap. XVI.

Morbi quatuor habet tpa. pñ: ascensum:
acumẽ: r declinationẽ. in his queri
tur pñ r reliq̃. nã nisi morbi nãm p̃stigmus
r tẽporis mutationez: nō satis idoneã adhibe
re curã poterimꝝ. Principiũ morbi est: cũ na
tura nō ampliꝝ opponit superata ab ea: que gignit mor
bũ materia. Ascensus est cũ dolores capiunt incrementũ
r febris inredĩt: dolorq; exulcerat. Acies seu acumẽ
cũ bec oia tps custodiunt: neq; maior neq; minor. Decl
natio seu decessio: cũ dolores: difficultas anbelit: r si ita
euenit tussis cũ febrĩ in corpore diu agant. hic inredẽda
medico acies in egri pariter r morbi nãm. Hippocrates
in continuis tenuissimũ victũ esse oportere dicit: ne qua
inter concoquendum perturbatio orta augeat morbus.

Tẽporis
tudinum.

Ascensu
Acies.
Declinatio

De sagia medicorum ex Hippocrate. Cap. XVII.

Certo die in febricitatibz e ngrĩbꝝ stil
lãs sanguis: taz malũ q̃ bonum
p̃t portendere. Vbi nedũ cesset febris si la
biũ aut naris: aut sup̃ciliũ p̃bat: si nō cernat:
si nō audiat eger nimia imbecillitate: p̃tma
mora est. Si rigor inciderit nedũ febre abeunte iã im
becillo: leibale signũ est. Quibus nō cessante febre sp̃us
difficultas accesserit r amẽtia: leibale est. Quibꝝ in febrĩ
bus vñ alius morbis a proposito lachrymanẽ oculis: nĩll
alienũ est. si nō a p̃posito: alienũ. Dolores r p̃ssiones hu
meri in cubita fluentes sanguinis missio tollit. In acutis
morbis cum febrĩ fracte respiraciones: malũ. In acutis
morbis p̃tũ extremarũ frigiditas: malũ. In sudore hor
roz: nō comodũ. Si febris nō a bili ortũ beatãq; mltã ca
lida capiti infusa febris liberatio est. In nō cessantibz fe
brĩbꝝ si exteriora frigescat: interioraq; estuent sitiq; sit:
leibale est. bec Hippocrates. Idẽq; porro q̃ ingit in fe
brĩbus hecticis sũt rigores difficultatẽ crisis hñt. q̃ ac
cessiões sũt qua hora abiuit febris: crastino die cadẽ bo
ra difficultas crisis: in q̃ p̃sertiz febrĩbus abscessus in
articulos r maxillas irruerunt. Si in febre tumores nō
fuerint: in gutture p̃stigmus sũgillatio exorit leibale est.
Suntur dolẽs subitãtã indicat p̃niciẽ. Si ex febrĩ collũ
distorqueat: vt vix se queat cõuertere in collo tumor: le
thale est. Febres nō cessantes si tertio die validiores fiat
magis piculose que lĩ mō reliquit significat immunẽ a pi
culo. Quibꝝ in febrĩbꝝ iter dentes glutinosa sũt: bñ valĩ
de sũt febres. Quibꝝ tussis aride irrũpit in febre causo
de nō admodũ stibundi sunt. Febres inguinalibꝝ quos
bubones greci vocant: malũ exceptis quotidianis. Captũ
a causo rigore adueniẽte liberatio subsequit. A sp̃asmo:
vel tetano captũ: febris adueniẽs liberat ab egritudine.
Febris in diebꝝ imparibus nisi abierit recidua esse con
suevit. Frigidĩ sudores cũ acuta febre irrũpentes: mortẽ
significat proximã. Sudores febricitates si inceperint
boni r tertiani: r gntani: r septimani: r nouani: r vñdecĩ
mani: r q̃terdecant: r vigesimĩ septimani: r trigessimĩq;
tani. Hi nãq; sudores morbos iudicant: si ita non habeat:
laborẽ significat r morbi lōgitudinẽ: r recidua. Febrici
tanti sudor adueniens febre non cessante malum.

De sagia
seu p̃nitiõ
vel p̃nitiõ
medicorũ.

De motu: sensu: sanguine nãli r vitali. Cap. XVIII.

Distribuunt aut inter se innicẽ tria
bec: vena: arteria: ner
uus. De tribus oriunt p̃ncipys aial regẽtibꝝ.
Ex cerebro qdẽ morꝝ r sensus pñ est neruꝝ.
Ex iccore aut sanguis. Qui fouẽt vena vas
sanguinis.

Plit

sanguinis. Ex corde qđ vitale pñ^m est. vas spūs arteria. bec sane pñtanteo iter se iuicē fruunt adiūmēto. Vena siqđ somētū neruo suggerit: arterie. arteria porro nā lez vene calozē z vitalē exhibet spiritū. Quāobzē nō est arteriā inuenire sine tenui sanguine: neqz venā sine sumi do z vaporoso spū. Diducit z corripit arteria barmo nia quadā atqz rōne: mot^m pñ^m a corde sumēs: s; viducta ex hēreūb⁹ venis tenuē attrahit sanguinē: g euaporās vī tali spūi suppetit alimētū. Rursus correpta estū: g in ipa est emittēs p vniuersū corp^s: ac meat^m ipellit. Nā cor qđ puraletū: z glutinosū bz: p os z nasū euaporaria educē.

De pulsus ortu.

Cap. XIX.

Cellus is vocat mot^m vitalisqz po^s au ius cor est pñ^m: pñpueqz ei^s sni ster vētriculus spiritalis noiat^m. Ingenitāqz sibi vitalē caliditatem oī corporis particule per arterias distribuic: sicut iecur per venas alimētū. Proinde estuātē corde cōfestim totum corpus contra naturam exestuat: z frigente frigit.

De virtutibus que in membris sunt.

Cap. XX.

Naturales pñtes sunt quorū appetē dī: retinēdī: expellēdū: dī strībūēdī. Quelibet sicutē aīalis particula suū ad se nālīter trahit alimētū: z tractū reti net: z retētū in suā trāsmutat substātiā: z sup siuū expellit. Inde totū corp^s capit incrementū. Secer nit aut atqz extrudit supsiuū per extremētū seculētius: z per vīnā: per vomitū: per sudores: per os: per nares: per aures: per oculos: per respiratiōē: perqz sparsa per cor pus spiramēta. Instrumēta altīlis sunt os: stomach^s: vē ter: iecur: vene oēs: intestīna: biles ambe: z renes. Os pñ vētriculo pparat alimētū: in tēues ipm ptes dētibus z lingua discindēs. Deinde obuerfatū z cōcoctū alimētū z a stomacho in vētre demittit: qđ excipiēs aliū: separat vīle z membris accommodatū a lapidoso z materioso: z eo qđ inutile sit mēbris: z vīle qđ in humores: succosqz trāsmutat id remittit ad iecur per venas emūgentes: z ad iecur in riuuloz modū adducētes. Sūt aut hmoi ve neque a vētre alimētū ad iecur eliciūt: pīde atqz radi ces: que ex terra ad stipites euehunt alimenta. Assimilat nāqz aliū: terre: que alimētū suppetit stipitib⁹: vt radi cib⁹ vene. Leterū ab alio humore excipiēs iecur ipz cō cognoscibzqz siles facit. Sanguis p liēnē purgat: z vesicaz sellis exceptrice: z renes Liēne qđ terrestre: z seculētū attrahēte. sibiqz alimētū cōparāte. Vescicula xō bilis ex ceptrice acutū ex alimēto: qđ in būozib⁹ pñet colligēte.

Et Sinis libri primi.

Liber scđs Aggregatoris Lugdunē. do mini Simphoriani Chamberij.

De cephalea caput primum.

Ex traditione grecorum z latinorum.

§. I.

Anc de corporis humani capite morbisqz loqmur: xñce summo exorzi: ad imas vsqz deuēcti plā tas noia mō referētes: nisi speciosuz dictu atqz necessariū sese nobis dicēib⁹ offeret: qđ pñmissū nefariū eē videat^m: nō vt re fectoz mēbzoz referamus hystorā quā ples nobis pdiderūt. At nra tēpestate insignis medicus oratorqz celebris Alex. bñdicer nri amānissimus: qđ est acutū ingeny doctria bñ armat^m: ita nō minus diserte: qđ grauitē anathomicē corpis hūani totā cognoscēdā tra didit: ad quā lectorē mītēdū exstīmam^m. Nostri se q mur institutū cūcta vīlī pñrigēdo. Cūm admonēte.

Plinio.

nos Plinio: sum^m ad nālīū defecūū nri corpis mētiōē adducti: pñqmur icipitū z būane vīte morbos nō iutili curiositate narrem^m. Dis. n. enīat itelliges pene ipole eē boies vīnē sine morbo. Nā corpis z ai valitudies id cōc hnt qđ sanitas in vīroqz vno mō attigif. vīus enī ai: z sa nitas corpis in qđā tēperie bec humoz: illa passionū est sita. Tēperies aut mediū quoddā est: ac mediū vno mō attigif: sic linea recta vno mō sit: flexa plurib⁹. z signū a sagittario vno mō tāgī: plurib⁹ aut nō tāgī: ppea vt z^o etbi. meminit Aristo. Pythagorici dīxerūt malū ad ifini tī: bonū ad finitū nām attigē. Una g tēperie corp^s bū va ler: male aut ppe infinitis: qđ ex ipso vocabulis cōstat. Sanitas enī vno vocabulo expmī: ac morbi noia ppe ifinita foriunt. Adeoqz qđidie morboz nūis iualēscit: vt medici z qđē doctissimi atqz pñssimi in eis discernēdis ambigūt falsa plerūqz p vīs accipiāt. s; de antiqs pauca e multis in mediū afferam^m. Capitis ptes exteriores bis noib⁹ vocant^m. Sūmū enī capitis xñce dī g aliqbz duplex repit. y. macroby z būertices dīr. Bregma de ide siue sinciput in frōre xgit: qđ ifantib⁹ palpitāt. Xrōs postea z oppo^m occipitiū eqmētū capilloz ad sūmū xñ cē bregma didēs: bina vīroqz tipora: aures: oculi: anguli exteriores paropie iterioresqz g fōres dīr vñ lachryma rī pñiuntū. Et non oclorū magnū ambit^m. Supcilia quoz mediū mesophalū dī a polluce. Palpebre in qbus linee rbitides z cilia: gene deide: mal: nasus: etbm^m. Nariū in terceptū: globolus: pterigia: siue pbene: buccē mystax la bia: os: mētū: qđ oia faciē nūose varietat efficiūt. In capi te aut interdū acut^m z pestifer morbo est: quē cephaloen greci vocāt. Cui^m note sunt: boror calidus: neruoz reso luto: oclorū caligo: mētis alienatio: vomitus: sic vt vox suppmat: vī sanguis ex narib⁹ cursus: sic vt corp^s frige scat aīa deficiat pter bec dolor intolerabil^m: maxie circa ti pora vī occipitiū. Interdū aut in capite lōga ibecillitas: s; neqz grauis neqz piculosa: p hois etatē est. Interdū gra uioz dolor: s; breuis neqz tñ mortifer^m: qđ vel vīno vī cru ditate vel frigore vel igne aut sole xbit. Triqz oēs dolo res (vt Celsus ingit) modo in febre: modo sine hac sunt: modo in toto capite: modo in parte: Interdū sic vt ozis quoqz pñmā partē excruciet. Pter bec etiāz inueniē genus qđ pōt lōgū esse: vt humor curē inflat: eaqz inume scit z pñmēti digito cedit. Hydrencephalō greci appellāt.

De cephalea ex trāsdione arabū z penozū.

§. II.

Cephalea dī dolor capitis lucterat^m qñ aut appellat^m dolor in medietate capitis. Mo nopagia xō dolor in aliq pte capitis. Clau^m aut in qñqz pte mīma sit fixus. Cephalea xō recipit dī sioēs ples. Didit. n. s; loca z tpa: z s; cās suas māles si ue efficiētes. Scdm loca: qđā est dolor ex craneū ex stēs sic in pelliculis z in carne sup craneūz extitib⁹. Ali qñ iter pelliculas sub craneo vī in medulla cerebri. Itē dolor capitis qñqz sit s; vīā crīstis: z qñqz aīcedit febrē vī cōcomitat^m vī sequit^m. Itē dolor capitis qñqz est mor bus p se: z nō cātus ab aliq morbo: qñqz cātus ab alio morbo: qñqz ab aliq būore. Itē dolor capitis qñqz ē ex sola mala cōplone cū būoris vitio: qñqz ex mala cōplo ne sine būoris vitio: z qñqz ex cā exteriori: qñqz iteriori. Est est aliqñ ex cā existēte iuxta caput: sic de cā puata ca pitis: qñqz de cā remota in alyo pñb⁹ xñta sic in stoma cho vī epate: vel in ceteris pñb⁹. Aliqñ aut dolor capitis est a morbo pñli: qñqz est ex officiali. Oēs aut ille cāe z diuīsiōes sua bñt pñta signa: qđā tñ accipiunt^m ab idicio patētis: sicut signa cephalēe ex cā exteriori: vī ex calore aeris: vī frigore: vī vigily: vī somno multo: vel ex casu: vel ex pcussione: vel clamore z vsu cibarioz acutoz: vt

Corporis z ai valitudies in quo constānt.

Capit ptes.

Cephalic do lorūqz capis diuīsiōes.

est vinū forte: porri vel alea vel nuces et cetera fumosa. Quedā aut cephalica bz signa a dispōne totius corpis: sic que sit a cā intra: vt que sit a repletioe humorū furiosoz: calidoz: vt q̄ sit a febribz: vñ a crisi: vñ a mala cōplexioe vñ a morbo officiali: vt est oppilatio vñ p̄stipatio: que de grossis humoribz nascit̄ et viscosis. Illa aut que ex mala cōplexioe sola nascit̄: tot recipit diuersitates et diuisiones: in quot mala cōplexio diuidi pōt. sic pōt intelligi de cephalica humoralis. Iste aut egritudines maxie discernuntur p̄ viuas: maxie p̄ circuli et gñula in sup̄ficie vine cōteta. Quedā aut cephalice sūt cū pulsatioe i t̄pibz: et he vñ deni eē ex mltā sanguis ebullitioe: vñ ex mltā v̄tositate. Alia aut est recēs: et hec est facilis ad dissoluēdū: q̄daz nō est inueterata: et appellat̄ galeata: et hec est pessima ad curādū. bz enī pessima accidentia. vñ oculi et nerui eoz mltū patiunt̄: et sensus debilitant̄: imo p̄mixtio rōnis ali qñ ide puenit. h̄mōi ḡ cephalicā frequēter icurrūt boies afflicti cibis fumosis nā: sic sūt nuces: porri: et res p̄gures: et boies alluēt mltū caput coopire. nō enī tā forte est caput: qñ per affluētiōe nimie coopire debilitet cerebri: et fiat teneri et debili. q̄ si aliq̄ p̄suerit paulatim desistat: et dissuecat in tēperato aere. Si ex sanguis sit cephalica: calorē patiē in capite: gñitatē in frōte: oculoz rubescit vne cū tota facie: et vne facie sūt plene: vñina rubea et p̄gures: et corp⁹ molle: et pulsus mollis. Si ex cholera rubea i fra nares nimis bz calorē: in lingua siccitatē: vigilie et sitis nō desunt: et maior dolor est in dextra pte. Si ex cholera nigra in sinistra pte erit dolor cū frigore: vigilis et granitate. Si de flegmate sustinet grauedinē et spūs gñē retentiōe cū q̄rela: et dolorē in occipitiō. Cōstātinus aucte Hale. Nolle opz caput diuidi in quoz ptes. Sāguis in frōte dñat: cholera rubea in dextra parte. flegma in occipite: cholera nigra in sinistra. in q̄b⁹ modis cognoscēdis medic⁹ opā dabit. Opz aut tueri etatē: et egrotatis p̄suetudinē: vñ dolor nā sit. Si sit ex capite cōsiderādū est ex q̄ sit hūore. Si ex sanguis vñ cholera rubea: icat̄ cephalica: nisi etatis p̄ietas vñ t̄pīs egritudis et vñtis occurrat. Si ḡ ad flōmādū sc̄arificem: plēa palma ab vtriusqz pedis calcaneo. Que x̄o p̄sunt cholē rubee p̄sūt et sanguini. Que x̄o flati et cholē nigre p̄derūt. Cura cephalice ex traditione scriptozum recentū quos neoticos vocant.

¶ **Yeta** in cephalica et dolore capitis sit tēperata: vt sunt carnes pulloz: p̄dices: fiantitūdi merule: alaude et miorz auilz: capzio iannualis: agni: porcoz extrema. f. pedes et aures cū agresta. pisces squamosi aq̄ dulcis bñ curreis: lūpilucy: dardi: p̄rice: daurace. Salsamēta: parū cimini. petro. cū acetovl agresta. Vinū bñ lymphatū. Exercitiū sit mediocres: multū enī iuuat ad fumositatū respiratiōez. Nemo tñ plectoric⁹ mltū moneat: qz cito putrescēt mā: et deueniret ad febrē vñ apostema. Declinatā ad frigiditatem sunt portulace: lactuce: scariolē: malue: pruna: pira cocta: et pōa cocta: cucurbita: cucumēs: melōes. Cura magogū sanguinē mūdificās et cholera purgās sic fit. R̄. ce. terac. politrici: adiatos: capilloz veneris: hypericō: scolo pēdric: feminū frigidoz maioz mūdatoz. prunoz. vñ larū: iuuabarū. aii. 3. j. bulliāt in aq̄ in cui⁹ colatura resoluat cassie fistule: tamarindoz. aii. 3. vj. aut. 3. j. māne gñate. 3. ij. colef in cui⁹ colatura dissolue reubarbari electi. 3. ij. vel loco reubarbari: mirabolanoz citrinoz. 3. 5. et tota nocte sub vino. Mane cū syrupo violato vñ aq̄ p̄dite decoctiois cū tota suba accipiat. Cura p̄fectioe colagogi addat absinthiū istis in p̄a colatura et herbe magis frigide. In 2⁹ se. lactuce: portulace: papaueris albi: loco reubarbari vñ mirabolanoz pōt poni scamōez. 3. j. fm

tñ vñtē patiētis. Istud emagogū vel colagogū: qz parū differūt: pōt dari singulis mētibz repletis cholera et sanguis siue sit in capite siue in stomacho. Et in tertiana simplici et duplici et in calefactioe epatis: s̄ nō cū scamonea mā idigesta. In cholera p̄assina et emiginosa dat trisera saracenicā cū reubarbaro et p̄dicto colagogō: ita qz apponat 3⁹ ps colagogi p̄p aduisione. Si ḡ egritudo sit ex sanguis celebrata minuitioe et emagogi datioe: dētur electuaria q̄ cū modificēt et ei⁹ feruore tēperēt: vt diap̄p̄nis simplicis: cuccharū ros. et viol. diacerraceos diarodō abbat̄: diapapaueris: triafanō. diacitonitē frigidū rosata nouella cū syrupo vñol. et cōposito ex herbis frigidis vel oxyaccara vñ syrupo acetoso. Sāguis iuga iponat in vena frotis aut in p̄nāsi iter duo sup̄cilia aut i fine nāsi et bñ oculoz palpebre gñes sint: dolorē tollit. Cura doleze ex cholera digesta mā cū syrups dich post purget cū colagogis vel medicinis dictis. Tertia die de rubea in fero. Quarta minuat de cephalica dextri brachy: post radat caput. Deinde sequant̄ vñctioes emplastra et cetera adiutoria. Ungat ḡ caput cū oleo ros. vñ viol. et aceto et succo sempiniue: corrigiole: plātaginis portulace: succo vñap: imaturap: aut cū puluere sandaloz: rosap: papaueris: bedere terrestris tēperatis cū mucilagine psily. In dolore fortissimo adiūgēdū est opius somētatiōes sūt cū aqua decoctiois herbarū frigidarū et arboz. Et si dormire nequerit cū oleo viol. optū dissēperem: et caput iungat cū oleo mādrage. Alino abstinentiā sunt si fortis laborē dolore. et frigus et salis et asatis. Et somētatiōes nō adhibeant: nisi bñ certificato reumate nō eē in cā: nec cōponi. qz si sit p̄p curef reuma deinde dolore: alr dolor augmētaret: et morbz maior vel diuersi introducerent. Cura dolore existēte de flate digerat mā cū oxymelle cōposito ex radice feniculi: petro. rassani. Apiz in dolore capitis et causis metris apponit nō dz. Variosili: calamēti: ruthe: origani betonice ex bis fiat oxymel: et de oxymel sglitico vel rassaniū vel aliq̄d oxymel diureticū et electuariū. Si est ḡ ex flate nāsi de dianos: plirie: diamargaritō. Si est ex falso diatos cū olap̄p̄nis cōlir: vel rosata cū diacerraseos. Incisiuis frigidis vt syrupo acetoso et oxymelle simplici. Si ex dulci: codē mō. Si ex acetoso vñ vitreo. digerat cū oxymelle sglitico: diacimino: diatos: diacalamēto. et in oibus oxymel ponat ibimus et rosamarin. Nā digesta cū pillis aureis: vñ arabicis: vel cū b̄dicta. vel p̄sgra: vel cū flagogo vel hydrogogo q̄d idē est. Nō sic fit. R̄. rad. feniculi: petro. apy: dauci: carui: aii. 3. j. absinthij. si vis. Nō. j. qz purgat flā et cholaz idiferēter. Polipody. 3. 5. se. diureticorū calidoz aii. 3. ij. si volueris qz purget p̄ vinā coquāt colent colatur admisceat. 3. 5. mirabolanz. kebuloz dimittant tota nocte sub vino: et mane apponat syrupo vñ oximel. et deposita actuali friditate offerat. Pōt addi huic colatur agari. In dolore feco ex melia digerat mā cū oxymelle simplici: vel sglitico: vñ diuretico quēadmodū i q̄rtana de meliā nāli. Et eodē mō fiat purgatiōes: stupber opiatap ex h̄bilitiōes: vñ cū melagogo. q̄d sic fit. R̄. se. feniculi: petro. apy. aii. 3. ij. ibimi epibimi: senecuscaite. aii. 3. j. ex bis pōt fieri oxymel. Si vis facē p̄fortatiū appone gariosi. pl̄pis: macis: cipi treos. corticis fragint: cardamomi: nucis muscate et similia fm qz tibi vñ: vñ ex illis solis quasatis fiat decoctio in vino vel aq̄ vsqz ad p̄sumptionē vñ: et colent colature addat mirabolanoz indoz. 3. 5. et in mane offerant vel in lib. 5. colature ponant. 3. ij. 5. indoz. in alia. 3. 5. lapidis laquli. dimittantur tota die sub vino. In crastio in auroza offerat resolutio mirabolanoz. Et cūz digne fuerit ad tres assellatiōes: et attracti fuerit b̄uoz: de alia ps: vt humores attracos p̄ cōp̄ressionē educat.

Cephalice guinece congruentia.

Ex B. de p̄p Cura e. lagie et cranei ebigeni elucto cranea emigra nō emi nca: se nos ve non v uaria. b. quo dia p̄ laborat

Digestio Angue phalice in Balen smatic.

Euacuatio eiusdem.

Archibrenied

Digestio euacuatio phalice m̄t p̄bolice.

Joāni raptor nio.

Capitis egritudines p̄ vñ nas discernuntur.

Cephalice a lia partitio.

Cephalice sanguine signa.

Cephalice cholericę signa.

Cephalice flegmaticę signa.

Capitis sectio.

Cephalicorū dicta.

Emagogū in cephalica.

Colagogum in eadem.

Itud pot' dari sanis: laplis: r egris melicis de mese i me
sem: r et febricitatib' se. q'rtana r delicatis. Et si addant
p'dicte decoctioi ignati r cetareae an' melior erit. Purga
ta ma' stuphef cu' herbis dictis i cura flatis: q' b' addimus
lauri r bed' arbozee. an'. 3. j. iunipi: calameti: origani: arthe
miste. an'. 3. j. 5. Exeuntia stupba offerat metridatu vel ty
riaca cu' vino decoctiois germadrce. Si ex multitudine ci
boz r potui doleat vomit' puocef: r digestio p'oret: r
aliq' oleum calin aurib' infundat: fricatio fiat circa pe
des: r lotio aque frigide vel acetii circa testiculos. Et cura
ebriozum eis subueniat.

De emicranea qua' nouit' Emicranea vocat'. Cap. II.
Ex traditione grecorum r latinorum. §. I.

Morb' dolor' imesus affers sit i me
dia cerebri pte que vocat' emi
cranicu: r frequenter in ipiodu potissim' agit.
Sit aut' ex influxu vaporu: vl' buoz: vl' mul
to: vl' fridoz: vl' caloz. Et aliq' b' qdez ex
caluaria doloris sensus affici ptingit. Aliq' b' no ad capis
itima penetrat. Aliq' porro circa tipoz musculos vebeme
ter dolet. Cognitioes aut' ex eis q' de cephalica dicta sunt
p'iciat. Antiqua r difficultor solubile cephalagia vl' emi
cranea a p'mozio curare puenit a sanguis p' venā p'etra
ctione vl' purgatioe clyst' p'us deyciedo. Dubiu aut' non
est qn sanguie abundates expeditat leuare sanguine a vena
detrahedo: vltiofo aut' succo affluetes purgare: atqz ita lo
calib' vt'edu ad miniculis p'fricadoti veltimeto: tu digi
tis dimidia frois pte p'fertis: que sunt ad musculu timpo
ru calefiat. an' tps porximi b' faciedo. post porximum no
vt'edu que emicranica vocitant. Calore. n. multo in dolo
rib' signis p'neri p'p'ia refrigeras: cu' calor excesserit vt'
dum est sanis calefacietib': misceat vtrifqz p'firmatiu qd
qualitate heat stiptica. Optimu aut' calefacies est vngue
tu qd enforby vncia beatyna cere vncias tres: olei dulcis
simi libra: illinto aut' b' pte frois dimidia cu' musculo ti
poz. Loge aut' vtilissimu est ad fridas affectiones: vt se
pius an' balneu sel' vtare a dolore fuas incolumen hos iu
uaria laqueus et in aure ifusus tepidu oleu enforby ten
sim inieci vt' sanis sit in libra olei dragmas imittere. iij.
enforby. Nali aut' qda rone vl' p'ate facit enforbyz lan
guozib' emicranicis ipm cu' aceto dissoluendo. Si igit' de
xtru tps doleat: pungito sinistru. si doleat sinistru vngito
dextru: r cofestum sedabit' dolor. Aliud. terre interna ois
soluio: r pungito tps laqueus misceat p'feret. Aliud Ar
chigenis. sticadis herba coquedo cu' aq: vel hydromelle
dato cephalargicis r emicranicis: vtpote solu maximuqz
adiumetu. Aliud eiusde ad oem capitis languore. Cer
ui os exuredo r dissoluendo cu' rosaceo illinto locu. vl' oci
mu dissoluendo iponito: vl' metha cu' aceto dissoluendo illi
nito bis i ole. Aut lapatu agreste r cicidas pter dissoluto
circu illinto timpoz: r froie: r statz mitigabis. Aliud
ad oez capis dolore. Stere' byrudinu an'qz i terra cadat
cu' luto in nido coperto aspege aceto in vase ligneo r illint
to. Aliud pyrathos capre (qd e stere' ipaz) dissoluto
illinto r alligato b' facito mane r i meridie: r medebere.

Ex traditione penozum r arabum. §. II.

Ite qnqz egritudo praua dolorosa i me
diatate capis: aliq' i dextro: ali
q' i sinistro: r sit forz i comillura extesa i logi
tudine capis: r accidit fm plimu cu' p'odo. Du
ius egritudis ca est elenatio vaporis buoz: aut pp multi
tudine eoz: q'uis sint repant aut pp calitate eoz: aut ipo
ru friditate q'uis sint pauci. Et ex eis fut g sentiut dolore
in lacertis timpoz suoz qn tedant. Et i qbusda eoz fut
g sentiut dolore vebemete adeo donec ipsi no tolerat: vt
cadat sup eos man' oino. La aut in illo est qz dec occasio

Ex traditione penozum r arabum. §. II.

Ite qnqz egritudo praua dolorosa i me
diatate capis: aliq' i dextro: ali
q' i sinistro: r sit forz i comillura extesa i logi
tudine capis: r accidit fm plimu cu' p'odo. Du
ius egritudis ca est elenatio vaporis buoz: aut pp multi
tudine eoz: q'uis sint repant aut pp calitate eoz: aut ipo
ru friditate q'uis sint pauci. Et ex eis fut g sentiut dolore
in lacertis timpoz suoz qn tedant. Et i qbusda eoz fut
g sentiut dolore vebemete adeo donec ipsi no tolerat: vt
cadat sup eos man' oino. La aut in illo est qz dec occasio

est egritudo p'aniculi p'inetis craneu capitis pter q' cutis
sit vacua a dolore. Elenatio aut' boz vaporu r buoz sit in
venis r a laurida. i. in venis grossis: aut in arterijs: aut in
vtrifqz sit. Et fortasse expellut mebra q' fut itra craneu. s.
cerebriu r velamina supfluitates q' fut i eis ad exteriora:
r fortasse eleuat ad caput ex reliq' corpe vapores r buo
res mali. Coffectio epibimaf ad emicranea r dolozes
capis calz. i. se. ius gami: se. lactuce: sief memiber: rosaru
sandaf. faufel: rad. madragore: opium fiat ex eis collyria
r distillef ex eo in aure cum oleo ros. r aceto vini pauco.
Coffectio caputpurgu ad dolozes capis r emicranea ca
lidā ad dolozes aurii cu calitate r pulsatioe. i. opy: ca
phoze. an. fiat ide collyria filia lēti r dissoluaf. j. aut. y. in
oleo viol. r distillef i aure r nasuz r e bonu expriu. Co
fectio epibimaf ad dolozes capis frigidu r emicranea ex
vetoitate grossa: r dolozes auris fridu. i. castorei: enfor
by: opy: stozacis ligde: pipis fol. ruthe: calameti: synapis.
an. fiat troscici r embrocet: r dissoluaf i oleo: r sit oleu co
stinu aut nardinu: r dissoluaf cu aliq' de illis: r distillent
in aure q' est in late dolor. Auicena ponit emplz cuiusda
mulierj narratu p aliq' medicos qd e effiac: r fit ex de
coctioe rad. cucumerj asinini r absinthio i oleo r aq: r ex
decoctione fit embrocet: ex suba reru sit emplastru.

Ex traditione auctozum recentium. §. III.

Pillule ad emicranea. i. mirabolanoz
citrinor: kebuloz: indoz. an. 3. y.
croci oxiatilis: mastics. an. 3. iij. scamonee. 3.
aloes epatic ad p'odus oinz. tepera cu succo
feniculi: da eunt dozimu fm vntē patiens. pigra et valet
multu. Aliq' e doloz capis cu molestatoe magna vt'ifir
mus q' sit sentiat p'auisioes r malleatōes i capite nec vocē:
nec sonitu: vl' lumē nec splēdore pati possit: qd ex duab'
causis ptingit: vt ex chola rub. vl' ex vetoitate grossa si ca
put debile sit. Si ex cho. ru. est calitas cu p'auisioe nimia.
Ex vetoitate gūitas r tintinofitas. Morb' hic fit ex bu
mozib' adheretib' craneo. Aliq' i supiorib' cranei: vt cu
tis tacta dolet. Et nota q' radix papauie. masticata humo
res capis p' nares purgat. Pille capitales. i. scamonee.
nec: mastics: absinthij. an. p'ice cu suc' absinthij. Alie
capitales valētes capiti. i. aloes: colloqn. absinthij: succi
feniculi: masti. scam. an. pipis logi: cetaree: basiliconis:
bethonice: herbe p'ozate: origa: vngule caballine: filicis:
ofimode: byringoz: rad. saluie. an. tepera cu suc. absinthij
vl' fenil' da. v. vl. viij. Abstineat a cymino: aniso: r aromati
b' qz subleuat vapores. Utat in vino odorifero r veteri.
De vertigine seu scomatice ex possidonto ex Archi
gene. Caput. III. §. I.

Vertigo est morb' capis tenebrositate
inducēs q' grece scothomia dū
qd a xbo greco scothome deducit: qd est vti
gior. Turbo et latie dū. Calis. n. r acut' vapo
rib' ad caput ascēdētib': r i cerebro aiale spū
vītētib' p'm qd obtusitates qda i oculis p'creant: ide et in
aurib' tinnit' p'innit: r audiēdi difficultates. P'ecipue b
euenit circa ciboz p'coctiones exurgētib' ex somno: intē
sa autem egritudine fiunt oculoz vertigines: r tenebre
oborunt: vt sibi videant cūcta spectare vertiginosa: idqz
accidit: cu p'pere sedilibus exurgūt aliqua antecēdere in
cōcoctione. Diuturno aut languore leui de causa obtene
brant: adeo vt aliq' cadat: p'cipue circūuertunt: qd alijs
sit mltis puerionib': b' illis vna: ac si que aliu circūuolu
videat: obtenebrat: r si turbinē vl' gduis aliū rotari p'spe
xerint: idē subeunt: vltēdi figdes spūs circūuoluto inciat
turbini. Nouē ipe quoqz illo circūlato: atqz ita ineqle
r turbulētū r inordinatū bumozē r spūs efficit motum.
Ignari aut egritudie p'sueta cobibēdo excremēta r incō

Coffectio Ra
fia in libro di
uisionu. c. 17

Alia eiusde.

Coffectio eius
de Ra fia.

Auicēna fo
ci p'ma terti
canonis.

Pille regie
in emicranea

Pillule co
chie. i. capis
lea.

Quid frigo
r scothomia
Aucto: Ver
tiginosē sent
bus appropia
facile iminet.

phalei
nec con
entia.

Ex Galeno
de p'roptia fut.
Lura cepha
lagic r emi
crance ex Ar
chigene.
Auctoz emi
cranea non
emigranea.
no enim gra
nea: sed gra
nos vel gra
non dū cal
uaria. e mor
b' quo dimi
dia p' capis
laborat.

gestina
alice
tarice.

actuatio
idem.

Archigenis
remedum.

gestina
cuma
lice m
dice.

Joanis Se
rapionis opi
nio.

Aggregatoris

coctiones: et iuges estuatores: et ebrietates laquore efficiunt. Comitat aut ipsos alui retentio: et ob multa spiritualitas et tenuitatem vinorum: et paucarum excrementum materia caput occupat: et plurimum sunt graciles: et in omni iniectione turbidi. Si igitur sanguinolentiora videbimus nobis in oculis spectare ad vesantia sunt accommodatores. Sinaut purpureum spectem: ad comitialis morbum. Potentia igitur valida exite: et nihil aliud aduerset: sanguis est detrahendus: si egritudine in nris: si et intercedens tempus aliquod, in sanguis aut detractio: ne cernendus ne globatim exauriam? ob eam causam: que euenit collabenda: quare multis est videndum ablationibus iteruallum. Inter efficaciora aut purgamina purgari solent decoctum feniculi oxymelle: beat et diaphenicon: et ruberz scamonee copones: et anagargarismas ex origano et oxymel. Inde et naribus cyclamini vel rad. bliti: si purgantur fecato ad tempora super aures arterias per subducendo alui hiera: vel clyst. Nutrimta sint boni humoris: que facile digerant: sine flatu: prout bona stochos: et alio bona: que vinum puocet. Unum paucum et albu et tenuissimum: nec admodum vetus. His congruant alleluia suaapte natura laucra, maxima vero et prima et vltima horum custodia.

Ex traditione penorum et arabum.

§. II.

Verigo et scotomia visus est corruptela: et subito apparent patiensibus oia quasi volubilia nebulosa seu tenebrosa. La istorum nimia est humorum abundantia cum vetustate mixta: humores isti cum vetustate mouent: vel fumo in capite de quolibet membro sicut stochos ascendente. Joannes Darin. Pedes infirmi in aqua calida sunt ponenda: vino abstineat: caulibus: lentibus: lactucis et similibus. Auicenna. Que ex ipsa fortis est: si illis est epilepsie. verum non fit cum spasmo sicut epilipsia. Et verigo quod frequenter ppe i de creptis nuriat apoplezias. Et quicquid soluit virgine suda accedens. Et scias quod scotomia et verigo cum plorat: tunc egritudo est frida. Quis porism? excitat: tunc adiuua cum fricatione ideo rior exremo. Scotomia vero et virgine factas ppe va cuitate stochi sedat acceptio bucellaz insusap in rob fructu stipiticoz. Dabyabbas. ex humore sit flauo q in venis adunat: que cerebrum circū obabulabatur: aut cholico humore: reaut sanguineo q in venis est: nec dissolui potest. voluiturq in venis circa cerebrum: sit abinde verigo: aut ex grossa vetustate q hie peludif venis: nec dissolui potest: circūuoluitur cerebro et virgine parit. Sit et ex opphione q cerebri accidit ppe alicuius carni ossis ex fractio: aut alia quis cerebrum oppmēte ea. Joannes Serapio. Logistia q est p cotitate ex malitia digon is: ex dolore q est in stochos: et ex destructio de sideri et ex debilitate aie: et nausea: et ex comotio dolor quicquid: et gete et alia vice. Et fortasse accidit vertigo ex humore frigido q annexus est cerebro. Ingt Joannes. Aut ex humoribus cholericis. et differentia qdez est inter egritudines vertiginis et sodam: quod suda non quiescit velociter: et vertigo quiescit velociter.

Ex traditione auctorum recentium: Lura.

§. III.

In scotomia ex vitio cerebri minuitio fiat de cephalica si biera fortissima: aurea et rubea i sero. Et obthalmicū naribus: siat: pille diacastoree bine dissolute cum vino naribus inuolant: vel succo cucumeris agrestis cum aqua tepida instillet: vel hierapigra. due sint pres aloes et 3^a aromatica. si sit ex stochos catarticū dare oportet: et vomitū puocem: et a cibis idigestibilibus et melicis et rilatione facietibus et nocturnis cibis phibem: et a cibis grossis ut caulibus leguminibus et fortivino. Cibis digestibilibus vrant: ut pullis: pdicibus: auctulis i aqua non degentibus: piscibus aspratilibus: carnibus annualis agni: lactentis bedibus odio cicerū rubeorum: ouis

Lugdunen.

forbilibus. Si sit ex cholera vrant pills pfectis ex Citrate aromatica: spēs ad quorum pōdas ponat reubarbari: et ad pōdas reubarbari et spēs pōas aloes lotū: et pfectis cum suc. ab simby: vel cum melle ad pfectionē. vident pills regis sicille q visus clarificat: auditu pfirmat: spūalia cōfortat: singulas supfluitates a capite et stochos expellunt: sanitatē custodiunt: sine oī imutatione diete ter vel qter ducit. R. calami aromati. cina: cubebemucis musc. spicenar. macis: carpopallami: epithimi: viol. aqari: gariofiloz: ma sticis: oīuz myrabolanoz. aī. 3. y. turbit: collognt. aī. 3. iy. agarici: sene: reubarb. aī. 3. 5. aloes cicerotini ad pōdas oīuz. pfectis cum oxymelle vel melle: fuerit. da. v. vii. vi. ix. fin tenore vntu sel aut bis in hebda: vrant diatibos: olamarga ritō diagariofilati. Dis cibis eoz pōas cum sale sacerdotali qd sic fit. R. sal. 3. j. saureie: maiorane: origani: pipis g. ix. carui: coriandrici: cymini: cinamo: singib. aī. 3. y. pulueris: et puluis sui refuet. Sal marcelli expū ad oēs humores capis flegma de cerebro educit: hydropicis: sciaticis: arteticis: podagricis mīre subuenit. R. sal armoniaci: tolli. 3. xy. pipis nigri. 3. y. cymini: singibe. pipis albi: feniculi: cinamomi. aī. 3. iy. gariofil. galange. sedoarie: cubeb: cardamomi. aī. 3. iy. hyssopi: thimi: origani: carui: anisi: scapy: petro. leuistici. aī. 3. j. 5. tere et in puluerem redige. Eo oī pradio vnt loco sal. Digerētia. R. syrups de stic cad. 3. j. oxymel. 3. 5. fiat decoctio simpliciu ducētū ad caput. Caput purgia. R. aq. maiora. lib. j. acetis sgillitici 3. y. et misceant. Ad idē. R. acetis sgillitici. lib. j. pulueris origani: pyretri: macropipis: synapis. aī. 3. 5. misceat et est forte. Ad idē expū. R. folia herme: moris galline: et fricent nares et faciet fluxū humiditatis. Et in caput purgus et gargarisms oīs apponi aliqd sal: ut cerebrū stimulet. De lethargo ex traditōe grecor et latinor. Cap. III.

Ex Archigene et possidonio.

§. I.

Lethargus interdū p furioso ponit: et frenetico. Poratius. ut lethargicus hic cū sit pugil et medicus viger: videturq lethargus non ab illis frenesi de quo loq Archigenes. In frenesi difficilis somnus propta ad oēs audaciā mens est: ut i B marcor et in expugnabilis pene dormiendi necitas. Lethargi bina sunt pncipia. Quibz qdē circa pcoria et intestina pmi laquores in parē morbu cerebrū agūt: qb circa cerebrum inceperit et qb statim a pno morbu obueningbus poro ex ollapsu aliq acutari egritudinū pferim a frenetide vebemētius ob stupore imittētia medicamina refrigeratis ollapsus in lethargū efficiē. Jā no sepiissime ēt a synochos febris de lapsus i lethargū est: atq ex alijs cōplimis egritudinibz in qb pncipue exhaustiones ples sūt psecute: quicquid aut ēt in lōgis febribz ptingit i piodū ipsos somno demergi et pso piri sicut sepe in amphimerinis cōtingit febribz: et hemitritis: est et in qrtanis. Et alij qdē cū spasmo et actioe neruoz iferūt. Alij ex aggregatōe: vna qdē demersionē su stinēt: in q postremo piculū subeūt. Alij i piodis deferūt et rursus reuocāt. Cōsiderāda itaqz ē spēs delatiōis: q. n. p piodū somno psoptiū manifestiorē hnt pulsus. Qui vō morbu hnt mimū et difficulter mobilē: ēt ex pecti alie: na efficiūt et obliuio efficiūt. Qui vō i piodū nibil bō su stinēt: et bī cū gūi et sublatā respiratōe deferūt: ut stertat: et cōpictōes et gemitus referat explosos dolor: neqz afferre queat recubētes q ps rōnal oblesā sit. Alij aut getissime vidēt psopti: qbusdā mēbra pstringūt: et ruge: et palloz subest alijs diffundunt circa vigores porxsmoz. Doc q tā guoze occupat: h pfidēt. reuelliū hypocūdrū: et cogit alu et vi excitati ab pfidētibus rursus i somno rapiūt: et ipis ad uenit obliuio: frequē ad migedū festināt: exhibito eis sca pbiō: ipz manu tenēdo obliuiscūt. Intēto āt ac pfeuerare

Trac in via tico.

Joannes Damascenus. Auicenna fen pma tertij canonis.

Dabyabbas de virgine.

Serapio p b: cul. ca. 13.

Dillule dia castoree.

De iera uigine.

Pille sicille ad reo egritudo. De carot carales

Sal faciale valde multa. Sal mar ad psopti pito et al

De egrit e que c pcellan

Digerētia

Caput purgum. Aliud.

Serapio deui. ca

De iera lethargi et frenetici.

Luicēna ma tert onis.

Isaac in o libro puc. 14

De Cōs alib. 6 p. 15.

De stupor etia.

malorum corporum turbidum tanquam morticinum euadit. supin
pstrati ad pedes defluunt. pyciēdo man⁹ et crura. Nares
gubulā distillāt: ipis os diuclit: inferior gena residēs et de
pila spectat: lāguores g⁹ lethargū psecuti bī sunt. ¶ Me
dia iter frenetide et lethargū egritudo: que spēs est amen
tie et mētis alienationis: hāc nō medicū vocare p̄sueuerūt
Latochen et Latalepsi: que in hūore magis accidit meli
co: piculoso: aut hic morbus est lethargo. In febrib⁹ aut si
p̄sitis ē lethargo: et aliqui qdē vident dormire: aliqui aut i
cōcūsa bñt cilia: aut oculis frequēter obnūtāt serādo et rese
rādo. Aut intēti et emissius intuent oculis: et tanq̄ cōcre
tos et imobiles tenēt oculos: ac si manū oculis oblectes nō
cōmēt: obnūtāt cū et carēt sensui: neq; audiri: neq; respō
dēt. Serūt aut man⁹ suas aliqui in caput et oculos et nasus
tanq̄ pigrescētēs nō cū sensui: pulsus exigit: turbidi parū
admodū ab sunt vt deficiāt: status qñq; dēsus: qñq; rar⁹
et ex ierualis gubulā vebemēter respirāt: alii et vine
astrictio nō ab ariditate. Dñt siqdē hūorē et multū (ac vt
paucis pcludā) neq; oino siles sūt freneticis: neq; lethar
gicis. ¶ Alia aduenit egritudo et hūiditas: inuadēt cere
brū hūorib⁹: q̄ Larus dī: cū bebeti febre: plegē aut sensus
alienatio: et imobilitas totius corporis cū detrimēto pnci
palii actionū: deducant intermisiā oculi. Differt carus a
lethargo q̄ in lethargo interrogati respōdent: neq; oino
mūt manēt. At Laro circūuēt somno. p̄fundissimo deti
nent: qui cōpuncū sentiūt qdē: sed nec loquunt: neq; oculo
s diuclunt. Cura horū sūt vt lethargicorum.

¶ Ex traditione penozum et arabum.

§. II.

¶ Landoqz accidit cerebro apha ex hūo
re flatico putredo faciente
euenire febre: et accidit ex illo obliuio: et subeth:
qd est qz subeth nō accidit nisi qñ febris nocet
actioni p̄is sensibills que est illic adeo donec non recipit
passionē nec euigilat: et obliuio nō accidit nisi qñ p̄s qua
fit imaginatio ledit p febre qre nō attēdit. Et intēti qdē
obliuionis est: qz nō recipit res que sunt in suatione: neq;
accipit eas. Et cū vis curationē subeth et alienationis: opz
vt p̄sideres i eis que dixerūt antiq. s. in yuute et arte et acq
sitione et etate et complone et regione: et que illis sunt filia.
¶ Auicēna. lethargia dī apha flaticu factū intra craneus.
Et hāc egritudine comitat obliuio. Et cū lethargia est in
suba cerebri: subeth est fortior: et difficultas moruum ma
ior. Si aut est in velaminib⁹: dolor est fortior: et motus le
uiores. Nec egritudo plimū gñat a comestione cepariū: et
a repletionē nimia stōchi et multitudinc por⁹: et multitudi
ne comestidōis fructuū. ¶ Cōstāt. Perfectio memorie
et facilitas recordationis subalē: cerebri puppis stabilita
tē et ei⁹ innuit pfectionē. Et hōies obliuiofus et dure itelli
gētē necesse est faciāt: qd fit cū in puppi cerebri humores
nascunt flatici: qere nō bōz p̄mittūt memorie. Si
ex vicino sit tpe cū multa oscitatione et ozis apitione: neq;
meminerint: os claudē et apha flatis friditate et hūidita
te cū in puppi cerebri supat: et aliatū spm suffocat. hec ifir
mitas vocat lethargia. Galen⁹ tñ vocat frigidā frenesim:
que sepi⁹ ptingit senib⁹ in fridīs et humidis regionib⁹. Si
aut patiat puppis cerebri de flate et de cholā rubea cō
mixtio: reddid infirmus qñ mortuus: oculos tñ bz apros:
aia nullā molestationē tolerat. Quiescit cuz flegma in frī
gidē et bumectē. exp̄gicē et ex siccitate ac acredine cho
lere rubee. ¶ Est et alia spēs que stupor mētis dī: et est q̄
si somnus oculis clausis: qd fit duob⁹ modis: vel eni infir
mus nimis est somniculosus vt p̄az. Nimia somniculo
sitas trib⁹ modis p̄stat: vt de sola hūiditate: sic ebriofī pa
tiūt: vt de sola friditate: sic in niuē vt glaciē cadētes susti
nēt: vt de vtroq; sicut in apoplecticis videm⁹ et lethargi

cis. Scda pua. s. somniculositas nō est somn⁹ s; qñ pigri
tatis dormitio: qd nō ptingit nisi ex defectione et dissolu
tione virtutis. Et hec infirmitas vix aut nunq; curatur.

¶ Ex traditione auctozum recentium.

§. III.

¶ Lethargus seu lethargia oppressio est
cerebri cū oppressione eua
porationū. Et est passio puppis cerebri obliuio
nem mētis inducēs: que aliqui est et alii non
¶ Utera aut sit ex flate: nō ha ex flate et cholā mixt. Sit
aut aliqui cū apate: et tūc cū febre. Cū aut sit sine apate: sit
sine febre vt in senib⁹. Accidit aut i febre vt q̄tidiana cō
tinua: et apatib⁹ p̄pleumonie et hemitrite minoz ex tra
ductione mae ad puppim. Si cholā est anteriorē p̄t pe
rit: vt in frenesi p̄p similitudinē: cholā i illa pte magis nutri
tur. Si flegma ad posteriorē p̄t: que flatica est. ¶ Si
gna g apatis in posteriori cellula sūt: febris p̄tinua: somn⁹
multus: obliuio: vocati vix rīdēt: ozis apitionē p̄t memi
nerūt claudere: qd ex multa friditate et humiditate flatis
p̄tingit. Si aut ex solo flate sit: signa flegmatis simplicis
apparebunt: vt vīna turbida quasi subingalūm: pulsus
molliis: magn⁹: et uosus: somn⁹ p̄fundus: anbeli⁹ tardus
et defectus. Si sit ex flate mixtis accētia sunt p̄mixta: vt
mō viglāt: mō graui somno opp̄man⁹: vīna choleraior
et pulsus velocior. ¶ Signa mortalia: cū limiditate faciei
tremor mēbroz et faciei: sudor in capite solo: sanguisuga
apposita nō adberet. Si g sit ex flate in loco iaceat lumi
noso: paties trahat per capillos et barbā. vtaf colloquy
multis: siāt fricationes fortes pedū et manuū cū sale et ace
to s̄gilitico: sum⁹ fetidus in narib⁹ apponat: vt rurbā
ciniū extinctū: sum⁹ capilloz vltor aut cornu cerui et gal
banū. In nulla aut lethargia apponant rep̄cussia a p̄n⁹:
ne augmētē friditas et stupor: s; raso capite siāt inuicio
nes mediocriter calē: sic de castoreo distempato cū succo
apy et feniculi. ¶ A p̄n⁹ fiat clystē mollificatiū si p̄stipa
tus sit: deinde mordicatiū. ¶ Mollificatiū sit ex mal
ua: violis bzāca vrcina: bismalua decoctis in aq̄: cui colā
ture admisceat fursur triticeū: et fricē inter man⁹: et iterū
colef: colature admisceat oleū violaz vel cōe et fiat cly
stere. ¶ Mordicatiū sit ex absinthio abrotano: calame
to: origano mētha mercuriali decoctis in aq̄ marina vel
falsa: in cui⁹ colatura resoluat fursur triticeū: et itez colef:
in cuius colatura ponant mellis. 3. iij. sal gēme. 3. ij. et iny
ciaf. Et in clysteri p̄nt poni medicine calē: vt bñdicta: oia
finicon s̄m discretionē medici. Si corp⁹ sit p̄lectoricus: et
fortis est paties: fiat flōmia de cephalica: s; tñ multū p̄s
derada est vt: et dispositio: et cōplexio egrī. Et lz tñ paties
nō sit fortis: et trahat sanguis a naribus cū setis porcine.
Sanguisuge frōti apponant. Inūgant nares et palatū cuz
aurea alexadrina distēperata cū vīno calo. Nihil violētū
vel vebemēter calū naribus vel palato apponat: ne ex
forti dissolūtione spūs aialis suffocet. Nulla g fiat violē
ta sternutatio: nec sepe. pōt aut fieri ex pipe: castoreo
cuz oleo violaz vel lacte mulieris tēperatis vel puluere ru
the. Epithimata siāt ex mediocriter calis: vt camomilla:
melliloto: anbetos: aptos: castoreo cū s̄lib⁹. Et si fiat balneū
caput aq̄ nō tāgāt: molestia eni magnā i ferret. In lethar
gia sine febre det oīeta cala et sicca: post purget flegma:
postea det tyriaca maxie si cerebri turbatus fuerit. Po
stea fiat emplm de synapteuforbio: distēperata cuz aceto.
In lethargia aut cū feb. nō vti multū calis: nec purgatio
nib⁹ fortib⁹ nisi in declinatione debem⁹. Debet aut oīeta
esse declinās ad calū cū sit tēperata. ¶ Eius ad memo
riā restaurādū et cerebri p̄fortiādū. s; cynamomi rosaz
violaz: q̄nci. cardamomi. aī. 3. j. anthos: oragagati: balsa
mite: maiorane: corticis citricyperi: ligritie. aī. 3. j. qñat i

Signa apo
stematō i po
steriori cella
la cerebri.

Cura lethar
gic.

Clystere mol
lificatiū.

Mordicati
ūm clystere.

De lethar
gic.

De lethar
gic.

De lethar
gic.

De lethar
gic.

De lethar
gic.

De lethar
gic.

De lethar
gic.

De lethar
gic.

De lethar
gic.

De lethar
gic.

De lethar
gic.

De lethar
gic.

De lethar
gic.

De lethar
gic.

Aggregatoris

spice: garosilopz: cubebe: folij: pibistici: galages: sene: spody: corall: mastice: macropipis: itozadis: calamite: serici inci si. aii. 3. y. musci. 3. 5. syrapi rosati qd sufficit 7 succubaro fiat electuarium in forma liquida aut solida.

De frenetide siue frenesi.

Caput. V.

Ex traditione grecorum 7 latinorum.

§. I.

De frenesi 7 infania siue melia.

Frenesis siue frenesis est morbus le des memem 7 ad infania su

rozēqz deducēs. A potu frenosia mēte 7 par te rōnalis aie. i. deturbatio mentis: ex cor dīs vitio nasci a gbusdā putat. Serenus 7o samoniacus. Ex cerebri vitio frenesis furiosa mouetur: Amislaqz refert frondens amētia vires. latine delirium dicit. Inde freneticus qui eo vitio laborat: qui latine de lyrys vel mente captus dicit pōt. Sunt tū tria infanie gēia. Incipiā ab infania que 7 acuta 7 in febre est greci frenesim appellāt. Illud inter omnia scire opz interdum in accessione egros desipere 7 aliena loq. Qd nō quidē leue est: neqz incidere pōt: nisi in febre vehemētis: non tū eque pestifex est. Nā plerūqz breue ēē fluuit: leuatoqz accessiois impetu. ptinus mens redit. Scdm gen^o infanie est qd spatiū lōgius recipit: qz fere sine febre icipit: leues de inde febri culas excitat 7 cōsistit in tristitia: quā videt bi lis atra cōtrahere. Tertiū infanie genus est ex bis lōgissi mum adeo vt vitā ipsam nō impediāt: qd robusti corpis esse cōfueuit. Dulius aut ipsius spēs due sunt. Nam qdaz imaginibus nō mēte fallunt: qualē infantiēre Aliacem vel Orestē poetarū fabule ferūt: quidā animo desipiūt. Nec sunt tria infanie genera: de qbus vide Lellus in 3° cap. 18.

Tria infanie genera.

De frenetide ex postdo nio.

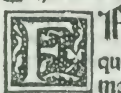
Frenesis dicit

¶ Frenitis inflamatio circa cerebri tuniculas cum febrī acuta cōminutionē ac distractiōē inferēs intelligēte 7 mentis. Raro autē frenitis a pncipio se conyct febrī. In multis fere incipit a die gnto vel sexto: vt ad huc scriuēte le eodē ferme periculo succēsa: pnde alij quidē die septi mo. Alij nono ab alienari detrahēqz incipiūt. Differē tie aut frenetidis plures quidē verus maxime pncipales tres. Aut enim phantasticū solum oblesuz: in ipis 7o cu stodiū rationalē 7 memorie cōceptaculū: aut rationale solum offendit: conseruat aut phantasticū 7 memoria Aut ē phantasticū 7 rōnalis est offendiculū: sed memoria pseruat. Memoria 7o delecta in febrilibus egritudinib^o pariter vplimū aboleē ē rōnalis 7 phantasticū. Anterio re ergo cerebri pte oblesā phantasticū dicitur offenditur. Media 7o alio offensa cerebri auersio fit rōnalis: parte 7o que ad neruulum posterioris cerebri tēdit oblesā: vis recordādi amittit: cum ipsa frequēter duo reliqua. Quib^o busqz igit offensus est phantasticū: bi iudicant recte: at imagines cōcipiūt alienas. Quib^o aut oblesum rōnale so lum mēte videt recte: at male iudicāt. Cōuenit igit parit magis offensa adminiculari 7 ne qdē gcqz alioz negligē.

Ex traditione penozum 7 arabum.

§. II.

Costatin^o 7o pmo vtiat^o capite. 108.

Frenesis calidū est apostema in gbusdā cerebri pelliculis: quā temp se quunt vigilie 7 alienationes. Aliquē etiā aposte ma est in cerebri substantia: qd pessimum est 7 molestissimū. Nascit^o duob^o modis: vel ex incēssione cho lere rubee cerebri ascendētis: vel de sanguinis ebullitio ne in corde: cuius fumus cū ascēderit cerebri fit aposte ma: deinde vigilie 7 alienatiōes comitant^o 7 dolores. Fre nesis que ex qualibet alia passione nascit^o: vel est ex dia phragmatis apate: vel ex stomachi passionē: siue ex ma trice: ex quoqz colligāta per neruos cerebri patit. Adē bzis quoqz bis in pristinu statū redeūtibus: 7 cerebri sa naf: 7 alienatio illa que ex stomachi cōtingit vitio paula tim augmētāt: postqz gescit dolor febris extinguit^o mor

Lugdunen.

bus tū nō dimittit qz in cerebri suba esse certifica: vnde eoz status debilis est: 7 rarus. Alienatio aut illa que ex augmēto febris acute est ex fumo est caput ascēdere acu to 7 pūgēte: febre gescit 7 alienatio gescit. Si ecōtrario certifica apostema esse in cerebro vel in ipis pelliculis. Salenus enim ingt. Alienationē sequunt^o acuti humores pūgitiū pter mania 7 mētia: que trib^o modis est: vel in cerebri suba: vel in stōcho: 7 sibi pntētibz: sicut hypocu dria cū inflant. Ex cholā eniz nigra in pbāstmatib^o 7 in alyz accitib^o est diuersa: si tū in quodā comitat. vt Dip pocrates in alozimis testat. Si timor alicui imozet sine causa passio ei^o est melica: vñ oēs hanc passionē hñtes su ne cā semp sunt tristes: q interrogati cur tristant: non hñt qd rñdeāt. Alij mortē timēt: vel quālibet aliā rē patiunt^o irrationabilē. Alij mortē amāt 7 nimii eandē desiderāt. Salen^o in lib. passionū. nō est ingt mirādū si cholā nigra in fundo rōnalis aie dñet 7 timorē 7 tristitiā: aut mor tis suspitionē patiant^o: cū in corporib^o exterioribz nihil obscuritate sit timidus. vñ si aliqd obscurus rōnalis aie pte coopiat: necesse est vt paties timeat: qz secum portat vñ timeat. Qd ergo nos exteri^o ex obscuritate hui^o aeris patimur: necesse est vt ex cholā nigra: cū ad cerebri^o veniat: melici patiant^o: vel cū ascēdat ei^o fum^o sicut in hypo cūdriatis videmus. ¶ Auicēna. Melica est aly malitia estimatiōis 7 cogitatione corrupta 7 timore 7 getenec est in ipsa agitatio vehemēs. Mania 7o tota est agitatio 7 saltus 7 ingitio 7 lupinostas 7 aspect^o cui nō assimilāt aspect^o bois: imo lupoz. Et cū mania vplimū nō est fe bris 7 karabit^o nō euacuat^o ab ea. Mania canina est in q est associatio vehemēs 7 amicitia cū obediētia 7 pueniē tia fil^o 7 in ipsa nō est crudelitas pntētis sicut i mania lu pina. Et hāc. caninā plimū nō resoluūt nisi hemorro i des 7 varices. Et o melia mutatio estimatiōis 7 cogita tiōis a cursu nāli ad corruptionē 7 timorē 7 ad malitia. Et nō o melia nisi cui^o enet^o est a cholā nigra nō adusta. Et multoties fit pmutatione ex epilīa. Multiplicat^o gnō ipis^o in eo cui^o cor est vehemēter calid 7 cerebri ipis^o est humidū. Et hec egritudo plus accidit viris: 7 in mulieri bus est deterior. Et spēs iste. melie sunt indefinite. i. de terminate. ¶ Rasis. Quā aliquē febris pelusa pūna ina serit cū forti capis 7 oculoqz grauedine: i facie atqz ocu lis vehemēs fuerit rubedo 7 capitis dolor 7 horroz lumi nis affuerint: 7 in pulu velocitas: 7 frequētie supfluitas inueniant^o: signa frenesis certissima iudicabunt. Qd si lin gua nigra aut citrina fiat: 7 pmisceat^o intells 7 multū fue rit alienatus: 7 vigilauerit multū: 7 frenesis pfecta erit. Et aly alicui cogitationes male sine cā manifesta accide rint: 7 timor 7 tristitia i eo pualuerint: melie pñ^o in eo erit. Quā aut res ad h^o deuenerit: vt et ea que cogitare cepit ore pmat: 7 baqz sua atqz acc^o pmisceat^o melia pfecta est. ¶ Delyabbas. frenesis aut ex mala cōplone fit calā que cerebro 7 ipz opiet^o 7 circūuolueti accidit opimēto: aut ex calo qd i opimēto fit cerebri apate: vñ in ipso cerebro: aut si q inuenis cerebri sūt cholē fuerint multiplicatē. Et que ex apate fit: difficilior ē 7 fortior. Apā at calā aut ex cholā rubea fit aut ex sanguine 7 aliquoties aliqd admisceet fle gmaticis. ¶ Isaac frenesis absolute dī apā calā nascēs in pelliculis cerebri ex ebullitiōe sanguinis in corde exñtis: quā cōsequunt^o vigilie 7 alienatio: 7 nōnunqz frenesis est apostema in vētriculis cerebri qd est peius 7 molestius.

Ex traditione auctozum recentium.

§. III.

Causa frenesis vplimū est incensio cholē rubee in vētri culis cerebri exñtis: 7 ebullitio sanguis cordis: qz sanguis i corde bulliēs cū cholā rubea emic

De frenesi

De frenesi

frenesis

frenesis

frenesis

De melia

De melia

Isaac Salomon

tit sumū ad caput: generatq; apha calm et cholici. Hec est
cā vere frenesis: que est p se morbo et nō p aliū. Quidā ar
bitrati sunt qd sumū qdā ebullitē cordis sanguine ad ca
put ascēdēs calis sit et humidus: qd falsū est. Sumus enī
ad caput salies si fuerit humidus eliquabit: et inferius du
cet: et in pectoris pcanitate descēdet. Si aut illi sumi hu
miditas ad pectus descēda sit in diaphragmate apha gūabit:
et pleureis nūcupabit. Pars xō sumi que i capite remā
sit dissoluta p poros cū sudore et fumo egrediet. Sed fre
nesis que sit ex ebullitione sanguinis nō est sili mō: qz su
mus q orit est calissimus et sicillimus de gūe chole qui ad
cerebrū ascēdēs nullā hz humiditātē qua possit eliquare
et inferius ad diaphragma descēdere vt illi gūet apha. Vñ
necesse est cerebro inuiscet: et apha gūet qd frenesis dī. Dif
fert enī frenesis a pleureis: qz cā frenesis est de fumo calo
igneo et sicco. Causa xō pleureis fumus calis et sanguino
lētus. Proinde antiq frenesim feb. appellauerūt causon:
et pleureis feb. acutā. Est et alia spēs frenesis accitāl
aliā sequēs morbo: sic frenesis que sit p pleureis: que
sit ouobus modis. Uno mō p sumū calm et humidū ad
cerebrū ascēdēt. Alio mō p neruoz colligantiā quā ce
rebrū hz cū diaphragmate: quā ad modū cerebrū patit ex
passione stōchi et mīcis p colligantiā neruoz quā hz cu
eis. ¶ Unā aliq frenesis sit p putredinē que est de le
gmate: qz cū putrefit ascendit fumus ad caput et gūat fre
nesim. Et aliq sit p ystionē chole et mutatione ei ad cho
lerā nigrā. Hoc gen frenesis pessimū est et difficile ad cu
randū. Et qz disputatio nra est de acuta febre cu frenesi:
dōm est qd ipsa frenesis sit p cholera rubeaz in cerebro
bullitē et ad cerebrū ascēdēt: dicam ergo ei signones.
Dec frenesis vera plimū iunemib accidit cū labores ma
gnos faciūt: eoz cōplexio cala est et sicca: et ips est iuu:
regio et acra cala et sicca. Sz opz nos intelligē: qz cū quedā
res aliā supat: extinguit vñ rei que vincit: sicut videm
fieri in ebrietate. Sumus enī vñi cooperit et vincit lumen
mētis et virtutē et actionē sensus et volūtarij mot. Sili mō
fit in hoc morbo: qz cū extraneis calor nālez cooperit ac
vincit calorē lumē et splēdorē ei extinguit: facit consti
pationē stuporē atq; defecationē. Dabet enī hec egritudo
hec accitā que sunt ab ea separabilia: nec ei accidūt nisi
cū febzis augmētāt: hz et alia que sūt inseparabilia: sicut
dolor capitis et spūs angustia: et cū stat febzis appropin
quat ad eū veniūt accitā: sicut sitis nimia: et siccitas oris
et palati: lingue aspitās et nigredo: et angustia: et cordis tre
mor: stupor et defecio: mutatio faciei a nāl ad innālē co
lorē: sicut ad citrinitatē: si cā frenesis sit cholera rubea in ce
rebro bullitēs: aut in ruborē: si cā eius fuerit ebullitio san
guinis in corde exstis. qd si paties bec in estino tpe fuerit:
calor illius erit pūgitius et intolerabilis in toto corpore:
et alienationes et ygiele eis sepe gūant et cetera accidētia
que dicta a nobis sunt in li febzi de causone. ¶ Sed in
melia que est sine febre signa pncipij eius sunt existima
tio mala: timor sine causa: velocitas ire: dilectio solitudi
nis: tremor: vertigo: sonitus: tinnitus: et p pze myrachius.
Spēs iste ideo finitē sūt. qdā eoz timēt calis celī sup se q
dam qz terra absorbeat eos: qdā latrones timēt alia q
pos nē ad eos ingrediant. Qñq res ppe hnt in hos im
pressionē: et cū hoc qñq imaginant res coraz oculis suis
que nō sunt sane: et qñq imaginant seipsos reges factos:
aut lupos: aut demones: aut aues: aut instrumenta artifi
cialia. Quidā eoz sūt q ridēt et p pze quoz melia est san
guinea: qz imaginant res placidas. Quidā sunt q plorant
p pze quoz melia est pura: et qdā diligūt mortē: et qdā
eoz abhorret. Et aliq cā melie est in cerebro p essentia:
aliq facta est cōitate totius corporis: aliq cā est in sple
ne: aliq in stōcho: aliq in myrach. Cholera nigrā fa

ciēs meliaz: cū ipsa est cū sanguine tūc ipsa est cū gaudio:
et comitat ipsum tristitia vebemēs. si aut est cū flegmate:
tūc ipsa est cū pigrina et paucitate calitatis ipsi et qere. si
est cū cholera: est cum agitatione et lēssione: et demonior: est
sitis manie. si xō fuerit cholera nigrā pura: tūc cōgitatio in
ipso erit plima: audacia erit minor nisi moueat et irascat.
Et hz o iū cui nō obliuiscit. ¶ Curaatio ei ita fiēda est.
Styides venas plenas tūc cholera nigrā est sanguinea. flo
bothoma ergo ex nigra: imo opz vt fm dispōnes oēm a
flōmia incipias nisi timor vebemētis debilitatis affuerit.
opz vt flōmia amplifces: aliq vt nō affluat subtile et re
tineat grossū et inde augeat. Cōsidera qd duoz laterū
capitis sit granū: et flōmia cephalicā ei infidē lateris. Qñq
erit neūz tibi vt flōbothomes basilicā: et ante flōmiā ve
narū frōtis minus: plus cum inuenis signa cōia. deinde si
iuenis humorē melicū declinare ad frig: euacua cū pill.
factis ex epithimo et aloē: et iape a bigōne. ¶ Pill. ex epi
thimo et aloē in pñ leues in qb est epithimū: deinde cu
decoctione epithimi et agarici: deinde postea si nō pferūt
administra bieras magnas. lapis laquli iuuat. lapis arme
nus. pill. facte ex eis iuuat. administratio dicta medic
narū in aq casei. Si nō pferuat reitēra curā: in omni eua
cua cū subtilibus. Expertū est potare infrascriptā triserā
epithimi. R. trisere. 3. y. epithimi. 3. j. biere. 3. 5. Omni mē
se euacua cum hieris magnis donec remoueat egritudo.
Doramēta bona. yz. musc: ambrā: iuuat et humectatio
nes. aqua decoctionis absinthij iuuat etiā. ¶ Digestiūz
vsuale. R. seri capini aquarū acetose. aii. 3. j. succi folioz
blitis. 3. j. 5. lupuloz: absinthij. aii. 3. j. succi albi. 3. j. 5. istū accipiat debite calidū. eo vta quatuor dieb cō
tinuis. ¶ Aliud. R. syrapi de pomis. 3. j. de bigatys. 3. 5.
de epithimo. 3. y. aquaz acetose. 3. y. lupuloz: buglosse.
aii. 3. j. misce. Istud assumat debite calm post cenā p octo
horas. ¶ Solitiū minoratiūz. R. cassie electe. 3. j. dia
scene. 3. y. tamarindoz. 3. j. aquaz lupuloz: buglosse. end.
aii. 3. y. si. potio. istud accipiat p octo horas post finē cene
calm. ¶ Solutiū eradiciūz. R. solitiū supscriptūz:
adde reubarbari electi. 3. j. epithi. 3. j. 5. spice gna. iij. mel
lis paululaz. 3. 5. reubarbari pri minutim incluz. deinde
leuiter trituratū et nō pillatū infundat in dictis aqz p ho
ras. xij. deinde optime exprimat et colet: vltimo reliqua
addant: fiat potio: et assumat calm. ¶ Defecio pforta
riua. R. gēmaz electuary de gēmis sine specieb. aii. 3. j.
spēz diarodō abbatis: troisci de reubar. aii. 3. j. radicū
capparoz spēz triasandaloz. se. acetose. aii. 3. 5. succi al
bissimi. 3. y. misce: et cū aq acetose si. Defecio solida in mor
sellis. 3. y. p morfello: accipiat morfellū in mane dieb al
ternis: et post assūptioēz ster ieiun borj trib. ¶ Dec digesti
ua et solutina et pfortatia valēt p accitā melica et cholica.
¶ In cura frenesis flōmē p de basilica patiens: et si ad
huc sufficiat vt fiat flōmia de vena i medio frōtis: 3. fm
Alex. de illa q est in sumitate nasi: vt intromissis setis por
coz p nares fluxus sanguis puocet. Hoc aut facto a pñ:
raso capite suppone oleū rosatū cū aceto fortissimo infri
gidato in niue: deinde folia styptica supponant vt sunt fo
lia plātag. lāceolate. vt et caul. et salicis. Ponant i domo
obscura picturis vacua: q picturas multū diligūt intieri:
spgant folia salicis: myrtetoz. et oia aromatica frida p do
mū: odoret caphorā. In frōte capiti pone opitū: si vt for
tis. si debet scopiū caue: vta syr papauē. bibat aquā oz
dei cū se. papaueris. ¶ Postq feceris bec fiat clystē. R.
absinthij: malnā: viol. se. frida mūdāta cū aq decoctiois
istoz fricef fursur et colet: i colatura pdat. 3. 5. diaprunis
vl oxy mel. laxatiui. 3. j. salgē. ad qritatē. 3. 5. misceat et b
fiat sepe. lapso aut spatio. xliij. horaz: ita p opinari apha
eē collectū in proza et appropinquare ad hoc q cōfirme

Cura melan
cholic.Dec digesti
ua et solutina
valēt qñ hō ē
cholericus.Cura fren
sis.

Aggregatoris

tur. cū mā sit velocis motus: et si sit instātia vigiliāz resoluētib' insitāt: vt cū succo apy: vel accipiam' catulū scilicet sum et calidū supponam': vel gallus cū interiorib' suis p mediū scissus. hoc fiat pluries: hoc enī attrahit mām et tractat cōhibita: ita tñ attrahit in pñ caueant: et magis repugnantis vianē. Si autē vñs fuerit debili: vt nec clystē: nec flōmā possit tolerare: solis suppositoꝝ est vñdū. p lenitiuis: et postea mordicatiuis. Dieta xō si virtus sit fortis aut nulla sit: aut tenuissima donec videat frenēis remitti et feb. alleuari: et tunc erit dieta ingrossanda: et post quartum diez et ad minus post septē vinū exhibeatur.

De epilepsia seu comitali morbo. Cap. V.

Ex traditione grecorum et latinorum. §. I.

Comitiales morbus seu maior morbus: multis noib' ab aucto-

ribus medicis appellari solet. Aliq' sacris: alij epilepsia: alij lunaticum: alij autē berculeū: q' bercales eū morbū passus sit: noiarūt: alij caducū morbū maluerūt appellare. vñ Serenus ait. Et si bñi morbi spēs cui nomen ab illo: q' fieri nobis suffragia iusta recuset. Sepe eteniz mēbris atro languore caducis. Cōsiliū ppli labea bozēda dīremit. Ipse de' memorat dubie p tēpora lune. Cōceptū talis quē sepe ruina profundit. Morbus iste inter notissimos est. hō subito pēdit: ex ore spume mouent: deinde interposito tpe ad se redit: et p seipz purgit: id gen' sepi' tā viros q' feminas occupat: vt Lello placet. Morbusq' ipse aut recēs psumit: aut durat vsqz ad vltimū vite diē. Et lunaticus dī: q' eū g' ierlunio nat' est: hūc morbū fere pati cōpertū est. Comitialis autē id circo dīc' est: q' h' morbo laborātes in comitis maxime detegī solebat. Interrūpebant comitia quo die aliq' pēdit. Erāt autē comitia pñt' ppli a sil' iūdo ita appellata. Sacruz iō dīc' volūt q' excreabile: eo q' spūto eū solem' abominat: alij dīc' iōqz q' sacra pte corpis. i. cerebrū occupat. Et iō ē grece bieranosos. i. sacra passio dī: q' venit Epilepticus: q' vulgo caducus dī: quo vocabulo vñt' Sirmicus mīnus sepe. Germani hūc morbū sci Valēti. vocāt: et nos galli morbū sci Jo. vocam'. C' Sūt comitiales morbi tres dīc'. oīz autē ipoz cōe est cerebrū oblique scereant in ipso p pñtēre lāguore: vt p pñtēz vē tris oīz egritudine: raro autē fit: spēs morbi comitalis a pte aliq' cui infederit lāguoris exordiu: siue sentiat ipse egrotās in caput inscēdere morbū. Persperi ingt Aeti' in puero pñt' affectionis a memoria factū: hinc tpe sublequetū in copā puenisse: ac lūbos et spinā ad ceruicē in caput vsqz pēdēdīse. Lūqz caput inbessit nō vltēri' pferpisse. Idē solet accidere vbi a scorpio q' spīa cōpūc' sit: aut a virulēto aliq' attrac'. Quidā enī a scorpio cōpūctus aiebat se videri grādinib' lauari: eratqz tot' frigore suffusus: sudorqz obzigeat: vñ tādē oblati adlūmētis euasit icolumis. C' Sieri ig' nō ipole est vt i mēbro aliq' pñt' h' gignat eēntia citra cāz aliq' extrinsecus inuebēre: eāqz pñtū cū in pte nervosa pñderit: pñtue vim remittit in pñt'. Si diuellas magnū dīgitū pedis ipñt' in q' cūqz pte: et ex fluēte sanguine labia plapli illinias: pñstmit fuscitabit. C' Ne pñtue cadāt ingt Archigenes. errugū mōta: ni nominat: cuius folia angusta et minora: et flores aurei coloris oculi facie bñtes: hui' radicez incidit et diligēter cribellat: ex eo dato acetabuluz ad diēs. v. mellis imitēdo quātū satis sit: vt crassitudine habeat: idqz facit ad 365. diēs. nā ad annū ita faciēdo nō fines morbū inuadē. C' Ing' Esculapius. Ocallida seu oxilapatum pñpue viridē pñmū dato quotidie a p' luna ad. 30. vsqz diēs. ipa aut ocallis herba viridīs data cū vino infantētib': in statum adducit suū nālez. Arguit epilepticos suffumigatio: qua pseruant: bitumen: gagates lapis: cornu capillum: et

Lugdunē.

odor capiti epatis tostī: et iecur ipsum mansum. Ex traditione penozum: et arabum. §. II.

Epilepsia nō est nisi spasmus corporis totius: verū nō est temp' et cū ne cumēto actionū mēbroz pñcipalium. Et forasle accidit cū lesione scōchē: i. q' bñdā mēbris cū lesione alioz mēbroz sicut manuum et pedū. Paulus xō algēti dīxī se vidisse hāc egritudine accidisse ex mīrice: illō fuit in muliere pñnate: et postq' ipa pepit gēuit egritudo. Sñat autē hec egritudo fm intēto: nē Halen' ex humore g' oppilat meatus vētriculoz cerebri. humor xō iste grossus fm plimū est viscosus flatus: et forasle est i modico declinūs ad cholaz nigrā: et f3 sniaz Aristo. nō gñat nisi ex vētostate grossa q' oppilat meat' vētriculoz cerebri: et phibet ipsaz subtilitatē penetrare: et dare mēbris motū. pp illō g' epilepsia accidit subito: et g' scit subito. Qd est q' vētostas est velocis mor'. C' Cōstātū p viaticū. Epilepsia apopleie est vicina. locus enī est idē: et mā vñ nascunt: frida est et grossa. Sed nī apopleia totius vñtis p mēbra dīstūctis ablatiua est. Epilepsia xō cū motu est dīsturbatio: vñ medicī epilepsiaz vocant apoplexiā parūā. Que trib' ex causis est: vt ex flatus hu morib': vel melācholicis nascētib' in pza cerebri: vel ex vētostate frida et grossa dīstūctis cerebri: vt ex humorib' cuilz alij mēbro dñantib' sicut scōcho: cū enīz hūoz aliq' nascit in his mēbris fumus ei' p nervos ascēdit ad cerebrū: grossitudine cui' vie oppilat spūs aialis: vñ caducus morb' cōcreat sine vllis accñtib' aītibz: et ore spu māt. Epilepsia que ex hūozib' in pzoza cerebri ficit: mor et grauitas capitis pñdunt et pignitū atqz tenebrositas in oculis. Accidētia vñs sensus ablatiua et volūtarij motus sunt hec: mens cito corūpī et patiēdo spasmus est. C' Cito fa nāt. Aliqñ regestio et pollutio hanc passionē comitant: et vñna pter volūtātē emittit. Nec passio semp' epib' venie determinatis: vñ Halen'. Epilepsia que crescit luna venit sua māz sīgt hūidissimā. C' Añicēna. Multoties sentit epilepticus aliqd eleuari ex pollice pedis suū: aut alterius pñs qd est sicut vētostas frida et tēdit xñs cerebrū ipñt'. Cū g' puenit ad cor et cerebrū ipñt' incurrit epilepsiaz. Et nos testificamur nos vidisse res mirabiles in hac egritudine. Enī epilepsia fieri pōt pp xmes ascarides. Et q' dam modus epilepsie cōposit' cū syncope noiat pñcatio mīcis. Epilepsia fm plimū ascēdit spasmus: deinde post ipz sit epilepsia: et illō qñ si pñstmat spasmus est epilepsia. motus sternutationis est qñ mor' epilepsie leuis: et epilepsia est qñ sternutatio multa et fortis. Et cū accidit epilepsia plimū est ex flegmate. Et epilepsia melia fortis est et deterioz. Et hñs epilepsia post. 25. annos morit cū ea. Epilepsia autē mulierū et infantū et omnīū quoz est sanguis paucus: est parua ppter constrictionem venarū. et coitus plurimus et delitū et ges et paucitas exercitū est ex causis epilepsie. Ex traditione auctozum recentium. §. III.

Epilepsia hūoz est fridus hūidus q' vētriculi cerebri nō pfecte oppilat: phibēs aīaz ad declarādā actionē quo ad nā vias cerebri ex illo humore exoppilauerit. Vlt' xō dīc' accubatu et irā dei eē: et aliqñ pcomitat stu por cū ipsa: aliqñ pmutat ad paralyfim sic et apoplez: et paralyfim multoties pñdit stupor. Et spasmus nō necio pñngit epilepsie: vt qñ epilepsia est i subito in quo vñt' est ipotēs ad expellēdā mām ad extremitates nervoz et origines: vt qñ cā epilepsie est vapor aut mā subtilis substantie et nō multū acute qñtatis quoz nō est causare spasmus. C' Cura epilepsie qñ est in pñ. Digestiū. x. syrūpi de sticados. 3. j. oxymellis simplicis. 3. 5. aquarum maiorane. 3. j. 5. saluē. 3. j. acetose. 3. 5. mīlce. Ad inozatiū

Serenus.

Quid comitalis.

De comitali morbo ex galieno.

Ex dydimo.

Ex Archigene.

Ex Esculapio.

R. pill. de biera descriptaz in recepta infra scripta: agari. aii. 3. j. ginsib. grana. y. agarius infundat in oxymelle simplici: deinde misce: et fiat pillule. vii. pill. de biera de gbus supra. **R.** speciez de biera pigra parte. j. aut de biera Saleni maiori. aloes succotrin electi pres duas: misce et cu syrupo de sticados fiat magdaleo p pillis. **C.** Era dicatiu solutiui. **R.** pill. fetidaru de biera de gb sup: agari. aii. 3. j. ginsibe. grana. y. misce vt in p minozatiuo. s. infundedo agariu in oxymel. simplici. **Solutiui facile.** **R.** pill. elefanginaz. 3. y. agari. 3. j. agari. in fundat in oxymel. simplici: deinde misce et fiat pill. **Cerebri et neruoz pfortatiui et caru ta ancedetis q pucte digestiui et resolutiui.** **R.** rad. peonie. 3. y. spex diamufci dul. 3. j. s. calicelligne. 3. j. succhari albilimi. 3. y. p. itada pistent: deinde oia sit misce et cu aqua maiorane et saluie. aii. fiat cofectio solida in morcellis. 3. y. p. quoliber. **C.** Aliud cerebri pfortatiui efficacius. **R.** spex dia bae. 3. j. s. offis de corde cerui. 3. j. rad. pconie. 3. y. carpopalsami: gallie muscate. aii. 3. j. lingue arietis. 3. j. succhari albilimi. 3. y. y. puluerigada pul. et fiat pfectio vt supra. **C.** Aliud efficacius. **R.** rad. vitis albe radicu ari stologie rotu. aii. 3. j. rad. adacoebe. rad. p. etaphilid. aii. 3. j. sp. eptibimi. aii. 3. j. se. platag. 3. y. corat. rub. 3. j. pul uerigada pul. deinde ex oib simul mixtis fiat pill. vii. p. 3. **C.** Digestiui vsuale. **R.** aq. p. bethonice: saluie. aii. 3. j. maio. 3. j. s. rad. peonie. puluerigade grana. y. succhari albilimi. 3. y. misce. **Caput purgiu et cerebri pfortatiui.** **R.** aq. p. maiorane. 3. j. succi folioz blitis. 3. j. nigelle. 3. j. peonie. 3. j. mane electe. 3. j. oia misceant. **Cerebri cofortatiui.** **R.** ynguēt de bdellio mesue. 3. j. corallozu rub. 3. y. se. platagini. 3. j. oleoz lilioz alboz. 3. j. spice 3. j. laudanti: qd sufficit ad oia simul renacitatez facieda: cere noue qd sufficit p yngueto molli: puluerigada pul uerigent: et fiat ynguēt ad leni igne. **C.** Cura epilepsie confirmate in qua pot dari syrpus talis. **R.** syrpi de sticados. 3. j. oxymellis squillitici. 3. j. aque saluie: aque maiorane. aii. 3. j. s. pulueris feminis peonie. 3. j. s. misce. **Pillule efficaces.** **R.** pillulaz de biera maiori: cochiap: agari. aii. 3. j. salis gēme grana. y. misce et cu electuario ido qd suffic ad icorpandu forment pill. vii. pill. facie lis. **R.** pillulaz de biera simplici. 3. y. agari. 3. j. salis gēme. gra. j. misce: et forment pill. cu oco electuario. **Cofectio.** **R.** myrabolanos kebulos conditos nio. y. dia musci dulcis. 3. y. diacastorei. 3. j. aromatiēnt cu semini bus nigelle: siscleoz: peonie. aii. qd suffic ad aromatiēa du. **Clystere.** **R.** mercurialis. 3. j. s. malue. 3. j. s. itica dos: maiorane: radicu feniculi: petro. centauree minoris. aii. 3. j. se. cartami. 3. y. calicellist. bier epigre. aii. 3. j. succhari ru. 3. j. vitellu oui. 3. j. olei anbei. 3. y. herbe radices femina bulliat sufficienter: deinde optime exprimant et colent: vltio duob cyathis dicte colature reliq oia ad danf et fiat clystere. **C.** Masticatoriu. **R.** siscleoz. 3. j. masticeis. 3. j. nucis muscate. 3. j. pyretri. 3. j. cere qd suffi cit ad icorpandu misce et fiat pill. pue: olfaciat ruba fe pissime. **Masticet sepe solu masticē.** **C.** Caput pur. **R.** aq. maiorane. 3. y. pulueris rad. ireos. 3. y. nucis mus. 3. j. misce. **Sumu remediū est mutare aerem humidū in siccu vt Anicēna p terty cap. y. de epilepsia et Hippo crates. y. afo. Analentia seu cathalentia eadē habet curā cū pdictis et cū scotbomia et doloze capitis ex cā remota. In nulla epilepsia dz vari opiata nisi stomacho inanito et purgato. Omne eni antidotum excepto sale faciendo tali et marcelli et diacydonitem et similibus confortatiuis stomacho inanito conuenit exhiberi.**

C. De incubo et succubo.

Caput. VII.

C. Ex traditione grecorum et latinorum.

§. I.

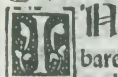

Incubare

Incubare dicitur uel qui dormiunt ad accipiēda responsa. **Uer-** gilius. Pellibus incubit stratis. incubare ēt p coire accipit: vñ incubi dicti sunt syluani et fauni: quos improbos quqz fuisse mulieri bus cōpertuz est et earū appetisse et peregisse cōcubitū. **C.** Itē qd ēē demones quos nōnulli clusos nūcupāti hos nōnulli existimāt spūs esse elemēto aereo corpora tos. Nā vt ē elemētū ēt cū agitāt flabello: sensu corpis tactuqz sentit. ita hos demones bāc ēt pati libidinē pos se: vt qñ pñt sentiētib? feminis misceant. Demones qdā scripserūt aias hoium ēē: et ex hoibus fieri lares: si meriti boni sint. Lemures seu laruas: si mali. Demones. n. ali qñ humana corpora sunt ingredietes: vel viuētia ad buc vel iā mortua: et sub humana spē mō incētes mul ieres: q incubi dñr: mō se viris subyiciētes q vocant succubi.

C. Ex traditione theologorum.

§. II.

Incubus

Incubus ab incubādo dictus est: eo scz q appareat phāstima graue incu bare hoi in fornīs ac si cū eo cubaret: qd phāstima hoies dormiētes fm plimū reputāt ēē demo nē: qd vt volūt theologi: aliqñ est vep: s. min? post aduē tū chī: cū antea cū hoibus magis cōuersarent. Propter qd sciēdū de intētiōne Augu. 1. 5. de ciui. dei: q reperitū demones q dñr incubi et succubi. Immo vñ? idē est in cubus: postea succubus. Un demon aliqñ suscipit formā quā ex aere pficiē: colorē enī suscipit per multā p dēfatio nē sicut aqua per p gelationē. Assūmit g formā alicui? mul ieris: cū aliquo viro p sūete: et cū illo succubo vir coit pu tans coire cū muliere cui? formā demon assūpsit: cum demon sit succubās in modū mulieris: et recipit sperma: qd pseruat: et factus postea incubus accipiens formāz viri alicui mulieri cōsueti: et secū coiens interdū ipsaz impre gnat. Nec est dōm inde gentū esse filiū demonis: s. viri cui? sperma recipit: qd postea in matrice iniecit: sicut nec impregnata in lauello fm q recitat Auerosis peperit si liuz lauelli: s. eius qui spermatigauerat in lauello. Et hoc modo affirmāt multi fuisse genitos gigātes: quoz maior copia fuit ante diluuiū q post. Legit enī in bystoria bea ti Bernardi q demon siue incubus annis plibus cū mu liere quadā dormiuit etiā marito mulieris in eodez lecto cōdormiēte. hoc tñ nefas ignorāte. Itaqz tandēz mulier penitētia ducta volēs deinceps licētiare et expellere incu bū: nō potuit: vbi beato Bernardo pquerēs qui ipm de monē ardētib? cādelis excōicauit et sic mulierē liberauit ab incubo. Itē bñs Aug. 1. 5. lib. de ciui. dei ait. Treberri ma fama est: multiqz experti sunt: vel ab illis qui exptos se audisse affirmāt syluanos atqz faunos: quos vulgo icu bos vocant: improbos sepe mulieribus exiitisse: earuz appetisse et peregisse concubitum. Itē in bystoriaz Arcu ri regis britānie sepius leguntur huius accidisse.

C. Ex traditione penorum et arabum medicoz.

§. III.

Incubus

Incubus describit ab Anicēna p terty tra ctati 5° capite pprio sic. Incub? est egritudo in qua homo sentit cūz fornū ingre di? phāstima graue sup se cadēs et cōprimēs ipm et angustiat ei? spūs: et interfecat vox ipsi? motus eius et fortasse pfoat pp poroz oppilationes: et cū ab ipo sepat excitat cū subito. Rasis penus cū huic nō succurritur qñ assidue sit et multiplicat: pducit ad epilepsiam: et fit ab assidue multitudinis sanguinis in corpore. Et signa ei? sūt rubedo oculo: et diminutio somni. **C.** Et cura ei? est vētusatio cruris assidue post floborbomiā sapbene: et mi

Doctarum signēta de in cubis et succu bio.

Anicēna p terty.

Rasis in lib? ditionū. c. 8.

Cura incub?

Scrap no de apt. y.

radicatiū

rebr con uatium.

Confectio. prim cap. y.

ind in for pillulaz.

gestium ale.

media in ita ita fca.

Alu piaz nonit.

stere.

asticato n.

utpur n.

Cura de hic bit pinal

Aggregatoris

noztio cibri: dimissio vini. Et sit ex dñlo flegmaticis: si gna elus sunt tarditas sensus: et multitudo spui: et mucilagines: pigritia corporis: et mollificatio ei. Et cura elus est cura epilepsie flegmatice.

Ex traditione auctorum recentium.

§. III.

Incubus est egritudo qd sensibilibus le- dit opationes. Si eniz accipiat incubus pro oppilatione est egritudo in via. Si ho accipiat pro istis actionib⁹ levis scilz motu: anhelitus: et voce: quis sit actio vel actiones leser: p con- sequens accis egritudinis: est tri egritudo ex eo qd motus impeditus ipedit anhelitus: et anhelitus ipedit vocē. Sen- tit aut homo cū somnū ingredit phāta sma graue cadēs sup ipm et cōprimēs ipsum: qd phantasma fm plurimū existimāt esse demonē pp opinionē vulgariū qd demo- nes de nocte ambulēt: et cū hominibus cōiungant ipsos ledētes. illud enim nocumētū pceptū in somno facit ho- minē sic iudicare. Patiētes incubū excitari debēt vt calor ad iterio: a decurrēs exteriora petat: poros apiat et spiritus effundant: et ventositas et fumus pclusus psuma- tur et euaneſcat: plenitudini obuiet. Pallor autē et pauor in his piculosi sūt. Periculosi autē est si sine somno cadāt aut quasi suffocent: et post accessione ad sensus nō redie- rint: et corpus tremebundū inueniat vt sudor frigidus a stomacho vel capite cū nimia pulsatione cordis. Facies eoz aqua irroretur: et pede vel manu trahant: vociferē- tur quousqz ad rectitudinem sensus ducantur. Reliqua fiant vt in epilepsia.

Cura incubi

De apoplexia.

Caput. VIII.

Ex traditione grecorum et latinorum.

§. I.

Tronitus dī stupidus: et fz Seruū cui casus vicini fulminis et sonitus tonitruum dant stuporē. Et sit ali- qñ ex morbo: hoc est ex percussione quā sepe mors sequit: hec grece apoplexia siue apo- plexis dī. Dic morbus etiā dī syderatio: qz cūz repētino quodā impetu eueniat: nō cā aliqua inferioris: et celo vt qdā syderis puenire putat. Dic dī et Epilepsia: Astro- bolia inde syderatio: id est sydere percussio: et syderationē passi. Inde et Apoplecticilaine attoniti: quoz. v3. et cor- pus et mēs super ictu fulminis vel morbo. Et scribit diuus Hiero. Valēntianū imperatōre subitū sanguinis eruptione mortuum esse: que grece Apoplexis dī. Inde scribit in epitaphio Nepotiani. Et ad presid. de cōtēptu seculi. Persuasus aut vulgo est eū qd repētina morte cor- ruit: euenire id gutta sanguis et capite in cor delata. Vis (vt vult Celsus) sanguis mittendus est. verato quoqz albo: vel alai ductioe vtēdū. Tūc exhibēde fricationes: et ex media materia mīme pingues cibi qdā et acres et a vino abstinēdū. Archigenes inq: Apoplexie morbo ingens natura est et celeriter graue. Prīmū quidē alicuius mēbz paralyfi lōgitudine tēporis vel totius corpo- ris destitutioe. vel intelligētie obscuritate euenit: magis qdē senibus et per hyemē et statū frigidū et in magnis in- coctionibus succensionibusqz ingentibus et imoderatis vinolentis. Talia nāqz habitū refrigerāt (ac vt paucis dicā) hūc egritudini succubentes viuūt morte cōtami- nati vltimo citra sensus. Et Apoplia (inqt Galen⁹) mor- bus est quo attoniti euadūt hoies: quoz corp⁹ et mēs stu- pet. Sit interdū ictu fulminis: interdū morbo. Sane re- solutio neruoz frequēs vbiqz morbo est: fz interdū tota corpa: interdū ptes infestat veteres auctores illud apo- plexea b paralyfim noiarūt: sunt qd vtrūqz vociet paraly- fim. Apoplexia repente ortū indicat suū humorē cras- sus: vel frigidū vel glutinosus alueolis cerebri dominā-

Diuus Hiero- nymus.

Et Archige- nes d apoplexia.

De apoplexia ex Galeno.

Lugdunens.

tioribus inbessisse impleſeqz ipsos. nō sit ex distēperāta toti⁹ ipsius essentia. Magnitudines aut periculi cōyicio ab respiratiōis detrimēto. Cū eniz multū impeditā vide- ris respiratiōe: vt vix suū obtineat locū: nō exigua cōy- cito esse egritudinē ex cerebri affectiōe. Est sane apople- xia (vt dixim⁹) fere sensus ablatio: et totius corporis cō- cussio: atqz immobilitas cūz principalū mēbz: detri- mēto statim eueniēs. Prīmū (inqt Archigenes) cor- pus oleo calo perūgēdū: vel irino: vel narcissino aper- gēdo immittē ipsuz: et vomitus irritāduz: et anus ppetuo perungēduz: ruta et cumino cū niro et melle spūm puo- cando. Qz si hec non pſint vtēdū clysteribus ex coccio: ne fursuruz et cucumeris agrestis radice et centauro: troqz et melle. His peractis sanguis est detrahēduz pro- nuntiando periculum: et ex dextra sit manu.

Ex traditione penozum et arbarum.

§. II.

Omnes ventriculi cerebri impleantur humiditate solius sanguinis sine flegmatis seu mixtoz cū alyz humorib⁹: et ex hac mā oppilētur ventriculi cerebri totius corporis sensus atqz motus auferunt: et est quasi nō itelli- gens: nō vidēs nec audiēs: et quasi exanimatus: oēs enim sensus aīe corrūpūnt nisi solū mot⁹ thoracis in anhelitu: qui si auferat efficiē infirmitas molestior et peior: hāc in- firmitatē phi apoplexiā magnā vocant. Rassis penus apoplexia sit ex sanguine: et signa sunt rubedo maxillarū et faciei: ita vt sit quasi suffocatus: et exuberatio aliquidēgi et venaz. Et cura ei⁹ est flobothomia ambaz cephalica: rū sil in horayna: et assiduatio vētozaz postitaz sup crus: et minoratio cibi: et dimissio vini et lactis: et assiduatio bal- nei. Et sit ex humorib⁹ crudis flegmaticis. Et signa sunt mollificatio corporis: albedo coloris: et multitudo mucilaginis et spui. Et cura ei⁹ est biera diacollogn. cū cochic: et biera ruffini: et enemata calida et acuta et olfatus planta- rum calidarū et odoriferarū et musci et gallic: odorare ru- thā et castoreū et gargarismus cū synapi et syrupo acetoso: et bierapigra: et sternutatio cū pipere et castoreo et cōdifi: et similibus. Serapio. Scias qd apoplexia accidit qñ le- ditur origo neruoz: ledunt cūz ea mēbz corporis oia: quare destruit motus eoz et ipsoz sensus cūz nocumēto opationū oium mēbz: principalū. Causa hui⁹ egritudi- nis est flegma frigidū grossūz implēs vētriculos cerebri et phibēs spiritū animalez penetrare. Et scīz qd hui⁹ hu- mor coartat in vētriculis cerebri pncipalib⁹: in hac egrit- tudine nō sanat sanatione integras: redit ad paralyfim. Qd est: qz si esset in nō pncipalib⁹ vētriculis sicut est epi- lepsia: nā mūdificaret eam velociter. Quicēna. Aliquā accidit vt hō apoplexiā incurrat: et nō sit oia inter ipsuz et mortuū: deinde reuulſit et sanat. Et ppter hoc voluit vt tardē sepultura ambigui. 6z. horis ad min⁹. Apople- xia ho resoluit fm plimuz ad paralyfim. Si apoplexia accidit cū calitate ex siccitate cōplonis tūc est res praua. Egritudo que est hūa cōploni nō accidit nisi pp magnas causam. Et raro apoplexia accidit a caliditate. Apoplexi- cus clamat in aduētū eius. Cū senī acciderit verrigo con- comitās iterata: tūc illud nūtiat apoplexiā. Repletio ho apostematū est ex speciebz apoplexie parueque cū apo- plexia fuerit febris: tūc illūc erit apostema fm plurimū. Potus eoz sit aq mellis pura cūz spēbz. Polyabbas hoc aut accis curatiōni difficile est: imo incurabile si for- tis sit passio nec facile sanat si debilis: in paralyfim et fa- cie

Cura ex anti

Cura i. vult

Rassis penus

Serapio

Quicēna

Polyabbas

dei trāstē p̄orssionē. Quēadmoduz Hippocrates in aso-
rismoꝝ libro loquitur dicens Apoplexia si fortis sit cu-
rari nequit: si debilis facile non est.

Ex traditione auctorū recentium.

§. III.

Apoplexia tres h̄ gradus: in quadam
est repletio oīum ventricu-
loꝝ 2 panniculorū 2 totali: hec est maior. In
quadā h̄o est repletio oīū s̄z nō totali oīa sunt
repleta: s̄z fm̄ maiorē eoz p̄artē: hec est media. In ter-
tia h̄o oēs panniculi humiditatē h̄nt extraneā: s̄z nō sunt
repleti nisi ad mediū vel citra: hec est minor. P̄ia h̄o
est mortalis: q̄z vīr̄ regitūa cerebri extinguit: nec aliqd
recipit de vitali spiritu a corde: q̄z vīe sunt penitus clau-
se: 2 eoz anhelitus vīr̄ p̄cipit: vocē h̄nt penitus strāgula-
toꝝ: neq̄ spūma potest exire: neq̄ p̄nt suspirare. In me-
dia h̄o anhelit̄ est inordinat̄: magis extens p̄ os q̄ per
nares: 2 h̄n spūmāt. Hec aut̄ non euacuat̄ a timore ma-
gno: q̄z si sanat̄ difficilime sanat̄. Nō enī alī pōt curari
nisi per mutationē in aliū morbū. In minori h̄o suspiria
sunt ordinata: 2 cū facilitate spirāt: hec facili curat̄. Qui
plurimū vīvūt flobotomīa: 2 medicis calidis resoluēti-
bus in senectute incurrūt apoplexiā: q̄z talia faciunt bu-
mores leniter moueri: qui moti in senectute 2 nō expulsi
cerebrū cōprimūt 2 ledūt. h̄ntes h̄o cōplexione 2 etatez
humidā: 2 eoz regimē 2 corpus humidū cū incurrūt
apoplexiā: maxie si sit cōis frigiditas. Apoplexia que
venit in decremēto lune minus molesta eē p̄uenit. Si
apopleticus desiderat sibi multos cibos 2 potus afferri
dueros 2 statiz vīlos abominat̄: moriē significat: si nō
spes curatiōis bñficio medicīne postulabit̄. Si ex san-
guine statim minuat̄ de vena cephalica si fortis sit q̄d
summū remediū est in oī apoplexia de quocūq̄z humo-
re corpe exite plectroico. Et si de alio humore q̄z sanguis:
purgādi sunt fortibus medicinis calefaciētibz 2 dissol-
uētibz 2 attrahētibz humores a cerebro: vt biera for-
tilissima Salerni: heodorici: stomatichū laxatiū cū colo-
quintida. Denē pillule si sit ex flegmate. Itē aloes eufor-
by añ. forment cū succo porri. Preceperūt enim antiq̄
in maioribus morbis fortioribus vīr̄ medicinis. Corpore
ergo mundificato si fieri pōt: vel si nō statim veniat ty-
riace in accessione ad potādū. 3. y. vel potio sancti pauli
cū vino decoctionis castorei. Vomitus aut̄ puocet̄ cūz
euforbio castoreo pyretro digitis vel penna in ore mis-
sis. Blāca data multū valet corpe exite fortē. s̄līr pillu-
le fetide. Si ḡ flobotomīa nec catarticus suscipere pōt
pp defectū etatis vel vīrtutis timorē inducētis: poterit ad
localia trāscurrere. Capite ḡ abaso fiat emplastrum de
synapi distēperato cū fortissimo aceto admixto castoreo
vel euforbio. Fiat et̄ emplastrū apitiū ex fenugreco fur-
fure triiceo in modico vīno coctis. Inunctio fiat cū vi-
guetis calidis apitiis dissolutis acutis cū euforbio ca-
storeo pyretro: vel de succo apy cū pulnere euforby: vel
succo rubemasturcy: salniē: cū p̄dici. Sternutatiōes fiāt
cū pyretro castoreo: elleboro 2 silib̄. Succus cetauree
2 vitice occipitio cū sale apponant̄. Sargarismata fiant
cū pyretro euforbio 2 silibus. Lystere fiat attractiūm
modificatiū 2 laxatiūm de folys malue: bleter: radice
cucume: is agrestis: oleo 2 melle: 2 vt antiq̄ volunt de
elleboro: mercuriali: aceto: 2 aq̄ bullitis apposto fursure
2 sale armoniaco: oleo 2 melle. Ungatur annus cum felle
tauri. Suppositorium fiat de 3. y. nitri: 2 3. j. castorei:
scamonee. 3. 5. in omnibus autem his semper fiat proces-
sus a debilibz ad fortiora. Cornu caprinum combu-
stum: vel assā fetida naribz applicentur. Et omnia ista
de minori aut media apoplexia intelligimur. Maiorē

enim fm̄ Hippocrates soluere impossibile est. Notatu
dignum est q̄ in apoplexia 2 paralyssi 2 spasmō de re-
pletionē summa cura est prouocatio febris: diēta aut̄ sit
calida 2 sicca vinum excellentissimum in declinatione.

De paralyssi.

Cap. IX.

Ex traditione grecorum 2 latinorum.

§. I.

Paralysis

neruorū est dissolutio tre-
morē inducēs 2 manus p̄-
cipue reddēs inutiles: tanto p̄teruioꝝ mor-
bus quāto 2 latere minus pōt: 2 mēbz ma-
gis necessarij vīum excludit. Vidēs enīz nā
creasse se hoiem nudū: imbecillē: ac inopē: man̄ exco-
tauit: vt hoc vno instrumēto munimētoꝝ: que pecudi-
bus dederat defectum suppleret ei q̄z sartiret. Paraly-
sis grece: dissolutio neruorum latine dicitur: 2 grece ber-
noplexia: hoc est semiapoplexia: cum alteram tñ corpus-
ris partem id malum inuastidum enīz totū corpus apo-
plexia dicitur. nunc vtrūq̄z teste Celso paralyssis appel-
latur 2 acuitur antepenultima. Inde paralyticus dicit̄. bī
2 greco vocabulo clinici dicitur. vnde in euangelio legi-
mus. petronellā clinicā factā. B̄ est paralytica. 2 in lecto
decubentes. Alius Hieronym̄ in epitaphio fabiole vī
diaz facē iter paralyticū 2 clinicū: dū ingit quē nuduz 2
paralyticū 2 clinicū nō fabiole vestimēta texerūt. Vēnī
apuī Hieronymū Lypia. Itēq̄z Pliniū nō legīt clinicū
s̄z clinicū: vt sint q̄ morbofi sunt in clunibz atq̄z lāguētes.
Clunes aut̄ p̄tes posteriores significāt. Lunicū aut̄ medi-
cus dī qui medicamētis curat languētes: a lectis egrotā-
tiū quos frequētā dicit̄. Ide 2 clinice medicīne gen̄. Lū-
ctoꝝ gđē neruorū sensu pariterq̄z motu delecto apople-
xia noīat̄: in alterutra p̄te dextra sinistrae si p̄igat pa-
ralysis a grecis: syderatio a latinis noīatur p̄tis eius cui
obuenit. hic aut̄ inuadit morbū humoribz multis 2 tenaci-
bus 2 crassis neruos opientibus: q̄bus p̄positū nostrū
mōius efficiunt̄. Nō dubiū ergo qn educēdus exbauriē
dusq̄ sit humor: neq̄ in his cōmodi possit iuenire p̄m̄
q̄z a sanguis e vena detractiōe. Qd si aduerfer̄ etas vel
habitiū tps 2 institutio: 2 iā p̄teritis victus reliqua q̄z
que sanguinis e vena p̄hibēt detractiōe: moderatiz cōue-
nit eīe ablatiōe ne refrigeret̄. Nā frigiditas cū aridita-
te morbū efficit: q̄re solū mā per sanguinis detractiōnez
cōminuēda p̄cipue senioribz. Fiat aut̄ ablatio a p̄tibz sa-
nioribz. Potius paralyticis de quo ita Archigenes in epi-
stola ad Marsum ait. Est aut̄ p̄stās remediū a me ma-
gnopē approbatū ad h̄ affectiōes B. Castorei rubre agre-
stis seminis: pyretri: acori ana obolus: piperis grana. x. cū
hydromelle cyatoꝝ. y. dato dimidiū p̄. Cū fuerit p̄fir-
matior totū. Aduerte cyatoꝝ hīe cerates. iij. cū acetabulī
mēsurā significat. Interiz tegēda sunt mēbz pelliceo te-
gmīne aspergendo oleo cucumerino vel gleucino etate
grādiōribz et castoreū inspergendū. Expedit aut̄ istau-
rare asp̄sionē. sitq̄z cibi q̄ fieri possit paucitas minimā:
sint sorbitiones balice: pulvis 2 pitane succi. a sanguinis
detractiōe cūz abierint dies aliquot. Alius primū sub-
ducatur clysteribus: inde ex aloē 2 polypodio 2 collogn-
tide aspergendo purgandum. Conuenit autem etiam
biera Archigenis p viribus sumpta post purgationem.
Perunctiōes sunt potentissime. Alius sit p̄petuo soluta.

Ex traditione penozum 2 arabum.

§. II.

Actura

diuisit cerebrū in duas p̄tes. ante-
riō 2 posteri: tñ sic lineā rectā. Cū
ḡ accidit aliqd ex accitibus: nocet lateri vni:
efficit latus reliquū per operationem suā natu-
rales absq̄z nocumēto. Et pp illud creati sunt duo oculi:
2 due nares: 2 duo vasa cerebri: 2 duo testiculī 2 que illis

De paralyssi
ex archigene.

Ex epistola
archigēis ad
marsum sin-
gulare reme-
dium.

Scrapiō p̄
dixerat q̄ ca-
pit. 25.

Cura
ex ant

Cōm
i. vīr

Rol
dūm

Son
bica

Thul
terit

Mal

Aggregatoris

Lugdunensi.

Rasio in lib.
diuisionu ca.
pl. 13.

Bulcena sen
scba terru ca.
nonis.

sunt filia. Luz ergo vincit humor viscosus sup duo vasa cerebri: tunc non accidit cu illo nisi apoplexia sicut diximus in illis que pmissa sunt. Si aut resoluat hoc: et declinet humor ad laus debilius: sequit illud egritudo paralytica. Propter illud ergo mollificant nervi oes, nervos quo qui in altero existit latere non consequi nocuentu. opz ergo in pn^o huius egritudinis ne administrentur ex medicinis que euacuat violenter: qm humor non est digestus: est ad huc in pn^o. ¶ Rasio. Paralysis est duarum specierum quaz vna sit ex dominio flegmatis sup caput: et signa eius sunt signa apoplexie flegmatice. Et cura eius est sicut cura illi. Et species eius scba sit successio pcutisiois aut casus: et signa ei sunt q mollificat totu corp^o: aut aliq mēbra eius post illud. Cu ergo remanet mollificatio fm sua dispositione et non minuit: tunc non est ei cura oino: et q minuit et non remanet fm dispositione sua: tunc curatio eius est vt emplastru sup locuz vbi fuit pcutio cu emplastris calidis: et inungat cōprimēdo cu oleis calidis sicut oleu de oliuis: in cuius. 3. j. sint dissolue castorei. 3. y. et euforby. 3. j. et sicut hoc emplastru. R. cere. 3. v. et olei de lilio et de narcisco. aii. 3. xxx. myrrē et opoponacis. aii. 3. v. castorei. 3. iij. euforby. et pondus. 3. y. aggregent oia et fiat emplastru ex eis in latere altero. ¶ Anicenna. Paralysis absolute significat illud qd significat mollificatio in quocūqz mēbro sit. Proprie aut significat id qd est cōe vni^o duaz partiu corpis in latitudine. Et si cōicaret vtriusqz lateribus simul et cum hoc mēbris capitis esset apoplexia. Et aliqñ est paralysis que est crisis in egritudinibus acutis. s. in apostemate cerebri cu febre pūna qua pmutat mā ad nervos. Et qd cūqz mēbroz mollificatoz et paralyticoz fm colores reliqz corp^oz existēs nō minuat: neqz extenuat: est de quo maior est habenda fiducia q illud qd diuersum est ab hoc. Paralysis nō veniens a remotioe spōdiliū mortifera est fm plurimū: s. que sit ab actu nō pterente nervos veheementer qñqz sanat: si aut supfluat non est spes vt sanet. Ad paralyfim nō sit pmutatio ex apoplexia: epilepsia: cholica: pfectioe matricis et febris longis fm semita crisis. Et vñ qd cū vīna infantis est viridis: nūciat paralyfim aut spasmū. Opz aut vt si inēdio tua in egritudinibus nervorum qñ. s. stupore: spasmus: tremore paralyfis: et salaxitēto posterioris ptis cerebri. Studeas vt facias cōpati famē: et lōgā sit intolerare. Et aqua melior est eis q vīnū. Vīnū enīz mās in nervos penetrare facit: et plurimū qdē spūs qñqz accrescit in corporib^o eoz: et sit acetū. Acetū aut est ex reb^o que nervis sunt nocibiles. Et opz vt ponant medicine sup pn^o nervoz motētū mēbrū: nā possit eaz sup mēbrū paralyticū nō assert iuua mētū de quo sit curādū. Et opz vt clysterigenē clysteribus fortibus: et collyria fortia supponant: et eoz mās ad inferiora inclinent qñqz plures eoz iuuant cū bis que in frigidat et cōfortāt et pibēt mās fluere: et cū medicantur calidis augmentat egritudo. Et qñ aggregantur paralyfis et febris in aliquo: tūc oxymel cū succharo rosato est conueniens medicamen in illa boza. Et nō pperes in vsu medicinarum fortium in principio reuimmo tarda vsqz ad quartum et septimum.

¶ Ex traditione auctorum recentium.

.§. III.

Paralysis

est oppilatio nervoz sensibiliū vel motiuoz et eozum relaxatio: mēbra a sensu vel motu pūans voluntario vt vtroqz. Oppilant enīz nervi sensibiles et motiui ex humore flegmatico vel sanguineo vel melancholico supra ipsos fluēte et relaxat. Et qd notandū q quēadmodū nucha oritur a pāni.

culis cerebri. s. pia matre et dura: ita nervi a nucha. Ex filis ergo pie matris et dure sit nucha: etiā filis vltimi pro cedētibz generant nervi et vterque et vterius pgradientibus cōterit corū. In oibz ergo bis sunt lōgitudinales et latitudines et rextentes id est trāfuerantes. Sensibiles aut vt volūt qdā fili oriunt a prima parte capitis: motiui a posteriori. S. qz in nucha coadunant in nervis cūqz oriunt a nucha: mixti sunt et coadunati. vñ nervi sensibiles oēs sunt motiui. Verūtamē nervoz dicūt esse diuersitate: qm pars interior oriū siue cōterit ex filis interioris pāniculi: exterior exterioris. Unde fm interiores recipit sensus: fm exteriorē motū. Et fm oppilationes factū interius vel exterius (vt dicūt) aufert sensus vt motus: vel fm diuersitate humoris fluētis: et diuersitate filorum recipientiū: est diuersitas egritudinū. Quādo aut būmīditas indefinita fluit sup nervos oppilat ipsos: vñ im pedīt transitū spūs et claritas. Querit aut qui dixerunt nullū nervū concauū nisi optiū sensum et motū subito fieri. Trāsitū aut spūs cū sint corporei nō posse esse subitū: quare spūs nō deferre sensum et motū. Dixerunt ergo hoc per irradiationē aie per claritatē nervorum. Si ergo vmbrosa mā oppillet nervos: prohibetur trāsitū virtutis illuminātis mēbra: quare cadit sensus et motus. Et hoc idē patet si mēbz aliqđ oppilet interpar et mēbrūz nutriendū: prohibet virtus imitativa pervenire ad ipsū: quare nō nutrit. grossū enīz impedit transitū subtilis. Alijs aut fm hoc videt supflua esse generatio spūs cū sine spiritibus virtutes cōpleantur. s. dicimus huiusmodi irradiationē nihil aliud eē q spūs irradiatos. Eoz ergo generatio est et pūna: et motus iperceptibilis velox vt patet in visu. S. cū nutrimētu mēbrū nō ipediat trāsitū spūs quare nec humor oppillās vt impedire. Mēbrū enīz ex quo generat et nutrit: et ex quo nutrit oppilat. S. ad hoc dicēdū q nutrimētū mēbrū simile est in essentia membro et qualitate: quare nō impeditur humor aut non digestus etiā si materialr possit esse nutrimētū cū nō sit essentia cōplete substantialr nec formalr a nutrimēto est alienus: quare nec opationē nāe suscepit: nec digestionem. vñ vmbrositate et grossitudine trāsitū ibibet. ¶ Paralysis alia mortificationis: et alia remollitiōis. Paralysis mortificationis bz fieri ex melancholia vel oppressioe nervoz sensibiliū id est cū amittit sensus vel minorat. Principaliter paralyfis remollitiōis ex flegmate vel sanguine vt oppilatione nervoz motiuoz. s. cū motus pncipalr diminuitur. De sola enīz cholera negt eē paralyfis. Itē paralyfis alia vniuersalis: alia pncipalis. Vniuersalis est que mediā corpis ptē vniuersalr occupat. Alestioe enīz ptis denoiat paralyfis. Particularis paralyfis est que sit in aliqua pte corpis: vt facie: lingua: manu: vesica: stomacho: pede. Paralyfis autēz sepissime fit ex flegmate: raro ex melancholia. rarissime ex sanguine. Accipiat cognitiōes ex quo humore fuerit paralyfis ex etate: pte: regione: habitudine pcpue. ¶ Regimē totū in paralyfi et pte nutritis generalr sit calidū et siccū in pmo vsqz ad 2^m inclusivē ad libitū et fm necessitate: et ipsūz nō trāscendat 2^m gradū. Singulo die vēris bñficiū habeat aut naturalr aut artificialr. ¶ Clystere lenitiū. R. brody pulli optie piguis cōplete decoctiois. 3. xy. vitellos onoz. 3. y. numero. olei lilioz alboz. 3. iij. pulueris succhari. 3. j. salis cōis. 3. y. misce. et fiat clystere. et pōt addi casie fistule. 3. j. hiere pigre. 3. 5. vtatur isto clystere siemel in hebdomada vel amplius. Et si esset tps calidū loco olei lilioz ponat tantūde olei oliuaz. ¶ Aliud efficacius. R. folioz blit. 3. j. 5. mercurialis. 3. j. stica. salule. aii. 3. j. vitelluz oui. 3. casie fistule.

casteiffistule. 3. j. bicrapigre: cucbari rub. aii. 3. 5. olei lilio-
rum alboru. 3. ii. y. salis comanis. 3. y. herbe iste bulliat in
aqua fluuiali qd sufficit pro debita quantitate: deinde opti-
me exprimatur et coletur ultimo. 3. x. y. colature reliqua
addatur et fiat clystere. ¶ Solutiuu materierum comu-
niu vniu familiare. R. casteiffistule. 3. 5. aque saluie: qd suf-
ficit ad ipsaz castia mudificada ab arillis suis: et ad eade
dissoluenda pporione misce: et fiat potio: ster ieiun? bozis
quatuor: et pro ferculo comedat blitis cu boragine et feni-
culo: et carnes bedi pulli vel vituli aut similes. Aliud effi-
caciussolutiuu. R. mane electe. 3. j. aq saluie qd sufficit et
fiat potio vt pns. ¶ Digestiuu facile et vsuale. R. aque
mellis facte 3. canones ad hoc qd sufficit pro decoctioe
isfrascriptoz. triu. saluie ptes. y. maiorane pte. 5. rois ma-
rini partes vna. incidant minutim et simul bulliant vsqz
ad consumptione tertie partis: et ultimo colent et accipiat
calidu in auroza plurib? diebus cotinuis. et post ster ieiun-
nus bozis quatuor. ¶ Diuersiuu. Extrema fricent cum
pao suauiter calido per boza an cibum. Si iteru vult me-
dicamen efficacius tuc. R. syrapi de sticad. 3. j. oxymel-
lis simplicis. 3. 5. aque saluie. 3. j. 5. aquaz byssopabfin-
thy. aii. 3. j. misce. post ho debitas assumptione alterius
digestiuoz supra scriptoz sumat dosim ex pillulis seque-
tib? R. pillaz elepbaginas: agarici. aii. 3. j. salis gem-
me: gingibe. aii. grana. j. misce. et cu syrupo de sticad. for-
ment pillu. vi. ¶ Caputpurgiu per nares attrahendus.
R. aque maiorane. 3. y. pulueris nucis muscare. 3. j. mel-
lis. 3. y. misce. ¶ Digestiuu familiare. R. aque saluie. 3. j.
aque maiorane. herbe byssop: absinthij. aii. 3. j. pulueris
nigelle. 3. 5. cucbari al. 3. y. aut mellis. 3. ii. misce. ¶ So-
lutiou vsuale et facile. R. pillulaz supra scriptaru qnta-
tez ad libitu. ¶ Cerebri confortatiuu suffumigef came-
ra ex thure. Huc ho sumu a loge recipiat et no radios di-
rectos: aut suffumigef cu aubus cypri artificialib? vl li-
gno aloes ad libitu. Cerebri confortatiuu vt supra. R. cu-
bebaru. 3. j. 5. cardamomi. 3. j. nigelle torrefacte. 3. ii. y. mi-
sce. deinde ligent in sindone graneo subtili et raro. Istaz
mixtura odoriet crebro et proprie stomacho ieiuno. Cere-
bri confortatiuu et cordis. R. tyriace debite fermeitate. 3. j.
5. aque saluie. 3. y. misce. Istaz tyriaca assumat stomacho
ieiuno in auroza p. r. bozas post cena: et post ipsu assu-
ptione ster ieiunus bozas. vi. et interim dormiat: sed non
ampli? duab? bozis. Aliud. R. acori nutriti fm canones.
3. 5. Aliud. R. ofacori. 3. ii. y. ¶ Solutiou aliud facile. R.
pillu. alsaieret agarici. aii. 3. j. salis gemme. gingib. aii. 3. j.
misce. et cu syrupo de sticad. fiat pillule. vi. Istaz pillu-
laz assumat ab vna ad duas dieb? cotinuis aut interpo-
latis in sero diu vadit dormitu: et aliqui an cenā. ¶ Cere-
bri visus stomachi et epatis confortatiuu. R. mirabolanus
kebulu coditu numero. j. hunc assumat in auroza diebus
ad libitu. ¶ Aliud efficacius cerebri confortatiuu. R. flo-
ru saluie viridis qd sufficit p coserua delectabili: mellis
electi lib. y. specie: diamusci dulcis. 3. j. misce. deinde fiat
coserua fm canones. ¶ Cerebri nuche et neruoz cofor-
tatiuu. R. oleoz lilioz alboz. 3. y. spice camomille. aii.
3. j. specie: diamusci dulcis. 3. y. misce. Ex hac vnctione
vngant nucha spodilia colli et oia spodilia spine: et me-
bra lesa. ¶ Solutiou eradicatoriu. R. specie: bicrapi-
gre Saleni pillulaz feridaruz. agarici. aii. 3. j. salis gem-
me. grana. j. gingibe. grana. 5. misce: et cu electuario indo-
qd sufficit ad incorporandus forment pillule. vi. pro. 3.
istaz sumat. 3. y. in auroza. Et in termino quinqz boza-
ru post ipsaz pillulaz assumptionez assumat pro luan-
tuo vnu cyatus aque orde: ex corticati calidus sine cuc-
baro: deinde post vna boza padeat istas pillulas assu-

mat potest completā assumptionem digestiu supradicti.
¶ Cosectio olei de serpentibus ex quo fit vnguentū pre-
cipuu in paralyti. et fit ex serpentibus rufis amputatis ca-
pitibus et caudis spatio quatuor digitorum interioribus
profectis reliquis in olla positis supra qua sit olla posita
perforata in fundo bene sigillet in medione aqua iuret
os olle supioris bñ claudat in caldario in aqua bulliete
ponat. Distillando distillabit pinguedo cui addat radix
capparis succus cetauree: castorei et similia: et fiat vngue-
tus precipuus in paralyti remollietiois. Cetaurea in vino
et oleo cocta valet. Similiter sinapis et eius semen. Post
debita purgatione singulis. xv. diebus offerat tyriaca p-
dicto mo. et singulis mēsisbus stupba de calamēto: oisga-
no: saluta: solida maiorane: nasturcio: pmula veris: lauedu-
la. Exeunt a stupba de aliq pserua vt acori supradicti.
¶ De spasm: ibetano: stupore: tremore et salu. Cap. X.
¶ Ex tradit one grecorum et latinorum. 3. l.

Rece spasmū dicunt: nos neruoz rigore.
illi ibetani: nos neruoz distentio-
ne. Ibetan? ceruicis est morbus q recta et im-
mobilē ceruicē rigore neruoz intēdit. et qui
hic morbu patiunt: ibetani et latie obstripi
vocat: ex quo genere opiscothonos et emproscothonos
sunt. Opiscothonici sunt qui rigore ceruicis inflexibili la-
borat: et caput scapulis intēdit. Opichen entz retro signi-
ficat: et tonos intētio vel rigor. Plinius lib. xxvj. cap. xij.
In spasticis tremulis opiscothonicis alemoe radix bibi-
tur ex aq multa. Sūt aut pastici (vt trāseūter exponā)
quibus aligd inuis cōsulsum est. Emproscothonos ho
est ybi mentum pectori ex neruoz rigore annexum est.
Emproschen entz an significat. Spasmus mēbri est pa-
tietis abbreuiatio: et in lōgo imminutio a naturali quat-
tate. hocqz aut in toto fit corpe et vocat ibetan? atqz hoc
vt mēbru ab viroqz equalr extendat latere: sitqz rectus
et in nullā declinat oino partē: et spasmus qui nō extēdit
ex mēbri in vtrūqz latūs distēlione. Lū statiz a pncipio
aut nō multo post pncipiū egritudinis gignitur spasm
et expectant omniqz expletionis habuerint cū sudoribus
multis pcedētib? vel vomitibus. vel ventris educationi-
bus: vl sanguis magna cōstiterit eruptio: et cū aliciu hū-
mectantiuz cōfēstiz cōtigerit cunctas diuelli ptes reple-
tōe fieri necesse est. Si aut ex febribus exurēs aduenit
spasmus in vehemēti totius corporis ariditate pncipue
neruosis aduenit pibus: estqz huiusmodi maximoz cā-
maloz et ppe remediuz nō admittēs. Lū igit an corpus
ptes intēdit emproscothonus vocitat: cū ho pone op-
scothonus at cū eque: vt in ptes equales eque intēdatur
ibetan? noiat. In vehemēti itaqz ariditate spasmus: ne-
mo vnqz medicat? est. At ex multitudine vel inflamma-
tu factas multi sunt medicati. affluentia exhauredo: in-
flammatu suis et idoneis curado adminiculis. Sit autē
spasmus: ac residet in vomitibus vehemēter diuulsoz.
succurrit his centuarei tenuis succus: seseli cuz oxymelle
vel oxycrato: castoreu ho nō solū potū: s; et extrinsecus
perunctū puenit. Nec aut pferimus eis qui obliuioe se-
pulti sunt. ¶ Captiunt (ait Archigenes) etiaz morbo ali-
ter q dictū sit: et absautiatioib? mulieres quoqz in abor-
tu. Qui aut in percussioe ibetani funenō admodū sane
scūt: neqz infantib? neqz senibus ibetanic? aduenit mor-
bus. Infantes nāqz comitalis morbus potius infestat:
quare nō est negligendū: s; et vena sanguis detrahendus:
presertim si in percussioe ibetanus fiat. Est aut auferē-
dus quantū satis: nō equidē ad anime vsqz defectū: nu-
triendusqz eger pauca balica cū mellicrato: exiguum sit
qd prebet. Vnctioes aut et restrictioes admittant. Inde

Olea de ser-
pentibus.

Ibetano
aut spasm
ex archigene.

Aggregatoz

etia cataplasmata languentibus sunt locis ad mouenda: q̄ calliadi r̄ distrabedi vlm habeant: necnon consiliadi: presertim musculus qui ad ceruicē r̄ maxillas r̄ spinā intē duntur ad mouenda. Omniū aut̄ efficacissimū est castoreum lenigatum datū vno cocleario. post hec peruncio: nes anī vales ex r̄ ruba r̄ oppoponace. Oppimulat etiam immisio olei ex r̄ ruba cū terebentina. dāde est etiā ipsi archigenis biere. s. y. cum castoreo eque cū p̄isane succo r̄ melle. Inde aliqua aliozum danda: ipsum quoq; per sese castoreum exhibendum.

Ex traditione penozum r̄ arabum.

§. III.

Isaac primo
viaticū capi.
xxij.

Dalibbas,
ex. theozice.

Aulcēna sen
secūda terti
canonla.

Serapio p̄i
mo breuiarij
capi. xxxij.

Spasimus r̄ thetanus sunt non volūta-
ry motus: quos mēbra volū-
tariū motum habētia patiunt pp̄ repletionē
neruorum vel inanitiones eoz. Est autem tri-
plex: vel enim spasmus est anterior: vel posterior: vel tri-
thetanus: q̄ spasmus thetanus. S. thetanus a spasma spe-
cificat: sed tamen in mēbris non apparet spasmus: q̄
ante r̄ retro equaliter nerui constriunt: vnde hoc nomē
proprie sortit. C. Dalibbas. Omniū aut̄ hāc origo di-
uersitatis: aut ex repletionē est: aut ex euacuatiōe: aut frī-
gida mala complexionē: aut ex calido certe apostemate
q̄ in neruis sit. Et attende quā passiōes he. sp̄ paralysis r̄
faciei contortio apoplexia spasmus ex repletionē: peio-
res sunt r̄ vebemēiores tūc cū iuuenibus r̄ pueris esta-
te fiūt. Que eteniz has faciūt passiōes cāe cōplexiōibus
eoz minime cōueniunt. M̄nus aut̄ male sunt que senī-
bus r̄ bieme fiunt pp̄ passiōes eoz cōplexiōibus r̄ tē-
porib; pueniētā. hec Dal. ix. theozice. C. Aulcēna sp̄s-
mus. est egritudo neruosa qua mouentur lacerti ad sua
p̄ncipia: r̄ inobediētes sunt in dilatione. Materialis hō
spasmus multoties accidit fm̄ semitā p̄mixtionis mate-
rie: sicut successione squinante pleuressi r̄ s̄rigen. Sp̄s-
mus cū dominio siccitatis accidit: vt cōtrahat longitu-
do r̄ latitudo equaliter: colligit igit̄ ad seipsum sicut est
dispositio eoz positi ante ignē. Spasmus qui nō p̄por-
tionatur ad materiā est cā rei impediētis a qua nerui su-
giunt r̄ cōgregant̄ ad expellendū ipsam: r̄ cā ista est co-
lor. Et omnis quides spasmus quē vultus est mortu-
lis. Et cui accidit quartana raro accidit ei spasmus. nā se-
curus est ab eo. Et cū corpus in sp̄smo declinat ad ante-
riora: tunc spasmus est in lacertis anterioribus: r̄ cū ad
posteriora: tūc est in posteriorib;. Thetanus aut̄ est egrī-
tudo officialis prohibens virtutē motuaz a cōtractione
mēbrorū: de aptitudine quozū est vt contrahant̄ pp̄ no-
cumentū in lacertis r̄ neruis. Thetanus aut̄ fm̄ virtutē
est contrariū sp̄smo: r̄ ingredit̄ in genus sp̄smi introi-
tu cōtrarioz in genere vno: r̄ eius cōparatio ad causam
vnā est eueniens casu cōtrarioz. Cū duo sp̄smi in dua-
bus partibus cōtrariis aggregant̄: sit thetanus sicut est
an̄ r̄ retro. Tremor est morbus officialis pp̄ defectū vir-
tutis motiue a motu lacertozum fm̄ continuitatē ipsius
grauitatis. Et cōmouēt motus volūтары cū motib; non
voluntariis: id est a grauitate mēbri factis. Tremor aut̄
est nocuētū in v̄tute motiua: sicut stupor est lesio in sen-
sibilib;. Et tremor qdē in senib; medicamine nō remouet̄.
Stupor aut̄ morbus est officialis faciēs euenire in sensu
tactuali nocuētū. Luz p̄ueniat stupor r̄ plonget̄: per-
ducit ad mollificationē: aut epilepsia v̄l sp̄smū vel alcu-
gen vel paralyism cōmunē. Ex curis cōferēt: bus stupor
ri est exercitiū illi mēbri r̄ assiduatio motus eius. Sal-
tus id est tectigatio: est motus lacertosus: r̄ q̄nq; mouet̄
cū eis cutis adherēs. Et accidit salus ex accidētib; ani-
malib; plurimū: vt gaudis: ira tristitia. C. Serapio. Sal-
tus sit ex v̄tositatē grossa vaporosa: que igredit̄ in mē-

Lugdunens.

bū r̄ facit sp̄m accidere. S̄z significat qd̄ est ex humore
grossū illud qd̄ testificat̄. Qd̄ est q̄z salū sit ex v̄tositatē
bus vebemētis frigidis in corpibus frigidis flegmaticis
r̄ in tēporibus frigidis: r̄ in regionib; que simulant̄ istis.
Quapropter nō est inter curationē huius egritudinis: r̄
tremoris v̄tia. C. Rasis. Cura stuporis est flobothomia
r̄ minoratio cibi: r̄ cōpleta cura est sicut cura paralyss
que est ex frigore. Tremor aut̄ sit pp̄ casus virtutis post
egritudinē. Et cura eius est additio in cibo r̄ somno r̄ in
rebus odoriferis. Et sit ex assiduatiōe vini. Et cura eius
est abolere vinū: r̄ assiduatio sudoris in balneo. Et sit ex
dominio flegmatis: r̄ debilitate neruoz. Et cura est cu-
ra paralyss que est ex frigore. C. Cura etia torure est
sicut cura paralyss cū gargarismo r̄ masticatiōe iburis
r̄ administratione nucis muscate r̄ retētiōe eius in ore
suo: r̄ vaporetur cū aceto in quo bulliatz est calamentū:
r̄ yngatur cōprimendo cum oleo narciscino aut de lillo
tepidis. r̄ tendatur cutis frontis ad inferiora: r̄ ligetur.
C. Ex traditione auctorū recentium.

Rasis
diuisionē
pl. xv.

Cura totū
fm̄ Rasis

Spasimus est cōtractio neruoz motū
voluntariū impediēs. Cū enī
pp̄ plenitudinē vel eoz inanitiones cōtrahant̄
pp̄ter lesiones ingressam sup̄ ipsos retrahunt̄
ad suū p̄m. Vñ fm̄ antiquos. Spasmus est p̄tractio v̄l
extētiō neruoz r̄ lacertoz in collo p̄cipue r̄ ceruice exi-
stentiū. Et notatu dignū est q̄ nerui a p̄ncipaliis cerebri
oriunt̄. A neruis lacerti. A lacertis filis: que faciūt ebori-
dā. Sit aut̄ pp̄tia in lacertis mediātib; gbus deferēt mo-
tus. Vñ dico contra aliquos q̄ septe lacerti veniētēs in
p̄funditatez sensus gustus p̄ficiūt. Lacerti enī solū in
lingua seruiūt ad faciēdiū motū vt sit habilis fm̄ volūta-
tē mouētis ad formationē sermonis. Spasmus aut̄ ali-
est de inanitiōe. Alii de repletiōe. Sp̄smo de inanitiōe
nō curat̄: q̄z nerui aridi humectari nō p̄nt nisi mediāte
humore. Digestio enī nō est nisi a calido r̄ humido. hu-
midū deficit r̄ exhalatē būdo simul exhalat qd̄ fm̄ nāz
est calor. Deficiente ergo calido r̄ būdo deficit digestio:
ergo r̄ nutrimentū. Deficiente nutrimento cadit virtus: q̄re
r̄ vita cū fundet̄ in calido r̄ būdo. Si ex repletiōe fue-
rit spasmus: r̄ sanguis fuerit in cā flobothomei de vena
mediana: vel apponant̄ v̄tose cū scarificationē circa col-
luz r̄ occiput: r̄ postea inungat̄ collū ceruicē: r̄ spina cum
oleo rutaceo: r̄ def eis mel cū castoreo. Aliq̄ tñ nō po-
nūt ventosas: vt ere tñ eis fm̄ q̄ videbūt disposito egrī.
Jeunare dz p̄ tridū ois sp̄smosis de repletiōe. Si hō
ex alijs humorib; sit vt flegmate r̄ melācholia: purge
humor in cā quē v̄rina demōstrabit cū bierapigra r̄ bñ-
dicta: vel dent̄ pillul. scquētes. R̄. castorei ase fetide. pe-
tro. serapini. an̄. r̄ formēt̄ pillu. v̄y. p. s. cū syrupo de s̄i
cad. da vt videbūt. Et valet. R̄. piperis. op̄y. ali. da cū vi-
no: in pauca tñ dosi. Ungant̄ cū vnguetis calidis r̄ siccis
vt martiaton r̄ aragō oleo rutaceo. Uescia plena oleo
sup̄ locū dolentē ponat̄. Def eis diacastoreū. q̄ si nō ha-
beas: distēpera castoreū cū melle r̄ exhibe: vel castoreū
cū r̄ ruba Saccellatio fiat cūz sale torrefactio. Sternuta-
tiōes r̄ gargarismata r̄ inunctiōes fiāt vt in capite de pa-
ralysi docuimus. Et nutriet̄ cibis subtilibus r̄ tenuiter.
Cura thetani est vt sp̄smi. S̄z in cura tremoris r̄ le-
ctigatiōisq; fiūt ex frigidis humorib;. Castoreū cū vino
calido inuas: p̄cipue si cū nausea fiat addita lauēdula v̄l
salua C. Cōfortatiua ḡualiter dare puenit vt diamarg.
gariolif. diāthos: diaciminū: elafatiū: r̄ vinū aromaticū
cū speciebus cōfortatiuis cōditū. Ungat̄ cū martiaton r̄
aragon cū oleo laurino vel iuniperino. Et maxie articuli
cū sale confricent̄. Somentē aqua marina: decoctione
agni casti

De gr
ne ex
scripsi
mus.

Cura sp̄s
de repleti
ne.

Rasis
diuisi
pl. xv

Cura trem
rio.

agni casti bethonice: saune, fiant balnea sulphurea et nitrofa, purgantur cum blancha: aut benedicta cum berno dactyloz puluere. Et si sit ex sanguine flobotomeur: et fiant alia que diximus in paralyfi.

De catarro seu distillatione coriæ et brachio. Cap. XI.
Ex traditione grecorum et latinorum. §. I.

Distillatio morbo est qui humor distil-
lat ex capite cum nocumeto:
que grece castagmos dicitur: nonnullos catar-
rus: coriæ: brachius. Distillationes meminit
diuus Hieronymus pro ruffinu dicens. Ne-
mo enim vni carne sua odit. regio morbo laborantes: pbi-
thi: et camere: et distillationibus morie vite pferat: et sua
oderint corpora. Grauedo et significat distillationes hu-
moris ex capite: que teste Celsi: nares claudit: vocem obtu-
dit: nullis sicca mouet que grece Coriæ dicitur. Hippocrates
ho distillationes oes et grauedine noiat coriæ. Aliqui tñ
grauedo accipit p corpore: capitis grauitate somnolenta.
Grauedinosis dicunt non solum (teste Licerone in qñra tu-
scul). qui grauedine infant: s; et qui pcliuiores sunt ad
huc morbu. Reuma vel reumatism? dicitur eruptio siue flu-
xus a reo qd est fluo. Plin? lib. xxiij. cap. viij. Elephā-
ti sanguis pcpue naris fluxiones oes quas reumatismos
vocant sinit. Grauedinis et distillationis ea est cerebrū. In
frigiditatib? nāq; actū ad distemperamentū in ossibus aut
estuas et succēsus calorem: q; plus vini et austeri sumptū
est: replet caput: lauacraque calidiora subiuit: et larga calo-
ris suffusio subiuit caput pferit et calidū nutrimentūq; in
vētre accēsus et non sedēs in caput impetū facit: plenū ca-
put deorsus porro humorē transmittit: et si qdē in nares
ea defluit redūdāria: coriæq; cum morbu vocat greci: gra-
uedine nostri: vñ grauedinosis et morbo obnoxij: sinatū
in guttur morbu efficit vñ appellatū gignit: qd greci vo-
cant catarri: distillationē nostri. hic morbus circa gurgu-
lionē pñsit: aliqñ in tumore pñsurgit. Expediēssima igitur
est in nares ossis fluxus delatio: est etiā cum in oculos
irrupit: aliqñ et in aures. In os aut delationē suscipit et
sto machus: et aspera arteria necnō guttur: humectatum
aut guttura defluētibz in ipsius a capite humoribz. Pri-
mo qdē rauca efficit vocē: postea ho pusillā reddingit si
augeat itēdaturq; malū: tota vox amittit: coalescit nāq;
cū gutture ipsa aspera arteria. Et si defluxus acutus sit:
nō in vocē mō perniciēs ad dicta mēbra pertinet: s; etiā
molestissima quedā penetrat abroffio nā bulisimodi cu-
iusmodi sepe cutis diuinius euadit citra cām aliqū ex-
teriore. Ita aut et pulmo ipis exulcerat: et morbu pñthoe
a grecis: a nostris vomica dicitur: solet gbusda: alij satis di-
cūt tabē appellari sinatū in stomachū et vētre defluxus
cōuertat: qui frigidus sit: in frigidā distemperatiā corpora
perducit. Si ho calidus: calidaz exulcerat: id quoq; po-
stea aliqñ: a principio aut appetitus offendit: et cōcoctio-
nis: ergo defluxus frigidus sit: sero cōcoquit et etiā nō
concoquit acutosq; efficit appetitus: qui si corūpat in
corruptionē pulmēta perducit: vel pruritus: ructusq; re-
mittit: vel sonoros vel acidus vel aliterius alicuius quali-
tatis cuiusvis. Eligma ad distillationes mellis. 3. y. buty-
ri recentis. 3. coquedo: ac diuidēdo in duas partes lingen-
dum dato in quibus eductione opus est.

Ex traditione penorum et arabum. §. II.

Catarri aut sit cum febre: aut absq; fe-
bre. Et cura ei? est qd cum febre.
flobotomia: deide sumere in potu aquā ordei
cū viol. conditis et oleo amigdalorum. Et cura
eius qui est sine febre: est cum decoctione byslopi mino-
ris: et caueat ab eis que sunt salia et pōtica et salsa. Coriæ

aut sit ex frigiditate adueniente capiti: et cura eius est vt
vapores cū milio calefactos: aut pāno calefactos: et intro-
tus balnei in quo nō madesiat caput suū cū aqua: et prou-
ciat sup corp? suū et pedes aquā calidā plurimū: et yngat
pedes suos cū sambuco: et dimissio vini: et abscissio cur-
sus ex naso per suffumigationē cū chartis de panno: aut
cū pāno: aut cū thure: aut cū siloaloes. Et sit ex calefactio-
ne adueniente capiti ex sole: aut aere austrino et signa eius
sunt pruritus: et mordicatio: et rubedo in oculis. Et cura
eius est balneatio in aqua tepida munda dulci: et suctio
olei viol. cū narib? et olfatus capborz: et aqua rosaz: et ab-
scissio cursus q sit ex naso cū sulphure infuso in aceto ex
quo fiat suffumigatio: et suffumigē cū capbora supra vi-
treatū et attrahat humorositates veniēte ad nares: vt nō
descēdat ad pect? aut ad pulmōnē aut guttur cū emun-
ctio: q; in h est expulsiō nocumētū catarri ab istis mē-
bris: et vaporē caput cū aq calida: et attrahat per nares
vaporē eius. et multiplicet emunctionē et nō dormiat sup
ceruicē: et dimittat vñ longo somno. **¶ Daliabbas.** Est
aut catarri superfluitatū humidatū fluxus et descēsus
a cerebro ad nares et gurgulionē mery et guttur canalēq;
pulmōis. Et si superfluitas hec ad nares descēderit coriæ
vocat: q; si ad guttur et pulmōis canalē. opimētūq; illa
inuoluens aspauerit: rancido fiet et tussis leuis. Qd si ad
pect? et pulmōnē pessima sit ab ide tussis. Catarri aut ex
calorē sūt quēadmodū est late capiti accidit ex solis ardo-
re: aut frigore quēadmodū sit in bieme ex aeris frigore.

Ex traditione auctorum recentium. §. III.

Contra reumatis et catarri dispositionem
valet regimē in sex rerū nō nālū
administratiōe: vt in fluxu subtili ad pectus sit
q̄litate igrosatiū et in frigiditatu: s; remissius
in frigiditatu q̄ igrosatiū. **¶ Digestiū.** R. syrapi de
sticad. oxymellis cōpositi. aii. 3. ij. misce: s; dosi sit. 3. y.
cū decoctiōe cubebaz: nucis muscate: anisi masticis: et ci-
peri. **¶ Solutiū.** R. pillu. coebiaz. 3. j. Traça pfora-
tiua. R. triū piperū. 3. j. gñcibe. 3. y. gariofiloz galange
sticados. aii. 3. j. cubebaz: nucis muscate. aii. 3. j. anisi. 3. ij.
coriādrī. 3. y. cucbari qd sufficit. sit dosi: in ieiunio vñ
colear vñq; ad dies quoz: postea ho potet modicū vi-
ni subtilis. **¶ Lerotū.** R. laudani. 3. j. aloes. 3. 5. pulueris
pulegy: calamētī: sticados. aii. 3. j. mactis: coriādrī. aii.
3. 5. incorporent oia simul addito modico aceti: et appli-
cet parti capitis abraße. Unguētū pro stomacho in casu
isto. R. masticis. 3. j. aloes. 3. 5. cinamomi: gariofiloz. aii.
3. j. ligni aloes folij. aii. 3. 5. olei nardini: cere qd sufficit p
vnguētū. ex isto actu calido yngat stomachus ieiunus.
¶ Si sit catarri subtilis et aquosus diuertat et fricēt
suauiter et tpe paruo stomacho ieiuno habito vētris bñ-
ficio: cū pāno lineo brachia a cubito infra: et tibie a genu
ifra. **¶ Balneū** cedē pres vt ifra. R. viol. 20. y. ordei
excocti. 3. j. milij. 3. iij. rosarū. 20. j. 5. foliozū vitis.
20. y. folioz cardamomi. 20. j. 5. misce et bulliant et fiat
lotio. Valēt vētose sicce et apponant modis et ordinib?
qbus supra sit lotio. Attrahant calida p nares ad libitū
stomacho ieiuno. **¶ Attractiū p nares.** R. succi caulii.
3. y. succi anagali. 3. j. succi celidonie. 3. 5. myrre. 3. y. sar-
cocole. 3. j. aq; ordei viol. maiorane. aii. 3. j. misce. Aquā
teneat in ore ad libitū. Aliud probibēs fluxū. R. boli ar-
terre sigillate. aii. 3. j. mirtillorū pa. alb. aii. 3. 5. amidi. 3. j.
oliban. 3. j. spice. 3. y. misce: et cum syrupo de myrto qd
sufficit forment pillē ad quātitatē auellane. teneat in ore
inter genā et maxillā: et pprie in nocte. **Contra brachū.** Col-
luat sibi os stomacho ieiuno et in mane cū vino saluato:
et hoc semel in hebdomada: et nō calido tpe: sit ex vino

Daliabbas.
ex theophr.

Digestiū.

Solutiū.
Traça.

Ceratum.

Contra catar-
rum subile.

Balneum.

Attractiū p
narcos.

Pillule pbi-
brico fluxus.

Contra brachū
vinū saluatum.

Aggregatoris

nigro medie vino sitatis fm huc modū factus. R. salule. AD. j. st. icad. AD. 5. mellis electi. 3. y. pulueris nucis mu-
scale. 3. y. vini nigri mediocriter vinosi lib. ij. salula 2 sti-
cados minutis icisa bulliāt in vino vsqz ad psumptionē
quarte partis: 2 in fine addant pulue. misce 2 vsu. serua.
De lichen seu mētagra siue pudēdagra: quā nostri nea-
politani morbum vocant: itali vero gallicū. Cap. XII.
Ex traditione grecorum 2 latinorum. §. I.

Lichen grece dicitur: que latine mētagra dicitur.
ba eius sunt. Scilicet 2 facies hominum nouos:
oiumqz etio pōre incognitos nō italie mō: ve-
rū etia vniūse ppe europe morbos. Hraulsi-
mū ex his lichenas greco noie latie qm a mēto fere orie-
bas: ioculari p m lasciuia: vt est pax nā mītoz in alienis
miseris: mox 2 vsurpato vocabulo Mētagra. Tu ne
dicas lichenā vt alij faciūt: qd itē maluz lichenas dicit.
Celsus papulas noiat. Galenus in libro qui diffinitiones
medicinas inscribit: lichen ita diffinit. Lichen est aspe-
ritas cutis cū magno pruritu. Hunc morbum nonnulli ita
describūt. Morbus neapolitanus seu lichen: est pustule
ex varia humorū corruptiōe generate pp nimia aeris in
calore atqz humiditate pferitū interperie: pudēda p m de-
inde reliquū corp cū magno plerūqz dolore occupātes.
Est enī morbi genus grauissimū: occupat plerūqz totos
vultus: oculis dūtaxat exceptis: 2 in collo pectusqz: ac ma-
nus sedo vitis fursure dēscēdit. Tybery p m Celsus p m
cipatu hic morbus in italiā irrepit: cōtagiōe ei per quē
dā p m egdē romanū qstozū scribaz ex asia ipoztata.
Nec femine vel seruū: aut ex infima plebe hoies id ma-
luz sentere: s pceres oīu dī maxie p m uerū. Adue-
nerūqz ex egypto h m oī morboz patente medici hanc
solā curā p m ites ingēti suo lucro. Cōstat sane Maniliū
cornutū legatū. Agatane sextertia dūcēta ad eius morbi
curā expēdisse. Aliq hūc morbū Miliū vocāt. Et nos
dicim p m iter epidimias: s est morbos populatiz vagātes:
debere cōnumerari. Dec xō aut diuina ira: vt theologi
sentiunt: aut vt astroz vt astrologi opinant: vel ex certa
aeris interperie: quē ad modū medici arbitrant: cūenit.
Nos medicos hac pte sequentes cās nature p m iores
nonnulli assignāt. Illud satis cōstant anno quo Mēta-
gra cepit pullulare magnā aquarū per vniuersam fere
Europā fuisse exuberātiā. Teltis est italiā: que p m id
malū sensit in qua tybris ita itumuit vt tota sit facta ro-
ma nauigabilis. Quā rē pōponi let? nī tps poeta ce-
leberrimas elegātū tetrasticho publica colūna ipressō de
signauit. Uersus.

Tempore Alexandri sextinonisqz decembz
Intumuit tybris bis senas circiter vlnas.
Insula queqz domus facta est medysqz repente
Circunducta vvs equabat cymba fenestras.
Deucalione vix tū tempore tellus
Diluuium passa est: lauit cum tota sub vndis.
Nō aliter enī q in romano Tybris: in agro māmano 2
Ferrariēsi padus in coloniēsi rben? In venetia Abetis.
In gallia lugdunēsi Rhodanus: Arar 2 liris. In gallia
agranica Sarūna: Hirōna 2 Dordōna. In gallia belgica
Mosā: Mosella. In parisiēsi agro Sequana. 2 in hispa-
nia Ibery: Betis: Mīneus 2 Tag? extra solitos limi-
tes exundarūt. Tactis deniqz imbrib? annus ille vbiqz
maduit: vt terris exide humēnibus atqz stagnātib? mī-
nus mirādū sit estuū aerē ad illā venisse interperie cali-
daz. s. 2 humidā: quā philozophi atqz medici oīuz putre-
dinuz matrē eē cōstent. Simile vel p m iorē aliqū fuisse
ea. s. tēpestare qua Gotthi italiā bellis infestabant: ex qua

Lugdunensi.

ingens orta est pestilētia. Quidā medici decepti similim-
dine elephantiasiz esse putauerūt. Alij aut ipetiginē seu
volaticā dicit. Alij esse speciē lepre affirmarunt. Reli-
qui Saphati speciē eē maluerūt. Alij bohor. Alij acho-
res. alij phant. alij p m dracia 2 exanibemata esse opinati
sunt. Nos aut si aliqū fuerit morbus iste: lichen seu mē-
tagra aut pudēdagrā appellare maluimus. Penes enī
cutis qua itegit nō simplex est: s. 2 neruose nā: sensumqz
tactus plurimū possidet. Qd eā cām venereo actu non?
vel saltē medicis ignotis p m ibus syderū pellifero aspe-
ctu morbus neapolitan? seu lichen ad nos ex oriēte irre-
psit: tāta oīuz mēboz seditate: cruciatibusqz nocte p m
tiz vt leprā aliqū isanabile siue elephātiōsin bohorre su-
perennō sine vite p m icie. Dec pestis reliquas puincias
iā isestant: que ē p m anis facile repullulat: magna oīuz
medicorum ambage. Ex occidente venere imperici quī
magno questu vrbes circūierunt: id tū p m itentes.

Ex traditione penozum 2 arabum. §. II.

Lias qd ē ipetiginis que accidit in forma
faciei: 2 tota supficie corporis extrin-
seca: est vtus nāe qū expellit supfluitates ma-
las: 2 remouet eas a mēbris p m cipalib? ad ex-
teriora. Et cā facies mās est humores acuti subtilis: q
mīscet hūozes terrenos grossos. Et pp illud dēclinat hec
egritudo ad duo latera simul: qū acuitas humorū 2 eoz
subtilitas ponit mām acutā velocis excitatiōis. Et grossi-
tudo hūoz terrenoz: tarditas eoz. Hic sunt ei qd olei-
mus: 2 ponūt egritudinē difficilis motus 2 tarde sanatio-
nis. Si ergo vincentes in hac egritudine sunt humores
acuti: tūc ipsa morā tpe paruo: 2 resoluūt velociter. q si
in ea vīcūt humores terrestres: tūc spatū eius est lon-
gus 2 cū labore resoluūt. Si aut humores oēs in ea sunt
equales: tūc egritudo est media in mora sua 2 curatione.
Rasis. Impetigo est res silis saphabati sicce: cui cō-
fert assiduatio inunctiōis: 2 vt frice? vebemēter: deinde
liniāt cū oleo 2 olbus lenificātibus: 2 cōfert ei vt frice?
cū acetositare citri: 2 liniāt cū acbatia 2 aceto 2 armonia
co: 2 p m it ei oleū de tritico: 2 oleū de corticibus nucū vī-
ridiū. Cū aut antiquat? sit saphabati indiget sanguisui-
gis 2 fricatiōe 2 omni cura asaphabati antiq. Cōstan-
tinus. Impetigo duobus modis sit: vel enī est equalis
in superficie corporis: 2 sit de cholera nigra 2 fece sangui-
nis: alquando cum purigine vel superficietem: cōbu-
sta cuius color est citrinus: vel ruboz continuus aut cō-
tiguus: 2 est fursurea filia 2 puriginosa: nascens de ma-
teria melancholica vel cholericā nimis inconsta.

Ex traditione auctozum recentium. §. III.

Impetigo est que vulgo velatica dicit:
fm alios fedatio cutis ser-
pens cum pruritu: fm alios sicca 2 aspera sca-
bies: 2 prominens. Alij dēfinit morbum simile
scabies: squamosus corpusqz debonestatē. Cassius xō fe-
lix: vt allegat Simō ianuesis ita dicit. Impetiginē greci
lichenas dicit. latini gernas. Nascunt ex melancholico
humore: rotūdo schemate in supficie cutis cū ingēti pruritu.
dicit 2 Serpiginē dicit: cū serpere ceperit: d m impe-
tigo ab ipetu: vī samonicus. Si xō vitium est qd ducit
ab impetu nomē: hoc matutina poteris cobibere salua.
Impetiginis aut quatuor species ponit Celsus: quas qui
volet apud Corneliū legat. Aliq morbū neapolitanū ele-
phantia dicit esse nō impetiginē. Plini? loquēs de elle-
boro ait. Medet ingt elephātie albe 2 lepris. Preterea
de elephātiā dicit lib. xvij. cap. j. Hunc morbum vsqz
ad tēpora magni pōpei nūc fuisse in italiā: deinde bre-
ui restinctū fuisse. De elephātiā loquitur Lucretius lib.
vj. sub

vi. sub his xibibus. Est elephas morbus qui pp flumina
nili nascit egypto in media neqz pterit ynqua. Ad huc
aut tractatu de medicinis solutinis capi. de confectione
Damec ingi. Eosert egritudinib⁹ cuius sicut est scabies:
morphea: lepra: cancer: elephanta et impetigo. Qui autem
hic morbi elephantisim esse affirmat: ita diffinit. Ele
phantisim est passio crassa et pustulosa diffingibilis pcpue
fm corp⁹ extrema coloris hns fm oculoz albedine: emit
tens aliquantula supfluitate liuida: et male olentem: ex fle
gmate grosso: aut ex nigra cholera. puenies: dictaqz ad si
militudine elephantis. La igit elephantisim coniuncta: vt in
bac diffinitioe dicitur: est cholera nigra: aut flegma grossum
actu tale egritudinem facietia. esto q multoties. h. nomiet
melancholicu sanguine. Ubi est aduertendu q merito h⁹
cae plucite ex itetioe Saleni venari possumus elephanta
sis dritam. Nam si ex ipso flegmate. pueniat: elephanta
sis alba generat. Et ppter ea apud auctores multoties
inuenit elleboz mederi elephantisim albe. Ubi x^o a ni
gra cholera admixta sanguini eueniat sububea elephanta
sis species accipiet vt de cholera nigra. C. Salenus.
Ingt enis qn niger humor: qntatib⁹ sobri⁹ fuerit sangui
ni comixt⁹ sub rubea elephantisim opat. Itide dicam⁹
si a nigra cholera. pueniat: tunc subnigra egritudinem opa
tur. Itaz aut egritudinu et speciez p⁹ est min⁹ maligna:
lz crassiores et pinguiorcs efficiat pustulas: que tuc ipis
plurimu innadit relque x^o maligniores existunt. Sed
apud Paulu elephas ex melancholico et feculentiori et qst
luto sanguinis aut flaua cholera aut bile vtriusqz vltra
modu aduult sit: nec mentione facit de flegmate: quo fit
vt diuersimode accipiat elephantisim. C. Dicam⁹ nuc tra
seunter cura huius morbi siue fuerit licen siue impetigo
aut elephantisim. Quatu ad dietam cibi et potus et debitas
administratione oium que sub rebus no nallibus cone
tur. Regant et dietent queadmodu in scabie impetigine:
cancer: lepra: et morbis melancholicis ac auctozib⁹ ample
scribit. Tu vnu moneo: vt tales hac egritudine laboran
tes vian⁹ tenui dieta: et qn comodius fieri potatato subri
licet magis: inspectis semp etate maxime et virtute ac co
suetudine. C. Quatu aut ad medicinalia. Quecuqz vige
runt flegma grossum aut nigra cholera sunt conuenientia:
et talia sunt buglossa: borago: sumusterre sparagus: lupu
lus: pimpinela: scolopedia: lauedula: et huiusmodi. Quis
istoz aut aliquoz fiat decoctio cu iniectione quechari et
accipiat per octo dies. 3. iij. aut. v. in mane. Aliq cu pdi
ctis faciat bullire mirabolanum chebulu: aut induz: aut
imittunt folliculos sene. C. Digestiu vfuale. R. syrapi
de fumo terre: mellis rosati colati. aii. 3. j. aquaz endiue
lupuloz et buglosse. aii. 3. j. misce: fiat syrup⁹. aromaticet
cu pulue diacapparis. 3. y. det vt supra. Solutiu. R.
bermodactyloz mirabolanoz chebuloz indoz. aii. 3. j.
fioz buglosse et boragis. aii. 3. j. bulliat in octo vncijs
aque scolopedrie aut lupuloz: et si fuerit paru febricns
endiue: et facta deceti decoctioe. R. agarici albi et electi.
3. j. salis gеме. 3. 5. et ifundant pdeceti tpe in. 3. y. pdicte
decoctionis et fiat expssio cui addat diacatoliconis. 3. 5.
diaphiniconis. 3. y. mellis rosati colati. 3. j. et misceat sumul
cu pdicta decoctioe. Poterimus vii electuario. Damec et
alijs quibuscuqz flegmatis grossi aut nigre cholere edu
ctiuis. Aduertendu tñ est q euacuatione eradictiua dz
flobotomia pcedere virtute et etate pntientibus. Pillu
le Saleni quas mirabiles appellat. R. gingiberis mira
bolanoz indoz kebuloz corticu cucumeris affini: vel
loco ei⁹ elactery iterioris colognide: salis id. bermoda
ctyloz: bierepigre: satiriois. aii. pres equales: serapini: ad
duplu vni⁹ pdictoz et no oioz: pistent pistada subtiliter

et fiat massa pro pillis cu aqua endiue: et fiat pillule. vii.
pro. 3. da aliqui duas: aliqui vna: aliqui tres: quaz vsus sit
de tertio in tertiu fm virtute patietis. Camomilla: oleuz
anetinu. euiscus valent ptra dolore mebroz in isto mor
bo. Cassia fistula multu valet in mitigado dolores exte
rius applicata. C. Unguentu. R. saponis albi et minuti et
in parua folia redacti. 3. ij. mltoties loti in succo endiue
et platis: deide bulliat in succo lapaty acuti vsqz ad le
ne spissitudinē. Preterea. R. mastice thuris. aii. 3. ij. ar
moniaci sulphuris: vini nitri. aii. 3. j. cu cera et paru olei
camomille fiat vnguentu. Modus aut administrationis
est vt vna die vian⁹ hac vncione: alia die lauent cuqz aq
in qua decocta fuerit malua et excoctatu ordeu aut sa
rina lupinoz. Sūt tñ multi qui volentes citius euadere
in hac egritudine vunt infrascripta vncione per qnqz
dies coopletes se in lecto quoad plurimu sudant: vietes
tñ bona dieta. R. refine pini: thuris mastice: tartari albi
lythargiy auri argenti viui olei laurini olei vulpini: olei
abietis: cuscute: succi pomoz arancioz. aii. 3. y. arxungie
porcine colate. 3. vj. redigantur omnia simul miscendo
in formaz vnguenti. Ab hac tamen vncione caueat qui
sunt debilis complexionis: et potius sopistica inuenit q
vera: nam vidi plures reciduas se vt prius.

C. De oculoz morbis curationibus eorum. Cap. XIII.
C. Ex traditione grecorum et latinorum. §. I.

Oculus (vt in metaphysica ingt Aristo
teles) ad reru sciētia plurimu
cōfert. Nā lōge plures q ceteri sensus reru
differētijs nobis ostēdit. Democritus tamē
vt altius contemplaretur: sibi oculos crui:
et sciēdi desiderio maluit tressa esse q strabo Sic enī
teste Uarrone nuncupatus est quidam qui centūtrigī
taquinqz millia passuū peruidebat: et ex lilybeo Sicilie
promōtorio numeru nauū exēuntē ex cartbaginis por
tu classe deprehēdebat. Oculi certe sicut plurimu p sunt
corpori et sciētie: ita plurimu nocēt cōsciētie. Propterea
dicit in psal. Auerte oculos meos: ne videant vanitatē.
Et propheta dicit. Moriet per fenestras: id est peccata
per sensus ascendere. Oculi: vt ad vitia transeamus: ex
omnibus animalibus soli homini diuerso colore v sunt:
ceteris in suo cuiqz genere preter q in egs similes: sicut
et vni deprauant: vñ strabonū et peco et cognomina. dec
eniz vitia nutritū indiligētia sepe p bunt. Mediocres
oculi: optimi ab oib⁹ habent. Crassus tenuibusqz mēbra
nis pstat oculus: callose eniz firmoqz mae pp frigora: co
lores pstitunt. In his hūida salina ppetua est: qm lubri
ci: ac mobiles pp occurrantia eē debet: et lachrymarū in
de copia iugiter emanat: vel vi vel spōte: frigore v lūm
petu. Circa pupillū nigrū variat ob id iris agbusda vo
caf: que atri coloris cernit: vñ nigri glauci cerulei cesiqz:
nonnulli ruffi fului caprini: qui optimos mores indicāt: et
clari⁹ cernere existimant. Et modicus quoqz situs opti
moz moz idiciū est sic qbus mediocriter conuēt: q x^o
rigidi sunt ipudetiā notat: q nimiu conuēt incōstātia si
gnificāt. At ex morbis vt in attonitis rigēt. In oculis anī
mus ipse inhabitare credit: ob id osculant: ita animū ipm
attigere existimātes. Oculoz aly nisi ex longinquo cō
tuent: aly nisi ppe ad mota cernūt: bi lusciosi siue nictalo
pe dicunt. Quidā noctu expgefati paulisper alqd cō
tuent cati more: mox paulatim tenebris se adducētibus
nihil cernūt: multis a somno protinus apti oculi scintil
lare videntur. Oculoz cura varia fere est: et multiplex.
Quando quidē membrū etiā ipsum: oculus inqūā nō
simplex est: sed varie compositus: tunicis et humoribus:
pretereagz cilijs ornatus. Natura nāqz a cerebro delat

Anguentu,

Aliud vngue
tum.Psalmi.
cxviii.
Videri. ix. ca.

Aggregatoris

tos nervos in oculorū regione: opticos greca voce nūci-
patos: q̄ se visui suggerat: atq; pariter cū ipsi trāsmi-
tēdo p̄ cerebriū ambiētū duarū tunicularū: que merin-
ges vocant: augēdo: ac velut dilatando ipsi in oculo
tuniculis esse largita est. Intima autē tunica: quā vocant
greci amphiblistroidē: ex optico nervo a nā pducta est.
Ab ea porro porrecta tunica rbagoide nūcupata: tenui
meringe exorta: que ad pupillā circulofo insignita forā
mine est. harū autēz ambarū que exterior tunica ceratoi-
des appellata ex crassa meringe ortū ducit. Omnīū exte-
ma alba est: que forinsecus ossi capitis obvoluta: ortū h̄z
ex adiacētibus oculo corporibus. Humida in oculo sunt
tria: in loco intimo cōp̄bēfuz cavitāte amphiblistroi-
des tunice: q̄d byelloides a grecis noīat. Ultro nāq; iuz
substātiā: cū colore cōsimile est. Foris autē in fine amphi-
blistroidis: tunice crystalloides humiduz est: q̄d discōi-
des: et pbacoides vocat: si se sigdē colore crystallo est.
figura nō lenti extra circūfundit oboīdes humiduz: q̄d
tā colore: q̄ substantiā simile sit tenui albuginē: q̄d in ois
est. Qd̄ igit̄ oīuz intīmū est: byelloides humidū ad alen-
duz crystalloides cōparatū est. Forinsecus autē circūfusuz
oboīdes ad id intingēdū pductū est: ne pmittat oculū a
luce solis obedi. Lilia nō cōfederūt in tunica: que opti-
pbycos appellata. Hoz singula morbi ab oculo arcēt.
mīa at mīozūq; auctoz colliria ad id apta sūt: mōisq;
etiā nūc mixturis rēperari p̄t cū lenia medicamenta
modice rēpmētia facile et varie misceant. Est igit̄ philo-
nis colliriū q̄d h̄z ceruse elote: spōdygūm: papauē. la-
chryme cōbuste singulorū. 3. j. Aliud scire opz: bic quoq;
oīa medicamēta singula per se teri: deinde mixta iteruz
adiecta paulatiz vel aqua vel alio humore. Leonis
nobile admodū colliriū: papaueris lachryme fricte: cro-
ci: gūmi: singulorū. 3. j. 5. qbus conterunt: ady cīf rose suc-
cus. Aliud etiā valētius squame eris: q̄d scomoma
appellāt. 3. ij. croci. 3. j. spody. 3. iij. plūbi et eloti et cō-
busti. 3. j. gūmi tārūde. Eius. Aliud quoq; ad idēz est
maxie vbi multa pīmita p̄sūt. Castorei. 3. ij. croci. 3. ij.
5. aloes. 3. ij. myrre. 3. ij. lycy. 3. j. cadmie curate. 3. iij. si
bis tantūde achatie succi. 3. j. 5. q̄d miscuit: ligduz in p̄xi-
dula seruāt. Theodotus nō huic cōpositioni adie-
cit papaueris lachryme cōbuste. 3. ij. eris cōbusti: eloti
ti. 3. j. nucleos palmarū cōbustos. 3. iij. gūmi. 3. j. 5. Nilei
colliriū oīuz optimū: id h̄z nardi idici: papaueri lachry-
me: singulorū. 3. j. gūmi. 3. iij. croci. 3. j. 5. foliorū rof. recē-
tiū. 3. ij. Que vel aqua pluuiālī vel vino leni subaustero
coquūt. Pbyletos colliriū ad pustulas oculorū id h̄z
myrre: papaueris lachryme: singulorū. 3. j. plūbi eloti ter-
re samie: q̄d escera vocat: dragagāte singulorū. 3. iij. sti-
bis cocti: amyli singulorū. 3. j. 5. spody eloti: ceruse elote:
singulorū. 3. j. 7. 3. ij. Que aqua pluuiālī excipiunt. Usus
collirij: vel ex ouo vel ex lacte est.

Ex traditione penozum et arabum.

§. II.

Ophthalmia est calidū apostema nascēs
sup pelliculas albugis ocn-
lorū: cuius cā interior est vel exterior. Exterior
nō est maior vel minor: cā enīz eius est fumus:
calor solis: siue puluis. Interior est ex humorib; ad cō-
iunctiā tunicā cōfluētibus: vñ oculi patiunt apostema:
sicut et cetera corpis mēbra. Cā est defectio recipientiuz
mēbroz: id est oculorū: et abūdantia humorū a capite ma-
nantū. Panni in oculis et albugines sūt ex vulneri-
bus vel pustulis: quoz vtrūq; est curabile. Siūt autē
ex humoribus inter vneā et crystallinū se locatib; et coa-
gulatibus: qui si sint subtiles succus papaueris ruffi suffi-
cit ad medicādū. Crustula est sanguis qui ad cōiunctiā

Lugdunensi.

a suis descendit arterijs cū ipse crepuerint. Sit autē duo-
bus modis. sex oculi p̄cussione et fissura cōiunctiuz: vel
ex apostemate in p̄iunctiua et nō ex fissura. Lachry-
me cāz exteriorē nō h̄ntes ex humoribus a capite descē-
dētibus ad oculos eē intelligunt. Hi humores per venas
cranei descendētes subteriores: siue superiores q̄ cū sint sup
corneā infirmus patit tetēnostatē in frōtis venis et tipo-
rū. Si ex venis sint subteriozib; sūt lachryme cū sternu-
tationibus. Si nō videat q̄ sint ex venis cranei superio-
rib; vne in tipozibus vel post auriculas incidant: et su-
per frōtē desiccatiū cataplasma apponamus. Sunt q;
daz a vespere in antea nō vidētes: qbus vena cephalica
est incidēda et vada hierapigra: et leni cibo nutriedi sunt.
abstineāt a cena in nocte. Hui; passiois cā est motus hu-
moris multū grossi: vñ ingrossatū: et visus obscura-
tur. hec sepe accidit in eis q̄ h̄nt oculos debiles nigros et
paruos et sp̄ritū visibilē debiles: accidit et ex egritudine
diuturna. Rassis debilitas visus sit ex humiditate: et
signa ei; sunt q̄ addit post comestioē et somnū et facie-
tatez nauseatiā p̄prie et sit ex siccitate: et signa eius sunt
q̄ sit fortis cū fames adest: in meridie: alleuiat somni
bora et comestiois. Et sit ex stomachi lesiōe absq; egritu-
dine in oculo: et signa ei; sunt q̄ nō est semper visus
cum est facietas nauseatiua: destruit oīno in tpe famie.
Sistula in lachrymali sit ex humiditate currere ex la-
chrymali. Serapio. Scias q̄ vngula est additio ner-
ualis in tunica cōiunctiua icipiens a lachrymali maiori. Et
dilata et vsq; ad nigredinem oculi. Et q̄n magnificat val-
de coopit pupillā et p̄hibet visū. q̄ si vngula indurat et
magnificat et p̄terit ei ips lōgū: tūc ei; curatio est cū me-
dicinis acutis q̄ abstergūt sic es adustū: sal armōiac: et
calcadis: et radi; lily. Quicē. Imaginatioes sūt colores
q̄ sentiunt corā visu acti ipsi sunt mixti in aere. Et cā in eis
est statio rei nō pūe iter glaciālē et iter ea q̄ vident. Luz
autē vides imaginationes remoueri et redire et addi et mi-
nuī: scias q̄ nō sunt aquose. Et q̄n cōtinuat sanitas oculi
eius q̄ h̄z imaginationes sex mēsis est fin plurimuz in
securitate. Et p̄fert in p̄n aq̄ fibrothomia arteriaz p̄ aue-
rē. Et hierapigra ē mirabil inuamētū. et sili; pillē auree.
Ex traditione auctozum recentium.

Ophthalmia est calidū apostema nascēs
sup pelliculas albugis ocn-
lorū: cuius cā interior est vel exterior. Exterior
nō est maior vel minor: cā enīz eius est fumus:
calor solis: siue puluis. Interior est ex humorib; ad cō-
iunctiā tunicā cōfluētibus: vñ oculi patiunt apostema:
sicut et cetera corpis mēbra. Cā est defectio recipientiuz
mēbroz: id est oculorū: et abūdantia humorū a capite ma-
nantū. Panni in oculis et albugines sūt ex vulneri-
bus vel pustulis: quoz vtrūq; est curabile. Siūt autē
ex humoribus inter vneā et crystallinū se locatib; et coa-
gulatibus: qui si sint subtiles succus papaueris ruffi suffi-
cit ad medicādū. Crustula est sanguis qui ad cōiunctiā

Pulvis
Lapide
gum.
De lachry
medic
nis. Salen

Solutio
panno.

De am
bus vis
occuli

Colliri
uiz de

Rasis
uisionib;
De de
te visus.

Aliud
uiz.

De sili
cidence
chymali
Serapio
cundo b
rū cap

Autē
ij. ter
no nis.

Ad bil
icm vū

Ad pul
culi.

Ad feb

Ad yng

Cura ob
mic.

Ad im
ionca.
Efecti
achpyn

Syrupus

Solutio

Pulvis
cupat
us.

Pulvis

Philonis
collirium.
Leonis no-
bile colliriū.

Aliud.

Theodotij
additio.

Pbyletos
collirium.

Estātin^o li.
ij. viaticū. c. i.

De pannis in
oculis.
De sanguine
in oculis.

Puluis.
Caput pur-
gum.Medicamen-
tum.
Baleni.Solutiū in
panno.Solutiū in
panno.Solutiū in
panno.Solutiū in
panno.Solutiū in
panno.Solutiū in
panno.Solutiū in
panno.Solutiū in
panno.Solutiū in
panno.Solutiū in
panno.Solutiū in
panno.Solutiū in
panno.Solutiū in
panno.Solutiū in
panno.Solutiū in
panno.Solutiū in
panno.

ficce. añ. 3. 5. gariofiloz cardamomi. añ. 3. j. fiat puluis: la-
uet frequēter oculos: cū aq decoctiois feni. ¶ Siat caput
purgū cū succo bluis r succo maiorane dissoluto in vino.
¶ In pncipio oibalmie fride placet mibi medicamen-
Baleni qd sic fit. R. sarcocoll. 3. r. se. lini. 3. j. aloes. 3. y. spu
me maris: croci. añ. 3. 5. succi celidonie. 3. y. terant oia vt
alcohol: vel bulliat in vino cū aqua rosaz: r colet r ponat
tur intus in oculū r grossa suba sup oculū. ¶ Lōtra visus
debilitatē ex pāno. R. pillulaz lucis minor. Mesue. 3.
y. agarici. 3. j. salis gēme singib. añ. granū. j. misce cuz sy-
rupu de sticados: r succi feniculi. añ. reformēt pille. vy.
iste pillule dent fm canones. ¶ Lōforatiū visus r ocu-
los clarificās. R. succoz celidonie. 3. 5. ruthe. 3. y. fenicu-
li: rosaruz: berbēne. añ. 3. 5. succi cadi pulueris: 3. y.
misce. De istis succis pone in oculis actu frigidis duas vl
tres guttas tpe calō vel recētū tpe calō tepidis sōcho se-
luno p hora ante cibū. ¶ Mollitiū r pānū delēs in oculo.
R. sanguinis colūbe extracti a vena que est sub ala si-
nistra p flōmiā de isto sanguine eger imponi faciat i oculo
lum octo dieb⁹ pūnis quater in die: post dies octo trans-
seat ad infra scripta. R. succoz feniculi. 3. 5. berbēne celi-
donie ruthe. añ. 3. j. rosaz. 3. 5. anthimonū. 3. 5. coralloz
rub. 3. j. croci. gra. j. succi cadi pulueris: 3. y. r fiat
collyriū: vtat tepido nō frido nec calō: semel in die duas
aut tres guttas imponēdo. ¶ Pannū ipsuz delens fori⁹
piori. R. succoz absinthij. 3. 5. feniculi. 3. j. radices acori
pulueris: 3. 5. basilicōis. 3. 5. anthimonū. 3. j. aloes suc-
cotrini. 3. 5. mellis electi. 3. j. pulueris: 3. y. r deinde oia
simul misce vt supra. ¶ Lōtra cararactā nō cōfirmataz
digestiū. R. syrui de sticados. 3. j. oxymellis scilicet.
3. 5. aquaz feniculi. 3. y. eufragie. 3. j. misce: r assumat sicut
sumunt digestiua. ¶ Solutiū eradicatoriū. R. pill. de
biera simplici. pill. cochlaz agarici electi. añ. 3. j. singib.
gra. y. agaricus in infundat in oxymelle scilicet qd
sufficit: r fiat pill. vy. r assumat mō eradicatoriū. ¶ Colly-
riū ad dilatatiōe vye ex pūssione. R. thucie: croci: myr-
re. añ. 3. j. pūssiant cū sacco feniculi ruthe r maiorane: fac
collyriū. ¶ Ad pustulā oculi cū sanie. R. vini albi. 3. y. ga-
rio filoz. 3. y. aloes. 3. 5. mellis. 3. 5. stent in infusione ad so-
lem per duos dies. ¶ Solutiū subtilissime r mittat in
oculuz mane r sero. ¶ Ad sebel. R. thucie lapidis ema-
thitis. añ. 3. j. ponant in panno subili: r postea ponant in
pane crudo. v3. in medio panis: r postea in furno: r postea
extrahat: r ponat in aq rosaz r colet: r itez ponat in aq
rosaz r exiccet: r addat succi cadi albi. 3. y. fiat pul. ¶ Ad
vngulā fm R. Rasim scdo pūntis valde bonuz. R. thuris
minuti optime triti. 3. 5. aspgat sup aqua calaz: r dimittat
sic p horas duas: postea collyriet r ponat in oculuz. Ua-
let etiā cinnamomū r cyminū ad vngulā r ponit Quicē
na scdo cano. ¶ Ad imaginationes valet fumus croci bul-
liti i vino r aq recipiēdo illū ad oculos. ¶ Lōfectio lachry-
mas pstrigēs destrūēs flā: cerebzū calefaciēdo: doloze r emi-
crancā expellēdo: oculos apit: supcilia: releuat: clarificat mira-
bilit lumē: r adiuvat illos q nō expedit loquūt. R. oliba-
nita: casto: nucis musca. gariof. cardamo: croci: fol. lauri: spi-
ce nardi: se. anetis: se. apy: se. basilicōis: carui alexādrini: r
feni. añ. 3. j. neptie: pulegie: se. ruthe: byssopi. añ. 3. y. se. iuf-
gami: papauer albi: caphoze. añ. 3. j. 5. bec oia terant sub
tiliter: r cribellent pter olibanum qd o3 bullire in bono
melle dispartum: r liqfacto olibano cū melle remoueat
ab igne: r pyciat in alio vase: r spēs pūctas silt pycias:
r ducas viquequo cuz melle bene incorporent: r in vase
vitreo referuet. ¶ Puluis pro recuperatiōe visus. R. nucis
musca: ligni aloes: sileris mōrani: masticis: eufragie:
carui: croci: anisi: feniculi. añ. 3. y. si. puluis: r sumat in ci-

bis. ¶ Puluis quē ordiauit Hēllis ad debilitatē visus: r
est mirabilis iuamētū. R. eufragie: bethonice: se. anisi: ci-
namomi: feniculi: singib. cardamomi: se. petro. sileris mō-
rani: origani: cubebe. añ. 3. y. gariofilozum. 3. j. fiat puluis
quo vtatur patiens in cibis r extra cibum.

De egritudinibus aurium.

Caput. XIII.

Ex traditione grecorum r latinoz.

Aures semper patēt: quā sensus is ē: dōz
miētibus necessarius est: vt a som-
no excitetur. Somn⁹ (vt Platonī placet)
per aures cerebzūz r sanguinē vsqz ad aīas
penetrat. In sedē iecoris. Aristoteles xō ab
aurib⁹ meatus ad occipitis partē penetrat: sicut oculoꝝ
ad venas circa cerebzū sparsas rēdit. Alibi olfaciēdi inge-
audiēdiqz meatus ptingūt aerē externuz pleni spūs nati-
uoz: qz a corde rēdant ac desinant ad venulas cerebzū
cōiūctas. Quidā pū auditiū portā mētis vocauerūt. Au-
ditus enim teste Aristotile discipline sensus est. Et qui eo
carēt disciplinā nō captiuat: qui xō auditiū: et si cecū sunt
plurima r discere r docere apti sunt. Dydimus cecus vir
līatissimus: r sacre scripture sacra doctissim⁹ tpe Antonij
abbatis floruit in egypto. Beda quoqz in oī disciplina r
in sacra lege apprime erudit⁹ cecus fuit. ¶ Auris dolo-
res ob refrigeratiōe fūit: que a vētis fit: vt aqz frigidas:
vl medicaminib⁹ in gbus lauant: r ex ardore vl ex autis
meatū vl introitus ex neruo auditili: significat dolor r ex
spū suffloso meatū nō hīs. ¶ Frigore solo factū doloze
calefaciētia statiz curāt. Lepa igit vl alleū ebullies i oleo
medef cūctis refrigeratiōib⁹ sunt q euforbij admoduz
paucū multo oleo admixto vtant: aut pipe accuratissime
dissoluto cū vino r oleo. Prodest aut etiā amaracinz: r
optima nardus: r laurini oleū: r rutba oleo cocta dulcissi-
mo plimū cōfert. Lū aut medicaminosa aqua in meatuz
auris infusa fuerit: statim oleū infundere pdest abluēdo
aurem r molli lana macerando: prodest etiam multum
si oui tenuer: albumen ifundas cū lacte mulieris tepidū
imittēdo. Lūcta nāqz adhibeat mediocriter cala. Iuuat
aut ipsos ēt adeps anserina. Plurimū nāqz p os exurgens
attrahit aquā: vel calamo exugēdo vel canali istilla succū
cepe cuz adipe anserina: id nāqz valde parat. Si qz eo
pede subfultet: ac eo lateris succū sū moueat. vñ auris: do-
lor verac: facile aq excitat. ¶ Si aut dolor cū pōdere ca-
pitis fuerit: crassi r pūuitosi in cā sūt doloze hūores: id po-
teris ex ante viciū dephēdere. Nitru igit atqz Aphro-
nitru auricularib⁹ medicaminib⁹ admiscebis: albu quoqz
r nigrū elleboz amigdalaqz amara: r aristologiaz: r cu-
cumeris agrestis: r byronie radice: r cetaury magni radi-
cē: r parui comā: r irim: cassiā: ac pūis cūcta amara sine
morlu ac molestia purgāt meat⁹ r absterget secātqz oppli-
lata ex crassis hūozib⁹. ¶ Apolloniū medicamē ad subti-
tos sonit⁹: r sibilos in aurib⁹ factos. Acetū acutissimū cale-
facto: r instillato: vel acetū cū rosacco calefacto r infun-
dito. Si pdurarit cumini rutbā: anetū: r glt coquito cuz
aceto imittēdoqz rosaceti vtēre. ¶ Quibus xō obest au-
diēdi difficultas: purgādi sunt biera: vl ex aloē: r collo-
tide cataputis. Rursus ois piscis fel infusus iuuat: r pū-
cis r capre. Vbi xmes orti sunt: ptabēdi oziculario spe-
cillo sunt. Si lōgi⁹ medicamētis enecādī. Quēdūqz ne
postea nascant: ad vtrūqz pficit albu veratrū cuz acoro
cōtritu. Lūi aurē op3 vino in quo marubij decoctū sit.

Ex traditione penozum r arabum.

§. II.

Egritudinum que in auribus sunt:
alia est cuius causa est
malitia complexionis tris. Et alia est cuius cau-
sa est oppilatio. Et alia est que fit ex venosita-

Puluis gēi-
lis mirabilis.Ad auris do-
loze.Ad doloze
ex frigore.Ad auris do-
loze ex cras-
sio humozib⁹.Apolloniū
ad subuos
sonitus.Ad audiēdi
difficultates.Serapio 2°
bici. cap. 12.

Aggregatoris

ibus grossis gbus nō est penetratio. Et alia est que fit ex apate. Et alia est que fit ex vlcere qd est in foramine auditus. In plib^o aut^o hor^o accidit ppter illud dolores in mē- bzo de supfluitate sensus. ¶ Cōstantin^o. Passio auditus triplex esse videt^r. Vel enim ex toto auferit^r: et surditas vocat^r: vel pars solū auferit^r: et auditus sit grauitas: vel sit extra nām: sicut cū audit^r molēdini sonus: siue cuiuslibz rei sibilus. Si ex apate vel alijs supradictis careat auricle: tñ sonitū videant^r retinere: intelligendū est ex grossa esse vtiostate: vel ex viscosis humorib^o: vel ex auditus defec- tione: vel qualibet alia re intercidēte. Aliqñ etiā patiunt^r ex acumine sui sensus. Si ex grossa sit vtiostate pñuū erit: si ex grossis sit humorib^o v^l viscosis grauitas si firmo plexionis patiunt^r mutatione in frigiditate: siue calore: vel de reb^o interius nascētibz sicut humorib^o: vel de exte- riorib^o: sicut aeris frigiditate vel caliditate. Ex calore sen- tit ardorē nñmū: et refrigerat^r frigore aeris: et ecōtrario in frigido. Et aliqñ auricle patiunt^r ex sanie. Si aut^o dolue- rit nimis a medicaminib^o incipiat dolorē extinguētibz. Si sanguis subito et sine dolore ab aurib^o exeat: nec aliqd aliud extrinsecus siue intrinsecus antecedar^r: intelligit^r cā esse in capite quā nā laborat expellere. ¶ Anicēna. No- cumēta auditus qñqz accidūt fm semitā crissuz: fm se- mitā pmutationis mae in fine egritudinū acutaz: et qñqz remanet post recessiones febuis grauitas capitis: et qñqz sit nocumētū qd est buius capiti. In dolore xō et gra- uitate cōmunicat omnia: que sunt ex apate: et mā vbiqzqz sint. Et ne intēdes ad curationez eius adhibēda stiptica et appocrustica in pñcipio: imo adiues ad trahenduz mat- teriam ad apostemata cum omni ingenio etiam cum vti- tosis si non fuerit velocis attractionis.

¶ Ex traditione auctoz recentium. §. III. **A**ffiones ples accidūt aurib^o: aut in au- ditu: aut i sibilu: aut in tinnitu: aut i dolore: aut in sanie: aut in qualibz pte pter nās ibidē pñtā: vt apate: vel solone pñuitatis. Iste aut^o passiones cās hñt pñias in aure: aut in cerebro: aut in to- to corpore. Adest g nocumētū in aurib^o: vel ex passione: vel ex cōpassione. Si ergo fiat ex cōpassione: vt si causa in cerebro sit: vel in toto corpore: significatur ex nocumē- to alioz sensuū et motuū: et mala cōplexione: vel dispo- sitione corporis et grauedine capitis et dolore. Si aut^o sit ex ipsa aurii passione: nō opz qd in alijs apprehensibz et motuū aliqd sit nocumētū. Hoc circa aures cōiter est pñnotandū. In manatione sanie ex aure singulo die be- neficiū habeat vñris saltē semel: et si nō nālter saltē arti- ficialiter cū enemate infra scripto. Nō steri lecto ampli^o nouē horis et in hieme nō dormiat plus septē horis. Aerē cobabitet sicū et debite caliditatis. Puer caput pueniē- ter calm et magis in nocte qz in die. Nō teneat aures obtu- ratas et pñrie de nocte: sed solū cooptas. Jaceat de nocte sup aure vnde fluit sanies: exercitet pueniēter et pñrie sto macho ieiuno mane et sero: euitet melācholias iuxta pos- se: vñat gaudiu virtuosu. ¶ Enema diuersuū et materie p- cōmuniū educitiū. R. folioz blitis maluaruz. añ. M. j. mercurialis. M. y. saluie: sticados. añ. M. j. floz camo- mille. z. s. seminū fenugreci. z. vj. vitellū oui. j. cassie fistule z. j. biere pigre: succhari rub. añ. z. s. olei cōis. z. iij. salis. z. j. et fiat clystere vt decet fm artē. ¶ Solutiū minoratiū materiu in capite et stōcho peccatiū vsuale et facile. R. pillu. de biera simplici. z. y. salis gēme qñqz. añ. gra. j. agarici. z. j. Istud solutiū assumat in auroza: deinde dormiat p horā tñ. Quib^o pillulis potest vti a trib^o ad. y. ad libitū oib^o dieb^o. x. cū modis suis. ¶ Digestiū dicte

Lugdunens.

māe et cerebri pfortatiū. R. aquaz saluie violaz. añ. z. j. qñqz. albi. z. j. aque maiorane. z. j. istud digestiū assu- mat calm per octo dies. ¶ Aliud solutiū et eradicatoriū. R. pillu. de biera simplici. Sale. z. y. agarici. z. j. misce: et cum diafinicone qd sufficit fiat pill. vy. Istud sumat in auroza mō quo supra quod solutiū accipiat tñ semel post digōnē. ¶ Lorio a capite diuersa brachioz et cru- riu. R. floz camomille: melliloti. añ. M. y. saluie. M. j. sticados. M. j. s. violaz. z. j. lactuce. M. s. misce. et bul- liat in sufficiēti aqua ad tertie partis cōsumptionē: et lauē- tur brachia a cubito infra: et crura a genu infra oī die semel aut bis ad libitū ante prandiu: vel cenā. vñat dieb^o alter- nis tota hebda singuli mēsis: et vñ incipiat die sequēti die assumptōis solutiū eradicatoriū. ¶ Medicine ponēde in aure aqua fluit sanies. R. aq mellis. z. iij. aloes thuris. añ. z. y. myrre. z. s. Iste aque duas aut tres guttas tepidas ponat in aure p horā ante cenā dieb^o alternis: deinde te- neat aurē obturatā per vñā aut duas horas: et post aures deobturet: deinde dormiat cū aure cooptas: sed foramine deobturato. ¶ Mixture. R. aluminis vñt mellis. añ. z. j. misce inuoluat tēta cū mixtura cū tēta linea et breui: et in aurem ponat per horā ante cenā cū modis in impositio- ne aque suprascripte: deinde cū vadit dormituz extrahat tentaz ab aure qua vñat diebus sex: intermissis in spatio lx. diērum et ea vñatur reiterando. ¶ Mixture alia. R. olei amigdalaz amaraz. z. y. myrre. z. s. croci. grana. iij. aloes. z. j. misce: dum presumptio est futuri doloris au- ris: tūc istius olei tepidi duas aut tres guttas in aures an- te cenā imponat cū modis descriptis in vsu aque mellis: quo oleo solū vñatur pcedentibus digestiū et solutiū et enemate suprascriptis: et dolore presente aut presumptio de pñmo fieri. ¶ Ad vlcera in aure sumat fm R. Rasm farcocollibus: myrras: puma maris: baurach: bolū arme- num scoriz ferri: flos eris et aloes: deinde abluat cū aqua et aceto tribus vicibus: post inuoluat lyciniū euz melle in medicamine et ponat in ea: de medicamine fiat collyria: et cum necesse fuerit distillet in eam semel cū aqua mel- lis: deinde administretur lyciniū. ¶ Quādo egredit^r san- guis ex aure absqz percussione et vlcere: distillet in ea suc- cus porri permixtus cum aceto: aut succus granati elixa- ti cum aceto: aut dissoluat in aqua mellis in quo sunt mel et farcocolla: et si fuerit antiquum sume scoriz ferri: et infund- de in aceto mēse vno et sit aceti apud ter: et effundat ex eo in aures ex qua egredit^r humiditas. ¶ Et qñ sit dolor in aure ex paruis animalibus ingrediētibz in eaz: distillet in ea aqua in qua dissoluta sint aloē et succus folioz cap- paris: aut succus absinthij: aut acetū forte: et sit totiz cale- factū. Cū ergo sedat^r dolor: et remanet grauitas fac eū ster- nutare cū condisti: et retine ambas nares et iam infusus sit ante illud oleū tepidū. Et simil^r est cura vermīs in aure. ¶ Ad sibilum aurii post purgationē distillet frequēter in aure hoc medicamen. R. succi porri. z. j. succi maiorane: suc. ruthe. añ. z. s. castorei. z. j. musci granū. j. misceant oia et bene incorporent^r: et tepefiat qñ distillet. ¶ Ad do- lorem auris vehementem. R. farine fabarum. z. y. deco- quantur in vino cocco et deponantur desuper. ¶ Ad sur- ditatem syrupus. R. acori: sticados arabici: pastilaz. añ. z. s. liquiritie radicū feniculi: cinnamomi. añ. z. y. mellis lib. s. fiat syrupus. Sumpto syrupo per sex dies: purge- tur cum pillulis coebus Almanforis. z. j. deinde omni se- ptimana sumat. z. j. baz pillularuz. R. cinnamomi qñqz. xilobalfami: carpopalfami: acori. añ. z. s. spice croci. añ. z. j. rosaruz rubea. z. s. aloes succotrinī et epatici. añ. z. iij. fiant pillule cū succo feniculi: sumat sero quādo vadit ad lectū alleuiata cena. Sacta pma purgatio incipiat omni

Isaac lib. ij.
vatic ca. 7.

Anicēna sen
quarta. teris.

Enema di-
uersum.

Solutiū.

Digestiū.

Solutiū

Lorio

Ad de
auris.
Empla

Ad de
auris.

Ad de
auris.

Ad de
auris.

Ad de
auris.

Ad de
auris.

Ad de
auris.

Ad de
auris.

Ad de
auris.

Ad de
auris.

Ad de
auris.

Ad de
auris.

Ad de
auris.

Ad de
auris.

Ad de
auris.

sero qñ vadit dormitū sumere. 3. j. bui⁹ mixtionis. R. pliris arconicō. 3. y. diamargaritonis. 3. j. misceant: et nō bibat cū ea. cōtinuet lēgo tpe. Sacta pma purgatione: incipiat distillare in aure bec. R. vini subtilis paruz dulcis yvine pueri. añ. 3. j. bulliat cū 3. j. mellis: et si cū hoc nō videt fieri sufficiens absterfo addat parum ynguētū egyptiaci fm Mesue. Qñ aut existimatum fuerit q mudificatio facta fuerit: fiat hoc medicamen. R. olitani sarcocollē: myrre aloes. añ. 3. j. dissoluat cū vino et cū lycio ponat in aure. Ad doloz auris postq trāsiit pncipiū: oleū de cortibz ouoz cōmendat ab Auengoar: cui debes credere. C Item emplastruz farine seminis altee: floz camomile. añ. 3. y. coquantur in vino dulci: et postea accipiat cepe valde coctum: et misceat cum bis: et ponatur desuper.

De egritudinib⁹ nasi: dētiū: gingiuaz: et ozis. Cap. XV.
Ex traditione grecorum et latinorum.

Ad inentioz faciei pars est nasus: cartilaginosa: ab osse incipit qd est inter supeliaz: et vnum nomina mus: qui in globulū desinit: mouet in homine labioz superioz motu: in canib⁹ sua nervo 3. y. syrgia mouet: et cōtrahunt: hac parte aerē attrahimus reddimuzq: hinc sternutamēta ciunt: quoniam ad cerebū certā viā bz. polippus et carcimomata nasum infestant. Nariū vena si incidit adeo sanguis indefinenter qñqz fundit: vt sistendi motus nō sit. Dentem ab edēdo quiddā appellatū volūt quasi edentē. Aliū aut alr deducum esse volūt. In dētiū aut dolore qui ipse quoqz maximis tormentis annumerari pōtea medicis remedia plurima accepta sunt: in quibus vide Lellum in 6° capite 9°. Sed agrestiu exprimento cognitū est: cuius dens dolet: herba menthastruz cū suis radicib⁹ velli debere: et in peluem conyci: supraz aquā infundi: colariqz iuxta sedentē hominē vndiqz veste cōtectū: tum in peluē candentes si lices demittit: sic vt aqua tegant: hominēqz eū biante ore vapore excipere: vndiqz inclusuz. Nam et sudor plurimū sequit⁹ et per os cōtinē pluita defluit: idqz sepe longiorē sepe annuā valitudinē bonaz pstat. Ulcera aut que in meatibus nasi simpliciora curat. Andronius: Passionqz: et Polydcor: Antonius mular: et bythimus: aliqñ quiddē vi no dulci: pastillos dissoluēdo: qñqz austerio: aliqñ ex aceto vinofo vel acuto iuxta casus morbi inuenerūt medicaminū vsus. Archigenes aut pinguibus in talibus vsus est plūbi scōziā dissoluēdo cū vino vetere et myrrino cū sulibet equa parte coxit vase testaceo in prunis assidue mouendo: cūqz spissicūlatū lubricūqz fuerit medicamen tollit in pyrida plūbeam ibiqz custodit. Disbasi ad narium vlcera. Lythargiruz. 3. y. plumbi vsti et loti. 3. iij. myrre: aloes. añ. 3. y. ciciā. 3. cum vino myrrino vtire. Aliud eiusdē ad simpliciora nasi vlcera. lythargiruz. 3. y. ceruse 3. viij. corticis pomi punici. 3. iij. aluminis scissi. 3. iij. vino. dissolue: et myrrinū imitte oleum: custodi in plumbeo vase et vti. Apollonius aut in nariū sanguinis eruptione pollicē pedis digitū ingt liga pacabilqz multā: queqz cohiberi non possit sanguinis eruptionē. gestet aqua pluuiā frigida in ore: curbiculaz in occipite: imo ad moue cum ablatione. In testinis magnā ad moue curbiculaz si de xtra pars sanguinem pfundit iecori. si aut sinistra splenē. Ad cuncta in labijs vlcera ex vitiosaqz consuetudine. Ostrea exusta dissolutissima insparge. Quidā etiā non exusta s3 dissolutissima aut indidisse: et affecutos qd volebant. Ad motos dētes: et cruentas gingiuas medicandaz: sistetqz pfluente pituitā et dentes albos reddit. Aluminis scissi. 3. iij. mastichez. 3. libani. 3. iij. folioz. 3. iij. 5. immittito porro in dentem dolore affectum: ac cōtinēto

quo ad os sputo imbuat: tum expuat. Ad malas sine tabe et imotas custodiēdas byronie albe racemorum succi: libra et dimidia: mori corticis radicis. 3. y. coque: vt ad dimidium redeat: parozqz calidum in ore cōtinenduz: qui eo vtetur dolore nullo affligetur dentium.

Ex traditione penorum et arabum.

Liquando homines fetores in nariibus patiunt⁹ horrendos: qui multipliciter esse videtur: vel enim ex humoribus falsis et fetidis a capite descendētibz: seu ex alijs nō falsis humoribus: et vulnerib⁹ pustulis seu apostematib⁹ exstribz fetētib⁹ generant. Aliqñ sanguis e nariibus fluit: et aliqñ est vitilis et aliqñ nō vitilis: vt in causone et frenesi ptingit et in menstruis et catarrhis calidis ex motu nature et sanguinis. Non bonus est fluxus si ex nimio calore in corpore interiori: qui cum bulliat fumum ascēdere facit ad capitis superiores: et implens venas crepat et eas currere facit: aliqñ in venis per se crepatis fluxus sit sanguinis. Et labia aliqñ fissuras: aliqñ pustulas patiunt⁹ seu vulnera: qd ex acutis contingit humoribus: et his subueniendū est cum oleo rosato vel violato: cuiz cera et oleo rosato. Si pustule sint humide rosa sicca cū gumma tēperata labia ynge cuiz sandalis rub. rosa: gumma arabica: cerusa tēperata cū aq rosaz. Si multa sit cōcauitas arūgia anseris capre: vel medulle bouine labia inungat. Auicēna. Os est vas vlt locutionis in hoie et vociferationis: in reliquis animalibus que vociferant ex sufflami. Lingua aut est ex instrumentis puerfionis cibi masticat: et incisio vel sculptura vocis: et extractio litteraz: et discretio gustus. Et aspitas qdē lingue segit siccitatē: et planities sequit⁹ humiditatē. Et opportunius quiddē bibunt appropriata lingue post cibū. Et qñqz apostemat⁹ lingua propter potū venenoz: sicut fungoz et opy. Et quidam erat cui apostema erat in lingua: et somniauit se tenere in ore succū lactuce et fecit et sanatus est integre. Et qñ apparent in febre acuta botbor nigre in lingua: mori infirm⁹ in die secundo. Et floborbomia cōfert omnibz egritudinibz ozis calidis. Si aut causa fetoris ozis est humor cholericus putrefactus in stōcho aut in toto corpore: tūc non est aliquid magis conferens ei q chrysomilla humida in ieiuno. Dentes aut sunt ex summa ossium: quibus inest sensus propter illud qd venit ad eos ex nervis a cerebro precedentibus leuibz. Et accidit dētibz stupor: et est species dolor eozum. Et accidit species apostematū: illud nō est mirum. Omne enim qd recipit extēstionem cū augmento nutrimenti nō elongat quin recipiat extēstionē cum superfluitate. Porro enim vebemēter nocēt dētib⁹ et gingiue ppteritē sua. Si dolor est in dente remouetur cū eradicatione: et quādo est in nervo quādoqz remouet cū eradicatione et qñqz nō. Stridor dētiū in somno est ei sicut spasmus: et qñ multiplicat indicat apoplexiaz aut epilepsiaz: aut spasmū: aut vermes in ventre: et iste est habens vicissitudines. Longelatio est stupor quiddā accidēs denti ppter causam retentā: que est stiptica aut pontica proueniens ab intus vel ab extraz qñqz sit ex imaginatione estimatiua cū pñens est ille qui masticat acetuz masticando cū trāsmiissione. Idē Auicēna sen 8°. Luz aut gigia nō cessat supari et apat: et nō sanat: tūc idiget cauterio. Duo labia creata sunt ad coopiedū et os et dētes: et ad decorē et ad retinēdū saluā: et i boib⁹ ad loquēdū. Rasis. Fluxus sanguis nariū sit pp crism: et signa ei⁹ sunt: sit post aliquā febriū acutaz: et nō opz vt egringat nisi superfluat: et sit sine febre pp acuitatez sanguinis q egredit⁹ ex eis: et signa ei⁹ sunt: q aduenit paulatim: et est vebemētis subtilitatis: et sit pp multitudinē sanguis in corpore: qua

§. II.

Isaac lib. 8.
vitiā ca. 15.

Auicēna sen
secta certū ca
nonis.

Idē Auicē.
sen. viij. cius
de z canonis.

Idē Auicē.
sen. viij. cius
de z canonis.

Rasis lib. 8.
nonis. c. 40.

Aggregatoris

re rumpunt vene et arterie que sub cerebro sunt: et est difficilis fortiter in quo non valet cura: et signa eius sunt quod fit post dolore capitis vehementer et rubedo in facie et oculis dominas: et precipue qui multum vitio: et minorat extractione sanguinis et venit cum impetu vehementer: et quicquid con fert in eo ut distillet in naso aqua niuis. **Confectio medicaminis auferens dolore nasi.** Myrra: gallia: colcotar: corticis granatorum: calamus aromaticus: gariofil: et terant et humectet nasus cum lycinio infuso in vino odorifero: de inde sufflet in eum et inuoluat lycinium et intromittat in na sum. **Confectio medicaminis ad fluxum sanguinis ex naribus.** Aloes thus balaustie calx viua: puluis molendini: gipsum: galle: et atur cum alcohol: et sufflet in nasum: et mit tatur in nasum lycinium. **Ad fetorem oris.** Extremis: myrri humide: cinnamomi: emblic: cyperis: spice: corticis citri: folijs squinaria: mastics: an. gallie gariofil: nucis muscate: cubebe: gingib. an. ps. 5. aggregent cum passis enu cleatis que sint dupli totius: et sumat ex eo sicut nux. cum vino odorifero: et sit post vomitum et solutionem ventris ali quodens: et abstineat a cibis viscosis: et pinguib. **Confectio medicaminis ad granitatem lingue.** Sal armoniac: pyretus: staphisagria: synapis: piper: acorus. an. terant et frice cum eis sub lingua: et supra ipsam in die multoties. **Confectio ad vultu cadentem.** Galle: balaustie: sal armo niac. an. et sufflent sup ipsam et ponant sup colearius et eleuic cum ea. **Confectio tyriace ad dentes ex parte affe opy: myrr: castorei. an. cōficiant cum melle.** **Confectio facies itare dentes ne corrodant: impleant corallo et ma stice.** **Confectio dentifrici stringentis gingiuas et dentes conferes rubedini eorum.** balaustie: spody rose cōtrite: car melich: alumen. an. fiat ut supra gingiuam adbereant.

Ex traditione auctorum recentium.

§. III.
Nusus vocat organum olfactus quod ex quatuor componitur: scilicet ex quibusdam caruculis ner uosis a parte capitis descendibus: que sunt filles capitibus mamillarum et de carucule principalis et proprii sunt organum. Secundum est os cōcatum per cuius conca uitate ingredit aer ferens odorem. Tertium est cartilagine colligentes et cōformantes illi aerem cum odore. Quartum est la certus per quem attrahitur et insufflat et eufflat aer. Lar tilagine aut appellatur nares: hoc aut quatuor collectio dicitur nasus. **Halen** quod de simplici medicina dicitur quod nullum est excellens remedium quod cōpositum ex aloes et thure. In corpore enim adinuicem cum albumine oui. dicitur quod excedit omne remedium ad retentionem sanguinis: non autem est timendum de aloes: si aperiat officina venarum: hoc habet solam veritatem exhiberi per interius: per exterius habet virtutem glutinatam. **Succo** etiam basilicoidis a proprietate curat attrahendo eum per nares: vel cum lycinis appositus. **Stercus** etiam asininum exiccatur et in puluere redactum: et insufflato in nares. Etiam valet lymacia cum testa assata: et in puluere redacta: et insufflata in nares: vel incorporatus in albumine oui et intinctus ut supra. **Item** valet bursa pastoris circa dolore dentium a materia frigida. primo soluat cum pillulis coebus. Calefactorius cum panico camomilla: aceto absinthio: milio: sale: multum valet. Collutio cum vino calido vel aceto bullitionis sanda race: aut pyretus calameth: origani: piperis: synapis: multum valet. Linia dens in quo est dolor cum tyriaca. Siat etiam collutio oris cum aceto bullitionis collogotide aut alleozi: aut pyretus: aut farisfragie: aut corticum radicum caparis: aut ex aceto quod multum bullierit in testa collogotide. **Ad fetorem nasi** et humoris vel putredinem existentem intus. Item. cē taurice minozis. M. j. bulliat in vino vel aqua tādū quo usque exiccat: postea mittat in nasum et est remedium. **Ad fetorem oris** et fetorem oris laue os cum aceto decoctionis me

Lugdunensi.

the balaustie: vel leuistici: vel maratri et pāno bene aspe ro fricent: ne quid ibi remaneat. Granus salis ore sciuno ol mane teneat. Tyriaca cum metridaro admixto succo men the illinat os. **Utraque pillulis in ore fetore oris sōdum re cificatibus: et fetore palliatibus.** Item. gariofilatinis mu scate: cinamomi: macis: an. 3. vi. sandali rub. 3. vi. cubebe. 3. v. cardadomi. 3. liij. ligni aloes. 3. j. gallie muscate. 3. v. fac puluerem tepera cum succo methie forma pillulas in modum ciceris: vna teneat vel duas sub lingua. **Item** fiat puluis de aloes optimo: et disteperet cum succo absinthij in modum sicut de hoc accipiat mane tria colearia: quibus acceptis accipiat alia tria statz de melle: quod fiat quotidie. hoc solo multum creati sunt. **Ad fetorem oris sit vitio den titium: dentes fricent cum puluere cornu cerui cōbusti.** vel. Item. cācroz fluuialium: spēs aromaticas et cāphoras. **Item** oia electuaria aromatica et cala placet et fetore oris. **Confectio pro grauitate lingue.** Item. gingib. galage. an. 3. j. macis: nucis muscate: cardamomi: croci: xiloaloes: sedoarie: do ronici. an. 3. j. spice gariofil. beē albi et rub. an. 3. j. plneaz mudatarū. 3. 5. se. anisi: feniculi. an. 3. y. musci ambre. an. 3. liij. pulueris cucchari lib. 3. dissoluat cucchari in aqua decoctionis acori: et fiat confectio in vase. **Confectio ad idem.** Item. cinnamomi. 3. 5. gariofilo. croci. an. 3. y. macis: carda momi. an. 3. 5. nucis muscate. 3. j. silticor. 3. passilaz: pl nearū mudatarū. an. 3. 5. y. cucchari albi lib. 3. fiat confectio. aromatizet cum ambre bone. gra. liij. **Pillule** quas quidam sumat in hebdomada. Item. assari: salis gēme: foliozū fene. an. 3. j. myrre: macis. an. 3. y. aloes succotrin. 3. v. fiant pillule cum succo feniculi.

¶ Sintur Liber Secundus.

¶ Liber Tertius eiusdem Aggregatoris.

De synanche: quaz nostri corrupto vocabulo squinanciam vocant.

Caput I.

Ex traditione grecorum et latinorum.

§. I.

Synanche grece: latine angina dicitur: que vulgo perperaz squinancia dicitur: quod nec latinum nec grecum puto. Verus Synantia locus est ubi due valles cōueniunt. Est igitur angina apostema gutturis: quod angat et stragulet fauces, a multis etiam tonfille dicunt. Plinius autem

differentia facere videt. Synanche autem dicitur a syn et anchor: quod nos anga dicimus. hoc etiam morbo sues infestantur. **Halen** ait. Qualiscumque morbo in gula venerit et infla tione sua spiritum tenuerit: synantia. i. suffocatio vocanda erit. **Cause** multe inquit. Arreus sunt angine: precipua est refrigeratio ex multo estu: et plaga et ossa piscium cum fauci bus inbaserint: potiusque frigidi. Archigenes inquit. Ocail te causa angine est intus nerui delati ad stomachum ma lum hoc sustinētes membris inferioribus: pulmone inque corde respirandi principio estuātibus. perturbatis autem arterijs: alijs adiacētibus imittunt partibus: neque ea gra uantur quod in his languoribus causa distemperantia sit non angustie. **Boni** igitur inquit Archigenes: in his sunt vo mitus: qui ex elacterio et squama eris cum melle illite. Ego autem inquit hoc ab occulte angina ex synapi gargariando leuani exhausque subito in balneum perducēs: atque ita a piculo liberaui: cum ps ea dolens tanquam lapis esset. **Arreus** autem inquit. Principioz sit infra ymblicum occurrendo ad latera: et scapulas cōtinue transferendo a loco in locum deducendo ex superius in infera cucurbitula: quod si suffo catio ad modum pperauerit: cum aqua tere synapi: quod leuigatum pone linteum. et pectori imposito ex his cōmixtiones synapin: nitrū: hyssopū: squilla tostā: sulphur extinctū: cūcta

cū melle sint: datoq; cocteariū lingendū. Archigenes autē ingi: humanus stercus: sani hominis capito: et arefactio: et linteo ligato: et exurto: et dissolutio cum mellificato datoq; potatū: hoc presentaneū remedium est eis qui suffocant. Antonius mīsa Cēsaris Augusti medicus: caninū stercus sumit et arefacit: dissolvit: colat: et vitē in anginis illiniēdo cū melle penitissimā: ut deglutiat eger. Hoc validius eē nō putat remediū. Sume ingi Martia. eris exusti. 3. u. calcanti. 3. xy. myrre. 3. j. elactery a frontiri singulorū. 3. j. sellis taurini. 3. iij. assumēdo cum melle illinito pēna q̄ possis penitissime. Medicamē Esculapy ad tōssillas ita fiat ciciidū olfactio. 3. iij. diphyrgis. 3. j. myrre. 3. iij. croci. 3. iij. 5. mellis quātū sufficiat sine vlcere tōssillas corripit. Cunctis enim hoibus exigue sunt carnes a nā pducte ab ytraq; fāciū parte. ipse pseruat intra suā mēsurā nālez molesti nihil ingerit. Cū xō morbi ppetate auce fuerit: supraq; nālez suū modū excreuerint: utz potū difficilēq; anbelitū faciūt. Antidote a grecis a nris tōssille noiāt: ut plimū citra ardore sūt: et parū augēt: est ēt cū inflāmā. §. II.

Quinantia passio aliq̄ est ex humo-
ribus a capite ad guttur
descedētib. Aliq̄ eadē die mortificās: vel 2^a:
vel 3^a: qz enī est pacura r moriferatideo boiez
sublo mortificat r suffocat. Inde signāria est vocata: qz an-
gustat statū: ut infirmū neq; cibū possit: neq; potū recipere:
vel si recipiat parū illimū est: humores autē descendentes
sanguinolēti sūt: vlcē oblici: vlcē flegmatici: vel salis: vlcē vīco
fi. Ex mēlia enim nūq; hoc apostema fit: qz hic morbus
cito pualet cū sit pacatissimus. Sed mēlia p longū tēpus
opāt: vñ impossibile est esse de nigra cholā. Status squi-
nanticorū ppetie est longus: causa sue longitudinis est strī-
ctura gutturis: qz cū q̄tū sibi sufficiat aerē in impetu tra-
here sibi non valeat: longo spatio necesse est vt expleat:
anbelitus ergo breuis laudabile signū est signāticis. Un-
de Hale. Pellimū est longus: quāntū qd infirmū ad oz-
thomiā insequitur: neq; nimīū dolorē vel angustiaz fecisse
videt̄ exterius. In gula siue in collo si tumor nō apparet
neq; rubor: minor in pessimitate est. Si cūz timore r ru-
bore in gula r collo facit dolorē nimīū minor est in gra-
du tertio: cuius nō minus dolor neq; status angustiosus:
hic ergo nō in gutture: s; in collo: vel in gula: vlcē in ytroq;
est. C. Autēna. Ex pfectionib; quedā flegmatica est
magis incolumis: r eius sanatio est velocior r facilior: r
q̄q; plongat. xl. dieb. Et omne apostema pfocatiuum
aut interficit: aut mutat mā ei⁹ aut collectionē facit r sup-
puratur. Et ois signanticus q morit: spasma impmīs.
Opote vt euacuet i pncipio quinaticūq; illoz mā faciēs
illud cum flōmia r solutione vētris: vt attrahat mā ad
partē diuersaz saltē cū vētose super loca lōginqua oppo-
sita ei: r ligatione extremitatū dolorosa. Et nō postponat
flōmia vene que est sub lingua: imo opz vt aperiat illa
in eadē die: saltē in dispōne separationis pācte scz flobō
thomē. intellige hūc canonē: vt nō sit repleto i toto: s; sit
supfluitas nū in parte gutturis. Et ex eis que sunt vehe-
mentis inuauinis est iceptio administrationis clysterioz
fortiū: nisi febris phibeat: tūc enim sit pētus clysterib;
leuib. Et cū deglutitio sit difficilis ponant vētose super
collū apud spondilē scōam: r dilatet meatus: r deglutiat
illud qd sorbet ex cibis: cūq; illud cōpleuerit remouean-
tur vētose. Et q̄q; intro mittit in gutture cannula facta
de auro aut argento: r silihus adinuādo ad inspirandū.
C. Mesue. Sinanchia terminat fm vñ triū modorū:
aut enim resolut: aut suppurat: aut pmutat. Sed cūz ad
maturationē puetū fuerit: tūc ad apātis apertionē studē-

dum est cū medicamētis ppetie aggregatibus intētionē
duas apertionis scz rlenificationis. Xbi grā sicut ex me-
dicamētis acutis sicut balaustias: aut stercus byrūdinum
miscet cū aliquo eoz qd est sicut succus herbe albedu-
stas: qm est sublimis. Rerum autē apertentiū apertionem
huius sunt: sal armoniacū ppetie: baurach: myrra assa fe-
tida: stercus canis albi q diu pastus est ossib: stercus by-
rūdinis. Et si adhuc nō aperiat ex istis currēdū ad aper-
tionē ei⁹ cū ferro. Et sunt scindētes hō apātā cū vnguib;
postq̄ imiserint digitos in guttur. cū aut manare ceperit
sanies: locet sup faciē suā r linat guttur ipsius: r palatū
fricando ipsum digitis cū melle vel sale paucor: frequen-
tentur gargarigationes ex eis r mundificetur locus.

Ex traditione auctorum recentium.

§. III.

Guttur spatū dicit̄ superius cāne pulmo-
nis: que est via anbelitus: supia quā
depēdet vñula. In radice enim lingue duo sunt
foramina: vñū est via cibi: r dicit̄ mery siue by-
sophagus: r aliud qd est via anbelitus: r dicit̄ epiglottū si-
ue guttur. In hoc ergo loco q̄q; ingredit̄ vel aggregat̄
cibus: vñ sequit̄ stragulationē: q̄q; infigit̄ spina: vel arista:
vel os: vel aliquid simile: vel sanguisuga: r aliquādo ibi
apostema generat̄: vel cōpressio: vel coartatio: vnde im-
pedit̄ vox: vel destruit̄: vel patiens suffocat̄. Nec omnia
cōmunia sunt gutturi r bysophago: qz guttur deseruit mē-
bris spūalibus: sicut bysophagus vel mery mēbris nutri-
tiuis. In hac passione phibet aer intrare ad pulmōnem:
que aliquādo accidit propter medicinas venenosas pul-
monē cōprimētes: aliq̄ ppter nimīā frigiditātē strin-
gentē: aliq̄ ppter apostema qd est in gutture vel byso-
phago: vel ppter nimīā siccitatem lacertorū patit̄: vnde
via aeris oppilat̄: vel ppter dislocationē spondiliū colli:
vnde via aeris r cibi coartat̄. Operatio xō gutturis pōt
impediri ppter apostema: qd oppilat meatus gutturis:
aliq̄ ppter cōpressionem r dislocationē spondiliū colli:
aliq̄ ppter malā cōplexionē siccā r humidā: vnde
debilitat virtus motua lacertorū. Hoc apostema scz sq-
nanticū quadripartitū est: aut enī est in lacertis extērio-
ribus gutturis r lōge ab officio superiori cāne: vñ appa-
ret rubor magnus versus pectus: aut est in lacertis supe-
rioribus gutturis versus officium supius: vnde apparet
rubor r tumor in ore: aut est in lacertis intrinsecis mery
quibus cibus deglutit̄: vnde coartat viā aeris ppter vi-
cinitatē: vel in illa distantia que est inter illa duo forami-
na: r hec est oibus magis periculosa: qm oppilat ytrāq;
viā: hec duo vltima sensui nō apparēt. Sinanchia aut in
qua os tenet apertū r lingua manet extēsa: magis est pe-
riculosa: r interficit q̄q; in prima die r raro durat vsq;
ad quartū: r dicit̄ canina: r nō recipit curā. Omnes autē
sinanchie frequētius accidunt in verē: maxime si pncipi-
pium veris sit frigidum. Omnis sinanchia in febre acuta
est magis periculosa: qz impedit euentariū q̄q; magis
est necessaria. Item omnis sinanchia supueniens in die
critica est periculosa. Sinanchia que nō apparēt interius
in ore: nec extēris in collo cognoscit̄ per constrictionē
anbelitus: vel qm bibi aqua redūdat ad nares: r per tu-
morē r ruborē oculo: r per rigiditē lingue: r per diffi-
cultatē motus eius: r qz vox exit per nares: est gracilis
vox silis vocis catulo: r collū rigidū est. Si p os spuma
exeat mortalis est: vel si anguli oculo: fiat nigri: vel viri-
des: si pulsus occultet̄: r frigeat extrema eadē die mortis:
vel si subascellis frigidus sudor sentiat̄. Et qm est a fle-
gmate inter oēs minorē dolorē infert. Principalis inten-
tio in qua maior pars cure consistit ad prohibendū au-
gmentum apostematis est diuersio: r hec cōpletur p flo-

Ad os
et vñ

Cōtra
aerē

anc tertij
cici ca. 1.

Caule
ne ex
r elat

Ex
nc.

Ex
nc.

esue cap.
ināchia.

Aggregatoris

botbomilā. Auicēna pmo laudat eā vsqz ad syncopim: po-
stea timet syncopim dīcēdo qd est timēdus virtute exi-
te de illi. qz nō possunt cibū accipere. Maxima exi-
tione: debet fieri de saphena: postea de basilicayel nigra:
deide de cephalica: nō pmo a cephalica: qz plus de mā-
trabere ad supiora qd euacuaret. pōt etiā fieri magis vt
minus copiosa fm diuersitatē corpōz: z relinquitur discre-
tioni medici. Auicēna timet solutūa fortia: qz agitant bu-
mores: qui postea fluūt ad locū apatis z maxime in pnci-
pio: debilia nō possumus exhibere vt dādo. Itē. pūonū
tamarindoz. aii. 3. j. 5. coquant cū. 3. viij. aque ad cōsum-
ptionē tertie ptis. decoctioni admisceat māne electe. 3. j.
5. z fiat potio. Diuertimus cū clysteris: que non sunt acu-
tā nec multū fortia. Diuertimus etiā cū applicatione ven-
tosarū in spatulis: in adiutorijs brachioz: s; pmo applica-
de sunt in partib; inferiorib; qz magis diuertūt. Diuer-
mus etiā cū fricationib; extremitatū in aqua cala. Est in-
gensū etiā vulgare cū fricatione cōpressiua facta in parte
symplici brachioz ppe iuncturā man; vbi iueniunt que-
dā parua ad modū nerui q; tādiū fricent; qusqz videant;
deleta: qd fieri nō p; absqz dolore: z sic cū dolore diuer-
tūt. Itē liget modicū spōgie cū fortissimo filo z i mel-
le intingat: deinde p;cipiat trāsglutiri: trāsglutinū fortiter
extrahat: hoc enim rūpit apostema z mām a loco remo-
uet. Itē facit fructū carnis aliquātulū pinguis fortiter
ligatū z extractū. Inuoluat locus cū lana succida infusa.
in decoctione byssopi appposito oleo oliuarū vel camomil
leon. Itē in causa frigida bulliat in vino fortiter agrip-
pa: marciaton: dialtea: postea stuppe ibidez intincte circa
collū inuoluant: istud resoluit z diaforesim opat z sedat
dolorē. Itē locus inūgat cū melle in quo decocti sint
anacardi. Gargarismus fiat in fine augmeti z in statu cū
dissolutiuis: vt est opymel: synapis: castorei z colli.

De tussi.

Laput. II.

Ex tradicione grecorum z latinorum.

Tussis fere ppter faucū exulcerationez
molesta est que multis modis cō-
trahit: itaqz illis restituis ipa sinif. Solet tñ
interdū p se quoqz male b;e: vix cū vel; fa-
cta est elidit: ac mō arida est: mō pituitas cō-
tat. Tussis grece ab altitudine vocat a pundo pectoris
veniat. Tussis varie sunt cause. Nam humor a capite in
asperam defluēs arteriā: tussim efficit: asperitas sola tu-
nice subter illinientis intus asperā arteriā: tussim irritat.
Que aut inter bibēdū: vel comedēdū incidūt tussim mo-
uent. Vermes quoqz in stōcho tumultū faciētes exiguas
irritāt tussiculas: succus quoqz acutus stōchū pturbans: z
quandā irritantē qualitatem gutturi imittēdo tussis facit
imaginē: velut ex eis que stōchū lancināt z sputa faciunt
nulla pturbatione tracheā arteriā occupāte. distēperātia
quoqz frigida respirātium instrumētōz: tussis causa est.
Di aut tussunt mediocriter z sine violētia: eo mō vt non
solū tenere possint z ipedire tussim spūm retinēdo: sed et
mederi ei sepe nio. respirationis retentione refrigeratas
calefaciēdo partes. Auxilia nūc subiciam; insitēdo sim-
plicibus medicaminib;. Indefinita igit a veterib; tradi-
ta remedia sint buis. Syrax potus nucis pōtice magni-
tudine tusses parat: z destillatōdes: iuuatqz raucitates. Si
cus aride pingues madefacte vino dulci cū fuerint vinū
mixtū forbendū dato hoc nāqz atteneat: z educit scinden-
do z colādo. Insparge dulcedinē vt farinā: z dato ad for-
bēdū: facitqz ad hemoptocoz. Aliud ad turbātes per
noctem tusses. Adēte ramulus teratur z imittatur ace-
tum cocleari quantitate dato inde in cui billi forbēdū: est
aut facile p;ogbille z bonus stōcho z crassitudine dissicit.

Ad turbātes
per noctem
tusses.

Lugdunesh.

Ad tussim vetustā cumint; piperis: vtice seminis. afi.
3. mellis dispumati acerbulū: facito sint leuigatissima tu-
me inde z fac bulliat aliquātulū inde reponc: ac vt pbe-
do cocleariū. Aliud ad tussim pbatū. Nucleoz pineo-
rū frictoz: amyli: glycyrice: vtice sem. aii. 3. y. iris: pipie:
byssopi: cartami seminis: amigdalaz amaraz. aii. 3. mell
egregie dispumati fume qm sat datoqz cocleary qritatē
tussienti. Aliud pbatū z facit ad catarrhos igētes. Sy-
racis castorei: piperis: cardamomi. aii. 3. y. opy: cici pbi:
byoscyami alb. sc. aii. 3. y. y. fume dulce aliq; vinū z coqua-
tur z facta ciceris magnitudine dato dormitū cūtibus.

Ex tradicione penozum z arabum.

§. II.

Scias qd tussis nō accidit plimū nisi ex bu-
miditate que currit: z bec qd ē humi-
ditas aut est de sursum: aut venit de inferiorib;
Que aut est de sursum z cerebro est. Que ab in-
ferioribus est ex mēbris que nutriūt aut ex mēbris respi-
rātib; . Et accidit qnqz tussis absqz humiditate currēte
ad pect; imo q si in gibbositate epatis: qm ipsa ipellit z
oppimit velamen. Et qn coartatur velamen coartatur z
pectus z pstringit. Et qn ambo coartantur simul accidit
tussis: z fortasse accidit tussis absqz bis duab; reb; scilz
qn sentit cāna pulmonis mordicationē z asperitatē sicut
acetū facit: qn acetū facit accidere tussim absqz medio.
Verūtamen qn aduenit cāne pulmonis ex eo asperitas:
accidit tussis: qn quēdo offenderit virtus in humiditate:
accidit ex eo tussis. Et accidit tussis etiā ex malitia cōple-
xionis nec recte: z bec est frigida: scz qn facit accidere tus-
sim: qd est qn plurimū tussis nō accidit nisi ex humiditate.
Cū ergo dixi qd tussis accidit ex malitia cōplexionis
nō recte. nō significauī qd hoc fit in mēbris pectoris: imo
plurimū fit in lacertis qui sunt in medio costaz quatuor
expāsarū. Et ex eis declarat qd est velocioris sanationis.
Et qn sentis anhelitū: tūc possibilis est tibi significatio su-
per vnāquāqz specie: tussis fm hunc modū: qd est: q si
accidit causa malitie cōplexionis: tūc si est ex caliditate:
tūc qui bz eā sentit in flāmationē vebemētē in instrumē-
tis anhelitus. Et accidit in facie rubedo: qnā sequit vebē-
mens sitis: z desiderat extinctionē: z iuuat vērō vt attra-
ctione aeris fridit z qd spūit est decline ad cholaz in colo-
re suo z suo sapore. Et si est ex frigiditate: tūc facies est plū-
bea: z nō sentit illic calitas: neqz sitis: z nocēt eis res frī-
gide z pferūt calē. ita cognoscit malitia cōplexionis sim-
pliciu. Cōpositarū nō ex cōpositione hāz simpliciu. Et
cōpositio que cognoscit cū mā simplicis: cognoscit ex mul-
titudine eius qd egredit cū tussi: z ex eo qd sentit ex gra-
uedine. Si aut cala aut frida: tūc ex signonib; quas dixi-
mus. Materā aut que descendit a capite cognoscimus: p
sonitū: z mordicationez que accidit in vulua: z pulmonis
cāna. Isaac. Tussis est mor; aia: vtutis z nālis iūctus
fm cursuz nāe circa infra spūs opantis ad expellēdū su-
perflua sibi nocētia: vir; eni nālis cā sui nocumētū infra
spūs mouere incipit. Qd cū per se expellere non possit a
virtute aiata adiuari expetit: qz cartilaginez pulmonis:
z canales: z lacerti pectoris inobediētes sunt virtuti nālī.
Si a virtute aiata moti lacerti pulmonis cōstrictiui: aerē
expellēdo a pulmone: cogunt expellere que naturali vir-
tute videbant nocere z obuiare. Nasctur tussis ex omni
passione pectoris: vltter tamen ex mala complexione ca-
lida z frigida: que instrumentis spūitus dominaat vel ex
materia mala que intus est vel extra. Auicēna. Tussis
est ex motibus gbus expellit nā nocumētum a membro
aliquo. Et tussis qd ē pectori est sicut sternutatio cerebro.
Et scias qd qnqz egredit cum tussi res petrosa filis ciceri
aut grādinī. Et tussis frequēs plerūqz pducit ad sputum

languinis. Et scias qd res calide subtiliat mās z nō expui-
tur. Et res frigide sicut syrupus de papauere: z pultes ag-
gregat mām ad spūedū: z cū supflūū pēlat. Et syrupus
hyslopi nō est pueniēs nisi cū querit absterfo cōgregati
grossi: tpe nāqz est absterfor bon⁹. Et raucedo cū accidit:
accidit ab humiditate pauca z cū multiplicat paz ptre-
mit z si multiplicat plūmz destruit. Et ille q sentit ini-
tiū abscissionis vocis opz vt incipiat ad curandū anteqz
foris sit. (C) Rasis. Qñ sit ex re descēdēte ex capite z cō-
mouēte pulmonē: signū est tussis sicca sine spūto z sit for-
tis pprie in nocte post somnū. (C) Lura ei⁹ est vt deē i po-
tu syrupus papaueris: z gargarizet ante somnū aquā de
coctionis folioz rosarū siccaz: z balaustiez: teneat in ore
suo has pil. R. amyli dragagā. amigdalaz. dulciū excoz-
ticataz. z fabaz excozticataz. se. papaueris: z corticē ei⁹:
gūmi arabici: z bollarmenicū. aī. pficiant cū mucilagine
psily z granopz cydonioz: z fiat ex eis que sūt sicut lupi-
niteneat in ore. (C) Si nō sufficit. R. thuri masticis: ps. j.
myrtreopz: croci. aī. 3. pīs. j. succi ligritie. pars. j. fiat pil.
vj. p. 3. z sumat ex eis in nocte a trib⁹ pill. ad. iij. (C) Cō-
fectio pil. de stozace ad tussim que ingrat in nocte absqz
calitate. R. myrre stozacis: ligritie: opy. aī. fiant pil. sicut
cicer: z sumant tres in hora dormiēdi. (C) Cōfectio pillu-
larū que tenent in ore. Succū ligritie: pipis: cūcbari. aī.
Informent pil. (C) Cōfectio pil. ad tussim que est cum fe-
bre: succū ligritie: viol. aī. 3. agarici q̄ta. 3. j. fiat pil. (C) Cō-
fectio alia ad tussim siccam infestantē: z pbibet catarruz
caliduz: opy: amyli: gūmi arabici: succū liquiritie: papauere.
aī. fiant pil. sicut cicer. dofs a. 3. iij. ad. iij. z sunt con-
uenientes pueris qui vomunt ex vehementia tussis.

(C) Ex traditione auctozum recentium. §. III.

Igerendo mām faciētem tussim: siue fuerit calida siue frigida di-
uerfimode pcedim⁹: aliqñ ingrossamus: aliqñ
subtiliamus: aliqñ incidimus: z aliqñ abstergi-
mus: z hoc fm varietatez mae. vj. si est cala z subtilis in-
grossabimus cū infirigidatibus: si grossa eaz subtiliamus:
si viscosa incidimus. (C) Facilitatiū spūti tussis z anbeli-
tus. R. cūcbari viol. 3. j. se. quatuor cōiū maloz frido-
rum. aī. 3. j. se. malue. 3. j. pallulaz. nigrāz parūaz trās
marinaz: se. coti. aī. 3. j. se. lini. 3. j. se. fisticoz granopz
pineaz. aī. 3. j. farīne ozobi passū. aī. 3. j. dragagātū fri-
gidi. 3. j. croci. gna. iij. syrupi. de ligritia qd sufficit ad oia
simul debite incorporadū pro electuario. (C) Distāda pi-
stenē z pulue. pul. oia seorsum z difformiter: vt decet fm
canonē: deinde ex oibus simul mixtis totū redigat in for-
mam electuarij. (C) Tussim mitigās spūti adiūtiās: z ca-
tarrū sistēs. R. dragagātū pistet: bolus armenus puluerizet:
deinde ex oib⁹ simul mixtis cū syrupo de myrto fiat cō-
fectio mediocriter solida in mortario sine igne. (C) Istius
teneat in ore ad quātitatē auellane tota nocte ter i hebda.
Caput purgiū catarrū diuertēs ipsuz per nares euacuās.
R. aque maiotane. 3. ij. ordeī excozticati. 3. j. succi foliozū
blitis. 3. j. cūcbari candi puluerizati. 3. ij. (C) Isti liquor
tepidi attrahat p nares colearia. iij. successū stochi ier-
luno per borā ante prādū semel aut bis i hebda. (C) Alio
efficacius. R. caput purgiū imediate supascriptū: mellis
electi. 3. ij. Si vult medicamē efficacius vtatur vt supra.
(C) Aliud efficacius. R. caput purgiū imediate supascri-
ptū: māne electe. 3. j. miscet: fiat vt supra. (C) Pill. 3os. Da
masceni. R. cydonioz: cicui. amigda. dul. faba. se. malue.
aī. 3. v. gūmi dragagātū arabici. aī. 3. ij. fac puluerē tē-
pera cū mucilagine psily: fac pil. in moduz fabe. Et si ex

vigilus tussim pati: adde semē lactuce: z papauer. 3. iij.
vel. v. (C) Syrupus de iulubis valēs. R. iulubas cēnū: lig-
ritie. 3. xx. capilloz veneris: viol. se. malue. aī. 3. x. se. cydo-
nioz: papaueris: lactuce: dragagātū: ordeī mundi. aī. 3. vj.
penidiarū z cūcbari. aī. lib. ij. fiat syrup⁹. (C) Syrupus de
hyslopo ad tussim cholica z dolorē latez. R. rad. fenici.
apy: ligritie. aī. 3. x. hyslopi: capilloz veneris: se. cydonio-
rū: dragagātū malue. aī. 3. iij. ordeī mūditi. 3. v. iulubarū.
xxv. vne passe mūde. 3. j. ficus. vj. z fac syrupū. Ungatur
pectus cū cera alba: oleo viol. butyro vlt ex succis herba-
rum frigidarū: z vngule caballine: albumine oui lacte in
oleo viol. butyro z cera. (C) Cōfectio diacymini Alexādrī
z frigida tussim. R. cinēbe. 3. iij. cymini. 3. ij. cinamomi.
3. ij. gariofiloz: nucis muscate: macis: folij: spice: galāge:
pipe. lōgi: cardamomi. aī. 3. ij. 5. cubebe: ligni aloes. aī.
3. j. 5. musci. 3. j. mellis lib. j. (C) Cōfectio diacymini pre-
clofi. R. cinamomi. 3. ij. gariofiloz: ligni aloes: macis: nu-
cis muscate: galāge. aī. 3. j. 5. cymini. 3. ij. ambre. 3. j. mu-
sci. grana. x. cūcbari lib. iij. fiat syrupus ex aqua rosarū
z eo conficiatur: amoto cymino erit diambra.

(C) De pīst z peripleumonia.

Caput. III.

(C) Ex traditione grecorum z latinorum.

§. I.

Pīstis exulceratio pulmonis appellat cū
taber: z extenuatidē toti⁹ corpis: ac
sanguinis excreatione: z est tabescere plūm: z
pīstis spūti oz. Pleumonia siue pīpleumo-
nia seu corruptio vocabulo peripleumonia: est
inflāmatio pulmonis ex varijs causis: vlt ex distillatione
vehementi: vel suspitio: vlt pleuitide pueniēs. Et dñr apo-
z tu pleumonoz. i. a pulmone. pleumon enī latine pulmo-
ni. Inde pleumonici: z pīpleumonici q latine pulmona-
ry dici pñt: vt Sirmicus dicit in. 3. matheos. Si satur-
nus in domo lane fuerit inuētus: si fuerit nocturna geni-
tura: z si minuta fuerit luna luminib⁹ ei dñm decreuerit:
facit pleumonicos: hydropicos: podagricos: caducos: spa-
ticos zc. Tu aut corrigēs nō pleumonicos: s; pneumoni-
cos legito. (C) Plinius. Mellis qdē nā talis est: vt putre-
scere corpora nō sinat: faucibus tonsillis: angine: cibuzqz
ozis desiderijs vtilissimū: are scētqz in febrib⁹ lingue: las
ho pīpleumonicis: pleureticisqz decoctuz. (C) Et a Colu-
mella in reb⁹ rusticis. Quis pulmonaria oz: culus pulmo
affici: illi apostema dicit: nos abscessus corpis. Grece pti-
simos tabē: illi spasmū: nos neruoz rigorē: illi thetanuz:
nos neruoz distētiōē. Peripleumonia igit est difficul-
tas spirādī qñ a pulmone pcedit. Et morbi hec est cōdi-
tio. Pulmo totus affici: mū casuz ei⁹ subseqt tussis: bilē
vlt pus trabēs p cordioz: totiusqz pectoris grauitas: spūs
difficultas: magne febres: p̄tinua vigilia: cibi fastidius: ta-
bes. (C) In cura pleumonic vire eligmatis: que memo-
rant in pleureticis: oisqz vlt pīpleumonicoz sit q pleu-
reticoz z purulētoz thorax ipsoz regat lana cū oleo: z ni-
tro z cerote: tegito thoraca z latera rutaceo vlt cyperino
oleo: que habeat irim arida in spsaz z ex cera z terebenti-
na: z medulla ceruina: z hyslopo hūido: butyro: z iri. dofs
lūfissima epithema adhibeat: sicutqz eq̄liū oia ptiū. Lib⁹
aut sit tenuis pisanā coquēdo vlt oziganū hyslopi pau-
cū imitēdo. potū ho paucū q̄titate: malū enī pulmonī
humor. sub lingua ho dato mel p̄tinēdū imissū in ipsū
hyslopo inter coquēdū z calamite dissolutissima. Pīstis
(vt dicit iā est) pprie exulceratio est pulmonis sangui-
nis corruptōes cū retēta sanguis eruptiōe ēi z purulētis:
z pīpleumonicis: est ēi qñ morboz pleureticoz: difficilli-
mū aut remediū est cū in pulmone sunt vlcera: neqz n. cu-
rari pñt nisi absit tussis: qz tussidēdo vlcera distrūpant ma-
laqz redeūt sparsis nāqz a tussis ardētib⁹ scōo rursus p̄se-

Aggregatoris

quēdus est ardozrur fufqz periculofe pus repurgatur ex
tuffi. pnde ex cūctis cōparat curatu nō facile neqz pos-
sunt medicamina vlceri aduenire pus q̄ in vētre fuerint
alterata: qd̄qz pulmo respiratu ppetuo mouet r tuffi di-
uellit. Atheligma p̄ficiō cōgruit huius mellis optimi li-
bra vna: pigulū dēptis viuaeas. 3. y. croci: iris byofcamī
seminis: iragagāba. aii. 3. iij. straci: flāmī vncīa: nucleoz
pineoz. 3. vj. amili. 3. cocleariū dato ieiuno. ¶ Aliud p̄ba-
tum. Succū feniculi cū melle equali diu coquēdo imitte
in acetabulū vñū. croci. 3. reupōtici. 3. y. aliqñ etiā hypo-
cistidis. 3. qd̄ si fuerit circa guttur asperitas: imitte etiam
glycyrise. 3. y. dato cocleariū post cibū. Ad p̄ficos puru-
lentos: inueteratasqz tuffes purgat r obducit cicatricem:
amigdarū amaranū dempto corice. 3. y. ozobini. 3. iij.
hylosopi. 3. iij. iris. 3. iij. amyli. 3. y. papaueris: panacis ra-
dicis: croci. aii. 3. vj. olfacy succi aridi. 3. iij. nucleozum p̄-
neoz frictoz. 3. y. mellis oisumati lib. acet. 3. ozobinum
afpgat aceto die vno r cogat: dato cocleariū vñū ieiuno.
¶ Ex traditione penozum r arabum.

Atheligma
singularissi-
mū p̄ficiō.

Aliud p̄ba-
tum

Antidor^o dia
robu admo-
di p̄bata.

Isaac tertio
viaticū ca. 7.

Pulvis est cōsumptio bumectationis cor-
poris r mutatio augmētatio-
nis in diminutionem. Nascit enim multis mo-
dis: vel ex cōsumptione pulmonis: r hec est cer-
ta p̄fiss: que fit trib^o modis. vel ex bumozib^o cholericis a
capite descēdētibz siue flegmaticis r n̄trosis r falsis in
suba pulmonis existētibz vulnerātibz eū r putrefaciē-
tibz. Scōs modus est ex gubdā passionib^o in suba pul-
monis nascētib^o: hoc genus antecedit sanguinis creatus
ex vñis aliqzoz instrumentoz ruptis in pulmone i qua
fissura nascunt vulnera empima: r p̄fiss postea. Terti^o
modus est ex bumozib^o ad pulmone aliunde q̄ a capite
currētibz: qd̄ duob^o modis p̄tingit: vel ex mutatione vi-
cinor locoz: sicut in pleuresi squināia: vel ex alijs locis
nō vicinis: sicut epate: corde: r similib^o. bumozes bi si cali-
di r acuti sint patit infirmus ruborē in maxillis stricu-
ram inflatū sitū febris gescit in trabēdo aerē frigidio-
rem. Si apostema peripleumonie sit de flegmate falso:
stricu^o r angustus est anhelitus cū grauitate: neqz dolorē
sentit: pulmo enim nō hz neruū: vñ p̄fectū hēat sensus: s̄
tū tuffim cū paruitate anhelitus fereant in tuffi cū aposte-
ma se ruperit: tū tandem apostema certificat: r febris
adest: r etiā corp^o minuit: vngues inclināt: maxille ru-
bent. Que oia pulmonis vulnera designāt: vñ p̄fiss est.
Discordāt medici in vulnerib^o pulmonis. Alij incurabi-
lia fatent. Gal. n̄ sic testat. Si q̄s peripleumonici vult
succurrere: succurrat anteq̄ apostema marcescat r pure-
scat: r sanabit apostema. Si q̄s tādū negligat quo ad sa-
nlem putridā vulnera colligāt: sunt incurabilia: omne enī
vulnus difficulter curat nisi mūdes: mundari nō potest
nisi per tuffim: tuffis inimica est solidādō vulneri: dilatāt
enim r aperit. vñ magis putredines colligit: cū enīz par-
tim purgat r partim colligat: infanabile reddit āpa: dum
ita circūdat. ¶ Serapio. Cōplexiones que hāc velociter
recipiūt egritudinē: scz p̄fissim fm q̄ antiq̄ dixerunt: sunt
cōplones eoz quoz pectora sunt stricta: qbus nō est cō-
cauitas ita q̄ sint spatule illoz stricte denudate a carne
r eminetes retro sicut ales: quapropter noianē alari. Et si
militer illis corporib^o quoz capita implent vaporib^o r
pducūt eos ad iustia anhelitus: r parat p̄fiss: q̄ si aggre-
gant in ea due p̄petates scz malitia cōplonis pectoris r
debilitas capitis: est illud plus p̄paratū ad dispositionez
p̄fiss. Et suscipiūt etiā p̄fissim corpora illa quoz colla sūt
lōga: quoz gule sunt eminetes: r quoz pectora sunt stri-
cta. Et nō accidit h̄s egritudo illis quoz spatule sunt con-
formes pectorib^o eoz: nō annexē cū eis: r sunt carnes eo-

Serapio. ij.
breui. ca. 27.

Lugdunensi.

rum r ossa ipsoz grossa: r nō sunt gule ipsoz eminetes nī
si raro: ita q̄ nō accidit eis sputū sanguinis nisi per acciō
necessariū. ¶ Auicēna. De lactib^o magis pueniēs est lac
mulieris succū ex mamilla: deinde lac asinarum r lac ca-
prarū: r lac equinū: sed nō est ei pglutinatio fm q̄ existi-
mor in lacte aut ouino r vaccino est grossitudo. Dporet
ex asinabus vt eligant ille que a partu elōgate sunt qua-
tuor aut qnqz mēfibz. In lacte aut caprino meli^o est vt
miscet cū recenti mulso aliqd̄ aque r igniant lapides r
puciant in ipsum multoties donec coquat r auferat ei^o
aquistas: r est melior decoctio q̄ decoctio sup ignē. Et
meli^o est vt comedat carnes autū asinas: vt sint vebemē-
tioris exiccationis r incarnationis. Et si nō timerem dici
mēdax: narrare mirabilia: r referre summā succbari ro-
sat: qua vsa est mulier p̄fissa. Nā duz ad sp̄as q̄ pueni-
ret ad mortē r vocaret p̄paratū ea que pueniūt necessariā
sunt: quidā frater eius curauit eaz hac cura r reuixit: r cu-
rata est r impinguita: r nō est possibile vt dicā summāz
eius qd̄ comedit de succbaro rosato. ¶ Rasis. P̄fiss sit
aut post pleuresim: aut post sputum sanguinis: aut post
coricā r cararrum plurimum ex capite: aut post tuffim
longam. Peripleumoniam est flegmatica fm plurimum:
r qnqz est sanguinea: r etiā cholica: sed raro: r accidit ab
apate qd̄ est in pulmone. ¶ Serapio. Cura sedat calidi-
tas paulatim: r p̄fert forbido facta cū aqua orde: r est or-
deum sine cortice cū melle r amigdalīs amaris. Et qñ iei
p̄t sputū p̄fert iterū decoctio hylosopi in qua decoquāt
radices liij celestis: r ad vltimū res que pueniūt pleure-
si: cōueniūt huic egritudini. Nō est enīz nisi flegmon pul-
monis. Flegmon aut nō est nisi apostema calidum: r fm
plurimum non est nisi successione catarroz antiquozum:
aut squinantiaruz p̄fissus aut egritudinis alterius que
sit sicut iste. Et fortasse colligitur hec materia in pulmo-
ne ipso absqz bis egritudinibus p̄dictis.

¶ Ex traditione anctorum recentium.

Candoqz sit p̄fiss ex calore substā-
pulmonis dissolūte: vñ se-
atur fissura: vt videmus in estate in terra arca-
cta. Item etiā sit aliqñ ex frigidityte vel siccita-
te pulmonis: vel torus corpore: nimia enīz p̄fissio per
accidēs rūpit partes r discōtinuat. Itē aliqñ vlcerat pul-
mo ex reumaticis falsis vel amaris vel acutis: que a ca-
pite ad ipsum descēdunt: vel etiā ex stillicidio r ex oluitur
na percussione: vt videmus exterius in lapide: q̄ gutta ca-
ueat lapidē nō bis: sed sepe cadēdo. Item aliqñ sit ex re-
tentione mēstruoz vel bemozoidaz: vñ malus sanguis
corrosius vel putrefactus ad pulmone mādāt: vñ pul-
mo vlcerat: nunq̄ enīz est vera p̄fiss nisi pulmo vlcere-
tur: hoc idē etiā sit ex apate pulmonis vel lateris: vel alte-
rius male discursionis: vel etiā a squinantia male sanata.
Sanles enim in his gñata si ad pulmone mādēt r lōgas
morā ibi faciat sui acuminē pulmone vlcerat. Ex causis
etiā p̄mitiis exteriorib^o p̄fiss aliqñ causat: vt est p̄fiss
siocasis: malus aer fumus: vel puluis acutus cū aere at-
tractus: vt p̄tingit q̄ metalloz fusores: r liquefactores vñ
fissores argēti p̄fissim incurrūt r pallidū colorē. Quia q̄
p̄fiss est p̄sumptio que ex vlcere pulmonis causat: idcir-
co de eius cura est p̄mo vidēdū: hoc p̄notato q̄ in vlcere
pulmonis medicādō medici dissentiūt. Quidā enīz dixe-
runt q̄ vlcera pulmonis impossibile est curari: q̄ in cu-
ratione indigēt p̄solidatione: cōsolidatio quiete: quies aut
impossibilis est in pulmone. Galenus vñ distingit dīcēs
q̄ si in pulmone nulla sit discōtinuitas absqz corrosione
vel substāte deperditione r q̄ pars pulmonis mūdifica-
ta puerla sit in sanietū: possibile est curari. Sed si vlcer
sit saniofax

Alu-
pma-
nonis

Alutim
cruso.

Alutim
verius.

igestim

Raf-
fion-
infec-
tū.

Ser-
sup-
igestim

olutim

lectur
foratū

diuer-
uri.

fit sanio sum: non est possibile ut sanet. Ulcera tñ pecto-
ris vel pulmonis in pibus carnosus bñ pñt sanari: fã
cta fuerit sanio fa. In vlcere pulmõis mūd. sanio possi-
bilis est cura. Signa aut pbyfis sunt paulatina corpis
extenuatio: et febris lenta inseparabilis cū projectione sa-
niel fetentis et ynguitū gibbositas: et color plumbeus: et cū
citrinitate frõis et genaz: et cū pustul in tybis et alia fal-
sa et amara: casus capilloz: et rugitus vëtris: et mssis. Et oī
cit Auicēna q si appet pustula sup spatulas eius ad mo-
dū fabe morit post xl. dies. Solutiū materiez cōium
ab intestinis et lenitiū coz. R. olei. cōis. 3. x. vitellos ouo-
rū numero. y. salis. 3. j. misce def per inferius. C Solutiū
facillimū. R. manē. 3. y. brody pulli macri qd suffi-
cit ad ei⁹ dissolutionē. Digestiū. R. iulep. viol. 3. j. saq
decoctionis excoctate liquiritie. 3. y. boc assumat in au-
roza dieb⁹. vj. cōtinuis post solutiū. C Solutiū facil-
limū. R. solutiū ex māna supascrip̃tū: boc sumat mo-
dis dictis post cōpletā sumptionē digestiū supascrip̃tū:
die 3. Utat diadragatō descriptione Nicolai. C Ites-
siat fricatioes in brachys a cubito infra. et crurib⁹ a genu
infra in mane cū surgit: plus tñ habito ventris bñficio:
C Cōfectio pulmonis linitia. R. diamidī. 3. vj. seminū
cōius maiorū frigidiorū. 3. 5. misce et fiat pfectio sine igne
mediocriter solida in mortario: de. 3. iij. p quolibet aliu
met vnus mortellū in mane: deinde ster ieiunus tribus
horis. C Digestiū aliud efficacius pmo. R. syrapi de
ligritia. 3. j. iulep. viol. 3. 5. aquaz ordeī excoctati yngui-
le caballine. aij. 3. j. istud digestiū assumat calidum in
auroza. C Solutiū facile efficacius pmo. R. pillu. de
biera simplici. 3. y. agarici. 3. j. salis gēme granū. j. viol.
pulueriatarū. 3. j. misce et cū iulep. viol. fiant pillu. v.
pro. 3. sumat in auroza. 3. j. C Electuariū pectoris cōfor-
tatiū. R. pillu. speciez diarodō. 3. j. seminū qmōz frigi-
doz maiorū. 3. j. gūebari dissoluti in aqua yngule caballi-
ne qd sufficit: fiat electuariū assumat. 3. 5. in mane et po-
stea ieiunet horis tribus. C Cōfectio pectoris linitia.
R. diadraganti. 3. j. papaueris albi. 3. 5. misce: et cū syrupo
de ligritia fiat pfectio in mortario cū pistello sine igne et
teneat frustū istius confectiois in ore inter genā et ma-
pillaz in nocte. Mundificatio vlcis et cōsolidatio fit cū
vlu istius syrapi. R. ligritie munde. 3. iij. passulaz ordeī
mundi capilloz veneris. aij. 3. j. 5. papaueris albi. 3. 5. ar-
noglossi. 3. j. gūebari. lib. j. fiat syrapius. dosis. 3. j. 5. Ad
eandē intēctionē fiat istud. R. cancroz fluuiatū lotoz
fm artē. 3. y. iulubaz. xx. numero passulaz ligritie. aij.
3. j. capilloz veneris: lingue canis: arnoglossi: virge pasto-
ris. aij. 3. j. bulliant in aqua sufficiēti vsqz ad cōsumptio-
nē duaz partiū: et ex decoctione accipiant. 3. viij. addat
gūebari: syrapi de papauere. aij. 3. iij. reducat vsqz ad
spissitudinē mellis: deinde addat se. cucurbitē: gūmi ara-
bicū: dragagāi. aij. 3. vj. se. portulace: amigdalaz dulciū:
se. cydonioz: se. papaueris albi. aij. 3. 5. lcorpozent oia sil
bona mixtione. dosis sit coclear vñū parū sero qñ va-
dit dormitum sumat labēdo. C Diuersio catarrhi fiat cū
appōne bul⁹ pulueris ad caput. R. calamēti: corticū cl-
tri: macis. aij. 3. y. gariofi. 3. j. fiat puluis subtilis i sacculo
paruo et ex panno raro et calefiat sup regulā aspersaz vi-
no icēfaz talr q sacculus nō maderiat. ponat sup caput
et teneat quotidie: nisi afferat tediū: illud est diuersiū
leue catarrhi a quo incipim⁹. C Prohibitū ipressiois
eius in pulmone. R. pulmõis vulpis. aque rosaz in qua
bullierit parū granoz myrtilloz. vj. lib. j. aque rosaz. 3.
5. post myrtilloz lauationē diuidatur in frusta parua et
exiceet in loco calido et non sub sole: post exiccationem
pulueri get: et cōgreget cū equali pre gūebari albi: et su-

mat de hoc coclear vñū parū de q̃rto in quartū: et ma-
ne tēpestine bibat cū eo parū aque gūebari: vel pap⁹ vi-
ni limphati fm q appet ex desiderio ei⁹ et abeminationē
eius: et eo mane quo sumit nō sumat syrapi. C Electua-
riū restauratiū. R. ligritie rase munde: rosaz. aij. 3. y.
dragaganti: gūmi arabici. aij. 3. j. sandaloz alboz et rub.
aij. 3. vj. se. papaueris albi. 3. 5. berberoz. 3. j. passulaz. 3.
5. succi ligritie amigdalaz dulciū mundaaz. se. lactuce
scariole. aij. 3. j. gariofiloz. 3. j. penidiaruz. 3. y. cinamomi.
3. 5. storacis. 3. y. croci. 3. j. se. citrulli. melonis: cucurbitē:
cucumeris mundaaz. aij. 3. y. se. malue. 3. j. violatoz. 3. 5.
pulpe vni⁹ testudinis: et cū sufficiēti q̃titate gūebari fiat
electuariū. Cura pipleumonie est qñ eadē cū cura pleu-
reffe: s; q sit oīa vide ab Auicēna et Rasi et Serapiōe.
C De spūto sanguis siue emoptoyca passiōe et epimæie.

Caplm.

III.

C Ex traditione grecorum et latinorum.

§. I.

Adopis is idest sanguis spūto: ide
emopisici sūguis spūe
tes: quos aliq emoptoicos appellat. Ex tbo
race enim et pulmone vel aspera arteria san-
guinē expuimus oīno cū iussi respuir. Si
ho ex eis locis que circa fauces: vel gurgulionē seratur
sanguis excreādo excernit. Sin ho ex aliquo oris loco:
vel oīno ex gingiuis. Est et qñ ex capite vel pibus que
circa gurgulionē deserit sanguis et gutturi intercidit: nū-
simqz cit: videturqz ex thorace euci. Si qñ igit excreat
et emugit sanguinē pluribus cōsequētib⁹ diebus: neqz
yllus sit capitis dolor: vel grauitas vñ p̃sens vel p̃terita:
neqz p̃cussioe ibidē facta: p̃siderare cōuenit eius meatū
sanguinis totū p̃ficulate lociqz illū oris: vñ et palato in
narē descendit. Que ho medicamina cōposita veteres
medici tradiderūt peculiaria bec fere. C Potio sangui-
nē eucientibus. Coralli lapidis: terre asterie: electri: masti-
ches. aij. 3. vj. amyli: thuris: gummi. aij. 3. iij. da coclea-
riū aridum cū oxycrato. C Aliud multū pbatū testi-
monio multo libani h est thuris: terre asterie. aij. 3. viij.
croci. 3. amyli. 3. arnoglossi: succi aridi. 3. 2. scindendo et co-
lādo da cocleariū cū oxycrato. C Aliud Andromachi.
Coralli fricti. 3. libani oboli. iij. achatie. 3. balaustiorum
oboli. v. gūmi oboli. y. ouoz duoz albumina: boz ptez
quartā dato cū aqua cyatuz et dimidiū. C Aliud pbatū
experientia. Coralli. 5. viij. libani. 3. viij. dato cocleariū cū
vino myrteto mixto: facitqz ad fluxū muliebri. C Pa-
stillus dosithei admodū pbat⁹. Ruboz ramuloz. 3.
y. symphiti radice: achantes egyptie fructus: hypocyssi-
dis succi: lycy: opy: thuris: reupontici: terre asterie. aij. 3.
y. rhu magirici. 3. iij. rosaz aridaz. 3. iij. sume cum suc-
co arnoglossi myrtouz. 3. v. croci lemne sigillate: mace-
ris corticis sume: vel vinum scybeliore: facitqz pastil-
los: datoqz cum decoctione symphiti: vel polygoni. Luz
ho institerit sanguis illinito pectus: vel fluuitates partes
aceto ompbacio dissoluto et tepefacto.

C Ex traditione penorum et arabum.

§. II.

Anguinis qui ascendit ad os: alius est
cuius ascēso sit ex pib⁹ vñ
tris et stomachi. et alius ex instrumentis anbeli-
tus: et alius qui descendit a capite et palato. Et di-
scernit iter istas spēs p sensuz dolor et locū ei⁹ et dispōnē
ascēsis sanguis ipi⁹. Qd ē qz sanguis q ascendit a stōcho
et partib⁹ vëtris nō sit ascensio nisi cā vomitus cū dolo-
re ipsius loci. Et qui ascendit ex instrumentis anbelius nō
ascēdit nisi cū iussi et dolore instrumentoz anbelius. Et
ille qui descendit ex palato cū rascatiōe. Et ille q ascendit
ex mēbris anbelius: aut est ex pulmone: aut ex pectore:

Electuariū re-
stauratiū.Potio sangui-
naris.Aliud singu-
lare.Androma-
chi medica-
men singula-
re.Aliud expi-
na probat⁹.Pastillus do-
sithei.Serapio se-
cundo breuia-
rij. c. 25.

Aggregatoris

verūtamē ille qui ascēdit ex pectore est niger cōgelatus: et ille qui ascēdit ex pulmone si est ex vlcere in carne pul-
monis. s. ex sanie calida que vlcerauit carnē pulmonis: et
nō sit adhuc sanies est sanguis spumofus declinās ad al-
bedinē: quāpropter eius malicia est magna: quā sequitur
eū sputū saniei et pīssis. Et si eius ascēssio est ppter lesio-
nem venarū que sunt in pulmone ipso: est clarus subtilis
calidus. Venarū autē egritudines sunt eruptio: coarctatio: et
apertio. ¶ Alicēna. In sputo sanguis qd est ex pectore: nō
est tācū timoris quāntū est in eo qd est ex pulmone: illud. n.
qd est ex pectore sanat veloxiter: et si nō sanat nō hz ma-
licia vlcera pulmonis. Sputū sanguinis multiplicat in
illis qui rixantur ab oī re. Et casus antiquus est nocivus
eis. recēs xō cōferat. Et qñqz est eis cōueniens vt in potu
sumat acetū mixtū cū aqua. Hūmī enim pphibet sangui-
nis cursuz: et mūdificat ptes pectoris et pulmonis ex san-
guine si retinet in ipso quare nō gēlat. Et ex rebus ex-
pertis in abscondēdo iterationē sputi sanguinis est masti-
catio portulacē et deglutio aque ipsius. ¶ Isaac. Medī-
cādo sanguinē screantī oportet quietē inungere: qz mul-
tū flatū emittat. Qd si sit vīuofus: et tēperatū sit ipse: etas
cōueniēs: basilica erit incidēda: et bis vel ter erit minue-
dus sanguis quoad totā supfluitatē exillē cōperiamus: et
in latere illo nisi erit dolor de vena que inter auriculārē
et mediū est minuat: et de eiusdē lateris basilica. Extra-
ctio autē sanguinis sit quātū sufficiat. ¶ Rasis. Et in cu-
ratōe qdē ei? qui egredit cū rascatiōe et sonitu sibi simi-
li facili. et paruo si est parue quantitatē sufficit gargaris-
mus ex rebus stipticis: sicut q sit ex aqua rosarū in qua
infusus est sumach: aut rob agreste: aut aqua cydoniorū
et silibus. Si est plurime quantitatē: tūc opz vt flobotho-
mē cephalē: deinde gargarizet cū istis rebus. Si autē
in loco oris fuerit vlcus recēs: imiscetur sup ipsuz thūs et
sanguis draconis: et teneat in ore aquā rosaceā: in qua bul-
lierint cupuie gladiū: aut semē tamarisci. Et si fuerit vlc-
rē sanguis egredit in vomitu: et si fuerit plurimus: aut
assiduet pluribz diebz flobothomē basilicā: deinde co-
medat res stipticas et glutinatōes faciētes paulatim vna
vice post aliā: et ppter si eger iuenerit dolorē iter vtrasqz
scapulas: tūc opz vt: trayciat aquā cydoniorū acetosoz in
q dissolutū sit aliqd thuris vicibz plūbz: et comedat ex glā-
dibz et passis cū suis interioribus: et agresta et sumach: et bi-
bat de hē medicamē. R. boli armeni: gūmi arabici: ba-
laustie: sang. drac. thuris aī. def in potu cū aq cydoniorū:
aut cū aq maloz. et denicet oē calidū et acutū. Et sit gdez
egressio sanguinis ex pectore et pulmone cū tussi: et ille q
est ex pulmone est multotiēs cū tussi pua. Et ille q est ex
pectore est parū cū tussi plurima. Sit q plurimus studij
tui in hac tussi: est. n. timorosa pducēs in pluribz dispōni-
bus ad pīssim. Incipe ergo a flobothomia: deinde da in
potu hoc medicamē. R. thuris: sangui. draco. aī. ptem. j.
endinie karabe aī. pte. s. ematbitis: terre sigillate aī. pte
j. et s. aluminis balauitē duas tertias pīs. j. dentur ex eo
in potu. s. iij. cū pōdere cherat vni? opy et cherate se. iuf-
gami cinamomi tertias. j. aut spicē aut costi aut myrre:
et gargarizet cū aceto: et aq rosaz in matutinis et vespis: et
si iueneris in pectore dolorē cū sputo sanguinis: tūc line
locū doloris hoc medicamine cuius narratio precessit: et
da ei ex ipso in potu postq confeceris ipsum cum vino.

Ex traditione recentium auctorum. s. III.
Adoptois est electio sanguinis pos: et
sputū: cū tussi educit: et a pectore. per screatū a
capite et stomacho educit. Electio sputi sanguinet vel est

Lugdunens.

a pectore: vel eius adiacētibus mēbris. A pectore vt ex
vulneribus pulmonis vel diafragmatis: vel ex apertōe
venaz pectoris vel mēbroz sui. Apertio tripliciter fit:
vel ex multitudine: qz est plenitudo in vasis: quā nequeit
ptinere vñ crepāt: et findunt in extia: et fluit sanguis mul-
tus et subito. Unde est plenitudo corporis et rubor et ve-
naz grossities. et vocat rixis. Aut ex acumine humoris
corrodētis et solutis ptinuationē vt est cholere et flegma-
tis salis et similiū: et paulatim fluit: et color portēdit ad mi-
xionē mae que pūngit sanguinē: et vocat diabrosis. Aut
est ex debilitate sanguinis poros venaz aperitēis qua-
re refudat extra ad modū rois et paulatine. Et signū ip-
sius est rubedo et claritas in colorē: et vocat anasthramo-
sis. Itē aptio venarū est aut ex fortitudine expulsiue: aut
defectiōe cōtēntiue vt oris venaz. Expulsiō cōfortat in
humoribus acutis et pūngētibus et salis. Defectiō cōtēn-
ue est ex molliūe oris venaz et rarefactiōe cap. Electio
sanguis p screatū: aut ex cerebro vt in catarro et vna: aut
stomacho et epate: vel splene: vel kili vena: vel matrice:
vel emorroidē: vel redundat ad supiora: s. talis raro ac-
cidit nisi ex crisi: et tūc nō oī medicari nisi cū supfluit. Et
qñ est ex venis cerebri: totū corp est graue: et oēs sensus
debiliores maxie in horis nocturnis et frigido tpe: et venit
cū rascatiōe et rubore faciei. Et qñ exit a stomacho dolo-
rē facit circa pcoria et os stomachi: et adest fastidiū et in-
digestio. Et qñ est ab epate: est dolor dextre partis. Si a
splene sinistre. Si a kili vena dolor spine. A mēstruis in-
ferius. Si est a pulmone cū tussi educit et est spumofus.
Igit a pectore in alijs locis si nō est spumofus. Si est a
diafragmate: cū tussi laboriosa educit: et est aliquātulaz
spumofus. Ruptura venaz aliqñ est interior aliqñ ex-
terior. Exterior fit vel ex vulneribz: vel ex distētiōibus
vulneribz: ex pūssidibus et casibus. Distētiōibus vt ex
saltu: vel ex nimys clamoribus: vel cōpēssionibus. Quā
aut est ex cā iteriore et erit sepe et multū peior est ceteris.
¶ Uolēt q medicari ab electiōe sanguinis icēpiat. Opz
vt caueat ab ira: coitū: vigiliis: ieiunio: acetosis: salis: acu-
tis: et pēpue cymino: calefactiōe nimia: sōno: et maxie p-
fando: balneis: et exercitiis copozis: et sollicitudinibz et cu-
ris et qb calefit spūs et pūpit ad exteriora. Fiat iste syru-
pus de quo sumat oī mane. s. j. s. cū aqua exicitiōis ferri.
R. vge pastoris: arnoglossē. aī. j. j. confolide maioris.
AD. s. rosaz rub. se. papaueris albi: ligritie: passulaz pa-
rū torrefactarū. aī. j. j. filitioz. se. portulacē. aī. j. v. y. sic
chari albi. j. v. y. fiat syrupus. In sero qñ vadit dormitū
sumat. s. j. hui? mixtiōis. R. aq rosaz: aq distillatiōis ar-
noglossē. aī. lib. s. misceat. si vñ q febrizat febre lēta: et q
pcedat in extenuatiōe: vt mibi q vñ bac mixtiōe. R.
diadragāti frigidē: diapenidiōn: diapaoueris: succhari
rosati. aī. s. coralloz rub. margaritaz. aī. s. iij. misceat-
tur. Teneat in ore pillulas Aueoar factas ex dragagan-
to: gūmi arabico: et se. cydonioz: rosaz: et terra sigillata:
cōficiat cū syrupo ligritie. Pona sup cōmissurā capi-
tis sacculus de pāno raro in quo iste puluis sit. R. gario-
filoz: macis: corticū citricālamēti. aī. s. y. Et si h nō ipzi
mit: fiat aliqd ruptioz leue. Si sanies icēperet appare-
re: opz alia remedia facere. si poteris eā defendere a ma-
lignitate vlcis pulmonis: tūc poterit melius sputo san-
guinis subueniri. ¶ Syrupus ex descriptiōe Isaac ptra
spūetē sanguinē. R. succi arnoglossē: succi cucurbitē: cu-
cumeris: citrulozū aque rosaz. aī. lib. y. succi myrtillo-
rū. lib. j. succi piroz: cydonioz. aī. lib. j. coque donec fiat
quasi sapa: deinde gda addunt succhari quātū sufficit et
syrupigant. Alius cōtra fluxū sanguinis. R. balauitiaz:
rosaz: virge pastoris: caude equine: endliue: plātaginis.
aī. AD. j.

Alicēna sen
r. tertij cano-
nis.

Isaac tertio
viaticū, ca. 7.

Rasis in diuī
stōibus. c. 53.

Medicamē
rasis.

Aliud medi-
camē Rasis.

Syrup
alios.

Confi
et vne
daniū

Aliis
nem si

De ep
sue sp
molo.

Car
proli
fionis

Syrup

Obi

Alia

Adi

foar.

Bine

Digest

ipina

Syrup

Eradi

Isaac.

Electu

id id

pus.

añ. **AD**. j. ligritie raf. 3. s. seminu cōiuz frigidopz: se. portu
lace: se. papaueris albi. añ. 3. j. sandaloz. rub. spody. añ.
3. y. passulaz. 3. j. epatis adip. 3. s. ex his oibus fiat deco-
ctio: deinde accipe de p̄dicta decoctiōe lib. iij. succi plā-
taginis. 3. iij. vel aque eius. 3. vj. fiat syrupus cū gūccha-
ro albo: et in fine decoctiōis addat puluis iste. **Rx.** sangui-
draco. boli armenici: gūmi arabici dragagati. añ. 3. y. mi-
sceant cū eis. **Syrupus** alius cōtra sputum sangui-
nis ex pectore. **Rx.** epatice: lupulorū: endiuise: arnoglossae:
capil. vene. añ. **AD**. j. ligritie. 3. y. passulaz: ordeī mundi:
mellis. añ. 3. j. sandaloz. rub. berberoz: semi. papaueris
albi. añ. 3. s. succi ligritie: dragagati. añ. 3. iij. iulubaz nu-
mero. viij. aq̄ arnoglossae. 3. iij. gūcchari albi. 3. vj. penidia-
rū. 3. iij. fiat syrupus. **Solutiū** facillimū. **Rx.** cassie si-
stule. 3. j. s. aq̄ violaz: plātaginis. añ. 3. j. s. fiat posio assu-
mat in auroza: postea stet ieiunū horis. iij. **Cōstrictiū**
sanguinis: vene p̄solidatiū: et pectoris et pulmonis p̄for-
tatiū. **Rx.** se. altee: boli armenici: coralloz. rub. coriādropz:
p̄paratoz: succi plātaginis qd̄ sufficit ad icorpoz adū: pul-
ueris q̄da pul. forment pillule. viij. p̄ro. 3. s. assumat a tribus
ad. v. ad libitū in auroza bis in hebdomada masticec suc-
cū folioz porulace crude. **Aliud** sanguine sistēs. **Rx.**
troscopz de terra sigillata: de karabe. añ. 3. s. aquaz: plā-
taginis porulace. añ. 3. j. s. penidiarū. 3. j. s. misce. Assumat
in auroza frigidū p̄terq̄ tpe byemali: quo tpe afflūmat ca-
lidū: stet postea ieiunū horis. iij. **P̄ter** sputū sangui-
nis: de quo dictū est: aliq̄ expuit ab inferiori parte fle-
gma grossū: viscosus coagulatus: aliq̄ sanies: qd̄ vtrūq̄
pōt cōtingere p̄ catarrhos ad inferiora descēdētes: aut
p̄ malā in pectore mām cōrentā: siue a mēbris alijs in-
ferioribus ad spūalia mādārā. Inter grossum flegma et
sanie per sputū educatū dīa est: qz sanies est fetida et viri-
lenta: posita sup aqua descēdit ad fundū: et posita in igne
fortiter fetet. flegma vō natās sup aquā non fetet siue in
igne siue extra ignē: neq̄ cuz corpore cōsumptione est:
sicut sanies. **Sanies** vō sine infectiōe pulmonis et lesto-
ne et corrosiōe eius: aliq̄ est p̄ vlcera pectoris et diafra-
gmatis et alioz pāniculoz vel lacertoz vel pleurestīm:
vel peripleumoniā que in sanie sunt cōuersa. Si aut p̄
vlcera sit pectoris minus malū est: qz sunt in partib⁹ car-
nosiz: et cito cōsolidant. In pāniculosis vō partib⁹ mole-
stiora sunt. In pulmōe vō vlcera valde mala sunt. Ubi-
cūq̄ sit sanies in mēbris spūalibus si pauca stetit cuz
sputo educit: et p̄cipue si vīus sit fortis. Si aut multa sit
sanies et maxime cū vīute debilitat: aliq̄ declinat ad stoma-
chū: et euomit et euacuat per inferiora. Aliq̄ declinat ad
epar per venā pfundā: et si vīus gibbū exit per vīnā: et
aliq̄ p̄ alla mēbra: aliq̄ figit in pectore et ibidē morat:
et cōuersa ad pulmōe ipm̄ corrodit et putrefacit: et p̄bi-
sim inducit cū febre acuta vel ethica: vel minuta: qñ in
infirmitate nō est vīus ad expellēdū. Signū aut qz ad pul-
mōe corrodedū sanies se querit: est tremor et accidit in
tussēdo cū rubedine maxillaz p̄ vapores calidos sur-
sus elenatos: et calefactio digitoz cū lēta febre: et pustulis
pedū qñ semp cōtingūt. **AD** inozatiū. **Rx.** pillaz de
biera simplici. 3. y. agarici. 3. j. salis gēme gra. j. misce
et cū syrupo de ligritia forment pillule. viij. p̄ro. 3. i. **Di-**
gestiū. **Rx.** syrapi de byssopo. 3. s. syrapi de ligritia. 3. j.
aquaz ameos. 3. j. ordeī excocti. 3. y. misce. **Eradi-**
catiū. **Rx.** cassie sistule. 3. j. agarici albi. 3. y. salis gēme
gra. j. aquaz capillorū veneris. 3. j. ordeī excocti. 3. y.
agarici minutim incisus infundat in dictis ags p̄ horas.
xij. ad min⁹: deinde exp̄mat et colet: et colature reliq̄ oīa
addant: et fiat posio substantia agarici p̄us abiecta. **Ele-**
ctuariū digestiū pectoris mundificatiū. **Rx.** electuariū

diarodon abbatis. 3. y. se. cōmuniū frigidopz maioris. 3. j.
pulueris ireos byssopi scece. añ. 3. s. dragagati. 3. j. mellis
passulaz ad corintbīos qd̄ sufficit p̄o electuario misce.
Cōfectio ad idē. **Rx.** loch. sani et expti diaprassij diadra-
gati. añ. 3. j. diabyssopi. 3. iij. misce et cū aqua capilloz ve-
neris fiat cōfectio. **Cōfectio** scicare faciēs et p̄hibens
vene pectoris pulmōis et trachee arterie apturā. **Rx.** boli
armenici. 3. j. s. diadragati. 3. j. misce et cū syrupo de myr-
ro fiat cōfectio solida in morfellis triū. 3. **Pillule** ad
idē. **Rx.** gūmi arabici: dragagati. añ. 3. s. coralloz rubeoz:
boli armenici. añ. 3. j. troscopz de terra sigillata: gūcchari
albi. añ. 3. j. iulep. viol. qd̄ sufficit: dragagati: et gūmi ara-
bicū ifundant in dicto iulep donec sufficiēt mollesciā:
deinde misce oīa et fiat pillule leniter p̄sse. **Cōfectio** re-
stauras ad idē. **Rx.** diamidi. 3. vj. coralloz rubeoz: boli
armenici. añ. 3. y. misce cū pistello et fiat cōfectio cū syru-
po cydonioz. Si appet velligiū sanguinis et timor sit de
aptura vene: aut eēt aptatūc flobothomia p̄mo sit de sa-
phena pedis dextri de qua trahant. 3. y. sanguinis: aut
fiat flobothomia vtriusq̄ saphene que sunt infra talū pe-
dus seu infra clauiculas: ex quaz qualibet extrahat. 3. j.
sanguinis: deinde 3° die fiat flobothomia brachy dextri
de basilica hora tertiāz stomacho ieiuno ex qua extrahā-
tur. 3. iij. aut. iij. sanguinis. Tibi sint glutinatiū lenitiū.
Euliet oēs res sanguine mouētes: sic sunt calefactiōes
apitue: potus vini plurimi: et p̄prie vinoz: salus clamo-
res: rixas: anhelitus altos: locutionē plurimā: multitudi-
nē balneatiōis: coitū: itinera res rubeas medicinas cale-
faciētes et apiētes: sic aloes. apitū caseū ānquū: si simbiū.

De orthopnoea et aschmate.

Ex traditione grecorum et latinorum.

Cap. V.

§. I.

Schma est cū difficultas spiradi vebe-
menter est: vt spirare eger sine
sono et anhelatiōe nō possit. vō modica est:
neq̄ ex toto strangulat dy p̄noea appellat.
Cū accessit id quoq̄ ne nisi recta ceruice spir-
itus trahat orthopnoea. Aschmaticū aliq̄ appellat qd̄
facile respirat. Sicut igit orthopnoeci qui hnt difficul-
tatē spiradi: vt nisi recta ceruice stent spirare nō possint.
Est enī orthopnoea: et p̄noea idest spiro: quos Galen in-
terptes: et medici recētiōres orthopnoicos corrupte enū-
tiāt: et ipm̄ morbū corruptius orthomiā. Aschmatici sunt
qui cū difficultate anhelitū ducūt. Aschma enī anhelit⁹
anxietas vō: qz p̄prie recētiōres aschmaticos dicit: et asma
morbū. Dy p̄noeci qd̄ spiradi difficultatē patiūt: quos
p̄prie recētiōres dy p̄noicos et dy p̄noicos vocant: et mor-
bū dy p̄noia vō dy p̄noia m. Nā dy p̄noia cacos cepno
cepno: hoc est dy p̄noia est male vel mali atq̄ diffi-
cultatis: et p̄noia idest spiro vel p̄noea spirit⁹ vel flar⁹. De
orthopnoea meminit **Plin.** lib. xxvij. c. xij. **Rbecoma** ber-
ba sumit epaticis splenicis ischiadicis ad renū vitia su-
spira orthopnoeas arterie scrubritas sanat. Videtur qz
Plin. suspiria gūalr alibi accipere p̄ omni difficultate
spiradi. Inde latine gūalr suspirios: et anhelatores acci-
piunt p̄ illis qd̄ difficultate spirat. **Sit** igit angustia
meatiū spiritus interna petētis cū multitudine p̄serta bu-
moz crassoz et glutinosoz ipacta fuerit p̄ obice spiri-
tū: vō tumor aliq̄ apostematicus obstitit: itidē vō dy-
poicis et qui asperas hnt arterias mltō catarro reffertas:
ex p̄mis locis fluxu in arterias affluēte sit morboz dy-
scrimen inter ipos inuicē: manifesta de cā in sanos subito
incidēte catarro vt plurimū citra febre postq̄ comitā-
tur p̄prie catarrī signa. Qd̄ si tumor apostematic⁹ in pul-
mone fuerit: fiat febris necesse est: ac nō multo post mu-
tato ardore pus cū tūllī respuit: qd̄ si incococcus phyma

Cōfectio fa-
ciēs scicare.

Pillule ad
idem.

Cōfectio re-
stauratiua.

Dicta in epi-
mate.

Syrupus
alius.

Cōstrictiū
et vene p̄solida-
tium.

Alis sangui-
nem sistens.

De epimate
siue sputo sa-
nio.

Car-
pro-
fic-

Syr-

Di-

Alia

Pill-

soar.

AD inozatiū
in epimate.

Digestiū in
epimate.

Syr-
Eradi-
catiū

Electuariū
ad idem.

Aggregatoris

fuerit: sicut medico euenit antipatro in leui pulmōis ar-
teria: bi pondus maximū nō sentiūt neq; ab orthopnea
tū purbant. Qui xō ppe orthopnea: et dīpnoici sunt
appellati fere sunt sine febre: pondusq; sentitur grauis:
neq; purulentus respuunt. Si aut curādus tibi scito cōe
quiddā esse in his affectionibus: et quiddā proprius. cōe
quiddā ad cōsumendā ac absumendā supflua essentia hu-
miditatis morbos gignētis. ppiū glutinosoz et cras-
sus humoz: essentia detrahentis tenuatibus et arefacien-
tibus medicaminibus: que sane cōis est rō ad oia in inti-
mo corpis apostemata: vni aut potio ambobus cōgruit
qđ sit substātia tenuis: cūctis potus sit paucus qui lāguet
apostemate. Nā multū implet meatus glutinosus et cras-
sus humozib; Nā abstergetia bulismodi humores me-
dicamina riles quantant necesse est: nō facile aut respu-
tur ob crassitudinē qđ absterfus est: maiori igit humid-
tate opus est: quo facile euciat: et ob hoc plus potus vā-
dus est aschmaticis. ¶ Magnū ingt Archigenes medi-
camen est purgatio iugis ex validioribus facta medica-
minibus: et vomitus ex rassisidibus et perunctionibus
sumptis: cataplasmata ex ficub; et farina ordeacea: vt ba-
beat resina cēra cū melle. Impinguat aut ei etiam iris: et
manna: et malagmata quecūq; catē exbulcerāt: et sanies
abstrahūt vt est cistophōtus: et diadapnidō diacēthrysos.
Ad orthopnoicos aschmaticos: armenie: boli. 3. dato po-
tandus cū vino diluto. ¶ Aliud egregiū ex Esculapio et
Diascoride. Aristologia rotunda cū aqua pura aschma-
ticis succurrit: et magni centuary radix: et exigui succi et
siccitas dissolutissima pota cū aqua: et spōdely fructus
et calaminthe montane coma et byslopi iris: et melāthius:
et struthium album: frige in testaceo vase super pumtis.
albicantes xō tere et sumito et cū melle coquito dato lin-
gendum ante cibum et post cibum: et proderit plurimū.

¶ Ex traditione penozum et arabum.

§. II.

Difficultas anhelitus sit trib; modis: vel enim sit ex necessitate
nimia anhelādi sicut in sanis nimū exercitū: vlt
ex angusto spatio pectoris: sicut in apostemati-
bus et in pectore vulneratis: vel ex angustia in capite via-
rus spiritus: sicut patiunt qui in lacertis gutturis aposte-
mant que ex viraq; sunt pessima. Hanc speciē Hippo-
crates orthomia vocauit: qđ homini in sanitate sua pecto-
ris tū mouent inferiora: patiēt alteruū boz triū mo-
uent supiora et inferiora: vsq; ad spatulas. pōt aliter
intelligi et orthomia vocari. Qui enī eā patiunt erigi et
stare cogunt cū infirmus anhelosus totū pectus vsq; ad
spatulas: et a spatulis vsq; ad cubitos moueat: et cubiti in
motu laxent tribus ex causis intelligit: sicut testat Gal.
vel ex defectiōe virtutis lacertos pectoris mouētis: et in
infirmitate sui: vel ex cōstipatione instrumentoz spiri-
tus: vel ex calore nimio cordi et pulmōi dñante. Defectio
virtutis lacertos pectoris mouētis ex mala cōplexione
calida vlt frigida solet fieri. Cōstipatio instrumentoz spi-
ritus ex grossis et viscosis humozib; est: vel ex grossa vē-
tositate vias anhelit; opplāt: vel ex apostemate in dia-
fragmate: que aliqñ oia in vno loco adunant: aliqñ duo
in simul raro euadunt: qui hec oia coadunata incurrunt.
¶ Auicēna. Asma est egritudo pulmonis cū qua patiēs
nō inuenit excusationē ab anhelitu frequēt: sic est anhe-
litus pfocatus et festinatus. hec egritudo est ex egritudine
bus longis: habēs cū hoc paroxismos acutos fm simili-
tudinē paroxismoz epilepsie: et spāsmi. Et egritudo hec
cū accidit decrepitis nō forsitā sanat neq; maturatur:
quō enī cū ipsa in iuuenib; ē sit difficilis fm plurimū:
et augmētā apud resupinationē. Et opz vt elōget inter

Lugdunē.

cibū et potū: et nō satiet ex aqua subito: imo pluribus vi-
cib; Et somn; post cibū est res nocibilior eis. Vltet po-
tare post cibū siue sit aqua siue vinū. Et scias qđ crocus
est ex summa medicina; malitie anhelitus et difficultati
ipsi: qđ pfortat instrumentū anhelit; et facit ipm efficit.
Et catarus qui sit ex debilitate substantie cerebri cura-
tionē nō bz. ¶ Serapio. Illi qui habēt asma absq; febre
assimilant illis qui incedūt cū velocitate et vehementia:
deriuat ergo nomē asmatis ex actione illoz. Et accidit
ei hec egritudo ex humore viscoso: qui adheret cāne pul-
monis: et pparatio anhelit; est hui; generis. s. qđ oppilat
meat; aeris: et vna specie; anhelit;. s. qđ est diuersa ab
anhelitu asmatis: et ab anhelitu sanoz. Et sit ē qñ ipse
vene grossē que sunt in pulmōe humore grossō et flegma-
tico: donec putrescit et ignit. Et opz vt scias qđ cāna pul-
monis qñ descendit ad pectus diuidit in venas grossas q
sunt calidiores nā eius. Cū ergo inuoluit cū eis caro rara:
cōplet cū eis pulmō: iste sunt thesauri vētū: quapp etiā
qñ occupat locū vēti substātia alia: pstringit anhelitus: et
accidit pectori: et collo toti pparatio recta. Qđ est qđ pa-
tiētēs hāc egritudinē timēt qđ cadāt quedaz ptes corpis
sup quasdā quare pfocant: qñ ipi iaz sciūt expimēto qđ
accidat in B ex corruptiōe. Rectificat ergo pectora sua
et colla sua donec pparat eis anhelitus. pp id ergo noiāt
hec egritudo directio anhelitus ex hoc nō pparat ei qui
bz egritudinē anhelit;: nisi qñ est directus sedēs. ¶ Ra-
sis. Dīfina plurimū sit ex flegmate grossō implente cā-
nam pulmōis: et sunt cū ea ore gmo magnus in pectore et
cōstrictio anhelitus: et id qđ faciunt canes in anhelitu qñ
currūt et ppiē apud motū. Et cura eius est id qđ educit
illos humores grossos ex pectore: et iā diximus id in tūlū
humida. Et sit qñq; ex siccitate pulmōis: et signa ei; sunt
stis et subtilitas vocis. Et cura ei; est sumere lac in potu.

¶ Cōfectio Rasis ad asma educens humores grossos et
sanit ex pectore. s. succi ligritie: byslopi sicce. aii. 3. r. ca-
pilloz veneris. 3. vj. se. vtice: ireos: cordumēti: pipēris:
aristologie rotūde baurach: nasturcu; carui campēstis:
amigdalaz amararū. aii. 3. v. cōficiant cū melle quātūz
ipsa sunt: et def in potu cum decoctione byslopi maiori.
¶ Cōfectio pillularū quibus soluantur habentes dī-
fiam frigidam. s. pulpe colocoquintide. 3. j. tertia: agar-
ci. 3. 5. baurach. tertia. 3. j. succi ligritie. 3. j. se. vtice: ireos.
aii. 3. 5. et fiant pillule. et est dosis. j.

¶ Ex traditione auctozum recentium.

§. III.

Diffines dispositiones anhelitus ptra nām
quodāmo ad asma et ad dīfina re-
ducunt: iō de asmate pmo videamus: cui tres
spēs distinguunt. s. Sālugit; Orthomia: Anhe-
losus. Noie qđ spāl dī sanlugit; difficultas expirādi: qđ
est: qđ cānales pulmōis interi; sunt valde repleti: vñ nō
pōt pstringi. Anhelosus xō dī qñ pulmō exteri; est cō-
pressus: vñ est difficultas inspirādi. i. intus spirandi vel
aera atrahēdi: qđ pulmō nō pōt dilatari. Orthomia xō
qđ interius et exteriū pulmō est compressus: vnde non
pōt dilatari nec cōstringit; idco pariter impeditur inspi-
ratio et expiration: cū cōtingit raritatē pulmonis totaliter
imbibi et repleti. Dec aut passio in senibus nō curat: que
in mioribus et forūbus vix curat. Dec aut passio gene-
rat ppter catarros a capite descendentes: et qñq; ppter
malas materias in spūalibus collectas: et qñq; ppter no-
cūmētū alioz mēbzozum: sicut stomachi splenis epatis
diafragmatis cōprimētū: vel malas materias mādātū.
vel ppter dislocationē spōdiliū. vel ppter vētositatem
plurimā. vel ppter paruitatē pectoris nimā. vel ppter
malas cōplexiones spūaliū: vt est frigiditas: vel siccitas
immoderata.

Ex archige-
ne,

Ex Esculapio

Isaac tertio
vianci. c. II.

Alucē. fen. x.
tertij canonis

Serapio
cudo
rij cap.

Rasis
fionth
57.

Cōfectio
thead

Diget
māc fl
ad pec

Alia
Rasis

Bed
anbeli
hzano.

Comp
aqueu

Diget

Solu
visuale

Diget

Imoderata. Signa autē istī passiōis sumunt a nocumēto
mēbroz patiētū 2 a signis reumatū: que passio si sit cuz
mā erit in pñ grauitas spuēdi. Si autē sit solū nocumētū
in spūalib: adest pulsus tremulosus: 2 tremor cordis. Si
autē cā sit extra spūalia: non adest tussis. Si autē sit ex
apostematibus satis significat per dolorē loci. Si sit ex
aspirate 2 siccitate: adest sitis: 2 nihil expuit. Si sit a vēto
sitate cognoscit per inflationem loci 2 eructatōes. Si a
frigiditate pulsus est debilis tardus 2 rarus. Regimē ex
nutriēte potus sit vinū pauciferū nō vinosus medij colo
ris dulcedine picipās. Lib^o fercula pīfana ordei opte
cocta in brodio pulli pinguis: vel galline pulces ex fa
rina amyli decocte comeste nō spisse. Offe ex micis pa
nis lotis panis optime farine frumētū debite fermentatū
cū brodio pulli vel galline amigdale dulces optime pus
bū pīstare: deinde cocte in brodio pulli vitelli oue puz
eoz albumine pquasati optime in brodio pulli. Spina
chie pres tres: boraginis pte vnā: feniculi paucioēs sūt
debite cocti in brodio pulli: postulaca cū aliquātulo bo
ragis simul bullita 2 cocta in brodio pulli. Qua sorbilia
gallinae cū eoz albumine in pñ mēse 2 p pte in pñ pā
dy iuuat si nō tūet vētris solutionē ptematurale: blitis
partes tres: boraginis partē vnā debite cocta in brodio
pulli. Cucurbita prius bullita: deinde cū modico mēthe
debite cocti cū brodio pulli. In oibus suprascriptis fercu
lis pinguibus 2 macris vtaf sepe lactis amigdalaz: dul
ciū pibus trib: semini maioz frigidop pte vna: oibus
simul mixtis cū dicto ferculo. Et hoc itelligit vbi patiens
nō horret ista: in oib^o ferculis vtaf sepe cucurbaro tabar
get triū coctaruz. Carnes vitiles sunt pulli: pulle: pīces
elice: salant: tūrdi cocti vt supra aliqñ: alaude parue. Et
aliqñ assent: s; raro: ita elice pīstatores sunt. Utuli lacre
tis. Hæc illi seu caprioli: pulmōes elixi supradictaz autū
cōueniētes sunt: 2 pariter epata ipaz: pulmo vulpis eli
xus debite coctus. pīces petrosi parui elixi nō assati nec
frixi. Timali: lucy pui. A: rumina oia euitet: vt sūt allea:
cepe: porri: raffani 2 siliā. Res acetosas euitet. Res pari
ter agrestes vt ly mōnes 2 aranci vētos euitet: tā calidos
q̄ frigidos: radios solis 2 lune sūt. C Digestiū catarr
sue mae fluētis ad pectus. R. aque mellis facit fm ca
nones. 3. iij. aq̄ decocti: is ordei excocti. 3. iij. cucba
ri albissimi. 3. 5. misce affumat calide duob^o dieb^o in sin
gula hebdomada in sero dū vadit dormitū. C Anbelitū
facilitas ventrē leniēs: pectus mūdificās. R. ficus siccas
albas 2 pingues numero. iij. passilaz ad corinthios. 3. 5.
brody pulli. 3. vj. cucbari albissimi cū brodio dicti mi
xti. 3. 5. ficus per vnū quartū hore ante pīdiū comedat:
deinde imediate passulas. C Ultio imediate dictū bro
diū bibat. hac comestioē 2 potione simul talē vtaf sepe.
Aqua mellis de qua supra fit mēto sic sit. R. mellis p
tem. j. aq̄ fluuiālis mūde 2 clare pres. viij. misce. deinde
bulliāt ad ignē vsqz ad cōsumptionē tertie partis coque
pīnue dispumādo: vltimo per petiā lineā subilē 2 albā
colet: 2 ipsa vtaf vt supra. C Digestiū sreatū iuuans:
tussim mitigās: 2 anbelitū facilitās. R. syrupoz de pras
sio cōfect cū seminib^o Mesue. 3. j. de ab sinbio: de cala
mēto: iulep violati. aij. 3. y. aquaz decoctionis ordei ex
cocti. 3. j. capilloz veneris. 3. y. misce. Affumat calidū
in auroza trib^o diebus. C Solutiū vīuale 2 facile. R.
pillulaz elepbāgnaz. 3. y. agarici. 3. j. salis gēme: gīn
gi. aij. gra. j. calamētū. 3. j. absinthij gra. iij. misce 2 cū sy
rupo de prassio qd sufficit ad incorporādū forment^o pil
lule. viij. p. 20. 3. Affumat in auroza a duab^o vsqz ad gnqz
libitū: s; et ieiunus hōis quōz ad mīn^o: 2 iterū dormiat
desup bōza vna. C Digestiū aliud anbelitū facilitans.

R. aquaz capilloz veneris. 3. j. prassij. 3. 5. enule cāpane.
3. j. byssopi. 3. 5. croci. gra. j. cucbari albi. 3. y. misce. Affu
mat calidū in auroza ter in singlo mēse. C Lōfortatiū
plmōis 2 dilatatūū eductiūqz maez i ipo pīetaz. R.
succū caulium: mellis clari. aij. lib. j. pulmōis vulpis ppara
ti. 3. iij. bulliāt simul succ^o 2 mel semp dispumādo vsqz
ad succū cōsumptionē: 2 in fine addat pulmo vulpis:
fiat electuariū. De hoc electuario sumat. 3. iij. in mane 2
in sero. 3. y. per bōzā aī cenā. C Aqua expta pro asmate
frigido: qd durat. xij. annis in quadā muliere. R. pras
sij: capilloz veneris: vngule caballine. aij. 20. j. passula
rū ireos: se. vtiice ligritie: byssopi. aij. 3. j. ficūū siccap nu
mero. x. fiat decoctio: de q̄ sumat oi die. 3. y. C In asma
te fiat syrup^o vt sequit. R. prassij horzulan. 20. y. capil
loz veneris: byssopi ligritie. aij. 3. j. passulaz: ficūū sicca
rū: dactyloz. aij. 3. j. 5. enule sicce: se. vtiice: ireos: radici
seniculi: petro. aij. 3. 5. gūmi dragagāti arabici: se. anisi:
namomi. aij. 3. y. penidiāz. 3. iij. mellis. 3. y. iij. fiat syrup^o
distēperet cū aq̄ prassij cōtinuet triginta dieb^o. De octa
uo in octauū olē sumat istas pillas. R. agarici. 3. iij. ireos
prassij: mēthe. aij. 3. j. turbit. 3. v. biere simplicis. 3. 5. colo
gnide: sarcocole. aij. 3. j. 5. 5. iij. fiant pillule cū sapa.
dosia. 3. j. Et sumat de hoc loch. R. diadragāti calidi: dia
penidion: diaristologie. aij. 3. 5. pineaz mūdaz. 3. y. mi
sceanē cū sapa. C Aqua pectoralis. R. violaz: capilloz
veneris: ordei mūdā ligritie: passilaz. aij. 3. j. iij. iij. iij. iij.
cū siccap. aij. nio. v. byssopi. 3. 5. bulliāt in aqua: clarifi
ca cū cucbaro: penidiāz. aij. 3. iij. C Syrupus solutiū
in mā pectorali in hōie antiquo tpe estatis. R. capilloz
vene. endiue. aij. 20. 5. ligritie passilaz: ordei mūdā. aij.
3. j. radicum seniculi petro. aij. 3. 5. byssopi. 3. y. iij. iij. iij. iij.
nio. r. agarici albi: turbit: reubarbari. aij. 3. 5. se. anisi: fe
niculi cīci. aij. 3. j. spice salis gēme. aij. 3. j. cucbari lib.
j. fiat syrup^o. dosia. 3. 5. oi die de 3° in tertiu cū aq̄ calida.
C De pleureide seu pleuresi. Cap. VI.
C Ex traditione grecorum 2 latinorum. §. I.

Pleuretica mēbrana est pāniculus
sub costis firmior 2 per
toneo silis: singule tñ coste mēbranulis suis
integunt. hic mēbrana annexa est: q̄ medlos
deduct pulmonis: pectori spineqz annecti
tur: vt altera pulmones: pte lesa: altera columis feruet.
Pleuritis idis. recētiōres dicūt pleuresis. Et est morbus
laterū satis asper: 2 di apotes. pleuris. i. a. latere. hic pleu
renic^o: q̄ hūc morbū patiē. Integra pleuritis ardor est hy
pocostis in latere tūice vehemēs dolor obtūdes illat^o
cū acutissima febris: stat^o difficultas: hoc comitat. 2 tussis
qñqz arida: aliqñ cū educatione: a pñ qdē cruetas: postea
ho cocto ardore purulētoz pulmo p̄sedit asp 2 velut cal
pēs. Qd si dolor circa māmā isedit: extēdiurqz ad ver
tebrā vsqz copēdicis: detrahēdis est sanguis q̄tus satis:
sinaurē infra ad hypochondriū fuerit dolor purgādū est.
sinaurē mediocris fuerit dolor: neqz cōpungēs: neqz cum
tussi ac febris acuta nō magna eget auxilio. Clyster nāqz
in his prius admittat. inde oportuna alui subductio asp
sloqz adhibeat languēti lateri: obducaturqz sacculus ex
furfuribus: 2 glitbone 2 anbetō: sitqz vict^o attenuās. At in
acute egrotātibz: vt dictū est: si circa māmā 2 clauē fue
rit dolor: secare vt dictū est: opz in ancone venā ardēte
latē: nō aditrim brachij s; ex opposito: neqz tātū sangui
nis detrahāt vt aia deficiat: nā ex hoc subest piculū per
pneumōre: refrigerato enī admodū sanguis: pulmo qui
rarus 2 calidus est: lateriqz vicin^o: facile excipit morbū:
expedit nimirū ei mediocrē detrahēre aliquo et interue
niēte intervallo: 2 adhuc mediocrē detrahēre: q̄ si anime

Lōfortatiū
pulmonis.Aqua angu
larj i asma.

Syrupus.

Pille singu
laris i asma.
tc.Aqua pecto
ralis.Syrupus se
lutiū.

Cap. VI.

§. I.

Ex archipe
ne.

Elggregatoris

defectus timet: si amplius detrahatur inde elysteribus alius erit subducenda: si par non videatur: vitendum erit oleo rutabaco in quo colliquefacta sit terebentina et butyrum. inde lateri oleum admouendum est calidum in quo rutba anbe tunc cyprini flores incocti sint: et lana apponatur cum eo liquore: ac sulphurata: vel ipsum sulphur dissolutum oleo calido et tibi mo dissolutissimo ipso: ligoque leniter et continue id: hacque aspersione ad tertium usque die vitur: hec enim sunt que ab archigene narrata sunt. **¶** Epithima pistras pleuritidis finem cunctis. Oppoponacis vicia: rutbe folio. 3. y. cyprini libra: cere. 3. y. terebentine. 3. y. galbanes vicia et dimidia. oppoponacis cyprino dissoluta. Galbane vero rutbe folijs colluatur que liquefacta et frige facta miscantur dissolutis. **¶** Aliud epithima multum expientie. Rutbe. 3. y. sulphuris extincti. 3. j. nitri. 3. s. adipis porcine. 3. li. y. cere. 3. y. terebentine. 3. j. pota aut iuuat pleuriticos: a primo quod de melliscratu in quo cocta sit rutba: postea hyssopus: vel calamicithe: vel origanum: vel iris vel radix aristologie. **¶** Aliud butyrum recens cum equa parte mellis cogito: daque coclearium. Inueteratis autem pleuritidis ba balsami fructus. 3. cum melliscrato: vel gentiane. 3. y. centuary maioris radices. 3. y. cum vino: vel symphiti radices cum melliscrato. Si autem humida et incocta reiciat. hoc congruet in cinberis: troglytidis. 3. y. croci. 3. y. piperis gran. xv. mellis distillati lib. dato coclearium dimidium.

¶ Ex traditione penorum et arabum.

.s. II.

Scias quod pleuresis est flegma velaminis ligamentis viscera quod cooperit costas de gatis. Et opus ut scias quod pectus est copositum ex xxiij. costis iter istas costas sunt lacerti quodas positi ad constringendum pectus et dilatandum ipsum. Cum ergo apostema velamen ligas quoad cooperit costas has et lacertos qui sunt inter eas: mox tunc bec egritudo caluritis est pleuresis: quoniam non apostema est in lacertis: tunc quodam nominant caluritis non verum. Sed distinguunt inter verum et non verum per istas significaciones: quod est quod si est cum dolore pugnatio ordinato: tunc pleuresis est vera: quoniam velamen est nervosum in sua sentiens ex quo est punctio et dolor: et dolor pugnat in hac egritudine velamen. Est ergo ille qui excedit ex cerebro finem rotunditate ad terminum: et cerebrum eius est fluxu locatum. Et significaciones que sunt proprie ei sunt ex tussis et dolore cum punctura et se. acuta et strictio anbelitus et dolore clamoso. Et finem plurimum non accidit pleuresis nisi ex sanguine cholericum. s. ex materia calida. Et opus ut administret flobothomia quoniam dolor iam ascenderit ad duas furculas: et post illud damus infirmo decoctionem de iuuvis et sebesthe: passulis: papauere albo: dragagato cum vino: lis coditis cum succbaro et oleo de amigdalibus dulcibus: sed die vno: et post illud aqua ordci. Et dum materia in primo permanet currere: trahamus ipsam ad locum dritum ei ex dorso ad longitudo. Si autem egritudo iam confirmata est: et abscessus est quod currebat: tunc necesse est ut flobothomemus ex latere doloroso. **¶** Daliabbas. Si apostema optimo costas subinuoluerit accidit pleuresis vocatur et cum in pectoris lacertis: dolor vero lateris. Et huic adherentia passioni accidit quibus significatur: febris est indeficiens: que ab ipsius in primo non sepat: ac tussis que nihil in principis emittit anbelitus angustatio: pugnatio dolor: et cum passio difficilis est dolor a costis incipit: et ad furculas ascendit presens in latere in quo apostema est: nonnunquam autem ad inferiora descendit in presens que subsunt hypochondrijs. **¶** Sanguis augmentatus: et cum interiori calore corporis feruidus capiti ascendit: sumum mittit: qui cum iueniat clausura capitis et poros oppilatos non permittit exire: deinde calefit moras in capite cum cerebri calore dissolutus redit ad inferiora corporis: sicut

Lugdunen.

videmus in humectatione sumi balnei: qui fumus cum te cta penetrare nequeat: redit ad inferiora. Si aqua a capite distillat ad diafragma calidum apostema generatur: inde fit pleuresis vera. Si in lacertos veniat vel carnes que sunt inter costas pleuresis non vera dicitur. Sepe pleuresis inuadit boves calide et humide complexio in vere nataliter: in hieme accidet. Et plurima pleuresis ex puritate nascitur sanguinis. Aliqua ex sanguine calido et cholericum: aliqua grossa et melancholica: aliqua humida et flegmatica: aliqua ex omnibus: aliqua ex quibusdam humoribus. Si videamus quod apostema diafragmatis sit sanguineum: si sequantur tempore etas: comestudo: et virtus infirmis: festinemus ut de basilica vena miniamus de latere ubi infirmus patitur antequam augmentetur: maxime si dolor ascenderit usque ad furculas: quod in piconore dicitur precipit Hippocrates. Si vero sit fortis: non est cura alia adhibenda: que flobothomia precipimus obseruanda: sed flobothomandus est maxime si sit sanguinea morbi species. Vnde si virtus defecerit non oportet flobothomari: sed quodam magis possumus vitare custodiri: flobothomia enim est molestissima cum defectione virtutis: oportet ergo epithimata quoniam in cata plasmata acumine sanguinis mitigata et dissoluta: sicut sunt maluerunt: violer radices eorum: deinde munda in aqua coctus et colatum cum oleo viol. mixtum: deinde panis linei subtilis infundantur: et loco dolenti supponantur frigidi tpe calido tepidi tpe frigido. **¶** Isaac. Pleuresis vera est calidus apostema nascens in diafragmate per humores a cerebro ad pectus fluentes. Aliqua bec materia descendit ad lacertos costas velantes: et aliqua in pulmone: et nonnunquam in diafragma. Si fuerit in pulmone erit dolor lenior: quod pulmo est infensibilis propter nervos ab eo ablatos. Spiritus tunc angustior: quod pulmo est maior instrumentum spiritus. Quod si materia venit ad diafragma: sit spiritus lenior: et dolor fortior propter multitudinem nervorum in eo existentem et colligantur: quoniam ipsi cum cerebro habent. Proinde si vulnera patitur: dura sunt ad sanandum: maxime si fuerit in nervosa parte diafragmatis carne non habitis. vulnera enim in loco non carnosum: incurabilia sunt: que si fuerint in carnosum: sunt dura ad sanandum propter nimietatem sui motus: et non solum vulnera diafragmatis sunt difficilia ad curandum: sed et ea que sunt sub omnibus locis diafragmatis existentibus: sicut circudatis ventris et intestino: quod corruptio omnium humorum ad bec loca venit: quod sunt vicina locis secum. propter opus medico ut desiccet vulnera que sunt in his locis quantum visus tolerare poterit. **¶** Auicenna. Pleuresis vera est apostema calidum in pibus pectoris: aut in lacertis: irrinescio et in velamine cooperiente pectus: et in velamine distinguetur: est illud quod est pura. Non vera sit in lacerto extrinseco apostema: aut in velamine extrinseco cum coitate cutis et abique coitate: et tunc est non vera. Et materia ista et terribilis est illud quod est in ipso velamine distinguetur: est prauum eis. Et oportet apostema aut resolui: aut indurari: aut collectionem facit. Et opus ut virtus fortior in hac hora: ut fortis fiat ad nissus spiritui. Nec namque operatio duabus complexio virtutibus: quare vna est naturalis maturativa et expulsiva: altera est voluntaria expulsiva: nisi confortentur possibile est ut deficiant ad mudificandum. Et quicquid accidit ex vehementia febris: frequenter anbelitus: et viscositas spiritui: et ex viscositate spiritui vehementia laboris: et additio in inflammatione: sicut non cessant adiuuare se super malitiam. Veritas tamen est quod propinqua parti sinistra est deterioris: est puenientior ad hoc ut muret et recipiat solutionem. Et pleuresis minorat in decrepitis: et si forte accidit interficit propter debilitatem virtutum earum in spuedo et mudificando. Et sunt quinquaginta signa vere pleuresis. s. febris inseparabilis: dolor pugnatio sub costis: constructio anbelitus: pulsus ferrinus: et tussis. Et apostemio fluxus sanguinis narius est ex signis bonis vltimis in

Epithima pistras pleuritidis.

Aliud epithima.

Aliud remedium.

Scrapius secundum breuiarium. c. 21.

Daliabbas.

Isaac tertio vici. c. 12.

Rafis dimissus. 54.

Isaac lib. febrium cap. pleuritidis.

Aliud. tertij cano.

Rafio in lib.
dumsoni ca.
54.

mis in pleuresi. Et ois pleurefis cuius dolor nō quiescit per spūm neq; minutione neq; per alia: tūc spera ex ca sanio sitate: aut morte ante ipsaz fm reliquis significatio nes. Et omne spūm cum quo nō quiescit nocuentum: nō est bonū. Et laudabilis spūm est qd est facilius et velo. cius: et plurimū et magis maturū et albū planū equale in quo nō est viscositas: imo equalitas substantie. ¶ Italis. Sit ex sanguine: cuius signa sunt rubedo coloris: repletio pulsus et vehementia cōstrictiois anhelitus post multaz repletionē vini: et si spūm iaz inceperit rubedo in eo plus. Cura eius est floborhomie ex latere doloris in die tertia. Et sit pleurefis ex cholera: et signa sunt eius pun ctura et dolor in latere: et durior et febris acutior. Et cura eius est floborhomia: sed ex latere doloris de basi lica. Et sit ex sanguine adusto nigro: et signa eius sunt vebe mentia puncture cuius siccitate oris et fortitudine febris: et asperitas lingue: et postpositio spūm: et tarditas eius: et dis ficulitas ipsi et nigredo coloris ipsius: et plurimū est mor tale. Et cura eius est floborhomia. Et sit pleurefis ex fan guine in quo dñatur flegma: et est magis queta et leuior: et febris nō hz magnū dominiū: et nō est punctura in late re: et est spūm in hac egritudine albius: et in ipso est ru bedo parua. Et cura eius est floborhomia ē: deinde de cocto hyssopi et viol. et reliqua que diximus: verū tamen extinctio et humectatio oportet vt sint minores.

Ex traditione auctorum recentium.

§. III.

Vera pleurefis a non vera differt cū ppyis eius significatiōibus: que sunt duritia febris: angustia spiritus: tussis in initio morbi sicca: punctio in latere: et accidētia sequi extēso pulsus. hec duritia est sillis dēibus ferre: cuius apostema fuerit maturatū rūpif: neq; vulnus ab oi mūdificat sa nie: velociter mouet mā et mutat ab interioz diafragma te ad exteriora: et iūcta cū pulmōe generat pīpleumoniā: qua de cā dolor gescit: qz pulmo est isensibilis. Et aliqñ incidit in pīpleumoniā pulsūq; apostema rūpaf. Nō ve ra aut pleurefis hz significatiōes hās. s. gravitatē lateris absq; tussis et spūm: qz morbus est extra spūs instrumēta: proinde pulsus eoz est mollis: et posita exterius manu sup locū passiois mox sentitū dolorē: et aliqñ timor apo stematis appet extrinsecus: qd in futuro cū chirurgia cu ras. Apostema epatis qñ vī ēē pleuretici cū nō sit. Calidū itaq; epatis apostema cognoscit p citrinitatē vultus patētis: qz epar est fundamentū sanguinis: qd cū deficit in mūdificatiōe sanguinis in mūdus sanguis pmanet: cor pus nutriendū mutat illud in citrinitate: et sicce tussis: qz mā extra spiritus instrumētū est pulsus eoz est durior pleuretico pulsū. Species pleurefis differunt inter se in colore spūm: qualitate infirmitatē: qz si materia sit sanguinea: spūm erit rubeū: tussis humida: corpus plenum: tacius mollis et suavis: sillis parua: pulsus magnus et largus: vī na xmiculosa et tēperata in liquore aut aliquātulū gros sa. qz si mā fuerit cholericā spūm erit citrinū: tussis sicca: corpus macilentū: calor pungitiuus et acutus: sillis magna pulsus velox et acutus: vīna subtilis et lucida. Si aut mā sit flegmatica: spūm erit albiū: tussis humida: corpus pin gue: effigies mollis et parū colorata: febris debilis: sillis parua: pulsus latus et tardus: vīna vitellina: aut citrina: liquor grossius: et aliqñ subtilis et albus: qd est malus: mā melancholica: spūm hz liuidū vel nigrū: corpus macidū et sicce: pulsū subtile et tardū: vīnā colūbinā: aut aliqñ tulūz pertinēt ad vīriditatē. Qd si mā de oibus aut de pluribz fuerit humoribz cōposita: sit spūm color cōmixt

multū siue parū fm humor cōmixtiōe. Silt cetere pa tiētis qualitates erūt mixte. S3 bonū est si aī mā dige stione spūm egrediat albū et aliquātulū mixtū cū rubo re: qz mā significat eē leuē et nō obediētē. qz si appeat sanguinolētū: significat qz morbus est sanguineus. Doloze aut ad furculas ascēdente: aī oia floborhomia: deinde occurrere cū cataplasmatibus acūm sanguinis extingūti bus: et dissolutiuis: sicut est succus malac: vismalac: viol. ordeū mūdū. oibus coctis et colatis addito oleo viol. pā nus in eis infusus: sup patietē ponat frigidus tpe calido: calidus tpe frigido: qz si calor febris non est fortis addi mus cataplasma cuius oleo camomillino. Et si vīus patie tis sit fortis: etas: cōplexio: tps: regio: pīctudo: sintq; cō ueniētia: festināda est sanguinis detractio: pīctūq; morbus augmētari incipiat: et febris augmētet. Ad alus enī est (vt vult Isaac) si postea minuat pp nature debilitate. Materiaz ē si certissime noueris esse sanguineā: et vīus infirmi sit fortis floborhomia pueniēs erit: cū cetera in cōueniētia sint: caue tñ ne sanguis temere minuat cuius vīus debilis est: qz molestū est. qz si minuat. puenit vt sit de basilica vena et de latere infirmo. Sūt nōnulli tā ex italis qz ex nostris in sanguine mittēdo audaces: quos medi ci sapiētes admodū detestant. Nā sanguis est atre bilis tēperamētū: spūs sōmes: vīre thesaur. Dieta in pleurefi sit talis. Da mane pīsanū colatū cū amigdalīs et cuccha ro: aut cū syrupo viol. si vīter fuerit cōstipatus. vespere mīcā panis lotā cū amigdale et cuccharo trita. Succūz etiā maloz granatoz valde dulciū sorbeat. qz si pīctur do infirmi fuerit multū comedēdū: et fuerit german: aut scor: et pīsanū et amigdalatū nō suffecerit: da spinaciā: malinā: cucurbitā. oia cocta cū amigdalīs et pariter ordeā ceū cū amigdalīs: et mīcā panis. S3 in die nūtiatiua de cet dietā subtile: et solū pīsanū aut ordeaccū clarū da re. qz si spūm in q̄ta die fuerit albus lene multū facili: qz cū vna aut duabus egrediat tussibus nūtiat crīsim esse vīturā in. vii. die. Si aut in quarta rubens fuerit et aliqñ signū coctiois apparuerit: et spūm fuerit lene iūctū visco suz et mixtū cū aliquāto albedinis et leuiter exeat: indicat bonā crīsim esse vīturā in. xj. vel. xiiij. maxime si appa ruerint cū eo signa salutis: qz sunt vīutis bonitas: leuitas: somni leuitas: appetitus bonitas: maxime in hora q̄ erat soliti illū hie in sanitate et signū coctiois in vīna: eadez hora sanitatis. Si spūm in q̄ta die roseū apparuerit: nū tiat crīsis in. xiiij. aut. xvj. fm qz mā morbi leuis aut gra uis apparuerit. Qd si citrinū in quarta apparuerit: longē tudine significat morbi: s3 tñ nōdū timorē aut salutē de monstrat. S3 tñ si in. vii. muret in rubore: etiaz alia bona signa appareant in longo tpe salutē nūtiat eē vīturā. Si aut vsq; in. vii. appeat citrinū et laudabiles appareāt significatiōes: timorē demōstrat vīcinū. Si aut significatiōes sint mediocres: sit tarditas timoris s3 cōmixtiōes significatiōnū. Laudēdū est aut ne multū soluat. vīter: qz postea vīx cōstipaf. Si pleureticiū fiat sine spūto et sic cū dolore hypocōdrioz p vīnā purgabit potius qz per egestionē. In pleurefi semp est punctura vīnus lateris: vel vītriusq; s3 tñ vīna intēdit cū est in dextro. In peri pleumonia nō nulla est lateris punctura: sed graeco si nīstre spatule cū genarū rubore: docet in bis facere floborhomia pīmo per antipalim: et post per metathesiz. Pleureticiū si nō purget in. i. 4. diebus in empima trā sit et vīx euadit. Quidā autē arbitrant in pleurefi empī mate et peripleumonia curā nō esse variādā: quibūdz contrariūz videtur fm diuersitatē humorū in causa exi stentium curas esse variandas: vt Constantinus Isaac et Rafis. In bis tamē passionibus nō sunt apponenda re

L 4

iac lib
nū cap
urch.

ie. sen
ij. cano

Aggregatoris

percutiua: nec actuali frigida: sicut nec in apostematib⁹ aligbus interior⁹ mebroz: s; diaforeticis magis r molli-
tutis insitit: ut si m^a est calida: minus calida apponatur. Si frigida: magis frigida apponant^r. Et pariter nihil
actuali frigidus oz exhiberi per oz: r nihil acetosum: vel
salsum. Nec appropinquet se pulueri vel fumo vel ven-
to vel splendori: loquat^r submissa voce: r sit in loco ob-
scuro tuto a frigore r calore: vnde carbonis igniti sine fu-
mo an lectu debet apponi. Nihil actuali frigidu cu ex-
tra tagat. Aliq qrit an coueniat flobothomia in pleuresi
r pipleumonia in pⁿ q^u fuerit cu fluxu v^etris. Et in hoc
casu dicit Alexader q pmo itercipiat fluxus: r post fiat
flobothomia. Alij dicunt q siue fiat vi n^ae siue vi sinbo-
matis a pⁿ pticularibus couenientibus forit existente na
facienda est flobothomia. Adul^u aut in distinctioe signo-
ru pleuresis r apostemate epatis decipiunt: s; discernu-
tur. Epatis aut apostema a pⁿ est ad modu lune noue-
le cornib⁹ oep^u inferi⁹. C^u ite empici statiz extenuant^r
r discolorant^r. C^u ite in empicis magis tingit^r v^ena q^u in
pleuresi. C^u ite empici sanguinolentas hnt egestionez: r
v^ena sanguinolenta. C^u ite empici sentiunt dolor^e inferi⁹
magis q^u pleuretici. In pleuresi dolor est punitiuus: in
empimate magis aggrauatiu⁹. In pleuresi iussu est hu-
midu: in empimate sicca. Differt aut pleuresis a pipleu-
monia: q^u in pipleumonia maior est p^rictio anhelitus:
r dolor aggrauatiu⁹: in dextro latere nulla adest p^rictio:
q^u pulmo no est mebru sensibile. C^u ite in pipleumonia
dolor sentit in dorso r iter duas spatulas: in pleuresi no.
C^u ite adest rubedo vel citrinitas in maxillis in pipleu-
monia: in pleuresi no. C^u ite in pipleumonia leuius iacet
sup dextru lauis vbi est apostema: in pleuresi ecouerso.
In pipleumonia lingua rubescit multu in pⁿ: s; postea
nigrescit. C^u ite pleuresis frequenter mutat^r in pipleumo-
nia: s; no ecouerso aut raro. C^u ite pleuresis sinistre ptis
est deterior q^u dextre. C^u ite pleuresis sinistre ptis mul-
tioris in pipleumonia mutat^r. ecouerso raro. C^u ite pleu-
resis accidit in vere frigido r sicco: r pp potu aq frigide:
r pp multa repletion^e humoz. C^u in pleuresi post flo-
borthomia r clysteria fiat vngueta ad pect⁹. R^u. mucilla-
ginis se. cydonioz. se. altee. aii. 3. s. mucilaginis ordeii bⁿ
cocti. 3. j. succi radicis lily: succi ireos. aii. 3. s. olei viol. olei
amigd. dulciu. aii. 3. y. cere qd suffic fiat vngueta. C^u Em-
plastru ad pect⁹ qd ponit^r sup vngueta. R^u. farine ordeii.
3. iij. se. lini. se. altee. aii. 3. j. floz camomille fenugreci. aii.
3. j. bulliat in aqua r fiat emplastru ad pect⁹. C^u Syrup⁹
valis pleureticis. R^u. ligritie ras. 3. j. s. ordeii mudi: passu-
laz. aii. 3. j. iuiubaz. nio. v. capilloz veneris: recetiu vio-
laz. aii. 3. s. gucbari lib. 5. fiat iulep. Qu pleuresis est de
ma mixta: s; magis flegmatica facta flobothomia. R^u. sy-
rupi iuiubaz. 3. j. s. sumat ouab⁹ vicib⁹. Postea capiat de
isto syrupo. R^u. ordeii mudi: ligritie. aii. 3. j. s. passulaz vio-
laz. aii. 3. s. iuiubaz. x. nio: capilloz vene. Ad. 5. dactylo-
ru nio. y. gucbari lib. 5. fiat syrup⁹ aromaticatus cu pul-
uere diadragati fridi. 3. s. C^u Sumat de ista mixtione. R^u.
gucbari viol. buglossati: boraginati: diapentidi. aii. 3. j.
miscant^r r coopiant^r folys auri. Unguetu ad pect⁹. R^u.
mucilaginis se. altee mucilaginis se. lini. aii. 3. j. olei ca-
momille viol. olei amigda. dulciu. aii. 3. j. cere qtu sufficit
fiat vngueta p pectore. C^u Sumat de istis ags qnqz in
die. R^u. aq millisse: aq buglosse. aq scabiose. aii. lib. 5. p^raf-
sy. 3. iij. ponant^r in infusione ligritie. 3. y. cu gucba. lib. 5. cla-
rifice. Fiat postea talis syrup⁹. R^u. passulaz ligritie. aii.
3. y. iuiubaz sebesten. aii. nio. x. capilloz veneris: passy
borulani. aii. Ad. j. bysopi coctici radicis feniculi petro-
sily. aii. 3. s. endiue. Ad. j. gucbari 3. y. fiat syrupus.

Unguetu ad
pectus.

Emplastru.

Syrupus.

Syrupus.

Mixtura.

Aque ad idē

Lugdunen.

De cardiaca passione r syncreti.

Cap. VII.

Ex traditione grecorum r latinorum.

S. I.

Oz cuius gra oia p^rstati in medio cor-
pore collocat^r. Natura eni
re nobilior^e locis nobiliorib⁹ p^rstare solet:
veru poti⁹ supius q^u inferi⁹: ac in pre pore q^u
posterior^e: poti⁹qz ad leua q^u ad dextra no
sine ratione collocati est: visceru p^rncipale mebru qd in
oibus aialibus co^rspicit^r. Naz cor caloris officina est vite
metisqz origo: sanguinis spuqz p^rncipiu. Quz eni partiu
p^rimu sanguinolentu co^rspicit^r: vt in ouis triduo icubatis
p^ructi magnitudine appareat. Formato corpe p^rimus q^u
alteru intus aial palpitare sentit thoraci. Cor sanguinis
fons est r p^rncipiu calide humidieqz nature: vt Aueroi
placet: vel teperate si Aristoteli credi^t. In corde vitalis
caloris: nutritioqz p^rncipiu habet: irascit^rqz sedes: pul-
mo ad custodia id ambit vt stragulu tata est visceris p^r
ncipalis reueretia: q^u inter oia mebra solu vitus no mace-
ratur: nec vite supplicia trahit grauiora. Cordi (vt inquit
Aristo. nulla bilis appropinquare pot^rq^u illud affectu
nulluz patitur violentu: mortem illico trahit lesu. Cor
ipsuz natura carnosum: ac musculosuz in summo pingue
sine osse: preterq^u nonnullis aialibus inuenit^r: vt in cerno-
ruz cordibus. A corde oes vene maiores tanq^u ex stipite
oziri cernunt^r: qz in eo nulle vene sunt reliqua mebra san-
guine non habent nisi in v^enis: tanq^u in coceptaculis. Et
sanguis ex corde ad venas inde ad mebra deriuat^r: in fi-
bris aut iecoris aquosa poti⁹ sanies apparet: nec sangui-
nis natura habet nisi prius in corde acceperit. Arterieqz
ad secur non pertenuunt: qn cordis peculiaries sunt. Car-
diacus morbus appellat^r: qui ad tabez boiem perducit:
qd Halen⁹ in symia sua dissecata perspexit. Et d^u a potes
cardias a corde vel ab ore stomachi: qd cardia etiā greci
vocat^r. Seneca bibere r sudare vita cardiaca est. Syncre-
xis est defectio animi: que latine defectio d^u dicit^r synre-
xis est defectio: Lypotimici r lypopsychi isto morbo labo-
rantes: aiaqz r spu deficietes. Cordis tremor r coctus
flo multis sanis adolascetibus r pubescetib⁹ p^rspect^r ad-
uenisse: dolet bis caput absqz alia r exterior^e causa: r bi
oes detracto sanguine subleuati sunt: r pfecte quidaz ab
eo casu liberati sunt: attenuate victu post sanguinis detra-
ctione vtetes: iude medicaminibus. Noui ingt Halenus
queda veris tpe laqueie tremore cordis trienioqz vsu
sanguinis detractioe: r adiutu puenisse aut in sanguinis
detractioe q^rto anno: anq^u in eu laberet casus: atqz dein-
ceps plurib⁹ fecisse annis: vsuz et victu co^rgruo: verutu
ipm anq^u senesceret e vita decelisse sicut r alij oes. Qui-
da in febribus acutis statiz in syncope deuoluti iude mo-
riunt^r: alig vel citra syncope apoplexie ritu statim vitaz
cu morte comutarut. plures qui tra laqueit etate ageres
minore nguaginta annoz: pluriu certe q^u quadraginta
etate alij no videt. Nome qde aie defect^r: q lipothymia
nuncupat^r: vnu est. cae No multe: cureqz in qlibet specie.
Nuc de his tatu dicem^r: qtu qspia satis nosse possit: vbi
cofestiz in paroxisimis inciderint. Differt aut lipothymia
a syncope q lipothymia qde subito icidit sine sensu r im-
mobile efficit hoiez: ac no oino sudat. At syncope r vigi-
lantiu r delatis in somnu accidit: r pluz sudoribus ex
co^rsuetudine oictis syncope inuebit. Quibus aut a flaua
bile os v^etris oblesum est: labetibus in syncopez poti⁹
frigidus est odus: vnu quide natura calidu citrinu te-
nue ac vetustuz. Sunt etiā cause alie ex quibus syncope
fiunt: dolor inges: vigilia: imoderata euacuatio: in delin-
quentibus quoqz idest inuenire r p^rncipiu distemper-
tia: celerima extinctio: abolitioqz est languente cerebro.

C^u Ex

312ac:
uct ca.

Serap
breul.

Aluic
11^a rei
nomis.

Kalio
bilon

De cor
morbu
Haleno.

Cont
pulsu

Tro
muli

Be
dem

Ex traditione penorum et arabum.

.§.II.

3° hac 3° via
huc ca. 13.

Tremor cordis ex humiditate est coadunatus in circustantibus cor pellit: nata in circustantibus cor pellit: lalis: hic morbus fit sanis et infirmis dubito: cum beca humiditas influit cordi. Si humiditas sanguinea vel cholica sit: fit cum tremore cordis: et calor et sitis et alius anbelius inest. Si ex grossa sanguine et melacholico: fit timor et tristitia et pigritia sine sitis: aliqui fit cardiacus morbus cum nequa cordi minuatur: sicut sanguis subtilis et clarus ab epate egrediens: quod intelligimus in epate: vel in locis vicinis infirmantibus: sicut in stombo. Aliqui humores coadunantur in stombo acuti: pugnetes foriter: unde morbus cardiacus nascitur. Syncopis vero est absoluta defectio cordis et coadunatio totius sue virtutis in se: atque ablatio summi sui expellendi. Impossibile enim est esse syncopim sine passione cordis. Sit ergo diversis modis. scilicet plenitudine nimia: vel multa inanitione: vel sitis caloris mutatione in frigidum: vel fridi in nimia caloris mutatione. Plenitudo enim fit vel ex humoribus totius corporis vel solum in stombo vel intestinis vel matricis. Serapio. In specie syncopis que accidit cum dolore quodammodo morbo: opus est studiū nrm de membro quod est causa egritudinis: et recitatio eius cum rebus que pueniunt ei propter quod tardem pro fortitudine cordis etiam. Alii. Et tremor quod de cordis qui supfluit pmutat ad syncopis: et qui magis supfluit pmutat ad mortem. Et tremor cordis quod sanguine est: adiuuat colitur: si fridatio est. Et ad ultimum ois medicina odorifera est cordialis. Syncopis est destructio maioris partis plimū virtutis: et sensibilibus. Cui syncopis quicquid est applicatio virtutis ad locum subalter copioni cordis et spiritus: sicut olfactus fetoris: et pestilencia aeris ex cadaueribus: et penetratione virtutis venenorum ad cor: et quicquid per arterias. Et et quicquid accidit syncopis causa vniu quod ascendit ad os stombo. Dolor autem facit ptingere syncopim: quod supfluit resoluunt spiritum et in fine per vehementiam in frigidationis cordis. Et debilitas oris stombo: aut effusio rei ad ipsest causa syncopis illius qui flomat. Et causa que aligs patit in pma flobor thomia sui est: quod subitū est quod non puenit. Rasis. Egri tudines cordis quas curari possibile est: sunt alteratio coplexionis antequam co firmet: et tremor cordis: et syncopis: et dolor qui non confit mat: et debilitas. Apostema vero distruptio aut corruptio coplexionis co firmate non sunt faciles ad curandū. Et tremor cordis fin plimū fit cum calore. Et cura eius est stomba cephalice ex latere sinistro: dare in potu lac acetosus: trociscos de capphora fin quod diximus. Et fit tremor cordis: raro tñ ex multitudine melie in sanguine: nec spes tremoris cordis est nocibilior: spes tremoris cordis: et signa ei sunt corruptio cogitationis: et timor: et syluestreitas: et dispositio pna melie que est ex dñio cholere nigre in sanguine. Et cura ei est id quod diximus in melancholia que est ex dñio chole nigre in sanguine. Cōfectio trociscorum ad pulsum cordis. R. thuris. 3. v. enule sice. 3. ly. succi calamit folioz ruth. añ. 3. y. silimby. 3. ly. ozigan. 3. j. 5. ameo tantū de o. f. in pou ex co aureus vnu cū decoctione cymini. Sūt enim boni ad inflationes pētris: et pūcturam venenosam. Cōfectio trociscorum de musco ad pulsum cordis syncopim hydropis et extenuatione. R. mastice. xilaloes crudicinasomigariofiloz: gallice: spicenucis muscate: cubebecardamomi: olei de citro. añ. aureū. j. musciambie. añ. sextā. 3. vni: fiat troscel cū kemes. Cōfectio medicamis de musco ad pulsum cordis et syncopim. R. masti. cinamo. xilaloes crudi: gariofi. gallice: spicenucis muscate: cubebecardamomi: cipi q nāt: fol. citri: sanfuci: silimby. 3. macroperi: margaritarioralli: karabe: sete crude: foli indi: been. añ. 3. x. musci. 3. j. tertiā puri aggregent oia cū melle mirabolanoz

kebuloz pditoz. Cōfectio de xilaloes ad syncopim et vomitū et cholericā passionē. R. thuris. 3. ly. rosariz. 3. xj. xilaloes: gallice: gariofiloz: spice crete que comeditur de corasceni: spody. añ. 3. j. cubebe. 3. j. fiant troscici.

Ex traditione auctorū recentium.

Confectio de
xilaloes.

.§.III.

Amiditas frigida vel grossa vctositas quicquid colligitur circa cor: quicquid collectio ad cordis pstricōes sua friditate operatur: cor vero sua calitate aptione inedit et dilata tione. Ex his duobus causis sunt duobus morbus: et tremor: vñ si apponat manū supra regionē cordis: sentit tremor cordis cum saltu: per hū appellat cardiacā tremēs. Et aliqui colligitur circa cor hūmiditas cholica: vel sum acur: vñ resoluūt hūmiditas circūquaqz: et fit sudor pntu in furcula et in pectore: et circa collū: et hū appellat cardiacā diaforesis: ex hac non sequit defectio patētis et nimia extenuatio: sic quod sit quidā passio cardiacā de frida causa: quidā de cala: vñ quicquid istoz hū fieri a causis pmitiuis anteb: vt a cāis remotis. Cāe pmitiue sūt accitū aie dolores: pot venenosus: morsus spētis. Antes sūt morbus pālis cū mā vel sine mā: vel officialis vel cōis quod sūt in solo corde: vel in stombo epate splene vel mrice. Morbus quod sitis cordis et alioz mēbroz: pñtū sine mā: aut erit caliditas: aut friditas et sic de alijs. Cū mā vero aut erit sanguinea: aut cholica: aut flatuca: aut melica: aut ex his oibz mixtis. hec aut passio frequēter in febrilz pestilentialibus accidit. Syncopis vero est defectio virtutis motiue et sensibilis fin maiorē sui pte. Dñt aut passiois cā ppinqua et imediata cordis est debilitatio: vel p cām puatā i ipso corde exñt: vel p cām aliūde venietes. Ex hū pñtū syncopis aliqui est a cā ante vel pmitiua. A cā pmitiua sicut a fortibz aie accitū: vt a gaudio supfluo: tristitia: dolore: et ab horribili fetore: sicut a cadaueribus mortuoz: lacunis: vel a loco et pestilencia aeris et sitibus: Cāe autem sunt oppilatio: et vermes ad stombū ascendētes: et subita mutatio de loco ad locū mae: vt in signāta pleurest: et pipleumonia: quā mae trāsserūt circa cor. Cōfectio p repletionē cerebri: vt in apoplexia. Cōfectio p repletionē elboz vel potuū: vel p supflūā euacuationē: vel p pūcturā et motu venenosoz aialū. Sed talia magis ad cām pmitiua sicut timor in stomba vel aspectu rei terribilis. Quibus autem facili accidit syncopis: sunt infantes et decrepiti et qualescētes. Syncopis aut pfirmata curari non pot: quod signū viriditas faciei et puerilis: et distorsio: quāto autem diutius puenat syncopis: tāto deterior est et magis pñcio: sicut talis syncopis ppetua. Tremor aut cordis et syncopis in crisi frequēter accidit p resolonē fumoz et maxime dispñonē: vñ si virtus nālis sit fortis: non est timēduz: aliogñ non est sine piculo. Signa aut tremoris et syncopis eadem sūt in gñe. In syncopi multo tñ sūt fortiora: quod tremor cum fortificat syncopim facit. Syncopis aut dilatur na morte infert. Syncopis cum nausea et abominatione et punctione in ore stombi ex stombo gñat. Quantū ad curaz tremoris cordis: primo euacuent mae cōes supfluetes in vīs ductuū: vt cū enematis et potuonibz: et pmo cum enematis mollitiuis ipsaz materierū et viāz ductuū incistuis subtiliatiuis absterfuit lenitiuis lauatiuis et eductiuis vt infra. R. folioz blitis maluaz. añ. 3. j. mercurial. 3. j. 5. orde et corticati. 3. j. floz camomil. rad. altee. añ. 3. j. 5. epithimi arbemisse. añ. 3. j. qrtā pte. fenugreci cartha. mi. añ. 3. j. ficuū sccarū alba. añ. 3. j. y. vitelluz oui nūo. j. cassie. mūde. 3. j. bñdicte. 3. ly. cūc. 3. j. olei lilioz alboz. 3. ly. salis. 3. j. et fiat enema vt decet fin artē. Istō enema sumat semel ante oēm medicinā. Lenitiuū per superi. R. cassie fistule. 3. j. tamarindoz succi viol. succi rosariz. añ. 3. j. 5. aque sumit terre. 3. j. seri caprini quod sufficit pro po

Serapio 2°
deul. ca. 27.

Alucēna sen
xi^o tertiū ca
nonis.

Rasis in lib.
dignū. c. 7.
e cor
orib
aleno.

Confectio ad
pulsum cordis.

Trocisci de
musco.

Medicamē
de musco.

Enema.

Lenitiuū fa
cile.

Aggregatoris

Aliis lenitiu

Potio mino
luna.

Minoriu
aliud.

Diuersiuni.

Syrupus.

Defectio ipe
ritalis ad syn
copim et cor
dis egritudi
nes.

tionem misce. Istud assumat calidū in auroza: dormiat per
mediā horā post. **¶** Alia potio lenitiua vt supra. **¶** Ma
ne. 3. 5. pūnoꝝ damascenoz. 3. 5. syrūpi violati. 3. j. succi
rosarū. 3. 5. aque sumiterre. 3. j. seri capini qđ sufficit pro
porione: capiat vt supra. **¶** Potio minoratiua. **¶** **¶** Callie
fistule reubarbari electuarij indi maioris descriptione
Nescie. amota scamonea syrūpi de bisātis aque deco
ctionis iuniperi seri capini qđ sufficit pro portioe reubar
barum infundat in sero horis. xij. et dicte expressioni re
liqua addantur: et fiat potio vt decet. Istud assumat in au
roza diebus octo post lenitiuū suprascriptū. **¶** Aliud mi
noratiuum. **¶** **¶** pillulaz de biera simplici indariū fetida
rū amota scamonea. aii. 3. j. agarici. 3. 5. salis gēme. gra.
j. misce et cū electuarij indi sine scamonea qđ sufficit fiant
pille. viij. pro. 3. Scamonea non ingrediat in passionibus
cordis: qz multū inimicat cordi. Istud assumat vbi pzece
dens nō debite solueret. **¶** Diuersiuni. **¶** **¶** floꝝ camomil
le anbei abrotani. aii. **¶** **¶** j. se. iuniperi. 3. y. rozsmarin.
N. j. 5. sumiterre. N. j. cōfundant omnia grossū modo:
deinde misce et bulliant in sufficiēti quantitate aque vsqz
ad cōsumptionē tertie partis aque: deinde vsui referua.
Ista lotione calida post materie euacuationē lauent cru
ra qua vtiat bis in hebda: ea die qua non vtiat lotione:
vtiat fricationib⁹ a genu infra stōcho seluno cū pāno sua
uiter calido: ita vt nō inducant violentiā. Digerant dicte
antecedētes cause et materie flegmatice vērōsfabiles et ge
nite ex indigestione et pꝛie stomacho et matrice. **¶** **¶** Sy
rupus. **¶** **¶** syrūpi de bisātis de absinthio oxymellis sim
plicis. aii. 3. 5. aquaz capilloꝝ veneris apy sumiterre. aii.
3. j. Assumat istū syrūpū calidū in auroza dieb⁹ cōtinuis:
et hoc per sex dies post assumptiōē: solutiū post hūc sy
rupū assumat sexto die syrūpū eradiciuū suprascriptū.
Efficacia a matrice. pꝛocent mēstrua flobothomya vē
tōis cū scarificationibus subtiliātibus aperiētibus puo
cantibus mēstrua efficaciter suppositozys suffumigis et
ebibitis. Cōfiteit stōchus matricis splen et epar. **¶** Ad
syncopim puenientē ex qbusdā vaporib⁹ eleuatis a par
tibus vesice. **¶** **¶** calamenti ruthe se. agni casti aristologie
rotūde diptami cymini anisi spice celice. aii. 3. y. et ponā
tur super fumen. **¶** Ad pulsus cordis expertū. **¶** **¶** meli
se buglosse. aii. **¶** **¶** j. cortici citri croci. aii. 3. j. gariof. 3.
5. cūchari albi lib. 5. fiat syrūpus. **¶** Confectio cordialis
valde nobilis in debilitate cordis ex febre maligna. **¶** **¶**
margaritarū. 3. j. 5. biacint. 3. 5. cinnamomi gariofilozum
macis. aii. 3. j. limature auri et argēti. aii. 3. j. cūchari albi
lib. j. distēperent in aqua rosaz. 3. viij. fiat pfectio in tabu
lis: cooperiant folys auri. **¶** Confectio Imperialis cuius
pꝛopietas est cōfortare cor: clarificare spiritū et sanguinē:
boiem reddit hilarē cōfortat omnia nutritiua mēbra et ce
rebrū et neruos: et subuenit casibus syncopis: et pōt dari in
omni etate et omni tēpore: qz parū excedit in qualitatib⁹.
¶ **¶** rosarū ligritie cinnamomi se. cucumeris melonuz cu
curbite citruli. aii. 3. 5. pineaz mundataz infusaz in aqua
calida passulaz. aii. 3. j. fisticoꝝ. 3. 5. candi. 3. j. nucis musca
te: gariofiloz: ligni aloes: blacte bisātie: mastice: sirici cru
di: reubarbari electi. aii. 3. y. folys been albi et rub. semi. oꝝ
mitgedoarie: doronici: ginciberis: galāge: calamētice: carda
moni. aii. 3. j. sandaloz alboꝝ et rub. aii. 3. 5. fiat elarium:
qđ possit sumi cū spatula cū cūcharo lib. ij. eliquaz cū
charaz in succo boraginis et buglosse et maxime in estate:
et in bieme pōt dissolui in vino optimo: et aromatizet cū
musci ambre. aii. 3. y. sed in estate sufficit gra. j. ossis eius
est coclear vñū parū siue de mane ante cibū: siue in sero.
Et istā confectiōē scribit Gentilis in tractatu de corde.

¶ Sintur Liber Tertius.

Lugdunens.

¶ Liber Quartus eiusdē Aggregatoris et ē.

¶ De egritudinibus stomachi.

Caput. I.

¶ Et traditione grecorum et latinoꝝ.

§. I.

Stomachus intestinoꝝ

pꝛincipium est neruosus. A quo fit stoma
choꝝ verbum: qđ et fastidio: et cum stoma
cho aliquid dicere vñ facere dicim⁹: Iest cū
indignatione siue fastidio: et stomachosus
qđ facile indignatur ac cuncta fastidit et
stomachose fastidiōse. Concoquit enim stomachus et im
mutat: paterfamilias vocatus est: quia totum animal so
lus gubernat. Nam si egrescat vita in ancipiti est. Inter
lienē et iecoris fibras ab vtroqz latere comprehenditur:
supra infraqz inter diaphragma et intestina medius posi
tum habet. Hunc in anteriori parte omentū a posteriori
ri vene grandes fouent. A superiori parte in sinistra ver
gicab inferiori in dextram declinata officioꝝ suozū
ratio exposcere videtur: ob id atram bilem in superiores
sui partem decurrentem: certo meatu a liene assumit. In
imam xō a folliculo fellis flauē bilem pozro delatā acci
pit. Vētriculos in medio tumet: ac pender qui mēbranis
tenuibus septo cōnectit: lienticoꝝ: cordi: cerebroqz: ve
nis: arterijs: neruis: vñ in ictu capitis sepe stomachi sub
uersio euenit. Exterior stomachi tunica carnosa stamineā
venaz in latitudinem protendit qua materia ciboꝝ sub
git: et a digestionē superflua: dum sese astringit: scernere
dicitur. Hinc potentie apocritica nomē est. Interior rur
sus tunica tactus sensum habet vnde cibi apparētia pue
nit: exterior xō cibū potioneqz mutat: ac cōfundit: ea vis
a grecis alloetia vocat: cui relique obsequunt viriutes.
Stomachus intus denticulatus est callo in modū rubi
ad conficiendos cibos decrescētib⁹ crenis versus orifi
cia: nouissima asperitas vt scobina fabriz ab his fibz: que
ob similitudinez mēlenterice dicuntur: oriant que inter
venam et neruum naturaz habent a quibus humor attra
hiunt: inde per maiores venas ad iecur transmittit: s; duz
concoquit stomachus nec sui ignarus est: quoniā in fame
ac siti pꝛinus humorē attrahit: ac pꝛinus recreat. **¶** Stom
machi infirmitate animo ruentes deficientesqz seblena
mas cataplasmatibus vtendo: que stomachum confirmēt:
diaphinicon et vino et farina: et croco: et aloē: et mastice.
aspersionibusqz ex absinthio et melino: et mastichino oleo:
et nardino: et vino. At si stomachum exurant miscenda
sunt: que refrigerent: vt colloquintide succus: vñ lactuce:
vel portulace: vel strychni: vel seris: vel oxypati: vel
olfacis: qui non solum refrigerat: verumetiam obstruit:
multumqz eos iuuat extremarum partium confictio:
qđ si bis melius babeant confluentes in lauacrum sta
tim agendi sunt eis qui frigus sentiant aliquantulum dia
trion piperis dandum est: aut ipsum piper albū. **¶** Luz
autem multa et frigida pituita in stomacho congesta fue
rit: et consequatur exolutio: stomachum aspergimus mul
tum oleo calido: in quo fuerit decoctum absinthium: in
de dandum mellitatum et hyssopum: vel aliquid simile
in ipsum inuergendo oxymelle: et pipere: et diatrio piperis
aut diospopoliticum medicamen: cunctaqz in victa: que
vim secandi habeant. **¶** Si stomachus fuerit infirmus:
sunt superimponenda que possint ipsum cōfirmare: qua
lia sunt dactyloꝝ et vini et farine: et croci: et mastices: et
aloes: intergendūqz ex absinthio: et melino: et masticino:
et nardo: et vino: et admisceant refrigerantia vt colloqui
de succus: et lactuce: et portulace: et strychni: et iunibi: et oli

Id in flau
Stomach

lib ad i

et alia

tripto
narij.

Stom
firmit
mo oꝝ
quib⁹
ramur.

Stob
in stōch
gleban
ma oꝝ

De cur
mach.

in flau
4. vñ
3. 2.

facis. Qd si inflammati aliqd circa pcoridia appareat ad-
miscendum etia inuergendo: qd seder: vt ex oleo camomelli
no 7 ciprino adipe galline: vel anseris 7 bdelio vl' armo-
niaco: id gen^o alyis in cataplasmatibus ex apy semine 7 te-
lis 7 alice 7 camomille floribus: que coposita vim habeant
paradi tenuitate sua 7 amaritudine 7 actione. ¶ Med-
icamen facies ad inflatione 7 languore: 7 comuniter oem
stomachi dolore: succi papaueris albi. 3. u. piperis casto-
rei. aii. 3. j. petroselin. 3. iij. nardi syriaci. 3. j. terito i pulue-
rem poti prebe in cubili: 7 ad cubile qui bene valer plus
dato: doloris expers est: 7 facit cocoonem in primis cella-
tis mulierib⁹. necnon viros cellacos inflationes 7 crudita-
tes: 7 febri: 7 hypochondrioz dolores: 7 i cruditiu: febres
7 tussis: lateruz dolores: 7 spasmata: 7 vbi opus sit citare
vinu. ¶ Alia antidot⁹ optima. Nardi spice piperis. aii.
3. j. cassie fistule costi. aii. 3. u. da ex aqua nocur: factiqz non
solu stomachicis: sed etia epaticis: 7 nefreticis 7 audacter vte-
re. ¶ Aliud pstanteu remediū pluris experientie. māluz
beleni. 3. iij. maratri se. 3. u. piperis. 3. u. petroselin. se. 3. j.
mellis attici crudi optimi lib. u. qd si nō habeat alterius
disputat. Ego aut adieci cruce semen ad. 3. u. 7 oino suc-
cessit egregie. ¶ Aliud stomachū: petroselin. macedoni-
cise. cumini. aii. 3. iij. capit a ieiuno: 7 in vespera cuz pau-
co vino diluto. Dec Alexā. ¶ Itē stomacho frigido luni-
peri se. piperis. aii. 3. u. singiberis. 3. iij. petroselin. 3. j. mel-
lis quantū satis sit vtire. pro melle saccharum adieci.

Ex traditione penozum 7 arabum.

§. II.

Stomachus

in duas diuidit sectio-
nes. s. os stōchi: 7 cōca-
uum ei⁹: 7 iter vtrāqz est oia in suba 7 actio-
ne: quoniam os stomachi est plures habes nu-
meros 7 plures sensus. In actione quidē qm
quis ambe diuisiones simul has duas efficiant actiones
scz appetitiuā 7 digestiua. Nā magis ppiū interiori par-
ti stomachi est digestio: 7 magis ppiū ori ei⁹ est appetit⁹:
7 interiori eius est etia appetitus: verūm est minor appe-
titus ori stomachi: 7 ori stomachi digerit: verūamen mi-
nus q̄ interior pars. Hoc aut membrū infirmat egritudi-
nibus multis comuniter 7 ppiū. Comunes aut sunt sicut
reliquoꝝ mēbroꝝ siliū partū 7 officialiū 7 solo impa-
ris. Et accidunt in eo caliditates: qm infirmat per malitiaz
cōplexionis. Qd aut accidit in eo ex egritudinib⁹ officia-
libus est sicut flegmon: aut apostema flegmaticuz qd di-
cit⁹ molle: aut apostema melancholicuz: aut almeftira: aut
solutio cōtinuitatis sicut incisio aut foramen. Et iste egrit-
tudines quidē cōmunicat stōcho 7 alyis mēbris. Que vō
stomacho 7 ori ei⁹ sunt ppiū destructio digestiois: 7 ei⁹
diminutio 7 malitia: 7 destructio appetitus: 7 appetit⁹ ca-
ninus 7 singultus 7 nausea: vomit⁹ 7 qbusdā aduenit syn-
copis pportionata ad stomachū ppter lesionez oris sto-
machi 7 psequit⁹ eos spasmus: 7 liber: 7 epilepsia: 7 inge-
tudo. Et nos quidē iam vidimus quosdā febriētes: quos
cōsecutus est spasmus subito: pter qd appareat in eis ali-
qua significationū quibus significaret illud. Postqz ergo
enommerit cholera euaserūt statim: verūm oēs iste egrit-
tudes nō accidunt nisi qm alia ledunt mēbra: 7 ledit sto-
machus lesione eoz: 7 appetitus comedēdi lūni 7 carbo-
nes 7 que sunt illis similia: plurimū accidit cū lesione mē-
bri. Et fortasse putrefit aliqd in stomacho: 7 facit accide-
re pncipitate delectationis 7 nauseā: 7 fortasse adheret in
stomacho humor in pāniculo intrinseco ei⁹ siliis glutino:
7 facit accidere synopim: 7 fortasse natat 7 attrahit vom-
itum. ¶ Cōstatinus. Incipiamus a mery qd ab ore cibuz
ad stomachū ducit. Illud mery magnū inuamētū est cor-
poris: cū porret cibū ad stomachū 7 potus: 7 patit tribus

modis: vel ex mutatione cōplexionis: vel ex apate: vel ex
vulnere: vnde ei⁹ actio mutat⁹: 7 trāsglutiedī plus auferi.
¶ Desideriū cibi 7 potus esse intelligimus sensum stōchi
exinaniti in venis recepta suggētibus. Corruptio deside-
riū sit tribus modis. Ex humoribus crudis: vel cholericis
ori stōchi dominatibus: vel ex ablatione virtutis deside-
rabilis: 7 sensibilis morificatione sui: vel ex corruptione
mētis appetitū nullius cibi neciū intelligētis. ¶ Appe-
titio canina tribus modis sit: vel ex frigida cōplexione
oris stōchi dñante vel ex acidis humorib⁹ ibidē coadunā-
tibus: vel ex vltimitate exinanēdi: quaz patit vis corporis
ex frigida cōplexione de aliquo acido humore: nīā seq-
lutionē est videre: vñ corp⁹ debilitat⁹: 7 plus q̄ digerat
māducat: omnis enim digestio ex calore sit tēperato vel
nimio. Cū ergo aligs hac laborat infirmitate: qz caret ca-
lore plus q̄ digerat potest māducare. Cum enim ex defe-
ctione ptingit virtutis cōtētiue qd māducat in stōcho nō
digerit: sed fere sicut intrat crudū 7 indigestū: itidē emi-
tit per secessus. ¶ Et aliqñ qdā hoies appetit irrationa-
biliter: sicut cretā lateres carbonēs: 7 silia corp⁹ nō adiu-
uantia: 7 hec sepe fiūt in mulierib⁹ frigide nāe: 7 pregnā-
tibus maxime: qd sit ex malis 7 putridis humoribus sto-
machū inuiscantibus: vel ex alyis mēbris ad ipsuz cōflue-
tibus: sicut mēstua in mulierib⁹: que dum papiūt ipsaz
mēstua ad stōchū ventūt. ¶ Diuerstas huius appetit⁹
fm qualitates humorū in stōcho se coadunantiū conside-
ratur. Et aliqñ rursus bibēdi auferit appetitus: qd sili-
tribus modis effici: vel ex nimys 7 humidis humorib⁹
stōcho dñantibus: vel ex deflectione virtutis sensibilis: vel
ex corruptione mētis. ¶ Aliqñ sitis augmētā ex cōplo-
ne calidoꝝ humorū mēbroꝝ pectoris dñantia vel epatis
siue ex apatibus calidis in eis. ¶ Et aliqñ sit eructuatio
extra tēperamētū nature: cuius causa vctostas inflatiua
est quā per os expellit nā. vctostas hec est ex stōchi defe-
ctione: 7 stōchi deflectione est ex mala cōplexione: vel quo-
rundā humorū dñatione. Si humores sint calī fumo se ru-
ctuant: si frigidi acide. Acida ructuatio q̄mox ex causis
est: ex frigiditate stōchi: vel ex adunatione cibi: 7 multitu-
dine sui: vl' ex nā frigidissima. Uniuerfaliter cā ructuādī
est ex deflectione caloris in stomacho: ne cibo dñet 7 dige-
stioni: sicut videm⁹ in paruo foco si multa ligna 7 viridia
apponam⁹. ¶ Aliqñ aut sit singult⁹: qui malus est mor⁹
virtutis. Desideriū expellere re nociuaz: qui multis mo-
dis sit. De repletionē: 7 de inanitionē: de corruptione cibi
infra stomachū: 7 sui permutatione in pūgitiuas qualita-
tes: de frigiditate oris stōchi: de vctostate inflatiua stōchi
ex repletionē: vel ex multis hūorib⁹ humidis: vel ex mul-
titudine potus 7 cibi. Et qm qz pūtiua vult custodire sa-
nitatē stōchi custodiat: ne sibi neciūz cibū phibeat: neqz
plus det q̄ digerere valeat. Antiq parū comedere prece-
perūt: vt calor nālis dñetur sue digōni. ¶ Si enīz come-
damus hec que calor nālis nequeat digerere: fastidiū ge-
nerat. Fastidiū magnū est nocumētū ad sanguinē corrū-
pendū: 7 morbū generādū. qd si sit ex malis cibis grossis
generatib⁹ chimos grossos: morbi duri 7 diuturni gñant.
Et cū hō anteqz cibū accipiat abominationē patiat⁹: mali-
chimi i stōcho eē itelligunt⁹: qd si sint in spatio sitate stōchi
facile cū vomitū pnt expelli. ¶ Si pclusi in suis pellicu-
lis abominatio sit inde: neqz vomitum facit: qz humores
illi inclusi sunt 7 inuiscati ori stōchi si sint calidi generant
sitim: 7 fumose faciūt ructuari. si sint frigidi appetitus ni-
mius sit sine siti. ¶ Et bonū est corpi si vomit⁹ nō neciūz
sibi sit: 7 si necesse beat vt fm crīsim fiat. Est aut vomit⁹
cū os stōchi moueat in expellendis eum gravantib⁹ vel
pungentibus cibis: siue humoribus: aliquādo sit vomitus

Alii causent
ocideriū
Cōstantino.

De canino
appetit ex
Cōstantino.

De irrōnabi-
li appetitū ex
Cōstantino.

De defectu
appetitū po-
tum ex Cō-
stantino.

De siti.

De eructua-
tione.

De singultu.

De fastidio.

De abomina-
tione.

De vomitu.

Id in Ratio:
Romachi.

Id ad idē.

De crado

capit 3°
quarū. c. i.

Stom-
firmat
mo dū
quib⁹
ratur.

Si ob p
in stōchi
glebata
nia dē

De cur
nachū.

in Ratio:
4° viaticū
5. i.

Aggregatoris

ex stomachi defectionibus: cum retinere cibos vel humores non valeat quos nam sursum eleuat: cum pars stomachi inferior ore sit fortior: vel inferius nam deprimat: cum os stomachi sit fortius parte inferiori. Et in stomacho aliqui est inflatio: que est aer non coctus frigidus et grossus nascens propter in stomacho de inordinata dieta. Aliqui in capite sit ventositas: quia venti motio naturaliter petit superiorem nasci: et tunc in toto corpore maxime in hydropicis. ¶ Est autem inflatio vel de humoribus crudis: vel melancholicis: sed differunt ad invicem: quia de crudis humoribus mollis et humida: de melancholicis sicca et dura. ¶ Anicena. Stomachus nutrit tribus modis: unus est quo fouet cibo adhuc in eo existente. Et secundus est eius quod ad ipsum venit de nutrimento in venis. Et tertius est eius quod ad ipsum effundit tempore famis vehementis ab epate ex sanguine rubeo puro et nutrit ipsum. Et vltus medicinarum et ut assuescat stomachus uti adiutorio medicine in operationibus suis ex causa est egritudine stomachi. Et stomachus quidem vehementis sensus parat est ledi et impediri a qualibet causa generalia humorum: et non est aliqd ita vaporosus ut fructus. Et scias quod egritudines stomachi quando plangant: perducunt ad raritatem texture villosorum eius: sit difficile succurrere et medicari. Cumque autem bonitas adest gustus: et est sanus non eligit saporis supra dulcem. Et plime egritudines stomachi sunt frigide: et color stomachicorum est plubeus. ¶ Qualitas complexionis calce stomachi significat sitis: nisi supfluat et deiciat vntem. Et malitia complexionis frigide stomachi: quandoque perducit ad hydrophorum et illam. Et cura malitie complexionis in qualitatibus actibus facillima est: quia facillime inueniuntur medicinas contrarias eis vehementis virtutis. In passivis vero est difficilima et propter complexionis sicce. Et cum malitia egritudinis stomachi est ambigua: tunc non est quod magis conferat quam hiera: pigra: sed cum eius malitia est sine malitia: tunc ipsa nocet calidum et sicco. Et quandoque postio ventosarum super stomachum in doloribus frigidis maximam affert iuuamentum. Et aloë quidem est coeueniens in euacuationibus stomachi. Et scamonea est non eius stomacho et inimica ei: non igitur audeas dare ipsam nisi cum necessitas adest. Et aqua ferri mineralis: aut in qua extinguitur ferrum ignitum multoties est adunatius stomachi humidi bonis. Et scias quod debilitas stomachi fortasse est causa omnium egritudinum corporis. Et deterior debilitas stomachi est illa que pergit in rarificatione texture villosorum eius. Et frigus quidem vehementius pertinet ad appetitum. Et omnia olea et vntuosa et propter butyrum persternunt appetitum. Et fames semper plurimum est a supfluitate caloris in corpore toto et extremitatibus eius. Quandoque sit fames propter vermes et serpentes magnos: cum cito incipiunt venire ad comestum: et appropinquant eis: et dimittunt corpus et stomachum famelicum. Et multoties caninus appetitus perducit ad bolismum et subethum et mortem. Et est bolismus fames vaccina: et est fames membrorum cum satietate stomachi sunt igitur membra famelica valde indigentia nutrimento: et stomachus respuens ipsum. Et scias quod digestio est fundi stomachi: et appetitus oris eius. Et quoties festinat digestio festinat descensus: si tardat: tardat. Et cum medicaueris aperta causa stomachi: tunc cauere in potu sumas solutiuum forte: aut quod vomere facit: nam administratio vomitus error est. Et ille qui vomit sanus ex stomacho suo est ad desperationem propinquior quam ad spem. Et subuersio stomachi est motus expulsois: cui non associatur motus expulsi. Vomitus vero est ut associetur motui facto ab expulsoe motus expellendi ad exteriora. Et nausea est dispositio stomachi que quasi suscipit hos motus: et est quasi declinatio ad hos motus. Et vomitus quidem sanguinis cum egreditur a necessitate potest dicitur mortem. Et vomitus quidem purus est malus cholericus quidem significat

De inflatib

stomachi.

Anicena fen
13. tertij.

Lugdunensi.

superfluitate calitatis: et flegmaticus supfluitate frigoris simplicia puri. Et vomitus diversorum colorum deterior est nigro. Et sanior quidem vomitus est permixtus medius in grossitate et subtilitate. Singultus est motus diuersus compositus: sicut spasmus contractus cum tentione dilatatus in ore stomachi: aut in toto corpore eius: aut mery: et est motus debilior motu vomitus et quasi motus ad vomitum debilis. Et si homo habuerit singultus ex malitia et accidit ei in seipso sitis ei singultus resoluit. ¶ Rasis. Egritudines stomachi sunt debilitas digestionis: et malitia sitimibz: paruitas appetitus: et supfluitas eius: et dolor qui commouet post comestionem: et vomitus eius quod comedit: et apertum et vlcera. ¶ Ex traditione auctorum recentium.

Stomachus diuisus est in duas partes. Prima dicitur os stomachi. i. mery siue pharynx. Secunda vero inferior ei est coacuitas. De autem partes differunt inter se scilicet in substantia et actione. In substantia: quoniam os stomachi id est substantia mery magis est lacertosum et nervosum. Concauitas vero stomachi est magis carnosus et minus nervosus. Et hoc sic intelligitur: quia in mery minus est de carne et plus de nervo et ligamento ex quibus est lacertus. In concauitate vero stomachi minus est de ligamento et nervis: et plus de carne: et quanto plus descendit ratio plus caro augmentatur per digestionem. In actione vero differunt: quia quibus vtraque pars digestionem efficit: et appetitus: pars vero superior plus habet de appetitu: et minus de digestionem. Coacuitas e converso. Et quoniam lacerti qui mouent mery ad attrahendum: et habent a primis spondilibus colli: et dicuntur longitudinales: quia per eos sit attractio: et actio transglutendi que est naturalis actio ipsius stomachi. Vomitus autem non est actio naturalis: imo fit per quosdam lacertos: qui non sunt intra substantiam mery: sed sunt in quadam pellicula exterius ipsam inuolueret: et dicuntur latitudinales: per illos enim sit expulsio superflui illius de currentis. Passiones autem mery siue oris stomachi multe sunt et diuersae: ut est defectio transglutendi: corruptio appetitus vel desiderii: caninus appetitus: bolismus: ablatio appetitus vel irrationalis: dolor pro cordis: sitis: singultus: vomitus: eructatio: natatio cibi in ore stomachi. Passiones vero partis inferioris stomachi sunt: eructatio: singultus: fastidium: abominatio: vomitus: inflatio stomachi. Cum ergo vtraque pars stomachi diuersas passiones incurrat: primo dicemus de aliquibus passionibus mery. Nam de omnibus dicere mare esset magnum. Incurrit ergo mery morbos constitos et officiales et coes: sicut omnia genera apostematum et oppilationes: quoniam coartat a spondilibus colli dislocatis: aut propter apostema membri circumstantis: aut propter supfluum fluxum sanguinis. hec enim omnia impediunt officium transglutendi: et insuper nocumentum accidunt in lacertis latitudinalibus: que etiam adiungunt illam eandem operationem: ex eo quod longitudinales attrahunt superius: latitudinales vero inferius comprimunt. Harum passionum cause per sua signa inuestigantur. Signa autem morborum consimilia per se patent propter accidentia malorum complexionum. Apostemata vero tactu vel visu cognoscuntur: vel per sua signa. Coartatio autem propter dislocationem spondilium per dolorem colli manifestatur. Destructio seu ablatio appetitus eiusque diminutio: seu famis que est finis balenum cibi indigentia: seu desiderium calidi et siccitatis: sitis est indigentia potus: et desiderium frigidi et humiditatis: cuius organum os stomachi non instituit sunt more: sunt enim spes nocumentum appetitus actionis. ¶ Electuarii cum aqua cydoniorum: quod facit appetere cibum. R. aque cydoniorum lib. iiij. mellis lib. ij. aceti fortis lib. j. decoquantur super prunas et accipe spiritum eius: deinde de sumantur singulis. R. iij. triopiperis. an. j. y. teratur

sicra fac
appetere
um,

Rasis
dificultati

ille puer
es appet
canino.

electuarii
de canin
pccatum,

ille pte
co stomachi
ol lction

lariu 3 p
facto 1
kbi.

bedicam
an vch
nu,

yrup
lena fuit

lariu 21
stomachi

stromum
m,

Conary
cu app

cū p̄dictis: decoquat donec fiat sicut substantia mellis: et
detur ex eo coclear vñū: de f̄ in ieiunio ante pr̄adium per
duas horas. ¶ Trifera mūdificās stōchū a cholā et flate
et soluit vētrem cū facilitate: et facit appetere cibū. R̄. mī-
rabolanor citrinor chebulor emblicor et belliricor. 3.
aī. 3. x. liquiritie rasc. 3. v. turbit albi mūdati. 3. v. cingl-
beris. 3. iij. cinnamomi beil. aī. 3. y. terant et cribellentur:
et liniant cū oleo de amigdalīs dulcib⁹: et p̄fice cū melle: et
de f̄ ex ea portio integra. 3. iij. aut. iij. cū aq̄ calā. Medica-
men expellēs appetitū bolisimī. R̄. cardamomi maioris:
cūbebe. aī. p̄. j. cucchari albi partes. iij. dosi sit aure⁹. j.
¶ Pillule educētēs flegmā acetosū de stōcho: cōueniē-
tes appetitū canino ex frigiditate cū humoris vitio ace-
tosū. R̄. turbit albi et mūdī agarici. aī. 3. j. spice. 3. j. cōfice
cū oxymelle squillitico: et de f̄: deinde de f̄ diatrionpi-
pereon: diacyminū qd̄ digerit et p̄sumit humore acetosū:
et alterat discrasia stōchi frigida. Cū xō adest fluxus: qd̄
est p̄limū: tūc cōueniēs est p̄fectio electuarij elephāgine:
qd̄ fit in tēpore estatis. Cibis aut̄ expertus est ex raffano
vitellīs ouor et vinctuosus et p̄ungēdinib⁹ multis: cōsumit
humores: aufert discrasia frigida: et sensus obtūdīt seu ap-
petitū. ¶ Electuariū curās caninū appetitū: et corruptus
desideriū. R̄. passulaz enucleataz. 3. v. cupulaz gladiū
3. ij. 5. anis. 3. ij. myrre mirabo. nigroz emblicor et bellir-
ricor. aī. 3. v. scoric ferri infuse in aceto exiccate et torre-
facte. 3. v. iij. cardamomi maior cūbebe. aī. 3. y. cucchari
tabarset qd̄ sufficit. dosi sit. 3. j. cū aqua anthos stōcho ie-
iuno. ¶ Pillule p̄seruātēs stōchū ab omni leſione intrin-
secā: nec p̄mittūt putrefieri humores in eo: imo abstergūt
et mūdificāt rugas et parietes: et q̄ assiduat vsum eaz die-
bus singulis p̄manebit illesus a dolorib⁹ stomachicis: nec a
doloribus capit⁹ vexabitur vñq̄: et nihil est oculis salu-
bius: et est medicina m̄fids vitiole. R̄. mastice. 3. 5. aloes
electi. 3. x. agarici boni. 3. iij. cōficant cū succo altitiei vñ cū
succo bethonice. dosi sit. y. pillule vel. iij. qñ iur dormitū:
et possunt recipi p̄m modū volūtariū vsqz ad. v. aut. ix.
vel. xj. ¶ Electuariū p̄fortās cor cerebrū et totū corpus:
puocāt mēstruaz et est exp̄tū p̄trefactiones in stōcho: et
subuenit ap̄ariū stōchicis pat̄i aliquā putrefactionem
in eo. R̄. triōpiperō. aī. 3. j. garosiloz. 3. y. aristologie lō-
ge sedoarie violaz bethonice. aī. 3. iij. sal gēme. 3. y. myr-
re electe ad p̄dus oīuz. Cōfice cū syrupo de spica. dosi
sit. a. 3. 5. vsqz ad. 3. j. 5. ¶ Medicamē imp̄toris in siue
hemētī. R̄. aquā frigida et irroza desup̄ acētū albus puz
quātū tolerare poterit: et d̄ bibere stōcho ieiuno quantū
est cupi. ¶ Itē epithimē stōchus cor et ep̄ar ex puluere
cāphore sandaloz cū succo rasure cucurbite: aqua rosarū
et pauco aceto: et cataplasmet cū folijs salicis vitis i aq̄ ro-
sata. ¶ Itē fiat iulep de succo lymonū: vel de cucurbita:
et teneat in ore cristallū. ¶ Syrupus extingūēs sitim ex
causa calida et f̄cca. R̄. cicoree endiūte ep̄arice lupulī bo-
raginis acetoselle. aī. 3. j. violaz rosaz floz nenupharis
et cucurbite lēticulaz aque floz vñ. aī. 3. v. ordeī mūdī
3. j. p̄mnoz sebesten iūibaz. aī. nūo. x. x. seminū frigidō-
rum. aī. 3. j. p̄sily integri se. cydonioz. aī. 3. v. cucchari
albi lib. j. succi granatoz mucor lib. 5. cāphore. 3. 5. cro-
ci grana. v. sumat cū aqua frida. ¶ Electuariū nobile cō-
fortās stomachū. R̄. galāge nucis muscate: cardamomi.
aī. 3. y. anthos. 3. 5. mēthe alse. aī. 3. iij. syrupo de corticib⁹
citri quātū sufficit. ¶ Lerotū filij Zacharie cōfortās sto-
machū. R̄. cere mūde. 3. iij. terebēntine. 3. y. 5. olei nardini.
3. y. liquefac eas: et sup̄asperge puluerē. R̄. myrre masti-
cis aloes. aī. 3. j. rosaz. 3. v. p̄eonie castorei. aī. 3. y. anis. 3.
v. calamētī. 3. v. garosillo. nucis muscate cardamomi ca-
lami aromatici reupōrici. aī. 3. 5. Cōfice vt bñ stōcho ad-

bereat. ¶ Pillule restringētes vomitū. R̄. myrre masti-
cis: sanguinis draconis. aī. 3. y. anther. 3. j. p̄fice cū succo
mēthe: et da mane et sero. ¶ Cōfectio syrapi de berberis
p̄ueniēs ad idē. R̄. berberis spody. aī. 3. 5. vñe acerbe. 3.
y. cicoree. M. 5. cucchari lib. y. et da ieiuno stōcho aīz aq̄
mastice. ¶ Ad vomitū infantū. R̄. succi cydonioz mē-
the: vini pontici aī. equales partes: fac bullire: et misce in
eis mastice: corticū tburis. aī. 3. 5. spice cinnamomi gario
fili nucis mus. gallie mus. aī. 3. y. et infusa birra scarlete be-
ne calā applicet. ¶ Cōtra debilitatem digestiue stōchi et
p̄nter ep̄atis et renū caliditatē vbi sunt bec accidētia. vñ.
debilitas digestiue stomachi frida flegmatica: dolor assi-
duus quasi quedā vētostitas in eo gīata q̄ sepe et minuit et
augmētatepatis calitas excessiua cōplexionalis magis
q̄ m̄lis: deſcēsus humiditatis siue catarrī a capite: dolor
in eo aggrauatius ex causa frigida: inflāmatiō renūz cō-
positionalis magis: dolor in eis ex causa eadē. In tali ca-
su valēt remedia sequētia. ¶ Digestiū facile. R̄. syrapi
de abstinbio. 3. j. mellis rosati colati. 3. 5. aquarū abstinbio. vñ.
3. 5. cicoree capilloz veneris. aī. 3. j. 5. misce. Assumat ca-
lidum et nō tepidū in auroza decē dieb⁹ cōtinuis: sicut po-
stea ieiun⁹ horis trib⁹: dormiat desup̄ horis duab⁹. ¶ So-
lutiū facile. R̄. pillaz elephāginarū de rembarbaro aga-
rici electi. Agaricus minutim incisus in frustra ponat in
infusione oxymel. simpli. p̄ horas. x. deinde ex ipso cum
alys fiat pillule. vñ. p̄. 3. istaz pillaz accipiat vsqz ad. v.
aut tres in mane in auroza et hoc in capite. vñ. d̄: usqz ita qd̄
cū assumpserit. vñ. dieb⁹ de syrupo accipiat pillas: deinde
alys. vñ. vicib⁹ accipiat de syrupo vt supra: et demū de pil-
lulis. ¶ Cōfectio stōchi et ep̄atis p̄fortatiua. R̄. specieruz
diarodō abbatis aromatici rosati descripti. Sabielis. aī.
3. y. 5. cucchari albiſsimi. 3. x. fiat cōfectio solida in mor-
sellis. 3. iij. p̄. mozzello cū aqua abstinbio et endiūte: acci-
piat omni die vñū mozzellū in auroza: et de sero ante cenā
per horā alii: et sic cōtinuet. vñ. diebus iteratis illis dua-
bus purgationibus dictis supra. ¶ Uncio stomachi cō-
fortatiua. R̄. oleoz mastice. 3. j. abstinbio. 3. j. 5. cydonio-
rum anther. aī. 3. 5. pulueris abstinbio mastice mēthe. aī.
3. j. garosil. 3. 5. calami aro. 3. j. gallie mus. 3. 5. cinamo.
3. j. corralloz rub. coriā. p̄para. aī. 3. y. et cū modico ce-
re fiat ynguētū p̄. stōcho. yngat stomachus mane et se-
ro ante pastus horis duab⁹: supponat deinde p̄nus cali-
dus: hac vnctione vñā facta p̄ma purgatione. ¶ Uncio
ep̄atis p̄fortatiua: et eius calitatis remissiuā. R̄. oleoz de
spica. 3. j. rosati. 3. 5. pulueris sandaloz rub. 3. j. spody. 3.
y. et cum modico cere et aceto fiat ynguētū. yngat ep̄ar
vt de stomacho dictum est: et superponat p̄nia non cali-
da: sed tepida: precedant tñ hanc vnctiones purgationes
dicte. ¶ Pillule stomachi cōfortatiue: et caliditatis ep̄a-
tis remissiuē. R̄. trociscorum de spodio. 3. j. trociscorū de
rosis descripti. Mesue. 3. y. cum syrupo de abstinbio fiat
pillule. vñ. p̄. 3. postq̄ complete fuerint purgationes et
confectiones dicte: incipiat vñ bis pillulis diebus. x. con-
tinuis qnqz in auroza: sicutqz ieiunus horis trib⁹: et dū va-
dit dormitū lōge a cena accipiat tres. ¶ Stomachi et
ep̄atis p̄fortatiū. R̄. summatū abstinbio qd̄ sufficit p̄. 3.
rafiolo passularū ad corinthios tantūdem pulueris ma-
sticis coriādroz p̄paratoz: endiūte. aī. quātūlibet. ab-
stinbio minutim incidat et nō pistet: deinde oīa simul
incorpozent: et fiat cū pauco paste subtilissime rafiolus.
Assumat de hac mīxtura octo dieb⁹ p̄ntis mane: et etiaz
post ip̄sū assumptionē capiat vñū coclear passularū ad
corinthios: deinde sumat vini mediocris caloris. 3. iij. de-
inde ster ieiun⁹ horis trib⁹: postea p̄adeat. ¶ Uncio fa-
miliaria a i renū calitatē excessiuā. R̄. oleoz nenufaria

Pillule restri-
gētes vomitū
Syrupus de
berberis.

Ad vomitū
infantum.

Causa nota-
bilis in debili-
tate stōchi et
calitate ep̄as.

Digestiū.

Solutiū fa-
cile.

Cōfectio sto-
machi cōfor-
tatiua.

Uncio sto-
machi cōfor-
tatiua.

Ep̄as vnctio
cōfortatiua.

Pillule con-
fortatiue.

Stōchi et ep̄a-
tis cōforta-
tiua.

Uncio ad re-
nū calitatem.

Aggregatozis

De crucea
none.

De singulu
et ciocura.

Confectio con
tra singulu.

Decoctio,
pillule con
tra singulu.

Emplastrum
ad idem.

rosati violati. aii. 3. 5. sandalo rub. 3. j. cinnamomi. 3. 5. ace
ti. 3. 5. et cum modico cere fiat vnguentu. Ista unctione vn
giantur renes sero cum vadit dormitū: supponat pānus li
nūs tepidus. Et eructatio si multiplicet digonē cor
rūpit et qñ minorat inflat stōchus: et confert ei masticatio
thuris et cymini: et qñ multiplicat vtaf vomitu ante cibū
et eluatio diapigeon: et cingebere cōdito et balneo. Et sin
gultus aut fit ppter grossam vētositatē: aut ppter rem mor
dicatē os stōchus: aut ppter apostema in epate: aut ppter
euacuationē supflūā. Et signa ei⁹ q⁹ accidit a mordicatione
ne ozis stomachi sunt q⁹ fit post comestionem rei calide:
aut vomitus cholere rubee: aut viridis aut nigre. Et cura
ei⁹ est traxere aquā calidā aliquoties: deinde sumat oleū
amigdalariū: aut sumat de butyro recētū paulatim: et si se
datur bene: et si non: administra vomitū dando in potu sy
rupum acetosum et aquā calidā: et euomat eū multoties:
deinde da ei oleum et sorbitiones lenes factas ex amylo et
oleo amigdalariū et succubarō. Et qñ est ex vētositate gros
sa et accidit infantib⁹ post repletionē lactis: et cōferunt ei
ameos. 5. calamentū masticis quoz sumat puluis pon
dere. 3. j. 5. cum vino puro. Et eius qui fit ex apate epate ca
lido signa sunt: febris acuta et nausea. Et cura eius est flo
botomia basilice: et sumere in potu aquā ozdei et grana
torum: et emplastre par sandal. et aqua ros. et aceto et cā
phora: et sumere in potu aquā solatri et endiuie bullitā: et
syruo acetoso. Et fit singultus post diariā et solutionē vē
tris et eius debilitatē: et plurimū etus curationē nō habet:
et est signū malū et curat fm dispōnē sumēdo in potu lac
temp: et sorbitiones lenes: et vinū plurime cōmfectione: et
aquā carnis. Et Confectio Hippo. Rectificas malaz cō
plexionē stomachi frigidā: expellēs vētositatē: et liberans
a singulu. R. corticū siltico: exteriorū: costi amari: casto
ret: petrosilini. aii. 3. j. balsamite: calamētū: anisi: masticis:
spice. aii. 3. vj. aristologie. 3. iij. Confectio cum oxymelle sgliti
cor: da. 3. j. cum aqua siltimbry. Et semen ruthe cum nitro: et
aqua mellis curat singultū ex ventositatibus grossis: que
sunt ex gulositate. Et decoctio squinātū: coriūz silti
corum cum qualitate liberat ab eo. Et Pillule singulares
cōtra singultū calidū: et humores acutos ascēdētes ad sto
machum ex epate et malitiā eius calidā et sicca et febris.
R. spody se. endiuie: porulace: ligni aloes. aii. 3. j. 5. pulpe
tamarindoz. 3. 5. raved electi. 3. j. conficiantur cum aceto.
Et Emplm ad idē. R. triū sandaloz. spody farine ozdei.
aii. partes equales: confice cum succo sempuue. Et Empla
strum cōtra singultū ex grossis humoribus: et delet dolo
rem eius. R. galange baccarūz lauri aristologie rotunde
ruthe gētiāne. aii. 3. iij. myrre castorei. aii. 3. y. gariofi. 3. v.
rosaz. 3. y. masticis. 3. 5. cōfice cum aqua mellis sanfuci.

De egritudine in epatis.

Capit. II.

Ex traditione grecorum et latinorum.

Jecur a dextra parte est sub pcoridys: et
in quatuor fibras secatur. Dicitur
iecinus. Tuic mēbro sanguinis originē recē
tiores phisici attribuerē: quod si validus est
aucto sanguine augeri mēbra vident: inual
do decrecere nō dubitū esse si extenuata in nobis mēbra
sunt eo cōualescere facile implent. Plato xō noster Je
cur nobilissimū mēbrū esse putauit: in quo diuinationis
gratiā collocauit: quo priuato nec euident quicq⁹ sit vari
ni signū. Jecur iter exta pportione maximū est. sub p
coridys a dextra parte suspēdit sanguine et spiritu nālī re
ferum. In trīsecus cauit: extrinsecus gibbosum: e regio
ne lienis. vētriculo leniter pmitens infidet: que fouet: in
viuēte magis pēdet. In eo multiplex vis est: naz attrahit
retinet cōcoquū: digerit et expellit. succū enīz omnē in sa

Lugdunens.

nlem in bilē: ac atrā bilem digerit: et potētie ex tēperato
cordis calore nutritiue virtuti deseruiunt congenite. Jeci
nozi varij deputant morbi. Nam infirmitate et inflāma
tione herysypilatis: dicitur enim herysypilas a grecis cum
super inflāmatōne rubor vlcus ambit: et scitis et abcessi
bus corporis que apostemata nominant: et vlcis: et op
pilationibus capiunt. De infirmitate igit ipsius pmo di
cendum: qua epaticos pprē languētes appellare consue
uimus. Si itaqz succos exbaurit secellus: humidiora xō
in iecur redeat: aut in totū venter vacet morbo: existimā
da est iecoris vis ad trabendū infirma. Si xō simili abla
tioni recētis carnis videant excrementa: alteratiua et san
guinis effectrix dicenda est. Uerū si ob calidaz distempe
rantia. pūmū gdem puurefactiones fiēt humorū. Deinde
carnis ipsius iecoris: et cōpunctiones vētris male olētes:
bilis ad modū crassa et affluens colore: vt in pestilētib⁹ fe
bribus apparet. Cōtabefacto aut iecore totū contabescit
corpus: et febricitat languētes: appetitūqz amittit: et fecu
lentū hauriūt: et bilē vomūt. Si frigida xō fuerit distēpe
rantia: neqz perpetue excretionēs: neqz multe sunt inue
terescit morbus: diebusqz aliquot finit confertim venter
male olens velut lutū sanguinis crassi siltis atre bili mul
to: varioloz colores frigida ostēdit distēperātiā: cū obcu
ra subest febris cōstanqz facies magis appetētes sunt ci
bi: quocūqz tales fuerint distēperāte vbi ariditas subest:
excrementa docent: siltis adest si paucitas sumit: cum humi
ditas: humidiora et plura minusqz siltit. Inflāmato aut te
core: cōmuniter quidē omnib⁹ dolor ozit in dextris pcor
dys sursum penetrans ad ingulū vsqz humerūqz partē
eiusdē. Deorsum xō ad latus vsqz qd noibū vocat: et acu
ta febris: et tussis arida: et siltis et appetitus amissio spiran
diqz difficultas: et lingua pmo quidē rubra videt: post xō
atra: vomitūqz bilem: et vēter astringit: signa sere sunt que
pleuritidis. Cū aut herysypilas cōsisterit in iecore: inflā
mationes intēdunt: et exstuant: exicatioqz et marasmus
insurgitqz simā iecoris partē inflāmata hnt nausēa: et vo
mitū: appetitūqz amittit: et inflāmationes intēdunt et cō
sternant aia interclusa frequēter refrigerant: vt hinc iter
curē morbo sumat initū. Cū xō iecoris cōuexa inflāmā
tur: pte rea que dicit manifestō turgent visu tactūqz si te
nuior obscuriorqz fuerit iubebim⁹ qmaxime respirare:
qd si in dextris pcoridys dolor appareat iecoris medio
cris existimāda est inflāmatio sin iuxta postū subiectoz
musculoz spatiosus inflāmationis timor videat: nihilqz
iam dictoz affuerit: illos ipsos inflāmari intelligam⁹: gra
uitas in tenore dolorēqz sentit in dextris pcoridys circa
tumorē ac febrē: et oppilationē indicat venaz: qua in pte
estuat: inflāmatione xō versa in apā: dolor ipsi cū teno
re augef inexpectatiqz sūt rigores: neqz in sinistrū latus
pōt languēs inclinari impellus dolēte iecore. Confracto
aut apate: aut p vrinā aut p vētrē excrementū euadit sup
purationibus refertū. Si xō in affectionē secabilē tumor
deciderit: dolores cōminuant: tumor certe euident cū du
ritia: et corpa circū attenuant: pcedēte porro tpe cogice
re difficile est qd aq iter⁹ fieri icipiat: vniuersaqz pcoridia
sub humore cōtegunf. Ad calidā iecoris distēperātiā
vtendum refrigerātib⁹: et cōfirmātib⁹ medicorū in
testinū. Si frigida sit distēperantia per zia eundus est.

Ex traditione penozum et arabum.

Ebilitas fit in epate propter aliquod
malitiae cōplexionis que
aut in materis retentis in instrumentis suis. Et
epati quidē sunt quatuor virtutes: scz illa que attrahit suc
costatē cibo: postqz digerunt in stōcho et intestinis: et il

Inleca
4° tertij.

inleca
4° tertij.

la que ponit eā fecit alteratā ad sanguinez: et illa que abstergit supfluitates gñatas in eo. Dico ergo q̄ necesse est: vt sint nobis due intentiones in curatione malitiē cōplexionū que sunt in epate: scz diuersa sp̄ei ex qua vincit malitiam cōplexionis: et fortatio epatis ipsius. Et p̄ma qdē cōplet cū eis que sunt p̄ia cause inuēte. Et secūda cū medicinis bonoz odorū que miscēt in rebus que administrant̄ interius et exterius: qd est qz nō opz vt sit studium nostrū in destruēdo causas que faciūt corruptionē trā: sed etiā ad p̄seruandā subtilitatē ipsius mēbz lesi: et p̄prie qñ ledit aliqd mēbz p̄ncipale: aut illud cui est operatio cōmunis sicut epar in cōlatibus aut opz vt p̄sideret ad hō accidētia. In p̄prie hō tūc si est lesio epatis p̄pter malitiam cōplexionis caliditūc administramus res infrigidātes extingūtes caliditatē ipsam exterius et interius. Et si vincit super epar malitia cōplexionis frigide: tunc opz vt deat panis infusus in vino: et denē ex carnibz qd est re locis digestionis sicut parue aues. Malitiē aut cōplexionis sicce aut humide que sunt in epate: opz vt medicetur cum regimētibz p̄ferētibz: et eligant̄ ex eis res de p̄prietate quaz est vt humectent et exsiccant p̄ter q̄ appet calefactio eaz et infrigidatio et hoc in inceptione. Nā ipse cum magnificānt faciūt cadere in hydropisim carnosaz.

Quicēna fen
4ta iertij.

¶ Quicēna. Epar qdēz hoīs maius est epate omnis animalis appropinquātis ei in quātitate. Et est mēbzum qd generat sanguinē: quibz mēscraice p̄uertant chyluz ad sanguinē cōuersione aliqua p̄pter illud qd est in eis de virtute epatis. Et caro qdem epatis sensum nō habet: sed illud qd de ea sequit̄ p̄ncipalū sentit. Et dicit̄ q̄ omne animal plus comedēs et debilioz cordis: est habēs maius epar. Et nō opz vt ad summū perueniat in infrigidatione epatis quantum possibile est: et p̄ducatur ad hydropisim: neqz in calefactione et p̄ducatur ad arefactionem. Et epar adip. i. lupi inuatiū est cū p̄prietate sua: et carnes ly maciāz si militet. Et medicus quidē experius cognoscit epaticū et stomaticū omnē per colorē suū: nō agēs cū eo significatiōne alia: et nō est ad illud nomen significās illud p̄porzionale p̄prium. Et scias q̄ quāqz sit omnis debilitas ex omni malitia cōplexionis: et quāqz est necessitas vt infrigidetur ita vt digeratur ita vt attrahatur: igit̄ cōsidera malitiā cōplexionis dñantis anteq̄ cōsideres debilitatē. Et plurimū oppilationū nō fit nisi in latere cōcauo: quāqz etiam sunt in gibbo. Oppilationes quidēz sunt ex materiēbus egritudinū epatis. Et oppilationē qdē hñs est pauci sanguinis: et corrupti coloris. Et quāqz antiquat̄ oppilatio indiget flobothomia basilice et solutione. Et habēs oppilationē elonget inter comestione et potū et p̄prie potū vini: ipsum enim vinū intromittit cibū indigestū ad epar. Et scias q̄ cū apati epatis associat̄ v̄tris solutio est mortale. Et quāqz p̄ducūt oēs spēs apatum calidoz et frigidoz ad hydropisim. Et si viri est fortis attrahere qd necessarium est de sanguine in vice vna: et si nō partire et segregare in vices plurimas: nō euadit aliqz ex apate duro quiescētē cōfirmatoz: et illi qui sanant̄ ex eo sunt qui curant̄ in initio sui. Cacesia est dispositio in primis añs hydropisim: et appropiat̄ noie corruptionis cōplexionis. Et cū accidit vlcus ei: fit difficilis eius cōsolidatio p̄pter corruptionē cōplexionis. Et quāqz accidit cacesia p̄pter aggregationē aque in pulmone: et sit forma eā patētis filis forme hydropici. **¶ Cōstantinus.** Epar duobz modis pati dicit̄: scz ex sue essentie p̄prietate: vel ex alioz mēbz p̄prietate. Ex sui p̄prietate tribz morboz generibus: sicut et omnia mēbz corporis patiunt̄. Mutatione cōp̄sionis sicut si refrigerat̄: vel calefiat̄: humectet̄: vel desiccet̄: simplr seu cōposite. Scdm genus hō morbi officiales vocantur: sicut oppila-

tiones vel apostemata. Tertium dissolutio imparitatis: id est separatio iūcture appellat̄ sicut sunt vulnera: exco-riationes: incisiones: et filia. De aut̄ passionēs generāt hydropisim. Si hō epati diuersarū cōplexionū vna dominetur: qua virtus sua nālis superet: durities et tumores in ipso cōficiunt̄. hec mala cōplexio vel est sine mā: vel cum mā. Cū hō epar vnam sit de illis mēbz qbus animalia viuūt: cū corripit̄ cōplexio sua vidēdū est vñ corruptio fiat. si ex calore sit: opz basilicā flobothomari: si tempus etas: cōsuetudo nos adiūnet. Qd si non: refrigeremus eaz spodio quicba. p̄fillo: syrupo albo oxy caccara. Demus ferum eaz oxy caccara: succū herbaz endiuie scariole solatri bñ coctū et colatū. Epar hō oppilat̄ multis modis: vel ex grosso sanguine ab epate ad mēbz currētē: cū non opz currere: vel ex humoribus grossis et viscosis in venarum extremitatibus inulscatis: que de maiori vena egrediunt̄: et ibi generat̄ oppilatio. Item epar oppilat̄ de quozidaz mēbz: incisione: similiter oppilatio in muliere nascitur cū mēstrua sua ante tēpus auferant̄. Apostema nascit̄ in epate duobz locis: scz in superiori parte: vt inferiori. Si sit in superiori cum tactu sentit̄: maxime si sit magnum. Si in inferiori intelligit̄ ex suis accidētibus. Apostemata in epate nascētia duobz modis sunt: vel de causa exteriori: sicut percussione: vel collisione: vt de interiori: sicut si in epate quidā humores includantur: et ipsi putrefactio generant̄ apostemata. **¶ Rasis.** Egritudines epatis aut apostema calidū aut durum: et nō forsitan sit flegmaticū aut oppilatio: aut malitia cōplexionis frigide aut calide: aut debilitas eius trā: aut v̄tositas grossa sub eo: et icteritia: et hydropsis. Et signa apostematis calidi sunt febris inseparabilis: et vehemētia sitis: et vomit̄ cholere: et quāqz sit cū eo singultus: et icteritia: et tussis sicca in qua non est sputum omnino: et casus appetitus. Apostematis autē duri signū est q̄ apparet tactu res dura sub costis: et corripitur color: et minorat̄ appetitus. Oppilationis aut signū est grauitas quā inuenit̄ infirmus in dextro latere sine dolore: et nō est febris: et paruitas digōnis: et lenitas ventris. Malitiā aut cōplexionis in epate que calida est: sequuntur febris: et sitis: et siccitas v̄tris multa: et paruitas appetitus: et asperitas lingue abiqz grauitate: et non est dolor sub costis dextris: et rubet aqua valde. Malitia autēz cōplexionis frigide est cum solutione ventris: et mollitie corporis et corruptione coloris: et timore faciei: et paruitate appetitus: et digestionis grauitate: et dolore sub latere dextro. Debilitatis hō eius signum est nisi egestio similis aque recentis carnis cum ablutur: cum paucitate appetitus: et extenuatione corporis. Ventositatis autem que est sub ipso signa sunt tētio que est sub latere dextro que cōmouetur cum digeritur cibuz: et sedatio per compressiōnem vehementem super ipsum: et existimant̄ stulti medici q̄ est oppilatio vel apostema.

¶ Ex traditione auctorum recentium.

§. III.

¶ Morborum epatis quidam sunt a causa p̄pria seu p̄pria passio: ne ipsius epatis: et quidam a cōpassione. Morbus proueniens a propria causa diuidit̄ in tria. In morbos cōsimiles: officiales: et cōmunes. Primo de morbo cōsimili epatis calido venit dicēdū. Talis ergo mala cōplexio calida: siue sit materialis: siue non: sitim generat̄ ardorem: et siccitatē in lingua. Sed si adest materia sequitur nausea vel vomitus. si hō non inon sit. Itē cum materia vna est magis citrina: et magis turbata: et sepe adest febris: et dextrum hypochondrium sentitur calidum. Si in frigiditate sit mutata in hoc habet sua p̄pria signa: nimia famē: qd est: qz frigiditas comp̄imit cibaria

Rasis in lib.
diuisionum
cap. 63.

in Akinus
Scrip
b: curat

Aggregatoris

ad fundū stōchi: et ita sit inamitio in ore stōchi: et ita fames et appetitus sequuntur. Hanc sepe sequitur diarria pisanaria: quia deficit attractio in epate: et digestio sanguinis minuitur: quia minuitur digestio: et non est febris: sed est magis via ad hydropisum: nisi forte post longū tempus: quā ingrossatum est corruptum: unde patet: et facit febre: subtilis est vena: quia liquidius sumit in humore: et ingrossat humor: et non exit: nisi quod liquidius est. Cura male complexionis cale patris est aqua ordeli: et aque citruli: et aque cucurbitae: et syrupus acetosus purus: et aqua endiuie: et aqua solatri: propter: et assiduatio emplastrationis epatis cum sandalis et rosa. et capphora: et non sit cibarius nisi acetosum: comedant carnes hedi et lactis vituli: et berberis: agresta: et potest aqua veri frigoris: et sit dimissio vini oino. Cura male complexionis frigide est omne quod calefacit epas ex medicinis et cibis si cut piper et calamitū gingiber cōditū et vinū vetus purū et emplastratio extrinsecus cum ciperis et spica et quinato et myrra et costo et vino odorifero stiptico. veteri. Cura apatis calidi apatis calidi epatis cum est incipiens: et vsqz ad hebdam finit. Ras est stōmia cephalice in latere dextro: et emplastrat epas sandalis et capphora et rosa. et in frigide epas semper: et sit pētus pro cibo ordeaceo et de in potu aque granatoz acetosoz et aqua endiuie et aqua solatri cum syrupo acetoso de succharo puro. Lū ergo alienat febris: sint cibi ex herbis et agresta cum pullis: et dimittat vinū oino vsquequo verisicef ei sanitas. Cura apatis duri epatis est vt in potu sumat diacurcumā et athanasia et troiscos de bdello: quoz confectio finit. Ras est hec. Rx. rosaz tritaz. 3. x. spice nardi. 3. y. cetauree. 3. j. lacce. 3. j. 5. myrrae. 3. j. costi. 3. j. 5. mastice. 3. y. amigda. amarap. 3. y. bdelly. 3. y. resoluat bdellū cū vino: et pficiant cū eo medicina: et fiat inde troiscis: et sumant de eis in potu. 3. y. aut. 3. y. cū aqua endiuie si fuerit calitas: et si nō cū aque mellis: aut cū aqua et vino. Cura oppilationis epatis est si cū ea fuerit calitas: syrpus acetosus cū aqua endiuie: et si fuerit cū ea frigiditas diacurcumā maior cū aqua radici: et dimittat cibos grossos viscosos sicut pultes: et panis asinus: et pedes et case: et oia dulcia que hnt grossitū: et comedat res cū quibz sit absterfio: et multiplicet sal in pane suo et fermetū. Cura debilitatis epatis est emplastratio cū rebus calidis sit plicis: sicut sūt mastice ciperi spice thuris nucis cupressi gallia muscata: vinū vetus purū. Et fiat cibi ei ex granis granatoz et passulis cum suis interioribus: ipse enim confortant epas et impinguant ipsum. Epas adipis excicatus teratur optime et bibatur ex eo coclear vnus et est aure. y. cum vino dulci: et si habeat febre: cum aqua frigida solum. confert enim vt vult. Ras iuuamentum maxime ei qui in epate suo bz egritudine. Syrupus de epatica ad epatis calefactionē et debilitatē mirabilis. Rx. epatice. 3. j. lenticulaz aque. 3. j. 5. floz cucurbitae: violaz rosarū. 3. j. 5. cymarū squinati. 3. j. 5. succhari tabarēt lib. 3. j. irrozet cū succi granatoz. 3. y. et aromaticez cū sandal. 3. y. et spody. 3. j. Alius syrupus. Rx. succi endiuie: succi solatri: succi cucurbitae. 3. y. lib. 3. j. succi granatoz 3. y. lib. 3. j. 5. succhari lib. 3. j. et aromaticez vt supra. 3. y. cū aqua rostri porcini et vino troisco de capphora. Solutiuū bonū filij Serapionis ad oppilationem epatis ex grossis et viscosis humoribz. Rx. bierapigre simplicis. 3. j. agarici pulueris. 3. j. 5. cum aqua polypody absinthij. 3. y. anisi: assari: et mastice. 3. j. 5. Syrupus valens ad oppilationē epatis et splenis: dissoluit vicositatem et digestionē iuuat: colorē reparat: renes et vesicā apēdo mūdificat. Rx. mastice cinnamomi croci gariof. nucis muscate galāge: gingib. 3. j. 5. apy: anisi: carui: feniculi: petrosilini: capparis. 3. j. 5. laxifragie: sticados: folliculoz senebi:

Lugdunensi.

mitipibimi. 3. y. 5. succhari quō sufficit. Cura male complexionis ad omnē oppilationē viscerū antiquā valēt hydropis in icteritia et quartana. Rx. succi eupatorij: cuscute: absinthij: fumiterre: epibimi: folliculoz sene. 3. y. 5. agarici albi: reubar. bierapigre. 3. y. 5. spice: ligni aloes: ignati: gingib. gariofi. se. anisi: apy. 3. y. 5. pulpe collognide: serapini: armoniaci: lacce lore: oppoponacis: lapidis lazuli loti: pluribus vicibus cū succo buglosse: folioz mezerion repes soz in aceto salis gēme polij. 3. y. 5. turbibz: mirabola. 3. y. 5. 3. y. 5. dissoluant gūmi in vino odorifero: et cū succo fumiterre: et endiuie informēt pillē. dosis est a. 3. j. ad. 3. y. cū prudētia tū medici et virtute patientis. Cura male complexionis ad oppilationē apatis laudabilis. Rx. storacis cere. 3. y. 5. olei mastice: olei rosarū. 3. y. 5. vini. 3. y. liquefiat cera et oleū et misceat cū eis. Aliud. Rx. aloes. 3. y. 5. mastice. 3. y. 5. camomille: et melliliori. 3. y. 5. olei de lilio quantū sufficit. Cura male complexionis ad pūssiones epatis et casum. Rx. balustiarum: cyperi: violaz myrrae boli amidi. 3. y. 5. sanguinis draconis lacce. 3. y. 5. dosis. 3. j. cū apogimate de rosis mastice et arnoglossē.

De hydropē quaz nostri corruptio vocabulo hydropisim vocant. Caput. III.

Ex traditione grecorum et latinorum. 3. j.

Ydrops grece latine aqua inter dicitur. Serenus samoniacus. Corrupti iecoris vitio vel splenis acuto. Cre scit hydrops: aut cum siccate felle medulle. Atqz anide fauces gelidū traxere liquorem.

Et vt dicit Sirmicus maternus lib. 3. matheseos. Si a saturno defluēs luna sit minuta luminibz faciet circa ventres frigus accidū: quod greci pŷchro crelio vocāt: et infinis flegmatū vltus laboratēs macros: splenicōs: lipefetrīcos: hydropicos: flegmaticos vel dysiriacos et. hydropis si dicat apud illustres nescionōduz enim legi. Vt ēre indecoz reddit hydropes: cū spēs ascites dicat: ex aqua extrahēde rō aque in alyis libris dicat: locū enim ad illa veritas deligitur: vbi peritonēi sola fere nuditas est. Suminis enī crassitudo oīno vitāda est: cū itaqz digito vimo ueda: imisqz cultello vsqz ad omētū: quod pūmz sub pirono occurrerit: penetrandum est: quod paracentesim vocat Paulus egyptia. Nec id nimis audacter nec temere interstina vulnētur tūqz humoris colligendus est: ne vires intermorian: vitale enim spūm is humor cōtinet: demū remissa cute: vulnus per se obstruit atqz ita sensim singulis diebus demit aqua: quare vires idoneo cibo muentur medici. Iecinoze ergo vebemēter frige facto: aut inflamato: aut obdurato: vel quoquo alio mō languēte cū membrōz alioz languore frustratio quedā est sanguinis puerionis: vocaturqz morbz hydozus in quo creber intus est spūs cū exiguo humore cōgregat inter intestina: vt si pulsetur vter tympani fere sonitū edat. Ideo ab alyis tympanites: ab alyis tympanias humor vocat ab inflantibus que circa stōchū et aluū et colon intestinū: et in veteratibz febrilibus: quāqz a duritia peritonei: vel in mulieribus vulne. Quāqz ecōtrario vis magna humoris est cū exiguo spiritu in eisdē coit locis tanqz in vitro aliquo contentus: inde morbus Ascites humor nominatus qd ex pūctis laz causis ipse quoqz cōstat. Plurimum aut a duritia que in splene et iecore fluxibusqz circa intestina oluarnis: ex quibus pūgit ventrē turgere: reliquū corpus alū eliquari. Est aut cū per vniuersū corporis tumorē frigidior et pituitosior cōprehēdit sanguis: mō ab iecore delatus: mō do ab omni corpis carne: quasi stillare aqua: vt albu et pituitosus corpus videat moruo pŷle vocat leucoflegmatias hyposarcidis humor vel anasarca que fit ex lōgis febulus:

Paulus ad oppilationem

Emplastratio

Tubulocustionis

Isaac. v. v. et. cap. vi.

Paulus nca.

Serapio. v. v. et. cap. vi.

bibus: et stomachi malo habitum: et vetustis sanguinis fluxibus: et fluxu muliebri: et spirandi difficultate: et vigilis imoderatis: ac bulismodi de causis. Nos igitur curabimus a detractioe incipiendo: vix in asclite: et tympanite medicaminibus vitetur aqueniz humoris educetibus: in anasarca vero sanguine detractio curabimus presertim bemozoidibus: aut purgatio languore mestruis nisi in malo habitu precesserit sanguinis detractio. Vnde igitur vi in malis habitibus expedit particulatim deiectione administrare: inde sterus bubuluz bene arefactu eliquare in oxycrato coqui: vel oxymelle: et sulphuris quarta parte: inde emplastru toti appositu ventri. Aut spiratuz capie in vna capie vel pueri: et veteri cataplasma facito. Decebe demeter purgant. Clysteribus autem vitenduz acribus: nisi veteri spore humectetur: tum enim arefacere potius expedit. In mulieribus autem bydropicis pessu vitendum bulismodi: aniso: cardamomo: cumino: nitro: aristologia: relis: glibone interno ficuum et naturalibus aquis: postea ac plamismo. In anasarca vero reliquis partibus enudentur: et quoad fieri potest in sole aridis rebus fricent. Reliquis autem virtus aridior sit. Salsamenta igitur in synapsi comedat: allea agrestes volucres et aridas comedat exoleribus: asparagum: gingida: porra: synapsi: et cancalidas: et reliqua asperita: et tyricas: vino vitantur veteri tenui vnam clere atqz ex infusa marina aqua: paru tamet potet: aque nihil prozusus. si cum aqua iter ante febricitet: a calidis et acribus edulys administratqz abstineat mixtimqz eis vitantur purgamine corporis pbentur eliquentia: et vnam clentia: queqz attentient distrabantiqz spirant: tum intus: tum foris: perpetuisqz vitendum in anibus cucurbitulis: que ventri impinguntur: qui asclite opprimetur superioribus vitantur opulamentis.

Ex traditione penorum et arabum.

§. II.

Hydropisus est errare virtute in epate naturalis: vnde enim digesta epatis cum mutare cibi succos in sanguinolentos humores deserit: cum qbus et tres humores. Cum inqz bec virtus pigrescat in completa actioe sua necesse est sanguine corrupta: qui indigestus corpus male nutrit. vnde fit in totu corpz tumescat. Hydropisus ergo ex sola defectione virtutis est mutabilis: corruptio enim sanguinis ex infirmitate est bulis vntis. Hale dixit impossibile est bydropisum sine passione epatis esse. Non enim nascit nisi ex debilitate virtutis digestiue et sanguinis generatiue: qd ppru est epatis. Sed tñ non qñcuqz epar in sua ppritate deficit: vel in alioz mebzozu vici nitate deficit bec vntis: no cessat tñ a coplemeto sue actiois. Epar eniz aliqñ patit: et tñ bec vntis actione naturalis sua no pretergredit. Augmetata tñ ipsius passione et maxime dñante: necesse est hanc deficere. Neqz succuz cibi mutat vt sanguine inde faciat. Qui cum sit crudus et indigestus permanebit: bydropisum faciet. Serapio. Hydropisus fit aut ex epate qñ forte fit frigus eius: aut ex sanguine frigido qui aggregat in reliquo corpore: et fit etiaz ex multitudine frigiditatis mebzozu alioz: de ppritate quozuz est vt in frigidet corpus. Species vero bydropisis sunt tres: vna quide eaz fit ex multitudine humiditatis que aggregatur in peritoneon: et vel velamen qd est inter superiora mebra et inferiora: et inter istina. Et alia fit ex vetustate: que replet illa loca. Et in tertia corpus totum vit: sicut corpus mortuū qd ita inflatu est. Et pma bap nominat asclites: et scda tympanites et tertia hyposarca. Et in oibus spibz bydropisus inflatio pedu est accidens coe: et illud qñ caliditas innata in eis est debilis: et no expellunt vapores ad illud qd appet de corpore: ppter id ergo

fit qd venit ad pedes fm modu cibi: et resoluunt ibi: mutat ad supfluitates malas. q si dixeris quare no influat manus: dicemus qñ manus sunt propinque cordi: et qñ cor est fons caloris naturalis: tñc innatur a calore nali: et no psequit eas corruptio. Et nobis est vt dicam: qz bec est ca alia: et est qz manus sunt facilioris motus qz pedes: propter ergo multitudinē suoz motu resoluunt qd effundit ad eas. Et bec est ca tertia. Et est qz de ppritate vaporu grossozū est vt descēdat mā inferius: ppter illud q ponunt pedes inflatos. Et diaria est accidens coe in hydro: pñ que accidit in locis vacuis visceru qñ accidit eis apostema. Et si ledunt per apostemata: tñc est egritudo bydropisus. Et dila inter bydropisum que accidit ex epate et inter specie que fit ex locis vacuis visceru est: qñ inflatio que fit ex epate descēdit sub digitis: qñ tangis ea sup mollit: et remanet locus eius submersus et post paululuz redit ad habitudinē suā pma: et no est altera fm hoc: qd est: qz ca inflatiois illic est flegma: et bec ca eius est vetustitas. In bydropisus autem que fit pp mebra anbelius: et tussis est accidens ppru: et inflatio crurū ē: et ppru in bydropisus que fit ex pulmone. Hydropisus autem que fit pp apostema epatis: sequunt motio tussis: et dimittio in eo qd descēdit ex fece et siccitas. Si aut cu tussis sit sputu: et fetor: tñc no sperat de infirmo: qd est: qz hoc significat q pulmo iam repletus est istis materijs: pp illud ergo moriunt velociter: qñ anbelius eoz cōstringit et prefoct. Et si bydropisus est cu febre no opz vt administras que calefaciunt: nec exteri sup viscera: neqz cu cibis et potibus: imo est necesse vt det infirmo aqua solatri: et aqua alke Kengi: et aqua apy cu laccā abluta et raved semit croco et mirabo. citri. Et conferunt proprie species endiute amare. Et no opz vt in potu sumat cōfectioes calefacientes: neqz medicinas solutinas multe caliditatis: qñ ipse pfortat sitz: et adurūt apostemata et viscera. Autēna. Hydropisus est egritudo malis: cuius ca est mā exuberans frigida ingrediēs mebra: et crescit per ea qdaz mebra manifesta oia aut loca vacua paritū in qbus sunt regimē nutrimenti et humores. Et dignius est vt sit asclites malignior oibus speciebus bydropisis. Et hō de quo vebemētius timef cu aduenit ei bydropisus: est ille cui coplexio nalis est calida et secca: no enim egrotat p vntū sue coplexiois: nisi pp re magnā. Et fluxus vntis in hydro: pñ ē mortalis. Et plurimū statio aquositatis no est nisi inter syrbū et syphac intrinsecū. Et qñ expellit nā ex bydropico aquositatē bydropisus p seipaz significat euasione. Et fluxus qd ē vntis qñqz est inuatiuus valde in byposarcha. s. vntate forti. Et plurimū causaru tympanit est corruptio digestiois pme: pp vtutē aut pp mām. Et cu asclite est grauitas sensibilis in vntre: et cu pcutit venter no est ei sonitus: qñ cōmouet ex eo audif sonitus aque cōmote: et sistr qñ pmutat hñs ea ex latere ad lat. Et cu est hyposarcha appet cu ea inflatio in corpore toto: sicut accidit corpi mortui: et iprimū digitū in oi loco corpis eius. In tympanite egredit sumē pluri exitu: et elus veter est quasi chorda tēsa: et cu veter pcutit manu: audif ex eo sonitū vntis in quo est inflatio. Et scias q euacuatio cu medicinis laudabilior est: qñ q fit sectione et refudatio: sit difficile succurrere eis. Et spes est ad oēm bydropisū in diacurcuma et syrupo squillico et tyriaca et ppru in fine bydropisus. Et opz vt euacuatio cu solutinis non sit subitimo fm vices. Nā illud qd subitū ē mortale ē. Et no cumētū paruū debilitat epar. Aloes aut valde malū est epari. No respicias aut ad illud qd dicūt sophiste q nā lactis est dila bydropisus: imo scias q est medicamē inuatiū pp illud qd in ipso est de absterfioe: et est iter pue

Autē. fen. 14. tertij canōis.

iste et
oppe
a vito

mpm
resolu

bulu
itioni

isaac. v. via
ci. cap. vij.

Pauli
ica.

serapio gr.
bucularij
ip. vij.

Aggregatoz

niēs ppillud qđ in ipso est de pprietate sua. Lac aut ca-
melinu & caprinu in potu det cū eis que solutionē vētris
educūt aquositate: & subleuat & puocant. Et de indione
myrach scias qđ parū pficit nisi in corpore valde forti:
& opz vt nō audeat fieri dū possibilis est cura alia. Pillu-
le de melleon vltime sunt in asclite: & pillule de reubar-
baro in hypofarcha. Opz xō vt cibis hydropicorū sit
paucus & semel in die: & si possibile est abstineat a pane
tritici pp suā viscositate & oppilationē: & sint pnti pane
ordei cū seminib⁹. Et ius galline est iuuamētū eis: ipz enī
aggregat ad puocationē & recificationē epatis. Vltimo
aut nō appropinquet calidā habēs hydropisim. In fri-
gida aut nō opz vt bibat ex eo nisi subtile & antiquū pa-
rū: nō cū est icellus: nec sup cibū: imo post horā: & cū est
cibi descēssio a stomacho: oia diuretica pferūt eis. Et in
hypofarcha que sit a cā calida: opz vt flobothomia fiat:
vt egrediat virus malū & puocet. Et flobothomia non
igredīt in tympanite nisi raro. Et qñqz necessariū est in
tympanite ponere vētosas euacuatiuas sup vētrē ei⁹ ml-
tories. ¶ Rasis. Emplastrū ascliti cōueniēs. Ix. farine
ordei: stercoz ouini veteris: ciperis: baurach: boli arme-
ni aī. ptes equales. Ex his oibus tritis fiat epithima sup
ventre. Et si in palpebris & extremitatib⁹ fuerit aposte-
ma molle: & testiculi apostemant: faciesqz ac totū corp⁹
mollitie quadā teneant: erit tūc hydropisim spēs que hy-
posarcha noīat. Egro itaqz hac laborāti troscici de lacca
cū apogimate de radicibus sunt tribuēdi: & vētrē quaqz
bebda ex pillulis de reubarbaro est soluēdus: & patiens
in arena calida sepeliēdus. Et pterea est precipiendū vt
exercitū vtiat: & famē ac sitē sepe patiat. Si xō venter
inflatus ac tēsus fuerit: & cū pcutit sonus reddit vt tym-
panū hydropisim spēs adesse significabit: que tympani-
tes dī. Quā qui patit a cōmestione olerū abstinerē dz:
atqz eoz oīz que vētositas sunt gīatina. Vētrē quoqz
oi ole ex panno est vaporādus: & vētole sup vētrē ponē-
de medicamina tumore dissoluētia danda sunt vt diacy-
minū: electuariū de bacis lauri. Eger pterea exercitū
vt afflueat: & famē pati: & ex collyrys que ventositates
dissoluit sibi subiciat. Venter quoqz cūz mantili donec
incipiat rubere fricetur: & ex oleo rubaceo clysterigetur.
¶ Ex traditione recentium auctozum. §. III.

Hydrops est passio chronica ex frigida-
te epatis generata: qz vīus epa-
tis cibos nō coquit: nec in sanguinis substantiā
puertit. In hoc pueniūt oēs auctozes: qđ cā hy-
dropis est pprie malis frigida: & aliqñ calor supflus
pōt eē cā remota. Hydrops aut est apostema aquosum
vniuersale: sicut vult Aboali in. c. de apostemate: & alicu-
bi dicat hydrops mala cōplexio: & h est ipole. Dicit aut
Alexāder qđ hydropis tria sunt genera. Unū est qđ ex
tenui humore: & ex vētositate generat & vocat asclites:
aut ex vētositate spūs: & dī tympanites: terciū est de ste-
gmatico sanguie supfluo in toto sanguine: & dī hypofar-
cha: siue leucoslegmātia: cū quo cōueniūt Auicēna & Se-
rapio & Isaac in viatico: quīs dicat eē cōstātinū: qđ sibi
falso ascribit. Cāc hydropis due sunt in genere. Aut pp
ppriā passionē epatis: aut pp cōpassionē. Propter pas-
sionē ppriā trib⁹ modis: aut pp suos cōsimiles morbos:
vel officiales: vel cōes: pp malitiā cōplexionis: pp malā
cōplexionē qtuor modis fm qtuor malas cōplexiones:
pp malas cōplexiones cōpositas: & māles: qz calor super-
fluus operat ad innati caloris epatis resolutionē: & corru-
pit nālē: vñ epar spiritibus resolutis & calore innato re-
solutio ifrigidat. De frigiditate epatis satis pz siue sit cō-
iuncta sicco: siue humido. Un pz qđ hydropis generat

Lugdunen.

est morbo aquosus: & qñqz fuerit a calore: qđ est: qz calor
innātis opat ad apionē poroz & corruptionē caloris nā-
lis: qui cū debilis sit cito resoluit: vñ corpus ifrigidat: &
ita generat humor aquosus: & hydropisim. Item morbi
officiales epatis sunt sicut oppilationes vel apostemata
eius: que debilitāt mām vel digestiua. Calidū enī apo-
stema ad resolutionē caloris innati opat. Oppilatio silr
cōstringēdo humiditates: vñ calor innatus suffocat. Du-
pliciter enī cōtingit corrupti calore nālē: interiorē sicut
exteriorē: p viā resolutionis: & cōpressionis & cōdēfatiōis:
sicut pz in igne nō coopto. Morbus cōis: siue solutio cō-
tinuitatis epatis: sicut incisio vt corrosio opat eadē. Per
cōpassionē aut glia hydropisim qñ cōparit epar stoma-
cho aut intestinis pleni vt matrici: vt renib⁹ vel pulmo-
ni: vel diafragmati vel spine dorsū: & vniuersalr in oibus
mēbris errore debilitat & vīus epatis: vñ deficiēs in de-
coctioe chimorū: sicut pz in apostematibus cuiuscūqz no-
bilis mēbris: vñ fit febris: qz apostema ad se trahit ipm: &
calore innatū sicut ventosa: vñ ifrigidat epar: vel ēt ex
sola febre acuta cū fortis calor extraneus resolat: & cor-
rūpat calore nālē. Juxta illud. Dis hydrops in acuta
egritudine malū. Hydropisim factū pp apostema stoma-
chi vel meseraicarū vt intestinoz vt lumborū significat
diuturna vētris solutio: qz chilus in stomacho vt in inte-
stinis nō pōt gīari: qz cibis nō tādū retinet in his mē-
bris lesis pp apostema vel solutionē cōtinuitatis: vel si
oppilēt meseraice chilus non penetrat ad epar: & pp h
est pīnus fluxus chilimā hydropisim nō euacuata: vñ
nō deficit calor & tumor. Sed hydropisim pp apostema
epatis significat p tūsculā: qz vīus nūc expellere nocu-
mētū: sed deficit. ¶ Itē adest difficultas egerendū qđ
egredīt cūz angustia exī: qz fortis calor epatis ad se tra-
hit stomachi & intestinoz succositatē: residuū xō indu-
rat & trāst in squibala. ¶ Itē minuta sunt apostemata
que cito recedūt: qz mā subtilis est & vaporosa: & statim
redeunt: qz nimia est mā. Mutatio aut caloris nālīs in
nō nālē signū est cacochimie & hydropisim: & tumor vni-
uersalis vt pticularis & squaliditas & puritudo pp vapo-
rē corruptū ad exteriora pūpentē. Et cōe accidēs in oī
hydropisim est tumor pedū & inflatio. Sz qz pedes remo-
ti sunt a fonte caloris: & pp hoc nutrimentū nō cōuertit:
& qz ibi remanet nō pueritū: tumorē facit. Signa aut di-
stinctiua sunt hec: qñqz in hypofarcha est tumor equalis
per totū corpus: qz epatis vīus fortis expellit a se: & mē-
bra attrahūt: qz intēdūt se nutrire: mā nō est eis ppor-
tionalis: nō conuertit eā. In tympanite xō & asclite ma-
nus brachia collū & caput gracilant: qz ea ea nihil attra-
hiēt nec mādāt ab epate iaz defecto: color mutat: ita bñe
liuiditatem. differt aut asclites a tympanite: qz asclites
vētrē cōmoto sonat: sicut vter semiplen⁹ aqua. In tym-
panite sonat ad modū tympani: & multū iuuat per osci-
tationes & eructationes: & nō conuenit in alijs. Asclites
xō magis p sudorē & aquositate resolutionē iuuat. Cāc
aut remote hydropisim sunt timorose valde: sicut nimius
fluxus vētris vel matricis: vel nimia retentio supfluita-
tū: vel nimius potus aque frigide: & pīpue in icellio: vt
sublta cōplexiōis mutatio: vt debilitas toti⁹ corpus suas
supfluitates ad epar resudāt: quas oēs difficile est trās-
currere. Et facilius ad curandū est hypofarcha: alie due
difficiles: oēs tñ sunt curabiles in pñ si vīus sit fortis
& necessaria exterius applicent. ¶ Medicine efficaces
& vīutis nō valde moleste: & ascliti multū cōgruēs sunt
iste. ¶ Solutiū aquositate hydropisim. Ix. pillaz de
raued Melue. J. y. agarici radicis lreos. aī. J. j. salis
gēme gīgib. aī. gra. y. eupatorij. J. j. puluerisāda pul. &
cum

Rasis in di-
uisionibus,
ca. lxx.

Enguen
epatis co-
laturum.

Illud.

Solutiū
aliquatu

Solutiū
visuale.

Cōfortat
epatis.

Alid ad

Syrup⁹
hypofar-

Puluit
eius in ty-
farcha.

Confer

Contra
tes a cal-
da cū ali-
li natura
pū epatis
calidat

cū syrupo de absinthio fiant pillule. **vy. pro. 3.** **¶ Solu**
tium aquositas et ipsius exiccatium. **¶** **vy. vnguenti artha**
nite quātū p vnguento sufficit: aceti acuti qd sufficit ad
incorporādū: misce hoc vnguento vngat vter manu cali
da. **¶** **Epatis et stomachi cōfortatiū:** oppilationū ape
ritiū: et aquositas exiccatium. **¶** **seminū agni casti apy**
anisi. **aii. 3. j. feniculi. 3. 5. calami aromatici spice. aii. 3. j.**
calamēti. **3. 5. absinthij sicci. 3. 5. se. endiuie. 5. j. solatri. 3. 5.**
puluerigent oia vt decet: et cū syrupo de absinthio fiat pil
lule. **vy. pro. 3.** **¶ Aliud v. in singula hebdomada duob**
diebus pretergite tpe calido. **¶** **Aliud fortius. 1. 1. radices**
cameleonte. **3. 5. bethonice. 3. j. cuscute. 3. 5. cinamomi.**
3. j. eupatorij. 3. j. radices enule. 3. 5. macis. 3. j. oziganī
poly. aii. 3. 5. reubarbari electi. aii. 3. 5. radices squinanti.
3. j. se. solatri. 3. j. puluerigent pul. et cū syrupo de absin
thio fiat pillule. **vy. p. 3. vtiat vt supra. ¶ Aliud solutiū**
aliqñ. **¶** **hiere Archigēti. 3. 5. aque absinthij qd suf**
ficiat p potione et fiat potio. **¶** **Aliud efficacius solutiū. 1. 1.**
trifere preriginate descriptione **¶** **Nico. 3. 5. aque absinthij**
qd sufficit pro potione et fiat potio. vtiat aliqñ in mane.
¶ **Medicine remisse potētia vtiuti familiares et cū hoc**
vsiuales. **Solutiū vsuale et ppiū. 1. 1. seri caprini. 3. iij.**
radices iros puluerigate grosso **mo. 3. 5. gūc. albi. 3. 5. mi**
sce. et fiat potio. **¶** **Assumat oibus. xv. dieb. ordine solutiū.**
¶ **Si xō vult fortius: tūc buic toti addat iterū radicū**
iros. **3. 5. ¶ Epatis cōfortatiū: 1. 1. nō solutiū. 1. 1. vtiue**
hois masculi pueri etatis intra terminū a. v. anno vsqz
ad. **xv. annū inclusue. 3. 5. eupatorij. 3. 5. spice gra. 4. y. co**
ralli rub. **3. j. se. endiuie. 3. 5. gūcbari albi. 3. 5. misce**
et fiat potio vtiat aliqñ. **¶** **Aliud vt supra. 1. 1. lactis**
capre calidi dū mulget ab vhere. **3. iij. eupatorij. 3. j. spo**
dy gra. **4. y. gūcbari albi. 3. 5. misce capiat in mane ad li**
bras. **¶** **Epatis cōfortatiū. 1. 1. specie. cōfectionis de**
eupatorio **¶** **Desue. 3. 5. diarodo abbatis. 3. 5. macis. 3. 5.**
se. anisi integroz. **3. 5. spody gra. v. semini endiuie. 3. j.**
solatri. **3. 5. conadroz pparatoz. 3. j. gūcbari albi lib. j.**
puluerigent pul. misce et cū aqua absinthij fiat cōfectio
solida in morzellis. **4. y. 3. p quolibet. Assumat vñ mor**
zelli in alteris dieb. cūz fortius. **¶** **Decoia supradicta va**
lent in asclie **¶** **Syrupus solutiū pro hypofarcho. 1. 1.**
radiciū feniculi petro. apy spagi bzufci acori radicū spine
albe. **aii. 3. j. scolopēdrie pialij melisse eupatorij. aii. 1. 1.**
j. radicū capparis cyperi. se. anisi feniculi cinamomi. **aii.**
3. 5. y. camedreos tamarindoz. aii. 3. 5. turbit agari. aii.
3. 5. y. polypody. 3. j. 5. passulaz. 3. j. sal gēme. 3. j. gūcbari
lib. j. fiat syrupus vtiat ad discretionē medici. **¶** **Puluis**
exptus in hypofarcha. **1. 1. anisi. 3. 5. cinamomi. 3. j. cata**
pnie. **3. 5. gūcbari albi. 3. 5. fiat puluis. dosis. 3. 5. y. vti. 4. y.**
in mae cū vino vsqz. **¶** **Syrupus in tympanite. 1. 1. lactu**
ce syluestris epatice scolopēdrie endiuie. **aii. 1. 1. eup**
toz melisse tamaridoz. **aii. 1. 1. 5. radicū feniculi petro**
ligritie spody corticis radicū ebuli. **aii. 3. j. caparoz pas**
sulaz. **aii. 3. 5. sandaloz. rub. se. endiuie anisi cinamomi.**
aii. 3. 5. y. gūcbari albi lib. j. fiat syrupus. dosis. 3. 5. cū pau
ca aqua calida in qua extinguat ferrū. **¶** **Et oi mane semel**
vsqz ad decē dies: postea purget cūz. **3. iij. aut. v. huius**
mixtionis. **¶** **electuary ad melancholiaz diamegereon**
diastiniconis. **aii. 3. iij. reubarbari. 3. iij. misceantur: sumat**
in mane cū aq calida: pñdera tñ vtiutē patiētis. **¶** **Et fiat**
cōfectio de qua sumat mane et sero aii cibū. **¶** **1. 1. troisco**
rū de spodio ligritie. **aii. 3. j. cinamomi macis se. endiuie**
xyloloes asari mastice gallie muscate coralloz rubeo.
aii. 3. 5. y. margaritz sandaloz seminis ogimi. aii. 3. j. gūc
bari lib. j. fiat cōfectio in vale: dosis. **3. 5. y. cū pauco vini**
puri. **¶** **Et fiat puluis quo vtiat in cibis suis ipibus fri**

gidis. **1. 1. cinamomi. 3. j. 5. croci. 3. j. fiat puluis. ¶ Et fiat**
sacculus ad stomachū. **1. 1. absinthij squinanti calamēti**
myrtilloz rosaz mastice. **aii. 3. 5. bulliāt in vino aroma**
tico et ponat ad stomachū aii cibū. **¶** **Et cū surgit a lecto**
inungat stomachū ex hoc. **¶** **olei nardini olei masticeini**
olei absinthij. **aii. 3. 5. misceant et vngat calidū cū abster**
sione. qd si aliqñ apparet distemperatū inungat ex **1. 1. 1. 1.**
sandaloz triū spody. **aii. 3. 5. y. olei ros. 3. 5. y. olei absinthij.**
3. j. cere qd sufficit fiat vnguentū. ¶ Cruris fiat lotio ex
aq decoctionis radicū ebuli et floz oziganī. **¶** **Si appet ali**
qd vestigiū bemozoidaz erit bonū eas puocare. **¶** **Si su**
mēdo syrupū pñdictū appet fluxū vtrius: vñ suspicarent
medici de solutiū pñdicto: dimittat illō et nubilomin de
3. 5. diacatolicōis cū. 3. 5. reubarbari: dissoluat cū aq de
coctōis rad. corticis mirabo. **citronoz. 3. 5. ¶** **In asclie**
xō remota que possit eē cā pñdicta: qd sit p malū regi
men: et ē antedēre mala cōplone epatis calidatūc veniē
dum est ad euacuationē aque citrine a cōcauitate epatis
que fm quosdā est cā antedēre: et fm aliquos est cā pñ
ctia: 1. 1. Auicenna dicat. **3. canonis: qd debilitas digestiue**
epatis est cā cōiuncta: nō dicit simplr qd sit cōiuncta cā:
sed dicit est qñ cōiuncta cā: quasi vti plurimū debilitatē
sequit cacele: que est mala cōplexio: dñ pñdicto pcedena
ad hydropisim: et ipsa aqua que vñ fere cā cōiuncta citri
na: nō tñ inde curandū est quecūqz sit ista aqua. **¶** **Ad**
euacuandū ipm et exiccadū oēs auctores studēt: quia eua
cuata cessat tumor aquosus qui est ipsa hydropisim. **¶** **Eua**
cuat aut infallibilr vt poteris expiri: cū succo kachile: q
latine dñ soldania. herba est nasces in litozibus maris: et
pñpue meridiani nostri: de quo succo sumat a media li
bra vsqz ad **3. 5. y. cū. 3. j. gūcbari rub. tepesiat aliquātu**
luz sumant in matutinis: et videbis mirabilia de euacu
tione aque citrine et illo die nihil vl parū comedat eger.
et hoc fiat de decimo in decimū diē. **¶** **Dec eniz herba a to**
ta specie pñorat epar: et educit aquā citrinā: que duo sunt
qñ basis in cura hydropisim. **¶** **Et notatū dignū est scire**
q apud arabes inuenit cacele et kachile. **¶** **Cacele est car**
damomū: 1. 1. kachile est herba soldania iā dicta: et in hoc
appet error: Herardi cremonenis in trāslatione. **¶** **Nā in**
tertio canonis capitulo de cura asclis: purget cūz aqua
cardamomi: nunqz eniz cardamomū euacuat: neqz est so
lutiū: 1. 1. errauit nō intelligēdo vocabulū. **¶** **Hic error ma**
nifeste apparet inde simplicibus. ipse eniz ponit duo ca
pitula. **vy. cacele. i. cardamomūz et kachile. i. soldania: de**
qua nos magnā habem copā. **¶** **Dec ē et Rasus. 3. Alman**
soris rāgū dicēs. kachile aquā citrinā euacuat: et vñ nā p
uocat. **¶** **Et ipse Herardus trāstulit vñqz libz: et iō vñro**
biqz errauit: 1. 1. sit error in vocabulo tñ: nō tñ est parū:
nā qñqz error resultat maximus in op: post tertiā pur
gationē opz vt voluent in arena maris subtilissima tpe
estatis et meridie tpe magni estus bñ coopto toto vñre
ab hora sexta vsqz ad vespas tribus diebus pñnuis: ita
vt sit tot sepult in arena. **¶** **Si xō nō sit tibi mare: et sit in**
bieme: calefacere opz arenā maris vel aliā arenā cū ad
mixtiōe octauē partis de sale in furno calido: ita qd are
na sit multū calida: et tūc in solio domus sepeliat eger in
arena pñdicta calefacta in tres pñs: ita vt cū vna pars in
frigidat: alia renouet videbis vñre dimini et ad nihilū
deuenire tumorē. **¶** **In cura asclis cū apate calido vl**
frigido: nō te intromittas. **¶** **In cura xō hypofarche p**
cedas euacuādo et purgādo cūz electuario facto in hunc
modū. **¶** **Accipiat fructus cucumeris asini tpe canicula**
riū diez: et exiceet ad solē semp pñciendo aquā: que sup
natat donec siccet: tūc. **1. 1. cūsdē succi. 3. j. bdellij. 3. j. ma**
sticis. **3. 5. salis gēme. 3. 5. y. incorporent simul: et cū volue**

Sacculus ad
stomachū.

Vnguentū.

Aliud vngue
tum.

Lotio crur]

De asclie.

Obiada hie
dicuntur de
herba quam
arabes kachi
le vocat: lati
ni sō solda
niam.

Et forasse
desiccata ex
terit appone
re: et medici
nas abster gē
tes ē euacua
re: quēadmo
dū hydropi
siz patientes
faciunt iuma
mēta sepeliē
di in arena.

Cura hypo
farche nota
bilis.

Vnguentum
epatis confort
tatiū.

Aliud.

Solutiū m
aliqualiter.

Solutiū m
vsuale.

Cōfortatiū
epatis.

Aliud ad idē.

Syrupus pro
hypofarcho.

Puluis solara
riū in hypo
farcha.

Cōfectio.

Contra
res a cal
da cū ali
li natura
pñ epat
calidatū

Puluis.

Aggregatoris

ris dare: forma pillulā istā ad modū pipis ciceris vel faba in sero eunti dormitū vna solā: r videbis mirabilia: veritū sit medicus prudēs in exhibēdo cucumer asinū: nā a solis pudētib⁹ medicis exhiberi o3. ¶ Cōfor tes epar cuz oleo nardino r emplastro qd scribit Rasis nono Almasoris capitulo de egritudinib⁹ epatis: in quo egrediū calamus aromaticus spice ros. r. ¶ Et def ea dē mīxtura ex diacurcuma r rosata nouella. Ultimo de ueniat ad arenā calidā. Ad asclitē cū tympanite fiat iste syrupus: r sumat de eo oi mane. 3. j. r. scolopēdrie mel lisse. aii. ʒ. j. radicu feniculi: petrosilini: tamarisci: liqui ritie: eupatorij. aii. 3. j. seminis portulace cappaz. aii. 3. 5. seminum anisi endiue feniculi sandaloz rubroz. aii. 3. 4. cucchari lib. j. fiat syrupus: sumit cū decoctione scolopē drie. ¶ Itē fiat facculus in quo bulliāt bec. r. ablinthy seminis anbeti capparoz: tamarisci camomille calamē ti. aii. 3. 5. r frequēter ponat ad splenē ieiuno stomacho. Sero ad minus vna hora ante cenam sumat. 3. 4. oīaro don abbatit cum pauco poti vini puri: vel parum lim pbat: comedat carnes pullinas vel perdicum: bibat vi na mediocria parum limpara.

¶ De regio morbo: quem Ictericum seu Ictericam re centiores vocant. Cap. III.

¶ Ex traditione grecorum r latinorum. §. I.

Icterus a grecis: a nobis morbo regi⁹ di. Est enī morbus cū p totū corpus bilis suffundit q interdū nigra inter dū flaua est. Et dicitur ab ictero aue: de qua Plini⁹ lib. 30. nālis bystorie. c. 3. Quis (ingr) icter⁹ vocat a colore: q si spectet sanari id malū tradit: r auē mori. Hāc puto latine vocari galbulā. bec ille. q aut alij dicūt morbū vocari icteritiā: vix inuenies apud rece ptos: q si afozimi Hippocratis ita babeāt: r alie recēio res trāslaciones: nō mibi faciunt auctoritatē dum ego de fonte vñ hauriunt. r ex illustribus auctoribus me accl pere psteat: nec in hoc accusandus Hippocrates: sed li brary iperiti qui optios libzōs mēdosissime exscribere cōfuerūt: nec vltioitas codicū nisi in libzarios retorquē da. S3 redeam⁹. Ictericus dī qui patit icter: qui morbo diuersis alijs noib⁹ appellat. di enī a Plinio: Clarrone Poratio r Sereno morbo regius: r quare sic dicat red dit Samonie⁹ rōnē duob⁹ xlib⁹. Regi⁹ est xō signat noie morbo. Molliter hic qm cessa curat in aula. Aliter hic morbo a Lello aurigo appellat: r hō auriginosus: q patitur. Dicit r arquatus: a colore celestis arcus: vt dicit Noni⁹. Et vt dicit Acron sup artē poeticā Poratij. qdā demoniacū nōnulli comitabilē: alij aquarium vocāt. Et Juuenalis ictericon satyra sexta. Lōsulit icterice lēto de funere mris. De hoc morbo Hippocrates ait. Si post se primū diē febricitate egro supuenit tutū esse: mollib⁹ tri mō pcoridys substātib⁹. Dyocles ex toto si post febrē ori tur ē pdesse: si post hunc febris: occidere. Color aut euz morbū detegi maxime oculo3: in gbus qd albū esse d3: sit luteū Alepiades aquā quoq3 salaz r quidē p biduū purgationis cā bibere cogebat: ys que vzinā monēt re le ctis. Est aut icteros (auctore Paulo egyneta) morbo cū per totū corpus bilis suffundit: que interdū nigra: inter dū flaua est. Potionandi sunt arquati apy: vel adiantibi: vel lapathi: vel serpilli trita decoctione: aut absinthium potui ingere. Prodest aut multū raffani succus cū vino potius cyatus: r succus cicory cyatorij. y. vel. iij. per se vt cū vino. In inflammatione xō fecoris arquatus potiona tor cenomelle aut coctione tenuis aristologie: aut iperici: aut adiantibi: aut struchy: aut erythrodani: aut abrafire cornu cerul. 3. j. cū vino: aut sulphuris apiri. 3. in ouis ab

Lugdunen.

forbeatur. Dec plurimum ad oppilationem faciūt: dato cinnamomum trium digitorum quātitate tolle cū ceno melle cyatum: aut myrram fabe magnitudinem cū pipe ris granis. y. tantūdem cinnamomi.

¶ Ex traditione penozum r arabum. §. II.

Icteria quidem sit aut pp caliditate epa tis multam per seipsum natā: aut qm epar calefactus est ex cibis: aut medicinis ca lidis: aut apate: aut oppilatione: aut ppter mul ti tudine cholere rubee: aut ppterea qz nā expellit eam ad exteriora corpis aut ex morione verminū: aut aialij ve nenoz: calido3: aut pp debilitatē fellis ab attractione chole rubee: aut pp oppilationē meat⁹ quo attrahit cho lera ab epate: aut pp oppilationē meatus quo expellitur cholera ad intestina: r illo3 qdē quo3 epata f3 nā3 sunt calida colores sunt citrini temp⁹ in albugie oculo3 eo3 semp est citrinitas: r nō accidit eis ide maxmū nocumē tū nisi cū illud supfluit in eis. ¶ Serapio. Icteria non est nisi victoria cholere citrine in toto corpore: r nō vin cit bec nisi aut qm nō mūdāt ab ea corpus fm q est ne cesse: aut qm ipsa generat sup illud qd est necesse: aut ex aggregatione duoz rez simul. Et cā pma nō est nisi aut ex egritudine que accidit in epate: aut in felle. Qd est: qz epar qm apostemat: aut indurat sicut lapis: aut oppilat meatus eius donec oppilant mae meatus: gbus mūdifi cat fel r coarctat ipso3: tūc nēlo qm permisceat sanguis cū felle: r effundit sanguis cōmixtus cū felle ad oia mē bra corporis: accidit ex eo icteritiā: r fortasse totū corpus fellis ledit: r fortasse accidit in vno meatu3 eius. s. aut in meatu supiori qui recipit cholera ab epate: aut inferio ri in quo descendit fel ad intestina: r vni3quisq3 eo3 ledit: aut pp debilitatē q cōsequit euz ex malitia cōplexionis aut ex aliqua re apatis: qd accidit in eo: r pibet a pene tratione. Qd est: qz meat⁹ supior qm debilitat: tūc oppila tur donec nō attrahat cholera ab epate: r mūdēt ipm tūc fel apud ipm pmisceat cū sanguine: r spargit in reliquis corpus. Et fm hāc formā ē in meatu inferiori qm nō ex pellit fel ad intestina fm pfluemine nāle: tūc ipm redit ad supiora cuz acuitate: r figit in reliquo corpore: r in ipso corpore fellis fortasse accidit qd accidit in vesica recipiē te vzinā qm implet sup mēsurā. Qd est: qz qm ipus extē dit ex multitudine fellis: qd aggregat in eo: mollificat adeo donec nō pōt expellere cholera ad inferiora: s3 red dit ad supiora e3io rei nāli. Et iā accidit icteritiā ex do lozibus splenis ē. Et fortasse icteritiā accidit fm viā cri sis pter q sit cā eius aligd eo3 que narrauimus. Et itez accidit ex flegmone in epate aut in duobus meatib⁹ mū dificatibus fel: r sequunt granitas in latere dextro r fe bzis. Tibi g inest vt dūaz facias iter icteritiā que fit ex epate: r inter illā que fit ex felle: qm diligēter considera3 vzinā r stercora. Qd est: qz si tingit egestio cū felle: tunc nō est egritudo in felle: r in meatib⁹ eius: s3 in epate: q si egestio est alba: tūc significat lesionē duoz meatuū mū dificatiū fel. r si vzinā est remanēs fm colorē suū nālez tūc nō est egritudo in epate: q si color vzinē est choleri cus acutus: tūc significat lesionē epatis: ē vzinā declinā ad nigredinē significat dolore3 splenis. Et egestio facta etiā in icteritiā ex splene nō est mīte albedinis: qd est: qz nā cōstringit: r exiccat multū in bis causis. ¶ Auicēna. Icteriā est alteratio coloris corpis feda ad citrinitate3 tendēs: aut nigredinē pp cursum humoris citrini vel ni gri ad curē: r que sequitur ipsam sine putrefactione: que si et alioct faciet accidere tertianaz in citrina: r quarta nā in nigra. Et mēbzū qdē generās cholera in natura est epar. Nā cū valde calefit cōplexio epatis facit cholera. Icteria

Rafio
diuilio
64.

Serapio
breul.

Nonā
lati. ca
3.

Auicēna
15° cecre
nonis.

Icteria que est in colica fit ppter ea q̄ humor viscosus glutinat facie meatus: quare cholera nō effundit ad intestina. Icteria aut nigra splenetica ipsa in modū sue generationis est fm ictericā cholericā. Et in illo qui bz icteria facta: nō curat neqz resoluū eius mā est timor: pluribus eoz associat mors subita. Scias q̄ in plurib⁹ ictericis citrina z nigra tingitur yrina: z quāto yrina est plus citrina z acutior: est magis significatiua sanitatis epatis z vntus ipsi. Et facta a cōplone calida epatis nō albescit cū ea egestio: ea albedine quaz bz in oppilatiua: imo q̄qz tingit plus: non sentit grauitas que sentit in oppilatiua. Et albificat ex oppilatione egestio in p̄mis: deinde accidit icteria. Et cū epatica nō albificat egestio nisi gradatiz. Cōtinua nō fit a splene oino: lz nigra q̄qz fiat ab epate: verus nigra splenetica maioris est nigredinis. Et vomitus iuuat⁹ est in oi citrina. Et istis qdē nō cōcedit vt bibat vinū nisi plime pmixtū: z vt nō pueniat nisi ad illud qd est lene ex carnisbus: z ad ius carnis ausis. Et ois qbz icteria ex cā calida opz vt deuinet vigilias: z trā: z motū plurimū: z balneuz. Et dī q̄ icteria patietes iuuant per cōsiderationē in reb⁹ citrinis. Illud enim mouet naturā ad expellēdū materiā citrinaz totā ad cutē. Ego xō nō sum ex illis qui negēt bulismodi curationes: sicut negant plures eoz qui phisosophantur ad eas. Cōstatinus. Nomen icterie a fili sumptū est: a volucri. aurei vt crocei coloris: que media estate solet esse in colore deferta. Icteria autē est cōmixtio cholere z sanguinis: diffundēs se per oia mēbra corpis cuz sanguine: z apparet in corpis superficie. Nutriamus cū chrisolocana. portulacis: blitū amigdaleo: demus pisanā: pisces recentes: pillos cū aceto z cucbaro. Troisci valentes ad icteriā oppilationem epatis z splenis. R. bierrepigre abinthio: succi eupatorij. aii. 3. y. rose: spody. squinant: folij asari. aii. 3. j. lacce reubarbari. aii. 3. j. croci: scamonee. aii. 5. tēpera cū succo endiuie: fac trocisc. de. 3. j. z da. j. cum succo endiuie z oxyacchara in mane.

Ex traditione recentium auctorum.

§. III.

Icteria est cutis defecatio vniuersalis pp humorē innālez in exterioribus corpis dispsum. Et differt a morpheā: qz morpheā est maculosa nō p̄tinua. C̄tē icteria fit pp vitū in scōa digestionē: morpheā aut pp vitū in tertia digestionē: qz deficit vntus assimilatiua. Icteria aut q̄qz generat a rebus exteriorib⁹: vt a morfu reptiliū scorpionis: aut a veneno sumpto interius sanguine z corruptib⁹. Q̄qz causat a cā interioz: z hoc dupliciter: vt aliqui vi nāe: aliqui vi synbomatiz. Vi nāe q̄ nā cōfortat ad expellēdū feces in die septimo: vel alia die cretica sibi p̄portionata: z bec est bonū signū. Vi autē morbisicū ex abundātia mē in die nō cretica ad exteriora exeunte z p̄pente: z p̄cipue si fiat in febre aii septimū diē. z talis semp est mala: qz morit⁹ z morbi p̄olixitatez significat. C̄tē icteria aliqui fit cū febre: aliqui sine febre: z fm b̄ est regimen eius diuersificādū. Diuidit aut icteria in tres spēs. s. in aurea: in agriatapegaleatō: z in melāchiron. Aurea fit de cholera mala: nō tñ adusta: vñ retinet p̄pitiū colorē. s. rufum vel subruffum: vñ denotat ab auro: tales enī ictericī similes sunt auro. Agriatapegaleatōis noiat a psitaco habētē viridē colorē: qui psitacus oia ab agriata qd est agreste: pegaseleatōis qd psitacis: tales enī sunt virides: qz cholera adusta exterioris eos sic depingit. Melanchiron xō dī a melan qd est nigrū: z chimus: qz fit de chimo nigro melancholico cutē exterioris denigrātē. C̄tē cura aut istius passionis necia est cognitio cāe: que per p̄pitiā signa est cogno-

scēda: hoc tñ ab initio sciēdū q̄ icteria ex febre aii. vy. diē generata a medico est relinquēda: rarissime enī ista curat. nisi sit cū fortissima viute: pōt aut gñari in febre: z sine febre. Sz in febre non est ex eadē causa ex qua gñatur sine febre. C̄tē icteria xō curanda siue curabili. p̄ videndū est vtrū sit cū febre: aut sine febre. Si sit cū febre: p̄mo febrī subueniēdū est: mām digerēdo: z ei⁹ malitiā reprimēdo. Cessante febre attendēdū est vtrū mā remaneat euacuanda: z si b̄ in declinatione febris acure digerat⁹: z silr expellatur. si fiat icteria sine febre: mala mā existens in corpe digerēda z euacuāda est: z corpus p̄fecte mūdificādū: sz si in corpore postea infectio remaneat cū dissolutiōis est insitēdū. Si ergo icteria fit ex mala epatis cōplone vel venaz: insitat cuz alteratiū corpe mūdificato. Si fiat ex apate fiat mūdificatio fm cām apatis z epatis. Si aut sit ex oppilationē vidēdū est de oppilatiuis: que ab auctorib⁹ ponunt. Cōtra infectiōnē in corpe remanentē sic p̄prie operandū est. singulis diebus. 3. y. bibantur de succo lactuce: z loco eius ponit lactucella si iueniat. C̄tē fiat stupba vt pori cuz relaxent⁹: postea xō lauet facies cū succo malignanati z forti aceto: z die gutte succi maligni. oculis insistent. C̄tē aliter fiat puluis de spodio: rasura eboris sandal. rub. rosa. mirabola. citri. z reubarbaro. z illo puluere vñ singulis dieb⁹ cū succo endiuie: z cū vino tepido albo z subtili. C̄tē solutiū minoratiū in icteria. R. cassie fistule. 3. j. tamarindoz. 3. y. reubarbari electi. 3. j. aque sumi terre. 3. j. seri caprini qd sufficit pro portione. Reubarbarū prius minutiz incisum infundat in dicto sero per horas. xy. deinde optime exprimat⁹: colet⁹ z substantia abyctat⁹: z exp̄ssioni reliqua oia addant⁹: misce z fiat potio. C̄tē digestiū. R. syrapi acetosi simplici: iulep violati. aii. 3. j. aq̄ p̄ endiuie cuculle rassani. aii. 3. j. misce. C̄tē solutiū eradicatiū. R. cassie fistule. 3. j. tamarin. 3. y. reubarbari electi: electuarij de succo rosaz. aii. 3. j. aque sumi terre. 3. j. seri caprini qd sufficit pro portione. Reubarbarū in frusta minuta diuisum z nō pistatiz infundat in dicto sero vt supra. reliq̄ oia addant⁹: misce z fiat potio. C̄tē cōfectio. R. specie z diarodon abbatis. 3. j. triasandalozum. 3. j. trociscorum de reubarbaro. 3. j. seminum cōium maiorz frigidoz. 3. y. cucchari albi. 3. y. misce: z cū aqua cuculle qd sufficit ad incorporādū fiat cōfectio in mortello. 3. y. pro mortello. C̄tē solutiū vñuale. R. lactis caprini: cartami cōtisi infundant in dicto lacte tribus horis: deinde totum aggregatum cuz coagulo coaguletur: z taliter dimittatur per horas. xy. vltimo in dicto lacte in frusta diuiso auferatur serum: deinde. R. dicti seri. 3. y. cucchari albissimi. 3. j. aque endiuie. 3. j. misce. hoc enim singularissimum est. C̄tē digestiū vñuale loco syrapi. R. aquarum endiuie. 3. y. cuculle. 3. j. cucchari albi. 3. j. misce. Ad sanandam icteriā vtatur quotidie scariola cuz cibis z potibus. Experimentam in icteria est vt coquat cortex fabaz in aceto z mixta palea ordeifiat suffumigatio: z si vis admisce parum de abinthio.

De passionibus lienis seu splenis.

Cap. V.

In sinistra parte aduersus searū lien parum inferior suillo similis habet: purgamentū sanguinis receptaculū enim humorē atram bilem nostrī: greci melancholiam dicunt. hic nō vt searū precordij: sed sinisteriori ventriculi parti z omento committitur. Eius quidem materia mollis est rara ac fistulosa longitudo crassitudinisqz modice: sed licnosa ita plerūqz intumescit ob humoris confluium: vt zona veluti cin-

Stupba.

Puluis ad icteriā.

Solutiū minoratiū.

Digestiū.

Eradicatiū.

Rafio
xulio
4.

Scrap
xulio
4.

Statin⁹
xulio
cap. 3.

Tuicē
xulio
cap. 3.

Aggregatoris

gere horem videat euz sordibus (vt Plato inquit) secur
abundat: lienis raritas id purgat: eas cōbilitat: qm cōca
uum est: et exanguis: vnde purgamentis impletū excrefcit
curfousibus (vt tradit) peculiare impedimentū. ppter ea
qñqz nōnullis laborantibus splen inurit. Adimi posse ho
mini sine vite piculo verifimile nō est. Liene folio ab
iecore humore attrabere melancholicus: qui veluti cor
poris est iutū: si ei attrabedi vis ifringat debiliteturqz:
aut meatus oppilet: quo prius atrum humores venaba
tur: sanguis impurus per totū dilabit corpus. Verum si
tenor dolorqz in liene fit opplailo indicat: qd si horum
nihil fitqz potestatis attrabendi imbecillitas: fitqz atre bi
lis vomitus sicce febriliatqz cacocetes qualitate lienis
ostēdit retentionē vimqz debilitari. Si excernendi ipsi
imbecillitas amoueat appetitum: neqz fertur melanco
lici humoris redundantia ad hos ventris: vt exacuat ap
petitum. Obstructo in liene humore melancholico. Pri
mo qdēz inflāmatio fit feruore et dolore tenoreqz demō
strata. Posteriore etiā in cirū cadit: feruore et dolore paca
to. Tumore aut et duritia permanēte bis nrmū corpus
male olens euadit: et gingiue abrodunt: et in cruribz vlcē
ra sine cicatrice permanent: in gbus iecore pariter elan
guente: vt diximus: aqua intercus euadit: lienisqz distem
perantias propemodū: vt iecoris curabimus. Permanē
te ho inflāmatōne ab ancone sinistro venā secabimus.
aut in extrema manu qd ex lōgiore intervallo fiat cōuul
sio: aut ob aliquam naturalem affinitatem. C Inde ap
ponēda cataplasmata per attenuantia: ne manifestus ali
quis calor appareat astringentia apponendo aliqua: id
autēz est sue nature quod salis flos appellatur: idqz cata
plasma mirificū est: telis. 3. iij. ordeace cardamomi. aff.
3. ficum pinguiū. xxxj. peristerionis herbe aride. 3. ficus
irrigandi sunt acerimo aceto: et coquendi cū alijs iam di
scissis. C Inde rursus coquendus simus capre cum cru
da lyfio: coquendo in oxyrato cataplasma facito. habeat
quoqz si velis salis florem: calefacto cyprino cum pauco
aceto viere. C In cataplasmatibus primo quidem simpli
cioribus culusmodi est cere. 3. xxxj. tauri tantūde: nitri. 3.
iij. resine terebentine agui semine: capparidis radicis corti
cis. aff. 3. iij. coquendo: inflāmatōne in aridam duritiem
incidente validioribus vtendum vt superficies remolle
scar: vt est ex caprarus simo: qui spirachi dicuntur: et citri
no. Conseruit etiam duritiē capparidis cortex aceto eliqua
tus: et cataplasma factus: qui sane etiaz potius ex aceto: vt
oxymelle exaurit crassos et tenaces humores. Est et salis
cis quoqz cortex silr illi. cēmarj quoqz. succo foris ap
posit. et por. et lupinoz amaro decocio cū ruta et pi
pere pota farinaqz ipsoz impacta p cataplasma: necnō aq
in qua sepe cādēs ferrū extinctū sit per se data cyatis. iij.
febricitatibz: sine febrī aut cū vino: et cū aceto cyatis. iij.
lapati agrestis radicis cū scilla triobolus: vel dato acetū
scilleticu vel oxymel et cōposita panacis radicis armo
niaci capparidis radicis corticis struci scille tolste internū
equis partibus. 3. dato. facit et hoc asmatcis et hydropi
cis. C Epitbima iecori superimpositū leuās eius tumo
rē mirifice ex Alexandro traliano. Lydoniatū: tolle sari
nā ordei: sentū grecū cōtusū equis portionibz: oia subige
oleo rosaceo: et iecori super impone. nardus cū aqua frigi
da pota epaticis: et nefreticis et ictericis succurrit. lapa
tus cocta in aceto et apposita spleni medetur.

Ex traditione penozum et arabum.

§. II.

Ex alexandro
traliano.

Constantin^o si
ue Isaac. li. 5.
viaticis. c. 11.

Splenis passio durities est sub: q in ppa
tulo est sensui: qz facile pōt tan
gi: vñ fit vt nō alia significatio necessaria sit: et
cū splen magis magnificat: multiplex corpus

Lugdunē.

maceratur aliqui splenetici vomūt sanguinē cholere ni
gre pertinentem: et aliquando emittitur cum egestionē:
quandoz eorum appetitus ad comestionem augmēta
tur: et aliquando pigritia totius corporis cum tristitia et
risus paruitate cōtingit ex sanguinis corruptione et par
uitate eius in eorum corporibus: vnde Sledius Alexā
drinus. Splen ingt est instrumentū risus: cuius actio est
turbulentiaz sanguinis trahere sibi. Cum autē virtus de
ficat in turbulentiaz trahendo sanguinis remanet in san
guine clausa: et obscuritatem euz nigredine prestat: vnde
per totū corpus obscurus vadit et melancholicus: et ideo
color naturalis imutatur et niger efficitur. Luz aut splen
trahat sanguinis turbulentiaz: et feces clarificet sui subie
cti: necesse est vt sit clarus: et tēperatus: et per totum cor
pus dispergatur sanguis: cū huius temperamēti sit atqz
clarificationis animam non sollicitam et gaudentes red
dit. quod Sledius intellexit cum splenez esse instrumen
tum risus dixit. Si splenis passio certificetur anteqz cō
fortatior et durior sit: facilius fit in curatione: et obediens
in medicamine. qz si neglexeris donec in oppilationē et
apostema indurauerit durus est ad curandū: et cū splen
habet duritiem: medicari oporet cum cataplasmate et
epitbimate: et emplastris non solū exterius: sed foris ad
bibendum detur: qz splen medicinam accipit epate for
tiorē et grossiorē. C Serapio. In splene quatuor sunt
virtutes sicut in epate. Una est earū que attrahit sangui
nez melancholicū ab epate. Et secunda virtus digerens
hunc sanguinē quo nutritur. Et tertia eius virtus est que
expellit superfluitates melancholicas ad stomachū. Et
quarta virtus qua retinetur melancholia et sanguis gros
sus qui effunditur ad ipsum: donec recipiat digestionez.
Dum ergo virtutes iste permanent remanentes fm dis
positionem suam naturalem tunc corpus mundificatur
a superfluitatibus melancholicis: sicut oporet et splē et
est sanum: nec est egritudo in eo. Et quando debilitatur
vna earum: tunc nocumentum ingreditur super opera
tionem que completur per eam: quod est: qz si debilitat
virtus attractiua que est in eo: tunc effundit sanguis me
lancholicus ab epate ad totum corpus preter qd fit mū
dus: et ppter illud denigratur color eius et accidit ab eo
icteritia nigra. Et si debilitatur virtus mutatiua que est
in eo: tunc fm quāritatē qua mutatur eius humor melan
cholicus qui effundit ad ipsum: sunt accidentia in corpo
re. Qd est: qz si est declinūs ad acetositatē: facit accidere
virtutem appetitus cibi qñ funditur ad os stomachi: et si
adurū facit accidere tristitiā melancholicā: et fortasse fa
cit accidere subuersionem stomachi: et fortasse facit acci
dere accidentia alia multa qñ sunt ei dispositiones mul
te. Virtus autē retentiuā que est in eo qñ debilitat: tunc
sequit illud euacuatio humoris melancholicū indigesti:
qñqz per vomitū cū nausea: et qñqz per solutionēz ven
tris fm declinationē supfluitatis et quāritates eius. Apo
stemata aut que fiunt in splene nō sunt fm plurimū nisi
dura lapidosa ppter grossitudinem humoris qui venit
ad ipsum: et fortasse fit in ipso etiaz flegmon: qd est: qz in
eo sunt arterie multe continentes sanguinem calidū val
de. Et iam extenditur et coarctatur splen: et op psumitur
etiam ex ventositate inflatus que cōtinetur in eo. Et co
gnoscentur apostemata facta in splene ex grauitate que
accidit in latere sinistro vbi est splen. Quod si apostema
est flegmon: tunc accidit ebullitio et dolor ex tensione et
grauitate. Et si apostema est melancholicum est absqz
ebullitione: et neqz est caliditas neqz dolor: imo accidit
grauitas in duritie fixa. Cōmunitas aut splenis ad epar
in dolore qñ dolet facit accidere etiā sicut diximus ante.

Et ventositas

Etucē
15° cer
nonio.

Rafio
nūdiob
66.

Serapio
brenat
10.

Et vetustitas que inflat splenis: et apostemat ipsius et opprimat eum: cognoscitur in alia dicitur apostematē tactu: per hanc apostema expellit tactu et tensionē vehementē absque gravitate. ¶ Alucēna. Extenuatio splenis significat bonitatem humorum: et pinguedo ipsius malitiam ipsorum. Et eius cura prima est curationibus epatis: et indiget ut sint medicinae fortiores et penetrabiliores eis. Plura igitur apostemata splenis sunt dura. Et spleneticus est ille qui habet duritiem in splene suo. Et cum scis quod causa in illo est oppilatio ex sanguine plurimo melancholico: oportet ut slobotomia: et saluacellā: et dimittas saluacellā cōstringi per seipsam cum cōstringit ante casum virtutis. Et oē lac preter lac camelarum est malū spleni. Et quā nō conferūt medicinae: oportet ut ponant ventose et scarificationes super ipsum. Et aqua ipsorum sit aqua ferrariorum: et omne in quo extinguit ferrū ignitū multoties. ¶ Rasis. Egritudines splenis aut sunt debilitas eius ab attractione melancholice: aut magnitudo ipsius: et magnitudo eius: aut sit post febres aut cum febre: aut sine febre. Est autem ex apostemate duro vehemētē: aut sine illo: aut est inflatio eius sola. Debilitatis autem eius ab attractione melancholice signa sunt corrosio coloris: et cōuersio eius ad nigredinē: et cōturbatio albuginis oculorum cum casu appetitū. Et cura eius est positio vērōsaz sup splenē sine incisione vice vna: et emplastrē cum medicamēto pfortate splenē altera: et fricatio et cōmotio eius: et motio ipsius cum manu: et equatio: et exercitiū.

Ex traditione auctorum recentium.

Splen est membrū oblongū spongiosū porosum caernofum in sinistra pte collocatū a media pte stomachi vsqz ad sinistram pelliculā epatis porrectū. Et ad magnitudinē eius sequitur extenuatio corporis. Et eius extenuatio et paruitas significat bonitatem cōplonis. Et magnitudine vero splenis multarū egritudinū fit generatio: sicut hydropisis: pituitis: et omnium febrium cōpositarū. Splenetici autem cōtinuū patiuntur dolorē in sinistro latere: inest illa multoties patiuntur per vapores melancholicos vetriculos cordis ingrediētes. Crassi vero vel repleti maiorē dolorē sentiunt per splenis repletionē. Splenetici autem colore habent sedum: quod vel citrinū ad lūiditatem pertinentē vel pallidum aut nigrū. Grauedinē patiuntur in tibys per descensum melancholicā: ascensus motus eos grauat: quod eis deficit anbelitus. Appetitus autem in quibusdā cōfortat: in quibusdā corripit per diuersitatem mae calide corrūpētis appetitū vel frigide pfortantis. Splenetici multoties cōtingit vomitus: et euomūt cholera: quod est signū splenez egrotare de ea calida: vel euomūt melancholiā acetosaz que cadens super terrā ebullit sicut acetū. Spleneticoz vrina quāto subtilior tāto deterior: quod significat humorē cōpactū. Quāto autem intēstior et magis subitātiata: tāto melior: quod significat malas splenis hūiditates cum vrina currere: et malas splenis habitudines. per tale autem vrinā splenis frequenter soluit egritudo. Passio autem splenis calida materialis vel sine materia sinistrū latus inflamat: sitim generat: lingue ariditatem et coloris citrinitatem: casus appetitus per caliditatem replent stomachū: frigiditas vero cōtraria cōsequitur: et addit multū rugitū et acetosaz eructationē. In sicca vero passione multa est durities: et sanguis grossius: vrina est subtilis. Passio vero hūida molle vel lenē efficit latus sinistrū: et hūidū colorē cum paruitate sitis abundantia salinis. Splen positus est in obliquo: vnde medicina transeunte cito non inuatur: et fortiori indiget medicina quod epas: per sui remotiones a vvis medicinis: propter sui imobilitatem. Epas etiā nobile est membrū et subitāte tenerioris. Slobotomia de basilica multaz valet

in ea materialis calida: et slobotomia de sapenis in frigida passione splenis: et in calida de saluacella. De autem cōes sunt cure in oppilatione vel apostemate. Apostemata autem generantur de quatuor humoribus simpliciter vel de eorum cōmixtione. Raro autem de materia flegmatica generantur. Et inter passiones splenis oppilatio est frequentior. Est autem differentia inter oppilationē et apostemata: quod in oppilatione omnes cauerne et pori sunt repleti absque molesta extensione: et cōtinuitatis solutione. In apostemate vero materia est in vno loco aggregata violenta. violenta distentione et solutione cōtinuitatis faciens: qua apostemata splenis quādoque sunt rotunda: quādoque oblonga: quādoque torturam habentia vel formā triangularem: que visu et precipue tactu discernitur: et signa mae predictae cognoscunt. Malicia autem cōplexionis splenis absque materia solū indiget alteratione: sed si sit cum materia fere indiget omni medicamine: sicut inunctionibus: infusionibus: euaporationibus: fricationibus et emplastris: digestiuis: euacuationibus: ventosis: scarificationibus: slobotomia: cauterys. ¶ Contra duritiē splenis cum aliquali caliditate epatis regatur regimine cōuenienti: fiat syrupus iste. R. tamarisci mediane corticis salicis scolopendrie: prasilis hortulani: endiuie sylvestris. añ. ℥. j. radicius feniculi petrosili apij achori corticis capparoz passivularum. añ. ℥. j. seminis portulacis. ℥. s. camedreos campephtheos. añ. ℥. s. seminis feniculi anisi endiuie. añ. ℥. y. puno ru numero quinqz: pulueris cucbari lib. j. fiat syrupus parus acetosus. dos. ℥. j. s. vsqz ad. y. cum aqua calida. ¶ Sūpro syrupo purget cum pillulis de lapide lazuli ℥. j. Mesue: et pillulis aggregatis ℥. j. eūdē añ. ℥. y. Et facta purgatione quiescat aliquibus diebus: postea recōficiatur syrupus predictus et addant sibi ista. R. polypodii feniculi. añ. ℥. y. cupatorij. ℥. s. epithymi. ℥. j. cucbari. ℥. y. ponat epithimum in fine decoctionis: et sumat. ℥. y. in mane cum aqua calida. De tercio in tercio vel de quarto in quartum diem: cum intervallo octo dierum sumat. ℥. s. dialene fm Nicolaum ex illo in quo intrat lapis armenius et lapis lazuli: et si videtur necessitas additionis pauca reubarbari fiat. Et in omnibus medicis pōderet virtutē infirmi cum medicina ne succubat vnius a forti pharmino. ¶ A principio cum incipit sumere syrupum: incipiat vngere bis duabus vnctionibus ad partem splenis scilicet stomacho bis in die. Præ est hec. R. mucilaginis seminis altee. ℥. y. mucilaginis seminis senugreci ad pis galine. añ. ℥. s. olei camomillini. ℥. y. olei amigdalorum dulcium byssopii humide. añ. ℥. s. cōquassent omnia simul: et si expedit inspissetur cum pauca cera citrina. Secundu vnguentū est quod ponit Mesue in capitulo de pane porcino. Utat aqua extinctionis ferri: quā bibat post euacuationes factas. Et si expedit propter distemperatiā epatis ut epithimum: illud cum sandalis fiat. quod si hoc totius regimen et assiduatio et iteratio eius non perducit ad sanitatem: intendat regimini impinguatione cum electuariis factis ex pineis: amigdalis: fisticis: et similibus: ut exhibitione lactis capreolice: (ut vult Hētilis) dubitet de eo quod dicitur lac est malum spleni. Regimen autem impinguationum est notum. Quando autem durities splenis est cum aliqua distemperatiā epatis in calore: cura est difficilior: et si res plonabit suspicandum est de hydro: pisenis: si preueniatur alia accidentali egritudine. ¶ Confectio troiscorum Alexandri ad duritiem splenis et eius oppilationem ab humoribus viscosis et pinguibibus. R. seminis anisi assari: seminis apij: absinthij: amigdalorum amararū. añ. qd sufficit: fiat puluis: postea troisci fiat. ¶ Confectio levis stomacho et spleni dolentibus. R. galā.

Syrupus contra duritiē splenis.

Pillule contra duritiem splenis.

Syrupus.

Unguentum ad duritiem splenis.

Confectio alexandri contra duritiem splenis.

Confectio.

Aggregatoris

Anguina 3.

Cura aposte
matum sple
nis.

ge cymini. añ. 3. y. misceant cum melle ros. 3. x. et def co
clear vñi. ¶ Anguina ad splenē ourū. Itē. Jussu panis
porcini et succi qui emulget ex radicibus salicis. añ. lib. j.
succū excrementis tamarisci. 3. y. olei irini. lib. y. hyssopi
humide. 3. y. acbori. 3. y. bdely armoniaci. añ. 3. j. cere ci
trine. 3. y. fiat ynguentū. ¶ Cura apostematū splenis ex
cura oppilationū ipsius et apostematū epatis innatescit.
Curā ergo illoꝝ psequere ēz illoꝝ itēiōes et modos. Et
ex appropriatis in apostemate calido est alumen: in eo
enim est incisio aliqua cū qualitate equali: et stipticitas: et
virtus frigiditatis: quare opz vt misceat cum medicinis
cinis eius apocrufticis et resolutiuis. Et acuum ēt est ex
illis: et aqua folioꝝ salicis et aqua portulace: et capilloꝝ
venenis humidi. Et sumere in potu de semine portulace.
3. j. cūz aceto arnoglossē exicare et puluerisate omni die
coclear vñi: et alia que a proprietate operantur frigida.
¶ De dolore intestinorum colica et iliaca. Caput. VI.
¶ Et traditione grecorum et latinorum. §. I.

Colica passio est egritudo maximā cru
ciatus in vñre sub cingulo in in
testino qđ dī colon. Supra aliu collocať co
lon crassioris intestini pars: puius est ac late
sulum cellulis plurimis insinuatū: in quibus
excrementa diutius imorant. Inde qz quādam recipiūt
effigie: catoceliā greci vocant: ab aliquibus aliu etiā voca
ri scio: reni sinistro inuolutus annectit: vnde nefreticis
colicisqz morbis dolores cōsimiles sentiunt: abstinentia
tñ inter ceteras notas discernunt: illos eleuat bos aggra
uat cibus. Deinde id intestinū lienē attingit: sursum ver
sus ad dexterā stomachū scādit huius ob id intestini no
xius humor os stomachi afficit: et precordia. Unde lypo
timia sepe cōcidunt egi in sela aliu deycientes: nec sine
rōne id intestinū inter inferiora annumerat. ¶ Seren.
Cū colon iustus morbi genus intima carpit. Māde gale
ritū volucré quā nomine dicūt. Hic morbus cordaplos
ēť dici solet: et cordios apđ Celsus in. 4. Iliaca passio est
morbus gracilioris intestini: ileos enim non ilios: inde
ileos qui laborat eo morbo. Ilios nō dicunt qui ilioꝝ
dolore torquent. Lagonoponos ēť apud grecos dī illoꝝ
dolor. Iliā enīz greci lagonas appellant labores vel do
lorem. ¶ Remedia itaqz colice passioni sunt adhibēda
primūz quibus ex frigidis et tenacibus et crassis humo
ribus sunt dolores excitati. ¶ Prouidendū ergo ne vebemē
ter incalescāt. Nā si multū incaluerint huiusmodi humo
res magis inflātur: quos interfcindere cōcoquereqz opz
medicaminibus minime inflātibus attenuantibusqz ac
arefaciētibz citra nimia calefactionē in morbi primor
dio: ex alio igit sterius educēdū cōmodis ei morbo cly
steribus. Adhibēdū oleū in quo coctū sit cuminū: vel ru
tha cū adipe anserina: vel gallinacea: vñ ex radicibz agre
stis cucumeris ex coctis: et myrra: et blicor: oleo cucume
rino: ac sepe oleo cōmuni insecto excernitur vitri faciem
babēs puiuita infestantēqz pfectim dolozē placat: q sine
ob doloris magnitudinē cōsternent est balneum admo
uēdū ex melle cumino nitro ruthe semine arido brassice
caule probe seruesfacto et salore irrigato: aut brassice ci
nis melle admixtus: anus autem illius tendus succo cicla
mini cum melle et nitro: aut centuario cūz melle et nitro.

Colice cura.

Cura colice
et alexandro.

¶ Alexandri cura probat vt parum vmbilici excisi ab
infante cum nascitur argento: aut auro inclusus sale ma
ceratus ne corrumpatur qui gestauerit morbi colici erit
expers. Mirifice profunt etiaz cucurbitule circa vmbi
licūz ad dolores auferendos. Caprinum epar vñz dissol
ue et da potandum cum vino et proderit. Stercus lupi si
sieri possit habens ossicula da ferendum coꝝe alligatum

Lugdunens.

aut lumbis: vt neqz terram: neqz aquam attingat: et leua
bitur dolor: vt Alexander tradit. Et Diogenes tere inquit
in puluere et cribella: da languenti ex aqua calida distil
lūm coclearium. Potiones autem sint abstinentiū et cu
minum equis partibus: vel panace cum aqua: vel casto
ry et anisi: et piperis. 3. cum oxymelle. Attenuata autem
plūta cataputis huiusmodi purgabimus. Aloe eufo
bio gnidio coceo puro scamonea equis partibus dentur.
3. y. His aut cōgruit victus calidior et aridior. ¶ Acutis
simus renuloris intestini morbus ileus a grecis appella
tus: dolor est cū pericilio: casus grāuē secū ferēs: eo nāqz
decenti miseranda morte euocant: sterius per os postre
mo euadēte. Cōstat aut hic morbus cruditatibus et oppi
lationibus cū corrupta pmanferint: et mortifera medica
mina cladeqz afferūt intestinis frequēter inflāmatis co
lica succedēte affectione. Pueri igit irrigationibus et ca
taplasmatis iniectionibus et balneis: vt in colicis dixim
curādi. Adolescentes nō et puberes sanguine leuadi sunt:
si minus cucurbitule admoūēde sunt per totū vetriculū
multe et inanes: et vbi dolor confricanda astringendaqz
sunt membra. efficacibus clysteribus quoqz vtendum: et
in oleum infectionibus antidotis et purgationibus oibus
quibus et in colicis oibus preterqz qui acribus et vetricu
libus vexant colici: de gbus dictū humoribus: si mirifi
ce humores vellecates euomuerint anhetū coctū potūqz
def. post potū panē in calidā aquā imissus: statim dato
manducādūz: cibos calidos pterea nō cōbidentes nu
trimētū rbum et cuminū terendo dato potādū in oxymel
le cyatos fer: qui in letale sleū lapsi fuerint vomere cogi
to aque calide porione: inde oleo calido potionādūz: aut
iure pingui quo adhuc enomāt. post aliquot dies tyriaca
potionādū: durante nō oppilatione scisso lacte cūz pauca
scamonea: vñ aloē: aut purgātē aliq alius deycienda est.

¶ Et traditione penorum et arabum. §. II.

Egritudine que accidit in intesti
nis ex colicāmo accidit
nisi aut ex apatibus: que sunt in eis: aut ex hu
moribz acutis mordicantibus ēz aliqz modoz
difficilis dissolutionis fixis in eis: aut ex ventositatibus
grossis vaporosis retēis in eis. Et accidētia cōia que cō
tinuant in hac egritudine et renū sunt nausea vomitū do
lores retēio magna nāe et vētositates quarūz vie sunt vt
egrediant supius et inferius: verū tamen ista accidētia in
hac egritudine sunt vebementiora: et plus consecutua qz
ipsa sunt in dolore renū: et non figitur dolor in loco vno:
s; pmutat pmutatione. In dolore renū sunt debilioꝝ: et
sunt in loco vno. Urina est etiaz in pñ egritudinis clara
aquosa: deinde post illud fit grossa: et bz sedimē: et in fine
fit in ea arenosus sedimen: et pprie qñ est dolor colice ex
apate qđ est flegmon: tunc enīz necessario sequit ipm fe
bris: et dolor grauis: et sensus inflāmatis: et sitis. Et sequi
tur ista accidētia etiā illū qui bz hanc egritudine ppter
humores mordicantios cū dolore mordicatio et siccita
te in lingua et sentit cūz acuitate vñne. Et si bec egritudo
est propter flegma grossū vitreum: aut ventositates et
inflationem: tūc accidens commune in ea est frigiditas
inferioꝝ: et dolores chronici grossi ppter humoris ipsi
frigiditātē et tēstionē mēbroꝝ in quibus est cōtenus. Et
pprie si est ex humore grosso viscoso: tūc est cū grauita
te tēstio. Et si est ex vētositate vaporosa: et inflatione: tūc
est tēstio absqz grauitate: et expellit nā fecē declarāť q
in ea sunt vētositates: et fortasse natat supra aquā: et simi
lanť in substantia sua stercoꝝi vacino. Et egritudo ileos
accidit qñ oppilant intestina gracilia: aut ex apostemate:
aut ex stercore duro: aut ex humiditate grossa et viscosa.

¶ Constantinus

De reme
diis intesti
ni.

De reme
diis intesti
ni.

De reme
diis intesti
ni.

De reme
diis intesti
ni.

644m° 6
: Isaac. 4.
ad c. 17.

Constantinus siue Isaac. Causa colice passionis est se-
piformis. Prima est cum augmentat calor igneus et cho-
lericus super stercus: vii et humiditas stercoris desiccatur
et induratur: idcirco non egreditur. Secunda cum cibis in sua essen-
tia est siccus et siccus egestione exire prohibens. Tertia
est cum slegma viscosum intra illud augmentatur intesti-
num et inuisatur: ut oppilet vias eius: et prohibeat exire ster-
cus. Quarta cum grossa viscositas in hoc intestino inuisatur
vel causa frigide complexionis: vel ex defectione stomachi
ad digerendum: vel epatis: vel ex cibo in sua essentia vici-
oso et inflatio: quod si inueniat intestinum defectum: et ad hanc passio-
nem parati: generat colicam passionem propter constrictionem
viscositatis in egestione stercoris. Quinta cum nascitur apo-
stema in hoc intestino: prohibens exire stercus. Sexta cum
augmentatur in ventre lumbici et ascarides: qui inuisati et in-
torui stercora non permittunt exire: unde in colicam incidunt
passionem. Septima cum sensus intestini deficiat: neque nocu-
mentum stercoris sentit: unde stercus in intestino remanens
non exit. Multi antiquorum dixerunt hanc passionem esse ex de-
fectione in intestino expulsiue virtutis: vel ex defectione
sensus intestini: quod si expulsiua ad expellendum digestionem
ab inferiori parte deficiat qualibet ex causa: vel sensus inte-
stini: lacertorum innatur exire non permittat: neque ex utroque
latere intestinum opprimatur: ut ad inferiora deponatur: necesse
est in ileon deueniat. Ileos vero dolor est intestini: prohibens
stercus exire ab inferiori parte: et aliqui cogunt manere: cuius
causa est bifaria: vel de calido apate in subtili intestino
nascitur: vel de humoribus frigidis grossis et crudis inuisca-
tis. Accidentia sua in separabilia sunt vomitus spissus: oia
que bibat euomit: dolor est nimis: tortura in ventre supe-
riori. **C**uicema. Colica est integra intestinalis passio
dolorosa: cum qua difficilis fit exitus eius quod egreditur
per naturam. Et colica quidem secundum veritatem est nomen
eius in quo est causa in intestinis grossis: quod si est in testi-
nis gracilibus: tunc proprium nomen ei secundum scientiam verum est
ileos. Et malitia complexionis humide singularis non sem-
per est causa colicem: nisi per accidens: scilicet quod sit calida fri-
gida et humida malis. Et quando accidunt colica et ileos
secundum semitam accidunt egritudinum pestilentialium adue-
nientium: et perueniunt de regione ad regionem: et de homi-
ne ad hominem: et iam retulit illud quidam medicus de anti-
quis: dixit quod perueniebant quidam eorum ad epilepsiam
que erat mortalis. Et plurimum quidem accidit colica a fle-
gmate grosso: deinde a ventositate foris facta et penetrante
in tunicis intestinoz: et villis ipsorum propter solu-
tionem continuitatis ipsorum. Et colica quidem multoties
permutat ad paralyticam: et sanat per eam: et similiter quan-
doque sanat per dolores iuncturarum: et quandoque ad dolo-
rem dorsum: et quandoque ad melancholiam et epilepsiam: et
quandoque ad hydropisum. Fortitudo doloris vomitus:
post vomitum sudor frigidus: frigus extremitatum: singul-
tus: post singultum turbatio rationis: spasmus: retentio eius
quod egredi oportet saltem cum ingenio est res mortalis. Et
dolor lapidis est parvus quasi sit acus: et colicus est ma-
gnus: scilicet spatiosus. Et colicus incipit ab inferiori parte
dextri lateris et tendit ad superiora sinistram: et quando cōfir-
maur dilatatur in dextra et sinistra. Renalis vero incipit a
superioribus: et descendit paulatim: et est declinior ad po-
steriora. Renalis fit fortis in hora vacuitatis: et colicus al-
leuiatur in ea: et si sit fortis consumit aliquid. Colicus fit
fortis subito: et lapidosus paulatim: et fit fortis in fine suo.
Colicus ad partes mouet plures: et renalis figit. Clyste-
ria et exitus viscositatis et fecis alleuiant colicum et non alle-
uiant renalem aliquo modo de quo sit curandum in pluribus
dispositionibus: et e contrario lapidem frangentes. Et ileos acci-

dit ex oibus causis ex quibus accidit colica: et quandoque
accidit propter potationes specierum venenosarum facientium
ileos. Et deterior ileos est ille in quo expellitur stercus ad
superiora: et nominatur fetidus: deinde ille in quo est sudor.
fetidus: deinde ille in quo est anhelitus fetidus: deinde ille
in quo est eructatio fetida: deinde ille in quo est inferior
viscositas fetida. Signa ileos sunt ut sit dolor super umbi-
licum: et non egrediat aliquid omnino de subtus: et non fiat in-
umentum magni cum clysteri sicut dicit Hippo. et quicquid
vomunt vermes et ascarides in hac egritudine. Cura
appropinquat cure colice: verum est fortior illud quod bibi-
tur est magis iuuatiuum in eo: et est necessarium clystere etiam
nam illud est adiutoriū boni bibito: et quale est siue pre-
mitur siue postponatur. Et floborbomia magis bic est ne-
cessaria: nam si fuerit apostema non erit eius excusatio: et si
fuerit dolor fortis ex quo timeatur apostema: oportebit vi-
ea. ex hac enim quandoque accidit separatio humorum malo-
rum in corpore propter retentiones eorum a dolore. Curatur
etiam cum viscositas plurimis positis in superioribus ventris.
C Rasus. Confectio pillularum soluentium colicam velociter
et aloes. 3. x. scamonee. 3. ij. interioris collogintide. 3. ij.
terram salis gemme. 3. ij. serapini. 3. ij. febram tantum: et sunt
decem doses secundum Rasum. **C** Confectio ad colicam frigidam
et cymini anisi ameos. an. pugillu vnu bulliat bene et in
colatura resoluantur penidiarum. 3. v. et medulle cassie sitis
le. 3. vj. et fundatur desuper oleum amigdalorum dulcium. 3. ij.
C Confectio medicaminis: quod datur cum dolore vehementi
commouet: et sedat dolorem quando timeatur quod egro supueniat
synopsis propter vehementiam doloris. et. gingiberis ma-
cropiperis storacis liquide croci semina. an. castorei
apy. an. pre. 5. fiat pilule sicut cicer. doses ab aur. 5. vsque ad
aur. j. Modus confectionis ad colicam mirabilis. et. carta
ml. 3. j. serapini. 3. x. cōficiantur cum penidiis. doses. 3. v. **C** Con-
fectio olei quo vngitur venter et spargitur ventositatem. et.
olei rubiaci. 3. x. cum quo dissoluantur castorei. 3. ij. eufor-
bi. 3. j. et fiat inunctio cum eo.

C Ex traditione auctorum recentium.

§. III.

Colica non quedam est mala et dispersa: sicut
illa in qua est vomitus continuus:
sudor frigus: et frigiditas extremitatum: et mul-
tus singultus: et spasmus: et permixtio rationis: et
omnimoda ventris constipatio. Nec omnia sunt mortalia.
Ita si appareat pustula nigra sicut faba super ventrem: scilicet
si ole morietur. Significatio vero bona dolor mixabilis: et
euacuatio per ventrem aliquanta: et alleuatio post supposi-
toria: vel clysteria: et priuatio signorum malorum per nomenatorum.
Signa specialia diuersarum specierum colice partim sumuntur
ab indicio patientis: sicut ab eo quod precessit ad regimen: et
iterum a rebus naturalibus: et non naturalibus: eorum que sunt con-
tra naturam. Ileos similiter quedam incurabilis est: ut illa in
qua est spasmus: vomitus continuus: singultus: et permixtio
rationis. Item ileos in qua vixina exit cum distillatione mor-
talis est in septimo die: nisi soluat per febrem supuenien-
tem. Item ileos in qua est inferior viscositas multum fetida
mala est: peior autem est illa in qua eructatio est fetida: et in
qua anhelitus est fetidus: illa pessima in qua stercus est
fetidus: et exit per superiora. Cura autem colice postposita et
permutata propter vehementiam doloris. Cura enim recta et or-
dinata in colica debet inchoari a remotione cause actus per
suppositoria vel clystere: et per medicinas laxatiuas ab
interiori sumptas. In hoc tamen casu aliquando compelli-
mur inchoare ab accidentibus morbi: et non a causa miti-
gando nimium dolorem per facillationes: embrocationes:
epithimata: et quandoque per narcotica: sicut dicunt aucto-
res. Cura autem ileos curabilis multum est difficilis. fit ergo

Rasus si de
ulionib? ca.
39.

ut cēna sen-
ter. ij. ca-
nia.

rapto
breui
32.

Aggregatoris

Lugdunen.

per inunctiones: epibimata per flobothomia et per fricationem extremitatum: et per medicinas laxativas: et per syrupos: et per clysteria: et per alia que comedunt et bibunt. Est autem cura colice et iliace collis: sicut morbi pssiles sunt: ea tamē que bibunt et per superiora sumunt: magis sunt ppula in iliaca q̄ clystere: ita tamē q̄ post assumpta per os movētia mām clystere adhibeat. materia enim prius mora facilis cū clysteri educitur. Item in ileon multuz confert flobothomia ab initio. Dentur syrupi in causa calida: et oxymel in frigida cum aqua multuz calida: postea fiat clystere. Itē aq̄ valde cala p se bibita: vel exteri⁹ per vesicas eneas applicata multum valet. Item in frigida multum cōfert hierapigra. Contra colicā ventosam et partim ex fece fiat tale enema. R. oleoz anbeti spice. añ. 3. ij. olei lilorum alborum. 3. ij. vitella ouorum. y. misce. Aliud. R. olei camomille. 3. v. oleoz anbeti lilioz samini. añ. 3. ij. vitellū oui. j. misce. Aliud. R. decoctio nis capitis castrati arietis. 3. xij. oleorum spice liliorum alborum anbeti samini. añ. 3. ij. vitellum oui. j. biere pigre. 3. s. misce et fiat clystere. Enema aliud. R. vini albi vinosi. 3. viij. butyri. 3. vj. vitellos ouoz. y. croci. 3. s. misce dormiat sup vētre cōpressum. Si lentat ex aliquo lloz postea fricef suavit loc⁹ doloris cū manu x̄tus dor suz. Dormiat multū si p̄t. Lenitiū et mitigatiū doloris. Vitelli ouoz sine albumine sumpti añ cibū cū modico croci iuuat. Mitigatiū doloris et resolutiū. R. aque camomille. 3. ij. cinnamomi. 3. j. croci ȝ. y. guccha ri albi. 3. s. misce et poteat stomacho ieiuno. Lenitiū doloris. bibat olei cōmunis. 3. vj. stomacho ieiuno si non habet stomachi debilitatē. Solutiū. R. hierapigre Sal. 3. ij. cassie fistule. 3. vj. sebestē. 3. y. aquaz rutbe anbe ti. añ. qd sufficit misce et fiat potio. Resolutiū. R. pulueris se. rutbe. 3. s. pul. se. carui. 3. y. aque feniculi vini al bi aliquid vinosi antiqui. 3. j. misce et potef stomacho ieiuno. Euaporatiū. R. mly ptes tres qd sufficit pro sacculo. salis ptes. y. furfuris floz camomille. floz anbeti añ. partē. j. misce et fiat sacculus et debite calidus loco do lenti appone. Confectio resolutiua. R. speciey diacy minf. 3. y. speciey dlagalāge. 3. j. cinnamomi. 3. y. croci 3. j. gucchari albi. 3. vj. misce et cū aquaz rutbe et feniculi añ. qd sufficit: fiat confectio solida in mortellis trū. s. pro quolibet mortello. Sometatio euaporatiua. R. floz anbeti. M. j. s. floz camomille mellilo. t. añ. M. y. abstin thy. M. j. s. folij rutbe. añ. M. j. s. gnanti. M. j. s. arthemif le. M. j. eupatoz. M. j. s. pulegy. M. s. rozi marf. M. j. s. calamēti camedreos camepites. añ. M. s. radice aristologie ro. 3. j. se. cartami. 3. s. se. luniperi senegreci. añ. 3. j. se. misf feniculi carui ameos sileris mōtant. añ. 3. ij. Con tundantur omnia grosso modo: deinde misce et bullāt in sufficiei quantitate aque vsqz ad psumptionē tertie par tis aq̄. Solutiū facile. R. brody galli crepiti. 3. viij. polypody q̄rcini. M. j. s. floz anbeti. M. s. se. cartami cōtu si. 3. s. sal. 3. j. gallus prius optime fusticef: deinde occida tur et euisceretur: vltimo reliqua omnia in eius ventre in cludant: et cū ipsis optime decoquat: cuius decoctionis su mamr dicta: et fiat potio. Unctio mitigatiua doloris: et resolutiua. R. oleoz abstinthy camomille. añ. 3. j. oleoz spice: lilioz alboz. añ. 3. ij. olei rutbe. 3. s. pulueris cinna momi. 3. j. pulueris sileris montani cassielignee spice. añ. 3. j. cere qd sufficit: misce et cum modico aceti fiat unctio mollis. Suppositiū resolutiū vētositatis. R. pulue gy spice. añ. 3. s. radicum treos: radicz aristologie ro. añ. 3. y. se. apy prassij. añ. 3. j. se. rutbe. 3. y. se. sileris mōtan ni anisi feniculi carui ameos. añ. 3. j. cinnamomi. 3. y. cy mini. 3. j. amigdalaz amararū. 3. s. bdellij. 3. s. cassielignee

stozactio sicce añ. añ. 3. j. croci. 3. s. salis cōmunis. 3. j. mel lis quantū sufficit pro supposito: vsqz pficiendis. Syru pas pferēs colice et iliace flegmatice et vētose. R. calamē ti orizani hyssopi sancti. añ. M. j. anisi feniculi sileleos carui se. apy rassani. añ. 3. s. rad. enule. 3. s. areos. 3. ij. meur: furanisi acbozi. añ. 3. s. squināti se. vtice. añ. 3. s. floz rozi: marini boraginis buglosse. añ. 3. j. mellis cōmunis disti pumati lib. y. aceti sgilitici. 3. ij. in petia bulliāt q̄nc̄s be ris galāge gariosi. añ. 3. y. spice. 3. j. Et q̄nc̄s sufficit syrup⁹ ex melle sgilitico cūz geleniabin. añ. 3. j. cūz aqua feniculi. C Pillule de quatuor reb⁹ expertissime. R. collognide serapini salis gēme diagredy cocti. añ. partes equales: re rantur et cōficiant cū succo porri. añ. 3. j. Clystere bñdī etiam pro nobilibus cum suauitate educens flegma et me lancboliaz: et sanat colicā. R. anisi triti polypody triti. añ. 3. y. s. bulliant cum aqua lactis caprarum lib. y. et dissolue hierapigre. 3. j. mellis. 3. y. salis. 3. s. olei violati. 3. y. fac cū reiteratione si oportet.

De diaria dissinteria seu dissinterion: lienteria: et vermi bus. Caput. VII. Ex traditione grecorum et latinorum. y. I.

Intus ventris cursum sine vomitu, liquida alius et septi q̄ ex cōsue tudine fert: atqz interdū tolerabilis dolor: est interdū grauissim⁹: idqz peius est. Sed vno die fluere alui sepe pro valitudine est: atqz et plurib⁹: dū febris absit: intra septimū diē id cōquiescat. Purgat enī corp⁹: et qd intus lesurū erat: vlti⁹ effundit: ve rū spatiū psculosuz est. Proxima his iter intestinoz: ma lax: tormina eē p̄tuerūt. Dissinterion grece vocitat: lati ne x̄o tormē dū: et intestinoz exulceratio: a bis qd ma lū s̄ḡt: et enteron qd est intestinus. Tormen vel tormines masculini ḡitis (vt ponit Noni⁹) a torquēdo dicif. Et vt Plini⁹ inq̄: mētibastrū torminib⁹ efficacissimū. Inde tor minosi: et dissinterici q̄ patiunt. Recentiores medici acci piūt pro cruciati vētris: sicut et Baptista Mārtianus de patiētiā: s̄ vix ita apud idoneos repif: s̄ ille vt bicita se pe als cū vulgo sentit de noibus morboz. Intus intestina exulcerant. Ex his cruoz manat vsqz mō cū stercoze aliq̄ semp liqdo: mō cū q̄busdā squaminosis exernit. Inter dū sit quedā carnosā descēdūt: frequēs deydēdi cupiditas: dolorqz in ano est. Lienteria grece hoc est intestinoz solutio latine: lyo. n. dissolutio valet: enteron intestinus. Est aut morb⁹ vbi cib⁹ nō pficit et digerif: s̄ incoct⁹ egerif: inde lieterici q̄ alui nōr. Lieteria est exire comesta: vel bibita in eadē q̄litate qua sūt accepta. Balen⁹ hāc passio ne diffiniūt dicēs. Lieteria est digōnis ablatio cū cib⁹ in stōcho nullaten⁹ mutef in liquore: nec in colore nec odo re. Et cū sit lieteria duplex. Una qdē in superficie intestina exulcerās in multis dissinterie p̄stis: ex alijs facta distil lationib⁹. Altera x̄o que ob ibecillitatē cibū in vētre distil net: incoctaqz egerit nutrimenta: leniaqz exēit incocta et bñ mida vētre i totū distillāt. In lietericis facile incoctus euadit cib⁹: eoqz celliacis distinguunt. Est ḡvtri cataplas ma faciēdū lino spmi cū dactylis et echino et bato cū oxy melle coctis. qd si flatio affuerit misceant cuminū anbe tū et rutba: autēla porro distillatiōe pariter apponim⁹ ma la cydonia: alūmē humidū achatiā hypogstida cecidē: vlt ex his aliq̄: vlt oia. Cerote x̄o ex myrra: vinoqz aliq̄ astri gēte. Potus aut simplex arnoglossi semē: aut lapathi se mē: malipunici cortices: yua arida: vlt yue p̄mature succ⁹ aridus. Presentantiū x̄o remediū lapathi agrestis semen ad vnciam: arnoglossi feminis vnda: hypogstidis 3. vj. gūmi vel achatiē tantundem. Sume contritis cydonijs: coctionez facito cumini piperis: et bois: syriaces: balaustri

Ad colicā vē tosam reme dia.

Clysteria.

Mitigatiua doloris.

Lenitiua.

Solutiua.

Resolutiua.

Euaporatiua.

Sometatio euaporatiua.

Solutiua facile.

Mitigatiua doloris.

Supposito rium.

rapio 33 al. ca. 1

ic fine inus 1 ic 49 ap. 14

añ. 3. u. corticis malipunicis. 3. sylpby. 3. vel aridi. 3. et potui
infunde: vel misce oxymel mane: et in vespera myrti atri
coclearii et dimidium: anisi rosaz aridaz fac pastillos: et
dato. 3. iij. cu aqua. Tyriaca quoqz ex viperis psians re/
mediu est. Dissinteria xō que a latinis tormē appellatur:
intestinozū exulceratio est: quādoqz ex cessante tenasmo:
vel vētris fractura quāpiā: quādoqz inde est morbi pnci/
piū vbi varia sunt biliosa excrementa: deinde iuxta ppor/
tionem cruenta: et postremo purulenta cuiusmodi e mor/
ticinis effluere cōsueverunt. At que ab atra bile tormina
principiū ducunt: letalia sunt: quippe que cū exulceratio/
ne cancrum subesse indicant. Ex eo igit qd effluit cū ster/
core egriitudinis causa dignoscit. excrementū nāqz aliqñ ni/
grior qd ē p̄sueuerit sanguis: iecore exceptū cibū nō satis
cōmode cōcoquente: ac ob ipsius infirmitatem: vel vim
extrariā sepe et ventre exercernitur quiddam simile eis: que
ex ablutis recentibus eycit carnibus: ob hoc be patriam
hāc vocitant dissinteriā. Cōmuniter igitur vtendū est re/
medijs: quibus in cellaciis alijsqz cōtra naturam ytimur
excreionibus: at p̄p̄ia cōmoda erit lemnia sigillata: seu
potia: seu adiecta p̄p̄ clystere facto ex mellicrato: inde sal/
for et porulace succus idoneus a dissintericiis pot' ipsaqz
porulaca cocta in oxycrato māsā. cōuenit etiā armoglos/
suz et bati fructū ac folia: et alie radices coctio. Hippuris
ex aqua: vel vino pota: eiusqz succ'. Fluores etiā alui are/
faciunt oua ex aceto tosta et māsā. Nōnunqz aut' (vt Celsus
placet) lumbrici occupant aluum: biqz modo ex inferior/
ribus partibus modo fedius ore reddunt. Atqz interdū
latos eos: qui peiores sunt: interdum teretes videmus.
Si lati sunt aqua potui dari debet: in qua lupinū aut co/
tex mozi decoctus sit: aut cui adiectū sit cōritum vel hys/
sopum vel piperis acetabulū: scāmonē paulum: vel etiā
p̄p̄ide cū multum alleum ediderit: vomat. posteroqz die
malipunicis tenues radicales colligat quantū manu com/
prehēderit: easqz ptusas in aque tribus sextarijs decoquat:
donec tertia pars superfit. huc adiciat niri paulū et ieli/
nus bibat. Interpositis deinde tribus horis duas potio/
nes sumat aut aque: vel murie dure sic adiectum: tum des/
dat subiecta calida aqua in pelue. Si xō teretes sunt: qui
pueros maxime exercen: et eadez dari possunt: et quedaz
leniora: vt cōritū semen v̄tice: aut brassice: aut cumini cū
aqua: vel mētha: vel absinthium decoctus: vel hysopum
ex aqua mulsa: vel nasturey semen cū aceto p̄tritu. Edisse
etiā et lupinū et alleū pdest: vel malue oleū subter dedisse.
¶ Ex traditione penorum et arabum. §. II.

¶ Quando aut euacuatio est supra p̄sue/
tudinē: tunc est aut p̄pter
granitatē multitudinis eius qd recipitur supra
stomachū: aut qm̄ mordicat stōchum acuitate
sua: et vadit p̄pter illud ad expellendū illud: aut propter
viscositatem ciboz et lubricitatē eoz: et p̄p̄ie quādo am/
bulat qui accipit ipsos successione susceptionis eozū: aut
ex debilitate eozū: qm̄ cibaria sunt diminuta a necessita/
te: sunt superfluitates eoz diminute: etiā et si sunt grossa
pontica: tardatur in descensione. Et non est tarditas eua/
cuationis superfluitatis: et antecessio eius p̄pter debilita/
tem stomachi et intestinozū: sed p̄pter debilitatē lacer/
tozum qui sunt super stomachum et pectus etiā. Et eua/
cuationes cōtinue quidē sunt: aut p̄pter debilitatem: aut
mordicationez. Scias qd lubricitas stomachi non est nisi
egritudo vētris et intestinozū: que accidit vt lubricent co/
mesta velociter p̄pter qd alterent penitus: nec qualitate
sua: nec ipsoz substantia. ¶ Constantinus siue Jsaac. Lien/
teria nascit ex defectione virtutis cōtentive in stomacho:
vel ex vulneribus in superficie stomachi et intestinozum.

Defectio cōtentive est ex mala cōplexione stomacho do/
minante: vel intestinis. Dec cōplexio si est perfecta et fir/
mata vt exte nequeat: aliqñ inter stomachus et intestina
humor p̄p̄ius vnde nascitur est flegma: patit infirmus
semper oxyremiam. i. inseparabile accides: exit cib' illico
cū ingredit sine vlla digestionē vel expressionē virtutis:
vulnera in superficie stomachi vel intestinozū causam ha/
bent: humores acutos calidos pungitios insequētes con/
tentiuam virtutez velociter anteqz digerere incipiat: hoc
modo infirmus sentit puncturā et ardore: et nisi festinem'
medicinā in dissinteriā mutet. Dec species lienterie non
habet oxyremiā in principio: que si quādoqz appareat
cibum morari in stomacho tādū ibi esse significat donec
natura aliquātulum mutat: vnde naturā intelligimus in
suam actionē reuerfam. Sed cū videat infirmus nihil te/
nere intra stomachū: vnde hoc fiat inquirēdū est: aut
est ex defectiōe virtutis cōtentive in stōcho vel intestinis: vel
ex vulneribus. Si ex defectione virtutis cōtentive: vidē/
dum est vnde defectio sit: aut ex mala cōplexione sibi do/
minante: aut de materia ibi coadunata. Si sit ex materia
ibi coadunata: mūdificandī sunt humores cum medicina
que cum expressionē deponat. Si ex mala cōplexione sit
sola: interrogemus infirmū vtrū ardore sentiat intra sto/
machū: et flum: et fumosaz eructationē. Ex his enīz intel/
ligimus: qz ex incēssione caloris sit. Si nō senserint et mul/
tum comederint et parū digesserint p̄pendimus qd ex fri/
gore sit: deinde medicāda sunt cōtraria cōtrarijs. Dissin/
teria est egestio sanguinis cum excoziatione vel vulnera/
tione sui. Causa eius vel interior est vel exterior. Interior
sicut digestio als egestio cholica acuta pungitiosa: quā pa/
tiur infirmus cum per intestina cholā acuta transeat p̄fo/
rans et excozians: vel ex suo acumine vulnerans: vel ex sal/
si flegmatis acumine: et sua salugine idem in intestino fa/
ciēte sicut videmus in vitri actione: vel in vitreo flegma/
te vel aquosa humiditate. Exterior sicut de pharmacis
que ex virtute sua et acumine facit simile. Cū enīz intesti/
num inueniat defectū et discoopertum excoziet velociter
ipsus. Uniuersalls significatio dissinterie est tormura: et an/
gustia: et egestio sanguinolēta mixta cū cholā rubea: vel cū
re alia coagulata alba et viscosa in interiori quasi vestimē/
tum intestini. Particularis significatio dissinterie est euz/
bec apparēt in digestionē. Si enīz est cholericā: intelligi/
mus esse ex cholera rubea. Si flegmaticā cognoscit esse
ex flegmate falso. Si exterior sit causa ex inquisitione in/
firmi est intelligēda. Ascarides et lumbrici solent nasci in
intestinis qui vltier ad rem extra naturā pertinent: vnde
expelli ops. Causa eozū est saturitatis multitudo: et indi/
gestibilium cibozum acceptio: de quibus in intestinis cru/
di adunant chimi: quibus cū calor domine excoquentur: et
inde animalia illa generant. Sunt qui dominant in subti/
li intestino superiori: hi vocant lumbrici: qz longi sunt: et
quidam nascunt in grosso intestino qd est sub vmbilico:
et ascarides vocant et cucurbitini. Qui hanc habent spēm:
multum comedūt: et si non comedant: sentiūt puncturam
et incisionem sub vmbilico et in ventre. Sunt quidam na/
scentes in inferiori intestino qd vicinū est ano: hi sunt ver/
mes minuti: qui si ibi remaneant vt crescant patit infirmus
molestationē ceteris prioribus maiorē: sicut ablationem
desiderij cibi: stupore: mētis alienationē: febres et aliquā/
do stridorem dentium in somno: maxime si nō saturētur
cibo: aliqñ dormiētes garrunt: et cum excitant tremētes
surgūt: plurimi linguā emittūt ab ore: et quasi masticat cū
nihil in ore habeant. Oportet ergo vt festinemus ad eos
emittēdos: si in visceribus remaneant: corpus cōsumūt:
mēbra emolliunt: neqz expellētur nisi prius interficiant.

ic sine cō
tinus in
ic 4. via
ap. 14.

Aggregatoris

Alcēna sen
16^a terrij cas
monis,

Alcēna. Scias qd ois flux⁹ vētris aut est ex cibarijs
et cibis: aut ex aere cōtinēre: aut ex mēbris. Et fluxus apo-
sus sanior est q̄ epaticus: et ille qui est ex debilitate: est su-
scptibilior curationis. Quētiqz autē excoziatione melan-
cholica est eueniens fm semitā inceptōis: est mortalis.
Et multotiēs qdem pforant intestina hūis vlcera: et mo-
riant fm plurimū. Ingt Hippocrates. Omnis fluxus vē-
tris post egritudines subito est malus: et significat mortē
ppinquā. Et sigultus in fluxu ventris est significatio ma-
la. Et fluxus stomachi sanguineus sine dolore plurimo: et
abqz nocumēto sequēte ipsum in appetitu et alijs: est sal-
uus. Fluxus vētris phibet inq̄atū habent fluxus cum sti-
pticatē facientib⁹ et ingrossantibus materias: et faciētib⁹
cōglutinationē: quādoqz etiā necessaria sunt narcotica. Et
quādoqz curat fluxus vētris cū diureticis: et sudorem fa-
cientibus: et dilatantibus poros: et vomitus faciētib⁹: oia
nāqz hec mouēt materiā ad pirariā partē fluxus. Et scias
qd dormire est ex rebus magis inuātibus ei qui habet flu-
xum ventris. Et ex retinētib⁹ fluxū est positio ventosa-
rum super ventrē: et balneum: et fricatio. Et interdicit eis
vinum. Si aut nō fuerit excusatio ppter virtutē: tunc sit ni-
grum saporis stipici et parū: et si expectauerint vt non bi-
bant omnino: curat per se. Oporet vt euz scieris qd cau-
sa in ipso est oppilatio in epate et meseraicarijs: vt intēdas
cum apertione oppilationis. Et scias qd adeps caprarum
bonum est supra totū illud qd aggregat in clysteri ex glu-
tinatilis: est enim succurrens: et sedans mordicationem: et
porat super locum egritudinis velociter. Scias qd clyste-
ria pingua glutinatina sedāt dolorem eius qui habet vlcus
in intestinis suis corrosiui: s; nō sanāt. Et nō cures in cor-
rosione nisi de medicinis cōferētib⁹ corrosioni: s; qnqz
ledāt: et dolorem faciāt: nō tñ respiciat ad id. Nō opz vt re-
tineatur fluxus creticus cū nō perducit ad timorē. Si re-
nasmon fuerit ab vlcere: et corrosione: nō cibentur ama-
ris: neqz salis valde neqz acutis: neqz acetosis valde: oia
enim ista faciūt egestiōnē mordicationē dolorosā aut ex-
coziationē. Et scias qd frigus facit tenasmon in plurib⁹ ho-
ris. Et rasis. Excoziationis autē que fit in ano et est tenas-
mon: signa sunt frequētia affellationis pauca sicut spūū.
Verbi gratia: cum dolore ledente ppe anum: et illud euz
quo egreditur egestiō non est permixtū cū fecē: et iquanē
bitēs eā suppone colūry plus q̄ reliqz curatōib⁹. Et lo-
secio troscici ad tenasmon expri. R. se. iugami se. anbe-
ti se. feniculi. añ. 3. v. ameos. 3. y. 5. opy. 3. iy. se. apy. 3. j. siāt
troscici añ. j. de. j. et administrerur cū non est caliditas.

Rasis lib.
dissolū. c. 68

Ex traditione auctozum recentium. §. III.
In hoc loco agit de triplici fluxu ventris:
scilicet de diaria lienteria et dissinteria.
Differētia autē ponit inter diariā lienteria et dis-
sinteriam: qz in diaria est simplex fluxus humo-
rum: vt ciboz sine vētris excoziatione: vel cōtinuitatis so-
lutione. In lienteria est egressio ciboz indigestoz nōduz
in humores cōuersioz. Dissinteria est fluxus humorū: sed
cum excoziatione et cōtinuitatis solutione. Diaria hō de
facili conuertitur in lienteriam et in dissinteriam. Sit au-
tem diaria vel ex nimia repletionē humorū: vel ex eo-
rum nimia liquiditate: vel a nimia fluxibilitate: vel a ni-
mia vasoz vel orificioz largitate: vel a nimis reumatiz-
mis a capite et ab alijs mēbris ad stomachum et intestina
deriuatis: vnde viscera omnia et eoz orificia lenia et lubri-
ca efficiunt: vnde cōtinēda nequeunt retinere. Lienteria
autē fit aut ex cibarijs: aut ex superflua humiditate: aut ex
mēbris. Sit aliqñ ex cibarijs nimis pinguib⁹ et viscosis:
q nō tādū possunt sustineri vt digerant: sed talis lienteria
cito recipit correctionē. Itē sit lienteria ex mēbris. i. ex vi-

Lugdunen.

tio membrorū: vt qñ lacerti qui sunt instrumēta vitis re-
tentiuē: sunt paralytici: ex paralyti enim taliū deficit re-
tentiuā. Itē sit lienteria post dissinteria ppter abrasionē
villosz stomachi et intestinorū: hec est incurabilis. Itē sit
lienteria ex vulneribus intrinsecis stomachi et intestinorū
que sunt ab humoribus acutis. Itē sit lienteria ex defectu
virtutis retētiue ppter malitiā cōplonis solū: iteruz sit
ppter flegma viscosuz in villis adherēs: vnde oia reddū-
tur lubrica: talis lienteria lubricitas stōchi et intestinorū
appellat ppter flegma viscosuz et lubricū: et villos stōchi
replet: vnde cib⁹ lubricus nō pōt retineri donec imutet.
Signa aut lienterie incurabilis habent per dissinteriam
precedētē. Signa lienterie ex paralyti habent p insensu-
bilitatē et friditatē. Signa lienterie ex vermib⁹ hūitū: qz
dolor et mordicatio pcessit. Signa aut lienterie ex visco-
sitate sumunt ab egōnib⁹ viscosis flegmaticis. Lienteria
hō ex defectu virtutis retētiue dignoscit per hec: p p-
uationē alioz. Fluxus autē qui est cū sanie et sanguine aut
sit ex duellati que erūpūt: et illud sit ex pcellione: et pue-
nit aut subito plimū eius: aut paulatim: aut ppter venaz
ruptā: aut ppter debilitatē epatis a digestionē: aut ppter
excoziationē: et excozatio sit in intestinis superiorib⁹: aut
in inferioribus: aut in ano. Et excozatio alia est mala putri-
da antiqua et alia cū qua nō est putrefactio: et alia que fit
a cholā: et alia que fit a flegmate falso: et alia que fit a cho-
lera nigra: et de istis alia est in intestinis superiorib⁹: et alia
in inferioribus. Egestiō sanguinis puri sit ppter solonem
cōtinuitatis. Egestiō hō sicut suba carnis cā est massa san-
guinis coagulati et cōdensati. Et aliqñ est fluxus vētris ex
splene: aliqñ a capite ppter catarrū descēdētē: et a cerebro
ad stōchū: et appellat cerebellaris. Aut sit flux⁹ a stoma-
cho cū nō est digestus cibus: aut sit a toto corpore: et qñqz
ad bonū: qñqz ad malū. Et aliqñ dissinteria est epatica:
aliqñ ab intestinis cū rāssione et dolore. Et aliqñ sit ppter
meseraicas ppter malā dispositionē ipsaz. Et aliqñ ege-
stiones sunt chiloz: et cā est debilitas attractiue: que est in
epate aut oppilatio vel apostema que sunt in syma epa-
tis: vel in meseraicis: vnde nō potest chylus penetrare ad
epar vt fluat chimus. Causa hō aquose egestionis vel
ablutine vel lauatiue est debilitas digestiue vel retētiue.
Causa hō cholericę egestionis est multa cholā cum forti
expulsiua. Causa hō virilēte egestionis est fortis adultio
humorū et corruptio: et qñqz ruptura apatis: et iste fluxus
aliqñ est piodicus. Egestiō hō nigra vel grossa vel subti-
lis est ppter rupturā apatis venenosā: aut corrosiones vt
vlcera: aut sanguinis aduersionem circa epar vel in vasis.
Egestiō melica est a splene: qñ videlicet oppilatio aperit.
Medicine simplices que valēt cōtra fluxum vētris.
Primo coagulū leporis vel hedi sumat. 3. j. cū. 3. j. aq̄ plā-
taginis tepide. Secūdo tyriaca recens ppter opium: que
si nō recēs repiat: sumat de ipsa. 3. j. opy gra. v. et misceat
cum aqua plātaginis tepida: vel vino grosso de torculari.
Tertio sunt lentes excozicate: qz cū corticibus sunt laxa-
tiue et fortissime bullit: et postea in patella assāt euz pin-
guedine mutonis: et ministrare cum pauco aceto. Quarto
est sanguis mutonis fortiter decoctus sine sale et pingue-
dine euz brodiō mutonis. Quinto est sanguis turturis an-
tique datus in potu cū vino grosso de torculari: et non co-
quatur sanguis. Sexto est semen nasturcy integrū assātū
in sartagine ministratū cum lacte butyroso in quo ferruz
vel lapilli sunt extincti. Item magna vētosa si patiens cā
tolerare potest sine scarificatione super vmbilico. Itē ali
qui faciunt suffumigationes ab extra cū sella pforata: et su-
mus recipiat p anū cū aceto fortissimo in quo pyriantur
puine ignee: vel lateres antiq̄ igniti. Et itē electuariū ad

electuariū
luxu,

mediū in
nalmōcla
nen.

stere in
interia.

ep in dis-
sinteria
ocul-
am,

luto val-
onue,

utius fa-

id reme-
in dissu-

stium.

De
xuo
fluxu
ppter
diaria

opus in
interia,

ad flu-
vāris.

electuarii
luxu,

medicā in
nasimōla
nen,

stere in
interia.

ep in dis
ria oculi
am,

luis val
onuo,

utina fa

ad reme
in dissin

stium,

De
xuo
fluo
pice
diar

apus in
ictia,

ad flu
ictia,

Idem. *Rx.* coriciū citri cū gūccharo cōditoz minutim inci
sozum: carnū cydonioz cōditoz: cōserue rosarū antique
aīi. 3. 5. cōserue buglosse antique. 3. iij. interioris cinnamo
mi electi: floz cameleon. aīi. 3. j. 5. corallī albi 2 rub. foris
sime abluti cū ags exiccatis. aīi. 3. j. 5. sanguis draconis. 3.
j. 5. sandal. albi 2 rubei: coriādrī pparati achatie hypog
stidos. aīi. 3. j. 5. gūcchari lib. 3. aq buglosse: succi cydonioz.
aīi. 3. j. 5. fiat electuariū per bolos. *¶* Trez potus aque pu
nelloz 2 sorbe 2 nespille comeste ante prandū mirabilr
stringit. *¶* Tre in thenasmōe qū paties surgit de sella la
uādo pudibūda cū aqua frigida: 2 postea bōbacē suppo
nendo in eo: qd segtur. *Rx.* olei rosati antiq. 3. j. vitelli ouo
rum fortiter cōquassatoz duo: opy puluerisati. 3. j. misce
2 tepesiat 2 hoc facto inungat bōbiy bene carminata que
ponat intra pudibūda quātū pōt. *¶* Lōtra dissinteria
que sequuntur fiant clystere. pmo pōt fieri tale. *Rx.* aque
decoctionis ordeī torrefacti: qd sufficit pro decoctiōe ber
barum infra scriptarū: folioz plātaginis. *℞.* siij. corrigio
le seu cētinodie. *℞.* y. 2 vitellū ouī nūo. j. olei ros. 3. iij. gū
mi arabici. 3. 5. pinguedinis birci. 3. j. 2 fiat decoctio: cuius
colature. *Rx.* 3. x. reliqs xōo medicinas adde misce 2 fiat
clystere. *¶* Istud clystere sibi imponat tepidū stōcho ieiunio
salte semel in die. *¶* Zulep potabile delitiosum in dissin
teria. *Rx.* vini granatoz. 3. vj. granorūz ribes. 3. j. 5. sumach
3. 5. tamarindoz. 3. iij. margaritarū. 3. j. 5. syrupoz de aceto
stare citri. 3. vj. rosaz. 3. vj. aquaz plātaginis ptes. y. ace
tose pte. j. aqua cysterne calibeate ptes. iij. de his trib' si
mul qd sufficit ad oīuz supdictoz decoctionē: 2 fiat inlep
vt decet fm artē. *¶* Puluis ad idē. *Rx.* coriādroz ppara
toz. 3. 5. se. plātaginis. 3. j. coralloz rub. se. acetose. aīi. 3. j.
puluerisati subtilr: deinde misce 2 aliqū capiat cum cru
sta panis asata in pncipio prandij 2 cener 2 post comedat
bolos tres cydonij optime decocti. bibat aquā cysterne 2
calibeat: 2 ipsam aquā aliqū bibat mixtā cū tantūde vi
ni nigri nō multū vinosi. *¶* Solutiuū facile ventrez sti
pticū relinquēs. *Rx.* miclete. 3. 5. reubarbari torrefacti fm
canones. 3. j. aquaz plātaginis partes. y. acetose ptes. j. de
his ags simul qd sufficit fiat portio vt decet fm artē. *¶* Istō
assumit in auroz: postea domiat per duas horas: 2 po
stea stet ieiun' boz quatuor: 2 nō sumat lauatiū aliqd.
¶ Potest etiā paraliud remediū: fm tū discretionē me
dici vt. *Rx.* absinthij viridis. *℞.* j. 5. mēthe viridis. *℞.* 5.
masticis. 3. 5. garloffloz. 3. j. macis. 3. j. 5. calami aromati
ci. 3. j. rosaz floz labruice. aīi. *℞.* j. 5. sumach myrtilli simul
bulliat in vini nigri 2 aqua flumialis mūde 2 clare qd suf
ficat pro fomentatione vsqz ad cōsumptionē quarte pte
ipius liquoris: deinde reliqua puluerisati grossō modo:
ultimo ipsa puluerisata dicte decoctioni addant. *¶* Di
gestiuum hamoz aqueoz 2 cholere simplicis 2 aduste 2
flegmatis salis: fluxūz itercipiēs: aut aliquat' sistēs. *Rx.*
aquirū rosaz. 3. xij. acetose. 3. vj. sumach. 3. 5. masticis. 3. j.
spody. 3. 5. sumach spodiū 2 mastic' pūndant grossō mo
do: deinde simul bulliat in ipsis aquis ad lentū ignē vsqz
ad cōsumptionē quarte partis ipsaz aquarū: 2 vsui refer
ua. *¶* Syrupus cōtra dissinteriā in gracilib' intestinis 2
peruenti ad exētia epatica 2 ad singultū prauū. *Rx.* pas
sularū. 3. j. 5. ligritie. 3. j. 5. sandaloz rub. absinthij radicū
feniculi petrosily seminis endiuie berberis cinnamomi.
aīi. 3. j. 5. rosaz seminis anisi ignari. aīi. 3. j. 5. spice. 3. j. 5. reubar
bari. 3. 5. 5. gūcchari. 3. vj. aque endinie. 3. iij. fiat syrupus. do
sis. 3. j. 5. in mane. *¶* Zulep ad fluxū vētris. *Rx.* aque endi
uie aque lupuli. aīi. 3. vj. ponat in infusione cinamomi. 3.
j. 5. gūcchari. 3. vj. fiat inlep. *¶* Ad dissinteriā pueri lactētis
cū febre. *Rx.* aque arnoglōse. 3. vj. passulaz torrefactaz
3. 5. semis ro. 3. 5. gūcchari tabarget. 3. vj. fiat inlep. *¶* Ad

idem in initio. *Rx.* olei olfancini: olei de cydonijs: olei ma
sticini. aīi. 3. 5. inungat stōchus. *¶* Clystere in excoriatio
ne intestini recti qū esset ibi tenasmon. *Rx.* thuris albi san
guinis draconis: terre sigillate: boli armeni. aīi. 3. j. croci. 3.
5. accipiat ex istis puluerib'. 3. j. 5. 2 cū cyato: succi amo
glosse: 2 pauca aqua ordeī: vel cum vno cyato plātaginis
fiat clystere bonū 2 expū. *¶* Lōtra vermes 2 exitū ani.
Rx. succi absinthij qd sufficit ad infusione infra scripte mi
ce panis in canone infra scripto. aloes epatici. 3. j. gētiane.
3. 5. nigelle. 3. j. 5. masticis. 3. 5. lupinoz. 3. j. 5. myrre. 3. 5. coriā
drozum pparatoz. 3. j. 5. coralloz rubeoz. 3. 5. sellis tauri
aut bouis. 3. j. 5. puluerisati puluerisati seorsuz 2 diffor
miser vt decet fm canones: deinde i dicto succo absinthij
infundant: 2 ex dicto succo imbibat mica panis grossitiei
vni' digiti 2 figure scutalis siue in modū scuti: postea ipsa
mica panis talr imbibita aspergat ex dicta mixtura pul
ueris in felle tauri aut bouis: ultimo mica taliter imbibit
ta 2 aspsa suauiter in velo serico subtili 2 raro 2 c. *¶* Cly
stere 3 vermes. *Rx.* lactis caprini. 3. xij. mellis. 3. 5. *¶* Un
ctio. *Rx.* oleoz masticis. 3. 5. absinthij amigdalorū amara
rum. aīi. 3. j. 5. pulueris aloes absinthij gētiane. aīi. 3. 5. nigel
le. 3. j. 5. seminis portulace coriandroz coralloz rubeoz
aīi. 3. 5. sellis tauri. 3. j. 5. baurach. 3. 5. cere qd sufficit pro vn
gueto puluerisati puluerisati: deinde oia simul misce 2
fiat vnguentū. *¶* Pille solutue vermiū 2 bumoz ipsoz
Rx. aloes. 3. j. 5. myrre. 3. j. 5. croci. 3. 5. reubarbari. 3. j. 5. cor
tici radicū capparoz baurach thimi. aīi. 3. j. 5. puluerisati
subtilr: deinde omnia simul misce: 2 cū syrupo de ab
sintbio qd sufficit ad incorporandū reforment pille. vj.
pro. 3. *¶* Potus digestiuus. *Rx.* agrimonie. *℞.* y. radici
graminis. *℞.* j. 5. filiginis. 3. 5. coriādroz pparatoz. 3. j. 5.
se. portulace. 3. j. 5. misce: deinde oia bulliat in sufficienti aq
ad cōsumptionē tertie partis: deinde exprimant 2 colatu
ram vsui referua. *¶* Puluis. *Rx.* aloes absinthij. aīi. 3. j. 5.
baurach. 3. j. 5. gētiane. 3. 5. calamiti masticis nigelle men
the abrotani. aīi. 3. j. 5. coriandroz pparatoz corallozum
rub. aīi. 3. j. 5. sellis tauri. 3. j. 5. succi cepe. 3. 5. pulue. pul. deinde
oia simul misce: 2 semel aut bis in die inungat stoma
chus ex oleo de absintbio calido: postea aspergat ex isto
pulvere supra stōchū. 3. 5. *¶* Confectio. *Rx.* diptami albi.
3. j. 5. nigelle. 3. j. 5. se. portulace. 3. j. 5. coriandroz pparatozum
3. j. 5. cornu cerui vsti. 3. j. 5. gūcchari albi lib. j. misce: 2 cum
aquis agrimonie gētiane. aīi. qd sufficit fiat psecito solida
in forma rotūda. *¶* Electuariū. *Rx.* tyriace antique. 3. 5.
¶ Emplastrū. *Rx.* radici enule. 3. j. 5. folioz viridium ab
sintij ruthe mēthe abrotani. aīi. *℞.* j. 5. nucleoz persicoz
lupinoz. aīi. 3. j. 5. baurach. 3. j. 5. thimi nigelle gentiane aloes
aīi. 3. j. 5. sellis tauri. 3. j. 5. cepe. 3. j. 5. coriandroz pparatozum
sumach semi. portulace. aīi. 3. j. 5. olei absinthij: olei amig
dalarum amaraz. aīi. qd sufficit. Radices herbe nucle
2 cepe ptiānt: 2 deinde sufficēter bulliant. Ultimo oia
cū reliquis incorporent: 2 fiat emplastrū ad lentū ignem.
¶ De hemorroidibus 2 egritudinibus ani. Caput. VIII.
¶ Ex traditione grecorum 2 latinorum. §. I.

Aui exitus anus dicitur vbi musculi
sunt: qbus astringit cum
opus est: aut laxat: inibi venaz ora sunt tanq̃
ex caplis qbusdā surgētia: que sepe terrū san
guinē sūdūt: sic e narib'. Demoroidas greci
vocāteo p fluio purgationis vice vtunt: nec valde ibe
cilliores ob id fiūt: ideo iportune qdā curati: cū sanguinis
exitū nō hēnt inclinata in pcoridia ac viscera vira illa mā
subitis: ac granissimis morbis correpti sunt in eadē par
te: que corona est 2 sedes dicta condylomata immasuntur
tubercula quedam que nūc dura: nūc mollia que ex inflā

Clystere ptra
excoriatōe,

Contra ver
micos remedia

Clystere.
Unctio.

Pille cōtra
vermicos.

Potus dige
stiuus.

Puluis pro
epithimico.

Confectio cō
tra vermicos.

Emplastrū.

matione oziri solent: verū si vetera et iam induruerint: medi-
camētis causis interdum adurunt. Anus sicut et vulua
pedit quā sedis peditā vocam⁹ vel sedē pueras quā
stipticis retro agimus: vlcera eidē et fungi similliaqz inna-
scunt: que aduri solent. Adarise lē et rhagades anū infe-
stāt cute circūfissa. Dos morbos (ait bñici⁹ Alexāder)
lascia luxurie pccatias: et estuās libido facit: nō sine nāe
et maiestatis diuine iniuria: et vtriusqz lege calcata vitioz
inuēriy libido: que neglecta nā: diuertitula querit: hoc
est gen⁹ humanū perdere. Anus multa teduqz plena ma-
la recipit: nec iter se multū abhorretes curationes habet.
Interqz vitū est cū ora venarū tanqz ex caplis qbusdaz
furgētia vident: que sepe sanguines fundūt hemorroidas
greci vocāt: atqz in quibusdā paz tute supprimūt: qui san-
guinis pfluio imbecilliores nō sūt. Dabēt enim purga-
tionē hāc nō morbū: idēqz curati qdem cū sanguinis exi-
tum nō bñent: inclinata in pccordia: ac viscera mā subitis et
grauissimis morbis correpti sunt: si cui ergo nocet succur-
rendū. Hemorroidū nimirū significatio nobis indicat ex-
opationē: que ex deiectione euacuationeqz fuit: vt multas
vitendū sit clysteribus: simul intestini supflua deiciētes
simulqz anū irritātes puerfione ad exēdū ex ano expe-
ditiorē faciamus. Egrorū itaqz supinū ad apertā lucez si-
stemus. Si astrictione vtemur silū multipliciter obuolū-
tum adhibētes laqueos: hemorroida astringemus vnum
modo eripendi locū sanguini superflo relinquentes: qd
ita iubeat Hippocrates post astrictiōem oleo et vinculo
vsi eo loco cōmodo: oleo tepēti mellicratōqz vētrē cura-
bimus: postea ex frigidantibus et croci cataplasmate vte-
mur: post hemorroidū lapsū vinū tollemus. Leonī-
das autē filo non vti: sed vna agressi cohibens aliquādū
hemorroidas ex cōfio scalpro execat: post man⁹ infectio-
nem: quā chirurgā vocāt greci: māna et amyloz calcitide:
vel adusta spōgia cū pice curat. Utēdū aliū aliū faustino
pastillo ad absolutā aduisionē. Cōdyloma tuberculū
est: qd ex quadā inflāmatione nasci solet: in anoqz intume-
scere: cū plurib⁹ locis cutis excidit rhagada greci vocant
cōdyloma. Igī inflāmatione: vel rhagade aīte est. Pri-
mū igī erochia nūcupat. Cū autē callosum factum est
cōdyloma. Expedit ergo vt illa ita hec mydio retēta exci-
sorio scalpro excedere: crustaqz enata curare: rhagadas
porro stercore maxime obduratas: et circa cicatricis ortū
qd calore euadētes diutius durēt recētes faciēde sunt vn-
guibus: vel scalpro dissecando: ac statim in cicatricez de-
ducamus. Est autē aliud leuius oib⁹ pximis: qd thenasimō
greci vocāt id neqz acutis neqz lōgis morbis annūera-
ri debet: cū et facile tollat: neqz vñqz (vt Celso placet) iu-
gulet. In hoc eque atqz in torminibus frequēs descendē
cupiditas est: eque dolor vbi aliqd excernit: descendūt autē
pituite muci qz silia: interdū etiā leuiter subruēta. Sed
bis interponunt nōnunqz ex cibo quoqz recte coacta. De-
siderare opz in aqua calida: sepiusqz ipsuz manu nutrire.
Qui plura medicamēta idonea sunt: butyrū cū rosa acba-
tia ex aceto liquata. Cēmplastrum id qd terrapharma-
con greci vocāt: rosa liquata: alumen lana circūdatū et ita
appositū: eadēqz ex inferiore parte indita: que torminūz
auxilia sunt: eadē verbene decoctē: vt inferiores partes so-
ueantur: alternis xō diebus aqua: alternis leue et austerū
vinum bibendū est. Potio esse debet et gelida et frigida:
pprior rō vicius talis qualē in tormine supra pcepimus.
C Ex traditione penozum et arabum.

viscosi in intestinis: quos virtus expulsus expellit et a
natibus eycistisqz sit hemorroidis apa et vulnera. Aliqua-
do hemorroidis est ppter acutos et pūgtinos humores de
porione acuta: et fori malos humores ad nates trahentē:
bas passionēs efficienti. Hemorroides semp sequunt ista
accidētia: mutatio coloris in cōtrinitatē: et maxime si inue-
terescant: angustia in pccordiy: dolor dozi: grauitas in co-
ris et cruribus inflatio in lateribus. Que si sint ex grossis
humoribus: et viscosi: nimia gurgulationē et inflatiōē in
vētre dabēt. Si ex acutis humoribus sit purius in nati-
bus: et dolor: tenasimus. Putat infirmus se debere egerere:
cū nihil habeat. Uniuersaliter ad medicādū hec infirmi-
tas dura est. Passiones anī sicut hemorroidis apa vulnera
et fistula nocēt: et dolorē faciūt: nates infirmū expime-
re cogētes: qd ex qdā suauitate: vñ exit an⁹: aliqñ quoqz
egredīt ex molliū lacerti volūtarij. Ideoqz sterc⁹ infir-
mi sine volūtate exit. Si ex deiectione nascant dolorēz
nimius faciūt. C Anicēna. Scias qd egritudines anī sunt
difficiles ad sanandū: ppter ea que aggregant in eo: qñ
est callis: et qd est diuersum penetrās ab inferiori ad supe-
rius: et qd est vehemētis sensus: et qd est posit⁹ in inferiori.
Hemorroides diuidunt in verrucas et sunt deteriores
alijs: et in vucas et morales: et in exterius nates: et pfundas
et sunt deteriores: et ppter ille que tendūt ad partē virge:
qñqz enī stringūt vīnā cū apate. Et plūmū quidē gene-
rant hemorroides ex melia et sanguine melacholico: et pa-
rum ex flegmate: et sunt quasi ipse sint vesice vētrūm p-
ficiū. Et nō est possibile vt accidāt hemorroides nisi ape-
rtant orificia venarū in ano. Et nō opz qd ex hemorroidi-
bus apertis currētibus sanguis currēs retineat donec p-
ueniat ad debilitatē et mollificationē genuū: et cōprehen-
sionē syncopis: et videatur sanguis nō niger. Et plurimis
quidem habentib⁹ hemorroidas adest color ppxius etes
et est cōtrinitas declinās ad viriditatē. Oportet vt in ince-
ptiōe eius reciticef corp⁹ et euacuetur sanguis malus: ita
vt floborhomē saphena. Et ventosatio eius qd est inter
vtrasqz spatulas confert ad eas et ad humores melachol-
licos. Et earum curatio perducit quandoqz ad fistulas et
ad ragadias. Scias qd in sanguine qui currit ab hemor-
roidib⁹: et ex ano est securitas ab herpete est iomeno ma-
nia melacholia epilepsia herispila millo cancro excozia-
tione scabie glabie: id est tinea lepra pleuresi peripleumo-
nia et ceteris huiusmodi. Et impendatur studium in le-
nificatione nature vt non noceat durities fecis ano: et ma-
gnificetur labor. Et quando retinetur sanguis ex eis qui
confectus est manare timetur aliqua harum egritudi-
num: et hydrophis et ptisis. C Rasis. De egritudinibus
anī sunt hemorroides: et fistule: et inflatio venarū: et mol-
lificatio anī: et ragadię: et vermes parui: et exitis anī cum
sit egestio. De hemorroidibus alie sunt eminentes: alie
profunde. De eminentibus quedam sunt verruce dure:
et quedam sunt molles: crudum emittentes humorem et
nominantur morales: quedam sunt bumide sanguine.
C Confectio medicaminis eradicantis hemorroidas mi-
rabiliter. R. iustasumi succi nigri aur. y. succi iustquia:
mi albi aur. iij. aluminis iamenī calcadis. añ. aur. y. af-
sius aur. j. ceruse tantundem: terantur et misceantur cum
cera dissoluta cum oleo rosato: et liniatur super pan-
num: et ponatur desuper.

C Ex traditione recentium auctorum.

.§. III.

Hemorroidis nomen est equiuocum ad
quinqz ramos vene kllis:
qui terminantur in anoz ad passiones illorum
ramorum siue venarum: veritamen sepe esti-
mat aliquis habere hemorroidas ppter sanguinis exitūz
ab ano

De cōdyloma-
tis: vel ero-
chis et rhaga-
dibus.

De teneson et
testinoz mor-
bo que tenas-
mon greci vo-
cant.

Isaac 4° via-
ci cap. 19.

Hemorroidis est apertio ozis illius vene
que est in ano: vñ sanguis
effluit: sicut videmus in multis sanis tēporibus
interpolatis. Causa huius humores sunt grossi et

acutus,

fecinus
roidas

ule fin-
to.

et
dili
96

ita anī
cura.

ab ano et non habet sed habet vlcera in recto intestino interius vel exterius: vel in illis venis que sunt supra ipsum. Hemorroidarum species tres sunt: quedam sunt similes verrucis oblongis: vnde ab Auicenna dicunt verruciales: et iste omnibus alijs deteriores sunt: et iste aliqui sunt apibus similes et longi. Alii sunt siles vniuersi: dicunt vniuersi sunt ceteris leuioribus. Alii sunt moris siles: dicunt morales. Item profunde deteriores sunt. Item quedam sunt anteriores ex parte testiculo: et sunt valde male: et quedam posteriores: et sunt minus male. Et sunt hemorroides quoadque vi nature: quoadque vi synthomatis. Si autem vi nature secundum periodos vnde de mense in mense: quoadque semel in mense: quoadque semel in anno: et maxime in autumno: quoadque sua gravitate descendit ad illas venas inferius: que si non aperiantur dolor fit magnus: et si aperiantur quod superfluum est sine dolore egreditur. Adolificatio siue paralytis autem ei egressus inuolutarius: fit quoadque propter casus supra doctus: et propter percussione vnde lacerti rumpunt vel desiccant: quoadque non ex nimia humiditate relaxate: fit etiam ex retentione superfluitatibus: vnde longior paralyticatur: et fit insensibilis: fit etiam propter nimiam retentione vine: quoadque fit ex nimia compressione et nimio conatu et appetitu egerendi: vnde propter nimiam compressiones exit anus. Potest etiam fieri propter apostema: vnde anus expellitur ad exteriora: vel ex continua sessione super lapides: et super sedes frigidas valde: vnde cumque contingat passio est multum dolorosa. Contra dolorem hemorroidarum cura est suauis prociatui et aperitiui illarum: vnde. folioz ficus et cum dorso eius fricet eas: et hoc quando vniuersaliter volumus eas aperire ut sanguinem educant. Item vna fricatione pluries cum hemorroides tument et dolent: et sanguinem querit educere: verum hanc precedit euacuationes debite ad hemorroides. Unguentum mitigatiuum doloris earum si cum eis est ardens. Item olei rosatolei violarum albuminis oui cum vitello: cere albe fiat unguentum molle: inungat peritiam in dicto unguento: deinde ducatur circa candelam inponatur: et ultimo extrahat perla remanente. Et si non sentit ardorem: tamen doli: addatur modicum croci. Si est sine ardore apponatur adeps anatis cum substantia corpulenta accepto frusto longo aliquantulum filo alligatur: sic intergrum ano apponatur dolore infestare: et prope si est sine dolore. Contra exuberantem fluxum hemorroidarum. Item mirabolanos kebulos nio. y. pulpas istoz comedat in auroz quatuor diebus continuis in quibus exuberantem fluxum patitur: et post stet ieiunus horis quatuor dormiat de super per horam. Aliud medicamen efficacius. Item pillularum de bdellio et a quibusque visque ad septem sumat in auroz cum modico vini nigri. Quidam patiebatur fluxum dictum vnde erat pallidus et dissipatus ad hydropem: incepit sumere oī mane vnum cyathum aquae distillationis celidonis in fritellis cum vitello oui et liberatus est. Ad dolorem earum. Item olei ros. viol. aii. 3. j. ceruse. 3. 5. capbore. 3. 5. fiat unguentum. Pulvis consolidatiui hemorroidarum. Item aloes thuris. aii. puluerigeni et accipiatur tela aranea molendini et albumen oui conuassati: madesiat: deinde puluere aspergatur supra dicto officio hemorroidarum a quo fluxus sanguis supponatur. De exitu ani. Confer eis sessio in aqua stipitica et inungant cum oleo rosarum et pulueriget desuper medicamen stipiticum et infrigident. Medicaminis autem stipitici perfectio. Item karabe thuris: balustias gallas anabimoniu: achatiā: et alumen cribellata et simul puluerigentur et ano aspergant post inunctionem olei rosati: et quibusque addit in ipso cerusa secundum mensuram vnius illorum.

Explicat Liber Quartus.

Liber Quintus eiusdem Aggregatoris et c.

De egritudinibus renum et vesice.

Caput. I.

Ex traditione grecorum et latinorum.

Enes membranulis

ur: quibus sentiunt calculo laborant: ga mul-
ti renes laborare vident. Duplices consti-
tuti sunt: ut equale corporis libramentum
Saleno auctore aialibus prestat et supabun-
danti calore incotinencia et vine stillicidia
sequunt. In meatibusque arene ma ac calculi generantur.
Vesica non nervosa est: taliter viris atque feminis posita: nam
in illis iuxta rectum intestinum potius in sinistra parte inclinata:
in his supra ora genitalia posita est: superque clapsa ab ipsa
vulua sustinet. Duo sunt meatus ab abora valde et ppena
ad vesicam procedunt: nullusque a vena maiori buce tedit. Quia
non de cano renu veniunt cum vena maiore pinuata non hnt
mam: vesice non ceruix carnosus est: musculus refertus: quibus
humor pinet atque laxet: cui opus est. Incisa sola coalescit:
reliqua pars coire non potest: quod ediuerso contigisse refert
Aristoteles. In masculis vine vine logiores atque copiosiores
ad imum visque collum descendunt. In femineo non sepi breuior
res plenioresque: cōque demum via ad vulue ceruicem se ostendit.
Quapropter mulieres calculis minus afficiunt: in vesica
propter calculos setas veluti quedam capillamenta non sine
dolo cruciati innascuntur ex mucosa eadem ma. Quibus modis
dis extrahi lapides pueniatne si chingicus loci errore letaliter
egrotis vulnus inferat cultello locus apertus indicatusque
modus est. Aliquis quedam in vesica presecuta: que
nihil a cobilis spem differunt. Sed iam ad renu egritudi-
nes traſeamus. Comune est colicorum: et in renibus calculos
hntius a principio cohiberi vetere: et multum dolere: et appeti-
tum amoueri: suu colicorum est in his extendi. Nefreticorum
aut minus colicorum potius in dextris ilibus dolores hnt: et
ad stochum visque penetrare: et iecur et lienem stercus prius
inhiberi: ut neque inflatu euadant: cum non necio excrementa
inflatu fieri: par stercori bubulo: et quibusque etiam vitiosum flegma
excrenat: et vine plus ac ipsa edit pituitosa. Dolentibus autem ex renibus: in ipsis dolor heret renibus: quasi per-
forantis pagillivice gerere: regioneque testiculos dolent:
rariuſcule educit excrementum. Clysteribus autem oīno aliis
inflata stercus edit biliosum. Urina non pauca et barenoſa
ediuir: meatusque vine obstruitur: hec sunt in renibus calculorum
signa: in etate perfecta genitorum: at in vesica calculorum
concretio pueris potius esse consuevit. Douz autem
signa sunt: cruda vrina: ac subalbicans continue cum are-
nosa hypostasi. Intendunturque pudibunda: strangulaturque
vrina. Materialis igitur causa ad calculos gignendos est
crassius ac terrestri humor. Effectrix non flagrans renum
calor aut vesice. Verum in renibus que calculos arterant:
secentque vitendum medicaminibus: ne tamen admodum
calefaciant. Sunt autem huiusmodi asparagi radices et bati:
vtriusque exustum et agrestis radix: et adiantum et bdellium:
laurique radices cortex et altee semine: et cicoris nigri ius: spoglarumque
pillule scilicet acetum: et sur et miny et carpissa
et sarrapbagos. Sion etiam mansum et ponis scolymique radix
et erysimum: et prionites: lauacrisque iugibus vitenduz:
et post lauacrum eorum que dicta sunt potent aliqd. Irrigatio-
nibus autem vitenduz et cataplasmatibus: et calefactionibus
disinuentibus et placabilibus ex colicis assumendo. Renum
purgantia sunt cuncta secantia arnoglossae radix et fo-
lia et fructus arida dissoluta pota. Asparagus: myrsinitus
peonie radix: cicurum nigrozum coctio: amigdala
presertim amara: eryngy radices coctio: damafonium

De calculo
morbo.

Renum pur-
gantia.

Aggregatoris

Que vesicas
purgant.

Que apposi-
ta pputio vri-
nam irritent.

Quo possit po-
tionem.

Scrapio 4.
breu. ca. 12.

adiantum: apy semen: feniculi: dauci: petroselin: amelis:
anestily: bistia: asart: coctio: ruy: furi: unci: flos: selesie: aco-
ri radix: agrestis vius lachryma: cozier. Sanguis hirci-
nus aridus. Opē aut ferunt hec pota postq̄ pubescūt in-
flāmari. Impedit nāqz diurescē calculosqz gigni. ¶ Uri-
nam seu lotiū liber appellare vesica agit acori coctio po-
ta: asart: amaracini oleū: amigdalā amara cū vino dulci
pota. Altee radices coctio: emathio lapis solutus cū vi-
no potus: gallinaz stercus aridū. Anchuse coctio: abrota-
nit: anisi semen: sanguis hircin: aridus: atraphaxys semen:
artemisie coctio: aristologie coctio: brathy: solui: simi. 3.
j. cū hydromelle: nō febricitatib⁹ aut cū vino: balsami fru-
ctus: gladiis coctio: bdelliū: bati semen: balaustys: byonke
radix: glycirige succ⁹ glichon: glycidides fruct⁹: diptamū:
dracōnium: elates coctio: erythodani coctio. Dec nō per-
mittunt gigni in vesica calculos et crassitudines feculen-
tias subitāsaqz tales amouēt: nec nō impetiginosas et vl-
cerosas affectōes medicā. ¶ Cū plena vrina fuerit vesi-
cā nec possit puocari exprimiqz vrina: apponimus geni-
talis mēbri glandi becnitru aqua dilutā saluginez sel ci-
claminū. Calculos tum renū: tūz vesice purgātia: que eos
quoqz pfringūt. Cardamomū cū lauri radices cortice po-
tū cyperi amigdalini oleū: paluri semē bdelliū: feniculi
radix: thus oxymyrsine folia: fruct⁹: cerafor: pēpue nuclei
poti cū vino albo: pūna apy vesica arida: lito spermum:
tecolibū: bethonica: amigdalaz amararū: lapaty radices
coctio: triboli viridis coctio: adiantbi coctio: vius lachry-
ma: saxifragis: lapides qui in spōgys electrum. ¶ Cū po-
nantur aut potiones hoc modo. Ruthe agrestis: et malue
agrestis et apy radices coquito cū vino et humore expri-
mito aquāqz admisceto: datoqz cyatos. y. ¶ Item balsa-
mi fructus: calculi qui in spongys glichonis: aride malue
agrestis feminis equas potiones secato dato cū vino dilu-
to cyatos duos: et arefactus sanguinē hircinū cicadas are-
factas absqz alis et pedibus ad excernēdos calculos: ple-
rūqz sanguinis iuuat detractio.

¶ Ex traditione penozum et arabum.

§. II.

Apostemata facta i renib⁹ seg⁹ do-
lor i locis vacuis: fm
B tñ qd si apostema est in suba renū carnosa:
sentit cū eo grauitas in loco: et si apa est in pā-
niculo cōtinēte eos: aut in cōcauitate ipsorū:
aut in vus vrine que pcedunt ex eis: tūc dolor est acutus:
et seg⁹ illd qd infirm⁹ nō p̄t stare rect⁹: neqz ambulare. Et
si est ibi mor⁹ volūtari⁹: aut nō volūtari⁹ sic sternutatio:
aut alius ex illis que sunt eis files: tūc clamat infirm⁹: et cō-
querit et nō fit ei facile dormire super vētrē suū: imo plu-
rimū quiescis eius est vt sint accubitata et geta vt non sint
suspecta. Et ppter id plimū getis eoz est in resupinatione
sup dorso suo. Et dolor qui accidit ex apate renū: qñqz ex-
tendit vlsqz ad epas: et qñqz tēdit vlsqz anchas et vesicā et
virgā. Et qñ vesica apatur: dolet cū ea virga annexa col-
lo eius: et nō forsitan descēsus bul⁹ doloris sentit: et nocu-
mentū eius ad hūc locū semp neqz frequētē: imo interci-
sim sparsim: et dolēt cū ea etiā anche: et infrigidant extre-
mitates mēbroz et ppter crurū et pedū. Urina aut in pñ-
cipio fit subtilis: et aquosa et tingit: et in fine rubet. Et quā-
do apostemata renū sunt vehemētia: et velocis lapideita-
tis: tūc ex eis sunt in gbus nō est oīno curatio: s̄ firmatur
et plōgant: et liquefaciūt corpus: et extenuāt ipm. Et apata
ex gbus fiūt dolores in istis mēbris nunq̄ fiūt nisi ex san-
guine qui refudat in eis. Et vlcera que fiūt in mēbris vri-
ne: aut fiūt in renib⁹: aut i vesica: aut in vus vrine: et sequi-
tur ex accitib⁹ cōitibus eis vt currāt cū vrina sanguis mul-
tus: et sanies: et accidit eis difficultas vrine: donec p̄hibet

Lugdunen.

id qd currit: si aut abscondat illud qd currit: inter ista
accititia p̄prie dīa in situ et opōne: et spēbus solonis ven-
tris et virtute. In situ quidē qñ si vlcus est in renibus: est
sensus doloris postertus in anchis et alcatin: et si vlcus est
in vesica verlus duo emūctoria: tūc dolor sentit antierius
verlus pectinē: et si est in vus vrine: tūc dolor est i medio.
Et si dolorē sequit difficultas vrine et distillatio eius: tūc
viceratio est in vesica: aut in vus vrine. Et si descēsus vri-
ne est fm equalitatē absqz lesione et sine difficultate: tūc
vlcus est in renib⁹. Et si vlcus in renib⁹ est: egrediunt cū
vrina lamine et fila carnea: et vrina est equalis in grossi-
tudine. Et si vlcus est in vesica egrediunt cū eo cortices si-
miles pāniculis ex vesica cum vrina fetida: et vlcera que
sunt in vesica sunt difficilis curationis ppter illud qd cur-
rit ex supfluitate aquosa falsa semp et illa que sunt in reni-
bus: sunt facilis curationis. ¶ Isaac. Apostemata in reni-
bus fiūt ex humorib⁹ ad ipsos descēdentib⁹: vñ dolor in
anchis sentit: et rigor cū febribus. Jaceat ergo infirm⁹ sup
sinistrū latus si doleat in dextro: et cōuerso. Si qd sus-
pectos et graues sentit renes ex apate est. si nimīū grauat sa-
nies ibi colligit: et cito apit: sanies et sanguis cū vrina egre-
diunt. Si apostema sit ex choliciis humorib⁹ nimia sitis:
et dolores maximi sequunt: vrina rubea: febris acuta. Si
ex frigidis humorib⁹: paruus dolor est in renib⁹: et febris
lenis: et vrina alba. Aliqñ humores calidi et acuti descen-
dūt ad renes: et inuisant in eis faciētes vulnera ex acumi-
nibus suis. Jdē faciūt humores ad vesicā descēdētes: me-
dicina eoz est equalis: et oīta sitis. Et sanguinis egressio
cū vrina quatuor modis fit: vel de aptione vene epatis ru-
pre: vel de aptione epatis solū: vel de incisione venaz in-
ter renes et vesicā. Et in renib⁹ gñatur lapis: et in vesica pa-
riter duob⁹ modis: vt si coquant humores grossi et visco-
si ex calore igneo in renib⁹ in calore extra nām exētib⁹:
vel si in renibus nascant vulnera vñ sanies efficiat: neqz
purget: sed remanēs in renib⁹ coagulat lapidqz efficiat.
Plurimū imenib⁹ lapides nascunt in renib⁹: pueris i ve-
sica: cuius collū in eis strictū est: p̄hibēs māz exire: vñ la-
pis cōcreat: et itē vesica eoz calidior est. Ad alor causa la-
pidū in pueris est grossities vrine nāliter grossi: et ex gros-
sitie viscosē: et calor eoz nālis bene digerit et excoquit.
Res aut viscosa coagulat magis et cōglutināt. In mulie-
ribus xō raro nascit: qz mā vñ lapis cōcreat: nō adunat
multis ex causis in mulierib⁹ qz collū vesice eaz curti-
est: et foramina sunt larga: et nō multū tortuosa sunt: et mi-
nus bibūt aquā q̄ pueri: lapis enim maxime nascitur: qz
aqua diuersa et turbida bibit: ex qua humores grossi et vi-
scofi ad pcreādū lapidē coadunant. Accidētia eius sunt
febris: et angustia vrine: dolor cōtinuus: si in renibus et in
anchis quasi pūctura acis intolerabilis sentit. Si in vesi-
ca sit sentit dolor in pectine: purigo in virga: ita vt puer
eam scalpere cogat et tenere in manibus: et semp virga cri-
gitur. Passionē diabetica habet etiā renes ex defectu con-
tētiue virtutis: vnde semp sitiūt infirm⁹: neqz aq̄ possunt
saturari: quā et quātā bibūt: illi eā mingūt: sicut videmus
in canino appetitū: qd enim comedif cū ferre nequeat
monef nā: et eycit foras: s̄l cū cōtēntia in renibus defi-
ciat nō pōt retineri: quā bz aquosa humiditas: necesse est
ergo ad vesicā effluat. Renes enim cū humiditate exina-
niunt et mouent: et aquosa humiditas de venis sibi attra-
bitur: sanguis in venis desiccāt: humiditas ab epate cum
appetitua trahit virtute: et epas s̄l suggit a stōcho: sicqz
pars a parte sibi sumit donec pueniatur ad os stōchi vbi
inde gñatur vñ: et aquam bibere vene exēntes epas a
stōcho sibi eā appetūt: sic vicina a vicini quousqz pue-
nerit ad renes: qui ex calore sui cito trahit sibi: et ex dese-
ctione

et distillatio
vrine.

et cōtingē
p̄ in lecto.

et cōtingē
p̄ in lecto.

ex distillatio
vinae.

re cominge
in lecto.

in libro
in lib.
in lib.
in lib.

ex ratione
ine ex rati.

etione sue pteitue expellunt ea ad vesicā: et ideo exiit cū vi
na: vñ sit vt aq̄ nequeat satiarineq̄ cesset sitis. Et pas
sio est et vesice in expellēda vna anteq̄ multa coadu
nes: quāritas appellat guttata vna: qd̄ duobus sit mo
dis: vel qz vesica qualitātē vīne nō potuit pati: que acti
ta et pangitūna: vel qz vesica sit vt grauet anteq̄ vna
coadinet: sed que ex acumine qualitātis cōtingit vīne:
subsequit ardor nīmius: punctura vesice: qd̄ duobus sit
modis: vel de passione renū vel fm̄ crisi: in quā natura
expellit materiā morbi: vnde morbus fuerat: et transit p
renes et vesicā. Et qdā ignozāter lectos cōmīngūt nō
sentietee: qd̄ pueri plurimū patiunt pp̄ grauitatē somni:
et multitudinē humiditatis: aliqui in maiori etate ptingit
cū cōplexio sit humida: maxie sensoribus: qz vesice coz
molles sunt pp̄ humiditatem corpō. Et vna aliqui im
pediit exire de vesica vel renibus: sed in iuuenibus plu
rimū de renibus pp̄ calozē cōplōnis sue: pueris vñ de
vesica ex inordinata dieta. Et hoc fit vt vult Rasis
in libro diuisionū pp̄ egritudinē in emuncionis: aut pp̄
egritudinē virge: et egritudo aut est lapis in meatu vir
ge: aut caro nata: aut oppilatio sanguis aut saniei. Si
gna itaqz eius qd̄ sit ex emuncionis: sunt grauitas in dor
so: et repletio vesice ex vīna: cuius cura est sumere in po
tu medicinas que lapidē frangūt. Et signa eius que sit ex
oppilatione meatu virge sunt repletio vesice et inflatio
eius: tenio vt chorda: grauitas quedā in pectine: et ancha
cū dolore vebemēti: et tentione supflua. Et sit aut pp̄ lapi
dē obfessū: aut pp̄ apa: aut pp̄ carnē natā: aut pp̄ oppila
tionē sanguinis aut saniei. Carnis aut oze signū est: qd̄ sit
fm̄ plurimū post vlcera acidētia in hoc meatu: nō pbi
bet totā vīnā: s; modicū eius: et qz est inceptio exia
ra similis verruce in hoc meatu. qd̄ ergo ex ea est in emū
cionis curationē nō bz. Oppilatio aut sanguinis et saniei
fit post mictū sanguinis et saniei. Apostematis aut in ve
sica signa sūt sebzis valde fori caliditas adustia: et vebē
mētia doloris: et punctura in vesica. Et qz sit difficul
tas vīne ex lapide cadente in oze meatu nō in meatu: et
signū eius est qd̄ cū proieceris infirmū super dorsū suū:
et leuaueris pedes ad superiora: et vebemēter cōmoueris
egrediet vīna: et istud sine cessatione fiat ita donec egre
diant lapides. Et qz sit difficultas vīne ex mollificatio
ne lacerti vesice: cuius signū est qd̄ hīs eā mingit cū faci
litate: qñ sup vesicā sit cōpressio: et eius cura est inunctio
eius cū oleo nardino castoreo. Et qz sit dif
ficultas vīne post vebemēter retentionē vīne: et signum
est qd̄ si fiat cōpressio sup vesicā: egrediet vīna tūc. Et cō
fert pluribus modis difficultatis vīne introitus in aquā
calidā: in qua decocta sunt folia caulūz humida: et carta
mū: fenugrecum: et rubea tinctorum: et emplastra pectē et
albatin cum eis: et conferunt quidem medicīne puocā
tes cū vesica est vacua: et nocēt vebemēter cū est plena.
Et ex traditione auctorum recentium.

Renes parua sunt corpa rotūda rubea plu
rima pinguedine inuoluta in fine spi
ne circa caudā: et sup lūbos posita. In renibus
adeo paruis accidit mala cōplexio: et statiz ex
tēdit se ad lumbos. Sunt enīz lumbi carnes ille maculo
se: que spine adiacent a dextris et a sinistris valde tenerri
me et passibiles. Practici large sumunt renes pro cōtinē
te: idest pro lumbis et renibus ptenis. Renū aut passio
nes triplicis sunt generis: s; species diuersificatur: qz pp̄
hoc qd̄ sit morbus in renibus ex mala cōplexione cūz
materia: vel sine materia: et solutio cōtinuitatis: sit in eis
etiā officialis morbus fere et fm̄ oēs sui species. Opplā
tur enīz renes ex lapide vel humiditate. Magnificatur

aut aliqñ vel cōstringunt: vel paruifican. In positione
etiā pñt diuersificari: pñt. n. in renib; fieri corrosio. vñ:
vuln; collectio saniei: scabies: et nimia amplitudo in vīs
vel pñctio: vel vñtis corruptio vt in diabete: vñ fm̄ B
diuersa capita a Rasi Auicēna Isaac et a Serapione cō
stituant. Apostema vñ in renibus fortioz efficit dolo
res: qz operat solutionē cōtinuitatis: et malā cōplexionē:
que sunt due cause doloris. Apostema etiā vesice fortēz
dolorē efficit circa renes et pectinē: et circa anchas cū dif
ficultate vīne. In vtroqz aut apostemate adest frigiditas
extremitatū: et pp̄le crurū et pedū: vīna in pñcio
subilis est et aquosa: s; in fine tingit et rubet: qz nocumē
tū extēdit ad epar in statu apostematis: vñ corrūpit di
gestio in epate. Ulcera renū et corrosiones coz frequen
ter post apostemata male curata fiunt: vel qñ ex sanie
corrosua sine apate: vel ex humoribus acutis cholericis
ad eos venientibus. In sanie vñ renū nō est multus fetor:
sicut in sanie vesice: et propterea dolor in vesica acutior
est magis descēdēs ad inferiora sicut circa pectinē et pe
ritoneū. Significatio aut talū vlcerū renū est dolor cūz
grauitate: et mict; sanguinis saniosi cū forti cōmīxtione:
qz ab vlcerib; vesice exiit sanguis et sanies nō fortiter cō
mīxta: sed quasi separata. Exiit aut sanguinis aliqñ sit
a syma: et pñt intestina et egestionē: et aliqñ sit cū vīna nec
differit nisi loco: qz si cause sint ex pte syme: tūc exiit san
guis cū egestionē. Si aut ex pte gibbi cūz vīna. Renes
etiā et vesica cōicāt in lapidis generatione: nō aut in istis
solis: s; in pulmone: et in qualibet corpōis cōcauitate ge
nerat lapis: sicut dicit Galen; in de interioribus: qz fatet
se aliqñ vidisse a pulmone lapidē cūciētē: vel excrean
tes. Generat aut lapis ex duobus: scilicet ex materia pa
tente: et causa agente cooperāte dispositione loco. Mare
ria aut est viscosa similis vel flegmati vel sanguini: sanio
sa grossa vel viscosa flegmatis melancholie vel sangui
nis saniosi: qd̄ est raro fm̄ Auicēna. angustia meatum
ad B et opat. Alia est passio renū: qz tria bz noia apud
Serapionē. oī enīz diatos: idest sitire faciēs. Dicit diabe
tes: qd̄ interpretat penetratio: dicit famida: idest perfora
tio. Hoc aut prouenit ex debilitate virtutis retentive in
renibus: est enīz virtus attractiua. Attrahit enīz humidi
tates a toto corpore ad ipsos renes aggrana et retētia ex
multitudine eius qd̄ attrahit: nō figit ergo: sed succūbit
pp̄ pondus attractoz: vnde vincit super illā expulsiua: et
expellit ad vesicā a renibus totū illud vñ renes exicā
tur: et siccat renes caloz magis intendit: caloz enīz re
nū magis efficiens est mala cōplexio renū: aut est absqz
mā: aut est cū mā que retētia debilitat: et attractiua cō
fortat pmo loco: inde expulsiue fortitudo sequit: vnde
humiditates corpōis liquefiūt. De aut passionē lubri
citatū intestinoz cōparant in velocitate euacuationis: et
desiderij intēdē: qz caninus appetitus dī. sicut enīz cibi
accepti velociter egrediunt per intestina retentia et di
gestiua superatis: sic est hic: qz qd̄ aliunde bibit auidius
attrahit et attractū euacuatur: neqz hic neqz ibi accepta
imutant. Differentia est tñ in hoc qd̄ caninus appetitus
est ex passione vētris et totius corpōis: diabetes vñ ex
sola renū passione. Item appetitus caninus attrahit ci
bos tñ: sed diabetes non desiderat nisi potū. Et in cani
no appetitū adest lubricitas intestinoz: hic aut est lubri
citas vesice per vīnā. Nocumētus in emissionē vī
ne: vt ex predictis patet: aliqñ sit ex superfluitate sui exi
tus: vt in diabete: aliqñ ex inordinato exitu et in volūta
rio: aliqñ ex totali retētionē vel eius diminutionē: nō tñ
ois diminutio est nociua: qñ aliqñ diminuit vīna fm̄
cursus nāe vt in nimio fluxu vētris: vel in sudore copio

De passione
diabetica.

De exitu vī
ne.

Aggregatoris

Lugdunens.

**Solutio p
renibus.**

so: vt dicit Isaac in vrinis: qz vna euacuatio aliam dimi-
nuit: unde Hippocrates in affo. Urina multa facta no-
cte modicu secessus zc. Sed ad curatione renu pmo ve-
niendu. Et ptra ipsoz caliditate fiet bec remedia. C So-
lutioz facilitatiu. R. tamarindo:z cassie electe. aii. 3. j.
succu violaz recentiu z in coseruaz succuari. 3. y. succu ro-
saz. 3. j. 5. mirabolanoz kebulo:z puluerizatoz. 3. j. oza
gagari succuari cadi. aii. 3. y. iulep violati aq endiuie. aii.
qd sufficit p dissolutione cassie. z tamarindi minutim in-
cisi dissoluent euz dictis iulep z aqua sufficienti ipsi se-
manetibus in forma electuarij: vltimo reliqua oia adda-
tur fiat electuariu. C Vinctio p renibus. R. oleoz nenu-
pbaris. 3. v. rosari z viol. aii. 3. y. dragagati z gummi arabi-
ci. aii. 3. 5. seminu. liij. minoz frigidoz coiz videlicet la-
cuze poznilace endiuie z plataginis. aii. 3. j. rasure ebo-
ris sandalo:z rub. aii. 3. 5. cere albilime qd sufficit: fiat
vinctio mollis p renibus. Si coigne efficacius pozi. R.
yngueti suprascripti. 3. j. 5. mucilaginis psilly. 3. 5. melle.
C Si itez efficaci adde caphoze grana. vj. Si vo ad-
buc efficacius coueniet remediū sup loco renum ex di-
recto ponat vna lamā plūbeā latitudis quamo:z digito-
rum z longitudinis saltz sex: z grossitel saltē vnus co-
ste cultelli couenietis ad incidendū panē: perforatā plu-
rib' foraminibus latitudinis ptis grossioris vnus acus
subtilis seu couenientis ad suendū: hac teneat super reni-
bus fm necessitate. C Doloris mitigatiu: lapidis comi-
nutiuū causaz dolo:z z materierū diu eductiuū: vento-
sitasqz resolutiuū z educatiuū. R. oleoz lilioz alboz. 3.
liij. spice. 3. iij. anbeti. 3. v. camomille. 3. iij. vitellos ouoz
numero. y. pulueris cinnamomi. 3. y. croci. 3. 5. pulueris
sucbari. 3. j. salis comunis. 3. y. melle fiat clystere. Istud
debite calidū debite iponat dolore ipm vexate: aut dum
vexatiō ex dolore prim' est. C Solutiuū z ppiū. R.
cassie. 3. j. bndicte. 3. y. electuarij indi. 3. j. aquaz spara-
goz scolopendrie. aii. qd sufficit pro portione: melle z fiat
potio. Istud solutiū assumat debite calidū in auro:z: cū
custodia. C Doloris mitigatiuū z lapidis cominutiū.
R. pitarie. M. liij. pulegy: camedreos: cala' senationuz
saurine camepitbeos abrotani. aii. M. 5. radice altee fru-
statim incisaruz. 3. j. se. lini fenugreci caritami. aii. 3. 5. anisi
seniculi ameos carui. aii. 3. y. floz camomille melliloti
alkebegi. aii. M. j. semina pūdatū grossi mō: deinde
oia simul bullant in sufficienti quātitate aque fluuialis
vsqz ad psumptionē medietatis aque: postea optime ex-
primant z colent: cuius colature. R. 3. x. y. vel. xy. oleoz
lilioz alboz anbeti spice. aii. 3. y. cassie fistule. 3. j. bndicte
simplicis sucbari rub. aii. 3. 5. vitellos ou. y. numero: sa-
lis cois. 3. y. melle z fiat clystere. C Trez. R. diacina-
mi. 3. j. assumat aliquibus diebus vnu morsellū ieiuno sto-
macho. C Aliud dolo:z mitigatiuū. R. spōgias. y. gros-
sioz triū digitoz z latitudinis pportionalis loco dolet:
z ex decoctione pcedenti fiat somētatio cū spōgia fm ca-
nones quacūqz hora dolore vexate pterqz renibus do-
lentibus gbus bec somētatio nō fiat. C Simplicia que
calculū cominunt singularia libet sub ordine quodā de-
scribere. Et ab herbis principiu sumā: ex gbus est ruta
agrestis: cardus: pulegiū: abrotanū: arthemisia: apiū syl-
uestre: calamētus: absinthiū: extremitates vitis albe: ca-
momilla: capil. veneris: politrū: senationes: paritaria:
pentafilon: malua: poliu mōtanū: saulina: vrtica: serpillū:
hypericu: yfnee: gallitricū: tribulus: scolopēdia: sparagi:
simbriū: cicoze: cotula: berbena: berbonica: trifoliū cre-
spula seu herba cancri: folia rasant: matricaria. Aliq aut
arthemisiā p matricaria suis in receptis ponit: sed fallū
tur in hoc. C Paruz autē herbaz vltus talis erit. R. de-

Vinctio renū.

**Medicamē
singulare.**

**Contra calcu-
lus renales z
ventositates.**

Clystere.

Solutiuum.

**Doloris mi-
tigatiuū in
forma enema-
tis.**

**Si
buc**

**Aliud medi-
camentum.**

**Singularia
simplicia ad
calculum re-
nū z velle.**

**Aliud simpli-
cium.**

coctione ex qua libuerit euz vino vel aqua a. 3. j. vsq: ad
quatuor: z sit tibi dosis. sublimantur quoqz z sit ex his
aqua: cui' eadez sit dosis: vel ex bis in ymbria defecatis
fiat puluis: cui' a. 3. j. vsqz ad. y. cū vino albo dabis solū:
scilicet aut cū vino v' alio liquore vt libuerit. Et iter istas
succ' maxie comēdat: vt sunt folia rasant: z maxime syl-
uestris: folia silr cardi comestibilis: z istaz duaz succus
ceteros excedit. fit itē ex gallitricū: tribulo pulegio: folijs
vitis albe: z saxifragia: vrtica: cretano marino z politrū:
co: sparagi leniter cocti manducentur. Senationes vo
ex aceto oleo z sale pdiunt: ac cretant quoqz marinū: de
bis tribus ferculū aliquū. C Ex seminib' pueniūt puluis
seminis cardiz: semē malue: carui: danci: semē genestre:
nigella: semen porri: synapis: miliū solis: semen sparagi:
tribuli: canapis: cyperis: rasant: anisi: cardamomi: feniciv
licituli: cucumeris: melonis: z cucurbitē. Ex istoz parte
maiori sit decoctio: cui' vltus in casu nro z in ol calculo z
a renulis renū est vtilis. Et sup oia nigra cicera comēda-
tur: de quibus fit coctio decoctio: insculū quoqz laudat.
Potes in puluere ex aliquibus facere si vltus est semen
malue: anisi: cardamomi: cyperis: feniculi: rasant: carui:
danci: genestre: nigelle: porri: synapis: miliū solis: sparagi:
tribuli: z talis puluis cū vino aut decoctione rubo:z: ci-
ceroz seu aq mellis coctio dat: z sit dosis a. 3. 5. vsqz ad
3. j. 5. C Ex radicibus laudant infra scripte: vt radix car-
ditamaris: xilobalsami: citruli: thim: tribuli: costi: pēta-
silon: capparis: yringi: cortices radices lauri: radix saxifra-
gie: cyperis: radix caulis: radix apy agrestis: berbena: la-
pary: feniculi graminis: sparagi: rasant: agrestis z tenelli:
altee z acori. In istoz quoqz nio squillaz: atqz scordeon
ponere libet: z acetū sille: z oxymel maxime comēdant.
z ex istis decoctione in vino vel aq potes facere: vel eas
sublima z qmaxime radices cardiz: z tā de decoctioe qz
de aqua sublimationis a. 3. y. ad. iij. dabis. Valer z ipsa
rū succ' cū vino potui datus: vel fiat puluis qui cū vino
sublisciat onō forbili dari pot. Et inter ceteros laudat
puluis corticis radices lauri: costi: saxifragie: cyperis: yrin-
gi: capparis z acori: ac cinis radices cagliū. Istoz aut do-
sis sit a. 3. 5. vsqz ad. j. z sic de ceteris pot vti. Ex fructib'
pueniūt ossa ceraso: z lythetru: ex gbus subtilissime co-
tritris fit lac: cui' 3. iij. stomacho vacuo date maxie p sunt.
C oueniūt oliue euz aqua z sale condite vt mos est apud
mōre pssulanū. C oueniūt melones fistuliac pinciam:
gdale amare cū rob subtilissime terant: z potui in ieiuno
dētur: z aliq ipsoz oleū cū modico pulueris ireos: potui
quoqz tribuit: puluis baccarū lauri: lac ficus cū aqua bi-
bituz: ac ficus ipse comeste: z troscici quoqz ex succo po-
mou: z aristologie rotunde facti. Itē troscici septē qui ex
granis septuaginta piperis fiūt: quoqz vnu omni die pa-
tienti nro cū aqua mellis stomacho vacuo dare efficacis-
simū cōpertus est apud Auicēnā. Ex gūmis valet gūma
pino: z amigdalaz: gūma pini: gūma vitis gūma cera-
soz. Valer serapinu ac bdellū: z iste gūme euz vino dis-
solute: vel in puluere subtilē redacte potui stomacho iei-
iuno denf. Ex folijs seu lignis: vel corticib' arboz valēt
folia amigdalaz amaraz: quoquo modo videris seu in
decoctione aut in puluere: valet z decoctio folioz rubi:
z lac folioz fici. C Ex oleis coueniūt balsamini: cui' do-
sis sint gutte quatuor cū vino maluatico: v' cōsimili dis-
solute. Valer oleū de saulina: de piperibus: amigdalanz
amaraz: z bndicū seu de laterib': z si ex his sit inunctio:
aut per stringā inectio valet. C Itē oleū de granis citri
cerasoz ac citranguloz: tā inunctū scilicet qz bibitū. Ex
mineralibus pueniunt lapis iudaeus: corallis: lapis ema-
bitis lapis renū seu qd ab humana vesica per incisionē
extrahitur.

**So-
in o-
lā**

**Si
ut**

**ira ardo
vltus.**

**a mictū
to.**

**medicā in
etc.**

**actio ad
rem.**

**fectio i
vrtica**

ad id

extrahit: et lapides qui inueniunt in epate apud lapilli vñ
triu gallinaz vel columboruz ac lapis spongie. Et inter
mineralia multi nitrū enumerant qd̄ (vt inq̄t Auicēna)
est inter lapides sicut stultū inter homines: et talia debet
subtilissime teri. Et aliqui ponūt qd̄ isti lapides debet sup
per cote confricari: ob hinc x̄o cū vino aut decoctione ci
certū: aut mellis aqua dari. Istoz tñ dosis variat. Nam
lapidis lincis spōgie et iudici dosis a. 3. 5. vsqz ad j. alio
ruz x̄o a. 3. 5. vsqz ad j. Et animalibus infra scripta a ve
teribus plurimū cōmendant: vt cinis seu puluis vesice
apud sua cū vino desiccate puluis renū asini: cinis testaz
coclee: ac etiā totius coclee puluis pellicule ventris galli:
puluis fecoris hirci: ac ei⁹ desiccati sanguinis: puluis ster
coris columborū ac galloz turturis quoqz: sed illa ster
cora debent puluerisari subtilissime: cum aqua mellis
propinari. Cōueniūt quoqz infra scriptoz oīum cineres:
vt cicade ac palloz birudini: ex q̄b quoqz sit ferculū: de
quo infra laudat. Et scarabeoz cinis: (scorpionū: eri
cy cū suis spinis: grilli: locustellū: bicoz terrestriu mille
pedes: testa onī a quo sit pullus egressus vermis de no
ce lucētis ac alarū asnerū suis cū plumis: ac acule p
ue: que biemali tēpore apud nos sepius apparent quā g
dem candam tremulas vocamus. Doc tñ infra qd̄ vis
istoz in olla rudi pane extracto in furno ad desiccanduz
ponē: in quo tā dū sterqz cōmode teri possit: cauēdo tñ
ne desiccet instantū qd̄ carbo fiat. Et fm Apuleium que
est in casu isto aialia nobis sunt: luna crescente capi de
bet. Utellus itē oī recētis valet durus cū croco trito co
mestus. Ualēt passeris comesti atqz turturis decoctio.
Et sola quoqz vřina apud porci atqz capre uenit: que cū
tanto vino albo nō dulci dari debent. Et ista sunt simpli
cia que huic crudeli morbo valere cōperi. Cōtra ar
dores vřine. Ite. Iyrup de papauere pulpe cassie. aii. 3. j.
pulueris subtilis troscorum descriptoz a Rasi nono
Almāso. ca. de mictū caniei. 3. iij. distēperent oīa cū aqua
decoctionis semini cōis: que decoctio sit colata: et totuz
des tepidū anteqz dormitū vadat: et cōtinuet h̄ toto vřo
mense de sero. Cōtra mictū in lecto. Euitet diuretica
puocātia vřinā. Euitet bzdialia: et ferculū in cena: sed in
prandio comedat ferculū: vtat vino nigro nō vino so.
Cōsoluiū pōt fieri tale. Ite. cassie fistule. 3. 5. mirabo
lanoz citrinoz kebuloz. aii. 3. 5. aque acetose qd̄ sufficit
p portione: misce et fiat potio: capiat in aurora et dormiat
parū postea. Cōtingēt ad idē. Ite. oleoz rosati. 3. j.
myrrilloz mastichis. aii. 3. 5. dragaganti gūmi arabici. aii.
3. 5. albuminis ouis optime spumati et pquaslati. 3. 5. san
daloz rub. 3. 5. boli armeni. 3. ij. rasurē eboz. 3. 5. cere no
ue qd̄ sufficit pro vngueto molli et cum pauco aceto fiat
vnguētū ad lentū ignem yngant renēs et hac vñctio
ne actu frīgida in sero dū vadit dormitū: et vti icipiat die
tertia post solutiū. Cōfectio emplastri ad diabetez.
Ite. seminis portulace: solatri: carnis porcine se. melonis
citruū: aut rasurē cucurbitē: qd̄cūqz psto fuerit: et empla
stre cū eo pariet: et pmutet qñ fuerit tepidū: sitqz cibis
eius lētes excoctate: aceti: agresta: et oīa que ingrossant
sanguinē. Cōfectio diabetis. Ite. spody succi ligritie.
aii. 3. x. se. lactuce. 3. x. se. portulace. 3. x. y. rosaz coriandri
fisci. aii. 3. v. achatie: gūmi sandali citrini lentū excoctica
taruz: balanstie boli armeni. aii. 3. ij. camphore. 3. 5. fiant
troscici. 3. iij. et des vřus in potu cū aqua rosaz et aq gra
natoz acetosoz. Cōfectio q̄ retinet vřinā valde. Ite.
glādiū. 3. j. thuris masculi. 3. x. coriādrī infusi in aceto.
mirabolanoz nigroz: boli armeni. aii. 3. x. fiat puluis: et
sumat ex eo oī sero et mane. 3. iij. Cōfectio que
retinet vřinā. Ite. glādiū. 3. x. rosaz myrrilloz. aii. 3. ij.

achatie. 3. ij. amili gūmi arabici boli ar. aii. 3. j. lentūz ex
coctatarū. 3. x. oīa misceant simul vt decet et vtat fm
discretionēz medici. Cōfectio ad distillationē vřine.
sine ardore. Ite. glādiū thuris. aii. 3. x. cyperi: myrthe:
galange: cinami: enule: achori. aii. 3. ij. terant et sumant
de puluere eoz. 3. ij. 5. Cōfectio prouocans vřinā. Ite.
se. apy: meu: su: danci rubee qua tingit: petrosilini samine
assari ameos feniculi gallie costi amigdalaz amararum
excoctatarū. aii. 3. x. se. melonis. 3. v. cataridari. 3. j. armo
niaci aii. 5. dissoluant cū vino et fiat pille siles auellanis
dosis. 3. ij. 5. est enī bona ad difficultatē vřine: et mollitiē
in corpe hydropisim hypofarchā: et egritudines in gbus
necia est subtiliatio corporis: et qñ est caliditas addat in
ea se. melonis et des de ea. 3. j. plus vel min⁹. Cōfectio
ad mictū sanguis expta. Ite. boli armeni karabe. aii. 3. x.
achatie balaustie gūmi hypogstidos. aii. 3. ij. se. apy ius
quiami. aii. 3. ij. fiat decē troscici et des in potu cū robub
stipicis et deur. j. Cōfectio emplastri ad rupturā ex
peri. Ite. nucleis cupressi partes. ij. cyperi sanctici: gallaz
achatie thuris gūmi arabici. aii. ptes equales: dissoluant
gūmi in vino et aggregetur cum eo et fiat emplastrum.

Cō de egritudinibus membroz generatiuo. Caput. II.
Cō de traditione grecorum et latinorum.

Satyriasis est morbus qñ
fit puluis testiu: et velut sin
gule qdā inguinis sequēs inflāmatā quādā
passione seminalis receptaculi cū intensione
et tēgine. Qd si nō cessauerit puluis ille: so
lent seminis receptacula intēdi: vel spasmus nasci: vnde
celeriter moriunt hoies. Et dī satyriasis: qñ ea affecti sa
cie similē satyris habent: nam sum crassa labia aures leniga
tas: vt scribit Galenus. Cōtra pīpīsmus x̄o est cū genita
les ptes in suā longitudinē pēdunt: et in circuli intume
scūt sine appetitu veneri. Cōtra satyriasis (vt iā deū est)
pudēdoz est tremor inflāmatiōis qdā affectione femi
nalia sequēs vasa cū tenore intestino: et nisi tremor lenia
tur puenit vasa seminalia abolere: aut differtionē nerno
rū spasmūqz inebere: et inde statiz necare. Mōiētes aut
infant vētē: et sudore excutiūt frigidū: raro hic apparet
morbus: et mulieribus poti⁹. Subito igit sanguis e vena
detrahendus vīctusqz sit tenuis nec vinū potet languēs.
Bera pdest et malua: et aliquātulū liuoqzostis. nō impro
bant simplicia clysteria: que ad mingendū sunt prohibē
da: cōfert in natibus refrigerātia adhibere: vt strychno
chylus: aut succus portulace: aut hyosciasmi: aut cony
penis et vicina loca illiniēda refrigerātib⁹: vt lythargiō:
cimolea: cerusa: aceto eliquata in aq: aut vino dulci: supi
nū gescere pñciosus est. Potare expedit nimpheā radi
cē et irim: et adianthū: et ruthe succ⁹: nutrimētū sit paucos
cibis: stis tolerāda: languore durate cucurbitule a pñci
pio sunt admonēde: si multitudo exurat sanguisuge ad
moueāt: vēter cruda lyss cataplasmate illiniāt. Cōtra pī
pīsmus x̄o est penis mēbzqz genitalis excitatio in lō
gitudinē et in gyrū tumor. Turget enīz abiqz venere. In
dicat nāqz manifesta inflatio cū ea ps spiritu turget me
diocri: quadaqz caliditate factus ex humidis tenacibusqz
ac crassis humoribus certū est eā pte calefaciēda nō eē
sed apte refrigerandā rosacea cerote cū aqua ossifissa: ac
chamemelo pudēdisqz epistibimata ponenda. Mōdica
mina x̄o inducēda que vim attenuādī habeant: vt mani
festa absit calefactio: ad mouēdaqz sunt que naturaliter
exerceāt: nimpheā bis potāda est: et agni semen: rutbaqz
viridis cibus admiscēda. Doc tñ nō est in ipso faciedum
principio: qñ quidē satis calefacit: sed posteri⁹: vt alioz
attenuandi vim habentiū vsus adueniat deiectione vře

Cōfectio ad
distillationē.

Cōfectio vř
nā puocans.

Ad mictum
sanguinis.

Emplastrum
ad rupturā.

Prīpīsm⁹
Satyriasis.

De pīpīsmo

Aggregatoz's

dus effridqz vomitū faciēdū: me inferne vētris ptes stil-
 lantes ob vīcinitatū ledāt: exercitiū frictioqz admittēda
 ob spiritūū distrāctiōē. Lotius in his duob⁹ p̄xime me-
 moratis morbis proxius est alienus: nisi cōiectura conse-
 quamur aliquā redundare materiā. Est ēt circa natura/
 lia vitiū seminis nimia p̄fusio cōtinua siue pudēdoz: in-
 tēditio: siue venere: siue nocturnis imaginib⁹ sic ferē: vt
 interposito spatio tabe boiem cōsumat: id ex ībecillitate
 potētie fit: z succubētib⁹ virib⁹: vbi ges custodiēda: cō-
 tēgēt nates z pecten: apponant vīnū z meliniū: vel cenā/
 thiniū: cataplasma fiat diaphenicon maloz venantes
 achatie z bypogstidis: z rhois: z similiū. apponant iun-
 cū: bati: z buis in vīno excoctiōe: z vlt aq. Cibus vtaf
 arefacientibus: reliqz p̄tib⁹ exercitiū ducat: quo tot⁹
 corpus z languētes ptes in fluoz perducant. Cubile p
 fuerit stomna frigidior: z medicamīa frigida oīa subilli-
 ta natib⁹: z sub colesicis: cuiusmodi sunt coriādrū z cicuta:
 que cōtū noīaf z ceruisa z portulaca: cocta qz cūz aceto.
Ex traditione penozum z arabum. .§.II.

Arterie ⁊ nerui virge impleant v̄ro
sitate: necesse est virgā erige/

Sarterie ⁊ nervi virge impleant vtro
statim: necesse est virgā erige
re: ⁊ erectas diu pmanere: q̄ si diu permaneat
neq̄ resideat: sine vi volutate ⁊ cōcupiscentia
coitus: passio est que porgesmos vocat: cui⁹ cā est vto/
ritas inflatua ⁊ grossa humiditas viscosa ⁊ calor mode/
rat⁹. Balen⁹ ois ingt medicina vi diera: que coitu augmē/
tat: huic passioni est nocitua: cui medicadū est oādo cō/
traria ventositatem mitigantia ⁊ refrigerāta. ¶ Rastu
Dñq̄ accidit erectio assidua nocēs ⁊ pducēs ad spasmu
⁊ egritudines assiduas. Cura ei⁹ est si est caliditas flobor/
thomia: ⁊ si adest albedo coloris ⁊ paucitas sanguis: ad/
hibeat medicamē calidū minozās sperma. ¶ Serapio.
Scias q̄ euacuatio speratis extra nāz aut sit ex spasmō
instrumētōz speratis: sicut accidit in epilepsia: ⁊ est cor/
ruptio sensus ⁊ mollificatio: aut ex debilitate virtutis rei/
tue: que est in instrumētis speratis donec nō pōt reti/
nere sperma: ⁊ totū h̄ accidit et qñ mouet vñs euacuati/
ua: q̄ est in instrumētis istis motu malo. Et sumat in poru
ex medicinis qbus est pprietas in curatione hui⁹ egritu/
dinis: sicut est nenusar cō vino nigro stiptico: ⁊ aq̄ deco/
ctionis lentior: ⁊ aqua puzillacer: semē ei⁹ cū semine la/
tuce. Et si nō est caliditas apparere: pmisce et semē agn/
casti: ⁊ ruthe recētis in cibis eoq̄. Et opz vi h̄ administre/
tur in finem in pncipio: qm̄ calefacit valde. ¶ Medica/
mē ad gomozā. R̄. seminis agni casti ⁊ ruthe amborū.
añ. 3. j. teraf ⁊ cribellef: ⁊ deſ cū aceto pmixto. ¶ Aliud
R̄. semis ruthe aniss. añ. 3. y. castorei semis iulgamī albi
añ. 3. y. rosaz rubeaz: balastiaz. añ. 3. iij. teraf ⁊ cribel/
lef. oosis sit. 3. y. cuz aq̄ frigida. ¶ Aliud. R̄. seminis la/
tuce. 3. iij. sebedenegi. 3. y. 5. se. ruthe. 3. j. 5. teraf ⁊ deſ do/
sis. 3. y. cū secaniabin. Et post istos por⁹ fiat vñ infirmus
vñ exercitio donec stringat copus eius. ¶ Et res que
valēt ad coitu: ⁊ faciūt ad emissiōē speratis sunt semen
vulce: ⁊ bulbus: ⁊ est cepa cāpestis: ⁊ semen napi: ⁊ napi
ipsi: ⁊ baucie: ⁊ semē eaz: ⁊ mēbra: ⁊ eruca: ⁊ cicor: ⁊ fabe:
⁊ pisic⁹ qui dī multoz pedū: ⁊ grana pint: ⁊ calametus:
⁊ radix serpentarie: plane qñ coquit ⁊ comeditur ⁊ loca
que sunt in circuitu renū: tūci: ⁊ oua perdicū addunt in
erectione: ⁊ costus et qñ accipit cū gelaniabin de melle:
aut cuz syrupo de mellestescali vulpis: et qñ accipitur
ex eis coclear vñū addunt in erectione: ⁊ cepe: ⁊ sparagi:
⁊ cerebella passerum. ¶ Isaac libro eodem. Et aposte/
mata ⁊ vulneta virge seu pustale sunt ex humoribus a
corpore descendētibz: qđ palā est sensui: qđ hoc in p/
paulo sit intelligēdū vñ nascat: qñ ex infirmoz cōple

Blanc. vi. vla
di, ca. ij.

Kase in lib.
 Division, c.
 lxxi.

Берало . v.
бзучарý, са.
кý.

**De rebus ac
coitus valen
tibus.**

Isaac. vi. via
nici. c. v.
De apostema
tib⁹ vge et re
nuculozum.

Lugdunens.

gtonibus. Et humores a corpore ad testiculos descendentes apostema ibi facere solent: qui si sint acuti vel calidi: color rubeus vel cinrinus inde exit cum ardore dolore et pulsatione. Si materia sit frigida color apostematis sit talis qualem sit color corporis: et sine dolore. Si vero ex percussione vel scissura fuerit: infirmus bene manifestabit. ¶ **U**lnera autem in testiculis deuenientia si sint calida sic sunt medicanda. ¶ **A**ccepiat chimolea cum aqua: et achatis: cerussa cum oleo rosae. lythargirius catinia argentea oleum roseae superponant: et ois crepatura in pelliculis ventris et testiculorum existens circulatoria est ex motu fortiter sit post saturitatem graue tollat pondus: vel fortiter nullius: seu alte vociferet: vel post saturitatem coeat seu lucret: vel per lubricam humiditatem: per intermedia lubrica sit: sic locum suum dimittet: et alium non accipiet: per intermedia illius loci est crepatura: quod si neruus crepuerit non solidat: sed in quedam crepatura est leuior alteraque cum incisione curat: et ad dilatationem retardat per colligatiā extremi nerui seu pellicule: quod maxime contingit in pueris plurius in alijs etatibus. ¶ **E**x traditione auctorum recentium. .§. III.

I mēbzis viroz giātūis multe acci-

In mēbris viroz gñatiuis multe acci-
dūt passionēs. sc. coit: vl: ce-
fectus: vel effusio seminis sine delectatiōe: et se-
su: vel imoderatus appetitus. Coitus paucitas
aut defect: appozimeron dici solet. Et huiusmodi pas-
sionis cā est in vga: aut in mēbris spmatis: aut in mēbris
pncipalibus vel generatiuis vel inferioribus: vl pp in-
flationis paruitatē in toto corpore: vel circa mēbra gñati-
ua. Cā nō facta in vga: aut est malitia sue cōplonis: aut
supflua et mollificatio. Itēz cā facta circa testiculos: aut
est eoz siccitas imoderata: aut est frigus congelans: aut
humiditates: quare nō calefit sperma: neqz subtiliaē. Causa
autē mēbroz pncipaliū aut est a parte cordis: qz dene-
gat calor testiculis: aut vapor: aereus: aut ex parte epas-
tis: qz nō mādāt mā spermatis generādā: aut a parte ce-
rebriz: qz spiritus sensibilis et motiuus nō pōt penetrare: aut
ppter impedimētum: qd est in vīa: aut ppter id qd
est in cerebro: aut ppter causas exterioras: vt qñ leditur
caput casu vel pculsio: et cōsimilibz. ¶ Itē cā est qñ mē-
bra vicina nobilibus: vt pp nocumētū qd est in stoma-
cho: aut renibz: aut in diafragmate. Aut cā est ab inferio-
ribz: sicut in forzi dolore antē: vel pp hemorroides vel pp
cōcussione: vel pp constrictionē in inferiori parte spine:
vñ mēbra spmatis cōpatiunt: et vētostas ifatiua aufer-
tur. Itē accidētia anime horribilia vntē coeundi debilita-
ta: sicut est dolor: sollicitudo: inonestas coeundi vere-
cūdia puerisio aīe ad itellm: et fit obliuio generādi spma:
sicut obliuiscit nā gñare lac in mamillis femie remouē-
tis filii a lacte: vt dicit Auicēna. Pziapismus aut et saty-
riasis passiōes et sunt mēbroz gñatiuo: is he passiōes
inter se pueniūt et differūt. Conueniūt qz vtraqz opatur
imoderatā vge erectionē. Differūt tñ: qz in pziapismo nō
est cōcupiscentia coitus: et nō p coitū mitigat. In satyriasis
est cūpiscētia coitus: et per coitū sedat. Pziapismū nō
est passio difficilior ad curādū: et ptingit pp multitudinē
grossē vētostatis: qñ in mēbris spmatis est inclusa: vl sup-
ueniēs ex arterijs ex supfluo et aquoso sanguine repletis:
que ad integritatē vge cōueniunt. Satyriasis aut magis
generat ex amore alicui psonē desideratē: et circa quas
diu fuerit fixa inētio. Dec. n. mās mouet ad vasa spma-
tis: qz p easdē vias qñt euacuari: vl et būditiatis spmatis
ce multa collectio ex quacūqz cā. Dec. g. cā diu pscueras
vasa spmatis pducit ad spasmū et terbanū: vl apata calida
et venenosa. et iterficat ad vltimū. Homozrea aut pas-
sio fit ex abūdantia humiditatis spermaticę nām aggra-
uantia

De vul
bus et
rui.
De rui
syphac

**Conferința
multiplic
la spermă**

Confetti

Pain

Pills

Ed goni
cà renie

Paul

Emplati
magistra
captura
ria,

De vulg.
uestigio
uni.
De ruper
papha

Confetto.

Polina

Pillule.

Ed gomoz/
tã remedã.

Pulvis.

Emplastrum
magistrale in
ruptura ther
mia,

DEKTRA

Alia mira-
ra.

Poultice.

**Syrupus ad
rupturā sin-
gularis.**

**Epistola in
ruptura.**

Pillule de
perle.

De egritudinibus matricis. Caput. III.
Ex traditione grecozum ⁊ latinozum. .§. I.

Custum vulue in muliere: ac in ceteris animalibus naturā atq; os genitalē vocari vidimus: in medio tunicalū vtrinq; apparens: nympha ⁊ cletozis dicitur: partē interiorē matricē: locosq; appellamus: qui desiderio coitus sepe descendunt in bis que acetabula sunt dicuntur: qbus p̄ ymbilicū fetus augetur. Vuluus nulla vim imitandi feminis: sed conseruaticē tñ possidet. Ex bis acetabulis a partu mēstrua pfluunt: flūs in marib⁹ est que in semen genitalē per p̄coctionē vertit mēstrua. Cū plurimū lune motu singulis mensib⁹ pfluunt: quo pfluuio vginibus vox mutatur: vt in maribus p̄mo coitus mame inde tumescit: locoꝝ ostiū in p̄ceptu aperit: ⁊ exinde clauditi: nec amplius recludit: nisi mulier sup̄fuerit: vel fluxionibus laboret: vel si menses fluant os id adeo occlusum est vt aer subire nequeat: loci ipsi posturā hñt inter spinelime partē: quā os sacrum vocam⁹: supra vesicā: cōtra mediā possit aliuū inde paulū ad dexteriores corā cōuertunt: postea sup̄ rectū intestinū pgressi illꝝ. Vuluus in virgine erigua est: in muliere nisi vbi grauida est: non multo maior q̄ manu cōprehendi possit. Ea cordi arterꝝ neruis cerebro spineꝝ medullē cōmittunt: p̄coctōis itē mamis renibus vētri illꝝ corꝝ publicꝝ oia in vulue strangulationibus percipiunt: quibus aīa subdu-

33

Aggregatoris

cur: vertigines sentiunt: capilli in vertice vel o celsipio co-
telli arbitrant: subos pterea femora inguina et stomachu
dolent. Adhes non nisi semen incocit ab Aristotele appel-
lant: ex pibus que supra infraque renes sunt: et a lumbis
minimis venis pdeat ad vulue acetabula: qd fer in vte
ro alitur: vel a puerpio iuxta naliuz ora: ex venis quoqz
duabz fm os pubis iuxta vrine exitu erumpit: ex ea pre
et semina nō plificū semen in coitu effundit: ito in ple-
risqz impeu vt masculoz more longius exiliat: diuerse
equidē nature ab eo qd in vulue cauo plificū restagnat.
Ex vulua quoqz feminis vebemēs malū nascit: pri-
meqz a stomacho vel afficiit bec vel corpus afficit: inter-
dū et sic exanimat: vt tanqz comitali morbo psternato.
Distat tñ hic casus: eo q neqz oculi vertunt nec spume
pfluunt: nec nerui distendant: fopoz tantū est idqz gbus
p feminis crebro reueritēs ppetuū est: vbi incidit: si sa-
tis viriū est sanguis mīlus adiuuat. Si parū est cucurbi-
cule tñ defigende sunt in inguinibz. Si olutius aut iacet:
aut aliogñ tacere pfluunt: ad mouere opz naribz extinctū
ex lucerna linamentuz: vel aliud ex his que sedioris esse
odoris retulit: qd mulierē excitet. Idēqz aque frigide p-
fuso efficit: adiuuatqz rutba cōtrita cū melle: vel ex cy-
prino ceratuz: vel qdlibet calidū et humidū cataplasma
nālibus pubetenis ipositi. Inter bec et pfricare coxas
et poplites opz. Deinde vbi ad se redit circūcidēdū vinū
est in totū annū: et si casus idē nō reuerit. Frictioe quo-
tidie viedū totius qdēz corporis: pcpue xō vētris et po-
plitz. Lib ex medla materia dandus. Synapi sup imū
ventrem tertio quoqz aut quarto die imponendū donec
corpz rubeat. Si durities manet mollire cōmode videt
solanū in lac demissum: deinde cōtritu: et cera alba atqz
medulla ceruina cū irino: aut seuū taurinū vel caprinū
cū rosa mixtū. Dandū potui etiā vel castoreū est: vel git
vel anbetū. Si parū pura est purgat iūco qdrato. Si xō
vulua exulcerata est: ceratum ex rosa fieri: recens suilla
adept: et ex ouis albi mīscat: idqz apponat: vel albi ex
ouo cū rosa mixtū adiecto quo facili cōsistat cōtrite ro-
se puluere. Dolens xō ea sulphure suffumigari dz. At si
purgatio nimia mulieri nocet: remedio sunt cucurbitule
cute icisa iuinibz: vel et sub māmīs ad motez si maligna
purgatio est: subyciēda sunt coeuntia: id faciūt et albe oli-
uer: nigrū papauer cū melle assumptū: et gūmi cuz trito
semie apy liquatū: et cū cyato passi datū: pter bec vt Cel-
so placet in oibus vesice doloribz idonee portiones sunt:
que ex odoribus sūt: id est spica nardi croco cinamomo
cassia similibzqz. Itēz et decocta lenis sus pstat: si tñ in-
tolerabilis dolor est: et sanguis pfluat: et sanguinis detra-
ctio apta est: aut certe coxis admote cucurbitule cute in-
cisa. At cū vria sup portionū modū et sine dolore pfluēs
macie et periculū facit si tenuis est: opus est exercitatioe
et frictione: maximeqz in sole vel ad ignē. Balneū raruz
esse dz: neqz longa in eo mora: cibus cōprimens. Vinum
austerū meracū per estatē frigidū: per biemē egelidū: sz
tantū quātū minimū sit. Infinita aliuz quoqz vel ducē-
da vel lacte purgāda est. Si crassa vrina est: vebemēti-
or esse dz: neqz longa in eo mora: cibus cōprimens. Vinum
opus est teneris: vinū idē. In vtroqz morbo vitanda oia
sunt: que vrinā mouere cōsueuerunt. Potā xō a po-
dice sanguinē agūt cūcta vrinā citātia: et erysimū et assaz
cū mulso: calamus odoratus. Alimē castoreū cicerū de-
coctio cū pipere et rutba. Asphodeli radix in vino deco-
cta, gliconis in vino decocte: eringy radices decoctio:
abzotani fructus organi thymi thymbre rutbe decoctio
eribinus cumini synapi porri semē balsami fructus gly-
cyfides fructus daphnidis myrra cardamomū ciclamī-

De vulue mō
bo et curatiōi
bus ex Celso.

Que pota ci-
tēt menstrua
ex traditione
græcorum.

Lugdunen.

nū sagapenū feniculū semen nardi spica costus styrax cē-
taurei magni radix brathy iris aristologia cydonioruz
flos et succus: lapathi radices decoctio. Arthemisia oipra:
mus. Horum singula decocta cum vino: vel dissoluta et
pota sanguinem agere creduntur: congruunt autē in qui-
bus purgationes pcediuntur: vel strangulationes pur-
gantur vel musculus podicis cōtractus et inclinationibz:
et recurribus podicis et suffocationibus.

Ex traditione penorum et arabum.

§. II.

Menstrua mulieribus eueniūt cūz etate.
xliij. annoz subiectis: tñ si se
stinauerint mēstrua in. xy. bec faciet nā: que sic
cōtingunt mulieribus: sicut pollutio masculis
cā eoz est: qz corpora mulierum frigida et humida sunt:
vnde multos humores colligunt: qui cū ad inferiora de-
scēdūt cū mēstruis exeunt: sicut in arboribz sepe vide-
mus quarū humores cū gūmis egrediunt. Cum exeunt
menstrua fm q opz in quātitate et tpe: purgant humoz
supfluitates: qd si fiat ptra in quātitate sine tēpore vel si
auferant diuersitates passionuz generant. Eoz ablatio
aut est nālis aut nō nālis que mulieribz post quinquagin-
ta annos cōtingit: alijs in quadraginta alijs in. xxxv. ma-
xime multū pinguibz et carnosiss. Ablatio accidētalis
est vel ex virtute: vel ex organis: vel ex mē. Ex vtute vt
si mēbris vident aliqz cōplōnis male. s. naturalr vel ac-
cidētalis. Ex organis pp substantiā vulue: vt venaz sua-
rū. Ex substantia vulue vt si sit spissa et viscosa naturalr
vt accidētalis. Ex venaz substantia: si sint stricte sicut
pingulbus euenit: quibus venaz ora sunt cōstricta natu-
raliter vt accidētalis: sicut ex oppilatione que innasct
eis ex humoribz grossis et viscosis. De materia fm quāti-
tatē vel qualitātē: vel ex motu suo. De quātitate si sit par-
ua: que pūtas vel est ex subtili diēta vel ex magnis exer-
citijs. Rursus mulieres se exercētēs et nimīū mouentes:
nō multū habent menstrua: sed que quiescūt et multū co-
medūt et suauiter viuūt multa indigent purgatione mē-
struoz. Ex qualitate mē: vel ex grossitudine et viscosita-
te: vel de frigiditate et siccitate: sanguis enim ingrossatus
claudit vias neqz facilius exit. similiter in frigidatus vel
exiccatus nō currit p venas facile. Ex motu mē in alia
mēbra se mouētis: sicut et in anū et viciē hemorrois: vt in
nares: et viciē fluxus sanguinis. Rursus si quedā mulie-
res multū fluxū sanguinis habuerint: quedā ab hemor-
roidibz: vel de pectore: vel de venis que crepauerint mul-
tū emiserint. De oīs et siles mēstrua descēdētia nō hnt.
Itēz mēstrua auferunt et corrūpūt ex cōtinua tristitia
motu gemitu timore ira et alijs anime passionibus. Cūz
xō ablatio mēstruoz ab eis diū elonget: passionē in sto-
macho patiunt: vtpote defecationez appetitiue virtutis:
abominationez: malā appetitū: sicut pulueris terre car-
bonū lateruz et similiū. Alia ad huc passio sequit maior:
sicut colli dozi capitis et oculoꝝ dolor. Patiunt et acu-
tas febres. Urina eaz pertinet nigredini et rubori. Aliqz
est sicut lauatura carnis recētis. Vniuersaliter entz eaz
corpora morbis maximis sunt appata: sicut pūst hydro-
pūst manie morphee et talibz. Robor homem ex vena me-
dia donec hora mēstruoz ablata erit maior. Fluxat
sanguinis exiens cū mēstruis plusqz opz: vel de organis
erit: vt apertis venis vulue. s. crepatis: et tūc sanguis sub-
ito et velociter exit rubeus et clarus: vel ex mē cū augmē-
tē sua quātitas pp multaz suauitates: et nimia comestio-
nē: vel ppter qualitātē: vt si sit acuta cholericā: vel falsa
flegmaticā: vel ex acumine sanguinis: quez vulua retine-
re nō pōt et festinat vt expellat. Si materia sit cholericā:
color eius citrinus sit. si flegmaticā albus. si sanguinea ru-
beus.

Blas. h
uci. cal.

De suffo-
cāōe mat

De rob-
mēstru

De apo-
le mēstru

De vū-
matric

De mē-
matric

De fluxu
mēstruoz

De fluxu
mēstruoz

beus: hoc fit cū totius corporis corrupti sanguis et descē-
dēs ad vulnā effluit qd nō pōt cōpati mēb: a corpis pp
corruptionē sui: et malignitatē sue q̄litas. Si augmētā
fluxus istē neqz cesset: patiunt mulieres colorū mutatio-
nes: fastidia: macilentia: hydropisim: qz epar pp hoc ne-
cesse est refrigerat et actio sua deficiat: vñ opz vt si au-
gmētē: et cū extinguere velim: mulieres in supioribus
flobor domemus vt mā ad supiora trahat: hoc fit si san-
guis cā fuerit. Si cholera rubea sit catarrici dādū est: qd
eā purgare debeat: et sili in flegmate: vel in cholera nī-
gra faciam: catarrica sibi pueniētia: deinde redeamus ad
medicinā stringētē sanguinē. C Aliqñ mulieres patiunt
suffocationē matricis: vñ eaz appetit deficiat: et corp⁹ re-
frigescit: sepe mulieres inde deficiūt et subtiliant: pulsus
earū parvissimus et debilissimus. Aliqñ ex toto auferit.
Aliqñ mulieres adeo coarctant vt eaz capita genibus
implicent. Unde Galenus. Vidi mulierem huiusmodi
patientē: que et statū pdiderat vere et pulsum quasi mor-
tua esset: neqz distulit a mortua: nisi qz parū erat in me-
dio corporis calida: multi medicorū eā mortuā esse puta-
bāt. Qd certificare volētes lanā carpinatā rarissime ac-
ceperūt et naribus apposuerūt: de cuius motū eā viuere
certificat: qz statū habebat: et omne aial statū habens vl-
uit. Cā cuius passionis multitudo est spermatis: vel cor-
ruptio sui. Dec cōtingunt qz diu remote fuerūt a viroz
cōiunctionē: vñ necesse est vt augmētē spmā et corrūpat:
et quasi venenū efficiat. Hāc egritudine vidue plurimū
patiunt: maxime pūa maritate et parturiētes sepiissime.
Sili puelle patiunt cū ad etatē veniūt: neqz cohabitent
cū masculis. Sperma enīz coadunat in ipis: qd expelle-
re sicut et masculis necesse est: hoc enīz nāc actio expeti-
t: cū mulier habere masculū nō valeat adunat in ea sper-
ma: et ab ipso facus fumus ascēdit ad diafragma: qz dia-
fragma et vulua cōiuncta sunt: qz nō diafragma cōiunctū
est cū gula et instrumētis vocis: suffocatio inde contingit.
Iterū hic morbus est ex mēstruoz ablationibus. Nā si
mēstrua auferant: et spmā augmētē multo plus peiora-
tur: maxie in autumnō et bieme. et pmo in hac egritudine
machinandū est vt manus et pedes mulieris fricemus.
C Et aliqñ apata nascunt in vulua multiformia. Si g
ad sit cholera rubea: calidū generat apā: qd nō sit de ve-
lōitate grossa: vel de percussione: vel de mēstruoz abla-
tione. Si enīz apā in vulue sit proza: sequit dolor cū strā
gurali: si in ore vulue ymbilici et natiui aderit dolor: si in
eius puppa: sequit dolor dorsi: p̄stipatio digestionis: do-
lorqz sub hypocōdrijs. Si apā sit cholericus vel sangui-
neus: febris bz acuta sitim et dolorē. Si de humorib⁹ sit
grossus: tumor et durities et grauitas in ancbis et coris: vñ
opz succurri. C In vulua vulnera generantur de acutis
apatibus: et aliqñ de acutis medicaminibus vel de abor-
sione: que certificant ex sanie inde effluēt: et ex dolore et pul-
satione in matrice. Si sit putrefacta sanies fit ex cholera
nigra cū putredine horribili et ardore nimio: vñ mulieri
est p̄cipiendū: vt in vuluā ponat illa gbus vulnera mun-
dificent: et calor extinguat: et dolor mitiget. C Et aliqñ
vulua patit mollitiem pp humiditatē nimiam: vel in loco
frigido multā sessionē: seu aque frigide infusionē: his enīz
emollit: et a suo loco egredit. aliqñ egredit pp nīmā ex-
pressionē in p̄u. C Auicēna. Mēstrua tēperata in quā-
titate et q̄litate et tēpore suo curretia fm cōsuetudinē na-
turalē in oi spatio sunt cā sanitatis mulieris: et mūdifica-
tionis corpis eius et faciūt ipam acgrere castitatē et pau-
citātē desiderij. Mēstruatio eq̄lis est vt mēstruet mu-
lier omni mēse vsqz ad triginta dies: et qd est supra illud
et infra illud. s. qd cadit in. xv. vel. xvj. est nō nāle. Ex no

cumēto mēstruoz. s. in euacuationē supflua puenit ad ad-
ditionē debilitatis mulieris: et alterationē forme illius: et
paucitatē cōceptionis: et multitudinē aborsus: et debilita-
tes fetus cū nascit. Et retentio mēstruoz et paucitas eoz
cōmouet in eis egritudines repletionis oēs vt apata: do-
lores capitis: tenebrositatē visus: et cōurbationē sensuuz
febres repletiones vasoꝝ spermatis quare sit desiderās
nō casta: et nō suscipiēs filiū in impregnatione pp corru-
ptionē matricis et spermatis et p̄focatonē et syncopim:
et qñqz mori. Et de mulieribus est cuius alteratio men-
struoz festinat in. xxxv. vel. xl. anno vite sue: et de eis est
in qua tardat vsquequo veniat ad quinquagesimū annū.
C Ex traditione auctozum recentium.

Matricis accidunt cōplexionales passionēs
instrumentales et cōes. Et accidunt
mulierib⁹ suffocatio matricis: vt qñ matris pp
vapozē distensa: vt superius eleuata cōpūmū
diafragma. Item accidunt eis precipitatio. s. vt descendat
plūqz debeat vt in viris intestina: huiusmodi aut egritu-
dines accidunt quandoqz ex pprio vitio matricis: qñqz
vitio alioꝝ membrorū qbus matris cōpūmū: inter quos
morbos agit pmo de retentione mēstruoz p̄ter naturā:
qz fm naturam retinent vsqz ad. xy. annos vel. xliij. vel
post. l. vltierius: et aliqñ citius fm naturā mulierū. In tē-
pore aut intermedio retinent p̄ter naturā: aliquando
languore: exercitio plurimo: fame siti: et accidētibus ant
merybi nō valet calefactio aromatu: qz mēstrua plūmū
tur interius per predicta. Itē in tpe intermedio retinent
iterū fm naturā: vt in p̄gnantibus: qd medicus habet
cōsiderare: tūc puocās mēstrua fiat homicida vel cā
aborsus: nec semp credat seminā nō esse ip̄gnatā si mē-
strua emittat: s. in paucis accidat: sicut in valde forti-
bus que sunt replere habitudinis et cōplōnis: in quibus
plurim⁹ sanguis est ḡnatus: q totus nō est necessari⁹ ad
fetus nutrimentū: neqz ē tūc ip̄s ille sanguis puenit a
matrice cū sit vebemēter clausa: s. a venis exterioribus
ozificy exterioris: qd semp est apertū. Retinent iterū
mēstrua pp alias causas sicut pp sanguinis grossitudinē
vel pp oppilationē factā in venis: vel pp cōstrictionem
que accidunt in vvis et ozificys eaz: fm plurimā frigiditā-
tē: vt viscositatē: vel pp apā factū ibi vel in locis vicinis
vñ sequit fortis cōstrictio: vt ex pinguedine supflua: vel
ex p̄niculo et dōlo qui generat in ozificys venaz aliqñ
vñ p̄hibet mēstrua currere. In oib⁹ his pdest aroma-
tū calefactio. Retinent etiā pp alias cās: sicut pp debili-
tatē virtutis: qz sanguis ad alia loca deriuat. Aliqñ mu-
lieres patiunt nīmū fluxum mēstruoz: et hoc aliqñ fit:
qz ozificia venaz matricis nimis aperiantur: et sanguinē
nequeunt retinere: aliqñ fit qz ipse vene rūpuntur ex sal-
tu casu percussione: aliquando nō ex nimio cibo et potu
et assidua quiete: aliquando nō propter aborsus: aliquan-
do ex acuitate sanguinis et nimia subtilitate: aliqñ nō pp
difficultatem partus: aliquando propter hemorroidas in
collo matricis: vnde p̄gnantes aliquando mingūt san-
guinem: aliquando nō ex ragadys vel ylcēribus malis
antiquis matricis: aliqñ nō ex dominio mali humoris
in corpore naturalis vel innaturalis: sicut abundat san-
guis adustus: et sanguis crudus aquosus flegmaticus. Est
alia passio matricis que suffocatio nominat: et cā istius
passionis est plurima spermatis aggregatio circa testica-
los mulierum: vt contingit in puellis adultis vel viduis
continentibus: cū non vtuntur consueto coim. Itē ergo
sperma corruptum non valet exire: et inde vapor pluri-
mus malus natus matricē eleuat ad superiora. Itē pro-
uenit ex retentione mēstruoz: que cū in matrice aggre-

Aggregatoris

Lugdunens.

**Cura retio-
nis mēstruo-
rum.**
Digestiuus.

Solutiuum.

**Subiliati-
uum.**

**Apertiuum
aliud.**

Confectio.

Digestiuum.

Pillule.

Lenitiuum.

Puluis.

Cura fluxus.

Pila.

Pillule.

ganf: et non euacuanti in vaporē resoluta idē operantur.
Prouent ē ex quocūq; humore in matrice pter nāz col-
lecto. ¶ In cura hō itaz egritudinū caute pcedēdū est.
Et pmo cōtra pter nālez retentionē mēstruoz medicī-
ne efficaces et remisse ponēde sunt. ¶ Digestiuū subtili-
tū apitiū incisiū mēstruoz et puocauuz. R. syrūpi
de bicāus oxy mellis simplicis. aii. 3. s. syrūpi de abstin-
thio. 3. j. aquarū capil. ve. et matricarie. aii. 3. j. s. misce.
¶ Uentris solutiū apitiū subtiliatiū mēstruoz puo-
catiū. R. aloes succotrinī electi. 3. j. myrrē. 3. s. croci aga-
rici. aii. 3. j. salis gēme cingibē. aii. gra. j. misce et cū syrū-
po de abstinthio formentur pillule. vii. pro. 3. ¶ Subi-
liatiū apitiū mēstruoz matricis cōfortatiū. R. dia-
chou. 3. j. floz rozilmarini. 3. j. misce ambo simul in cō-
serua diachou. ¶ Subiliatiū apitiū ut supra. R. 3.
granoz pini. 3. j. calami aromatici cassieligne. aii. 3. s. ci-
namomi. 3. j. feniculi galie musca. aii. 3. s. ligni aloes.
3. j. nigelle. 3. j. musci gra. vii. gubarī albi qd sufficit
et cū aq matricarie fiat pfectio ut supra. ¶ Alia cōfectio
ad idēz. R. amigdalaz ama. 3. j. se. anisi et bāncie et carul.
qii. 3. s. iuniperi. 3. y. cinnamomi. 3. j. s. gubarī albi. 3. y.
pistēf oia subilī: deinde cū aqua capil. vene. fiat cōfe-
ctio solida in mortellīs. de. 3. y. ¶ Digestiuus ut supra.
R. aquaz ipericōis. 3. s. feniculi et capil. vene. aii. 3. j. s.
cinamomi gra. iij. gubarī albi. 3. y. misce. ¶ Pillule ad
idē nō solutiue. R. trociscōz de capparib. 3. j. spēz dia-
rodon abbatis. 3. s. diamusci dulcis. 3. j. abstinthij. 3. y.
cūscute. 3. j. gubarī albi. 3. s. et cū syrūpo de abstinthio
forment pillule. vii. pro. 3. ¶ Uentris lenitiū. R. oleo-
rū de beem. 3. y. lilioz alboz. 3. y. abstinthij. 3. y. amigda-
larū dulciū. 3. j. galie muscate. 3. s. fiat clystere: tota
quātitas est pro duab. vicibus. ¶ Puluis. R. croci spi-
ce trociscōz de myrra rubee tinctoz. aii. 3. j. misce et fiat
puluis p tribus vicib. et de cūz brodio aut vino albo.
¶ Nota qd qppimū mēstrua effluūt debite: tūc nō vlti-
medelis ad h. vtaf oia patiēs. ¶ Cōtra fluxū mēstrua-
lez deñt trocisci de karabe: flobothomef basilica: vētofe
apponant sub mamillis nutriat stipicis: supponat vul-
ue h. R. balauitē: oliba gallaz anibimony acbatie alu-
minis. aii. fiat puluis et misce. Semur deozus epibimef
ex stipicis. Si fuerit ex repleione sanguinis fiat flobot-
thomia. Si ex cholera fiat cholere euacuatio: ligent ex
trema ligaturā: imo et core apud inguina: vētofe ponant
inter duas anchas. ¶ Nutriat vitellis ouoz forbilliū: aq
carnis valde nutritiua: acetosis ex succo sumachiaq ace-
tose: potib. boni odoris: ex carne bona: forbilliū bimi-
dis et sumach et amilo: vino grosso nouo dulci. Euitet vi-
nū antiquū subtile: cibef oi cibo velocis digestionis cō-
fortatiue amoglossa et est ppiū bibita et iniecta: capbora
bibita et supposita: lac decoctū cū ferro ignito in quo est
scoria ferri: deñ in potu cū stipicis oi die acetositas citri
est ppiū. ¶ Cōtra fluxū sanguis mēstruoz post abor-
tū aut post pti nālē accipiat sequētia. R. pillulaz de
bdello. 3. j. trocisci de terra sigillata. 3. j. misce et cū syrū-
pi myrridini qd sufficit fiat pille. ix. p. 3. ¶ Itē. R. troci-
sci de karabe de terra sigillata. aii. 3. j. misce et cū syrūpo
mat. 3. j. in auroza. ¶ Cōtra retentiōē secūdie. R. ellebo-
ri al. et cū eo puocef sternutatio. Itē alqūies ipa sternutā-
re teneat os clausus et nares: et sili ad corā per collū eius.
¶ Itē obstetrix imittat manū oleo flāmio inuictā: dein
de puocef sternutatio: fiat sternutatio semp tpe q nō de-
scēdit stōcho ieiuno tā de die q de nocte cū tāta qūitate
elle. al. q puocef sternutatio: trigēses aut ampli. et suf-
fici: insuflādo i nares: et ad h. sufficit pua quātitas. ¶ Itē

supponat stercois accipit. 3. s. ¶ Suffumiget cū ster-
core colubino: cū radice ari. ro. deñ in potu stercois acci-
pitris. 3. j. ¶ Notare debes q oia puocātia aborū educūt
secūdinā: et oē gen. gūmi: oē gen. salioes medicie cale in
qro: qd oēs regre. xxj. terry. c. de puocatione aborū.
¶ Itē suffumiget p emborū cū hac decoctioe. R. rubē
pasilij abrotanī. aii. M. j. olei de lilio. 3. y. misce oia sili.
¶ Cōtra puocationē matricis suppositiū. R. galie
musca. 3. j. supponat ad itra vuluā ligata pus in petia: vt
syndone rara. ¶ Aliud ad idē. R. ligni aloes. 3. j. musci
gra. v. ambre gariofi. galie muscate. aii. 3. s. contūdanē
grosso mō et misce: supponat h. medicamē in petia vt in
alio. Suffumigiū ad nares. R. pēnas pācis vel fastianī
qd sufficit bis ignitis suffumigēt nares. ¶ Itē cū affā
fetida sup carbonēs plecta. ¶ Itē cū corio ignito veteri.
Itē suffumigatiōes sūt tpe pxiimi puocationis: aut qū
timef sup ei. aduēu pxiio incipēdo a leuioz. ¶ Itē os
vulue cū dīgū tinctis in oleo lilioz alboz. ¶ Clystere
R. malue floz camomil. melliloi. floz antheri. aii. M.
j. vitellūz oul. j. olei lilioz alboz: olei spice. aii. 3. y. salis
cōis. 3. j. isto clysteri vtaf stōcho ieiuno et aii paroxisimū:
qm̄ valet pūisōf a puocatione. ¶ Itē vētofe: et febrē:
aborū et vomitū et tūmore mēbroz solutiūz facillī-
mū. R. māne. 3. y. aq abstin. 3. j. brody pācis: pulli vī fa-
stianī qd sufficit misce: vī loco māne pone cassia. Ad exiū
mictis vī anī suffumigatio scā ex corio anguille salie va-
let. Et ad idēz valet suffumigatio scā ex limatura plūbi.
¶ De egritudinibus fūcurarum. Caput. III.

¶ Ex traditione grecorum et latinorum. §. I.
¶ Recit dicūt arthetici: quē nos morbum
articulārē q arthron greci articu-
luz vocāt. Est aut morb. q articulos ifestat:
nec idē est morb. articularis: et in greco cbi-
ragra et podagra: qd luculētissime oñdit no-
bis. Plini. nālis hystorie lib. 26. cap. 11. dicēs. Podagre
morbus rarior solebat eē: nō mō patrū auziūq memo-
ria: vñ et nra: pegrin. et ipse. Nā si italie fuisset: antiquas
latinū nomen inuenissē: cū glatinū nomē nō habeat: nō
pōt eē articularis: cū ē hic arthetici. ¶ Recētiore
semp arthetici vocāt: de quo Sere. sic. Si hō articu-
los tabes inimica per oēs Deserit: ex sicu betas ac mel-
le ligabis. Enni. ipse pī oī pocula siccāt iniqua: Hoc vi-
tio tales fertur meruisse dolores. Podagra pedū est do-
lor. pus. i. pes: et agra atrocitas vī ifirmitas. Quidā. Soli-
uere nodosam nescit medicina podagra. vī q podas. i.
pedes agrene. i. capli. Chiragra manuum dolor est: chir-
eni. man. est: et agra dolor. Et sciat dī cūm qd in corē
dice seu in corē xiebra: q scia dī: dolor inest: et ppterea
claudicat. Podagra raro castratos vī pueros aii femine
colitū: vel mulieres nllī gbus mēstrua supfla sunt tētāt:
vbi sentiri ceperūt (vī Lello placet) sanguis mittēdus
est. Id. n. inter initia statī factū sepe annuā: nōnunq ppe-
tūa valitudinē pstat. Quidā ē cū asininio lacte epoto se
elussent: in ppetuūz hoc malū euaserūt Quidā cūz toto
anno a vino mulso venere sibi tēperaflent: securitatē to-
tus vīte psecuti sunt: idaz vīqz post ptiū dolorē seruā-
dūz est et si geuit. ¶ Lozaz morb. de genere articulari
est: nisi qd in sedit corē eius cā est mlt. et pituitosus hu-
mor in corā cōcreuit. Dolor aut languētibus est ab ver-
tebre loco: et inguine ad genu vīqz: in plurib. aut ad pedē
vīqz trāsit. ¶ Nō sola podagria omneqz morbū arti-
cularē efficit imbecillitas mēbroz: s. et humor. et nām
redundās multiplicatio. Nāz cū mēbroz nutriendi vīs
subuulsa factaqz est ciboz affluētia: inde puocationes nō
sunt: redundatqz humor in articulos quosuis: vt crura et
pedes

inguenti
l podag

Itac 60
et capi. x

De corā
mo: bō.

De podā
et oi ar-
ti morbo.

et podā

pedes manusq; meruorūq; nexus renuclens dolores suscitāt: mediāq; articuloz occupat loca crura media: vel coxas vñ cubitiū: vñ brachiū. Lū aut pedes occupat pñr bās humor podagra morb⁹ appellat. At cū in oēs corpis trāsierit artus causā iam articuloz languor dici p̄suevit: quo vertebre sp̄niet: scapule: et corēdices: et oīs art⁹ morbo subycit: gbusdā aures quoq; et oēs et guttur: et qñq; secur et lien articuloz dolore oblanguet: qñq; nisi celeriter succurrat: cōfestim imminet exitium. Redundās itaq; et afflictes humores aliqui biliosus: aliqui sanguine: aliqui melancholicus: frequenter aut piuitosus ac crudus est. ex ciboz redundātia et incoctionibus et ocio cōflāt. In articulis nāq; inueteratē desecit: et glutinefcit. Et quādoq; mixtus: ex pluribusq; cōflāt: tūz nō facile dignoscit: curaturq; difficilis aut prolixus incurabilis egritudo. Principium morbi frequēter labori imēsus: et valide deambulationes excipiūt: iugisq; equitatio: veneris in tempestiuus p̄sistens: itaq; frigida potatio fridop̄: aut multaz aut no p̄iaz efcari vñs: aut vinū multū et austerū. Principales aut cāe q̄ suscitāt sūt anxietates et exiales cure: et vigilie: et relique animi egritudines: que nō modo admovent: sed etiā malū humorē gignūt. Uaria nimirūz bui⁹ languoris est causa. Vnde humorē differēte multifarie: biliosus igit fluxus coloris liuētis: et rufus: et calorem ingerit: ac utroq; efficit doloz: p̄pere edif in cutem absq; ingēti tumorē: impositis calidis reb⁹ exacuit: vt refrigeratibus remittit is languor. Plus alijs aduenit p̄cipue biliosus: et in febrib⁹ frequēter aduenit in ipsis paroxysmoz accessionibus cū sitibūdī sunt. Aliū hō colorē in melancholicis videas. Alīum hō et a quosum in piuitosis tardiorēq; dolores: vt turgescat: vt sanguine color est: qñq; sanguis humor reddū dant: viciū in cunctis suū esse expedit. Unguētum ad podagrā. fabe solide: lupinor. añ. 3. iij. tere simul et misce adipis suilli lib. impositoz ad calaz frigidū: et ad frigidā calin. Itē stercoz cū adipe porcino mixtū et podagra curat. Itē acbatia cū aceto inducta. Iterū rāssaninum oleū cū nitro et sale mixtū et inductū curat. Tridē hyoscyami folia tenera cū arūgia et myrra: aut cum albugine oui: necnō fel taurinū cū aloē mirū credif. Stercus quoq; pa uonis i aceto accerrimo dilutū calefactū podagre ipositiū sedare mirifice credif. Lū fenteris pedes a podagra istā. maricappella alleū p̄tere: et illine ad diē p̄mitte ne soluas.

D Ex traditione penozum et arabum. §. II. sciatia nascit ex humorib⁹ et neruū illū grossūz dēcedētib⁹: qui scia vocatur: bec iter lacertos est coxe. Sit autē plūri mus ex humorib⁹ flatibus et viscosis in cōcauitate coxe se adunatibus: aliqui ex humorib⁹ sanguineis cū cholera rubea mixtis et ibidez collectis: vnde patiunt dolozē in coxis: aliqui descendit doloz vsq; ad crura et calcaneum: et vsq; ad parū pedis digitiū: aliqui est in vna p̄te aliqui in vtraq; Si aut sit in sinistra p̄te et molestior est q̄ in dextra. Si ex humorib⁹ sanguinolētis et cholericis: sequit nimitas doloris et cōtinuatio pulsationis: et ardor et incēssio: qñq; maxime p̄tingit iuuenibus. Si ex calidis certificet esse humorib⁹: vena minuat que sapbena vocatur de calcaneo. Si passio sit in vtraq; parte flōment vtraq; vene. Hal. digit tantū valer bec flōmia vt vna diē infirm⁹ euadat: aliqui etiā vena in medio brachio est flobothomāda de p̄te infirma: et maxime in initio hoc fiansi nos ad iū ueritē tēp̄is etas p̄ueto et regio: postea vada est p̄bar macia que cholera rub. purgat: filr clystere faciamus: nū triam⁹ cū diēta caloris eprinctia: sepe balneent in aqua dulci: oemus pillulas de mastice et aloē. Ungam⁹ epibī matibus frigidis. Podagra est dolor calcanei: et plāte

pedis cū distēione nerui et pulsatione sus nascēs ex malis humoribus ad calcaneū dēcedētib⁹. Qui si calidi sint et acuti: dolor nimir⁹ erit: et pulsatio p̄tinua incidēs calcaneū. Si sint frigidi et grossi sūt granitas nimia: et exēssio et sine dolore acuto et pulsatione nō est tumor. Ap̄ostemata aut podagrice et arthetice passionis nō sunt timentia: qñq; tumor in solis mēbris carnosus nascit et multū sanguis bitibus. hōz mēbroz humiditas viscosa et frigida est nutrimentū. etiā qñq; sunt carne nuda non sunt timentia. plurimū nascit bec passio suauiter et quiete viuētibus et exercitiis negligētib⁹: vel purgationes et mūdificationes corporis nolētibus: maxie cū multū comedāt atq; bibāt. De enī res in corpore creat humores. Si aut mā seu nā pedes inuenerit debiles: dēcedēt ad eos humores: mēbra hō cūz sint debilia nō possunt eos expellere ex deflectione sua: vnde bec passio venit maxime p̄cipib⁹ et suauiter viuētibus: et corpora humida habētib⁹: maxime si multo coitu viuēt: et cibis nimis impleant. cōcatenatio mēbroz calefacit cū motus ad coitū fit: et calor humores sibi attrahit. Item assuefactione coitus nerui laxant et rumpunt: plāte pedū et calcaneū mēbra neruosa esse vident: vnde fit vt qñq; non coeūt et mēbra nō patiunt hūc morbum: et si habuerint: raro: qñq; sit eis ex multitudine humorū p̄pter inordinatōnem diēte. Sicut etiā pueri nō sūt podagrici nisi ex inordinatōne diēte et ciboz multitudine. Mulieres hō non sūt podagrice: qñq; nō laborāt et coitu sicut masculi: et omni mēse purgant mēstruis. Quicqd diximus de podagrica illud intelligendū est de arthetice. Hal. podagra ingt est passio incipies in vere et in estate: sanāt in .ix. dieb⁹ vñ ante. Si in autūno et vsq; ad biemē durauerit: curū est eaz curari: et qñ opz nos eā curare flōmem⁹ eos si multū sanguinē habuerint: et maxime sup manus si in eis sanguinis abundātia vñ cholera sit cā: qñ si humores sint flatūci p̄bar macia flatis purgatiua sunt purgadi sicut pillis de rapia vel hermodactylis vt sunt iste. h. hermodact. mirabola. citrinop. añ. 3. iij. turbitib⁹. 3. j. saloē. 3. vj. tēpera cūz succo porri. Aliē. h. mirabola. citri. bellitici et emblici singi. beris. añ. 3. vj. origa. 3. xj. rapia. 3. iij. hermodact. 3. xxiij. bdellij. 3. xj. tēpera cū succo solatri fac pillulas. Diaseoides dixit. opū et crocū parū cū lacte tēpera: qñq; mitigāt dolozē cale podagre ap̄atū. Frigidis podagricis valer scor deon cū aceto tēperatum: vñc p̄sse mūdare: et rubia infuso p̄stata et cōmixta valēt arūgia vulturis cū stercore pecudū. Anticēna. Cum causa est in eis mātū opz vt phibeat qñ efficit p̄ attractionē ad p̄rius: et p̄ minoratōnem: et p̄fortet mēbrū vt nō suscipiat et resoluat qñ inuēctū est vt p̄rius: et redi in oibus illis ad canones vñs. Et facta diuersione cū flōmia in sanguinea administra vomitum et p̄p̄ie qñ dolor est in inferiorib⁹: vomitus enī magis iuuatūz qñ vētris solo: deinde administra solutiūz vētris. Et incipe a re forti si nō phibet p̄uatio maturitatis: et grossitudo materici: quib⁹ facilis sit icolumioz et gradatio cōueniētiōz: deinde sequet cū solutiūz mūdificatibus fm gradatōnem. Et rectius est in hoc si mā est cholericā subtilis festinare euacuatōnem cū videt maturatio: et si est grossa nō est malū p̄mittere qñ eā subillet et maturet. Et si mā fuerit cōposita: fac vt solutiūz et emplastrū sint cōposita: it tū melius sit vt blāde tractet in p̄ncipio: et nō fiat flobothomia: facit enim flobothomia accrescere humores: et facit eos currere in corp⁹: et nō extrahit illud qñ necesse est vt abstrahat. Epithimata hō calida et narcotica omnia sunt nociua: calida quidez p̄pter attractionem: sed narcotica p̄pter congelationem et cruditatē. Et iterūz epithimata in frigidātia grossiūz faciūt crudū: et mōrificāt subtile: et plōgant egritudinē. Et aqua calida nociua est

inguentum
i podagrā,

haec 6° vñ
et capi. 18.

Anticēna seu
xxij. scij.

De cox
morbo.

De pod
et os art
morbo.

et podagra.

Aggregatois

Rafie in lib.
diffusionum
cap. 102.

Scrapio 4°
bzeul.ca,23.

Lugdunē.

¶ Ex traditione auctorum recentium.

.§.III.

Canone
nerfale
ica.

Enema
es mat
omune

Enema edu-
ca material
mance.

Crocini.
Rubificans
aliud.

Aggregatoris

meti sicci. añ. **M.** 5. oppoponaci armoniaci. añ. 3. y. niri
3. j. 5. sulphuris. 3. 5. picis naualis. 3. j. olei de costo ad ipin/
guandum qđ sufficit: misce pro emplastro. **¶** **Euapora-**
tium 2 est cerotū. **¶** 3. 5. oppoponaci. 3. 5. y. byssopi sicci. **M.**
y. radicū aristo. rotū. 3. 5. calamēti. **M.** j. picis naualis. 3. 5.
olei costini qđ sufficit: misce 2 fiat cerotū. **¶** **Cōtra guttas**
2 dolores earū. **¶** 3. 5. mirabola. kebulop. 3. 5. y. turbit. 3. j.
gingiberis. 3. 5. y. le. petrosily. 3. 5. y. ameos domestici. 3. 5. y. 5.
succhari albi ad pōdas oīuz pulueriscent 2 capiat pro vi/
ce. 3. 5. y. in auroa cū vino bono calor 2 facit asellare ter vt
quater suauiter: 2 est medicina secura: nec est custodia nisi
qđ cena ante assumptionē sit per octo horas: vt meli^o ope/
ret medicina. **¶** **Cōtra nodositatē luncurariū man^o** 2 ali
quātilū stuporē. **¶** 3. 5. mucillaginū: seminum lini: fenugreci:
mucillaginū altee. añ. 3. 5. pinguedinis galline. 3. j. ozagaga
tisgūmi arabici. añ. 3. j. pulpa 2 sebesten. 3. j. pulueris cala/
mēti. 3. 5. olei lilio 2 albor. 3. j. yerebēti. 3. 5. y. cere qđ suffi/
cit pro ceroto: misce 2 fiat cerotū. **¶** **Istud cerotū** partibus
manū lēis apponatur: 2 debite ligetur talr trib^o dieb^o te/
neat: deinde soluat: 2 postea retere applicando talr fm
necitate. **¶** **Si vult vnctionē** tūc minores quātitas ce/
re in hoc medicamine: 2 totū hoc redigat in formā vngue/
ti 2 vngatur loca manū lēa sōcho seimō: videlicet
p vna horam ante prandium: 2 ante cenā tantūdem: etiā
quando vadit dormitum: 2 eo taliter vtiatur ad libitū frī/
gido 2 recentē: 2 est singularissimum.

¶ **Sinitur Liber Quintus Aggregatoris Lugdunens.**

¶ **De egritudinib^o cutis p modū supplemēti.**
¶ **Ex traditione grecor^o penor^o arabū 2 latinor^o.** 3. 1.

Impetigo est que vulgo vo/
latice dicitur: fm alios fedatio cutis serps cū puri/
tu: fm alios sicca 2 aspera scabies: 2 pmi/
nens. Alij distīlūt morbū siles scabiei sū/
mosus corpusqz de honestate. **¶** **Cassius** x^o
felix ita dicit. **¶** **Impetigines** greci lechinas

dicūt: latini gernas. nascunt^o ex melico humore: rotūdo si/
chemate in superficie cutis cū ingēt puritū: dicit^o 2 serpig/
nem dicit^o cū serpente cepit: 2 dicit^o impetigo ab impetu. vnde

Cassius felix.

Samonius.

Alpianus.

**Paulus eg/
neta.**

**Balenus.
Celsus.**

**Rafio.
Zuicenna.**

dicūt: latini gernas. nascunt^o ex melico humore: rotūdo si/
chemate in superficie cutis cū ingēt puritū: dicit^o 2 serpig/
nem dicit^o cū serpente cepit: 2 dicit^o impetigo ab impetu. vnde
Samonius. Si x^o vitū est qđ ducit ab impete nomen.
Doe matutin a poteris cohibere salina. Ab ipetigine venit
impetiginosus: quo noie vitū **Alpian^o**. ff. de edi. edicto. l.
pōponi^o dices. Trebat^o ait. **Impetiginosus** morboz nō
ēē neqz vitiosus: si co mēbro vbi ipetigo eēt qđ recte vtar.

¶ **Lepa 2 psoza germani** vt volunt sunt morbi: deo a
Paulo egyneta sū describunt in hac sniam. Lepa 2 pso/
za sunt in superficie cutis asperitates cū puritū 2 resoluōe
ex melico humore ortūz hñtes. Sed lepa qđē cutē pro/
fundius depascit in orbē pcedēs: atqz in ea quedā veluti
squamule resoluunt. Psoza x^o magis in summo pñstis:
varysqz modis figurat^o 2 surfuracea corpora abicit. **¶** **Lepa**
igif apud Paulū egynetā: est impetigo excoctatū.
apud Zuicēnā: sicut impetigo nō excoctatū. apud eūdē
est liberia: apud grecos elephantiā vel elephātiā: teste
Paulo egyneta: est cācer totum corp^o occupās. Lepa vt
ingit **Balen^o**: passio sol^o cutis est: sed in elephātiā nō mo/
do cutis: s; carnes ēē atqz ossa: vt **Celsus** quoqz testat^o ple/
riqz vitiant. Illud aut admonēdū: aliud morbi gen^o si/
gnificari vbo elephātiā in libris arabū: aliud in libris
grecor^o. **¶** **Rafio** si qđē atqz Zuicēna elephātiā acci/
piūt pro morbo in quo pedes 2 crura sup modū intume/
scūt. **¶** **Paulus egyneta** oēs qz greci auctores morbū
volūt quē Zuicēna 2 medici iuniores leprā appellāt. **¶** **Ele-**

phātiā aut qui laborāt (vt ingit **Balenus**) carnes hñt n/
grā 2 tuberib^o plenā: qualis est cutis elephātū: nōnulli vi/
cā existimāt ob morbi magnitudinē: qui nulli fere reme/
dio succūbit. **¶** **Plinius** differentiam inter leprā 2 ele/
phantiā videt^o velle: dum dicit lib. 28. c. 9. Serū lactis qđ
schistū appellauere: datur comitialibus melācholicis pa/
ralyticis in lepris elephātis articularib^o morbis. **¶** **Et idē**
lib. 26. cap. 1. Diximus elephātiā ante Pōpei magni
eratē nō accidisse in Italia: 2 ipsam a facie sepius incipien/
tem in nare pñma veluti lenticula mox innascente per
totum corp^o maculosa varys coloribus 2ē. **¶** **Inde lepro-**
si elephantiaci 2 elephantiosi: quibus omnibus vitū **Sir-**
micus maternus non semel.

¶ **Utiligo** totius corporis est vitū. Nam vitiliginem fa/
ciunt diuersi coloris macule per omnia mēbra disperse.
¶ **Et dicit^o vitiligo** a vitio vel a vitulo: ppter eius mēbrane
cādozem qua nascitur inmoluitus. **¶** **Iosephus** lib. 7. iudaci
belli. Nec enim leprosis siue vitiliginosis 2 semine fluen/
tibus: quos Honoricos vocā: neqz mulieribus menstruo
cruore pollutis: neqz alyis inquinatis participare sacrifi/
cia permittebantur. **¶** **Ibi Iosephus** siue interpret^o **Ruffi-**
nus videt^o non multū distīguere vitiliginosum hoc est vi/
tiligine infectum: a leproso. **¶** **Ar** perperā legitur goniticos
apud eundem: gonoztheos enim dicendum fuerat. **¶** **Sunt**
enim Honoribei semine 2 genitura fluentes. gone enīz se/
men humanū 2 genitura dicitur: 2 eo idest fluo. **¶** **Alij etiā**
perperam gomozreos legunt.

¶ **Pozrigo** est vbi inter pilos quedā quasi squamule sur/
gunt: hec quoqz a cute resoluunt^o 2 interdū madent: mul/
to sepi^o sicce sunt: id euenit modo sine vlcere: modo exul/
cerato loco. hñc quoqz mō malo odore: modo nullo an/
tecedente: fereqz id in capillo fit: rarius in barba: aliquan/
do etiā in supercilio. **¶** **Et dicit^o pozrigo** gñis. penul. pdu.
a pozrigēdo: idest extendendo: crescendo enim extēdiur:
2 inde pozriginosus: qui pozrigine infestatur.

¶ **Parotides** sunt apostemata secus aures: para enim ad/
signat: 2 ora aures dicunt^o. **¶** **Parodontides** siue paruludes
sunt tubercula iuxta gingiuas cū caro i gingiua excreuit.

¶ **Lentigo** est macula subzuffa: interdū nigra in facie 2
alibi: ad lentis similitudinē. dñr 2 lenticule 2 greci hypopie.
¶ **Clauus** genus est vlcis: qđ nōnunqz alibi: sed maxime
in pedibus nascitur: doloremqz si non als tamē ingredit^o
ti assert 2 qui clauum habet morbosus est: vt dicit **Alpianus**.
ff. de edi. edicto. **¶** **Plinius**. 26. **Clauos** pedum extrahit
ladanū cum castoreo verbenaca ex vino: quo morbo
perit **Silius italicus** egregius poeta.

¶ **Myrmecie** sunt verruce siue vlcera durisscula: que ra/
dices altius exigūt: 2 nascunt^o aut in palmis aut in inferio/
ribus pñb^o pedū: 2 sunt in lupini amplitudine: sic dicit^o: qz
formice modo pungat^o: quas greci myrmecas vocāt. **¶** **Hie**
ci igitur quedam genera verrucarū: myrmecias 2 acrocoz/
donas appellant. **¶** **Sunt autem acrocozdones** amplitudi/
ne fabe. **¶** **Verruca** aut est tuberculū caroqz dura 2 callo/
sa sine puritū: porris vulgo dicta. **¶** **Serenus**. Interdū exi/
stīt turpi verruca papilla. **¶** **Inde verrucosus** verrucis ple/
nus: 2 verrucaria herba a latinis dicit^o que verrucā tollit.

¶ **Sistula** est vlcus altum angustum 2 callosum in corpo/
re: siue ex vulnere sit: siue ex vitio ortū: qđ ad suppuratio/
nē venerit. **¶** **Cui^o meminit Iuriscō.** ff. de varys 2 extraor.
cog. dices. medicos accipiet forsā qui alicuius partis 2ē.
viputa si articularis: si fistule: si dentium. **¶** **Inde Auricu-**
larius medicus: 2 Dentarius: qui aures vel dentes curat.
¶ **Scrophula** vel scrophā dicit^o esse tumor sub aure: de quo
ita refert **Perotius supontinus**. **¶** **Est tumor** in quo submis/
cōcrete quedā ex pure 2 sanguine quasi glandule oriunt^o:

Plinius.

Plinius.

Balenus

Sirmiter

Plinius

Celsus

Iosephus

Celsus

Serenus

Celsus

Alpianus

Plinius

Alpianus

Serenus

Celsus

Cato

Iuriscō

2 a scrophis: qm eo morbo afficiuntur nomen accepit.

C Hemurfa morbus est inter pedu digitos gemitus inducens: de quo Plinius lib. 26. in plogo.

C Sacer ignis est morbus quem sancti Antony ignez vocant. Dicit 2 pruna: 2 ignis perficus: 2 carbo. 2 a Diascori de vocat berisipillas. Alij formica miliarē vocat. Dicitur itē antrax. Magna tñ est apud arabes 2 medicos recentiores de pruna 2 igne perfico vel sacro ambiguitas. Alij pruna atqz carbonē nō idē malū: sed diuersa existimant: cu3 tñ qd ab Auicēna pruna dicit: a Galeno carbo latine vocat: 2 grece antrax. Alij quīs idē significant grece antrax qd carbo latine: differre tñ volū: sed de his modis 2 scropulis nihil ad me. De carbunculo ita loquitur Plinius lib. 2. ca. 1. Carbunculus morbus est qui nascit in oculis: in corpore: 2 plerūqz sub lingua duritia rubēs: rarius modo: sed nigricās capite als liuido corpore incens: neqz tumescēs sine dolore. Et Celsus in 6. Solent etiā carbunculi ex inflāmatione nasci: nōnūqz in ipsis oculis: nōnūqz in palpebris 2c. Inde carbunculātes dicunt a Plinio: qui carbunculum patiuntur.

C Fungus est vlcus in sede sile fungo terrestri: que3 morbum recentiores putāt esse ficus: sed ficus vel sycos vel si: costis grece qd est ides (vt vult Celsus 2 greci) in barba: 2 capillo est hoc: est germina quedā cū vlcere rotūda cum rubore: que dolor sequitur. Et dicit ficus: qz fici similitudine caro excreuit. Marisce 2o tubercula quedā cum vlcere ex turpi confricatione circa sedem nata.

C Condyloma morbus est qui nascit circa coronā podicis: tuberculum videlicet sanabile: 2 nascit ex quadam inflāmatione: iuniores medici vocant eminentes tumores: nūc molles nūc duros figura rotūda nihil eminentes.

C Cancrena caro est mortua ex vlcere: vel inflāmatione 2 rubore albescens: cū 2o nigricans insensibilis fit: 2 fit maxime inter vngues 2 alas 2 inguina: 2 in senibus fere: atqz bis quo3 corpus mali habitus est.

C Furunculus est tuberculi acuti cū inflāmatione ac dolore in carnis maxime partibus. de quo Serenus. Lūz sanguis nimis puro cōmixtus atroci Estuat: 2 papulas alte sustulit acutas. Refina misces 2 faxis ordea fracta. dicitur sic quasi fur neceat.

C Ogena: vt Corneli tradit: est cū vlcera circa nares sūt. pleue cruit: 2 odorē sedū hñt: cui malo vix mederi pōt.

C Polypus est humor pter nām in narib⁹ cōsistēs a siliu dine polypi marini piscis cognominatus: qz eius carni similitudo sit. In hoc autē morbo caro interiora nasi occupat intumescens: agitqz radices plurimas: que tanqz pedes sunt. Inde polypus qui patit polypum: cuius meminit Alpius. ff. de edil. edic. dices cū ē morbu. ibidē in glo. sa. Accursius poletarius grāmaticus variā 2 falsam differentiam refert: quoad quātitatē inter polypū piscē 2 morbum dicens. Polypus est piscis: polypus lesto carnis.

C Carcinoma est cācer morbus. fit maxime in superiorib⁹ partibus circa faciē: nares: aures: labia: māmās feminaz: 2 in iecore: aut splene hic nascit. color ei⁹ rubor est: curationibus irritat. Lūius tres spēs ponit Celsus in 5. Primum cacethes cum vlcus quidē pressum est: sed que circa sunt intumescunt. Scdm sine vlcere. Tertium qd thymum vocant. Et cancer canceris pro morbo enim gene 2 cancer canceri apud Latone3 in masculino reperit: ineptit vt alibi: in hoc vocabulo breuissimus.

C Pterygium fm Celsum est quādo recedit ab vngue caro cum magno dolore: videturqz diminutū ē a pteron id est ala quā tunc maxime efficere videt: caro ab vngulis discedēs. Pterygiū in oculis vocat membrana quedāz neruosa que oriēs ab angulo nōnūqz ad pupillā venit: ei

quoqz officit: vt dicit Celsus in 7. Pterygium 2o in digitis apud Paulum egyneta est cum caro excreuit ptem illam contegens: que est in vngue. pterygiū inquit appellatur: qd vitium ex paronychia fere nascitur.

C Alopecia morbus est in capite humano 2 barba ex vitio humorū: qd fit cū pfluuiū capilloz pueniēs: dicta a vulpe que grece alopi3 dicit: qz ea crebro id gen⁹ morbi patiat.

C Seneca morboz que in pudibūdis circa testiculos oriuntur sunt teste Celfo in 7. medicinarū. Enterocela que dicit cum intestina dilabuntur in scrotum. Epipocelcus omentū in scrotum descendit: hydrocela cum in alterum ex testibus humor confluit. Das omnis species generalis vocabulo qm specialia apud latinos non habet: nostri vocant bernias a duritie pellis: que fit post intestinoz descendum. bernium enim durum 2 asperum lingua sabinoz dicit. Inde berniosus: vt dicit Leuitici. 21.

C Rame3 2o has habet spēs. Porocela que est cū ex abscessu aliquo circa scrotum materia subduruit. Sarcocele: cum in ipso scroto cōcreuit caro. Lirsocele: cūz venę intumescunt tunicis testis integris: vel in ipso scroto: vel cū cubonocela dicit in inguine. Plinius tamen enterocelaz dixit ramice. Inde grece cilece: a nostris ramico: si 2 berniosi dicunt. Est etiam vt obiter tangā scrotū pellicis: que testiculos cōtinet grece escheon dicit teste Celfo.

C Plauti appellantur qui supra modum pedibus plani sunt. Scauri 2o sunt qui extātes talos habēt. panse quozum pedes incurui.

C Pernio est morbus pedum ex nimio frigore pueniēs: 2 calcaneum infestans: cuius diminutū perniunculus.

C Dec sunt que tumultuaria tñ lectione de morboz nominibus collegi: collecturus plura imposterum.

C Ex traditione auctozum recentium.

Impetigo 2 serpigo de genere sunt scabie3: 2 sunt de materia calida 2 sicca multum ignita 2 superincensa. Impetigo tñ magis fit de mā magis ignita 2 ipetiosa magis qz serpigo: vñ pambulat locum in circuitu sursum 2 deorsus occupans. Serpigo 2o fit de materia magis grossā 2 minus incensa: vnde nec ita mouet sursum sicut prima: sed magis deorsum in gyrum occupat locuz. Impetigo duobus modis fit: vel enim est equalis in superficie corporis: 2 fit de cholera nigra 2 fece sanguinis: aliquādo cum purigine: vel superficiei tenus combusta: cuius color est citrinus: vel rubori cōtinuus siue cōtinuus: 2 est fursurea siliā 2 puriginosa: nascens de materia melica vel choelrica nimis incēsa. Prima spēs: vt vult Isaac medicabit cū flōmīa 2 pharmacia humoris incēsos medicātib⁹. Scda cū medicina chole nigre purgatiua: balneū aque dulcis affuscat: lauet cū fursure farina fabe: vngat oleo frumēt: aceto pomi citri carui pi

stata fursure cū aceto: cinere cum feminino lacte: ellebori nigri cum aceto 2 acbatie. 3. vi. gūmī arabici. 3. vj. cū aceto vngat: post lauet cū aqua dulci: 2 vngat cū oleo rosaceo: 2 lapatium acutū mixtū cū aceto omnia extirpat. Differat aut a lepra 2 morphea: qz tales fiūt de mā frigida 2 sicca incinerata. Ista 2o de calida: vnde locus vritur cū puritū 2 asperitate cutis. Cōtra scabiē sumat patiens decē vicibus serum caprinū cum isto puluere quāz capl potest trib⁹ digitis. R. folliculoz scene. 3. y. cinnamomi seminis anisi. aij. 3. y. post qd sumperit hoc sumat. 3. 5. cōfectionis hamech maioris fm Mesue. distēperet cū aqua calida. Deinde de tertio in tertium diem sumat. 3. 5. huius mixtionis in mane ante diem cum aqua calida. R. olīa coliconis. 3. y. cōfectionis hamech pēdicte. 3. j. misceatur. Sacta purgatione lauet crura 2 brachia cū aq extinctio:

Paulus egyneta.

Celsus.

Plinius.

Celsus.

De impetigie 2 serpigine.

Isaac.

Ad scabiē euacuatiūz.

Aggregatoris

Lugdunens.

Ad idem vi
guentum.

nis ferri et eris in qua bullierint radices lapaty acuti le-
iuno stomacho. ¶ Unguentum pro scabie facta purga-
tione. R. succi lapaty acuti: succi spatule fetide: succi sca-
biose: succi sumiterre oium. aii. 3. ij. argyle porcine vetu-
ste. 3. ij. 5. auripigmenti: ellebori albi: sulphuris viuitiburis
massicis: lythargiy. aii. 3. ij. argenti viui extincti. 3. j. 5. lique-
fiat argilia et misceat cu succis pdictis: deinde ponant oia
subtilissime puluerizataz in corporent simul: postea ad-
datur aceti: et parū olei. ¶ Ad scabiē grossam balneum.
R. sulphur aluminis. aii. lib. 5. sumiterre camomille. aii.
ad. ij. aque scabiose vbi extinguat ferrū amphorā vnā:
et sumat de alia aqua qtu sufficit: et balneū fiat in tina.

De lepra.

¶ Lepa ab Aulicenna sic describit. Lepa est infirmitas
mala puenies ex dispoñe male coplonis in toto corpore:
quare corrupti coplexio et forma et figura ipsius et foris-
tan soluit in fine cōtinuitas ita vt scindant mēbra et vlce-
rent: et cadat pili: et est quasi cācer cōis toti corporis: aliqñ
tñ vlcerañt mēbra: sicut in illa que fit de flegmate: siue
de melia flegmatica. Et est quedam lepra que tarde au-
gmentat: vt est flegmatica vel melica. Alia que cito au-
gmentat et cōfirmat: sicut cholica et sanguinea. Est aut le-
pra fm Isaac in viatico quadrifaria. vel enī est de cor-
ruptione sanguinis: et vocat allopitia. altera de chola ru-
bea: et dicit leonina. alia de chola nigra: et dicit elephāia.
quarta de flegmate: et dicit tyria. De corruptione sangui-
nis rubel cutis et putrida est nimis: tumet sanguis: et sanies
inde fluit. de chola rubea est pecc^o siccū fissure manū et
pedū contractio et macilētia: vbi calor si augmētet magis
q siccitas: articuli separant et cadēt. Si de chola nigra sit
color erit niger: et putrescit et grossescit grauescunt sensus:
scindunt man^o et pedes: hūit digitū. Si de flegmate hu-
mescit corp^o: glādes nascunt: color est alb^o: oculoꝝ flux^o.
Oportet aut cū medicari disposuerimus incipiam^o a pur-
gādis humoribus illis corruptis. Bal. diuturnū morbum
medicaturū incipiāt a medicanda sua mā: et a corpore ex-
pellēda. q si de corruptione sit sanguinis flobothomem^o
de vena mediana. Qd faciēdū erit cū mā intra vasa sit: si
enim sit extra vasa flobothomia erit caudā: cū multū ei
noteat: intelligit ex venas cē de corruptione figure ifirmi:
et pustulis in facie et putredine in toto corpore: vñ dimitten-
da flōmia: et accipienda pharācia. Nutriamus enī diēta
subtili nō cōuertibili neqz corruptibili. Bal. in quadā sui
particula vbi de melia loquitur inqt. fm q exptus sum. si
quis voluerit purgare hanc mā: et mundificare corpus:
inde a fortissima medicā incipiat: et ita forsan ne augmē-
tet mā pbibet: et si fuerit cācer: idē opz nos facere: si me-
dicā nostra corpori pficiat: et color melioꝝ morbusqz
declinet: et infirmus confortet: medicānam hoc facientem
assuesciamus: et cū magnis medicaminibus adiueamus:
sicut bieralogo. et apogmate de epithimo. sero cum epi-
thimo viatur. In intermissione: et cum non sit tempus da-
re catarticum: demus tyriacam magnam factam cum
pinguedine et carne tyri. Hale. nunq inquit vidi in vita
mea hominē hac infirmitate plenarie liberatum: nisi qui
biberit vinum in quo tyrus ceciderit: ibi computruerit:
hunc enim vidi excoiari: et cutē expoliari: et cum vinum
illud ebiberit: vnde certificauit cum testimonio vsuali qd
dixerūt antiq de carne tyri: vel de pinguedine et sui iua-
mēti magnitudine: in hac et omni dura passione. Purga-
to autē corpore supradicto medicamine debem^o eligere ty-
riacā et silia corp^o custodiētia: putredinē mūdificātia: pē-
piat vt balneet: is nō tñ ags vulcib^o. Iterū iuuat incesso
et diēte obseruatio: et cibi paruitas. Interrogat^o aut Hale-
nus que medicā summa babeat inquit abstinētia.

De morphea ¶ Morphea mutatio interpretat: qñ color nālis cutis mu-

taf in colore nō nālē: est corruptio sanguinis: vñ nutrit
corpis cutis sine macula intercutanea carnis: cuius cā est
vñ defectio virtutis digestiue que cū defecerit sanguinē
corrupti: et ad cutē venies eā nutrit: si aut eius qualitas sit
flegmatica: alba sit morphea: si de chola nigra: nigra erit
morphea. ¶ Est aut morphea triplex. vñ enī est liuidi co-
loris nascēs de chola et sanguine. vel nigra nascēs de san-
guine melācholico. vñ alba: et est de flegmate falso: in qb^o
trib^o gñib^o sanguis nō est minuendus: is opz vt foris pur-
get medicamine: sicut bierapigra bieralogo. Theodo. et
ilia. Uomir^o de semel in mēse. Abstinēat a cibis malos
chimos gñantib^o et dure digestibilib^o: cepe balneet. Bal.
morpheā medicari pcepit post mūdificationē corporis:
vngat aut corp^o cū calce et anacardo et taphia: aloē: lythar-
grios: achatia: sulphure: elleboro albo. ¶ Itē Bal. apu syl
uestris succ^o valet cū lacte ficui mixtus: sulphur et draga-
gantū idē faciūt: sanguis leporinus valet. capparīs radix
valet silr cū aceto. bibat aut de hoc antidoto. R. mirabo-
la. citrino. chebuloz belli. embli. aii. 3. xv. pulue. bierapi-
gre. 3. xvij. silseos. 3. xv. sumiterre. 3. xxx. sene. 3. xx. agari-
ci turbitū. aii. 3. xxx. taspie achazi. aii. 3. viij. fac pul. adde
mellis qd sufficit dans. 3. ij. vel. ij. ¶ Unguētū morphee
valens omnis coloris. R. taspie cōditi rubea synapsis ni-
gelle radictis pyrreri. aii. 3. ij. colloquintide ellebori nigri
capparīs radictis ruthe aluminis staphisagrie niri. aii. 3. j.
5. enifozby: scamonee: falis armoniaci sandarache ameos
aii. 3. ij. fac puluerem tempera cum aceto vnge.

¶ Scrophule et glandule morbi sunt cōsiles: tñ differūt in
mā: qz glādule sūt de mā in qua flegma dominat. Scro-
phule xō magis sūt a domino melācholice. sūt autē
hui^o apostemata siue passionēs frequētiū in collo et sub
ascellis et ingulne. Scrophule semper plures reperiūt:
glandula quādoqz vna sola apparet. Glandule sūt mol-
les: scrophule xō dure et solide i modū lapidis. fm Isaac
in viatico. Scrophule sūt dura apostemata in molli car-
ne nascētia: que sūt medicanda vnguētis emollientibus:
et emolliētia sūt superponēda putride carnis corrosiua.
Deinde alia medicamina desiccatiua et claudētia. Dialco-
rides ireos cocta et cataplasmata valet: qz bumectat. Si
militer sic^o nō mature et cocte: ireos cū aristologia et dial-
tea mixta ad mūdificādas scrophulas valet: farina lupi-
ni cū aqua tēperata. ¶ Idē facit elactery radix pistata
cū rhāno valet: capparīs radix cocta et pistata valet. Ni-
trum et frumētū emolliūt. ¶ Cōfectio valēs apati in col-
lo et scrophulis. R. aristologie. 3. j. ciniberis. 3. j. 5. tēpera
euz aqua et desuper pone. ¶ Aliud. R. eruginis eris. 3. v.
armoniaci. 3. ij. sarcocol. 3. j. 5. fac puluerē: temperans euz
melle et cum lycinlo impone. ¶ Item cineris vitis picis
vsualis. aii. 3. x. olei qd sufficit fac vnguentum.

¶ Butta rosacea fit de sanguine vel chola adusta vel me-
lancholia innāli. Dec aut mā semper est grossa et dura et
sicca: vnde remolliētiū indiget et dissoluitiū vel digesti-
uū: postea debet sequi euacuatio materie peccātis conue-
nienter: pcedēte tamen flobothomia vel ventosa sub mē-
to si videris expedire: deinde sequant localia aliquātulū
calida: qz frigida nō dissolunt. ¶ Siant ergo troscisci ta-
les. R. boracis. 3. ij. farine cicēri rub. 3. ij. farine fabarū
3. j. cāphoze. 3. j. Dec omnia trita cum succo cepe distēpe-
rentur: et cū melle rub. dispumato troscisci informentur et
desiccantur in vmbra: cum opus fuerit eum eodem succo
distemperētur: vel cum melle: et inde facies vngat. Dein-
de modo predicto abluatur. ¶ Isaac in viatico dicit. Si
in facie pustule nascuntur dure sicce atqz parue: alumen
gummi lentes puluerizentur: et inde facies lauentur. Simi-
liter gummi arabicum et nitrum cum aceto tempera facies

De re omni mudificat. ¶ Aliud fm eundez. R. cathimie argētee exagii. j. chimolee boli terre armenice. aii. j. j. sandarache. j. y. repera cū aqua ros. z lini facies chimolea. i. terra sub mola fabi: vel terre byspanie quam aliqui ap/ pellat creta: sandarache. i. auripigmeti rubei. ¶ Unguen tū p me pluries expri in pustulis faciei. R. sulphuris vi ui. j. j. ampboze. j. y. xugie porcine. j. y. misceant z fiat ynguentum liniat facies dum vadit dormitum z in ma ne lauet faciem cum aqua rosarum.

¶ Contra vestigia siue sint rubea: cirina liuida vel nigra. R. farina: j. cicerū fabarū. aii. j. j. amili. j. y. medulle semi nis melonis. j. j. dragagati gūmi arabici. aii. j. j. albumis oui pqualitati. j. j. cere rubece lote pluries cū aq pluiali. j. j. decoctionis vltime carniū a bistractarū: qd sufficit pro li nimeto misce: fiat linimētū. hoc linimeto yngat loc? ve stigio: in nocte: in die no lauet cū ista decoctioe. R. me dulle melonis cōtuse grosso modo. j. y. viol. M. y. misce z decoquant. ¶ Itē. R. amili. j. y. dragagati. j. j. cerule lote vt supra. j. j. lactis cuiuslibet: j. j. meli? asine qd suffi cit pro linimeto: cū his sllr liniat locus vt supra. Si xō lo cus est tumefactus retineat alig? noctib? lamina plūbi subtilis ligata cōpressa sup dicto loco: pū? tū alternatim ad libitū. ¶ Mollitiū psumptū: aliquat? dealbati. R. mucillaginū seminis altee lini. aii. j. j. fenugreci se. cōiuz maioz fri. j. y. sarcocol. cerule lote pluries cum aqua an gurie batece. j. j. pinguedinis galline. j. y. olei lilioz albo rum. j. j. cere albe qd sufficit pro ynguento molli: misce z fiat ynguentum: hoc ynguento yngatur vt supra.

¶ Aliquādo (vt vult Rasis) exeunt in corpore vesice: iter quas est aqua subtilis slls eis que accidunt ex aduisione ignis: z eius cura est slobothomia si corpus est plenum: z detur cū assidue aqua priuoz: z aqua granatoz: aceto: sozum z taxil. z omnia que extingunt sanguinem: z rum panatur vesice: z curat ex eis totū qd est in eis: z liniat cū cerusa plumbi lythargiro: myrtho cum aqua rosarum: z aqua myrthi bumide.

¶ Exeunt in corpore borhoz parue: vna aut plures nūo: z apatur locus apate paruo: qñqz scindit: z incipit vulne rari: z vadit de loco ad locū. Cuius cura est cum eis que educunt cholera: z linire ipsam cum luto armeno diso luto cū aceto: aut cum epitbimate herispile cum aceto.

¶ Herpes est iomenus cū accidit ab vlcere malo: aut bo thoz nigra: aut viridit aut ea que habet colorē pauonis ic/ ptēs ambulare z dilatari velociter: tūc opz vt festinet ad cauterizandū ipsū: aut pyciaf sup ipm medicamen acu tum z liniat in circuitu ei? cū luto z aceto. Cū g denigrat z mollescit nigredo: tūc ponat sup ipm sulphur cōtritum cōfectum cū butyro vna vice post aliā donec cadat caro corrofa mala tota: deinde abluat cum aceto z aqua z cu retur cū medicamine generatiuo carnis: z nō sit negligē tia in ipso: qz occupabit ex corpore locū plurimum.

¶ Aduisione ignis pfert ynguentū de calce: z ynguentū ce ruse: z magis vltimū: qd expus est Rasis ad hoc est yn guētū albi: z cū est res magna z plūma indiget sllomia ex latere oluerio: aut opposito: deinde curef cū yngueto al bo: volo qd intelligat per ynguētū albi: illud qd est factū de cerusa z oleo rosato z cera z nō de pluribus.

¶ In panaritis cōfert vt igniat oleū ne adurat talr z im primat in ipso. Si ergo sedat pulsatio: z sanat: tūc illud sufficit: z si nō: tūc ponat sup ipsum qd saniet faciat colle ctione. Cū ergo colligit sanies z maturat: pfozet foramie paruo z exprimat: deinde curef illud vt nō capiat radi cē vnguis totius: z curef cū medicamine generatiuo car nis: z qñqz cōfert ei in principio vt liniat cū erugine fer ri z aceto: z ponatur in niue vsquequo obstupefat.

¶ Ad alopetiaz. R. spume maris. j. x. baurach sulphuris gūme rubee agrestis euforbij. aii. j. y. staphisagrie z cantaridū. aii. j. j. terant oia: deinde fricef caput cū cepe donec rubeat: z qñ mordicat inungat cū adipe vrsi: z liniat cū oleo antiquo: z liniat cū hoc medicamine ouab? vicibus aut tribus cū vino veteri post fricationē cum cepe donec rubeat: z qñ mordicat inungat cū adipe vrsi: deinde iteret.

¶ Ad sabafati recentem z in corporibus teneris epitbima R. alcāne: aristolo. lythargi. corticis gna. aii. terant z cri bzent z liniat cū aceto vini z oleo rosato. ¶ Confectio aut epitbimatis ad sabafati antiquā. R. salis z atramenti adusti sulphuris argenti viui galle lythargij aristologie aii. teratur totum: z administret sicut primum.

¶ Ad clarificandā faciē medicine. R. amigdalārū dulciū dragagati farine ciceris z fabarū pficiant cū aqua ordei z liniat in nocte: abluat in mane cū aqua surfuris. ¶ Medi cina alia clarificans faciē z rubificans eaz expia. R. croci rubece thuris myrre masticeis. aii. aggregent cū aqua bul bi z liniat z fiat collyria z liniat cū aqua z dimittatur tribus horis: deinde lauatur cum aqua calida z multum vraf in mane cicerū z aqua ciceris etiam: z sumant pon dus. j. y. pulueri byssopi z tertia. j. j. de croco aliquot die bus. ¶ Confectio rubificans faciē. R. synapis albe ar senici rubei conterantur simul cum lacte z liniatur facies cum eis. vii. diebus: z vocatur Sumera Rasis.

¶ Ad borium gule puluis. R. piperis longi cingiberis nu cis muscate gariofiloz aristologie pyretri. aii. j. y. pipis nigri cinnamomi aluminis salis gēme spongie combuste aii. j. j. succbari albi. j. y. fiat puluis z deglutiat paulatiz detenus in ore. ¶ Ad idē. R. spōgie marine galle mari ne aduste. aii. j. j. ossiuz siple pyretri cingiberis melegete cubebaz cinnamomi galāge salis gēme pumicis. aii. j. y. ly mature acuum cōmerty combusti. aii. j. j. gallarum cu pressi nio. j. cocie marine. j. j. seminis sparagi bursci. aii. j. j. mellis lib. j. vini boni z clari lib. j. fiat loch. ¶ Ad idē. R. spōgia nouam z incide in frusta z assef in testa terrea noua multuz calefacta: z sic affata pistetur z puluericef: z isto pul. vtatur in ferculis per multum tempus.

¶ Ad rubedinem faciei ex sanguine melancholico grosso. R. succi lupuli depurati aque endiue: aque buglosse. aii. lib. j. follicul scene. j. y. polypody quercini. j. j. sandali albi z rubei. aii. j. y. spody. j. j. ponant in infusione p diez z noctez: z bulliant leni ebullitione: deinde colemr: z cum zuccharo. j. vii. fiat iulep. vtatur bis aut ter in bebdoma da fm qd videbitur sufficere ad laxandum.

¶ Ad tineā capitis cū vlcere? capitalib? R. succi cerfo ly: succi blitis: succi celidonie. aii. lib. j. mellis lib. j. lardo nis porci. j. y. saponis. j. y. bulliat oia sll: z cōmifceant ad ignē: z ex eo lauet caput frequenter plibus diebus: z post hoc lauet sibi caput ex hoc. R. mellis lib. j. liscij boni lib. j. j. bulliant simul z capite loto aspergat super ipsum puluis thuris adusti. ¶ Emplastrū ad tineā. R. succi ce lidonie lardonis aii. partes equales z sit lardo liquefact: deinde mittat tantūdem de oleo terreo qui cōdenset ad modū vnius emplastrū: z ponat in die bis super capite ra so: z de tertio in tertiu emolliat caput in ratiōne cūz succo celidonie z cōtinuet emplastrū vsqz ad finē cure: z signū liberationis est qñ cruste sunt albe siue loca earū: z signū optimum est rubedo. ¶ Ad idē. gallarū nō perforataruz j. y. vine pueri acetū aii. vñū cyatū coquat donec inspisse tur. ¶ Ad idē. seminis bōbaci. j. j. aque rosaz acetū. aii. j. j. misceantur simul z lauatur caput.

¶ Sinur tractatus de egritudinibus cutis. j. lib. Aggregatois per modū supplemēti additus.

Ad alopetia.

Ad sabafati.

Medicē ad clarificandū faciē.

Medicē ad borū gule.

Ad rubedi nē faciē.

Medicē ad tineā.

De

Ad vestigia delenda.

De

De igne per

De herpes z

De aduisione

De panaritis

Tractatus eiusdem de febribus.

Simpboriani Caperij Lugdunensis Be
generibus febriu: et nominibus veris ex tra
ditione grecorum: latinorum: penorum: ara
bum: et nouitiorum auctorum.

Diffinitio febris. Caput. I.
Ex traditione grecorum et latinorum.

Quid febris

Febris est calor contra naturā cordis et arte
riarum vitalē firmitudines offendens: pla
neq; deiciens: subleuata et pundo et acuta:
et vellicans tactui incidens pēpue in thora
ca et vbi arterie explicate sunt magne. Ad
huiusmodi calitates: inequalitas quedā et or
dinis imutatio specie ipsa febris pulsū aduenit.

Empedocles
et Zenonis
diffinitio.

Empedocles et Zenon: necnō pleriq; hippocratei febrem ita
diffiniuerūt. Febris est contra naturā caliditas a corde su
mens initium: ex eoq; pcedēs per arterias et venas in totū
corpus et nāles sensus offendit actiones. Febris a seruoze
dicta est: sicut pirettus greca dictione ab incendio. Dinc
lepyretos medicamen finies febris. Aristoteles in pro
blematibus. Totius inq; corporis excedens calitas est fe
bris. Alii a morbi feritate deducūt. Tria itaq; sūt febriu
genera. quotidianarū ynu: humidorū tabidorū alterū: ter
tium ethicarū. Prīmū itaq; quotidianarum tractemus.

De effime
ris febribus
q̄o latini q̄u
dianas vocāt

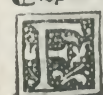
Sunt ergo huius febres citra humorū tabē solo constāte
spiritali: et ob hoc quotidiane vocitant. **S**uū autē et inse
parabile signū quotidianarū febriu est per yzinas conco
ctio in pma die: et caloris specie. Post getē xō paroxysmū
certiorē firmiorēq; cognitionē habebis: nā arteriarū mo
tus omnifariā sanis affimilāt: qd in nulla alia febre inue
nias. **L**anguētis autē affluētia ipsa quoq; signū maxi
mum erit liberationis: et vne multo meliores post paro
xysmum: qui a principio febris fuit apparebunt: ac si lotis
ipsis: neq; horroz aliq; influens fuerit: neq; quepiāz alia
molestia: si post ablutiōē: inde affluētia maneat confi
dens: suggerit eis cibū: prebeatq; potandū intrepide vi
num quātū ipsoz potcere nā videat. Facile autē bis febr
bus capti possunt: quibus meatus corporis nō euaporosi:
sed acutū quiddā et fumosum habēt: et perinde si vnq; co
hibuerint aggregatū ex ipsis calozē cōflagratio efficitur.
Precipue horum sunt cause: laboris: frigoris: vigilie: cure
merore: animi irritationes in ira: rigor: estus: incōcoctio
et cutis dēstas: vt difficillime possit erūpere spūs. At qm
in diffinitione febris dictū est caliditatē ipsam esse cōtra
naturā: par erit pmo qd sit nālis aperire: qd cōtra nām
caliditas: genere nāq; manifestō: fortassis etiā cui sit ge
nus nō ignorabit. **N**aturalis itaq; est calitas: talis in
quā est et instus calor: cuius natura est aialis pncipiū: cuius
animali nāq; nascit: et ob hoc dicit nālis: instrumentum
existēs in totū animalis potēte. Neq; enim possibile est
animā citra huius calozē in aliq; agēdi munas descēdere.

Quid nālis
caliditas ex
Alexandro
apophorico.

Omne nēpe instrumentū pportionale cū eo cuius instm
esse necesse est. Id miz fuerit si secus frustra instm atq;
ita in quibus per se aliqd frustra pectū fuerit. Oportet
ergo et instā caliditatē anime esse instrumentū: ac indissol
ubile simplicēq; bz cōplexionē. Leterum subleuata in aie
potētiā: et in earū opa etiā illis erit pportionalis: et perin
de re mixta frigido et humido et arido et tēperata et mode
rata iureq; ob id fuerit appellata nālis et instā cōplexio:
sed magis ob ea nālis et instā cōplexio dicta fuerit cali
tas. Nec ipsa ob id in rationū cōplexione calitas ceteras
superat: exceditq; qualitates. Animalia nāq; calida pbi
ben: ob eā que in ipsis excedit caliditatē: reliquas vince

tem qualitates: hoc nimirū ob eā que in ipsis excedēs est
caliditatē: reliquas superatē qualitates: idq; qd omnū
aliarū qualitātū calitas sit efficacissima: nulla figdē ei vl
cina ipsam qualitas cōmittat vt ea ipsa alio: hec igit nā
lis atq; instā caliditas. Que ptra naturā est: ea ex aliqua
extrinseca cā que sit neq; familiaris nature: neq; ab ipsa
capiēs pncipiū corpori adueniēs nō pportionale existēs
instrumentū nālium potētiā: neq; custodiēs ad cōgrua
opera rōnē hec acquisitiua: et aliena est: que porro sua di
stēperatā mētēq; pferuās ad potētiā et opa pportio
nem: eiusmodi etiā dicere: cōtra naturā cōplexio ad ma
iorem calozē declinantē iuxta eā rōnem qua instā cogna
taq; caliditas. Nos autē ne pteat q; quēadmodū instā:
ita et aduētiā dicimus caliditatē: nec tñ vt aduētiā asci
tiāq; ita et cognatā dicimus frigiditatē: cuius oino causa
nō simplr ac per se frigiditas nature opus induit sicut et
caliditas: extrariū enim et corruptoriū aiatoz: in primis
aializ frigiditas atq; incōmobilitatis potius q; motus
causa: nam q̄uis naturā comitari quodāmodo videat: nō
vtiq; per se sed per accidēs. Ex eis igit que dicta sunt: nō
dubiu qn nālis et instā caliditas ab ea que cōtra naturā
differat: pmo quidē causis: de in bona tēperie ac mala tē
perie ac oino vt extremū medio. Nam quēadmodū vī
tus ad vitiū: hinc quoq; psequēter specie ac forma tanq;
sanū ab egroto corpore differt. Nempe ambo circa idēz
subm veluti cōtrarij esse psequit siue status siue humor
siue aliqua portio fuerit in qua inter se inuicē faciūt et pa
riuntur sicut virtū vitiūq; huius itaq; nālis et ptra naturā
caliditas talibus inter se inuicē differētis differunt.

Ex traditione penorum et arabum.

Febris est calor pter naturā in initio pe
tens cor per mediocritatē arteria
rum: deinde subito se diuidēs cū nāl calore per
totū corpus nāl nocet actioni. Extraneo enī ca
loze ad cor accedēte nālis egreditur a suo tēperamento.
Lūq; ipse per totius corporis mēbra diuidit vt eis vitāz
tribuat: q; egressus est a suo tēperamento: necesse est vt eū
mēbra recipiat in ea qualitate in qua est: vnde calefacit et
vrit ea: generatq; totū corpus febrē actioni nāl subito no
centē. Palā ergo est q; febris nihil aliud est: nisi calor ex
tra naturā prius nāl nocēs actioni. Sed cū absolute dici
mus calozē: intelligit tā de calozē febrili q; nāl q; etiā de
extraneo sicut solis ignis et balneoz et his silibus. Alii autē
diffiniūt febrē ita. Febris est calor exne accēsus in corde
et pcedēs ab eo mediātib; spiritu et sanguine per arterias
et venas in totū corp; et inflāma in eo inflāmatione que
nocet opationib; nālibus: nō sicut caliditas ire et laboris
cū nō vltimā: et impedit operationē ita vt retineatur. Et
est duplex. Una est febris egritudinalis. Alia febris acci
dens. Egritudinalis febris est illa inter quā et causā: que
nō est egritudo: nō est mediū sicut febris putredinis. pu
tredo enim est causa eius absq; mediō: et nō est putredo
in seipsa egritudo: oimmo est causa egritudinis. Febris xō
accidēs est febris apatis exis dum est sequēs ipsūz apa
et apa est egritudo in seipsa. Lūq; dicimus calozem extra
naturā: diuersus dicimus eē eū a nāl calozē: q; calor nāl
semper est ab animalibus inseparabilis et calor febris est
extraneus et ab eis separabilis. Ergo cū diuidit per totūz
corpus: nāl nocet actioni: differt tñ a nāl et ab alijs ca
lozibus: sicut a calozē solis: balnei et his silibus. Doz enīz
calor q̄nis sit eē nāz: instā tñ interiora et exteriora nō cale
facit: nec actioni nocet nāl: et q̄ ei noceat: tñ lesio nō est
primitiua: ga primū mutat ad febrē: deinde febris nocet
actioni. Illud ergo nouitū est. ppter febrē: et nō pro
pter solis calozē. Lum nāl dicimus actionē: intelligenda
sunt cibi

Calor
turus
bilio
extraneus

De feb
mura.

Quar
fridit
sicut
nālis.

Quar
prima
qua
nonio.

Alia
Salu
in lib

Diffin
fuit

sunt cibi appetitio: somn⁹ et vigilia ambulatio et alia his
silia. Nec enim oia deficiunt et mutantur per febrem. Ideoque fe-
bris ceteris morbis est molestior: eiusque disputatio di-
gnior: quod oia morbi per febrem vni tñ mēbro euentur: et
pmanet aliquo tps intervallo: nec subito actioni nocent
nālī: sicut sciat: bydropis: ptisis: et his silia. Nam vna
queque harum egritudinū vni corpis mēbro accidit: et nō oī-
bus. Febribus autē e conuerso est: quoniam per eā corpus intus et
extra patit. Nocet et spiritibus et virtutibus animatis actio-
nibusque nālībus. Et 13 dicamus actionibus nālībus esse
nocitiam: nō tñ eas destruit. Actio enim naturalis nunquā
destruit: nisi cū sit separtio anime et corporis. Quod nos
ergo dicere sigillatim de vnaquaque febre. Incipiendum igitur
est ab effimera: que sit in spiritibus: erit eius disputatio
brevis: quod eius significatio et cura ad aliarum febrium cōpara-
tiones facilissima est et planissima. Ceteris enim mēbris spiritus
enim non habet mās: per quā calor permaneat. Quia cūcūq;
doies velocius cadentes in febres effimeras sunt calidi
et siccī: deinde calidi et humidī: deinde calidi tñ: deinde
siccī tñ. Cū enim oīus speciez febrium effimerarum sunt
cāe primitiue calefacientes essentialiter aut per accidens.
Et de eis sunt ex oppilationibus facte in qua cā nō est p-
mitiua. Cause enim primitiue plerūque mouent aītes. Et iste
quidē febres plerūque recedit in die vno: raro per trā-
seunt tertiū diē: nā si pertranscunt estimat de esse eorum quod
ipse permittant. Et hec quidē febribus est facilis curatio:
nisi: et difficilis cognitio: nisi sit pncipiū et bice et est eius
inflammatio nō mordacitatis asperitudo bona: sicut calidi-
tas laborantis et ebrii. Et cū est in prima die vīna digesta
et pulsus bonus: tū iudica quod est febris effimera. Et non
festinat in ea pulsus plūs quā nālī: nisi raro et velocitate
paucā. Plurimū eradicationis eius est per sudorē simile
sudori nālī et nō humido: in quāritate sili nālī. Euacua-
tione autē nō indiget alius eorum: nisi habēs oppilationē re-
pletionē et nauseatūā fatiatē: et habens effimerā ex so-
liditate cuius corpus est repletus. Et in febribus effime-
ris sunt que oīno cōparant ad dispositiones animales: et
de eis sunt que cōparant ad dispositiones corporeas: et
de eis sunt que cōparant ad res que euentur deforis.
Exemplum pmi: ut ille que fit ex angustia: tristitia: estima-
tione: cogitatione: ira: vigiliis: somno: tranquillitate: timo-
re: et gaudio. Exemplum secūdi: de eis que sunt actiones et
motus. Et est illa que fit ex labore: tranquillitate: euacuatio-
ne: dolore: syncope: fame: siti. Et de eis que non sunt actio-
nes et motus: sunt illa que fit ex oppilatione: nauseatūā
fatietate: apostemate: soliditate. Exemplum tertij: scilicet
de eis que adueniunt deforis sunt sicut illa que fit ex adu-
sione: frigore: soliditate: abluione: et similibus.

Ex traditione recentium auctorum.

Humana corpora tribus sunt modis cō-
posita: mēbris. v3. solidis: spiri-
tibus: et humoribus. Cūque sint ex tribus cōposita
necesse est ut gen⁹ eius febribus triplex sit. Vnū
in solidis mēbris: sicut carne: pinguedine: venis: neruis:
cartilagine: et his silibus. Aliud in humoribus quēadmo-
dū in sanguine: flegmate et vtraque cholera. Tertiū in spi-
ritibus. Cuius vitalis est fundamētū caloris nālī: et in spūa-
li: qui est fundamētū sensus et motus volūtarij: et in nālī:
qui est fundamētū quatuor nālīū virtutū. scilicet appetitiue: cō-
tinentiue: digestiue: et expulsiue. Vnūquodque corpis mēbrum
has quatuor virtutes: tñ stomachus et epar forius has habent
virtutes. Nam sunt eis familiares plūs quā ceteris mēbris:
quod 13 cū eis operentur per nutrienda semetipsa. Nam tñ fa-
ciūt operationē per oia corpis mēbra. Quapropter quidā
antiqui nām stulto et iniusto regi assimilauerunt dicentes.

Quidā enim mēbra facere delectari alia mēbra: et quedā
laborantia cā iuuādi alia. Ipsi et arbitrati sunt stomachū
et epar duas et diuersas hie actiones. Quare vna sit p-
pria ad eorum nutrimentū. Alia sit cōis oibus corporis mēbris.
Secerūt et augmentū de harum actionū diuersitate et de re-
mouione eaz nō in vno tpe veniētiū. Dicūt enim stoma-
chū in initio vlem facere actiones: et cibū mutare in chi-
mū quod sit pisanā. Deinde suā piculariter opans actionē:
cū ppietate quā h3: et digerēs cibū: et cōuertit eū ad nu-
triciū suā essentia. hac de cā autumāt eū duas hie actio-
nes ppiā. v3. et cōem. Quorū intēio sic est destrueda: quod
argumentū eorum duobus modis est corruptū. Vno si enīz
duas virtutes digestiue ppiā. v3. et cōez: pur asserūt sto-
machus h3: necesse est ut sint remote ac diuerse. Vnā. scilicet
in vno operans tpe: et alteraz in alio: aut sint cōmixte: ut
vtraque in vna hora suas faciāt actiones. quod si vnius actio
ab alterius differret opatione: et tñ vtraque in vno fuerit
loco: atque vno mēbro: impossibile est nō mutari cibū h3
illius mēbrū nām. Cōuertit enim et assimilaf essentia illi
mēbrū. Quēadmodū videm⁹ cibū oibus corporis mēbris
assimilari. Naturalis enim actio nihil aliud in oibus mē-
bris videt opari: nisi cōuertere ad eorum essentia illud quod
eis fuerit simile. Stomachus ergo quoniam est vnius mēbrum
vna virtutē necesse est h3 digestiua. quod ille due virtutes pro-
pria. v3. et cōis duo stomachi loca habuerit necesse est ut
ille stomachi ptes cibū p totū corp⁹ digerēs pmaneat
abique nutrimento: propria enim idiget virtutē: quia cib⁹ digerē
possit et imitari ad eorum similitudinē: quod oia mēbra propria
hnt virtutē: per quā cibū puerat ad eorum essentia: vñ nu-
triant: regunt et augmentant. Rursus si fuerim⁹ in terro-
gati vtrū virtus digestiua vnus sit nāe: calide. v3. et hu-
mide: an diuerse: ut in quibusdam mēbris calide et sicce sit
cōplonis: et quibusdam frigide et sicce: alys fride et humide.
Respondēbimus vñs digestiua in oī corporis mēbro ca-
lide et humide est nāe: 13 tñ ab vnoquoque mēbro quādā
sumit ppietatem: per quā cibū mutat ad eorum simile.
Quia si aliter esset: oia corporis mēbra fuissent equalia
in forma et substantia: ossa. scēnt caro: et caro ossa: et sic cete-
ra. Itern si dixerint quō sensualiter actionē: stomachi vi-
demus diuersam esse: cuius sit vna. Nā mō cōspicimus ci-
bū in stomacho in pisanū mutari: et postea videmus eū
cōuertit in essentia stomachi. Respondetur sic. Quod actio
virtutis digestiue in stomacho videat eē diuersa: vna tñ
et eadē est: quoniam digestio cibū in stomacho mutās in pisa-
nū quādā est pparatio cibū postea cōmutās ad stomachi
simile: deinde finita digestione: quādā accipit pte que est
ei similis et nutrit ex ea. Ceterū aut quod ex cibo restat desti-
nit abire: quod est sibi pparariū et supflui: quod ideo dimittit ut
alia nutriet mēbra: sed quoniam stomachus aggrauat: nequit ab
eo teneri. Vñ Gal. Et in quā nutrimentū quāque modis. pri-
ma est cā scē. secūda tērie. sic et alie. Prima enim est ina-
nitio humiditatis mēbro: et dissolutio ei⁹ que fit p cor-
poris poros. Scōa est nāle desiderium in oibus mēbris
consistens: quod cogit mēbra ut appetant cibū. Tertia est
conculcatio substantie stomachi ac intestinoz ppter me-
seraicas eā suggētes. Quarta est sensualitas cibi inanito-
nē sentiens. Quinta est quedā virtus appetitū faciens: quod fit
ppter cholera nigrā a splene ad os stomachi ascendente:
quod ipsa os stomachi mordicate fit appetit⁹. quod si dixerint
cur nō dixistis quod cū appetit⁹ sit inanitio et paupras cibi
in stomacho existēs: quēadmodū dixeratis sensus mēbroz
inanitionē cibi sentientē esse causam euacuandī venas et
venarū euacuationē esse causāz premēdi stomachū. Sa-
mes sili quare nō est causa stomachū cōstringens. Re-
spondendū est. Si appetitus sit in stomacho per venarū

Alia
v3. et
cōis

De feb-
effimera.

Quare
ridit
icut
ialis.

Quia cūa sen-
prima quart
monio.

Gal.
Salom
in lib.

Diffin
fmi

Tractatus eiusdem

et mebroz euacuacione necesse est eius actio non sit nāli-
ter s; materialr; q; cū actio eius fiat pp aliud et desideret
aliquid lōge ab eo remotū: necesse est sit cū rōne. Quā rē si
possibile est fieri in vna q̄litate: necesse est fiat in oibus.
Opz ergo vt ignis nō ardeat nisi cū volum' aliquid vtere.
Cui' qōnis falsitas palā pz intellectui. Hoc testat' Hippo-
crates: cū dicit. De ingt digestiōis cōplemētū sit cū attra-
ctione rei attrahēde et eius mutatione eiusdē. et cū ois at-
tractionis est desiderū. ois ē desiderū cā est paupras et
eius rei indigentia quā desiderat. Cui' sermonis inēitio
talīs est. Vltius digestiua nō digerit nisi pus opet' eius
appetitua: q; appetitua semp est an digestiua. Sillr ap-
petitua nihil opat' nisi prius sit inanitio cibi. Appetitio
ergo cibi inanitio et sensibilitas nō sunt in stomacho nisi
vt nutriat se. Nūc ad febrem vñ digressi sum' veniēdū est.
Febus sit ppter aliquō accidēs humores et spiritū calefa-
ciēs: eos exte facies tēperamētū: que tribus modis fit.
Est enī cā generāis febris: est et alia custodiēs eaz. est et cā
qua febris auget et augmētat. Cā xō febris generatiua:
est fortis et nimia corporis et aie rō: et putredō atq; humoz
ebullitio. Cā aut qua febris custodit vt nō dissoluat: cor-
poris est oppilatio: et poroz cōstipatio per quos fumus
claudit in corporis interioribus. Cā xō eaz augmētans:
calida sunt cibaria: et calida medicīna. Febus cā genera-
līter est triplex. s; generatiua: custodiua: et augmētatiua.
S; generatiua duobus modis fit: aut est p̄sens: aut pze-
terita. P̄sens sicut cā extrinsecus corpus p̄cūiens: que
tripliciter diuiditur. Vna nimis est feruor: sicut solis et
ignis. Scōa est nimia frigiditas: sicut nix et similia. Ter-
tia putridus et horribilis et corruptibilis odor: sicut cada-
ueris bestiarū reptiliū et bis silibus. P̄terita quēadmo-
dū egritudo que fit pp angustia et tristitia: et humoz co-
piā ad putredinē preparat: sicut diximus de actione na-
ture: q; nā nō inueniens cibū olno laudabilē: et humano
corpori similē: illā cibī partē que corpori est incōueniēs
ac dissimilis: separat a similē cōgrua. et claudit eā in qui-
busdā locis corporis. Pars xō que est mūdificata et cor-
pori vtilis: nutrit totū corpus. Suppluitate cibi augmē-
tata: et in loco quo clausa fuerat multiplicata egrediuntur
foras implens locū cū sua multitudinē: que a nā dimitti-
tur nec ab ea regit'. Q; cū fuerat in loco quo nā eā posue-
rit: rēxit et custodit eā: egressa xō in odio teneat natu-
re nec ab ea regit' s; pmanet in aliqua mebroz cōcauita-
te: vñ cū aliq; euenit accidēs sicut mutatio tēporis: vt re-
gionis: aut loci: vel aeris et bis similitū: illa suppluitas mu-
tat' et putrefiens morbos generat. Et q; in b̄ loco n̄e dis-
putationis est finis: et nostrā absolue cōpleuim' disput-
ationē: opz nos ergo de vnaquaq; febre aliquid dicere.
Incipiēdus est ergo ab effimera q; sit in spiritui: de ipsa
panca: q; ei' disputatio et significatio ad aliaz febrū cō-
parationē facillima est: et eius curatio leuissima. Ipsa tñ
est q̄lq; cā aliarum febrū: et nulla alia est cā ipsius: vt
plurimū tñ nō transit vnum diem et raro ad quartū diē
accidit: possibile tñ est vt cā effimere in corpe diu manē-
tis: vñ sanguis et febris nascat' cōtinuat' aliq; mutatur
etiā in causon. Causa eius sit multis modis: de qbus vi-
ctū est paulo ante. Habet tamen tres significaciones qui-
bus a febribus putredinū differt. Vna q; calor effimere
est lenis et suavis: que cū ad statū venerit: nullaz facit an-
gustia aut laborez nature. Caret enī materia in qua na-
tura laboraret ad digerendū et expellendū. Secunda q;
vina habentiū effimera: est quasi sanoz: in colore liquo-
re hypostasi: que lz inter se differat: modica tñ erit discor-
dia eoz in colore et rubore. Tercia: q; pulsus effimere nō
differt a sanoz pulsus: nisi in dilatationibus velocitate et cō-

strictionis tarditate. Tarditas enī cōstrictionis pulsus
significat mās in corpe partē arteriaz pstringētē: vt illa
exterius expellat. velocitas xō pulsus acutam et calidā
innuit qualitatē: vñ necesse est vt nā organoz partē ve-
lociter dilatat: vt multā aeris quantitātē attrahat: per quā
illius q̄litate acumen refrigeret. Effimera enī febris:
q; sit ex sola q̄litate. i. calore sine mā: non est sibi necesse
vt constringat velociter partem organoz: q; non habet
quod expellat: proinde sit motus pulsus in dilatatione ad
attrahendam aeris subtilitatem: qua calor refrigeratur
plus et velocius: q; cum pulsus constrictione.

De febribus tabidis: q; recētiorez putridas vocāt. C. II.
Et traditione grecorum et latinorum.

Febus mutatio est in corruptionē p̄sen-
tis essentie tabidi corporis cōtra-
nāz calore pducta. Cā xō cōtinuat' febrū
est q; humores extra vasa non excidant: aut
copia: aut crassitudo: aut ipsorum tenacitas.
Quēadmodū igit' aliq; inanitata corpora cōturbant
anteq; eiciamus ab ipsis quātū tā p̄buit inde reliquū
diu custodimus in aere frigido flatus refrigerat' medi-
tate: eodez mō medebimur tibi in humanis corporibus
q; iā corruptū est exinamēdo quoquo mō. Reliquū xō
gestationibus mediocribus et distationibus refrigeratū
bus in integraz et nālē mediocritatē reducēdo curamus.
Quare primū tradem' de febribus neutiq; deficiētibz
inde ex ordine reliquas prosequemur. Continue febres
eiusdē sunt cui' et deficiētes generis. Eiusdē egdē voco
tertiane qdē integre. integrū causum: amphemerino autē
quotidianū paroxysmū nō cessantē in non feruidus estū.
Nā cū sine rursus causus cunctas alias custodiens integre
tertiane deprehensiones. Solū xō neq; in rigore se im-
mittit neq; ad nō feruidū eūm cessat ab illa distat: que
quotidie paroxysmū excutit. Sillr cūcē hnt deprehēsiō-
nes: et integre amphemerine. Qd xō in nō feruidū estū
cessare: eiusdē cū eis est generis. Vae aut rationē: q; ex q;
tane febris est excutita: ad nō feruidū xō estū neutiq;
cessans eiusdē generis est cū quartana. Tertū autē est ri-
gores paroxysmos nō antere neq; sudorē cōsequi: sicut
ne qdem causum singulis paroxysmis. C In causo nāq;
rigore aduētante soluit' egritudo. Differt aut causus ab
in tabe synocho: q; ille in putrido sanguine consistit: et a
p̄ncipio ad solutionis vsq; finē vñ hnt paroxysmū. Causus
xō in flaua bile tabida cōflagrat: et tertio excutita:
tus habet estus in minutionē quādā: et veluti remissionē:
at synochus cōsimilis sibi est quoad resoluat'. Est igitur
in flaua bile tabida succēsa cōtinua febris estuossima:
que neq; medicis: neq; languentibus ferē tenēs. In b̄s
nāq; lingua arida et nigra: a primordio: vellatio vētris
ingenere: sitis intolerabilis: atq; vigilia: et q̄lq; delirius.
Primū igit' ipsi cōsolando et suadēdo oportet inherere.
Cū xō ad vine puentū fuerit signa et concoctionis: et pu-
bescit egritudo: tū demū est cōtentiose instādū: et ad frigi-
de aque potum perueniendam est: nisi ex eis que dicta a
Galeno sunt aliqua prohibeant: quominus aqua frigida
prebeas. Prima causa ardentius sunt auxilia: declinatio
ex locis refrigerantibus bene spiratibus aere puro resp-
rantibus: stratiq; molles: et dēsum recenter instructū cfr-
cūducciones cōtinue permutate et satis tenues et nō so-
dide latitudine largā habētes: vt alias atq; alias primi-
tus calefactis mebra transducant. flabello prius dimo-
ueat aer: sed epibimata ipsis cōueniunt in pectore: sto-
machozq; imposita: diffundant' circa egronū folia salici:
et in hac et in biliosa ol febre: circūolant' autē herbia fr-
gidis singulis mice panis: vt farine. In vebemētissimis
autem

aut causis et acetū pancū circūfundere nō erit alienum
erit nāqz efficax. vicius aut admodūduis causo detentis
ex humidissimis cibis: nībīqz acutū habētibus: vt causis
lactuaz: decoctis cū oxycrato aquoso: vel exhibeat pti-
sane succus tenuior absqz sale: aut altera mixtione. Ubi
confidimus nos aliqd intestinum nō oblesuros: sinceram
purāqz frigidā aquā damus: in quibus aut metus aliqz
etiam perexiguus impediret est. Primā vtiqz potio
nē pferemus potū in quā frigidū quāstātū. Quātur aut
ac frangit si quis eucrati calidi cyatum vnus cū quinqz
mifeat liēperati frigidū sinceri liquoris. Hoc nāqz corpi-
bus apponitur valde suspectis. Quod si neqz remedia
prodesse possunt: neqz quicqz humanum: ad nature deū:
qui cūcta pduxit tollendus animus est. illius vnicum su-
perest auxilium. Is nāqz cū prestat: et vult: et potest opti-
mus vsqz quaqz bonis succurrere mortalibus.

Ex traditione penorum et arabum.

Causon est febris magnū corpi p̄stās in-
cedū: cui signa sunt hec: sitis ni-
mia et cōtinua: dolor incensius et molestissim⁹
nāqz repugnatiū⁹ et ab initio corruptiū⁹ pp ac-
mē mae vñ generat: mae enīz acuta est et ignea et cholera
ca in concutitate venaz: que cordi vicine sunt: adunata
maxie in venis oris stōchi et cōcauitate epatis et pulmo-
nis. Isaac filius Salomonis. Differt causon a tertiana
que est intra venas: qz tertiana cholera est in venis a cor-
de remotis. Sed causon cholera de qua generat: magis
est in pcanitate venaz que sunt in corde vel sibi vicinā-
tes: s̄ testat duritia febris: furiositas sui qz acumē: et forti-
tudo: et cōtinuatio sitis. Lā nō fortitudinis et acuminis et
p̄tinuitatis febris est hec: qz materia est in venis que sunt
in ore stomachi et in epate: qd est duobus modis. Uno qz
est acutissima et feruētissima: sua enīz mā cholera rubea
est cū nulla humiditate mixta. Est et alia que nō est tanti
feruoris: qz mā sua est cholera citrina cū quadā portū-
cula flegmatis. s̄ cōmixta. pinde antiq vocauerunt p̄mā
causon pp suā v̄sionē. Eius enīz mā est de pura cholera
ardentissima. Secūdā nō noiauerunt acutā absolute: qz
mā eius est aliquātiluz sanguinolēta. Auicēna. Cau-
son est de genere cōtinue: qm̄ differentia inter eius vebe-
mentia et eius tepore est insensata: et accidentia eius sunt
vebementia. Et cā in eo est acuitas materiei et multitu-
do eius cū eius causus sit circa cor: et in venis oris stoma-
chi: aut in p̄tibz epatis p̄prie: et ad summū in mēbris no-
bilibus vicinis cordi. In tertiana nō p̄dica cholera est
in carne: et ad partes cutis: et in cōtinua cholera est spar-
sa in venis corporis que elongantur a corde. Rasis. Causon
de genere est tertiane: cā tñ fortior existit: et ma-
ioris caloris. Que quidē vna die sit validior: alia nō mi-
nus calida. A corpore tñ nō separāt: neqz horripilatio cū
ea accidit: neqz sudor nisi cū recedit. Alia aut tertiane ac-
cidentia sunt cū ea: vebementiora tñ et firmiora. Lingua
preterea ac labia citrina sūt: aut denigrant: aut absqz du-
bio exasperant si febris non valde fuerit fortis. Asperi-
tas nō lingue cū pāno lineo fricet: deinde p̄sily mucil-
lagine cū gūcbaro lābēdo hauriat. Nucleus quoqz pru-
ni parum adhibet carnositate retinens in ore retinendus
deur: et pān aqua rosacea infusi epati ac cordi in pluri-
bus superponant horis. Serapio. Differentia inter
tertianā assidua et cōburentem est: qz tertiana assidua sit
ex inflāmatione cholere: et eius ebullitione in eis: et in oi-
bus instrumentis: et in reliquo corpore equaliter. Et in cō-
burentem est inflāmatio p̄prie in instrumentis que sunt in
circuito cordis. Et qnqz accidit causon sicut dicitur in li-
bro subuenientium egritudinum ex flegmate falso.

Ex traditione recentium auctorum.

Dicitur causon febris incensius insulsum
et imperū magnū faciens f̄m̄ nau-
ram: qz sit de cholera ignea acutissima pura in
venis cordi p̄p̄inque. Et h̄z quedāz accidentia
insepabilia et p̄p̄ria: per que ab alijs febribz distinguit.
Daber et accidentia alia cōtingentia sibi: et alijs febribz
pertinentia. Propria autē et insepabilia sunt acciden-
tia: vebementia acuminis in calore: fortitudo et duritia in-
tollebilis: adustio corporis: et nimia sitis que in statu ve-
bementissime sunt inuenta. Accidentia nō insepabilia
ei et alijs febribz cōia duob⁹ modis sunt: aut sunt signa
significatiua salutis: aut timoris: aut dep̄ditionis: aut de-
sperationis: que Isaac in libro febriū cōtinuat ordinate.
Signa autē salutis his versibus comprehenduntur.
Vis: leuitas: sensus: mens: somnus: spiritus: actus. Appe-
tit: et calor est equalis: coctio: fluxus. Accidentia nō timo-
ris significatiua sunt duobus modis. Quedā enim soluz
timorem significant: quedā nō perditionē manifestā.
Signa solū timorē significantia his v̄sib⁹ p̄nt notari.
Estuat atqz sitis: vigilat: superest febris ingens.
Et calor est varius vomitus: fex ignea: crudus
Est liquor: et limus in dentibus: et cruor exit:
Infant: sudat: febris acrior: et sitis instat.

Signa nō perditionis hec sunt.
Virtus pulmonis: cordis: stomachi: cadit: beret
Anxius: infant: sudor: cruor fluente
Naribus absqz crisi: rigor: icterus: alget: et absens
Est sitis: osqz sonat: plozat: decoctio cessat:
Luz in extremis apparet: fronte citrina:
Est v̄rina minor egestio cruda lineescit.

In causone sit diēta tenuis: cito venit egritudo ad
statū: et attendatur virtus egrotantis. Def ergo mica pa-
nis bis vel ter lora in aqua cum gūcbaro et bibat p̄sa-
nam colatam: deturqz etiam succus granatorum aceto-
forum: qz feruorem caloris rep̄mit: sitim mitigat: mate-
riam digerit: et detur syrupus de aqua melonis palestini
factus. Sit domus lata habens septentrionales portas.
Spargantur ibi frigide herbe vt myrthe: viole: frondea
salicis et arūdinis. fiat ibi cursus aquarum qz aliquo in-
strumento. Indumenta sint leuia: et non flobothomen-
nisi forte carnos: et qui sanguine fuerint pleni. post septi-
mū diem adiungatur reubarbarum syrupis in frigidan-
tibus. 3. y. vel. 3. j. et ponatur in sero in aqua endiuie et in
auroa colet: et cū syrupis cōuenientibus offerat. Purgē-
tur cum decoctione violarum et prunorum cassie fistule
et tamarindorum. et si fortis fuerit eger: purgetur cū de-
coctione m̄rabolanorū citrinorum. Consequit superuen-
re frenesis: ideoqz si alienare ceperit: radatur caput et la-
uetur cum succo apy et aceto. fricent extrema et fiant au-
xilia freneticorum que superius diximus capitulo de fre-
nesi. Et si post materiei digestionē aqua frigida in multa
quantitate bibatur: cōsuevit prodesse. Nā et calorem mi-
tigat: et vomitū prouocat. In tertiana cōtinua eadez est
curatio vt in causone: nisi qz in tertiana cōtinua mitius
frigidis expedit vti. Dentur clystera lenitiua: vt. R̄.
malue: violarum. añ. ʒ. j. aque flualis lib. ʒ. ʒ. fiat deco-
ctio ad consumptionē tertie partis: cui addant olei vio-
lari. ʒ. iij. cassie fistule nouiter extracte. ʒ. j. sal. ʒ. ʒ. fiat cly-
stere. Statim ergo cūz occurrat infirmo febre acuta fac
lenitiuum clystere ad v̄silitates multas: etiam vt intesti-
na preparant solutioni fiende in crastinū per solutiūz.
Lenitiūz per superius potest dari. Nam aliquando
clystera plus ledunt: qz lenitiua per os vt sepe vidi. R̄.
cassie fistule nouiter extracte. ʒ. x. aut. ʒ. j. aq̄ ordei. ʒ. iij.

De seruo de
causone.

Cursus causo-
nis et cōtinue
tertiane.

Clystere.

Lenitiuum
per os.

Tractatus eiusdem

~~nostrum~~
côc.

cū aqua dicta cassia extrahat. ¶ Itē aliud. ℞. māne. ʒ. j. syrūpi violari. ʒ. iij. aque ordci. ʒ. ij. ¶ Ad inozatiūz cōe qđ dicit tale: quoniam materias cōmunes sūe in vijs cōmunibz existētes: vt sūt stomachus ⁊ intestina euacuat. ℞. tamarindoz. ʒ. ʒ. vel loco illozum tantū dē puz norū decoquantur in ʒ. x. aque vīqz ad consumptionem tertie partis ⁊ colet ⁊ fortiter exprimat: de qua colatura ℞. ʒ. iij. ⁊ adde māne ʒ. j. vel cassie tantū dēz si māna careres: ⁊ b̄ magis respicit cholera. Et si volueris sanguinē a cholera mūdificare: pone tamarindos in decoctione. qđ si flegma ⁊ cholera sēd principaliter flegma: adde agari cū in dicta decoctiōe: cū tamarindis bulliat. ʒ. y. agari cū nō pistatis: ʒ. iij. nō multū subtiliter. ¶ Ad inozatiū ppiū cholere: ⁊ maxime respiciēs cholera tanq̃ peccatēz materia. ℞. decoctionis supradicte tamarindoz. ʒ. iij. ant. y. māne. ʒ. j. vel cassie tantū dē succi rosaz. ʒ. y. vī loco succi reubarbari electi. ʒ. j. qđ si fuerit flegma. ℞. cassie. ʒ. j. electuarij indi. ʒ. j. extrahat cū decoctione lupuloz sebesten ⁊ tamarindoz. ¶ Ponit autē hic (ne vacuus recedas) digestiū ⁊ extinctiū febris acute. ℞. oxy saccharē simplicis. ʒ. iij. succi arancloz. ʒ. ij. feminū cōminū frigidoz maiorū mūdatorū. ʒ. y. seminis endiuie lactuce. aii. ʒ. y. aquaz endiuie lupuloz. aii. ʒ. ij. acetose. ʒ. iij. nenupharis. ʒ. ij. violaz rosaz. aii. ʒ. y. pistanda pīstent: deinde oīa misce ⁊ leniter ebulliant: deinde aromatisent cū pauco fānculoz rubeoz ⁊ coralloz aii. ⁊ oīa sic ad colatoriū ponant: quo digestiū vti debet febris vīqz ad statū inclusiue dādo de eo. ʒ. j. in auroz ordina ter ⁊ frigidis rēporibz calidior ⁊ calidis rēporibz frigidior: infra diem ⁊ noctē pluries ac abunde vt voluerit. ¶ Tertiane scire cognitiō. Caput. III.

Cholere mī-
nozatiūm.

Digestion in
scriptura,

Tertianarius
finceraz & no
raz cognitio.

Ignitur tertia ex flama bile putri-
da et commota et extra vasa
oculata. A principio statim rigor non segnis in-
feri: qui a quartane rigor differt quod in ter-
tiane compungere videat: corporisq; saucia-
re. Nam in quartanis infectio in frigiditate euadit magna:
et magis ad intima penetrat: Amphemerinū rigor fre-
quenter precedit at magis refrigerant. Est etiam in ter-
tiane febribus series intergrum pulsuum et qualitas: scilicet
autem in ascensibus paroxysmorum pulsus in vehemen-
tiam ac magnitudinem: densitateq; stimulis fert homini
presertim in vigore et ardore ut enudetur et abiciat lan-
guis palia: multū et spisse respiret: et fuisse tanq; flama
aliqua: frigidaq; aquas bibere concupiscat: et paulo post
calor equalis per vniuersum corpus extendit: et si in thorace
manū ponas prima quē infectione cuncta calore multo
et acuto cōcalescant et tanq; vapore quodā sublatā. Tūc
demū languēt ias bibēt ipsi est quo potante cōsestū
vis multa penetrat vaporis calidi per cutē sudores pnu-
tians vomitus apparet bilis: et alius subdici: vine bis
biliose et subaurile et flauer: medicriter crasse: et aliquā-
to post: vel nebulā albā vel eleuamen bonū efficiunt. Si
vine fuerint ignite: nec aliq; affuerit eleuamē: neq; ne-
bula in prima periodo ambigua apparet: egritudo ad
septē vsq; periodos extendet: sincera tertia prima
die in vniū pnuiciabit bypostasim albā et lenē et equa-
le: neq; tertiā excedet periodū. Dec febris in nō est uā-
tez feruorem desinit ad paroxysmū: totū tps paroxysmi
faciēdo hois nō pluribus duodec. Dec demū sincera
paroxisma noiet. Qui vero diuturniore tpe: q; qd dixim: in
paroxysmo obligauerint: hūc premias appellamus tertia-
nas: sin autem quotidie paroxysmus insurgat cum rigore
ingenti: cunctaq; secū iam cognita ferat in pulsibus atq;

vinis: reliquoq; corpore: hoc duplicē tertianam nunci-
pamus, id euenit ob multitudinē ⁊ crassitudinē: ⁊ bilis
partius inequalitatē: vt facile est intueri. Sincera autē
tertiana in biliosis natura corporibus frequentissime cō-
sistit: ⁊ in florida etate: precipue estatis tempore: ⁊ in cal-
dis: aridiq; temperamento locis: ⁊ statu circūfusi nobis
aeris: cui⁹ viro in laboribus in curis: ⁊ vigiliis: in estibus
in vino aucto minime diluto potō: in paucissimo nutri-
mento: eodēq; calido ⁊ arido: ceterum dulcium ⁊ calefa-
cientium ⁊ arefacientium potuum: ac medicaminū vsus
immoderatus facillime tertianā inuebit febrē. Abstinen-
dus ⁊o cū primū occupat febri⁹: dulcibus ⁊ acutis oī-
bus: falsis ⁊ odoratis odore aromatico edulys ⁊ potū-
bus: nec non veteri ⁊ natura calido vino: bis inq; tanq̃
a toxico abstinendū. Libi sunt tradendi qui humectant:
⁊ refrigerant: bi nāq; sinceris tertianis vtilēs: quātē aūt
erit quā ab ipsis cōcoqui potuerit. Tolerū aūt cōgrua
erūt atriplex: blitūq; ⁊ malua ⁊ lactuca ⁊ bnglossa ⁊ pi-
sane succus: ⁊ piscibus saxatiles volucrū que mollis fue-
rint carniē: ⁊ gallozum testatili: ⁊ porcorū pedes ⁊ cere-
buz: ⁊ ouorū vitelli absoibendi: fructus dent minime
cōcoctu difficilis: yue premature succus: pruna dama-
sca. Duic febrē vsq; quaq; syrupus acidus potū cōuenit:
syrupus violaceus: aqua ex ordeo cocta: aqua quō crē-
tida: vt stomachi nū ratio habeatur. aqua ex tertiā vini
parte cocta. ¶ At in non sinceris tertianis: que plurimū
calefaciūt: ⁊ arefaciūt: pēcipue ⁊o asperione absinthii vti
licebit cōtinue post diē septimū ⁊ ozymel potū m vtilis
profuit: aliquidq; purgationis adhibēdus cōcoctione in
vinis bona apparēre. At in cibis vomitus p̃uocetur in
huiusmodi longis febribus languozibus: quibus feruntur a
prestantissimis medicis multi plerūq; liberati: neq; sta-
tim a principio lauari bonū est: sed cū iaz signa cōcoctio-
nis apparuerint. Quies eis confer: ⁊ cōfoveant q̃ue ad
hypocūdria: sorbitiones: que bene concoquant clysmata
inferni verris nō admodū mollia. Ceterū etiā aliqd se-
catūs admittat: vt pote crassiorē subiectā bilē: nec admo-
dū calidiorē: precipue cōgruet ipsis piisane succus inie-
cto pipere: ⁊ hyssopo quādoq; vel origano coquendo cū
melliterato dato potionem: aliaq; que vinam moueant.
¶ Ex traditione penozum ⁊ arabum.

Tertiana febribus aut de re naturalibus aut de re extra naturam nascitur. De naturali cum calida et sicca est natura infirmi cum cholera dñatur rubea. Etas est iuuenilis: tempus anni etas: aer calidus et siccus. De non naturali cum infirmus anteq̃ ceciderit: calidus aut siccus comederit: et habet tristitia angustia: vigilias: labore: nimium: longi temporis ieiunium: ars eius ferraria: aut fornacina. Que oia corpus calefaciunt et deficiant: et cholera rubeam generant. De re extra naturam: q̃ quedam febribus cum calore est foris: et sicut cuspidis acis pugnabilis: q̃ ex cholere rubea est acuminata. calor eius in tactu foris: et acutus atq̃ pungitius: pulsus in initio peripdy paruus et defectus atq̃ rarus: sz tñ non permanens nisi per paruum tempus: et in magnitudinem et diuersitates mutatur. Magnitudo eius q̃ cholera rubea est leuis: nec grauior x̃iij̃ et ite ex magna nec cessitate refrigerandi calorem. Urina eius est magna: et cum siti nimia. Angustia cum vomitu cholere rubea: et nimio sudore ppter subtilitate materie: aliqui succedit digestio cholere rubea et cum bas significationes inuenias: aut eoz plurimas iudicanda est esse vera tertiana. ¶ Auicenna. Pura tertiana est subtilis leuis: cuius paroxysmus confumitur a quatuor horis vsq̃ ad duodecim: et non addit super eas multum: et si addit additione multa: tunc non est pura:

Script
d:entari
nij.

Notard
Kertianar

Ref. x
mafozi
Uj.

Costant
 ue Isaac
 Salome
 p̄thegm
 viij. ⁊ no
 ter dē
 nā Isaac
 se p̄pola
 bz p̄theg
 vt p̄z lū
 febriū. d
 dieb⁹ ⁊ g
 crisse: ⁊ g
 lege.

Quicquid
pura q
nonis.

est pura: et est in plurimū queniens ad horas septes. Et calefit corpus in ea velociter: et vides caliditatem pcedere ex cordis extremis: adhuc sunt frigide. Pura non addit cū non accedit error: sup. vii. periodos: et quāq̃ cōsumitur ppter subtilitatem sue materie in paroxismo vno in quo accidit vomitus: aut ventris solutio mundificas. Apparet digestio in vna prima die: aut tertio: aut quarto: aut septimo. Et cum vides principium cum rigore: et statim cum sudore exuberante: tunc non dubites quin ipsa sit pura. Et cum non pura inuenitur grauitas plurima in capite: et extensio et plangatur rigor donec perueniat ad horas. xxiij. aut. xxx. vīq̃ ad horam suā: tepescit donec cōpleatur. xliij. hore. Et per quātitatem additionis paroxismi super duodecim horas: est eius elongatio a puritate. Et in tertiana quidem non pura tarda ē apparitio digestionis: non apparet in forma offuscato: neq̃ extenuatio: accidentia sua minorantur in ea. ¶ Serapio. Et oporiet vt inquiratur etiam de cholera citrina: et cholera nigra quomodo est possibile vt putrescant cum ipse sint sicce. Et causa dicitur esse in hoc: quia illa que dicuntur sicca: aut sunt sicca in corporibus suis diuersa in cōplexionib⁹ suis: sicut lapides et ferri: et que sunt illis similia: aut sunt sicca in cōplexionibus suis: humida in corporibus suis resoluta: sicut mel et vinus et cholera citrina: et cholera nigra que putrescunt propter humiditatem corporum suorum et eorum resolutionem: non propter cōplexiones suas et viues. In febre autem tertiana pura ea que sunt sunt due res. scilicet malitia cōplexionis materie: et multitudo eius: ergo congeris adhibere cōtraria eis simul. Quod est: quia tu cōtraria adhibes malitie cōplexionis calide et sicce per illud quod infrigidat et humectat. Et adhibes cōtraria multitudinis materie per euacuationē. ¶ Rasis. Si eger fuerit debilis aut delitiosus: et tempus fuerit estas: circa vna quāq̃ noctem pondus. 3. x. tamarindorum: et pruna sicca: et grossa. xx. sumantur: et in duabus libris aque vīq̃ quo sint dissoluta coquantur: deinde manibus fricata colent et misceantur bulo colature succari tabasget. 3. x. et in potu antequam dormiat sumatur: cūq̃ mane factū fuerit: sol eleuari ceperit: ex aqua ordeii fin magnam quātitatem bibat: et in loco bene geto vel olere moret: donec cibus digeratur: deinde ex olerib⁹ frigidis in gbus non est amaritudo nutrita.

¶ Ex traditione recentium auctorum.

Causa putride febris calor est extra naturā operas in fece chimorum: que fit de tertia digestionē in oibus mēbris facta. Que febre ideo est: quia quod accipimus siue sit potus vel cibus: non sunt oīno laudabilia: unde cibi venientes ad stomachum: et facti quasi pituitas: par trahit colamentū eius ad se: quod digestū et in sanguinē cōuersum: mādatur mēbris vt ex eo nutrantur quod sue conuenit cōplexioni. Ex autem quia non conuenit per poros in fumo et sudore expellitur. Quod si mēbra sint defecta ad expellendū fecē: propter mutationē suā: cōplexionū vel cōpositionū: vel propter oppilationē pororum: vel propter grauitatē materie si fuerit multa in quātitate aut grossa aut viscosa: ex pmanet in cōcauitate mēbrorum et raritate eorum: sicut pulmonis et splenis et cōcauitate venarum stomachi et similia. Que si mouet in quibusdā tēporibus aut propter mala cibaria eius qualitatez augmentantur: aut propter aeris mutationē et similia: odio tenet a natura propter sui corruptionē: nec regit eas: que sine regimine permanēs calefit in interiore corpore calore suo et fumositate: proinde bullit et calefit et putrescit sicut humores cadaveris bullientes corrumpunt et putrescunt: cū naturalem perdididerint calorem et regimen nature. Que putrefacta generat febrem fin suam cōplexionem unde naturā accipit a suo elemento. Si enim materia sit

cholericā: veram tertianam generat duodecim horas tenens: et triginta sex requiescēs. Si sit flegmatica: amphimerinam facit: et decē octo horis mouetur et vij. quiescit. Quod si sit melancholica: quartana generat que. xxiij. horis mouet et affligit: et xliij. quiescit. Causa diuersitatis hanc grauitas vel leuitas est materie ad putredinem conuenientis vel inconuenientis: sicut dicit de synoca: que fit ex putredine sanguinis. Omnis enim putrefactio non fit nisi cū calore et humiditate. Quocirca igit materia huius fuerit cōplexionis aut ei vicina: sit facilius ad putrefactionem: cōtraria vero cōtrarie. Unde quartana: quia materia eius frigida est et sicca: et causa putredinis est calidum et humidum: repugnat putredini cuius vtraque qualitate. Dimissio eius est. xliij. horis: et mortis. xxiij. necesse est enim vt calor extraneus. xxiij. horas habeat in mutanda illa vna qualitate: necesse etiā sunt alie. xxiij. in mutanda alia qualitate. Quod si aliqui nos reprehendat dicentes: quare iste terminus non est maior vel minor. xxiij. horis: Respondemus quia omne quod generatur sub lunari circulo est ex quatuor elementis adiunctis cōpositis. Destruere enim est conuersio vnius in aliud. Verbi gratia. Elementa mutantur in cibis: cibis in mēbris. Itē cū destruitur corpus: humores reuertuntur in aquam: spiritus in aerem: ossa in terram. Actio enim elementorum adiunctem facta fuit propter motum solis et lune: et stellarum motū biuitū. Sol quoque est cā ceterorum: et maior: et curfus eius ab ortu suo exiens et vsq̃ ad eundē rediens: non manet. nisi viginti quatuor horis. vñ si mā i aliquo pre putredini obediat sit tps actiōis eius certus. Itē tertiana quia calide et sicce ē materie: et cū vna q̃litate. i. calore puenit putredini: et cū alia non: necio calor ejne morat in tertiana. xxiij. horis in mutanda siccitate et putredine. Vñ si q̃rat alij cur calor ejne in quartana. xxiij. morat ad vna q̃litate. i. siccitate: et tertiana ad eandē siccitate moret. xxiij. horis. Rñ. quia siccitas corporis duob⁹ modis sit: aut cū calore: aut cū friditate. Calor autem desiccet corpus: quia illud rarificat: humores desiccant. Friditas vero mām coadunat et gelat: vñ humor in ea claudis: aut quē calore ejneo accedente stipata apit mām et humor ei defluit: putredini obediēs. In ea autē quod propter calorem desiccata: quia humores non sūt in ea clausi: nec coagulantur: nec calor ejneus tardat in ea liq̃ faciēda et diuidēda. Si sit si opposuerit de amphimerio cur amphimerin sit facilius putredini quā tertiana: cur et repugnet putredini cuius vna q̃litate. i. friditate: Rñ. ita ē sanguinē secūdo coctū et in albedinē et frigiditatem mutātū. Vel (vt alij volūt) itē sanguinē diuile coctū: videm⁹. n. nāz mutare mētrū sanguinē in lac in mamillis: et in sperma in testiculis. Itē nā mā dauti sita cū sanguine p totū corp⁹: nec clausit illud in aliquo loco: sit vtrāq̃ cholaz. Quia aliqui corp⁹ ex eo nutrit: cū paupras ē sanguis habuerit: q̃ sita erit prinuati obediēs putredini sit sanguis: nisi propter puritatem sue friditatis: in quā calor ejne aliquāto tpe morat in mutanda illi q̃litate in putredinē. ¶ Propterea dicim⁹ febrem tertianā de cholico humore et putredo nascit⁹ id quod dixim⁹: quia cholā cū diuile corp⁹ aut putrescit: aut nō. q̃ nō putrescit: aut ē i toto corp⁹: aut i vno mēbro. Si sit i toto corp⁹: et iterū sita gnat sine febre. Que autē ē in quibusdā mēbris facit tertia. Putrefacta autē ē i toto corp⁹: aut in vno mēbro. Si sit i vno mēbro: gnat apā quod diuile sita. Si sit in toto corp⁹: aut est itra vasa: aut ex. Si sit itra vasa: tertianā sine rigore gnat aut caufon. Si sit ex vasa: facit tertianā interpolatā. Ea. n. mā q̃ est itra vasa nō facit rigore: eo quod ē in vasis clausa: nō potest trāfire p loca sensibilia et pūgē ea. Rigor ei nō est aliud nisi mā pūgēs mēbra sensibilia. Sed bec febres 13 sit cū interpolatio: in die tñ dimissiois nō quiescit: itē ea q̃ est ex vasa: quia eius est mixta cū sanguine: cuius eo mouet⁹: itē in die

Tertiana vñ nascitur.

cur sine
mor:

Tractatus eiusdem

illa tranquilla mitigat aliquantulum; vñ a die exacerbationis differt. Et mouet cholera de tertio in tertium illa omni die: et melancholia de quarto in quartum. Et cā est bec. vñ. quēdā pportio inter ipam nām et ipsos humores. Et prout nā ppinquior est ipsi humoribus humor ipsi nāc. Et quātus inter eos maior cōcordantia et cōueniētia et amicitia cōsistit et minor mutabilitas: tātū nā citius ad ipsos mouet: et ideo citius mouet ad sanguinē. scō ad flegma, tertio ad cholera. quarto ad melancholia. Sufficit quātū diximus de signis tertiane. Opz nos plane dicere: quare et quō cholera rubea recipit putredinē: cū eius nā calida sit et sicca: qz diximus qz putredo nō est nisi caliditatis et humiditatis. Iterū diximus qz quedā sunt naturalr sicca: et substantia eoz est liquida: sicut mel: vinū: cholera rubea: aqua salia et similia. Sunt et quedā in nā humida: et in substantia sicca: sicut plp longū: ciniber: cicer: et filia. Sūt et alia in nā sicca et dura: et etiā in substantia: sicut ferrū: lapis: et filia. Qd ergo in substantia est sicca: et in nā humidū: recipit putredinē: qz calor extraneus humiditātē in eo inueniēs dilatat eā faciēs eā fluē. Et tē dī qz ois ebullitio et pūrbatio que sunt extra actionē nāc: faciūt putredinē. Qd ē in nā est sicca: et in suba ligūz suscipit putredinē: qz calor extraneus inueniens liquorē in eius substantia dilatat: et facit eā fluere. Qd aut in nā et in substantia sicca est: nunq recipit putredinē. Nā ex vtraqz pte sicca est. pinde calor extraneus nullū in eo inueniēs humiditātē: sit eā sicciore et duriorē facere. Palā ergo intelligimus: qz qd in suo corpore fuerit humidū: suscipit putredinē: et naturalr sicca sit: unde cholera rubea: et in substantia sit liquida: in natura nō est sicca: recipit ergo putredinē: similiter et cholera nigra. Palā ergo est qz cholera rubea et nigra nō recipiūt putredinē pp eaz cōplonē et naturā: sed pp substantia eū humiditātē illaz atqz liquorē. Et qz cōpleuimus cām putredinis cholere rubee ab solute. opz nos diffinire speciē cholere rubee que recipit putredinē: et que nō. ¶ Un dicim⁹ cholera rubea diuerfis modis esse. Est enī naturalis: et nō nālis. Naturalis est ruffa habitās in felle: et virtus eius in epate. Nō nālis est in stomacho. Est aut diuersa: qz quedam est vitellina: quedā crocea: alia prassina: et alia eruginoza. Vitellina et crocea minoris sunt caloris et siccitatis qz ruffa: qz est naturalis. Prassina aut et eruginoza maiorem hnt calorē et siccitatē qz nālis. Et qz nālis cholera ad stomachū veniēs miscet cū humoribus in stomacho exstētibus. qz fuerint laudabiles et tēperati sicut humores qz oriunt de pane bñ fermētato: agno annuali: bedalo lac ad huc fugiēte. puerit cholera rubea in crocā nāli vicinātē. Qd si humores gbus cholera est mixta fuerint ad humiditātē et frigiditātē pñētes: sicut ei qui nutrit de piscib⁹: mutat cholera in vitellinā: ideoqz vitellina minus est calida et sicca qz crocea: et crocea min⁹ qz ruffa. Qd si inueniunt humores in stōcho calidos et acutos sicut bl⁹ qz generant ex pipere: synapi: porris aleis: et similibus augmentat calorē: cholera sit prassina coloris. Si aut illa cholera in suo pma ferit acumine: et calefacit eā calor extraneus: sicut caliditas tpiar: et aliaz rerū itē dī: sitqz eruginoza. Crocea nō aliqñ nascit in epate: cū sanguis sit humidior qz decet. proinde nālis cholera in iuuenib⁹ est ruffa: senib⁹ nō et pueris est crocea: feriozib⁹ vitellina. prassina aut impossibile est generet in epate: nec trāsit a stomacho: nec generat febres: qz nō tanto tpe in corpore pmanet vt putrefiat et febres generet. Nā enī semp se adiunat: vt eā a corpore expellat pp eius malignitatē. qz si nā defecerit eā expellē negens: incēdēt corp⁹: et bō moriē. Ergo si talia de prassina accēdūt: quāto maiora et sicciora de eruginoza eueniūt. Necesse est ergo vt ruffa crocea et vitellina: recipiāt putredinē

et febres generet. Et si mā febris fuerit et cholera idest ruffa: generat causon. Si fuerit crocea: generat tertiana. Si est vitellina: nascit emittitib⁹. Febres tertiana molestior est ceteris putridis febrib⁹: pp acūmē ei⁹ mār: et qz est causon vicina. Que cū fuerit et sit eius crisis in sepiē piadis: sicut Hippocrates dixit. Si non sit et trāsit hūc terminū et scōdā mām cū qua miscet: sit longitudo sue determinationis. Que aliqñ icipit in autumno et dimittit in vere. Soler aut patētibus in nocte euenire anteqz accessio veniat angustia et vigilia: veniēte aut accessio accēdūt pua frigiditas: sitis et calor: vñ opz medicū in hac febre sibi cauere ab initio vt nō det infirmo rē calefaciē tē ne mā calefacta cū sui acūmē ad caput salia: et frene: sim generet siantqz timor et molestatio peiores. Cholera enī rubea acūmē et velocitas nō sustinet medicū stultitiā et ignoratiā infirmi. ¶ Cura tertiane vere si mā ē i stōcho in pncipio deē syrupus acetosus cū calida: aut vinū maloz granatoz acetoz coctū cū quecharo vsqz ad spissitudinē: ppñet ieiunius cū calida. Dicta sit panis et aq lacti scariol. malua: atriplex. spinachia: malagranata acetosa: pruna damascena: et deē decoctio violaz et prunoz. Pro dolore capitis yngat frōs et tēpora de oleo rosaz et aceto vel populeo. Contra sitis et lingue siccitatē indigamus assiduatiōe in ore et gutture patētis reb⁹ phibētib⁹ exiccationē. Itē. quoz seminū frigidoz minor seminis psilly: seminis cydonioz fortiter cōquassatoz. añ. 3. y. seminis bōbaci mūdātū. 3. j. succi lignitē. 3. j. fiat pul sacculi in forma amigdalaz in latitudine tenues ligati: qui sacculi madesiant in mucillagine: quaz recepta sequit. Itē. seminū imediate dictoz. añ. 3. y. cōquassata fortiter infundant p hozaz in ags nenupharis: capill. veneris cucurbite cucumeris et alijs siliib⁹ oib⁹: vt qz hīc poteris: et postqz aque et semina simul p hozā steterint videbis super natate mucillaginē quā collige et post ibidez tēpera sacculos dictos et pone vnū in ore patētis: postqz ibide parū steterint abyce et remitte vt tēperet quosqz os sufficiēt humectet. Clysteria quoqz fiat que in capitulo de causone docuimus. Si mā est in ore stōchi vomit⁹ pro uocet cū decoctione attritūz seminis rassani aut cū syrupo acetoso. Qd si nō sustinent vomitū: purgent cū decoctione violaz prunoz tamarindoz addita cassia fistula. Si nō cū decoctioe mirabolanoz et infusione reubarbari. Sometēt aut manus et pedes cū aqua vbi cocta sit malua: atriplex: viole rose et papauer. Et si mā est in epate: et vrina sit spissa: si mōe de vena basilica: maxie si sanguis abūdet: et fac minutionē post duas vel tres accessiones. Her quoqz artificialr sit frigidus: et epar epiblime si in eo est mā multū calida. fiat cataplasma de sandalis albis et rubeis cū oleo violarū et rosis et spodio. Cōtingit qñqz vt nimio vomitu ac vētris solutiōe molestent. Ad vomitū itaqz cōpescēdū spōgla in aceto infusa bulliēte: et cū puluere masticias stomacho apponat. Ad fluxū vētris cōprimēdū fiat somētū de plātagie: mirtha: corrigio la ros. in aq pluuiali. Utatur coctanis coctis. Facta purgatione si dolor capitis pfeuerat: deē rubea in sero cū aq tepida. ¶ In tertiana notha eisde fere caris vi debem⁹: nisi qz min⁹ frigida sunt dāda. Qñqz admiscēda sunt calidatqz in dieb⁹ getis vtant vno aq mltā diluto. Pullis onis forbilib⁹: pedib⁹ poroz et siliib⁹ vtant. pitana in q bulliēt carice: rue passib⁹: spulgiū. Ad materief incisionē et distonēz syru. aceto. et orizacchara: et oxymel. Ad purgationē aut eisde decoctionib⁹ vtuntur: ad dim⁹ polyodiū se. anisi maratri. purgam⁹ cū trisera faraceni: ca biddicta pigra. S. reubarbaro. post purgationē nō solū rubea: et triserā magnā: aut aurcā: aut metridatū admixtramus. Et nūc aliqua ponenda sunt remedia magis specialia:

Quedā sunt naturalr sicca: substantia et humiditudo eductio.

Cholera rubea et duplex.

Syrupus gularis ana pu

Syrupus Ambro

Emplastrum

Emperi

Solutio

Expectoratio

Remedia nota et excholera et citri regnat

Solutio

Expectoratio

Trochiscus

Syrupus polii. Syrupus gularis

Solutio

Cura non nocet

Expectoratio

Expectoratio

Expectoratio

Syrup⁹ ma-
gistralis iter-
mana pura.

specialia: ad in cura tertianæ vere q̃ nothe. ¶ Syrup^m ma
giltralis in tertiana vera. ℞. floz boraginis buglosse rof.
alii. ʒ. vi. viol. lactuce papa. albi endinice. scarik. añ. ʒ. ii. j.
se. endinice lactuce. añ. ʒ. v. se. q̃ uoz fri. añ. ʒ. i. decoquant
de qua decoctione. ℞. lib. j. volucris. ʒ. iij. acetii. ʒ. ij. vini gra
natoꝝ. ʒ. j. fiat syrupus. q̃ si falleris facere longus dabis
de eo. ʒ. iij. loco digestui. Si brevis fuerit siue debite co
ctio. ʒ. iij. cū aq̃ endinice. ʒ. iij. Uel. ℞. syr^m acetosi si simpl.
ʒ. iij. orx cacbarie. ʒ. c. aq̃ endinice ʒ. iij. acetii. ʒ. iij. R. de pulv.

.i. .oxy facceba.3.5. .aq enduie.3. .y. aceti.3. .i. fic de alys.
 ¶ Syrup^{us} sancti Ambrosii facies dande mirabil^{is} f^{aci}
 tim extinguit. Itē. mily excozicati quāritate cōniente:
 2 fac eu decoqui vqz ad elus aptura. ¶ Deinde. Itē.3. v.
 vel circa ei^{us} bzody ebullienti^{is} 2 infunde vini albi odorif^{er}
 it.3. y. 2 fic calidi d^o patiēti^{is} bñ euz tuz coopias. fudabit
 mirabil^{is}. creab^{is} f^{aci} ¶ Mediolin^{is} faga obug. eo mūm

Emplastrū factū ex fuligine sale apio aqūico sup vo/
las manuū ⁊ plātas pedū posītū añ accessionē p tres ho/

ras tollit illā. ¶ Tres dē q. 3. j. rad gēfane bibita cū vino
an poxismū tollit illū: filr succus piconis. ¶ Ista tñ sant
empica: qñ? nō ē gēntio scriesed a Nicolò scripta iuveni:

pure ⁊ melle ⁊ ex illis aggrega: vt ⁊bi grā magrālī. ℞.
 floz violaz: bozarginis: buglossē rosaz ⁊ rub. endiue scarlo
 le lactue. aii. ℥.j. sc. frigidop. maiorz scolopēdie succo
 bozarginis succi pomoz redolētū acetosof. aii. ʒ. iij. succi
 fumiterre. ʒ. ij. s. bulliat in lib. vj. aque ad cōsumptionem
 tertie partis: cum lib. ij. sacchari fiat syrupus cū ʒ. iij. acetū
 squillitici ⁊ clarificetur ⁊ detur de eo plus vī minus. ℥℥.
 ℞. ex cōpositis syrupus viol. ʒ. j. syrupi de fumo terre. ʒ.
 ʒ. aque buglossē. ʒ. ij. aque fumo terre. ʒ. j. misce. ¶ Ex solu
 tiōis. ℞. reubarbari electi. ʒ. j. s. spice grana. v. infunde in
 aqua lactis ⁊ modico vini albi: itaqz p bozas octo in infu
 sione: deinde exprime: cui expressiōi addat cassie vī mā
 ne. ʒ. j. extrahat cassia cū aq fumo terre bozarginis endiue
 aii. ¶ Confectiones ⁊ electuaria fabrica: vt ⁊bi grā. ℞.
 spēz eluary de gēmis. ʒ. j. triasandaloz vel diarodon. ʒ.
 ij. s. sacchari albi. ʒ. x. Qd si fuerit nō nālīs p admixtionem
 chole nigre ab extra venientis: sūt opare ex pte simpli
 ciū. vt ⁊bi grā. ℞. mellisē scolopendrie endiue scarlo
 floz bozarginis: buglossē: violaz. aii. ℥.j. radicū feniculi
 petrosilini. aii. ʒ. j. squiritice rosarū passulaz. aii. ʒ. j. fiat
 de coctis: cum lib. ij. decoctionis ponant. ʒ. iij. sacchari. ʒ. ʒ.
 ij. acetū ⁊ fiat syrupus longus aut brevis: vt dictū est. ℞.
 ℞. syrupi violati acetosaf. ʒ. j. de fumo terre. ʒ. ʒ. aquarū
 scolopendrie buglossē. aii. ʒ. j. s. ¶ De solutiō. ℞. cassie
 aut māne. ʒ. j. olase. ʒ. ʒ. vel electuarij hamecb. ʒ. j. s. cum
 aqua conuenientibus ⁊ da vt supra.

Ampbemerini febris cognitio a nostris quotidiana ap-
pellatur. **Caput.** **III.**

¶ Ex traditione grecorum & latinorum.

Ampbemerinus febris vocatur
est: q̄ diei no
ctisq; spatia aliq̄ obtineat. in naturis magis
pituitosis residet: et biberno ipse: in statibus
humidioribz: et frigidioribz: senefq; et pueros
magis infestat ppter edacitates: et p̄cipue in humidis fri
gidisq; locis degentibus: et vitis segnis cū saturitate: et ma
gis cū in cibis p̄nue sefe lauerint: ac multo magis cū ipsa
cibaria nā suapte sunt magis pituitosa: et manifeste inordinā
ta. Et ibis igit nō cū rigore statim p̄mo die inuadit: sed
frigiditate circūcepti magis difficilē calozē hñt. In pulsi
bus aut manifesta inordinatio: et inēstius p̄sident in paro
xismi inuasiōe: p̄sertim motus cūctitudo: et ipsis non est
vehēmētia: neq; languētes hec exurit febris: neq; in den
sum cogit respirare: neq; sufficit: seu frigus exgrere. Cle
rum b̄ febris neutiq; s̄tūlose sunt: s̄ vomētibus pitui
tose: et quēciq; per vētrē ipsas s̄ferre exinantū frigidio
raz: et pallidiora sunt crudiora: et magis aquosa sere sefe p̄e
runt p̄mis dieb̄: b̄ neutiq; sudat: neq; ad p̄fectā et constā
gratione imunitatē pueniūt: eoꝝ color albus: vīne albe
et tennes p̄mis c̄mīgunt dieb̄: post tum crasse: tum turbi
de: is humor quotidie paroxysmū fuscitat. Et quiescit autē
a p̄flagratione imunis p̄petuo hōis decē et octo: nec multo
tsecus: et perinde ampbemerinus est vocitatus: q̄ diei no
ctisq; spatia aliq̄ obtineat. Curātes ampbemerinum oxy
melle vtuntur post p̄mos dies: et qui possunt bene vīnas
aduertere: et vniuersa vīcis spēs s̄t fecabilior. p̄tendū
autē est vētrē circa vīgozē p̄cipue ozi vētris canēdus: deide
euomēdū a cibis et radīcaulis: et p̄kūta exbauriētibz vtēdū
admiriculis. Cetera h̄o vīcus sunt ad cōes reuēciēda intē
tiones victu: vt vtamur tenuiāt: et medicamētibz secātibz.

Et traditione venozum et arabum.

Quia febris flegmatica de mā nascitur frigida ⁊ humida. Naz flegma nālter est frigidū ⁊ humidū: necesse est vt hec febris curet cū reb⁹ grossior hūior attenuatius. Sed nū qz flla diuerso mō est: qz qdā spēs flatis est

Solution.

De tertia q̄
fit per admī-
xionē choſe
nigre ab exve-
nientia.

Maac filius
Salomonis
lib. 5. februarii
de cura quo
tidiane,

De cura q
nidiane fel

**Enicēna fen
p^a q^urticāno,
nia de febre
Regnatica.**

Raf. 10. ad
Almanfo: 13
cap. 7.

Cōstātin' lib.
S. pāthegni d
significatione
putredinis fe
brium.

¶ Ex traditione auctorum recentium.

Digestina
serie Flare

Syrup[®] n
tralis in
quotidian

Solutum
modicum

Confetti
arbitr.

Confec
ularis

Public Lectures

Procid-

De cura quo-
tidiane febriu

nō ppter sui naturā: sed ppter calozē quem ab igne susci-
pit. ¶ Veniendo igit ad curā si flegma intelligit eē frigi-
dus ⁊ grossus: medicef cū calā ⁊ humectatina medicina.
Sicō flegma fuerit calidius ⁊ lenius: curetur in initio cū
extenuatius ⁊ refrigeratius. Febre aut mitigari incipit:
tepatisens curef cum re extenuatua: ⁊ nō calefactua: aut
aliquātū calozis actina: qz si data fuerint refrigeratua ca-
loze febzis decrefcēte timemus ne materia induref ⁊ in-
grosfē. flegma enim lz calefiat accidētaliter: naturalr ta-
men recipit cito frigiditatē ⁊ humiditatem. Itē si calidas
medicinas affuefaciamus: augmentatur materia plus q̄
fuerat prius: qz si calozē consumat frigidū suscipit: quāto
magis est paratū ad suscipiēdum calozē cum accidentālī
sit calidus. proinde necesse est vt sit medicina mediocris
idēst attenuans sine caloze: aut cum modico caloze: ⁊ hoc
fiat ab initio: vsqz duz materia fuerit digesta. Lūqz signū
coctionis in yzina alij sue locis apparuerit: festinari opor-
ter ad expellendum materiā extrinsecus: hoc enim si ne-
glexerit: timendū est ne materia ingrosfē ⁊ induref: quia
sicca est eius natura. Signū etiā coctionis si nō apparue-
rit in yzina: quēdam modum si cruda appareat: alia signa
monstrent morā eē materia: mēne credatur yzine. possi-
bile enim est vt cruditas yzine fiat ex cibi ⁊ potus inordi-
natione: ynde nec uiam actionē dimittas ppter yzinam:
sed purga materiā cum ventris solutione post digestionē
fm q̄ ops. ¶ Ex cōpositis vsualibus in febre flegmatica
ex flegmate dulci. R. syrapi acetosi simplicis. 3. j. s. aque
fluatilis coctę. 3. iij. sacchari. 3. j. s. Trāseo ad fortius: da oxy-
mellis. 3. j. aque feniculi. 3. iij. Item vltērius ad fortius: da
acetosi de quibz radicibus cū aqua feniculi vt dosatū est.
Et ad fortius: da syrupum acerosum de quinqz radicibz
vel syrupū de bigatis cū aqua eupatory: ⁊ cū aqua absin-
thy ⁊ bulbz ita q̄ semper a debili ad fortius: sic pedas dā
do ipsa digestiua de quinqz vel sex diebz in sex oies: ⁊ ali-
quādo intercipie tēpus vt nā quiescat a grauamine medi-
caminū ⁊ vt videat qd operabit natura nō impedita ab
ipsis medicinis. ¶ Si cupis digestiuiū magistrale fac sic.
R. eupatory absinthij bedeguar. aij. 3. j. radicis feniculi
apij liquiritie passularū. aij. 3. s. rosarii ameos. aij. 3. iij. se-
minis endiuie feniculi. aij. 3. iij. bulliant in libris quatuor
aque vsqz ad cōsumptionē medietatis: ⁊ cū libra vna mel-
lis dispumati fiat syrupus: ⁊ maxime in hieme: estate fac
cum saccharo albo. Et hic attēde qd ipsum est forte ⁊ cōue-
niens in fine. ¶ Materia digesta. R. agaricū turbit. aij.
3. j. spice salis gēme. aij. grana. iij. cinibris. 3. s. infun-
dantur in aqua mellis: deinde sufficiēter exprimantur: in
qua aqua dissolue cassia: aut māne. 3. j. ¶ Ordinatur cōfe-
ctio de turbit hoc modo in casu cōmendata. R. cinibris.
ris. 3. iij. galange piperis logi. aij. 3. iij. macis croci. aij. 3.
5. turbit gumosi ⁊ electi. 3. xij. sacchari albi simi lib. j. ⁊ cū
aqua absinthij: ⁊ paucō vino cydonioz fiat cōfectio soli-
da: de qua capiat morzellū: dosis. 3. iij. ¶ Ex cōfectioni-
bus conueniunt. R. speciez aromatici rosati. 3. j. diarodon
abbatis. 3. s. gēmaruz electuary de gēmis. 3. iij. sacchari al-
bissimi. 3. v. fiat cōfectio solida cū aqua absinthij: de qua
capiat morzellum vnū per horā ante pastū mane ⁊ sero.
¶ Electuariū ordina sic. R. sacchari boraginati: buglosfā-
ti: violati. aij. 3. iij. pulueris anthos. 3. j. specierū aromatici
rosati. 3. j. s. diarodon. 3. j. specierū electuary de gēmis. 3. s.
cōfice ⁊ deaurat: de quo dabis vt de cōfectione dictuz est.
¶ Ex trociscis. R. specierū diarodon cinnamomi electi
aij. 3. iij. incorporēt cū succo eupatory: ⁊ ga puluerificati
non sunt in yzina: eos in forma pillulaz: ⁊ ex eisde potes
cū saccharo pfectionē facere. Laudant etiā trocisci de ro-
sis: qm sunt stomachi cōfortatiui. ¶ Ad extra stomachū

inunge: vt. R. olei masticis. 3. j. nardini sue de spica. 3. s.
de absinthio. 3. j. pulueris gariofiloz. 3. s. ligni aloes. 3. iij.
coralloz rubeoz. 3. j. coralandroz preparatoz. 3. s. pulue-
ris rosarii. 3. j. acetū nigri parū: ⁊ cum cera fac vnguentū.
¶ Ex expertis puluis vnus folij pentafilon cū vno gra-
no piperis: cum vino potant datū ante accessionem per
boram: qd tēpus semper intellige de similibus datis. Sy-
naps tritum cum hydromelle datum quotidianaz tollit:
materiā in fumū cōuertēdo. Idē operat tyriaca cū aqua
calida exhibita ante boram accessionis per boras duas: ⁊
hoc de quarto in quartū precedentibus euacuationibus.
¶ Alchif cōtra febrē de flegmate dulci vel nālī. R. succi
fumiterre. 3. j. agaricū. 3. s. succi feniculi. 3. j. deur ante acce-
siones per tres boras: ⁊ liberabit eger. Si aut fuerit quō-
tidiana piodica ex flegmate falso fac que sequunt. ¶ Ex
digestiuis magistralibz. R. endiuie scariole buglosfē. aij.
3. iij. radicū feniculi apij. aij. 3. s. florum buglosfē vio-
lidianā piodica ex flegmate falso fac que sequunt. ¶ Ex
violaz. 3. iij. anisi feniculi. aij. 3. iij. fiat decoctio in lib. iij.
aque vsqz ad cōsumptionem medietatis: deinde cū lib. j.
sacchari albi ⁊ media mellis fiat syrupus: de quo dabis. 3. j.
cum aque endiuie. 3. j. s. buglosfē. 3. j. ¶ Ex solutiuis. R.
violaz. 3. iij. passularum. 3. s. radicū feniculi. 3. iij. fiat ex
his decoctio cum aqua cū qua extrahē cassie. 3. s. olafini-
conis: vel electuary indi. 3. j. vel cum dicta decoctione da
diafiniconis. 3. iij. vel reubarbari aut turbit. 3. iij. gingi-
beris spice. aij. 3. s. ⁊ infunde reubarbarū in vino subtrili
per noctem cum ipsa spica: ⁊ cū decoctione precedentē ⁊
cassie. 3. j. ⁊ electuary de succo rosarii. 3. iij. da. ¶ Ex pfe-
ctionibus pueniunt manuscripti perlato cū modico san-
dalozum factum. Item. R. coralloz rubeoz. 3. j. cinnā-
momi. 3. iij. margaritarū. 3. s. sandaloz rubeoz. 3. j. li-
gni aloes macis. aij. 3. s. sacchari albi simi. 3. iij. fiat cōfe-
ctio in morzellis: cum aqua rosata: de qua accipiat vt in
precedēti rubrica: vel ex speciebz diarodon abbatis ⁊ ele-
ctuary de gēmis: aut aromatici rosati fiat pfectio. ¶ Ele-
ctuary fiat ex saccharo rosato violato buglosfāto. aij. 3. iij.
3. s. manuscripti perlato diarodon abbatis. aij. 3. s. specierū
electuary de gēmis. 3. s. deauratur. ¶ Ex trociscis qui ta-
men non sunt multum in vsu. R. trociscoz de eupatory:
trociscoz de spodio. aij. cōfice cum iulep viol: ⁊ da vt in
precedēti rubrica. ¶ De cura flegmaticę periodice ex
flegmate mucilaginoso ⁊ vitreo ⁊ aquoso. ¶ Ex compo-
sitis vsualibz digestiuis in tali febre. R. mellis rosati co-
lati. 3. j. syrapi acetosi simplicis. 3. s. aquarum feniculi bu-
glosfē. aij. 3. j. s. Et ex isto transeas ad fortius gradando vt
predicatum est. ¶ Magistrale. R. radicū sparagi brusci
feniculi. aij. 3. j. melisse buglosfē. aij. 3. iij. se. anisi feniculi.
aij. 3. j. ameos. 3. s. passularū. 3. iij. ⁊ cū quatuor lib. aque
fiat decoctio ad cōsumptiones medietatis: deinde cū lib.
j. mellis ⁊ 3. iij. acetū fiat syrupus in hieme: in estate cum
succharo: fac acetosius ⁊ minus vt videat: ⁊ valet iam
digesta materia. In principio fac cum minus apertius:
ynde vide pditiones digestiui in hac mā attendendas in
primis capitulis super⁹ adductis. ¶ Ex solutiuis babes
pillas ⁊ alia vt p te scire debes. ¶ Ex magistralibz. R. pul-
bierepigre. 3. iij. agaricū turbit. aij. 3. j. spice. 3. s. falis gēme
aij. gra. vj. informēt cū oxymelle: ⁊ hoc casu agaric⁹ est
medicina pprā. Et pfectiones pueniūt vt in flegmate dul-
ci dictuz est: que ad huc eleuabis in gradu calitatis magis
qm flegma vitreū est frigid⁹ dulci. ¶ De vnguentis vide
p teips. De cura flante piodice pmixte. Scōz cōpōnē bu-
mies cōpone simplicita. ¶ Un ex vsualibus digestiuis.
R. mell ros. colati. 3. j. syrapi acetosi simplicis. 3. s. aq suc-
carate. 3. j. aq feniculi. 3. iij. ¶ Ex solutiuis. R. cassie. 3. j. aur-

Emperica in
quotidiana fe-
bre.Alchif cōtra
quotidianaz.Amphimeri-
na ex flegma-
te falso.Solutiuis Re-
gnatio.Digestiua ma-
gistrales.Syrup⁹ magi-
strale in feb-
quotidiana.Solutiuis in
quotidiana.Confectio de
urbit.Confectio sin-
gularis.Dubitatio
tabilitas
pionis.Trociscis in
quotidiana.De cura quo-
tidiane ex fle-
gmate mucila-
ginoso: vit-
reū ⁊ aquo.Syrup⁹ magi-
strale.Cura febriu
periodice p-
mixte.

Solutiuis.

Tractatus eiusdem

Confectio.

bitb. 3. j. extrahat cū decoctione tamarindorū: capillorum veneris passularū ⁊ ligritie. Et cōfectionē ordina. R. cinnamomi. 3. ij. sandali rubei. 3. j. 5. margaritarū. 3. 5. gūcchari lib. j. fac cū aq̃ buglosse boraginis ⁊ feniculi. añ.

Digestium.

Electuariū ordina. R. gūcchari boraginis manuscribi stī perlati. añ. 3. ij. specierū electuarij de gēmis. 3. 5. corallorū rubeorū. 3. 5. syrūpi de citro quātū sufficit ⁊ deaura.

Pillule.

Ex trociscis ⁊ alijs ordina vt de flegmate salso. Digestium vsuale saltē in principio. R. oxymellis simplicis. 3. j. 5. mellis rosati colati. 3. 5. aque buglosse: aque feniculi: aque gūccharate. añ. 3. j.

Syrup⁹ ma-

gistratus.

Solutiū. R. pillulaz indaz 3. 5. pillulaz de turbit. 3. j. incorporēt cū oxymelle simplici ⁊ da vsqz ad. v. Transferas te deinde ad syrūpū fortiorē: ⁊ si vis magistralē. R. radicū quinqz. añ. 3. ij. capillorū veneris hyssopī. añ. 3. j. scolopendrie endiue cicoree buglosse. añ. 3. ij. fiat decoctio: ⁊ in fine adde epithimi. 3. ij. sed cola: deinde cū gūccharo syrūpū ⁊ aromatiza cū cinnamomo: ⁊ maxime estates hie me xō potes syrūpū cū melle facere.

Confectio.

Electuarij.

Solutiū magistrale. R. liquiritie passularū capillorū veneris polypodu thimi epithimi fiat decoctio: ⁊ cū aqua extrahant. 3. vj. cassie aut māne: quibus addas agarici. 3. j. turbit. 3. 5. gingeris. 3. 5. salis gēme grana. vj. Et cōfectionibus cōuenit. R. spēz diarodon abbatis. 3. j. specierū electuarij de gēmis. 3. ij. gūcchari. 3. j. fiat cū aqua feniculi buglosse. añ. Et Electuariū. vj. de gēmis. R. gūcchari buglosari boraginati. añ. 3. ij. spēz pfectionis de gēmis: vel diamusci vel aromatici rosati. 3. j. 5. diarodon abbatis. 3. 5. deaura.

De emiritheo.

Caput. V.

Curatio semit-

tertiane se-

bus que emi-

tripes dicit

Ex traditione grecorum ⁊ latinorum.

Ubi id genus tertiane est: qd̃ emiritheon medici appellant: magna cura opus est: ne id fallat. Habet enī (vt Celso placet) plerūqz frequentiores accessiones

decessionēqz: vt aliud morbi genus videri possit: porrigitqz febris inter horas vigintiquatuor ⁊ triginta: vt qd̃ idē est: nō idē eē videat. Febris hec mixta est tabida: putridaqz pluita cū amara bili tabida cōposita ex vtrūqz Amphemerino quidē cū frigiditate ingreditent: tertiana xō cū rigore mixta ex vtraqz horrozē incurrit: rigore quidē minus aliquatenus hīte. Malus autē circū ingruētē frigore: quibus mixtis nihil est extremum maximūqz. Eius autē ortus modus est duplex: vel conueniētibus duobus in vnum paroxysmū statim a principio mixtis inuicē ambobus vel singulis per se. Cum igit tertiana dominat̃ horridior est febris: tamen si rigoris significationē admittit: statim autē hec calidior: ⁊ bilis vomitus: vel separatione leuaf. At pituita affluētē dñat̃ extremis frigiditas. Exigui autē horrores: neqz stibundi sunt: neqz estuosi. cum autē magnitudine pares exiterint: cum deficiat tertiana ⁊ p̃tinua amphemerina: inualso paroxysmi cū horrore efficiē. Luz xō pluitē tēpus imperiū exhibet: sytole fiunt: ⁊ horrores. Cū bilis dñatur cōglobatim concalescant: atqz is est sincerus emiritheus ex imbecilli tēperamēto duarū factus febriz: tertiana deficiēt: ⁊ amphemerina cōtinua: at nō integer emiritheus vel biliosus humorē multū possidet: vel pituitosum. Ex ambobus itaqz iam dictis humoribus cū febris emiritheus p̃stet mixtā caliditatem habeat opus est: proinde cura erit cōposita ex iam dicta tertiana ⁊ amphemerino.

Ex traditione penorum ⁊ arabum.

Emiritheus nascit̃ de materia cholera extra vasa existēt: ⁊ flegmatica intra vasa: que vtraqz in qualitate est equalis: vnde Hippocrates in p̃mo libro epi-

dimie. Emiritheus scipit nō dimittit: qd̃ bene dixit: quia vna suaz materie est intra vasa. Materia enim cū fuerit intra vasa: nō quiescit patiē: qz nō habet interpolatio-

ne: quāuis fuerint interpolate nāliter: ⁊ hec febris de duabus nascit̃ extraneis materijs: scilz flegmate ⁊ cholera: sit in die tertiane accūsis significatio cōmixta: ⁊ molestatio febris valida: qz molestatio est de duabus febriz dñjs.

In die aut amphemerini signa simplicia apparēt ⁊ molestatio febris mollior ⁊ lenior: qz vnius febris est. Auicēna. Emiritheus est febris cōposita cū duabus febriz: quarū vna est tertiana: ⁊ altera est flegmatica: ⁊ fit in die vno paroxysmus tertiane ⁊ quotidiane simul: aut fm semitam coalternationis: aut cōstatis aut introitus: ⁊ prima est difficilior ad cognoscendū: deinde secūda. Et fortasse exēditur emiritheus lōgo tēpore: scz vsqz ad septē menses ⁊ supra. Et qñqz est de febriz magis interficientibz: quonias perducit ad eibicā ⁊ egritudines chronicas difficiles. Et ex hac que est emiritheus corpus nō mundificatur integre. Absinthium lūat ad rectificandū materiā ⁊ maturandū ipsam ⁊ succurrendū nocuentis ei post septem ⁊ apparitionem digestionis: cum festinat̃ cur eo mouet humores: ⁊ nō euacuat eos. Cum sumit̃ scilicet ante facit accidere angustia ⁊ tristitia ⁊ nauisqz: deinde reuertit̃ super eos cum sua caliditate: ⁊ exicat eos: cum sua stipticitate facit eos pigros. Ponit hic Auicēna de eo qui contradixit Galeno: qz Galenus dabat in cura emirithei aquā ordeī cū pipere ⁊ reprehēdit euz. Serapio. Emiritheus est trium specierū. Qd̃ est: qz aut vincit sup eam cholera citrina pura: aut flegma: aut sunt cū equalitate. Et hec quidem febris est in die prima vebemens: ⁊ in secūda est geta. Et causa in illo est: qz sunt in die p̃mo due febres: scilz illa que est ex cholera citrina: illa que est ex flegmate: ⁊ in secūda illa que fit ex flegmate trī. Et curatio huius febris est fm quantitatem humoris vincētis in ea. Quod si vincant duo humores facientes eum: simul cum equalitate.

Ex traditione recentium auctorum.

Emiritheus omnis fit ex cholera putrefacta intra: vel extra: vel ex alio humore vt ex flegmate vel melācho-

lia. Sūt autē emirithei tres: minor: medius: maior. Minor fit ex cholera putrefacta intus: cum flegmate extra. Medius ex flegmate intus ⁊ cholera extra. Maior de cholera intra ⁊ melancholia extra. In omni nāqz emiritheo ille humor putrefit extra vasa: qui est materia illi interpolata: cui p̃iungit̃. Inde est qz in minori emiritheo qui quotidiane assimilaf: flegma putrefit extra vñ quoti-

die fit paroxysmus ⁊ cum typo. In medio qui assimilatur tertiane: putrefit cholera extra. In maiori qui quartane coniungit̃: putrefit melancholia extra. Qd̃ si quidaz nos reprehenderint ⁊ dicant. Si emiritheus est de duabz cōposita febriz: idest amphimerino ⁊ tertiana: ⁊ amphimerinus palaz in ea apparet: clusqz significationes apparet: quare accepit nomen a tertiana: ⁊ non ab amphimerino. Respondeo: qz amphimerinus aperte apparet semit: non est sibi necessitas vt ei nomen impendatur. Sed tertiana quia est omnino occulta si nomine careret: ipsa omnimodo negaretur. Sed si iterum dixerint quomodo possumus cognoscere tertianā mām vtrū sit extra vasa: ⁊ amphimerinū intra vasa. Dicim⁹: qz si frigiditas: que solita erat in amphimerino venire nō appēt: rigor tertiane apparet: intelligit̃ mām amphimerini intra vasa. Preterea cū hec febris quotidie accidat: cognoscim⁹ eā flegmaticam habere materiam: que frigore caret: ⁊ rigore habet noscimus ei cholericam materiam esse cōmixtam. Emi-

Isaac lib. 5°
febriz de emi-
tripso.

Emiritheus nascit̃ de materia cholera extra vasa existēt: ⁊ flegmatica intra vasa: que vtraqz in qualitate est equalis: vnde Hippocrates in p̃mo libro epi-

Emi-
tripe
prima
cancro

Ser-
apio

Et dicit
trac de
ra p̃omi

tribus q de cholericā mā 2 flegmatica est: necesse est vt sit curatio eius mediocrius inter rem calefactiua 2 refrigera-
tiua. Et quia omnis cōmixtio aut est in potestate: aut in actu: equis: aut vna est fortior altera: opz viraqz hui⁹ emi-
tritbei mā aut sit equalis: aut inequalis. Si sit equalis: vera emi-
tritbei curatio sit cū rebus attenuantib⁹ 2 dissolu-
uentibus nullum calorem aut frigiditatem facientibus: si-
cut lupulo: maratri succo: māna: viol. gūcbaro: ptisano cū
oxy-melle. Qd si cholera fuerit maior sit facili⁹ 2 leuior:
quā curare decet cū rebus mundificantiis 2 modicis re-
frigerantiis: sicut enditica: maratro: viol. gūcbaro: manna
punis: ptisano cum oxy-gaccara. Si aut flegma videat⁹ do-
minari: sit emi-
tritbeus molestior: tūc medicinet⁹ cū mun-
dificantiis 2 dissolu-
entibus 2 aliquantulus calefactiuis: quē
admodū mellisratū cū aqua calida: syrupo absinthij pti-
sano: in quo cocta fuerint radices apy: maratri: anethi ca-
lamenti. Oxy-mel accipiat 2 troscicos de ros. 2 troscicos
de verbis omnia cū succo maratri 2 oxy-melle sumat: vel
rosa cū masticaniso maratro 2 aqua calida. Si videris
materiā attenuari 2 moveri vt egrediat⁹ 2 signū coctionis
in vna apparuerit: dabis pbarmacā suauiter solutionez
facientē. Et bonū est si post cibū vomitus puocet⁹ 2 plu-
retica tribuant⁹: sicut troscici de absinthio: 2 de locca cum
succo maratri enditue 2 apy. Ex solutiis cōueniūt tales
pillule. R. bierepigre calamētū. aī. 3. v. anisi: maratri: apy
aī. 3. iij. succi cupatorij: succi absinthij. aī. 3. iij. tempera cū
succo sumiterre 2 fac pillulas: vā potū. 3. iij. cū aqua cali-
da. (Alie ad idē valētes. R. calamētū. 3. iij. bierepigre. 3.
v. apy anisi maratri. aī. 3. iij. fac puluerē: tēpera cū succo
apy: vā. 3. iij. cū tepida aq. Terate⁹ seu maior emi-
tritbe⁹ de cibino nascit⁹ mellico. Cui⁹ mā ē aut putrefacta: aut nō
putrefacta. Nō putrefacta aut est i toto corpore: aut in vno
mēbro. Si fuerit in toto corpore: nigrā generat ictericiā:
que fit ex defecatione splenis sanguinis fecem ab epate tra-
here nequeuntis. Qd si fuerit in vno mēbro: generat apo-
stema durum quod vocatur scilrosis. Si fuerit putrefacta:
stema durum quod vocatur scilrosis. Si fuerit in vno mēbro:
aut est in toto corpore: aut in vno mēbro. Si fuerit in
vno mēbro: facit cancerum mēbra corrodens. Si est
in toto corpore: aut est intra vasa: aut extra. Si est intrin-
secus: facit quartanam sine rigore: nec interpolatur. Si
fuerit extrinsecus: est cum interpolatione: 2 facit quartanā
febrem: de qua dicitur loco suo.

Caput. VI.

De quartane integre cognitione.

Ex traditione grecorum 2 latinorum.

Quartana febris longe diuturnior ter-
tiana est: tum quia minus bi-
lis habet estū offerētis: tum quia corpus ampl⁹
refrigescit: qd ab atra bile idē superātis mate-
rie pficiat⁹: ac difficulter euellit⁹. Nam cū ea
inter oēs corporis humores lētissima 2 glutinosissima sit:
diuturniores sedes cōstituit. Qd aut febres quartane atre-
bilis participes sint: hac re tibi patebit: qd hoies autūnali
potissimū tēpore 2 in etate viginquinqz annoz vsqz ad
quadragēsimūquintū annū: que ex omnibus etatib⁹ ma-
xime atra bile detinet⁹: corripunt quartanis: quibus autū-
nus inter alia omnia anni tēpora expositissim⁹ est. Quis
igit vltra citraue id tēpus: ac eam etatē quartana accessit
rit: pro cōperto habere debes hanc febrem minime diutur-
nam fore: nisi quid aliud hominī officiat. Dec aut febribus
vix plurimū nō statim a primo cū rigore innadit⁹: sed qñqz
ex alijs ex hoc lapsus est ab errantibus: 2 que sine ordine
dicunt⁹: in hac pcedēt aut gignit⁹ rigore: sensus aut languē-
tibus non est cōpūcta 2 vellelicata cute: sicut fit in tertianis:
sed refrigeratis: 2 vehemētē perturbatis ad ossa vsqz: ita
nāqz audias: qui ab ea teneant⁹ febri dicere: vt ossa quatē

2 caro tota videat⁹: pulsus autē exigui 2 hebetes: 2 tardi:
rari in significationū sunt primordij: vt in nulla alia affe-
ctione: accessū nāqz quartane ligata tibi videbit⁹ arteria: 2
interi⁹ rari 2 impediri: quo minus expurgat⁹ quare tamen si
iuuentis fuerit egrotus senectutis extreme: motū in imita-
tur arteria. Nam si species egrotantis nālem pulsū: vel
in altero morbo in pncipio paroxysmi aliud non expecta-
bis: quo affirmes quartanā esse: que in primū innasit fe-
bri: nō antea nāqz visa pulsus mutatio apparebit in ra-
ritatem: 2 tarditatē. Urina aut bis in principio quides al-
ba: ac tenuis: 2 aquosa: vtpote penetrans p materiē crassi-
tudinem: pcedere aut morbo iuxta pporionē colora: 2
efficit⁹: hypostasimqz crassam habet: sudorūqz consequit⁹
multitudo iuxta vigoris accessū ipsius paroxysmi. (Ex
psueudine quartana febricitantib⁹ pfero inquit Archige-
nes 2 bituminis: 2 trifolij quantū sit ozagma semis in cya-
tis quatuor melliteratim: quodā modo: ipsos etiā iuuat
iudicij bitumen potū lene cum vino mixtum quāitate
ozagme: medicamine minime molesto: quo aqua inter-
cus lauat⁹. hedere corimbite folia qñqz cū myrra troglo-
dytica fabe magnitudine dissoluta in acetabulo m. llicra-
ti dulcioris dant⁹: 2 castoreū potū rigores mitigat⁹: 2 mor-
bosum carnis assimulat⁹ cōcoctionibus que in venis opi-
tular⁹: segnesqz mor⁹ dimouet. (Alexandri remediū tale
est. Seruatiū scorturū: sine sorptoidis herbe mirifice
pdest. Facit ptemodū ad oēs porta ante febribus significa-
tionem. Iuuat nō solū rēne nālī: sed etiā per vētrē: per
vomitū educēdo materiā. Seruit etiā si quis a mēto bird
pillos subtrahat⁹: eis languentiē vinciat: miro modo cura-
tūm fit. (Aliud quo se vsus ait Aetius ipsi⁹ Aesclepiadis
sommū facies. Piperis longi myrra trogodytica: succi pa-
paueris: castorei eque ex omnibus copinget⁹: 2 vitur pze-
bens obolū: vel cimidū cū melle hōis duab⁹ ante signi-
ficationē. (Ex Russo que primordij a splene capiunt
quartane febres sūt lōgiores: colore aut dignoscunt⁹: atqz
in cōcoctionibus: qñqz non facile alijs deiciat⁹: splenisqz
tumore: ex qz sinistra magis indicat⁹: piculūqz est ne plu-
turnitate homo in aqua inter autem incidat. Cū aut ex le-
coris inflammatione est rinitatio: vel dolor in dextro latere:
suntqz albi coloris 2 aquosi toto corpore languētes: 2 vli-
ne: que sandarache facies habet⁹: subuisse: cūqz succedū-
tur tumor succedit dextri hypochondrij: he sunt molestio-
res splenis: 2 succumbunt⁹: infeste terminate magis pe-
riculosos morbos a qua inter cute incidunt.

Ex traditione penorum 2 arabum.

Febris quartana de putrida cholera ni-
gra nascitur: que si sit intra vasa:
generat sine rigore quartana: que vocat⁹ con-
tinua. Si extra vasa generat interpolata. Ue-
ra aut quartana. xxiij. hōis tenet⁹: 2 intermit-
tit. xlvij. Quedā quartana de pura nascit⁹ cholera nigra:
que frigida est 2 sicca. Et iterū alia est de cholera nigra:
que de incēssionib⁹ 2 alioz humorū: sicut sang. 2 cholere
rub. 2 flegmatis: opz hō suis ppteratibus vñquāqz di-
scernit⁹: vt medicina sua singulis ordinetur. (Auscena. Et
plurimū quidē quartana accidit in succellione febriū pti-
tridarū ppter diuersitatē humorū ex quib⁹ gñat⁹. Et plu-
rimū quartane est periodica 2 minorat⁹ casus quartane
insepabilis. Et saluio: quartana est illa que nō accidit ab
apate aut alijs: cū qua nō est apā splenis: nā hoc multo-
tiens oucit ad hydropisim 2 perniciem. Et quartana que
salua est: liberat ab egritudinibus malis melācholiciis: si-
cut epilepsia: melācholiciā: in eo est securitas a spasmis:
quā est humor siccat⁹: 2 est fm plimum egritudinis salua. Et
si nō accidit in ea error: nō addit supra annū: 2 qñqz per-

Ex Archige-
ne remedij.Quartana ex
alexandro sim-
plex medica-
men.Quartana
ex Aesclepi-
ade 2 Aetio
medicamen.

Ex Russo.

Quartana
2. viciat. c. 5.Auscena sen-
p⁹ quartā ca-
nonis.Ex Hippo-
crate de natu-
ra hominis.

Tractatus eiusdem

durat. xij. annis: et qđ est infra eos. Et que ex ea longa est: perducit ad hydropisim: et autūnus est inimicus quarta- ne. Et sudor in quartana est plurimus per cōparationez ad flegmaticā: et non per cōparationē ad alias febres. Et necesse est vt pbeatur in die paroxysmi a comestione: et precipiat ieiunū: et pbeatur ab aqua frigida illa die. Est enim necessarii reliqs dieb⁹ vt carne. Et scias qđ aq casel est bonū vehiculū ei qđ administrat de virtutibus medi- cinarū: et fortasse cōfert administratio ei⁹ solius qñ est ca- liditas violēta. Si melācholia fuerit iuuabit cū floborbo- mia ex basilica: et hoc genus velociter recipit curationez. Si dederis in potu ante digestionē tyriacā: et similia cō- pones quartanā cū quartana: et fortasse attrabes egritudi- nes alias et pprie in hieme. Inquit Galenus sanant genē plurimā a qrtana ita: dedi ei in potu post digestionē solu- tiū: deinde eis dedi in potu succū absinthij: et deinde tyria- cam. ¶ Isaac. Quartana cū interpolatione intelligit tri- bus modis scz de re nālī: nō nālī: et cōtra naturā. De re na- turali sic cognoscit: qđ plurime accidit: gbus frigida et sic- ca dñatur cōplexio: cuius etas est senectus a. xxxvj. vsqz ad. xl. annos: maxime si fuerint calidi et sicci: vene eorum anguste et occulte: et aliqui sit calidas et siccas būtib⁹ cōple- xiones et quoz cōplexiones cale fuerint et sicce accitāl: qđ grossi cibim si fuerint in corpore calō et sicco clausi: si morant illi vincunt ex corporis calore: corūqz humiditas desiccā: et mutat in cholera nigrā. De re non nālī sic cognoscit. nascit enim teporib⁹ frigidis et siccis: eis qui frigida et sicca fuerint regione et aere simili mō exite. De re extra nāz sic cognoscit: qđ hec febzis cū incipit: magn⁹ patiens euertit dolor: et ossiū fractura: qđ frigiditas et grossi- ties mēc currit ad mēbra sensibilia aggrauas multū mē- bra frāgit: et sup ea lōgo morat tpe ppter suā grossitiē nō cito vit: que cū incipit vriminū facit calidū. Sed di- sturbat corpus ppter mām nature laborē facit: et aliqui mā nature dñante gescit infirmus: et aliqui morib⁹ prestat nature nocumētum: vñ patiens molestā. Et sicut tertiana pprie facit dolorē capitis: et amphimerin⁹ dolorē stōchi: sic et quartanā pprie dolor et duritia splenis psequit pro- prie. ¶ Serapio. Scias qđ febzis melācholica cognoscit ex reb⁹ extra nām fm hūc modū. Qđ est qđ pcedit eam aduent⁹ febziū erraticarū fm plurimū: qñ humor facies eā nō est nisi ex adustione humorū alioz. Et fortasse inci- pit cū ledit splen et non attrahit sicut opz: remanet cholā nigra et quādo multiplicatio fit ex comestionibus que ge- nerant cholera nigram: donec generet nigra cholera su per illud qđ possibile est splen mundificare.

¶ Ex traditione auctorum recentium.

Quartana febris fit de melācholia dura et grossa respectu alioz humo- rum: ideo opz medicum in ipsa inuestigare et cō- siderare quatuor res: et ipsas puidere. Quarum vna est: vt in initio nō det rē multū calidā: ne calefiat mā et due febres generent: vna acuta et cōtinua: alia interpo- lata: quib⁹ virtus patiens deficiat: et ipse patiens subeat pe- riculū. nā enim nō est tāte virtutis: vt possit morbi acumen eiusqz plixitate tolerare. Scđane cōsumat ac debile fa- ciat corp⁹: cū diēta subtili et nimia abstinentia. Nam aliqui subtilis diēta ducit patientē ad etbicā et ptisim. Tertia ne det refrigeratiua: ne congeletur mā et coagulet vñ indure- tur et moret ad digerendū et ad dissoluendū: fiatqz cā pli- xi morbi: et eius pueritatis. Quarta ne cōfundat corpus cū pbarmacia: et maxime in initio morbi pñsqz mā mor- bi digerāt: et sit obediēs actioni nāe. Sed opz medicū ha- bere studiū in sua actione: vt donet rē maturatē: digerē- tem: et cito eycientē: et ingeniet purgare mām cū leui vo-

mitu. Studeat etiā in regimine et pfortatiōe epatis et sple- nis: qđ epas gñat sanguinē: et splen mūdificat cū. Qđ si de- fecerit cūqz nō purificauerit: permanet cōmixtus cū pu- tridis humorib⁹ vñ putrefit ipse et incēdit. Splen aut ga- trahit fecē et sanguinis turbiditatē: si defecerit: permanet fex in sanguine et corūpū: vñ idē sanguis putrefit et incē- ditur hac de cā. Quidāz dant post tres euones vñū deco- ctionis mēthe: mēbastrū cū pmixtiōe. 3. j. vel. ij. tyriace: et 3. iij. aque vite: et hoc per mediā horā ante accessionem: et vinū sit calidū: et bene cooperiūt eos: et sic faciunt ter vel quater: vt vider eis expedire: et sic eos liberāt vt affirmāt. Quidā idē operant cū aqua vite et puluere gariosiloz. Quidā dant vinū purū aromaticū cū puluere gētiāne ca- lidū et est secretū. Itēz sc. lpericonis cū vino datū quarta- nam soluit. Et tu scis ex ppositis supra qđ talia debent dari ante accessionē per vñā horā vel circa. Quidāz pducit quartanarios oēs curabat cū hac recepta. R. floz bozagi- nis violaz. aij. 3. j. sene thimi epibimi. aij. 3. j. mirabola- noz citrinoz reubarbari electi. aij. 3. j. coquant coquant vsqz ad quartā. j. et post colent: et iterū coquant oia: et redi- gant ad. 3. ij. in fine decoctionis reubarbarz ponat iacuat cū. 3. j. esule: dent per vñā horā ante accessionē. Ipse cum hac recepta vt asserbat oēs curabat. Ita sunt empirica quib⁹ materiei mellice cōueniāt: et ipsam euacuent. Dige- ratur mā pñ cū oxymelle simplici: postea cūz cōposito. Digerat etiā cū diasepe et diacalamēto. Deinde def oxy- mel squilliticū. Puluis digerens meliaz in quartana. R. gentiane enule treos thimi singiberis pyretri eustrale se- minis vitice camedreos memibe fenugreci iuniperi mē- the giūmi hedere penidiarū qđ sufficit ad dulcedinē in ci- bis vitā. Si sit delicatus euacuet mā cū tali syrupo laxa- tiuo. R. radicle feniculi petrosily apij rassani thimi epi- thimi quercule maioris et minoris sene polyody bulliāt in aceto fortissimo et addito singibere fiat syrup⁹: q qua- libet die detur cū aqua cala. Vel cū hac decoctiōe. R. se- niculi apij petrosily sparagi brusci cū semins⁹ suis: in aq bulliāt et collature addat puluis lapidis laquil. 3. j. mira- bolanoz citri. 3. j. indoz. 3. j. stent in nocte sub diuino: ma- ne colatura det cū cūc. vel syrupo viol. pp amaritudinē.

¶ De emplastris et lipparis febziū.

Caput. VII.

¶ Ex traditione grecorum et latinorum.

Febziosi empirialis febzis: cūz simul fe- bricitant: et rigent: et vtrūqz sentiunt vno eo- dēqz tpe in omni corporis parte. Nam acuta pituita: et que vitreosa dicit absqz febre qđē rigore infert. Si xō quedāz tabida mediocriter ipsis in- sita sit: empialū efficit febrem: sin plus putrescat: pcedit quidez rigoz: cōsequit xō febzis exuperata nā excessū ca- liditatis: vt nō appareat in excessū rigore paroxysmoz: fere etiā vitreosa pituita acutā participat qualitate. Cura xō ppe modū: vt qui amphemerino egrotant magis se- cantem capiens modum: hoc nāqz obineat peculiare.

¶ Ex traditione penozum et arabum.

Pspiala est febzis ex flegmate vitreo: s; humoris est cōprehensū in oculo psum- do qđ infrigidat vbi est: verū ipsi tā accidit pu- tredo: quare spargit ex eo vapor eius: qđ cū pu- truit et dispargit et inflāmur in exteriorib⁹: et illud qđ nō est putrefactū: infrigidat in interiorib⁹. Lipparia est febzis in qua occultat calor: et apper in ea frigus et fm plurimū est flegmatica: et quandoqz est cholera ex cholera gros- sa valde. Quomodo erit febzis: et non procedet caliditas ex corde in totum corpus? Respondeo qđ attenditur vna conditio: scilicet vt non sit quod probseat sicut hic.

¶ Serapio

Isaac li. 5° fe- brum.

Serapio 6° febri. ca. 15.

Serapio
bucurari
xvj.

Isaac lib
v. febriur

De
febzi

Isaac
quar-
tis

Scrapio. vi.
viciarij ca.
xvj.

CScrapio. Scias qd flegma vitreus frigidus valde est inter spēs flegmatis. Si aut putrefit pars eius et nō putrefit pars: accidit febris que nominatur empialos: et ipsa quidē facit frigus interius et exterius calorem. Et febris empialos quidē: hec nō permanet multum: qd est: qz fortasse moratur. xx. diebus: et fortasse addit sup illud parū: et minuit. Et illa que dicitur liparia sicut dicitur est a Haleno: est illa in qua infrigidant extremitates membrorum: et qd apparet ex corpore: et aduruntur in ea profundum corporis: et viscera cū sibi vebemēti: et asperitate lingue: et pulsus parvus lenis. Et liparia quidē est cōtraria empialos: qd est qz frigus in empialos est interius: et inflāmatiō exterius: et in liparia accidit cōtrarium illius. Et oportet vt solliciti simus in empialos ppter de stomacho. cum vomitu et potibus qui infrigidat et mūdificat stomachū: et puocant vrinā: sicut aqua feniculi et apy cū gelenabini et secaniabin. **C**Isaac. Empialos que de vitreo nascitur flegmate: necesse est vt curetur sicut amphimerina. Sz tamē flegma qd est in empialos: qz est frigidius: oportet steri mām calidiores fm qz eius materia fuerit frigida. Sed decet ab initio incipi a medicinis que debilitat sunt calefacientes: donec eas natura assuecat. Deinde paulatim ad calidiores accedere: quousqz ad illā caloris quātū tatem veniant: in qua nostra fuit intētiō. Plurimum xō nostra intētiō est in hac febre vt mūdificetur stomachus cū re purgatiua et colatiua. Purgē etiā materia per vomitū et vrinā cū oxymelle: et aqua calida in qua cocta sint spica anisum et similia. Qd si materia ceperit se mouere: et signū coctionis in vrina apparuerit: purgē euz apocimate de fetida. Lysistere fiat eis in quo intrauerit semen croci bouis: centaurea: anethi: abrotani: berba polica: riamaeos bdellii: serapinuz: coloquintida et his similia. Post purgationē nature hoc assuefaciant antidotus: vbi ala et castoreū ponunt: et pillulas in qbus eupatoriū: malabarabintibuz: aristologia rotūda: spica croci: et similia intrabunt. Dietam accipiant que sit lauiua et diuretica: sicut est ius ciceris cū obfomogaro: cymio et amygdaleō: blitioradicibus sparagi: porris omnibus coctis et gobsomogaro cōditis. poter oxymel squilliticū cū aqua. Accipiant post cibū diacyminum: diatriopipereon: olacalacina: et similia. In liparios autē: qz materia eius flegma: euz cholera mixtū dari opz minus calida: qz in empialos sic mel ros. oxysacchara: apocia de aloē et hierapigra: et oxysacchara cū succo maratri: apy: mastice: et his similibus.

CEx traditione recentium auctorum. §. III.

Leginata non naturalia sunt quatuor. vñ dulce. 2^m salum. tertiu acetosum. quartū vitreū. Dulce xō vicinuz est naturalē: sed tñ modicū est caliduz ppter suam dulcedinē. Nō enim est aliud nisi sanguis non pfecte coctus: pzoinde natura cū naturali indiget flegmate: bz dulce vice sanguinis: et digerit cū sanguine illud: et emollit cū eo membrorū cōcatheonē: vt facile moueant: facit etiā illud expulsiue virtutis esse materiā. Salum xō et acetosum sunt in stomacho. Causa enim eorū est: aut enis est calor extraneus complexionis naturali dñans: aut nimia frigiditas: qz flegma naturale ad stomachum veniēs ad augmētādā et cōfortādā expulsiuam virtutē: si extraneū in stomacho inuenerit calorem calefacit: et in salum cōuertitur. Qd si extraneus sibi inuenerit frigiditatem: deficit calor naturalis: et sua augmētatur frigiditas: vnde in acetositate mutatur. Causa enim salitudinis duobus est modis: aut est putredo flegma calefaciens naturale: illud qz conuertēs in aciditatem: vnde fit salum: aut est nimius calor: flegmatis humiditatem desiccās: qua de re sua amittēs

sapozositatem conuertit in salum. Flegma autē vitreū grossissimū et viscosissimū est: qz causa eius est nimia frigiditas naturali dñans flegmati vnde ingrossatur: fundus eius est quasi liquidū vitrū. Pzoinde nō ponit illud natura in regimēto corporis ppter eius duritiaz actionis nature inobedientē: vnde naturalis calor cū ad illud deuenerit: nequit illud putrefacere: sed partē eius que facilius est putrefacit: et aliā putrefacere nō valet. Ideoqz in febre empialos interiora corporis sunt calida et exteriora frigida. Quia parti flegmatis iterius existēti calor extraneus accidit: aut qz ipsa obederat: putrefacit eā: pars autē corporis exteriora habitās: qñ illi nō obedit calori non putrefit: sed in sua cōstat natura: vnde naturaliter generat frigiditatem. Febris aut liparios causa est cholericā materia incensa mixta cū vitreo flegmate: aut cū melancholica materia: vnde conuertit et a natura cholere egreditur. **C**Digestiū vsuale in empialos saltē incipio. R. oxymellis simplicis. 3. j. f. rob agreste. 3. f. aque buglosse: feniculi: abinthij añ. 3. j. aromatiza cū cinamomo. Et qz Auicēna laudat vñ solutiū volo tibi illud hoc loco narrare. R. mirabol. citrino. et nigrozum. añ. 3. j. turbitib. 3. f. gñgiberis. 3. f. infunde in oxy melle simplici per. x. horas: deinde addas aq lacti capr. 3. iij. et parz calefiat: deinde fiat fort expulsiō et addas calie vl mane. 3. vj. et tribue.

CDe ethicis febribus. Caput. VIII.

CEx traditione grecorum et latinozum.

Aplex genus est febrium ethicarum. Naz inter causi species febiles vt multa erumpunt: eonqz extenditur calor vt oluturnitate bumorem depascatur ipsius cordis. Qui xō manente cordis adhuc bumiditate febricitant hinc exuruntur: sicut lucernarū flāma filū incensum conflagrat manēte adhuc in lucerna oleo: atqz hic vnus est ortus. alter autē cum a principio statim exoritur filis. Effimeris: in merore et furore: plurimaqz mentis agitatione: et labore plurimo exestuans crumpit. Ethica enim febris nominatur cum in tantam immoderantiam contra naturam peruenit febris vt in habitu solide essentie sit similitum partū corporis cor ipsum. Ob hoc difficulter hec constructio dissoluitur. Primuz nāqz liquefacit et excitat: absūmit que aduersatur nature caliditas essentiam veluti bumore compactā in membris cuiusmodi est adeps et caro. Inde suam absūmit bumiditatem qua corpora nutriuntur: que diffunditur et dispargit in rois modū in omnes animalis partes: hinc transcedit in corpulentū genus inter ines et tuniculosas partes corporū solidorū: quas coquēdo discerpēdo ines abiciūt. Integrū xō complementū in solida essentia partū constituit efficiē aridior: que febris ē marasmodes vt si deflorescēs flauescensue dicat. Has igit febres baud quāqz difficulter curaueris: at ex ipsis in marasmū puenientes medicari baud quāqz possis. Nā nāqz ipsorū est calida et arida patiēte pmodū corde: qd in lucerna cōflagrans filū: qd cum plurimū exustum fuerit dissoluitur: si parum des olei flāma magis incēdit quoad extinguat. Dec plane febris cognitiū expeditissima est: pus. n. qz cōflagrant pulsus imoderatas tibi licebit cavitates inuerti tanqz in fontis demersos oculos līptudineqz p sese illatas aridas et quādā squalētē affectionē: quēad modū multo affecti puluere: q aliquādiu fuere sub sole ppetuo: obliuiterant aut ipsorū etiā coloris vitalē florem: catēqz arētē fecit que circa frontē extēditur. cilia tanqz somniculorū intumescūt: estqz nō somnus languor: sed vigilandi nulla potestas: cūqz tēpora: vt in ipsis caue appareant pres: nepe nil aliud qz ossa pellisqz est corpus vniuersuz:

Digestiū sa
empialos.

De
febr

Ad
quar
nie p

Tractatus eiusdem

ut si nudos intueare: vtrūq; species putes in eo nulla ite
stina nulla esse viscera: by pocudrion valde a thorace re
uulsum cutēq; totā inaruisse exiccatāq; putes: ac si digi
tis capiēdo distēdas tanq; coriū sistat. Quare sincera fe
bris marasmodus: vtrūq; dictū incurabilis est. Uniuersus
nāq; in ipsis deflorescit corpus: ferme vt postremo exa
rescat: aut p̄p̄nqua flāma: aut vebemēti imoderatoq; s̄q;
lore. Tale nāq; corp⁹ euadit per nāq; absq; febr̄i in extre
mā puenientiū senectutē: pedepressim agnata euanescente
caliditate: verū per nām senescentiū mors nā suapte sine
molestia est in frigiditate ariditateq; cōsistēs. Ad id qdē
curari nō pōt. Vtq; febr̄iū cunctariū etbica: cōmune est:
enerues fractioq; eque in toto corpore esse a p̄mordio ad
extremū vsq; spiritus. Maxima quoq; 7 indubitata co
gnitio nāe ipsius sit homini ingesto nutrimento qd calor
incēdit: pulsus capit incrementū: ac celerior fit: vt bis p̄p̄e
modum eueniat: vt in calce saxiq; exustis: in que si frigi
dissima infundas aquā: multo calidiora euadit vapidā
in bis caliditate ab humida aspersa essentia: quoad igitur
essentie humide ḡp̄plam modo custodiēt etbica p̄utaxat
est febris. Cū 7 in periculū ventū fuerit: nihil h̄s p̄p̄esse
humiditas sincerus iam marasmodus: statiz prius q̄ in marasmū
perficiēdū deueniāt. Sine p̄trouersia 7o humida 7 frigi
da nutrimenta esse puenit: que vtilia futura sunt etbica fe
br̄ibus: quo aut etbica: febr̄iū calor fuerit intensior: tanto
etiā frigidiora cōuenit esse adminicula: plus q̄ exāminis
adhibere ne forte detrimentū aliq̄ cōsequat: si validiori
bus vti fuerimus adminiculis prodesse cupientes.

Ex traditione penorum 7 arabum.

§. II.

Rasis lib. x.
ad almasorē.

Cum febris tribus diebus aut amplius
permāserit nec se mouerit:
nec calor eius: nec inflāmatio vebemens fuerit:
nec accidētis: que febres acutas comitari cōsue
uerūt: cū ea affuerint: vt est pulsus magnitudor: calidita
tis: 7 ingentis vebemētiā: 7 anxietas: 7 lingue siccitas:
atq; eius nigredo: ipsa tñ sic vno modo p̄seuerauerit: nec
pōt in ea deprehendi dimissio aliq̄: nec paroxysmus: p̄ter
bec etiā ipsa inuenit geta: 7 quasi tepida: tūc etbica adesse
credit. Est itaq; ipsius vltas sic experieda. Egro vt in di
uersis comedat horis: est p̄cipiendū. Qd si inuenit fuerit
semper post comestione a febre magis infestari: etbica
p̄culdubio esse p̄nūciādū est. Qd si cū hoc esset facies ei⁹
iam extenuata 7 oculi concaui: 7 caro iminuta: atq; cutis
desiccata fuerit: etbica iam nō est in eo in p̄ncipio: imo in
ipso cōfirmata est: 7 opata: diu est ex quo ipsum inuasit.
Dec aut febris in p̄ncipio sui cū nondū: ses ad ariditatem
peruenit curabilis est. Prius itaq; signa cognoscēda sūt:
vt dum aliq; de egri sanitate cōfidit ad eandē curandam
pperet. Dicemus igit qd cuius quidē etbica in p̄ssim trā
sitēpora vebemēter plana fiunt: 7 oculi cōcauant: 7 na
res subtiliant: 7 sūt toinalitates: 7 aures minorant: 7 eaz
corp⁹ subtiliat: facies quoq; ac frōtis tēdit cutis: ac si eēt
coriū qd sup ossa faciei desiccātū forer: totus corpus: s̄l̄r
a carne nudū existit. Collū p̄terea tenue sit: 7 epiglottis fo
ris p̄minet. Cūq; pectoris ossa tactu aut visu cōsiderata
fuerint: vniq; eoz cum suis extremitatibus notari po
terit: 7 postremo corpus nō videt nisi coriū 7 ossa. Eiusq;
vox ep̄lis audit 7 debilis: 7 vltus omnino destructa vide
tur: 7 pulsus subtilis: 7 debilis: cū hoc ē vltus. Thorde
quoq; manifeste apparet: qd caro dissoluta est: 7 vene s̄l̄r:
7 cū hoc a sanguine vacue: neq; eaz cōcauitas magna rei
capax existit. Pulchritudo quoq; atq; claritas ab ipsius
corpore oīno recesserit: 7 cutis desiccata est: 7 cuti exstis
in senio s̄l̄is facta est. Venter etiā eius attenuat 7 debili

tatur donec videat ac si costis adbereat: 7 qd n̄bll in se cō
tineat. Myrach p̄terea v̄tr̄is tantū subtiliat: vt non vi
deat esse nisi solummodo coriū 7 p̄ter hoc sp̄asma: 7 desic
catur. Ossa quoq; rascere 7 pectinis manū plerūq; ap
parēt: 7 vngues curuant. Cū 7o capilli cadūt alicui: 7 v̄
ter soluit: mors ei p̄p̄nqua est. ¶ Isaac. Dicimus prius
q̄ de etbica 7 p̄ssim disputemus p̄ssim esse corporis humi
ditatis p̄sumptionē: que vel est nālis: vel nō nālis. Natu
ralis sicut patiunt senes 7 decrepiti: cū nālis eoz v̄nus in
digerēdis cibis: in humiditate nutritiua aurabēda defi
cit: vt restantē corporis humiditas: que per sumū 7 sudo
rem dissoluta est. Dec est causa p̄sumptionis decrepitoz
corp⁹. Arboz 7o 7 terrenascentiū cōsumptio trib⁹ mo
dis fit. Unus nimi⁹ calor est subalez humiditatē desiccās:
sicut calor solis facit in estate. Scōs humorū nutritiū est
ablatis: sicut fit in hieme nō pluuiosa. Tertiū humorū
nutritiū est corruptio: 7 eoz ad malas qualitates p̄mu
tatio: sicut ad nitrositatē: sulphureitatē: aluminositatem: 7
silia. Sic 7 in humanis corp⁹ib⁹ p̄tingit. Cōsumit enim
ablatis humorib⁹ ea nutritiūbus. Natura in digerēdo ci
bo put opz deficere: nec mēbra que dissoluta sunt: restau
rare valēt: sicut senibus euenire diximus: vñ antiqui hāc
spectē p̄ssim decrepitā vocauerūt. Corpus etiā calore ex
traneo corp⁹i dñante: 7 subtilitātē humiditatē desiccāre
cōsumit: sicut fit causa acutariū egritudinū eā p̄cedentiū.
S̄l̄r de angustia 7 diuturna tristitia. P̄terea corp⁹ alr
cōsumit cū sanguis corporis nutritiūbus: 7 a sua dulcedine
7 saporositate mutat: quē ad modū p̄pter diuturnā egritu
dinem mutat: qd in diuturna egritudine sanguis corrupti
tur: 7 p̄p̄iū p̄dit saporē vnde a mēbroz nā odio tēnetur:
neq; ex eo nutriunt. Mēbra ergo nutrimento carentia in
frigidant desiccant 7 cōsumunt: qd nō nutriunt. Infrigi
dant qd sanguine qui est calr: 7 humi. cessante necesse est
mēbra infrigidant: que solebāt ex sanguine calefieri. Qd
si nos reprehēdant dicētes: qre antiqui dicūt seniores siccā
bīe corp⁹a: cū sensus mōstret p̄iū. Inuenim⁹ enī senio
res maioris esse humiditatis q̄ iuuenes. Respondebim⁹
qd humiditas decrepitoz fit accidētāl p̄pter defectū ca
loris nālis eoz: cibaria put opz digerere nequeunt: 7 p̄p̄
debilitatē mēbroz teritē digōnis supfluitatem expellere
nō valentiū: qd testant hydropici. Corp⁹a enim eozum
sunt plene carine aq: mēbra tñ h̄nt macilentia 7 p̄sumpta.
Non nālis itaq; cōsumptio duob⁹ modis est: aut cum fe
bre: aut sine febre. Sine febre aut est calr: aut frigi. Frigi
di 7o cōsumit corp⁹ vel p̄pter diuturna ap̄ata: vel p̄pter
alios diuturnos morbos. Vi enim morbi: qd sunt diutur
ni: n̄tmū de subali corp⁹is humiditate dissoluit: vñ ifri
gidato corpore: virtus digestiua deficit. Ideoq; cibaria
cruda ac indigesta p̄manēt. Qd cū ita sit: mēbra corp⁹is
abhorret ea neq; ex eis nutriunt. Quā quidē molestiam
patiētes: pulsus habēt debiliē: tardū 7 strictū: v̄nā crudā
albā 7 subilē. Pulsus est debilis ex dissoluitone virtutis
p̄pter egritudinis diuturnitatem. Tardus p̄pter caloris
nālis defectionē: s̄l̄q; cōgelationē. Cruditas v̄nē est p̄p̄
frigiditatē cōp̄soni corp⁹i dñantē: 7 p̄pter nālē calorē in
loco coctionis deficere. Subtilitas 7 claritas sunt p̄pter
corp⁹is siccitatē: 7 p̄pter nālis humiditatis indigētā. Con
sumptio que est calida 7 sine febre: fit p̄pter calidos chi
mos cordi oppositos: quoq; fumus ad cor ascēdēs mutat
eius cōplexionē: etiāq; accidētālē p̄stāt calorē: vñ sanguis
corrupti: 7 p̄p̄ia eius saporositas mutatur: 7 mēbra eum
odientia: nec ab eo nutrita cōsumunt. Vñ Gal. vidi ingt
hūc chimū sensualr: volēs enī corp⁹is interiora p̄scruta
ri sicut s̄dēbz intestina: 7 s̄l̄iar: p̄cepti in spaciofo loco
symiam ponit: sepe perquiri vt qualiter corpus eius p̄su
meretur

Isaac lib.
sebum.

meretur cognoscerem. Tandem per medium diuidens eam inueni ad cor eius humores corruptos: quoru sumu ad cor ascendisse: et sua complexionē corruptile credidi. Quocirca antiqui hac cōsumptionē putissim decrepitam vocauerunt: et sic est de putis naturali et non naturali.

C Ex traditione neotericoz seu nouitioz auctoz. §. III.

Liquando pituita cum febre fit: et hoc duobus modis: teste Galeni. Que xpo per se est morbus fit ex reb? calefacientibus et desiccantibus: plurimū tñ eius cā est effimera maxie si ppter exercitia aie fuit: sicut ppter vigilias: cogitationes: tristitia angustia: legere: et intelligere. ex oibus eni istis animalis spiritus fatigatur: et etiā spiritualis et accidentale accipit calorem. Qui calor cū morabit: substantiale desiccatur humiditate: et psumit maxime si corpa fuerint preparata: sicut sunt calida et sicca complexionē habentes: macilentū stricte habentes pectora: et capita spatulatum foris exequia sicut auu ale: in etate stantes iuuenili videlicet que est a. xviij. annis vsqz ad. xxxv. precipue si estas fuerit: vel calidus aer: aut regio calida. Nonnūqz est fit ppter corporea exercitia: sicut est ppter egrotare: alioque labores facere: aut ppter calida cibaria: potus et medicinam. Pituita xpo que est cū febre: fitqz ppter aliū morbu: est quatuor modis. Quia aut est de effimera que morat in corpore: et ppter terminū trāsit et sanguinem calefacit. Aut est ppter acutā febrē cū calefacit et extenuat sanguinem: et dominas substantiale cōsumit humiditatem. Aut est ppter febres putredinis cū cōmiserit et suas mutant interpolationes. Aut est ppter diuinas egritudines cōsumentes mēbrozū humiditates: sicut contingit ex tussis: dolore pectoris: pulmonis diaphragmatis: renū et yly dolore qui est de calore et de omnibus apostematib?: que sunt prolixa corpus calefacientia et psumētia. Humores in corpore nostris sunt quatuor. Unus est in vasis sanguineus. videlicet humor in venis existens: sicut humiditas arborū terreque nascētū permanēs in summitatibus eoz: et circa: et velut humiditas in ramis vitis existens. Scdus est humiditas que est in mēbrozū cōcauitate: in qbus natura nōdū tertiā perfecit digestionē: nec eas mēbris assimilauit: sicut aquosa humiditas que est in arborib? et terre nascētibus: et velut humiditas que est in frumento et in vuis nōdūz maturis. Tertius est humiditas mēbrozū quā natura incepit opari: s; tñ nōdū coagulauit neqz pfecta est: sicut caro tenera que nō est mēbris assimilata: et sic humiditas frumenti que cepit coagulari et saporifera fieri: mollis tñ adhuc pmanet: et sicut humiditas vne coagulata et dulcis fieri incipit: s; tñ nōdū est desiccata nec ad duriciē puerfa. Quartus est humiditas mēbra regens et custodiēs sicut humiditas in mēbris coagulata: et ad ea cōuersa: et cū mēbris vnū effecta: et velut humiditas frumēti coagulata: et substantie frumēti assimilata: illud ne putrefiat custodiēs et sicut humiditas vuarū passārū substantiam earū ne putrefiat obseruās. Igif qz corporea humiditas quadruplex est: necio spēs ethice tres sunt. Una est humiditas in mēbrozū cōcauitate pmanēs: in qua nā nōdū tertiā digestionē operata est: nec mēbris eā assimilauit. Scda est mēbrozū humiditas quā opari natura incepit: et tñ nō coagulauit: neqz eā perfecit. Tertia substantialis est humiditas: quā regunt et custodiunt membra. Causa prima est hec: humiditas enī sanguinis si augmētē et naturā exuperet: odio tenebit: nec ab ea reget: nec mūddificabitur: que amplius moras maxime bulliēs calefit et putrefit ex corpore calore: et febribus putrida f; sua materiā intra vasa generabitur. Quod si non augmētē:

nec a natura dimittat: sed solum ppter id qd in effimera diximus calefiat: et calor vsqz ad mundificadū sanguinē qui est in arteria deueniat coniūget: et cū eo cōfortabit: et venarū et arteriarū substantiā calefaciens: calor etiā vsqz ad humiditatem in raritate mēbrozū permanētē accedet: et eius vinctuositate desiccabit. Que qz vinctuositate et saporē amisit: merito a mēbris non suscipiē. Mēbra ergo nutrimento carētia cōsumēt: et hec est prima spēs ethice. Proinde hec species ad curandū facilis est: si paries sapientis manū incidat. Medicus xpo si incipiat vehemēter corporis calorem extinguere cū frigidis et būdis: sicut cibo et potu aere odore et similibus: citissime calorem extinguet: et infirmū sanabit. Cui nisi succurrat: et calor in corpore sic permanēs et augmētatus et vsqz ad humiditatem mēbrozū: que coagulationi est vicina deueniat: eozqz desiccet vinctuositate et saporositatē: mēbris nō assimilatis ipsis eā odietibus: vñ cōsumptio et siccitas eozū augmētata fiet: et hec est scda spēs ethice: que molesta est ad curandū. Qd si calor magis augmētē: et substantiā mēbrozū humiditati dominet: et eā desiccet: et veniēs ad humiditatem mēbrozū que fuerat cū eis ab initio cōpositionis: desiccet eā: fit tertia spēs ethice: que est icurabilis. Calor enī extraneus humiditatem mēbra custodiētē desiccabit: opans in ea: sicut calor solis in lapide et ligno opat. Calor enī solis in lōgo tpe lapidū et lignozū humiditatem desiccet: et eoz iūcturas separat: et eā cinerē facit. Causa est: qz lapis et lignū sunt de quoz elemētis cōposita: pinde calor in eis hec opat: qd testatur actio ignis in lapide. Desiccet enī et ad calcē illū puerit. Est ergo possibile vt simili modo operet calor solis in longo tpe. Nulla enī est dīa inter calorem solis et ignis: nisi qz ignis velociter: iste xpo tarde opat. Possumus ergo intelligere qd lapis substantiale h; humiditatem: cū arbores et herbe in montibus et lapidibus oriānt: que si humores nō haberēt: nutriri et augmētari minime possent. Quātū ad curas ethice. Syrupi simplices in ethica cōueniēs sunt syrupus de pomis: de pscis: de succo acetose: de succo endiue: de curcubite: de punis: de granatis dulcibus et acetosis: de acetositate citri: et maxime si bi syrupi cū aqua lactuce et cucurbitae violarū endiue fuerint admixti ad ipsos cōteperandā siccitate. Ex cōpositis pueniētibz habem? syrupū de papauere factū cū succharo solū: et nō cū penidys: syrupū de portulaca factū sine aceto: syrupū violarū: syrupū de iuiuibz. Vel facias talē syrupū magistrale. R. duas vel tres testudines nemozales in feruēt aqua bene lotas suis abscissis extremitatib?: et eas debite coque: quo facto accipe pulpas et eas in mortario bñ cōtere: quas in vase vitreo bene recode: deinde accipe succū ligritice: gūmi arabici dragagati: se. papaueris albi: lactuce: portulacemalue: et quatuor seminū frigidozū maiorū aij. 3. f. se. cydonioz: se. bōbaci aij. 3. vj. passularū enucleatarū mūdatarū sebestē: berberis aij. 3. f. spody. 3. ij. rosa: viola: riu: ordeī excocti: capillorū vne. bozagini. buglosse aij. 20. j. cōtūdant et ponant cū carnibus illis sup quas proyce tres pintas aque fontis: deinde vas cū argilla vlt pasta diligenter obture et vt nequeat expirare: et vsqz ad tertie ptis cōsumptionē in alio vase aqua pleno bulliat: denū torū extrahat et fortiter exprimat: et cū tali expulsiōne in libris. iij. succhari fiat syrupus. Cōueniēs mixtura in hoc casu est talis. R. cōserue viol. bugloss. aij. 3. ij. cōserue bozagini et flozū nenupharis aij. 3. f. succhari albi. 3. ij. margaritarū. 3. ij. fragmentozū saphyri smaragdī biacynthi granatū rubinū aij. 3. j. pānoz auri nūmero. ij. fiat mixtura et deaurē. Ex cōfectionibus in hoc casu pueniētibz solidis cōueniūt manuscripsi cum

Cura in ethica febre. Simples syrupi.

Syrup cōpositi.

Magistralis syrupus.

Mixtura cōueniens.

Cōfectiones solide.

B z

Tractatus eiusdem

Electuarium
regū z mira-
bile ethica se.

perlis factum cū aqua violarū: diapapauer: diarodō ab-
batis: diadragantū frigidū. Troscisci huic pposito prinē-
tes sunt troscisci de cāphora: z sunt Auicēne. Itē. spody bo-
li armeni aii. 3. f. rosaz. 3. vj. carabe se. portulace cucurbi-
te vel cucumeris aii. 3. vj. fiat troscisci cū mucilage pslly
vel dragagati. ¶ Electuariū quo vunt reges z est mira-
bile in hoc casu: qz alteratiū z maxime resumptiū. Ac-
cipe. y. vel. iij. testudines nemorales z abscessis pedibus
z capite amotiqz visceribus ac testa debite lauent: de in-
de decoqui facias in aquā viol. vel rosarū. quo facto acci-
pe de pulpīs lib. 3. f. quas cū cultello minutū incide: z po-
stea in mortario vltimata cōtitione terantur: vel potius
in mola in qua synapsis terit: per prius tñ bene lota addē-
do de bzodio sic vt melius cōteri possint: vel de aqua ro-
sarū vel violarū: deinde accipe. iij. se. cōium aii. 3. f. se. la-
tuce se. endiuie se. portulace se. papaueris albi aii. 3. j. ista
fortiter pistēt: supraqz pyciat parū bzody vel aquaz
predictarū: z colētur ex his vltimata expressionē facien-
do: quo facto accipe amigdalārū dulciū mūdātū. 3. vj.
granorū pini. 3. f. fisticorū. 3. iij. ista vltima cōtitione te-
rantur: cū expressionē suprascripta fiat lac: cū quo dis-
solue gūcchari albi lib. 3. f. addēdo de bzodio testudinis
si opus fuerit: deinde coquat: cū coctū fuerit z incipit in-
frigidari: adde carnes illas cōtusas: z illas cūz gūccharo
illo in caciola z mortario debite misce. Vltio adde pul-
ueres infrascriptos. Itē. gūmi arabici: dragagati aii. 3. j. f.
margaritaz triafan. aii. 3. f. corallorū rub. 3. iij. cinamo-
mi. 3. j. fiat puluis: z si adderes. 3. f. succi liquiritie meli-
us esset: sed electuariū non esset ita delectabile. Posses hoc
electuariū cū gallinarū fastianorū caponū vel perdiciū
pulpis conficere: de quibus fac vt de testudinū carnibus:
sed testudinis caro pualet in isto casu. De his que ad ex-
tra conueniunt sunt balnea: vinctiōes: epitēmata: odo-
ramenta: que ob breuitatem doctis relinquo.

De febre sanguinea.

Laput. IX.

Ex traditione grecorum z latinorum.

Declarē tba
Salent in li.
feb. ad glau-
conē. disti. ij.
cap. i.

Nunc vero ait Halen⁹ in libro febrū
ad Hlaconez⁹ incipiam⁹
dicere de acutis febribus z periculosis syno-
chis: que nō habēt anesim: id est declinationē
induciarū: sed in vno eodēqz motu pueuerāt:
aut in pēus crescedōnō deficiunt ante creticū diē: id est
ante. iij. diem: vel. iij. aut. v. aut. vj. aut. ix. aut. xj. aut. xij.
aut. xliij. aut vt satis. xviij. qz difficile est vt ad decimūno-
num aut ad vigesimū diē perueniētes isti crism non fa-
ciant: aut vite: aut mortis: aut eniz istis taliter febrilētib⁹.
aut vincit aut vincitur pugnādo siss. i. corporis natura.
Et hoc maxime in istis febrib⁹ synochis tā acutis z aspe-
ris artifices medici pbant: periti autem arte medicine:
medicinalibusqz beneficijs armati succurrāt: z auxiliēnt
anteqz lares z vincat cōtinuis febribus repugnādo nā.
Synochū autē sic cognoscis. primū quidē si in. xliij. ho-
ris diei z noctis nō faciat anesim id est declinationēz nec
definit: sed in eodē motu permanet: aut magis inuenitur
acrior. Et si inequalēz: turbulētū augmentū fecerit: scito
longinquoze febre futurā z non sine periculo. Synochi
tres sunt species: id est omotenus qui est maior: z augma-
sticus que secdo loco ponim⁹. tertio xō epagmaticus oī:
quorū quidē signa z curatiōes eorū sigillatim exponā.
Inter synecim autē z synochum hec habetur distantia: z
qz sit eis apertissima similitudo: tamē inter eos ita se-
paratur atqz distinguū intellectus: nā synochus non hz
anesim: sed magis augmētatur. Synecis xō dum simili
egritudine retineat caput: vnde tñ z si nō plene mūdārū
habet bozarū remissionem. Nāz synochus ex sanguine z

felle ruffo cōmixtus nascitur. Synecis xō ex fellis ruffi
abūdantia cōcreat. Que quidē simili modo vt synochus
causon curari oī: maxime flobothomo: si tñ etas aut ipē:
aut fortitudo permiserit: aut si nō cōtrario aliud occur-
rat qd prohibeat: z quis tempore isto ratio in omnibus
supradictis flobothomum adhiberi prohibeat: tamen z
pro cā faciēdū est ei cubiculū: z p tpe: paratū si etas: aut
fortitudo pmittat: ita vt medietas sanguinis deducatur.

Ex traditione penorum z arabum.

5. y.

Nascitur febris cōtinua de puro sanguine
cū intra vasa: non tñ putrescens
calefiat. Et huic pprium est inflare: qz de puro
sanguine nascitur: cuius in corde z pulmone plu-
rima est virtus: vñ calor inflatus ista febris ab antige
vocatur: qz calor pectoris siue pulmonis est causa sue in-
flationis. Differt autēz nascens de sanguinis putredine: z
que nascit de eiusdem ebullitione: qz priozis febris feret
vrina: pulsus est diuersus: qz cōstringit se vult magis z se-
pius qz dilatari ppter festinantia nature in expellēdam
superfluitatē vel fumotam putredinem. Altera nulla bz:
huiusmodi accidētia: qz signa pueniunt eā futurā pñcia-
tūa ante qz appareat: scz fatigatio grauitas mēborū: ple-
nitudo eorū: rubor caloris: calor supficiē corporis. Nec
autē signa sequūtur eā: dolor capitis: incēsis: grauitas sui:
tumor tēporū: egressio oculorū: paruitas siss: z stupor
assiduus: imaginatio ruffa aut oculorū: pulsus velox z for-
tis: vrina rubicūda. Plurimū hāc sequuntur varioles: que
cū sint oportet ante statūz morbi de virtute infirmi per-
quiri: z etate: atqz cōplexione: aere: cōtuetudine: que si cō-
ueniant: z virtus maxime flobothomādus est infirmus
de sanguine quātū sufficit auferat. Si aut morbi incitūz
propter nīmū sit cibū quē comederat infirmus: z adhuc
in ventre sit coadunatus: oportet vt in diē secūda vel al-
tera suspēdat flobothomia quatenus in digerendo cibo
confortet natura z a ventre excludat: qd si nō fiat natu-
raliter: faciamus artificialiter. Si aut nulla horū particu-
larium cōueniāt signa: nisi virtus sola: scarificamus z nō
flobothomemus: oībus xō alijs cōgruētib⁹: sola tamē
virtute dīsonātē: neqz flobothomari: neqz scarificari est
necesse: qz virtus sola semp morbo repugnat: vñ semper
est inuestigāda z obscurāda cōfortāda quozqz coadiuā-
da pro posse nostro. Si xō obuiet flobothomie qbusdā
ex causis quas debem⁹ dicere: caueat maxime in statu:
vel in augmētatione: cū virtus videatur congruere. In
his enim duobus tēporibus virtuti nō confidimus adeo
laborāt in morbi repugnationib⁹: oportet ergo extin-
guere calozē z acumē sanguinis cū pssio: succo maligra-
nati: syrupo violato syrupo de pzinis: qz si egestio obuiet
erit humectanda cū oxyfencia: cassia fistula: viol. māna z
similibus. ¶ Rasis. Incipit calida sine tremore: z rubet
cū ea facies z oculi valde: z cōstringit anhelitus: z tactus
eius sicut tactus balneati: fuit regimē cū eis que pcessē-
runt. regimē multiplicatiū sanguinis z est ante cōmotio-
nem eius grauitas in corpore: z additio in somno: z pul-
sus est cū ea magnus z plenus: z vrina est rubea z spissa.
Et cura eius est vt succurras ei in principio rei: z ante qz
virtus cadat valde cū flobothomia: z dimitte sanguinez
currere donec ego supueniat synopsis: si fuerit debilis:
ciba ipsuz medulla panis cūz aqua granati muci: z aqua
agreste: deinde dimitte eū: z ad vltimū non dimittas qn
precedat egressio sanguis vsqz ad synopis: z post illud
da ei in potu aquā granati muci: ciba ipsuz aqua ordeli:
z rege ipsuz regimine habētū causon febre: sz sit cūz ex-
tinctione mīnozi. Et si tardatur flobothomia in dispōne
suastude ad dādū illi in potu aquā frigidā plurimam: z
da ei

Haec lib.
vianci.

Raf. x. i.
mālor.

Euicē se
ma. iij.
ca. 5. c. x.

Haec lib.
flobom.

Raf.
dimitte
extin.

Da ei in potu ex illa vsquequoqz satietur aut in frigidetur
 ⁊ tremat. Si ergo declinat iam sufficit tibi: ⁊ si redit: tu
 ltera vsquequo declinet: ⁊ fiat febris leuis adherens: ⁊ tunc
 quidem regere ipsum regimine febris flegmaticæ: hoc enim
 regimen confert in hac febre: ⁊ ego iam expertus sum ⁊
 probavi ipsum: ⁊ liberata per ipsum genus plurima que
 erat iuxta mortem a timore magno. Non sis ergo piger
 in dando in potu aquam frigidam cum vehemens est ne-
 cessitas: nec dimittas eam nisi quando hec febris synocha
 est ex apostemate in stomacho: aut in epate: aut matrice:
 aut renibus: aut vesica: aut diafragmate ⁊ pulmone: ⁊ p-
 prie in diafragmate ⁊ pulmone ⁊ pectore. ¶ Rasis. x.
 ad almanforz cap. vj. Synochus tres habet species.
 Una est in qua a sui principio non cessat augmētari ma-
 lūia vsquequo veniat crisis: aut eger moriatur. Alia
 est que semper in vna morat dispositione. Tertia quoqz
 est que quotidie a sui principio minuitur. Illa autē que
 semper augetur plus indiget munitione q̄ alie: postq̄
 ea que vniū est tenozis. secundo eget: ⁊ etiam tertia ea
 non sit priuanda. Ille tamen due plus indiget: ⁊ preci-
 pue ea que est cum augmento semper. ¶ Auicēna. In-
 tētio in curatione febris sanguinis est euacuatio plimi vsqz
 ad syncopim. Et ingrossatio substantie sanguinis si fuerit
 fabilis valde aquosus ⁊ cholericus. Et in frigidatio eius
 ⁊ mudificatio ⁊ subtiliatio ipsius si fuerit grossus: ⁊ sum-
 pserit eger prius generatiua sanguinis grossi: ⁊ generati-
 ua humoris crudi. Et digestio materiei facientis febrē
 ⁊ eius resolutio. Euacuatio autē non est aliqua sicut flo-
 botomia ex manu in quacūqz hora accidat. Et non ex-
 pectatur crisis: neqz digestio nisi sit repletio nauseatua:
 tunc enim caue eam ⁊ remoue ipsam. Quod si febris per-
 seuerauerit: tunc flobotomia. Et non cesses flobotoma-
 re donec eger appropinquet syncopi aut cadat in syncopim
 si corpus fuerit forte. Syncopis enim in frigidatō cō-
 plexionem fortem. ¶ Isaac. Quia hec febris sit de puri-
 do sanguine in vasis: decet flobotomari: priusq̄ nō pu-
 trefactus sanguis putrefiat: prius tamē consideratis vir-
 tutib: etate: tempore: regione: ⁊ consuetudine: an sint cōue-
 nientia: deinde minuatur sanguis ante statum: quia flobotomia
 omnib⁹ curis synochæ ⁊ synochi est melior. Sy-
 nochæ autē conuenientior est: quia sanguis eius pu-
 rus est. Quod si omnia predicta sint conuenientia: virtus
 quoqz non sit imbecillis scarpellis bis succurrendus est.
 ¶ Item omnibus supradictis bonis ⁊ virtute debili exi-
 stente: ne temere sanguis minuatur cauendum est: sicut
 diximus in causa synochæ: in qua monstrauimus sangui-
 nem non debere minui in statu: nec in augmento: q̄ inde
 natura impeditur. Nam virtus ⁊ in his vtriqz febrī-
 bus sit fortis: in augmento ⁊ statu tamē nō oportet nos ei
 credere. In initio ergo nisi virtus obstituerit minuat. Si
 autē in initio nō ausi fuerimus: extinguiamus acūm san-
 guinis cū succo granatorū: oxyfenitia ⁊ similibus.

¶ Ex traditione neotericorum seu auctozū recētium. §. iij.

De sanguine due generantur febres. Una que synocha inflati-
 ua appellatur. Alia dicitur synochus putridus.
 Et si fuerimus interrogati que sit differentia in-
 ter febrē synochæ: que sit ex putredine sanguinis: ⁊ sy-
 nochæ que non sit ex putredine: que inflatiua vocatur.
 Respondeo q̄ in synocha que sit ex putredine sanguinis
 patiens facit vīnam putridam: ⁊ pulsus habet inordinatū:
 tum: q̄ restrictio eius velocior est: q̄ dilatatio propter
 naturam festinantem se ad expellendam sanguinis putre-
 facti aquositatem. Inflatiua xō sic cognoscitur: q̄ vīna
 patientis nullam habet putredinem: q̄ materia eius est

purus sanguis non putrefactus. Quod si reprehenderint
 nos quidā dicentes: quomodo accidit sanguini putredo:
 cum amicus sit nature ⁊ per eū regatur ⁊ nutriatur cor-
 pus? Respondetur q̄ ⁊ sanguis amicus sit nature: tamē
 aggrauat naturam cum augmentatur: vnde odio habet
 ab ea: sicut pater odit filium cum ei non obedit. Sanguis
 ergo a tēperamento egressus a natura ei ieiatur ⁊ per na-
 res ei ieiatur: aut per alias partes egreditur: quē si non po-
 terit expellere: dimittit eum: vnde putrefactus synochus
 generat. Rursum si dixerint que sit differentia inter fe-
 brē que sit de putredine sanguinis: ⁊ febrē continuā:
 que sit de putredine ceterozum humorum. Respondeo
 febris que sit de putredine humorum: ⁊ videatur con-
 tinua esse: bonus tamen medicus si bene eam inuēit
 sentit eius interpolationem: que sit inter finem vniū ac-
 cessionis: ⁊ initium alterius. Sed synocha nullam habet
 diuisionem: nec aliquid tranquillitatis: nisi in extremita-
 tibus dierum cum aer fuerit frigidus: que mitigatio non
 sit propter febrē: sed q̄ infirmus gaudet de aeris frigi-
 ditate febris acūm mitigante. Que tribus modis est: ⁊
 in tres species diuiditur. In augmātica: epaugmātica:
 omothenam: siue in febrē addentem: siue diminuentē:
 siue vniū tenozis. Epaugmātica est valde salubris. Au-
 gmātica est valde mortalis. Omothena medio modo se
 habet. Hec autē diuersitas prouenit propter diuersus
 modum putrefaciendi: ⁊ propter diuersitatem resolutio-
 nis putridi sumi. Unum sumitur ex parte humoris: reli-
 quū ex parte corporis. Si enim maior fiat resolutio va-
 poris horribilis ⁊ maior euētiatio q̄ putrefactio humo-
 ris: sit epaugmātica. Si e conuerso augmātica: si equali-
 ter omothena: q̄ si sanguis sit multus acutus ⁊ calidus:
 totum corpus putrescit: ⁊ postea paulatim declinat: sicut
 patet in palea combusta. Si ergo libera sit euētiatio ⁊ re-
 solutio propter largos poros: hac via generat epaugma-
 tica in contraria dispositione febris contraria: scilicet au-
 gmātica: ⁊ in media dispositione febris media: scz omo-
 thena. ¶ Deiceps ad curā synochi putridi veniam⁹. In
 istius cura incipiendus est a sanguinis extractione a flo-
 botomia basilice: si virtus ⁊ omnia alia particularia cō-
 ueniant: vel a ventositate super humeros: si sola virtus
 conueniat: ⁊ alia particularia non sint conuenientia. Si
 autem sanguinis extractio prohibeatur: vel etiā sangui-
 ne iam extractor: insistendum est eū refrigerariis ⁊ dis-
 solutivis. In principio ergo salū dispositio sanguinis
 est attendenda: vtrū sit acutissimus cholericus: aut gra-
 uis flegmaticus: aut medio modo. Si ergo vehementer
 sit calidus acutus: detur succus malozū granatorū pss-
 liū oxyfenitia: ⁊ hoc cū succo granatorū ⁊ aqua resoluā-
 tur ⁊ exhibeantur: vel syrupus viol. vel nenupharis eū
 cassia fistula ⁊ māna resolutis: demus aquaz ozdei ad bi-
 bendum. Si autem sanguis sit grauis flegmaticus: reso-
 luamus cassiam fistulam ⁊ mānam cum aqua decoctio-
 nis absinthij endiuie maratri prunis viol. Si medio mō-
 se habeat: coquantur in iube seml. mundata endiuie: ⁊ re-
 soluantur cassia fistula. §. f. māne. §. j. exhibeantur. Si autē
 per hoc venter non laxatur: fiat suppositorium de succo
 mercuriali melle ⁊ sale ⁊. §. f. scamonee. Si autem nec
 sic laxatur: fiat clystere cum refrigerantibus ⁊ humectā-
 tibus: vt sunt viole malue mercurialis ordeum munda-
 tum lotura fursuris. In istoz decoctione ponatur mel:
 ⁊ oleum violarum cum modico sale ⁊ ei ieiatur: ⁊ potest
 addi medulle cassie fistule. §. f. vel. §. j. remouendo mel.
 Si ad sit dolor capitis predicti fiant illinitiones: ⁊ fomen-
 tationes: ⁊ cataplasmata de sandalis rubeis ⁊ oleo viol.
 si tamen stupor ⁊ catarrus sint absentes. Si xō adsit vī-

Lura syno-
 chi putridi.

Tractatus eiusdem

gilia raso capite humectetur caput cum aqua decoctionis papaveris lactuce violarum abentibus catarro et stupore. Si ad sit punctio in stomacho accipiat succus cucumeris vel cucurbitae cum succo malorum granatorum. Si cardiacam tremoribus pariantur: super os stomachi ponatur cataplasma de sandalis rosae, malua farina ordei de cineribus fornacis faborum et pauca camphora. De distemperentia cum succo portulacae se imperitiae arnoglossae et aceto. In superfluo fluxu sanguinis per nares argillam cum aceto distemperatam super totam frontem et faciem ponamus. Cura autem synochae inflatue fere est eadem cum cura synochae putridae: nisi quod cura synochae est gravior. Si tamen in ea omnia particularia conueniant: ut est virtus: regio: etas: tempus: consuetudo: habitudo: festinet flobothomia de mediana: si pectus habeat sanum et forte: si vero non habet pectus sanum et forte bene de basilica: si sanguis extrahatur quantum virtus poterit tollerare: quod multa flobothomia quandoque sufficit ad curam: ita ut per hanc viam die tota febris auferatur et curet. Si autem virtus sit fortis et alia particularia non conueniant: sicut etas et supradicta: tunc scarpellimus solus: id est ventosas super humeros ponamus cum forti scarificatione. hec enim cor et pulmonem infrigidat: et sanguinem temperat bullientem. Si autem virtus sit debilis: quocumque modo se habeat particularia: nec sic nec aliter de sanguinis extractione nos intromittamus. Similiter si febris sit in augmento: vel in statu quocumque modo se habeat virtus: vel alia particularia: nunquam sanguinem extrahamus: et cum solis infrigidatiuis est insistentia. Et sicut dictum est in synocha putrida: procedere in cura synochae inflatue debemus. Caueamus tamen ne aqua frigida exhibeatur cum sanguis est grossus et indigestus: et cum viscera sunt debilia et apostematata: nisi forte sit apostema vehementis caliditatis.

De pestilenti febre.

Caput X.

Ex traditione grecorum et latinorum.

§. j.

Primus de his febribus in putride materie genere: quas acutas simpliciter vocamus: nunc transcendendum est ad id febris genus accuratissimum: quod pestilentie casu cuenit: subitque plurimos rapit: vano affectu uentura. Duius mali varie sunt cause: ut diligentiores phisici tradidere. Aeris enim interperies vi quadam venenata regiones: et celi tractus ingentes infestat syderum errantium tabifico influxu: qui nobis circumfusos: per respirationem cordis vitalia letaliter subit. Alij etiam per cutis meatus: cui spiritus sanguisq; commoti proximius accurrunt: quibus infectis febribus exinde pestifera oboritur. Prelio quoque sanguinolento strageque facta numerosissima: spiritus extitit (ut Galenus scribit) regionibus propinquis pestilentiam inducit. Constatque affrica insigni quodam pestilentia debilitata fuisse: quam locuste innumerabiles inmersa mari et ad litus refecte putrido vapore excitauit. Post hunc magnos terrarum motus pestilentia sepe orta est: viro in profundo latente vapore: qui pigritia: longo situ: et eterna nocte torpescere: hunc postea puri aeris liquidumque infectis: ac polluit: unde nouas febres attulit paucisque notas. Paulus egyneta inter medicos auctor egregius: omnes qualitates in acre noxas inueniri posse affirmat: quibus humana habitudo in hunc morbum prolabi potest. Inuenti enim sunt etate nostra: qui extrema senectute rapiti sunt: qui prius iuuenes in maximis pestilentis uiri fuerant. Vnde enim cause sunt ex quibus varij effectus proueniunt. Viri quoque vestimenta lanea presertim hanc pestem diu conseruare. In primis hominis proprietate: ac aeris circumfusi: vel aque: vel alterius rei naturam nosce oportet:

quibus facile occurrimus contrariis qualitatibus: vel ipsae sine certa qualitate: sed speciali duntaxat forma febrent. Aeris prius: quod diuinus Hippocrates scissanter clamabat: per quam humida corpora sicca: ipsa quoque purganda: ac porosa a periculis corporis: quod Galenus fecerit scribit: quo tempore frequentes carbunculos oriri videbat: certissima pestilentie auguria est: sed modus seruandus: magis tamen quibus in visu est: vel quibus sanguis melancholicus substitit: ut menses in mulieribus: naribus hemorroides: aut in viroque genere narium profluuium: tempus idoneum est plenilunio. Qui venas secari non patiuntur natibus cucurbitas imponant: aut sanguis fugas: sanguineis ac morbidis corporibus id sepius fieri debet. Vomitus obest nisi sponte fiat. Malam enim materiam ad vitalia trahit. Alius molliora est rore syriaco: quod manna vocant iudei: officinis nunc familiarissimo. Siqua egyptia quam cassiam fistulam falso appellauerunt: cassiastule odorate noie errore manifesto Galeni plurimum graui testimonio: tamaridis quoque ac violacea portione. Alij ubi alius astricta est: clyster infundit communem. Paulus egyneta auctor grauissimus spondet Galeni auctoritate: rubricam armeniacam potam dragme. j. summo opere prodelle: et blème tyriacam pari modo ex viperis compositas. Quia rome Galenus vixit est maxima in pestilentia: que omnibus bibentibus salutaris fuit. Sed eo peruenit audacia et non solum prius immutarunt: sed etiam aliquid addiderunt. Cataputia sunt russo ascriptae: ex his sunt: aloes epatitis lote. z. iij. myrrae purissime quam stacten vocant: croci omnium. s. ij. ex vino dantur summo mane dragme. j. aut semidragme. Qui his cataputis vixit est: ut rufus: neque pestilentia: neque contagio ne vixit correptus est. Paulus egyneta aliter describit hanc potionem propinandam: quam nostri in cataputia digestere: quo deuorari faciliore essent. Ille autem ex russo ita demonstrat. Aloes epatitis lote partibus duabus: armomiaci: rhytmiamatis tantundem: myrrae parte vna. Dec in vino diluta meratori danda sunt: pisci cyati mensura. Vbi corpus refrigerandum est: violacea portione viturum: rosacea: vel citrei mali admixta portulacae aqua. Lichory: ue feris acetose: quam oxalide quidam vocant: cretes opynidam vulgo dicitur. Sonchi buglossi illa scariolae vocant: omnium semiticia. Alia portio est diligentioribus obferuata: miri effectus in qua et stomachi et cordis ratio habet. Seris: sonchi: acetose: buglossi: singulorum manipulus seminis ite acetose portulacae seris et mali citrei excussis: tunicis omnium semiticia: rosarum rubearum: violarum: nymphaeae lilia buglossi vtriusque generis omnium. s. iij. rozis: marini. y. aque rosaceae triduo iusta infusione macerentur: postea per furnibulum leni flamma destillans aqua excipiat: in qua et saccharum addimus: et cytri mali succum: et sandalorum farinam: spody quoque momentum: ex qua bine vinctue per se mane assumuntur: et tribus horis ante cenam. Ubi excalefacere opus esset pro celi qualitate ac hominis habitudine: ea portio utilis est: in qua betonica calamentis cichoriorum calamenta sanctus omnium pares: portiones: cortici medicis maligedoaric: iunci odorati: scadidis eriguo gariofilo ac cinamomo addito. Animaduertendum tamen est ubi hominis habitudo frigida est ac celi qualitas contraria: naturam hominis sequi oportet: in qua sententia et Galenum fuisse video nam aeris caliditati sponte aduersa natura. Aerque ex omni confuso id elaborandum est ut corporis omnino temperamentum: victu exercitatio: potionibus: leto animo: ceterisque praesidijs

Cura synochae inflatue.

Paulus egyneta.

Hippocrato conuenit.

Exsectione pestilentia.

Vomitus est in pestilentia.

De sanguinis mutatione.

Paulus egyneta.

Cataputia sunt russo ascripta.

Paulus egyneta.

Similitudo febris et contagio.

De sonchi.

De sonchi.

De sonchi.

sidys conferretur. ¶ Vinc ad curationes pestilentie trā-
seamus. Si xō neglecta obseruatione: aut per ignorātiā:
aut ex improbitate: vel alio casu febres pestilēs ex familia-
ribus aliquē inuaserit: confestim mutandus est celi status:
et in plures partes distributa familia: longinque regiones
petende sunt: vel ita segregandi omnes: ne si quis coragio-
ne male affectus est: alium quoq; cōtaminet. Plurimum
ex sanguine biliq; ruffa: ex flegmate xō raro: cū vitio aq;
vel pestiferi cibi fuerit: fieri solet. Salenus horā prādy: ac
cene pro pfectudie laudauit. Alij vespertinā matutināq;
preferūt interdū et sepe salutaris mixturas cōfectiones:
variosq; potus et saluberrimos cōtinenter prebēt. ¶ Cō-
fectiones sandaline plebi idonee sunt cum aqua rosacea.
Alia minus focunda: sed mire virtutis: ac faciliōr: in qua
rosacee vncie tres: rubrice armeniacae et vini odorati non
austeri singulorum vncia. Alij tyriacam dedere admixtio-
nem: quae palato naribus ac stomacho non conueniunt: de
quibus obiter minus dicēdū putamus. ¶ Maxima de-
siderat animaduersionem in pestifera febre sanguinis vi-
tiositas: quae largior imperanda est: si sanguinis vitio conti-
gerit: si etas: ac vires sunt. Exilioz cū vbi alter humor ad-
mixtus est: si simplex fuerit: alui deiectione magis pdest.
Dādaq; opa ē ne inoportuna vena feriat: nihilq; nocēt: est
sanguinis dimissione: vbi necessaria nō est: vires. n. corpis
maxie subducit. Catartici rō est: vt nō venenat: nihilq;
molesti beat. ¶ Si bilis ruffa infestat: hoc medicamēto
tuto celeriterq; trahit: in quo ponunt roris syriaci vncie
duae: radicis barbare p nocte infuse diutine due: in aqua
cicorij acetose meri albi omniuz semuncia. Summo ma-
ne lintheolo mundo radice exprimes: in eo succo rores sy-
riaci cum antedictum admiscebis: aqua buglossa prius ma-
ceratum. Hanc potionem statim saluberrimaz dabis. Si
ros antedictus pro egri fortuna emi nō potest: succus sil-
ue alexandrine vicem implebit. At vbi punita est agari-
cum oxymelite preparatum vtiliter datur qd et cordi con-
uenit. At polypodium: epithimum: sena: atra bilis eximie pur-
gat: adusta mā radice barbara fumiterre succo: ac capri-
no fero. ¶ Cōposita deniq; morbi mā compositis reme-
dis curatur. Narrant qui experta p dunt: si quis initio pe-
stilētie febribus kalendulae succi vncias duas aut tres ad su-
mum biberit: deinde vestimentis operatur: liberū reddi
ab ea labe. Nec vulgaris herba est sponte nascens in gal-
lia. Multa scabiose succū ad hos vsus efficacissimus pre-
dicant: quo veneni vis duodecim horarum spatio ppe-
llatur. Alij non minoribus laudibus succū verbene eiusdem
effectus celebrare. Miraz vim habet aduersus pestes
tormentilla radice rubra odorata quam sparganiū greci
vocant. Nam et cōtra serpentes bibitur diutine due pon-
de. ex vino. Diptamuz preterea laudatur cretense et in al-
tissimis montibus inuentum a Diascoride: Salenus: plū-
rimoq; cōmendatum scrupuli ponde. ex rosacea. Alij spez
maximam in rubrica lemnia habent: solāq; pdesse spon-
dent: cui maximam auctoritatem dedit Salenus in libris
suis. Alij bethonicam summis laudibus predicare: vel
sicce farinam ex vino. Violentiam enim morbi ad exte-
ma expellit. Nonnulli cicorij preferunt estate. Alij xō
maiora audentes: hoc modo aquā colligunt ex furnibulo
kalēdulae spargani diptami bethonice citreaginis oliuz
manipulum: rubrice armeniacae vncias: machir dragmas
tres: acetū libze: per noctem consperso destillationibus cō-
stituant: ex quibus aque sexquincia satis est si mane ppi-
natur. ¶ Sanū enim hominē a pestilentia reddat valē-
tissimo remedio. Inunctio quoq; cōtra pestilētie carbū-
culos: ac abscessus oēs fieri solet mirabilis effectus: quē

hoc modo fit. In vase enim vitreo sambuci floruz partes
sex imponunt: buli partes duas: hyperici parē vna: olei
peructeris quantū satis sit: vt iusta infusione supernaret:
oburato deinde ore estate vniuersa solibus continuis pfi-
ciatur: atq; ita insolato: vbi opus est vtuntur. Carbūculos
enim et inflammationes oēs siue impetus ter quaterue in
ole inungunt: alij totū corp: vnde vebemēti sudoris pro-
fluio virus omne elicit. ¶ Oleum aliud siue vnguentū
mirandi effectus: olei vetustissimi scilicet in pbia impo-
nunt: in qua triginta scorpiones nouem horarum spatio
ociose lento igni de feruere faciunt. Alij cacabuz aque ple-
num ad ignē componūt: in quo pbialem antedictā impo-
nunt vt feruere aqua oleum pariter intus ebulliat: in qua
demum tyriace optime ligulam addunt. Iterūq; faciunt
deseruere: demum eximunt: ex eo inungi debēt arteriarū
pulsus in manibus: precordia ipsa ac iuguli lacus: et ceterae
partes quae arterijs respōdēt: circaq; deniq; apata. Post
horas sex iterū inungi debent eedē corporis partes: sta-
tim eger haud dubio cōualecet. ¶ Potio quoq; saluta-
ris sepe expta: nec vana vncq; inuenta: hz pulueris cordia-
lis dragmas duas: rameti cornu ceruini dragmā: seminis
sancti (ita vulgus vocat) myrrae singulorū sexquidragmā:
ex aceto qd acerrimo ad ignem pntius quum inguina ten-
tantur: bibitur: in promptu enim esse debet remediū: su-
dor enim proumpente vndiq; virus elicit: atq; ita iuv-
ta igne calefactis lintheolis mēbra feto sudore detergē-
da: mutandaq; sudariola sunt: donec sudoris graueolētia
inter fricationes subsistat. Adiro enim presidio: vt Alexā-
der bñdictus nostrī amāntissimus etate nostra doctissim⁹
affirmat: Georgij valle auctoritate motus a pestilentia
tentantes liberat: neminemq; qui eam opportune potio-
nem sciunt biberit: ab hac violentia opprimi cōstat ma-
nifesto ac vulgato experimento.

¶ Ex traditione penorum et arabum.

§. II.

Ausa pestilentialium plurimū est muta-
tio et corruptio aeris in quatuor re-
poribus anni. Mutatio autē anni fit quatuor
modis. aut cum dominat ei vna ex qualitati-
bus. aut ppter fumum et puluerē terre eum
perurbantem et obscurantem. aut ppter fumum maris et
lacuum atq; paludum. aut ppter magnū fetorē sicut ca-
dauerum corporum animalium: qd est ceteris peius. Pro-
inde plurimum patiunt pestimos morbos de pestilētia-
li genere: et febres nō de genere humorū: qz sicut pestim⁹
morbus aut venenosus: silr et aqua nocet et destruit substā-
tiam eam accipientium: nec saluant nisi rarissimi: sicut et
aer quando corrumpitur et putrescit: quiaq; patiuntur non
euadunt nisi paucissimi. Aer etiam nocibilior est cibis et
potibus: et velociter perforat ad cor: et pulmonem cum fla-
tus attractu sine vlla remotione: proinde omnes infirmi
et sani plurimum infirmantur de aeris corruptione. Antē
qui concordati fuerunt: et maxime Hippocrates: qz si in
quatuor anni temporibus aer corrumpatur: generant in
illo anno pessime et mortales passionēs. Dixerunt etiaq; si
venti quatuor in duobus mensibus biemis: id est decem-
bri et ianuario perflent: et puluis in aere augmētē: et aeris
complexio in siccitate mutet nullam habens pluuiam: et
dies in qualitate diuersant: vt scilicet vna dies sit calida:
alia frigida fuerit: hec pessima signa in bieme. Vere autē
accedente pluuiā et turbido: cuius perturbatio nō dissol-
uitur nisi in quinto aut in septimo die: fiunt febres pesti-
me: non fm humores: sed plurimum nascuntur vario-
le et pustule. Multo etiam plurimuz tunc oriuntur mor-
tales pestilētie. Dixerunt etiam si ver et biemis taliter
fuerint: necesse est sit in estate aer turbidus: et humidus:

Anguentum
mirandi effe-
tus in pesti-
lenti febre.

Potio saluta-
ris sepe expta
ab amicis.

§. II. c. 5. scilicet

Tractatus eiusdem

Rasse in lib.
diuisionu cap.
pl. 158.

Rasse. 10. ad
Zalmancoriz
cap. 16.

non clarus: et arboribus et terrenascensibus puluis domi-
netur: unde fit causa in corpore desudationes generans.
Corpora etiam non sudant: nec humectantur sicut sunt so-
lita in estate humectari cuncta naturaliter. ¶ Rasse. Lii
videris nanscam frequentem cum febre tepida: tunc scias
q̄ ipsa est febris pestilentialis: et propria quando comuni-
cat et multiplicatur: et sunt pestilencie manifeste in aere cir-
cundante eos: stude ergo tota intentione in confortando
cor istorum: et temperando acrem continentem eos: et ad-
dibe eis bene redolentia: et intromitte eos in domos odo-
riferas mundas: et sterne eas plantis bene redolentibus et
aspectu viridibus: et suffumiga eas cum sandalis et capho-
ra: et asperge eas aqua rosarum et aceto: et asperge ex eis su-
per frustum luti antiqui: aut super lateres domorum: si sunt
antiqui veteres: et pone super tempora aquam rosaceam et
camphoram: et sandal. cum panno mundo in eis infuso: et
fac eos odorare res odoriferas semper: et da eis in potu
aquam frigidam veri frigoris valde: et rob granati acetosi:
et rob agreste et acetositatem citri: et lac acetosum: et aquas
mixtam cum aceto quando non presto est aliud: et tibi eos
pullis assatis: et viello ouorum: et da eis in potu vinum albu
boni odoris odoriferum: cui admixtum sit quantum est
quintuplum eius aque dulcis. ¶ Rasse. 10. ad Zalmancoriz
rem. Febrisque que ex aeris corruptione generantur: non
videtur in principio multa inesse acuitas: neq; caliditas
cum tangitur egerunt tamen in oculis corporis parti-
bus: et in ipsis profundo magni nocumētis: sunt de-
ptioz: et vehementis operationis: et sunt febres lente et te-
pide: sed concludit: euz quibus anhelitus: et quicquid a cor-
pore egreditur: valde fetida sentiuntur. Dis hoc febribus
laborantes tribulationem magnam: et sunt vehementer pa-
tiuntur: eorumq; anhelitus augmetatur: sit spissus: ex quo-
rum corporibus cum vomitu et egestionem res fetida egredi-
t. et insolita: deinde iclpi eis supuenit syncopis: et moriunt.
¶ Ex traditione auctorum recentium. §. III.

Pestilentialis febris potest ab oib⁹
humoribus indifferē
ter puenire. Nam contingit interdum aerē esse
infectū venenositate: puta a pestellatione: vel
ab aliquo vapore ab aliquo corpore resolutio:
sicut exempli gratia: scilicet ab infectis cadaueribus: et a
stagnis corruptis: a cimiterijs: sterquilinijs: aut confusi-
libus qui aer sic infectus ad cor attractis: spiritus inficit
venenositate: qui infecti humorem magis aptum talē in-
fectionem suscipere inficiunt: et sic febris causatur pestilē-
tialis. Interdum tamen in viscerib⁹ terre vapores includ-
dunt venenosi: qui plantas inficiunt: aut plantarum nu-
trimentum: propter q̄ illa terrenascencia comesta nō so-
lum humores: quos generant inficiunt: verū etiam in cor-
pore existentes. Ideo dicebat Auicēna secunda primi: do-
ctrina secunda: cap. de iudicijs complexionis anni: q̄ mor-
talitates corrumpunt arbores et vegetabilia: ideoq; corru-
puntur ex ea animalia que ea comedunt: et ideo homines
qui eis vescuntur: corrumpuntur. Et si aliquis diceret: si
corruptio aeris fiat per actionem motus stellarum: que
necessitas fuit vt hec in libris scriberentur a medicis: euz
ea defendere contra syderum repugnationes nequeunt:
Respondeo q̄ corruptio aeris non accidit nisi corporib⁹
ad eam preparatis. Unde cum medicus preuideat signi-
ficationes aeris in vnoquoq; tempore anni venturi: pote-
rit mundificare materiam de corporibus ad corruptio-
nem preparatis prius: q̄ corruptio accidit eis: et etia tē-
peramentum prestare scierit: vt vlture corruptioni repu-
gnare valeat. Nam si preuderit fore calorem nimium in
aere: et siccitatem et adustionem: festinet ad purgandā ebo-

leram eorum in quibus est cholericā complexionē illius
seruoz calorē facillime per similitudinē recipiat. Den-
tur quoq; frigida et humida venturo calori repugnantia:
quia rationalis anima dignior stellis est: vt vult Isaac. v.
februm. Nam actio earū ei minime accidit nisi cū igno-
rantia tenetur. Dum enim eam senserit eaz omnino caue-
bit: hoc testificatur ab eo q̄ videmus ab optimis mathe-
maticis: q̄ euz certissime nouerint dies particularis mor-
tis: inferentes eis qui in mare ingrediunt: satis potest eos
tueri. Similiter et illos qui in bello moriuntur sunt. In quo
igitur differat homo a ceteris animalibus intelligenti cla-
rissime patet. Nam ratio et discretio est ea semper inqui-
rere et desiderare bona: mala respicere: eisq; repugnare:
quia non est subditus naturali actioni vt vult beatus Au-
gustinus in libro septuagintatruū questionum: nec est etiā
subditus pestilentiali desiderio: vt vult Isaac vbi supra:
nisi cum ignorātia tentus est. Sed cum scit et discernit bo-
num a malo: verum a falso: et iustum ab iniusto: querit si
bi bonam partem que est ei similis: unde homo est: et sper-
nit partem malam que non est ei similis: unde est animal.
¶ Quantū ad curā istius febris sic procedamus: ad me-
dicinalia condescendo. primo doctrinam insequens Aui-
cenne. Si febris ab alio humore deuenerit q̄ a sanguine:
sunt illi humores euacuandi: et si a sanguine puenit: sta-
tim fieri facias flobothomiaz de vena media si infirmus
equaliter senserit se grauatum: vel de basilica si magis ab
inferioribus: vel de cephalica si magis a superiorib⁹ etate
complexione et alys consentientibus istas facere vsq; ad
lypbothomiam non vincerant recentiores medici: vel sal-
tem fieri facias secundationem. Qd si etas vel aliq̄ talū
flobothomiam prohibuerit ventosas super nates: vel spa-
tulas cū scarificatione fm exigentia apponi facias. Si aut
ab alio humore q̄ a sanguine puenit: quem sanguini iu-
dicares permixtum. Et similiter fieri facias flobothomiam
vel ventosas: non tamen sanguis in tanta extrahat quāti-
tate vt in casu prece dē. Et si hec febris possit a quocūq;
humore puenire indifferenter: principaliter tamen hu-
mori non attendimus: sed extinctioni caloris: et venenosi-
tati materie: cor scilicet confortando. Nam materie dige-
stio est ipsius venositatis correctio. Et ideo facias sic. R.
aque buglosse violarum pimpinelle. aii. 3. iij. aque rosa-
rum lib. 5. syrupi de acetositate citri: de limonib⁹. aii. 3. iij.
syrupi de sacco acetose. 3. ij. vini granatoz. 3. iij. fiat iulep
aromatizatum cum sandalis muscatellinis de tali bibat
sepe in omni hora qua vult. Item in isto casu multum va-
let aqua berbe tunici facta cum suis radicibus et aqua tor-
mentille facta: similiter et aqua diprami scabiose et acetose.
¶ Itē. R. syrupi de lymonibus de acetositate citri. aii.
3. ij. 5. aque acetose scabiose. aii. 3. ij. aqua pimpinelle et her-
be tunici. aii. 3. ij. clarificet pro duabus vicibus: et de in
auroza aromatizando cum sandalis. Item cōueniūt odo-
ramenta epithimata et vnguenta pro corde epate et testu-
culis et renib⁹: que supra de causonide scripta sūt. ¶ Pro
cōfectione da hanc mixturā. R. cōserue violarum bora-
ginis buglosse. aii. 3. 5. cōserue nenupharis. 3. ij. manischri
sti cū perlis lib. 5. fragmētorum omnium lapidaz precio-
sorum. 3. ij. margaritarum tritarū. 3. ij. folioz auri nume-
ro. xij. fiat mixtura deaurata de qua sepe comedat: et de
ea bibat cum aqua acetose si libuerit. ¶ Pillule salutis
mirabiles preseruantes a peste: siue fuerit pestilentia ab
aere corrupto: siue ab influentia syderum: siue a quacūq;
causa citra deū: quas habui ab amico in finib⁹ germanie:
quib⁹ mediātib⁹ oēs preseruabat a peste: siue sumatur
p se: vel in forma opiate: et sub vtraq; forma possunt fieri
R. aloes cicutini. 3. ij. 5. myrrē. 3. j. croci ouēialis. 3. 5. cu-

Isaac. 5. fe-
bra. et de ca-
sa variolari

Cor-
pore

Rasse in li-
diuisionu c-
pl. 159.
cura vario-
rum.

De
fēb. p-
tiali.

Syrup-
cada-

Isaac. 7. v-
cap. 8.

Pillu-
expres-
sulari

mini coriandri pparati. aii. 3. ly radices tormentille. 3. j. 5. boli armeni. 3. j. terre sigillate siue terre lenie. 3. 5. seminis basiliconis seminis citri. aii. 3. y. seminis acetose. 3. y. 5. ra-
dicis been albi et rubei. aii. 3. j. sandali albi et rubei. aii. 3. 5. ligni aloes cassieligne. aii. 3. y. ossis de corde cerui corali rubei spody. aii. 3. 5. puluerisanda pulueriscentur et cum syrupo de acerositate citri formetur massa pro pillulis de qua formentur. vj. pro. 3. capiat aliquando tres dum vadit dormitum: et aliquando vna in mane bieme et vere: et te-
poze pestilente omni mane vna. Et si velit facere in for-
ma opiate pone de syrupo de acerositate citri quod suffi-
cit pro forma opiate: capiat in mane duz surgit a lecto. 3. 5. aut. 3. y. vel. 3. j. fm videbitur.

De variolis et morbillis.

Caput vltimum.

Ex traditione arabum penozum et auctozum recentiu.

Hus variolarum (vt vult Isaac. v. fe-
brium) materia est in compositione
fetus in vltima existens: qua in quibusdam
locis natura claudit a principalibus membris
remotis: cutiqz vicinantibus ppter debilita-
tem membrorum fetus: qualitatem illius materie no su-
stinentium. Que cum mouetur ppter aliqd exterioru si-
cut ppter pestimos ebimos: aut corruptum aerē a suo lo-
co egredit: cum natura repugnans expellit eam ad cutem:
qz sibi vicina est: hac de causa fiunt variolae: nec aliquis re-
manet quin eas habeat: qz earum materia fit in composi-
tione fetus. Sed plurimum adolescentulis et pueris fiunt:
raro iuuenibus: decrepitis nunq. Impossibile enī est in
corpore vqz in decrepitam etatem permanere propter
mutationem etatis temporis et exercitiorum et cibariouz
et ceterarum diuersitatum: qz natura eam sibi assuefecit:
vnde non mouet illam nisi cū ipsa per se mouet. Ideo qz
adolescentuli et pueri plurimuz patiunt: qz sunt gulosi: et di-
bos inordinate sumunt nec cauent aerem: aliaqz acciden-
tia: et illis quibus calida et humida complexio dominatur:
que est putredini conueniens et familiaris. **R**asis. Si
gna generationis variolaruz sunt febres acute caliditatis
conclusa: et vehementia doloris dorsī et pruritus nasi: et ti-
mor in somno. Si autem febris est vehementioris calidi-
tatis: et angustia est maior: tunc portenditur morbillus.
Morbillus autem est maioris timoris qz variolae nisi in
oculo. **C**ura variolarum cum incipiunt signa est fobo-
thomia: sed postea non: sed attende et si fuerit eger bonus
in partipendenda egritudine: et non habuerit angustiam
vehementem: et variolae iam inceperint exire: tunc rege cū
eis que festinare faciunt exitum variolarum: et non des ci-
in potu aliquid frigidum cum frigiditate plurima: vt non
stet exitus variolaruz: et superueniat ei tarditas et difficul-
tas. **I**n cura morbilli intende euz eis que educunt cho-
leram euz facilitate absqz calefactione: sicut aqua pumo-
rum: et granati contriti cum suis interioribus cum succha-
roz: aqua ordei et aqua melonis indi et citruli et cucurbite
et macillagine psily. **I**n variolis si videris eas pigri exi-
tunc da ei decoctionem ficuum cum lacte et aliquantulus
croci: vt festinare faciat exitus illarum. **I**saac. Variolae
de sanguinis putridi nascunt corruptione: sunt de ac-
cidentibus synochum concomitantibus. Medicandus est
ergo in initio cum calidis et humidis: que intus naturam
dissolunt: et extrinsecus expellunt. Laueatur frigida me-
dicina que humores claudit et cogelat. Medicina nova
riolas cito euiciens: et sine molestatione est succus mara-
tri: apy cum oxyacchara. Accipiant de hac confectione
a nobis probata. **I**saac. siccas siccas qnz lentis mūdite. 3. x.
lace. 3. y. dragaganti rotidē: maratri. 3. 5. omnia coquant
in vna libra aque 2. 5. vqz ad yncias quatuor: deinde cola

et mitte. 3. j. succchari: et da bibere ante cibuz ieiuno: et boza
dormitionis donec tote appeat: et deinde cesset. **A**liud
Isaac. rose lentis mūdite. aii. 3. 5. lacce. 3. y. maratri semina
cydonioz dragaganti. aii. 3. j. 5. masticeis. 3. j. omnia coquan-
tur et colentur et bibere dent. 3. y. cum oxyacchara. **D**e-
mus pisanum: bliti chry solocannam cucurbitam. Epitibi
mata videntur omnimode: ne forte vulnera reuertant in-
tra: et cadentes in cardiacam moriantur. Studendum est
in initio ne in oculis pustule nascentur: et lanentur cum lo-
tura oliue oculos mundificante: bis mundificatis impo-
nenda est aqua rosarum euz succo mali granati: vel aqua
rosarum: et sumach. Post septem dies oportet custodiri
de medicina: vel dicta dissoluta: quia bec passio ppra
est solutioni ventris superuenienti: qz si adueniat oportet
eam constringi cum medicina in diaria dicta: vel in alyz
locis libri nostri. Pustulis effluentibz et desiccari incipie-
tibus impleat culcitra vbi infirmus iacet de risi farina:
supponatur vulneribus farina risi vel milij cum croco.
In cura violarum nullo modo oportet fieri repercus-
sionem: nec in illis que fiunt in pueris ex sanguine men-
struali matricis: nec in illis que synochuz concomitantur:
nisi circa oculos cum materia fuerit furiosa. Cum enī ma-
teria sit venenosa et furiosa: si repercutiatur faciet distinte-
riam: vel aliqd pessimum synthoma. Circa oculos fiat re-
percussio: qz eorum substantia est valde tenera: et propter
furiositatem materie cito corrumpuntur. In alyz autem
membris est generale vt fiat extractio materie ad exte-
riora. Ad extrahendum autem materiam accipe succum fe-
niculi apy: et in ipso tepescato intinge pannum lineum: et
inuolue corpus: totum illud trahit mām ad exteriora: et
in parte consumit. Vel aliter fieri potest in variolis pue-
rozum: decoquantur in aqua lenticule: et eis postea prole-
ctis illiniatur illa aqua. Lenticula qz sit frigida: cortex
tamen eius est calidus: et q decoctionis eius attractiua et
consumptiua. Circa oculos autem lentis fiat repercussio cū
bombace vel panno lineo in aqua rosarum intincto. Ab
interiori autem alteratiua administrentur ad infrigidan-
dum sicut oxyacchara. Dec enim alterat ebullitionem
sanguinis: et ipsuz ad exteriora expellit. Necessarium autē
est in pueris curare ipsam passionem: ne lepraz incurrat
in maiori etate: et in febre acuta laudabile est euz digestio:
ne: quia significat perfectam corporis mundificationem.
Si autem fiat excozatio et putrefactio cutis: fiat puluis
de rosis: et de fabis siccis: et superaspergatur. Cauendū est
autem ne fiat inunctio aliqua: ne materia nocens interius
retineatur. Item puluis lythargiri et plumbi vsti cum ca-
rie lignozum multum valet ad variolarum excicationē:
et ad materie venenose consumptionem. Puluis autē thu-
ris masticeis sarcocolle carnez regenerat: et cicatrizat: id est
consolidat: et loca mundificat. Vestigia autem variolarū
longo tempore post solent remanere: aliqd multuz valet
corporis impingatio et balneum sicut dicit Rasis: et yn-
guentum citrinum ea que faciunt ad mundificationē fa-
ciei. Item precipit Isaac succcharum rosa. et crocum cum
succo apy. i. decoctionē apy vel maratri gargari: are: hoc
enī valde mundificat faciem. Medicina autē que vident
vestigia variolarum et vlcera fm Rasm in libro diu-
stonum sunt lythargirium conditum: radices canne sicce:
farina ciceris: ossa vetusta: farina risi maturi: grana albeni:
costus: aggregentur et terantur et liniantur cum eis in no-
cte: et ablatur cum eis in die in balneo.

Sinitur tractatus de giubus febriu editus a dño Sim-
phoziano Chaperio Lugdunensi. Illustris. pncipis Ducis
Calabrie: Lothoringie: et Barri et p. mario pbyfico.

Ex traditōe
recentiuz au-
ctoium.

Tabula

Incipiunt Capitula Libri Primi.

L.i.	De morbis	particularib' a capite vsqz ad pedes, fol. 2.
2	De sectis medicorum.	2
3	Medicorum alia secta.	2
4	De ronal medicina qua logicen vocat.	2
5	Medicine diffinitio.	3
6	De subiecto medicine.	3
7	De corporis humoribus.	3
8	De sanguine.	3
9	De cholera seu flaua bili.	3
10	De pituita.	3
11	De melancholia quam latini atrā bilē vocant.	3
12	Corporis humani diuisio fm aliquos.	3
13	De accidentibus pectoris.	3
14	De ventris languoribus.	3
15	De passionibus vesice.	3
16	De morborum temporibus.	3
17	Prefagia medicorum ex Hippocrate.	3
18	De motu sensu sanguine naturali & vitali.	3
19	De pulsus ortu.	4
20	De virtutibus que in membris sunt.	4

Incipiunt Capitula Libri Secundi.

L.i.	De cephalea	fol. 4.
2	De emicranea qua nouitū emicranea vocat.	5
3	De vertigine seu comaticis ex Possidonio & Archigene.	5
4	De lethargo ex traditione grecor & latinor.	5
5	De frenetide siue frenesi.	6
6	De epilepsia seu comitali morbo.	7
7	De incubo & succubo.	8
8	De apoplexia.	8
9	De paralyssi.	9
10	De spasmus: thetano: stupore: tremore: & salu.	10
11	De catarro seu distillatione corica & bracho.	11
12	De lichen seu mentagra siue pudendagra: quaz nostri neapolitanum morbu vocant: Itali & gallici.	11
13	De oculo: morbis curacionibus eorum.	12
14	De egritudinibus aurium.	13
15	De egritudinibus nasi: dentiu: gingiuaru: & oris.	14

Incipiunt Capitula Libri Tertij.

L.i.	De synanche	quam nostri corrupto vocabulo signaia vocat. fol. 14.
2	De tussi.	15
3	De pitui & peripleumonia.	16
4	De sputo sanguinis siue emoptoica passione & epima-	17
	te.	fol. 17.
5	De orthopnoea & aschmate.	18
6	De pleuretide seu pleuresi.	19
7	De cardiac passione & syncteri.	20.

Incipiunt Capitula Quarti Libri.

L.i.	De egritudinibus	stomachi. fol. 21
2	De egritudinibus epatis.	23
3	De hydropo qua nostri corrupto vocabulo hydropl-	24
	sim vocant.	24.
4	De regio morbo: quem Ictericum seu Icteriam re-	26
	centiores vocant.	26
5	De passionibus lienis seu splenis.	27
6	De dolore intestinorum colica & iliaca.	28
7	De diaria dissintaria seu dissinterton: lienteria: & ver-	29
	mbus.	29

8	De hemorrhoidibus & egritudinibus ani.	31
---	--	----

Incipiunt Capitula Quinti Libri.

L.i.	De egritudinibus	renum & vesice. fol.
2	De egritudinibus membror generatiuorum.	34
3	De egritudinibus matricis.	35
4	De egritudinibus luncurarum.	36
	De egritudinibus cutis per modum supplementi.	38
	De generibus febrium: & nominibus ve-	
	ris ex traditione grecorum: latinorum: peno-	
	rum: arabum: & nominiorum auctorum.	
L.i.	Diffinitio febriu.	fol. 40
2	De febrib' tabidis: qs recetiores putridas vocat.	41
3	Tertianae sincere cognitio.	42
4	Amphemerini febris cognitio a nostris quotidiana ap-	44
	pellatur.	44
5	De emittitico.	45
6	De quartanae integre cognitione.	46
7	De emplialis & lipariis febribus.	46
8	De ethicis febribus.	47
9	De febre sanguinea.	48
10	De pestilenti febre.	49
11	De variolis & morbillis.	51

F I N I S.

Explicit Practica Noua Aggregatois Lugdunensis
dñi Simphoriani Champery de oibus morboz gñibus
ex traditione grecor: latinor: arabuz: penor ac recentiu
auctoz. Venetys impensa ere & cura Hieredum nobilis
viri. q. dñi Octauiani Scoti Modoetiensis: ac sociorum.
Anno a nativitate Dñi. 1522. Die. 22. mēsis Ianuarij.

Registrum.

A B C D E F G H.

Omnes sunt Quaterni preter
F G qui sunt Terni.

